

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Collegial=Lidende

for

Danmark.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Redigeret, forlagt og udgivet

af

P. J. Monrad,	Dr. A. S. Ørsted,
Commandeur af Dannebrogens, Conferenceraad og Deputeret i det danske Cancellie.	Commandeur af Dannebrogens og Dannebrogsmænd, Conference- raad, Generalprocureur og Deputeret i det Danske Cancellie.

Sex og Tredivte Aargang.

Kjøbenhavn, 1833.

Trykt hos J. D. Øvst, Bog- og Bodestrykker,
Østergade Nr. 53.

R e g i s t e r .

U.

Side

U alborg Stifts geistlige Enkekasses Midler tillades udlaaante imod Pant i Løsningsfum og Naadensaar	62
— Budolphi Kirkes Sognekald angaaende	190
— Stift, Forandring i Fundatsen 1707 for en Kasses Indretning til Hjælp for Geistliges Enker i Stiftet	215
— angaaende Embedsforretningernes og Indtægternes Fordeling imellem Sognepræst og residierende Capellan ved Budolphi Kirke	537
U gteffab, Fattigvæsenet ei berettiget efter Forordningen 30 April 1824 til Forbud imod en Piges Ugteffab, som, for at pleie sin Moder, der nød Understøttelse af Fattigvæsenet, var hos hende og saaledes selv kom til at deeltage i Understøttelsen	284
U gteviiede, Fødte og Døde i Danmark i 1832	265
— — — paa Færøerne i 1832	541
— — — i Seland i 1832	542
U røe, Reglement for Almueskolevæsenet sammesteds	1, 17, 33, 57

	Side
Afdragserotten, hævet imellem de Danske og Würtembergſke Lande	74
— — ligeledes imellem Danmark og de Anhalt- Deſſauſke Lande	113
— — ligeledes imellem Danmark og de Schaumburg- Lippeſke Lande	115
— — ligeledes imellem Danmark og Bayern .	194
Afgifter, Kjøbstæbernes, nogle Spørgsmaale foranledigede ved Forordningen 15 September 1832 . . .	411
Alteft og Boer Sognekald angaaende	557
Als norre Herred, Reglement for Umuelfkolevæsenet ſammefteds 1, 17, 33,	57
Alslev og Hoſtrup Sognekald angaaende	727
Amtspaas, hvorvidt nødvendigt for Reſerver, ſom ere under Fattigforſørgelſe i en Kjøbstad og udfattes til Pleie	223
Anholt, Sognekald angaaende	55
Apothek, Privilegium til ſammes Drift medbeelt Nogen 296, 373,	558
Apothekeres Ret til at ſælge Brændeviin angaaende .	739
Aſſiſtentshuſet, angaaende Medſættelſe af Renten af Laan ' ſammefteds	417
Aſſurance, angaaende Forhøielſe af den Sum, hvortil Bygninger kunne aſſureres i Kjøbenhavns Brandkaſſe	209
Auction, angaaende Ejødes Udſtedelſe til Kjøberen af en Eiendom, uagtet en Panteobligation, ſom tildeels ſkulde ſyldeſtgjøres af Auctionsbeløbet, ikke kunde fremſkaffes	159
— angaaende den Betalingsfriſt, der bør tilſtaaes Kjøbere ved Auctioner over faſte Eiendomme, ſom ſælges til Creditorers Tilfredsſtillelſe .	561, 585

Auction, Spørgsmaal om hvorvidt Auktionsretten i et givet Tilfælde tilkom Herredsfogden eller Birke- dommeren	723
--	-----

B.

Barløse Sognekalb angaaende	428
Begravelse, deres angaaende, som have bragt sig selv af Dage	481
Bestalling, caseret for Nogen	120
Birk, Moltkenborg, neblægges	343
— Lundbek, ligeledes	758
Blegind og Hørning Sognekalb angaaende	447
Bogtrykkerprivilegium meddeelt Nogen	56, 224, 558
Bombebesøsen, nyt Medlem af sammes Direction	507
Borgerbreve skulle underskrives af vedkommende Magistrat	547
Borgerstabs-Gebühr skal ei erlægges naar Nogen træder tilbage til en Næring, hvorpaa han forhen har havt Borgerstab	87
Borgerstab kan vindes paa Møllebyggeri særskilt	529
Braarup Marked angaaende	12
Brændeviinsbrønderie kan drives af Candidati pharmaciæ uden at de behøve at tage den for Brændeviinsbrøndere befalede Examen	146
— — i den Bygning, hvori samme drives, maa ikke udlæses Locale til Nærings- drivende, hvis Næringsbrug ikke maa drives tilligemed Brændeviinsbrønderie	805
Brandvæsenet, Fortolkning af Bestemmelserne i Anord- ningerne 6 April 1832 §§ 1 og 2	148
— — ang. flere Forespørgsler i Anledning af denne Forordning	449, 450, 725

Brandvæsenet, Forandring af det tidligere Forbud imod Nedlæggelsen af frivillig anskaffede Sprøiter	153
— — Forhøielse af den Assurancefum, hvortil Byg- ninger kunne assures i den Kjøbenhavnske Brandkæsse	209
— — Branddirecteurforretningerne paa Fanø overdragne Virkedommeren	264
— — Extract af Regnskabet for Kjøbenhavns Brandforsikkring fra 1 October 1831 til 30 September 1832	353
— — Landbygningernes Brandforsikkrings- = Regn- skab fra 1 October 1829 til 30 Sept. 1830	418
— — de Danske Kjøbstæders Brandforsikkrings- Regnskab fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept. 1831	433
— — Regler for Luftvarme-Apparaters Anlæg i Kjøbstædbygninger	462
— — Schema til Beregning over det forhøiede Brandcontingent, som efter Anordningen 6 April 1832 §§ 8 og 12 skal svares af visse Bygninger	525
— — nyt Medlem af Repræsentantskabet for det almindelige Brandassurance-Compagnie for Hertugdømmene	575
— — angaaende Brandcontingentets Beregning i nogle Tilfælde efter samme Anordning .	725
Bøger, for ikke at have anskaffet Handelsbøger kunne ikke inddrives ved Udpantning	201
Bøger, Bestemmelsen for Holsten angaaende Censur for Bøger, der ikke udgjøre over 20 trykte Ark o. s. v., er anvendelig paa litographerede Skrifter .	194

Bøger, Instruxion for vedkommende Embedsmænd, til hvem Censuren og Tilsynet med trykte Skrifter og Blade er betroet	270
— den tydske Forbundsforamlings Beslutning med Hensyn til Eftertryk	777
C.	
Cancelliet, bemyndiget til at confirmere Tiendeforeninger, hvori der er vedtaget en ubetydelig Præstation i andet end Korn eller Kornværdie	408
— Beretning om Revisionsvæsenet under Collegiet for Aaret fra 1 April 1832 til 31 Marts 1833	457
— Oversigt over de under Collegiets Revision og Decision henlagte offentlige Stiftelser	465, 485
Capitelstart for 1832	132
Cautioner, for Kongelige Oppebørselsbetjente, hvorvidt at kunne præscriberes efter Lovens 5—14—4	68
Censur for Bøger, der ikke udgjøre over 20 trykte Ark, er og anvendelig paa litographerede Skrifter, Be- stemmelse derom for Holsten	194
— Instruxion for vedkommende Embedsmænd, til hvem Censuren og Tilsynet med trykte Skrifter og Blade er betroet	270
— den tydske Forbundsforamlings Beslutning med Hensyn til Meckel-Lidenden	815
Chirurgiske Academie, nyt Medlem af samme udnævnt	238
Chirurgen i det Frederikshavn-Sæbyeske District skal boe i Sæbye	130
Christianshebe Marked angaaende	342
Solding Marked angaaende	615

VIII

	Site
Committee for Legatet til Knudsens Minde, nyt Medlem udnævnt	238
Commune-Udgifter i Kjøbenhavn for 1833	76
— — nogle ved Forordningen 15 Sept. 1832 foranledigede Spørgsmaal	411
Consul, Nogen at være 12, 191, 350, 373, 431, 456, 463, 480, 508, 544, 576, 709, 791	
Criminalvæsenet i Danmark i 1831, Beretning derom	361
— — Anordning om Forbrydelser, hvorved Nogen angriber en Medborger paa Legeme og Frihed	617, 649
D.	
Dampbadefenge, Privilegium derpaa	151
Degne=Embede, angaaende Delingen af et saadants Ind- tægter mellem de to Sogne, for hvilke Degnen var ansat	237
Directionen for Fødsels- og Pleie-Stiftelsen, nyt Medlem i samme	152
— for den almindelige Enkekasse, nyt Medlem i samme	342
— for Stutterievæsenet og Veterinair-Skolen, første Medlem af samme entlediget	399
— for Bombebøssen, nyt Medlem udnævnt	507
Diætpenge, Fortolkning af Placat 4 October 1825 § 9, b	71
Domme, hvorved Nogen anseet efter Forordningen 27 Sept. 1805, kunne ei udslættes af Pantebogen forbi de ere Aar og Dag gamle	346
Døde, Fødte og Ugteviede i Danmark i 1832	265
— — — paa Færøerne i 1832	541
— — — i Island i 1832	542

E.

Ged, angaaende Forandring i Lovens 1—13—8 . . .	249
Eftertryk, den tydske Forbundsforamlings Beslutning derom	777
Eltang og Vilstrup Sognekald angaaende	456
Enke, efter en afdød entlediget Sognepræst, som giftede sig efter sin Entledigelse, hvorvidt hun har Krav paa Pension af Kaldet	160
Enkekasse, den almindelige, nyt Medlem af sammes Direc- tion udnævnt	342
Examen, for Gartnere angaaende	590, 601
— Forstsvæsenet vedkommende i Kjøbenhavn og Kiel	598, 790
— for Hertugdømmene i Navigation	809

F.

Færøerne, angaaende Udvidelse dertil af adskillige for Dan- mark i 1829 udkomne Anordninger	118
— angaaende det samme med Hensyn til Anord- ninger i 1830	119
— Reglement for Grindfangsten	137
— Tegteviøde, Fødte og Døde sammesteds i 1832	541
— angaaende de forhen i Gylben og Croner fastsatte Summers Dvergang til Rigsbankpenge	608
— Norderøens Sognekald angaaende	743
Fæstebreve, deres Udskættelse af Pantebogen er en uforudsæn- ket	188
— Kunne ligesaa bindende frasiges for Fortligelses- commissionen, som for Retten	188
Fanø, Branddirecteurforretningerne sammesteds overdragne Virkedommen	264
Farvere, ere ikke pligtige at anskaffe Handelsbøger	201

Fattigvæsenet, angaaende et Thyendes Forsørgelse, som efter Ovveenskomst har ophævet sit Thyendeforhold inden Fardag	51
— — angaaende Forpligtelse at tage Amtspas for trængende Reserver, som udsættes til Pleie	223
— — Beretning om Kjøbenhavns Fattigvæsen i 1830 og 1831	225, 241
— — er ikke berettiget til Forbud imod en Piges Ægteffab, som, for at pleie sin Moder, der nød Understøttelse af Fattigvæsenet, var hos hende og saaledes selv kom til at deeltage i Understøttelsen	284
— — det, der efter Placat 29 December 1829 har maattet overtage et Thyendes midlertidige Forsørgelse, har ikke tillige at bære Byrden af Sammes fremtidige Forsørgelse, fordi de 3 Aar udløbe under den midlertidige For- sørgelse	414
— — angaaende hvorvidt et vanvittigt vorent Barns Forsørgelsessted retter sig efter Faderens	453
— — angaaende Haandværksbyendes Forsørgelses- Commune	501
— — at det til Grenaae Kirke henlagte Landdistrikt, Gammel sogn kaldet, maa have sit særskilte Fattigvæsen	551
— — angaaende Kjøbenhavns Fattigvæsens Arbeids- anstalt og Oprettelsen af et Svangearbeids- huus	683, 697, 713

Fattigvæsenet, angaaende hvorvidt visse Personer i Trængs-	
tilfælde have Krav paa Understøttelse af den	
fransk-reformeerte Menighed i Kjøbenhavn	734
— — Udgifterne ved en Persons Guur i Kjøbenhavn	
for venerisk Syge kunne ei henføres til saadan	
Fattigunderstøttelse, at det treaarige Ophold,	
hvorved Udgang til at vinde fremtidig For-	
sørgelsesret erhverves, derved afbrydes .	756
Forbundsforsamlingen, den tydske, Beslutning med Hensyn	
til Eftertryk	777
— — Beslutning med Hensyn til Neckar-	
Lidenden	815
Forligelsesvæsenet, Beretning om samme for 1832 . . .	498
Forstsvæsenet, angaaende Organisationen af en Examen i	
Kjøbenhavn og Kiel	598
— — angaaende Commissionen til at examinere og	
cenfurere ved Forst-Examen	790
Forvaltere paa Godsfer kunne ikke henregnes til attest-	
berettigede Embedsmænd	87
Frankel, Vene født Levin, Legat til Stiftelse for fattige	
Mosaiter	206
Fransk-reformeerte Menighed i Kjøbenhavn (see oven	
Fattigvæsen)	734
Frederiksberg Allee, om Pafsagen igjennem samme	116
Frederiksfund, at Ubesundbye indlemmes under dens Juris-	
diction og Tilsynet ved Jagerspriis Færgeløbs-	
indretning overdrages Byefogden	105
— Postcontoiret flyttes dertil fra Slangerup	326
Frederiks Hospital, Directeurforandring	791

XII

	Side
Forsløv Sognekald angaaende	349
Fundats, Modification i Fundatsen 1707 for en Kasses Indretning til Hjelp for geistlige Enker i Aalborg Stift	215
Fødsels- og Pleiestiftelsen, Beretning for Aarene 1828—1831	746, 761
— — nyt Medlem i sammes Direction	152
Fødte, Døde og Ugteviiede i Danmark i 1832 .	265
— — — paa Færøerne i 1832 .	541
— — — i Island i 1832 . .	542
Forsløv Sognekald angaaende	429

G.

Garnisons Menighed i Kjøbenhavn (see under Geistlighed)	535
Gartnerexamen, Bestemmelser om samme .	590, 601
Gauerklund og Bindinge Sognekald angaaende .	55
Gebyhr, nedsat for Pasfers Udstedelse og Visering i Hel- finger	121
— hvorledes at beregnes for Tinglæsning af et Crections- brev for et Stamhuus	142
— for Borgerskab skal ikke erlægges, naar Noget træder tilbage til en Næring, hvorpaa han forhen har havt Borgerkab	87
— hvorvidt en Part, som idømmes Processens Om- kostninger, skal betale dem ogsaa for Modpartens Vedkommende, uagtet denne efter Lovgibningen selv er ubetinget fritaget for at betale Rettsgebyhr	305
Geistligheden, Aalborg Stifts geistlige Enkeskasses Midler tillades ublaante imod Pant i Løsningssum og Aaendesaar	62

Geistligheden, hvorvidt Enken efter en afdød entlediget Sogne- præst, som giftede sig efter sin Entledigelse, har Krav paa Pension af Kalbet	160
— Fragtning angaaende Indløsningssummen for en Præstegaard ved dens Aflevering fra den afdøde Præstes Voe til hans Eftermand	196
— Forandring i Fundatsen 1707 for en Raases Indretning til Hjælp for Geistliges Enker i Aalborg Stift	215
— angaaende Deling i Naadensaaret af den Bygafgift, betalt efter Capitelstarten, som erlægges af en Hovedgaardseier for en Deel af Præstegaardens Mark	274
— angaaende Præstens Control med de til Sog- net ankommende Tyende	476
— angaaende deres Begravelse, som have bragt sig selv af Dage	481
— Regler for Ministerialbøgernes Førelse	521
— angaaende hvo der i Kjøbenhavn skulde hen- føres til den tydske Garnisons=Menighed	535
— angaaende Embedsforretningernes og Ind- tægternes Fordeling imellem Sognepræst og residerende Capellan ved Budolphi Kirke i Aalborg	537
— angaaende Præstens Ret til Midtsommer- Rente	554
— angaaende den Præsterne paa Island til- kommende Betaling for Attester	555
— angaaende den Engelsk=reformerte Menig- hed i Helsingør	798

Gjeld, hvorvidt Cautioner for Kongelige Oppebørselsbetjente kunne præscriberes efter Lovens 5—14—4	68
— angaaende Assistentshusets Renter af Ublaar	417
— angaaende den Betalingsfrist, der bør tilstaaes Kjøbere ved Auktioner over faste Eiendomme, som sælges til Creditorernes Tilfredsstillelse	561, 585
Gjerløv og Bakkendrup Sognekald angaaende	613
Gimlinge Sognekald angaaende	149
Godsforvaltere kunne ei henregnes til attestberettigede Embedsmænd	87
Grenaae Landdistrikt, Gammel = Sogn Kaldet, maa have sit særskilte Fattigvæsen	551
Grindefangsten paa Færøerne, Reglement for samme	137
Gymnastik i Landets Skoler angaaende	217

H.

Haandværk, Militaires angaaende i Hertugdømmene	73
— den Ret til Haandværksdrift i Kjøbstæderne, som Patent 24 Januar 1738 indrømmer afskedigede Militaire, er ikke anvendelig paa det udsfrevne Mandskab	451
— Helsingørs borgerlige Artillerister dertil berettigede uden at gjøre Mesterskykke	740
Haandværksvendes Fattigforsørgelse angaaende	501
Hals Marked angaaende	416, 791
Handel, Raaderhavn i Island autoriseres som Udliggersted	274
— angaaende Handelen og Søefarten paa St. Croix	377
— hvorvidt Sager angaaende Overtrædelse af Forordningen 13 Februar 1775 kunne begjæres indaabe for Høiesteret som offentlig Sag	445

	Side
Handelsbøger, forskjellige Spørgsmaal om sammes Nødvendighed	201
— — Mulet for sammes Ikke-Anskaffelse kan ei inddrives ved Udpantning	201
Hæde, Scheibye og Liisberg Sognekald angaaende	286
Hattemagerlaugets udelukkende Ret til Filtehattes Fabrication angaaende, og om Silkehattes Forfærdigelse og Udsalg	411, 499
Hæe Sognekald angaaende	455
Helsingør, angaaende Pasgebyhrene sammesteds	121
— hvorvidt den ved Placat 3 November 1822 sanctionerede Forkortelse af Lære- og Svendetiden ved Rjebmandslauget skal ansees gjeldende for de i Lauget da allerede indskrevne Dreng og Svende	284
— nyt Medlem af Byens Nvarantainecommission	508
— angaaende den engelsk-reformerte Menighed sammesteds	798
— de borgerlige Artillerister kunne ei tilpligtes at gjøre Mesterstykke for at drive Professioner	740
Høiesteret, Sag foretaget ved dens høitidelige Nabning	156
— de i Høiesteretsaaret 1832 foretagne Sager	159
Høie-Thaastrup Sognekald angaaende	447
Hønslef, Dommerbye og Lundse Sognekald angaaende	692

J.

Jægerspræis, Tilsynet med Færgeløbet gaaer over til Byefogden i Frederiksfund	105
— Godsinspecteuren og ikke Herredsfogden har at befatte sig med Strandinger paa Rysten	552

Indbænkning til Høiesteret, hvorvidt samme bør, paa den Paagjældendes Begjæring, iværksættes af Dørligheden i en Sag angaaende Landprang, der blot var udfaldet til Barers Confiscation	445
Injurier, Anordning om Straffen for reelle Injurier	617, 649
Island, Raadarhavn autoriseres som Udliggersted	274
— om Obelsretten sammesteds	321
— om Skjøde- og Pantevæsenet sammesteds	329
— om Forening af forskjellige Tingsogne	338
— Medaille for Landets Beboere, som udmærke sig ved Bestræbelser for Fiskeriets Fremme m. m.	398
— Ugteviiede, Fødte og Døde sammesteds i 1832	542
— angaaende den Præsterne sammesteds tilkommende Betaling for Attester	555
Jurisdiction, Moltkenborg Birk neblægges	343
— Lundsbeck Birk neblægges	758
Justitsjag imod Ane Rasmusdatter for Nordbrand	169
Juul, Justitsraad, hans og Kones Legat til Fattige i Biskum og Veirum Sogne	85
Jydstrup og Balsøelille Sognekald angaaende	431

K.

Kjeldbye Sognekald angaaende	557
Kirke i Nykjøbing paa Morsøe, Eigning paa Menig- heden til at dække et fornødent Laan til dens Bed- lighedelse	126
— angaaende den tydske Garnisons-Menighed i Kjøben- havn	535
— om Militaires Forpligtelse i Hertugdømmene til Kirke- bidrag	597

Kirke, angaaende den engelsk = reformeerte Menighed i Helsingør	798
Kjøbenhavn, Commune-Udgifter i 1833	76
— — angaaende Maaling af Salt og Kul	162
— — angaaende Forhøielsen af den Sum, hvortil Byens Bygninger kunne forsikres	209
— — om Fattigvæsenet i 1830 og 1831	225, 241
— — Fortegnelse over Laugenes Interessenter	272
— — om en Navigationskole	289
— — Brandforsikringens Regnskab fra 1 October 1830 til 30 September 1831	353
— — (see ovenfor Kirke).	
— — angaaende deres Ansættelse til Næringskæt, som drive Handel eller Næring i Compagnie	545
— — Borgerbreve skulde herefter underskrives af Magistraten	547
— — angaaende Brevposten imellem Kjøbenhavn og Hamborg	577
— — Privilegium paa Weiviseren	678
— — om Fattigvæsenets Arbeidsanstalt og Op- rettelsen af et Evangsarbeidshuus	683, 697, 713
— — angaaende hvorvidt visse Personer i Trangs- tilfælde have Krav paa Understøttelse af den fransk = reformeerte Menighed	734
— — Fødsels- og Pleiestiftelsens Beretning for Aarene 1828—1831 incl.	746, 761
Kjøbmænd, ere pligtige at have Handelsbøger om de end ikke drive Handel, naar de ikke have op sagt deres Borgerkøb	201

Kjøbmænd, angaaende deres Ret til paa Torvedage at sælge Drikkevarer til Bønder	736
Kjøbstæderne, hvorvidt Møllere, som boe udenfor Kjøbstæden, ere berettigede til Udsalg af Meel og Gryn i Byen	285
— — Brandforsikrings-Regnskab 1 Oct. 1830 til 30 September 1831	433
— — den Ret til Haandværksdrift, som Patent 24 Januar 1738 indrømmer affædigede Militaire, er ikke anvendelig paa det udfærevne Mandskab	451
— — hvorvidt Maaling af Salt og Kul behøver at ske ved befættede Maalere	605
— — (see ovenfor: „Kjøbmænd“)	736
— — angaaende Apothekeres Ret til at sælge Brændeviin	739
— — hvor ingen fast Maaler, Veier og Brager er ansat, Kan vedkommende Dverøvrighed autorisere paalidelige Mænd dertil	758
— — Bygning, hvori Brændeviinsbrænderie drives, maa ikke udleies til Næringsdrivende, hvis Næring ei maa drives tillige med Brænderie	805
Klædefabrikører ere ei forpligtede til at holde Handelsbøger	201

L.

Lægers Diæter efter Placat 4 Oct. 1825 § 9 b angaaende	71
Laug, angaaende Militaires og fra Militairstanden Udfædigedes Næringsdrift i Hertugdømmerne	73

Baug, hvorvidt den ved Placat 3 Nov. 1822 sanctionerede Forkortelse af Lære- og Svendetiden ved Rjæbmands- lauget i Helsingør skal ansees gjeldende for de i Lauget da allerede indskrevne Dreng og Svende	284
— Fortegnelse over Baugens Interessenter m. m. i Kjøbenhavn	272
— angaaende Hattemagerlaugets udelukkende Ret til Filthattes Fabrication, og om Forsærdigelse og Ud- salg af Silkehatte	411, 499
Legat, Justitsraad Juuls og Kones til Fattige i Bislum og Veirum Sogne	85
— Lene Frænkels til Stiftelse for fattige Mosaiter	206
— Professor Wedel-Simonsens til Børlinge Sogn	261
— Forligelses-Commisair Rasmusens til offentligt Brug	426
— til Knudsens Minde, nyt Medlem indtraadt i sammes Committee	238
Leiecontracter om Eiendomme paa 1 Lunde Hartkorn og derover, der lyde paa Mand og Kones Livstid, hvorvidt med Hensyn til Værnepligten af samme Virk- ning som Fæstebreve	30
Leiermaal, Straffen for saadant imellem en Jøde og en Christinde hævet	513
Liiig, Sang ved Liiigbegjængelser henhører til de partes, en- hver Skolelærer for sit District har at besørge .	204
— angaaende Jordspaaakastelse paa dem, som have taget sig selv af Dage	481
Linnebrøvere, om Forstaaelsen af Udtrykket: „sædvanlige simple Bomuldstøier“ i Placat 9 Mai 1832 .	278

	Side
Eiunge og Braabjæ Sognekald angaaende	340
Lundbeck Birk nedlagt	758
Eyestøberier paa Landet kunne ei henregnes til Fabrikker og altsaa ei have de Rettigheder, som Placat 5 Juli 1825 hjemler	87
Løsningssum for Præstegaard, hvorvidt at kunne være Pant for Laan af Aalborg Stifts geistlige Enke- Kassés Midler	62
— — Eragting om samme ved en Præstegaards Uflevering fra den afdøde Præsts Bøe til Eftermanden	196
Løsningsrettens Ophævelse angaaende	567

M.

Maalere, hvor ingen saadanne ere fast ansatte i Kjøb- stæderne, kan vedkommende Dyrighed autorisere paa- lidelige Mænd dertil	758
Maaling af Salt og Kul i Kjøbenhavn, hvorvidt at burde fæe af dertil anordnede Maalere	162
— udenfor Kjøbenhavn behøver ei at fæe ved be- fækkede Maalere	605
Marked paa Braarup Heide i Viborg Amt angaaende	12
— i Christianshede i Bording Sogn i Ringkjøbing Amt flyttet til andet Sted	342
— i Hals angaaende	416, 791
— i Ribe angaaende	508
— i Solbjerg angaaende	615
Medaille for Islandere, som udmærke sig ved Bestræbelser for Fiskeriets Fremme m. m.	398

	Side
Medicinalvæsenet, Districtschirurgen i det Frederikshavn- Sæbyeske District skal boe i Sæbye	130
— — Bestemmelser for Hertugdømmerne an- gaaende Uffondringen af de af Børne- kopper Angrebne	407
Midsommerrente, Præstens Ret til samme angaaende	554
Militaire, angaaende en Trainconstabels Ret til at stille en Forstærkningsbataillonist	50
— angaaende Militaires Næringsdrift og Haand- værks-Ret i Slesvig og Holsten	73
— angaaende Udskrivningen af Trainconstabler ved Artilleriecorpset	193
— angaaende Anmeldelse ved Sessjonen om Re- server, som attraaes fritagne som hjælpende Sønner	345
— den Ret til Haandværksdrift i Kjøbstæderne, som Patent 24 Januar 1738 indrømmer affædigede Militaire, er ikke anvendelig paa det udfærvne Mandskab	451
— henhørende til den tydske Garnisons=Menighed i Kjøbenhavn	535
— i Hertugdømmerne, deres Forpligtelse til Kirke- bidrag angaaende	597
— see iøvrigt Rubrik: „Værnepligt“.	
Moltkenborg Birk nedlagt	343
Municipal=Ufgifterne i Kjøbenhavn i 1833	76
Møllebyggere, særlig Prøve for samme	529
Møllere, som boe udenfor Kjøbstæderne, hvorvidt berettigede til at have Udsalg af Meel og Gryn i Byen	285
— kunne ikke henføres til dem, som ifølge Forordn. 21 Juni 1799 have Ret til at sidde i uskiftet Boe	355

N.

Naadensaar, hvorvidt at kunne være Pant for Kalborg Stifts geistlige Enkekasses Midler	62
— ang. Deling af den Bygafgift, betalt efter Capitelstarten, som erlægges af en Hoved- gaardseier for en Deel af Præstegaardens Mark	274
Næringsstat, angaaende deres Ansættelse til samme, som drive Handel og Næring i Compagnie	545
Nationalbanken, Regnskab fra 1 August 1831 til 31 Juli 1832	89
— — Kongelig Directeur udnævnt	492
Navigationsskoles Oprettelse angaaende	289
— — angaaende Examinationsautoritet for Sles- vig og Hølstien til Prøvelse af Søefolk i Navigationsskuffab	809
Nærvæ og Bobilskjær Sognekald angaaende	429
Nibe, Anmeldelse i Anledning af en Mængde sammesteds for Skatterestancer til Auction averterede Eiendomme	581
Norderøens Sognekald paa Færøerne angaaende	743
Nyefjøbing, paa Morsø, angaaende Midler til Kirkens Gjelds Betaling og til Reparationer	126
Norbeek, Sønderbeek og Løsten Sognekald angaaende	806

O.

Odelsretten paa Island angaaende	321
Offentlige Stiftelser og Midler under Cancelliets Revi- sion, Oversigt desangaaende	465, 485
Offers Deling imellem 2 Skolelærere i et Sogn	204
Overformynderie paa St. Croix dets Bestyrelse angaaende	729
— — Documenters og Obligationers Forsendelse ang.	755

Overformynderie, angaaende Betalingen for Burderinger og Omvurderinger af Eiendomme i Vestindien, der skulle tjene til Sikkerhed for Umyndiges Midler	779
Udeløs, Besløs og Arup Sognekalb angaaende . . .	479

P.

Pantevæsenet, angaaende Udsettelse af en Panteobligation i en Eiendom, der ved Auction var solgt med Sagttagelse af Placat 22 April 1817 uagtet Obligationen, for hvilken nogen Be- taling udkom ved Salget, ikke kunde staffles tilstede	159
— — Fæstebrevs Udsettelse af Pantebogen er ufornøden	188
— — hvorvidt flere Obligationer kunne lyde paa samme Prioritet	222
— — ved Tinglæsning af Panteobligationer be- høver ikke at skee Paategning om Bank- hæftelsen	222
— — paa Island angaaende	329
— — tinglæste Domme, hvorved Nogen er dømt efter Forordn. 27 Septbr. 1805, kunne ei udslettes af Pantebogen fordi de ere Aar og Dag gamle	346
Pasgebyrder i Helsingør angaaende	121
Pengevæsenet, ang. de for Færøerne forhen i Gylben og Croner fastsatte Summers Overgang til Rigsbankpenge	608
Pension, hvorvidt Enken efter en afdød entlediget Sogne- præst, som giftede sig efter sin Entledigelse, har Krav paa Pension af Kalbet	160

Pharmaceutiske Candidater kunne drive Brændeviinsbrænderie uden at underkaste sig den for Brændeviinsbrændere befalede Examen	146
Pleiestiftelsen i Kjøbenhavn, Beretning for 1828—31 incl.	746, 761
Polakker, som ei have Passer, viserede af vedkommende russiske Gesandtshaber, vises tilbage fra Danmark	271
Politie (see Polakker).	
— hvorvidt en Sag ang. Overtrædelse af Forordn. 13 Febr. 1775, der blot var udfaldet til Barernes Confiskation, paa den Paagjældendes Begjæring, bør indankes for Høiesteret som offentlig Sag	445
— ang. Controllen med de til Landsbyesogne ankommende Thynde	476
— ang. Pascontrolen med Hensyn til Rejsende med Færgejagten imellem Næsens og Karøesund .	505
Postvæsenet, Regler om Portofriheden og om attestberettigede Embedsmænd	10
— — Procuratorer kunne ei henføres til attestberettigede Embedsmænd	87
— — Slangerup Postcontoir forflyttes til Frederiksfund	326
— — ang. et nyt Postcontoir i Uetersen .	534
— — ang. Mulcten for Mangel af Passeerseddel	577
— — om Brevposten imellem Kjøbenhavn og Hamborg	577
— — ang. Forsendelse af Overformynderie-Regnskaber og Overformynderie-Obligationer	755

Præstegaards Indløsningssum ved dens Aflevering fra en afdød Præsts Bøe til hans Eftermand, en Eragting derom	196
Procurator, Bekjendtgjørelse om Ansættelse som saadan	31, 373
— — (see Postvæsenet)	87

Q.

Quarantainevæsenet, Bestemmelse for Hertugdømmene med Hensyn til Uffsondringen af de af Børnekopper Angrebne	407
— — nyt Medlem af Helsingørs Quarantainecommission	508
Qvartalscoursen, Bestemmelse derom	207, 372, 575, 806
Qvæstede, Commissionens Beretning for 1832	801

R.

Rasmussen, Forligelsescommisfairs, Legater til offentlig Brug	426
Rauderhavn paa Seland autoriseres som Udliggersted	274
Reelle Injurier, Unordning om Straffen derfor	617, 649
Reisende med Færgejagten imellem Alsens og Nærøesund, Control med deres Passer	505
— om Passgebyrerne i Helsingør	121
Reformeerte Menighed i Kjøbenhavn (den franske) ang. hvorvidt visse Personer i Trængstilsælde have Krav paa Understøttelse af samme	734
Retten, ang. Forandring i Lovens 1—13—8	249
— hvorvidt Sager ang. Overtrædelse af Forordn. 13 Febr. 1775 kunne, naar Udfaldet blot har været	

	Side
Barers Confiskation, af den Paagjældende begjæres indankede for Høiesteret som offentlige Sager	445
Retten, Sager om Ansvar for Skippere, som overtræde de befalede Former ved deres Mandskabs Antagelse og Afskedigelse kunne ikke paakjendes af Søesefsionen	721
Revisionsbøvesenet under Cancelliet for Aaret 1 April 1832—	
31 Marts 1833, Beretning derom .	457
— — Oversigt over de under Cancelliets Revision og Decision henlagte offentlige Stiftelser	465, 485
Ribe Marked ang.	508
Roholte Sognekald ang.	348
Rudkjøbing og Skrøbeløv Sognekald ang.	150

G.

Sæbne, Chirurgen i det Frederikshavns = Sæbnefte District	
ffal boe i bemeldte Bye	130
— Sognekald ang.	190
Samsøe, Sæindrollerede sammesteds kunne faae Amtspasfe uden den i Forordn. 5 Septbr. 1832 befalede Foreviisning af Skudsmaal	354
Selveiertestamenter kunne oprettes ogsaa af Personer udenfor Bondestanden, som besidde Bøndergaard	767
Selmorderes Begravelse ang.	481
Sengeløse Sognekald ang.	149
Sigt- og Sagesaldskassen, nogle Spørgsmaale foranledigede ved Forordn. 15 Septbr. 1832	411
Simonsen, Wedel, Legat til Vestlinge Sogn	261
Skagen Sognekald ang.	53

Skat, ang. Repartition af den extraordinaire Bekostning paa Anskaffelsen af Fourage til Landmilitair-Etaten i Danmark fra 26 October 1832—33 samt af Marschpenge for Landsoldater i Danmark for 1833	29
— Eftergivelse af Extraskatten for Fattige i Slesvig og Holsten	61
— Udskrivning for Slesvig og Holsten af det til Døvsstumme-Institutet i Slesvig i 1830—1832 af den Kongelige Kasse forskudte Beløb	213
— af en fra en Gaard til et Skolebistric afhaendet Jordlod, som solgtes med Betingelse, at der paa samme ei skulde hæfte Hartkorn, men bestandig udredes af Gaardens Besidder	221
— ang. Eftergivelse i Skatten for Besiddelse, Nytte og Brug i Holsten	397
— ang. Repartition af den Kongelige Kasses Forskud for 1832 til Arbeide paa de nye Hovedlandeveie	401
— ang. de Personers Næringsstat i Kjøbenhavn, som drive Handel eller Næringsbrug i Compagnie	545
— ang. Udskrivning af Magazinkorn, Høe og Halm i Slesvig og Holsten for 1834	676
— ang. Udskrivning af Bidrag til Digekassen af samtlige Marsslande i Slesvig og Holsten	677
Skibsbyggere og Skibeiere, som ere Huusmand, ere ikke udelukkede fra den i Forordn. 21 Juni 1799 hjemlede Ret til at hensesidde i uskiftet Bo	355
Skifte, Skiftet brev bliver at udfæde i Boer, hvori der ere fraværende ubekjendte Arvinger	147

Skifte, den i Forordn. 21 Juni 1799 hjemlede Ret for Huusmænd til at sidde i uskiftet Boe, er ikke betinget af Boets Forsatning og kan in specie tilkomme Skibsbyggere, Skibseiere og Møllere	355
— Beretning om Skiftevæsenet i 1829, 1830 og 1831	516
Skjerbet Sognekalb ang.	584
Skolevæsenet, Reglement for samme i Nørre-Herred paa Als og paa Vrøse	1, 17, 33, 57
— — ang. Gymnastiken i Skolerne	217
— — ang. Delingen af Indtægterne af et Gjeld- sted og Rørup Degne = Embede pro officio tilliggende Huus	237
— — Den ved Anordn. 29 Juli 1814 § 55 om- handlede Vedligeholdelse af Skoler angaaer og disses Udhuse	444
— — at Paaklningen paa Pap af Tabellerne til indbyrdes Underviisning bekostes af Tabel- kassen	446
— — ang. Anmeldelsestiden for at optages i et Skolelærerseminarium	503
— — ang. Sangunderviisningen i Skolerne	721
Skolelærere i Lørslev og Uttrup, adskillige Spørgsmaale om deres Indtægter og Forretninger m. m.	203
— — som ikke ere oplærte ved Seminarierne, men have faaet lige Udgang med disse til Skole = Embeder, nyde derfor ikke godt af seminaristisk oplærte Skolelæreres Forrettig- heder med Hensyn til deres Børns Befrielse for Børnepligt	220

	Side
Slagelse, St. Mikkel's Kirkes Sognekald ang.	71
Slangerup Postcontoir flyttes til Frederiksfund	326
— ang. Indvaanernes Børns Værnepligt	795
Slesvig, Beretning om Anstalten for Ufsindige fra 1 Oct. 1831 til 1 Oct. 1832	128
— (see ovenfor: „Skat“)	213
Sognefogders Ret til Fritagelse for Bearbejde ang.	424
Sparekasse, ang. Umyndiges Midlers Indsættelse i samme til 3 pCt.	740
Spjellerup og Smerup Sognekald ang.	341
Spiseværter, angaaende deres Ret til at sælge Drikke= varer	736
Stege Sognekald ang.	612
Stemplet Papir, hvorvidt fornødent til Attester af Kirke= bøgerne som Bilage til Overformynderie=Regnskaber	426
Store=Maglebye Sognekald ang.	613
Strandinger paa Kysten af Lagerspriis Gods vedkomme Inspecteuren og ikke Herredsfogden	552
Strandingscommissionair, Noget at være	743
Stutterievaesenets Direction, første Medlem entlediget	399
Svendborg, St. Nicolai Sognekald og Anneret Thurø	614
Søfarende; Bestemmelse om en Navigations Skole — ang. Examinations=Autoritet for Slesvig og Holsten til Prøvelse af Søfolk i Navigations= Kundskab	289 809
Søeindrollerede (see ovenfor: „Samsøe“)	354
Sønder=Sogns Sognekald i Viborg ang.	53
Sønder=Felding og Åsling Sognekald ang.	727
Sørbyemagle og Kirkerup Sognekald ang.	612

S.

Taulow Sognekald ang.	349
Testamenter efter Forordn. 13 Mai 1769 kunne oprettes ogfaa af Personer udenfor Bondestanden . . .	767
Thorshavn Sognekald ang.	479
Tiende, Dplysning om hvor stor Deel af Landets Tiender der for bestandig ere forvandlede til fast Bederlag	279
— Cancelliet bemyndiget at confirmere Tiende- foreninger, hvori der er vedtaget en ubetydelig Præstation i andet end Korn eller Kornværdie	408
Tjereby Sognekald ang.	759
Ting, forskjellige Tingsognes Forening i Myre og Snappedals Sjssfel i Island	338
— for Vallø Birk holdes paa Vallø . . .	373
Todsø og Erslev Sognekald ang.	150
Toldvæsenet, ang. Handel og Søefart paa St. Croix	377
— — ang. Kanalpassage=Told af Bruunsteen	398
— — Fartsøier, som passere ind eller ud af Floden Stors Munding, skulle melde sig ved det der stationerede Toldvagtstib	720
— — Ballast= eller Sandbaade i Kjøbenhavn skulle have deres Ahmings=Dr. i Storseeilet . . .	745
— — Bestemmelser for Slesvig og Holsten ang. Indlevering af Connossementer m. m. ved Vareforsendelser til Sjælland, Fyen og videre landværts	793
Tommerup og Brylle Sognekald ang.	742
Torrild og Bedstet Sognekald ang.	614
Tradslateur, Noget at være	191, 480, 709

Trykkefrihed, Bestemmelse for Holsten, at Censuren for Bøger, der ikke udgjøre 20 trykte Ark, ogsaa er anvendelig paa lithographerede Skrifter	194
— — Instruction for vedkommende Embedsmænd, til hvem Censuren og Tilsynet med trykte Skrifter og Blade er betroet . . .	270
Lyende, nogle Spørgsmaal om Virkningen med Hensyn til et Lyendes Sogneforbindelse af at det førend Fardag forlader sin Huusbonde med dennes Samtykke	50
— ang. Controllen med de til Sognene ankommende	476
Løimagere, ang. Forstaaelsen af Udtrykket: „sædvanlige simple Bomuldstøier“ i Placat 9 Mai 1832 .	278

U.

Udesundbøye indlemmes under Frederiksfund Kjøbstæds Jurisdiction	105
— Beboerne høre ligeledes under Frederiksfunds Kjøbstæds Forligelsescommission . . .	475
Uetersen, Postcontoir sammesteds	534
Umyndiges Midler kunne indsættes i Sparekassen til 3 pCt.	740
— — ang. Overformyndere = Bestyrelsen paa St. Croix	729
— — ang. Betalingen ved Burderinger og Om- burderinger af Eiendomme i Vestindien, der skulle tjene til Sikkerhed for lige Midler	779
Understed og Karup Sognekald ang.	479
Udfattet Bøe at hensidde i efter Forordn. 21 Juni 1799 til- komme Individier uden Hensyn til Boets Forsatning	355

B.

Bærnepligt, hvorvidt Leiecontracter om Eiendomme paa 1 Td. Hartkorn og derover, der lyde paa Mands og Kones Livstid, have samme Virkning med Hensyn til Bærnepligten, som Fæstebreve	30
— — hvorvidt gifte Mænd kunne antages som Stedfortrædere	146
— — ang. for Børn af Skolelærere, som have faaet lige Udgang til Skole=Embeder med Seminarister	220
— — hvorvidt Amtspas nødvendigt for Reserver, som ere under Fattigforsørgelse i en Kjøbstad og udsættes til Pleie	223
— — angaaende, der paaligger Besiddere og Forpagtere af Uvls- og Hovedgaarde i Slesvig og Holsten	273
— — ang. Anmeldelse ved Sessjonen om Reserver, som attraaes fritagne som hjælpende Sønner	345
— — hvorvidt den paaligger Slangerup Byes Indvaanere og deres Børn	795
Bærnske Stiftelses Regnskab for 1832	741
Balløe Birketing holdes paa Balløe	373
Beie, ang. Passagen igjennem Frederiksberg Allé	116
— ang. Repartition af den Kongelige Kasses Forskud for 1832 til Arbeide paa de nye Hovedlandeveie	401
— ang. Sognefogders Ret til Fritagelse for Bearbeide	424
— ang. Benyttelsen af Chausséen mellem Kiel og Altona med Fragtvogne	681

Veiere, hvor ingen saadanne ere fast ansatte i Kjøbstæderne, Kan vedkommende Øvrighed autorisere paalidelige Mænd dertil	758
Veierslev og Blibstrup Sognekald ang.	54
Veiviser, Kjøbenhavns, Privilegium paa samme	678
Vestervig og Ugger Sognekald ang.	790
Vestindien, ang. Handelen og Søefarten paa St. Croix	377
— — ang. Overformynderie-Bestyrelsen paa St. Croix	729
— — ang. Betalingen ved Burderinger og Dm- vurderinger af Eiendomme, der skulle tjene til Sikkerhed for Umyndiges og offentlige Midler	779
Veterinairkolens Directions første Medlem entlediget	399
Viborg Søndre = Sogns Sognekald ang.	53
— Domkirkes residerende Capellanie betræffende	189
Vidner, ang. Forandring i Lovens 1—13—8	249
Vielse, hvorvidt at kunne foretages af den Geistlige, i hvis Sogn et Tyende tager Ophold, som før Fardag har løst Tyendeforholdet	51
Vildborg, Timmering og Neuling Sognekald ang.	341
Vivild og Veilbye Sognekald ang.	430
Vognmandstaxten, Bestemmelser derom	214, 497, 598
Vragere, see oven Veiere	758
Vridsted og Fløe Sognekald ang.	286

XXXIV

Rovgivning *).

Arv og Skifte.

Side

Placat 2 Februar angaaende Afdragsrettens Ophævelse imellem de Danske og de Württembergſke Lande .	74
Placat 5 Februar ang. Afdragsrettens Ophævelse imellem Danmark og de Anhalt=Deſſauſke Lande . . .	113
Placat 5 Februar ang. Afdragsrettens Ophævelse imellem Danmark og de Schaumburg=Lippeske Lande . . .	115
Placat 12 Marts ang. Afdragsrettens Ophævelse imellem Danmark og Bayern	194

Auctioner.

*Forordning 11 September ang. den Betalingsfrist, der bør tilſtaaes Kjøbere ved Auctioner over faſte Eiendomme, ſom ſælges til Creditorernes Tilfredſtillelſe	561, 585
---	----------

Brandforanstaltninger.

*Placat 28 Februar ang. Forandring i Placat 13 Juni 1818, betræffende Nedlæggelſen af frivillig anſkaffede Sproiter	153
*Placat 26 Marts ang. at den høieſte Afſurancſum, hvortil Bygninger hidtil have været afſurerede i den Kjøbenhavnſke Brandkaſſe, maa fra 80000 Rbd. forhøies til 120000 Rbd. Sølv	209

Bøger.

Patent 28 Februar for Holſten ang. at Forordn. 9 Nov. 1819, hvorved Cenſur anordnes for Bøger, der ikke	
--	--

---

*) Alle Anordninger m. v., ved hvilke intet Karſtal findes, ere af 1833. Ved de med * betegnede er meddeelt en Fremſtilling af Motiverne.

Lovgivning.

Side

udgjøre over 20 Ark o. s. v., er anvendelig paa lithographerede Skrifter	194
Patent 30 November for Slesvig og Holsten, hvorved en af den tydske Forbundsforsamling tagen Beslutning med Hensyn til Eftertryk kundgjøres og bringes til Udførelse	777

Fattigvæsenet.

Placat 15 Januar (see Skatter).

*Placat 9 October ang. Hensættelse i Kjøbenhavns Evangs- Arbejdsanstalt	716
--	-----

Forbundsforsamlingen (den tydske).

Patent 30 November (see foran: Bøger).

Patent 14 December for Holsten, hvorved en af Forbunds- foramlingen tagen Beslutning med Hensyn til den i Stuttgart udgivne Neckartidende bringes til offentlig Kundskab	815
---	-----

Forbrydelser og Straffe.

*Resolution 14 August om at den i Rescript 6 August 1834 gjorde Bestemmelse om Straffen for Leiermaal, begaæet af en Jøde med et christent Fruentimmer, bortfalder	513
*Forordning 4 Oct. ang. Straf for Forbrydelser, hvorved Nogen angriber en Medborger paa Legeme og Frihed 617, 649	
*Placat 9 October (see oven: „Fattigvæsenet“).	

Gartnere.

*Placat 24 Sept. ang. nogle Forandringer i den ved Placaten 29 October 1811 anordnede Gartner-Examen 590, 601	
--	--

Lovgivning.

Side

Gjeld.

*Forordning 11 September (see Auctioner).

Sandel.

Placat 31 Marts (see Island).

*Forordning 6 Juni (see Bestindien).

Island.

Placat 31 Marts ang. Autorisation af Rauberhavn i Norder-Syssel i Islands Nord- og Øster-Amt som Udliggersted	274
*Forordning 17 April ang. Delsretten paa Island .	321
*Forordning 24 April ang. Skjøde- og Pantevæsenet paa Island	329

Kirker.

Patent 17 Sept. for Slesvig og Holsten (see Landmilicen).

Kjøbenhavn.

- *Placat 26 Marts (see Brandforanstaltninger).
- *Placat 28 August (see Laug og Haandværker).
- *Placat 9 October (see Fattigvæsenet).

Kjøbstæderne.

*Placat 28 August (see Laug og Haandværker).

Landmilicen og Landmilitair, Staten.

Patent 15 Januar for Slesvig og Holsten (see Laug).	
Patent 26 Febr. for Slesvig og Holsten ang. Udskrivning af Traineconstabler ved Artilleriecorpset	193
Patent 11 April for Slesvig og Holsten, betræffende den Besiddere og Forpagtere af Uds- og Hovedgaarde paaliggende Værnepligt	273

Lovgivning.	Side
Patent 17 September for Slesvig og Holsten ang. de Militaires og de ved Militair=Staten ansatte civile Embedsmænds Deeltagelse i Udrebelsen af Kirkebidrag	597
Rescript 27 November om Fritagelse for Børnepligt for Sønner af forhenværende Borgere i Slangerup	795

Laug og Haandværker.

Patent 15 Januar for Slesvig og Holsten ang. Ophævelsen af den i § 17 i Forordn. 7 October 1796 om den de Militaire og fra Militairstanden Uffkebigede til- ladte Næringsbrift m. v. indeholdte Forfkrist samt en nærmere Bestemmelse af de tjenstgjørende Landsoldaters Ret til at arbejde som Evende i det af dem lærte Haandværk	73
*Placat 28 August ang. et særegent Borgerfkab som Møllebygger	529

Løsagtighed.

*Resolution 14 August (see Forbrydelser og Straffe).	
--	--

Medicinalvæsenet.

Patent 15 Juni for Slesvig og Holsten ang. adskillige nærmere Bestemmelser med Hensyn til Uffsondringen af de af Børnekopper Angrebne	407
---	-----

Postvæsenet og Reifende.

Placat 23 Marts ang. Bognmandstaxten	214
Placat 18 Mai ang. at det hidtilværende Bipostcontoir i Slangerup fra 1 Juli 1833 skal forflyttes til Frederiks- fund og sammesteds oprettes til et Hoved- og regnskabs- førende Postcontoir	326
Placat 17 August ang. Bognmandstaxten	497

XXXVIII

Lovgivning.		Side
Placat 27 August angaaende Oprettelsen af et Hoved- og regningsførende Brevpostcontoir i Uetersen . . .	534	
Placat 17 September ang. en nærmere Bestemmelse om Muletten for Mangel af Passeersceddel . . .	577	
Placat 28 September ang. Vognmandstaxten . . .	508	

Quarantainevæsenet.

Patent 15 Juni for Slesvig og Holsten (see Medicinalvæsenet).

Retten.

- *Forordning 10 April, betræffende Forandring i Lovens 1—13—8 249
- *Forordning 24 April (see Island).
- *Forordning 11 September (see Auctioner).

Skatter og offentlige Afgifter.

Placat 27 December 1832 ang. Repartition deels af den extraordinaire Bekostning paa Anskaffelse af Fourage til Landmilitair=Staten i Danmark for Aaret fra 26 Octbr. 1832 til 26 October 1833, deels af Marschpenge for Landsoldaterne i Danmark for Aaret 1833	29
Placat 15 Januar for Slesvig og Holsten ang. Eftergivelse af Extrasættten for de Fattige, som nyde en permanent Understøttelse af vedkommende Fattigbistricter	61
Patent 19 Marts for Slesvig og Holsten ang. Udskrivningen af det til Døvstumme-Institutet i Slesvig i Aarene 1830, 1831 og 1832 af den Kongl. Kasse forskudte Pengebeløb	213
Placat 5 Juni for Slesvig og Holsten ang. en Eftergivelse i den ved Forordn. 9 Juli 1813 consoliderede Skat af Besiddelse, Nytte og Brug for 1833 . . .	397

Lovgivning.

Side

- Placat 9 Juni ang. Repartition af de af den Kongelige Kasse til Arbejde paa de nye Hovedlandeveis samt til Broers og Steenslusers Anlæg i Danmark forskudsvis udbetalte Bekostninger for 1832 . . . 401
- Placat 28 September for Slesvig og Holsten, ang. Udskrivningen af Magazinkorn, Høe og Halm for 1834 tilligemed Bestemmelse af Priserne, hvorimod de Magazinkorn- og Fourage-Quantiteter for 1833, som *in natura* ei ere blevne requirerede, skulde betales 676
- Placat 28 Septbr. ang. Udskrivningen af de ifølge allerhøieste Placat 29 Jan. 1800 af samtlige Marsklande i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten til den almindelige Digekasse fremdeles ydende Bidrag . . . 677

Skolevæsenet.

- Reglement 7 Novbr. 1832 for Almueskolevæsenet i Nørreherred paa Als 1, 17
- Reglement s. D. for dito paa Vrøe 33. 57

Spøfarende.

- Placat 19 November (see Toldvæsenet).
- Patent 10 Decbr. ang. Anordningen af en Examinations-Autoritet for Slesvig og Holsten til Prøvelse af der-værende Søefolk i Navigationskundskab . . . 809

Toldvæsenet.

- *Forordning 6 Juni (see Vestindien).
- Placat 7 Juni for Slesvig og Holsten ang. Kanalpassage-toldens Bestemmelse for Bruunsteen 398
- Bekjendtgørelse 26 October for Slesvig og Holsten ang. Forpligtelse for de Fartøier, som passere ind eller

	Lovgivning.	Side
	ud af Floden Stors Munding, til at melde sig ved det der stationerede Toldvagtstrib	720
Placat 19 November ang. Bestemmelse om at Ballast- eller Sandbaade i Kjøbenhavn skulle have deres Afhængs-Nummer anbragt i Storseilet		745
Placat 12 Decbr. for Slesvig og Holsten ang. fornøden Indlevering af Connossementer og Fragtbreve ved Indmeldelsen af Emballager med Varer, som ere be- stemte til Sylland, til Fyen og videre landværts		793

Tractater.

Placat 2 Februar)	}	see Krv og Skifte.
Placat 5 s. M.		
Placat 12 Marts		

Veie.

Placat 26 Januar ang. Passagen igjennem Alleen fra Kjøbenhavns Vesterbroe til Frederiksberg	116
Placat 9 Juni (see Skatter).	
Patent 1 October angaaende nærmere Forskrifter for Be- nyttelsen af Chausséen imellem Kiel og Altona med Fragtvogne	681

Vestindien.

*Forordning 6 Juni ang. Handelen og Søefarten paa St. Croix	377
Rescript 15 November indeholdende Regulativ for Be- talinger ved Vurderinger og Omvurderinger af Eien- domme, der skulle tjene til Sikkerhed for Umyndiges og offentlige Midler	779

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 1. Den 5te Januar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

§ 16 af Anordningen af 7 November f. U. betræffende de geistlige Sagers Behandling og Bestyrelse paa Verne Als og Grøe*) er det tilkjendegivet, at, ligesom der under 2 Marts 1825 er meddeelt allerh. Confirmation paa et Regulativ for Skolerne i det Hertugelige Augustenborgske District paa Als**), saaledes skulde og Reglementer udgaae, indeholdende hvorledes der skal forholde sig med Skolevæsenet i den øvrige Deel af Als og paa Grøe. Disse Reglementer ere, som allerede bemærket i Coll. Tid. f. U. Side 857, udkomne under samme Datum, som ovenmeldte Anordning. Commis-

---

*) See Coll. Tid. Side 838.

**) Dette Regulativ findes i Cancellie-Secretair Ussings Samling af Rescripter, Resolutioner m. v.

sionerne, som have udarbejdet Forslaget til samme, have bestaaet af Biskoppen over Als og Ærøe, Amtmanden over Nordborg Amt, for Alsøe Nørre-Herred, og for Ærøe Landfogden, samt nogle paa enhver af Verne Commissionen tilforordnede Præster. Over Forslaget har Cancelliet modtaget Betænkninger fra Gouverneuren over Sjæns Stift og fra Rentekammeret, hvoraf Indholdet allerunderdanigst er foredraget Hans Majestæt tilligemed Cancelliets egne Bemærkninger. Foruden de enkelte Modificationer, som derved ere foranledigede i det oprindelige Forslag, har dette og faaet nogle Tillæg, som Folge af imidlertid udgivne allerhøieste Bestemmelser Skolevæsenet i Almindelighed betræffende.

Da begge Reglementer næsten ere eenslydende, meddeles kun Reglementet for Alsøe Nørre-Herred in extenso, hvorimod der om de Forandringer, som i enkelte §§ indeholdes i Reglementet for Ærøe, findes Forklaring i vedføjede Noter.

Hjint Reglement er saaledes lydende:

Første Capitel.

Om Skoledistricterne.

§ 1.

Der skal i Nørre-Herred paa Als være det Antal Skoler, som findes fornødent, for at alle skolepligtige Børn deri kunne erholde den efter nærværende Anordning nødvendige Underviisning, og der bør tillige tages behørigt Hensyn til, at Skoleveien ikke i Almindelighed for

noget Barn bliver over $\frac{1}{4}$ Mill. De nærmere Bestemmelser af Skolernes Antal, Skoledistricternes Grændser, samt Lærerpersonalets Størrelse og Lønning i bemeldte Herred, indeholdes i de specielle Planer, som af det danske Cancellie blive approberede*).

§ 2.

Skulde det siden findes, at nogen Forandring maatte være ønskelig; enten formedelt Folkemængdens Tiltagelse, Udlytning, frivilligt Tilbud af en Skoles Anlæg og Vedligeholdelse, eller hvilken som helst anden Årsag; da maa saadan Forandring skee med bemeldte Cancellies Approbation.

§ 3.

Det bør påsees, at der, til hver Skole, havees bekvemme Veie og Stier, samt at disse istandsættes, vedligeholdes og, naar Snøe er falden, fastes saaledes, at de Børn, som søge Skolerne, kunne komme frem til disse. Skulde det findes nødvendigt at anvise nogen nye Skolestie over en Mark, hvor der hidtil ingen har været, bør Grundens Besidder ei hindre saadant; men formener han, at Stien ikke behøves, bliver Sagen af afgjort efter Patentet af 28 October 1811**).

*) § 1 i Reglementet for Trøe er af samme Indhold, men Udtrykkene noget modificerede paa Grund af at Den har en Kjøbstad foruden Flækken Marstal; det er kun med Hensyn til Landdistricterne, at der kan være Spørgsmaal om Skoleveiens Længde.

**) Dette Patent indeholder for Hertugdømmene Slesvig og Holsten i det væsentlige de samme Regler i Henseende til

Andet Capitel.

Om Ungdommens Antagelse og Fordeling i Skolerne,
og om Tiden til Underviisningen.

§ 4.

Intet Barn maa antages i Skolen, førend det har fyldt det 6te Aar; men det staaer til Forældrene, eller dem, der træde i disses Sted, om de ville udsætte Barnets Skolegang indtil det er 7 Aar gammelt. Efter den Tid anses ethvert Barn som skolepligtigt, og det paa-ligger da Skoleforstanderne at agte paa, at det optages i Skolen.

§ 5.

Som skjællig Grund til at undlade at sende Børn i Skolen, selv efter det fyldte syvende Aar, antages det, naar deres Forældre, eller de, der træde i Forældres Sted, godtgjøre for vedkommende Præst, at der, paa anden Maade, er sørget tilstrækkeligt for Børnenes Underviisning.

Længere, end til det fyldte syvende Aars Alder, til-lades det ikke Børnene at søge saakaldte Pugeskoler; og maae flige Skoler desuden hverken oprettes eller vedblive, uden dertil givet Samtykke af Præsten, under hvis Til-syn de stadig staae.

§ 6.

Børnene inddeles, i Forhold til deres Antal, Alder og Fremskridt, i to Classer, af hvilke ikkun den ene

---

Ufstaalelse af Jord eller Grund til offentlig Brug, som ifølge Placat 31 Juli 1801 og ældre Anordninger ere gjeldende for Danmark.

Classse møder ad Gangen i Skolen, for at undervises, saaledes at enten den ene Classse møder tre hele Dage i Ugen og den anden de tre andre hele Dage i Ugen, eller den ene Classse møder om Formiddagen og den anden om Eftermiddagen.

§ 7.

Læretimetne i Skolen skulle være følgende: fra 1ste Marts til 1ste November 6 Timer daglig, nemlig hver Formiddag fra Kl. 8 til 11 og hver Eftermiddag fra Kl. 2 til 5; men fra 1ste Nov. til 1ste Marts 5 Timer daglig, nemlig hver Formiddag fra Kl. 9 til 12 og hver Eftermiddag fra Kl. 1 til 3. Dog er det Skoledirectionen tilladt at foretage Forandringer heri efter vedkommende Skolecommissions Forslag, naar der ikkun i det bestemte Timetal intet affortes. Til Bevægelse i frie Luft udenfor Skolen forundes Børnene, af den anførte Skoletid, $\frac{1}{4}$ Time hver Formiddag og $\frac{1}{4}$ Time hver Eftermiddag.

§ 8.

Fjorten Dage om Foraaret og fjorten Dage i Høsttiden*), efter vedkommende Skolecommissions Bestemmelse,

---

*) I Reglementet for Vroø hedder det: „Ikkun 3 til 4 Uger om Sommeren i Høsttiden o. s. v.“ — Denne Forskjel er grundet i locale Omstændigheder og fundet passende til Egnens Lær og Skif. Bestemmelserne om Ferierne ere isvrigt afvigende fra de almindelige Skoleanordningers, saavel som fra Reglementet af 2 Marts 1825 for det Hertugelige District paa Alsøe; men da hine Ferier dog ikke ere længere end de sædvanlige, fandtes de og, som stem-

samt ti Dage ved Juletiden, otte Dage ved Paasketiden og fire Dage i Pintsjetiden ophører Underviisningen. Forældre og Huusbønder, som ere Jordbrugere, have derhos Ret til at holde deres Børn og Tyende, som ere over 10 Aar gamle og beviislig bruges til Markarbeide, 1 til 2 Uger længer fra Skolegang i Sædetiden om Foraaret og i Høsttiden. Om Sommeren kan Præsten desuden, paa længere eller kortere Tid, give de Børn, som han, med Hensyn paa Omstændighederne, finder at kunne tilstaae det, Frihed for at møde de ordentlige Underviisningstimer i Skolen; men disse Børn skulle da forpligtes til at møde 2 Gange om Ugen, hver Gang 2 Timer, for af Læreren at modtage Underviisning i Skolen udenfor den almindelige Skoletid. Dog bør denne Frihed ikke af Præsten tilstaaes, uden særdeles Grunde; og bliver det da nøie at paasee, at Skolebarnet, ved den korte Underviisning, det imidlertid nyder, idetmindste vedligeholber de allerede erhvervede Kundskaber og Færdigheder.

---

mende med Dens Brug og Tars, at burde functioneres. Den Præsterne i denne § tilstaaede Ret til om Sommeren at dispensere enkelte Børn, er ikke hjemlet i de almindelige Anordninger; men da den var anbefalet af de locale Autoriteter og stemmer med den Slesvig-Holstenske Skoleanordning, af 24 Aug. 1814 § 65 ansaaes det ubetænkeligt at indrømme samme, dog med de Indskrænkninger, som Paragraphen angiver.

Tredie Capitel.

Om Udeblivelse fra Skolen, og om Børnenes Kirkebesøg.

§ 9.

Børn, som have smittende Udslet, maac ei, forinden de ere helbrede, besøge Skolen, og bør, om de indfinde sig der, strax af Skolelæreren hjemvise; ligesom da denne har at anmeldte saadant for vedkommende Skolecommission, der bør drage Omsorg for at slige Børn helbrede, enten ved deres Forældres eller Husbonders, eller, om det er et fattigt Barn, ved Fattigvæsenets Foranstaltning.

§ 10.

Bliver noget Barn sygt af smitsom Sygdom, da maa det ei komme i Skolen, førend 3 Uger efter at det er helbredet og Sygdommen ophørt i Huset.

§ 11.

Paa det at intet Barn, ved at flytte fra et Sogn til et andet, skal kunne unddrage sig fra den anordnede Skolegang, skulle vedkommende nærmeste Foresatte være forpligtige til, strax at anmeldte for Skolecommissionen ethvert, til Skoledistrictet ankommende, eller derfra bortflyttende Barn, under en Mulct af indtil 2 Rbd. Sølvmynt, efter Skoledirectionens Kiendelse.

§ 12.

Forældre, Værger og Husbonder ere forpligtede til, at tilholde deres Børn og Lyende, flittigen og uafbrudt at besøge Skolen i den foreskrevne Tid, ligesom de og i

Særdeleshed bør sørge for, at Børnene ei udeblive fra den aarlige Overhørelse i Skolerne. For de Forældre, Bøerger eller Husbønder, som ikke opfyldte foranførte Pligt, kan Skoledirectionen dictere en Mulct af indtil 3 Mark Sølvmynt ugentlig, hvilken Mulct, i Gjentagelses-Tilfælde, kan af Directionen forhøies*).

*) De Regler, der her ere givne for, i fornødent Fald, at fremtvinge Skolegang, ere ikke ganske stemmende med dem, som indeholdes i Anordningerne 29 Juli 1814, for Kjøbstæderne, § 24, for Landet, § 17. Istedetfor at disse Anordninger have en bestemt daglig Mulct for hvert Barn, som utilbørlig er holdt fra Skolen, hvilken Mulct i Gjentagelses-Tilfælde stiger efter bestemte Forhold, finder her en mere til Vedkommendes Bestemmelse overladt ugentlig Mulct Sted, hvorved de omhandlede tvende nye Anordninger noget nærmere sig den Slesvig-Holstenke Anordning 24 August 1824 § 74, hvilken dog kun i almindelige Udtryk viser, at Skoleforsømmelser skulle, naar der ei ved Præstens Formaninger derpaa kan raades Bød, anmeldes for Kirkevisitatorerne, for at de Forsømmelige ufortøvet kunne straffes. I Henseende til Naaden, hvorpaa Mulcten dicteres, er der den Forskjel, at bemelte nye Anordninger overlade denne Myndighed til Directionen, medens de ovennævnte Anordninger for Danmark tillægge Skolecommissionerne samme. Men paa Alsøe og Wøøe ere der heller ikke saadanne Skolecommissioner, som disse Anordninger have etableret, men det hele Tilsyn med Skolevæsenet selv er lagt i Præstens Hænder. Skoleforstanderne have egentlig kun med Forbedlingen af Bidrag i Penge og Arbeide og disse Bidrags Inddrivelse at gjøre. Paa Als og Wøøe blive derhos Skole-Directionernes Distrikter saa indskrænkede af Om-

Samtlige ovenmeldte Mulcter tilfalde vedkommende Skolekasse, og kunne, naar de ikke ved Opkrævningen erlægges, inddrives ved Udpantning, eller, hvis Beløbet ei saaledes er at erholde, affones paa Vand og Brød, overeensstemmende med de gjældende civile Loves Bestemmelser, efter behørig Foranstaltning af Amtmanden*).

§ 13.

Børnene af øverste Klasse i Skolen ere, naar de have fyldt det 12te Aar, pligtige at møde Skolelæreren, hver Søn- og Hellig-Dag, ved Kirken, for med ham at bivaane Gudstjenesten; og der anvises dem da en bestemt Plads i Kirken. Gjentagen Forsømmelse i denne Henseende straffes som Skoleforsømmelse; dog kunne Forældre eller Husbonder undertiden, men ei to Helligdage efter hinanden, beholde et saadant Barn hjemme.

---

fang, at de uden Banffelighed kunne overkomme at afgive de Resolutioner, som i Anledning af Skoleforsømmelse behøves; og den Omstændighed, at Mulcten er mindre bestemt ved selve Anordningen, gjør det og passende, at det kun er den høiere Skoleautoritet, som dicterer samme.

Tøvrigt er det klart, at Niemedet vil kunne opnaaes ligesaa vel paa den ene som paa den anden Maade, og man har derfor ikke fundet Betænkelighed ved at de i Anordningerne 29 Aug. 1814 foreskrevne Evangemidler mod Skoleforsømmelser lempes efter det, de nedsatte Commissioner havde fundet mest passende efter de locale Forhold.

*) I Reglementet for Grøse er det „Landfogden“ istedetfor paa Ud „Amtmanden.“

§ 14.

Paa det at Skolegangen ikke skal afbrydes ved Ligfærd, Barnedaab eller Brudevielse, bør Eigene være Kl. 11½ paa Kirkegaarden, og de ommeldte Kirkeforretninger berammes til lige Tid. Ved saadanne Leiligheder skal Underviisningen i Skolen ophøre Kl. 11 om Formiddagen og, om Eftermiddagen, først begynde igjen Kl. 1½, forsaavidt den ikke, efter § 7, skal begynde sildigere; hvilket Skolelæreren, Dagen i Forveien, har at tilkjendegive vedkommende Skolebørn.

Fortsettes.

Blandede Efterretninger.

Fra Generalpostdirectionen er under Dags Dato afgaaet følgende Circulairstrivelse til de Kongelige Postcontoirer.*

Da Generalpostdirectionen har bragt i Erfaring, at flere af de Kongelige Postcontoirer ere i Tvivl om den rigtige Anvendelse af de i Placaten af 14 November f. U. samt Directionens Circulairstrivelse af 24 næstefter, foreskrevne Bestemmelser, saa finder Man sig anlediget til herved at meddele det Kongelige Postcontoir følgende nærmere Dplysninger i denne Henseende, nemlig:

- a. Det i fornævnte Placats 1ste § forekommende Udtryk: „Private“ er at forestaae om Enhver, som ikke er virkelig beskikket Kongelig Embedsmand, endskjondt han i flere Tilfælde har lignende Forretninger at varetage, som Kongelige Embedsmænd, f. Ex. Skifteforvaltere og Lægdsforstandere ved Godserne, Dverformyndere o. s. v.

Disse kunne ikke lade deres Breve til de i Placaten benævnte Kongelige Collegier og Dverøvrighederne afgaae ufrankerede, under Paategning

R. T., uden tillige paa Brevet at anføre, at Indholdet er æftet af nogen af de ovennævnte Autoriteter og ikke angaaer deres egne eller Andres private Anliggender. Lovbefalede Beretninger og Anmeldelser, som af fornævnte Personer maatte affendes saavel til de ovenansførte Kongelige Collegier, som til Overøvrighederne, kunne, da saadanne Breve skulle ansees lige med dem, hvis Indhold er æftet, ligeledes afgaae ufrankerede under Paategning: „R. T. Lovbefalet Beretning angaaende“. Men er Indholdet ikke æftet af fornævnte Autoriteter, eller grunder sig i lovbefalede Beretninger og Anmeldelser, maa Brevene ikke paategnes R. T., men skulle betales ved Indleveringen.

- b. Virkelige Kongelige Embedsmænd, saasom: Byfogeder, Præster, o. s. v., have derimod, uagtet de ikke i Almindelighed ere attestberettigede, fremdeles som hidtil Udgang til, under Paategning af R. T., at affende Breve saavel til de Kongelige Collegier som til Overøvrighederne eller andre attestberettigede Embedsmænd, uden at Brevene tillige behøve at forsynes med Paategning om, at Indholdet er æftet af Vedkommende, og maae da, i de tvende sidstnævnte Tilfælde, saadanne Breve frigjøres ved Modtagernes Attest om, at Indholdet alene angaaer den Kongelige Tjeneste og ei noget privat Anliggende.
- c. De Kongelige Collegier og Directioner, som have umiddelbar Forestilling til Hans Majestæt Kongen og føre det store Kongelige Segl, ere de, som i høstrykte Fortegnelse benævnes.
- d. Den i Placatens 2den § foreffrevne Bestemmelse vedkommer alene den Brevverling, som føres mellem tvende attestberettigede Embedsmænd indbyrdes, for hvilken ene og alene kan meddeles Attest af Ufsenderen. Ligeledes er det en Selvfølge, at der med Breve fra attestberettigede Kongelige Embedsmænd og Autoriteter til ikke attestberettigede Personer:

forholdes som hidtil, at der for saadanne Breve meddeles Attest af Uffenderne.

- e. For Breve fra attestberettigede Embedsmænd til de Kongelige Collegier, skal, som hidtil, ingen Attest meddeles, men derimod skulle Breve, som fra bemeldte Embedsmænd forsendes under Paategning K. L. saavel til de Kongelige Collegier som Andre, være forsynede med Vedkommendes Embedssegel og derhos tillige, i sidstnævnte Tilfælde, være ledsagede med de lovbefalede Attester om at Indholdet alene angaar den Kongelige Tjeneste.

Tøvrigt vil det Kongelige Postcontoir, dog ikkun for de attestberettigede Embedsmænds og Autoriteters Vedkommende, som ikke forher have haft noget autoriseret Embedssegel, herfra kunne forvente sig tilstillet Aftryk af det Segl, hvormed disse ville blive forsynede.

Ved Rescript af 21 Decbr. sidstl. til Stiftamtmanden over Viborg Stift er det bevilget, at de 2 Markeder med Kram, Heste og Kvæg, som paa Braarup Heide i Lysgaard Herred for Aaret 1833 ere bestemte at afholdes om Fredagene den 26 April og 18 Septbr., afholdes de nærmest foregaaende Onsdage, og ligeledes for Fremtiden stedse afholdes en Onsdag, efterdi ovennævnte Herreds ordinaire Ting nu holdes om Fredagen.

Den 24 Decbr. sidstl. er Kjøbmand H. P. Hansen i Aalborg erkjendt som Nederlandsk Consul i Nørre-Jylland; Kjøbmand A. C. Husted som Svensk-Norsk Viceconsul i Ringkjøbing, og Kjøbmand E. Mathiesen som Svensk-Norsk Viceconsul for Hierting og Varde District i Ribe Amt; den 28 Decbr. er S. Ahmann erkjendt som Svensk-Norsk Viceconsul til i den ad interim ansatte Svensk-Norske Generalconsul Afzelius's Fraværelse at forestaae General-Consulatets Forretninger i Kjøbenhavn.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Secretariatet ved
Kjøbenhavns Fattigvæsen.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 28 Decbr. f. A. er Sognepræst for Kornerup og Svogerslef Menigheder i Sjælland, N. C. Schulz, beskikket til Sognepræst for Rorup og Glim Menigheder sammesteds; Cand. theol. H. C. Bloch til Sognepræst for Birnesse Menighed i Lolland.

Under Landmilitair-Etaten: Den 27 October er Compagniechirurg ved Livcorpset C. G. Hahn meddeelt Bataillonschirurgs Character; Secondlieutenant ved det Sjællandske Landseneer-Regiment J. L. B. de Neergaard udtraadt efter Ansøgning af Nummer og ansat à la suite ved Regimentet paa 2 Aar, hvorefter han da først ved forefaldende Vacance igjen kan indtræde i Nummer og Gage. Den 28, er i Bogholder-Contoirtet under General-Commissariats-Collegiet Cancellist, Krigs-Cancelliesecretair D. C. Petersen beskikket til anden Fuldmægtig fra 1ste Januar 1833 af og udnævnt til virkelig Krigsassessor; de ældre Cancellister ved Collegiet, Krigs-Cancelliesecretairerne Smith og Hygom, reserveres deres Anciennetet forved fornævnte Petersen, naar de i Tiden maatte avancere til Fuldmægtige; Capitain ved Livcorpset H. C. Bangert afgaaer fra 1 Januari 1833 fra sin Post som Cancellist i General-Commissariats-Collegiets Bogholder-Contoir, dog med Behold af sin Anciennetet iblandt Collegiets Cancellister, og udnævnes fra samme Tid af til Controlleur ved Landmilitair-Etatens Bogholderie; Secondlieutenant ved Kjøbenhavns Brandcorps C. Braae meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsked i Naade fra Corpset med Premierlieutenants Character. Den 2 November er ved Landcadet-Corpset Legatcadet H. F. M. v. Dlusfen udnævnt til

virkelig Cadet; Cadet uden Gage C. M. v. Hummel indtraadt i Legatcadet-Nummer; C. E. Munderspach, H. J. Andersen, J. A. F. Hoffmann, H. D. E. W. Morgenstjerne, W. E. Binger og F. L. Popp udnævnte til Cadetter uden Gage. Den 3 November, den ved Livjæger-Corpsset staaende Auditeur H. M. W. Lunding forsat i lige Egenkab til det Tjenske Infanterie-Regiment. Den 5te, er ved Hans Majestæts eget Regiment Commandeur for anden Bataillon, Oberstlieutenant og Ridder C. P. v. Bülow forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Major ved første Bataillon C. E. v. Krogh, Ridder, udnævnt til Commandeur for anden Bataillon; Major ved anden Bataillon C. H. v. Meinig forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Capitain D. U. R. v. Giedde udnævnt til Major ved anden Bataillon med den ham forbeholdte Anciennitet; Stabscapitain J. F. L. v. Kauffmann til Compagniechef; Premierlieutenant C. E. v. Schwarz til Stabscapitain og Secondlieutenant G. J. H. v. Benken til Premierlieutenant; Secondlieutenant F. E. J. L. Greve af Ahlefeldt-Laurvig tillagt den højere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite C. E. E. v. Banner indtraadt i virkelig Nummet paa nygt Secondlieutenants Gage, hvorved hans havende Extragage bespares. Den 7, Stabscapitainerne J. Rømer ved første og R. Marcher ved andet Rønne Borgercompagnie af den Bornholmske Milice tillagt Rang med Secondlieutanter af Armeen med Tilladelse at bære Armeens Felttegn. Den 14, Justitsraad og Ridder F. E. W. Knudsen entlediget efter Ansøgning i Raade fra hans Post som Chef for Brandcorpsset i Helsingør; ved samme Corps er Capitain J. E. Lind, Dannebrogsmænd, samt Premierlieutanterne H. F. og D. E. Unmach affædigede efter Ansøgning i Raade; Capitain F. Tegner meddeelt formedelst Evangelighed Affæd i Raade; Secondlieutanterne H. Andreasen og R. Hansen udnævnte til Capitainer, Brandmesterne J. F. Erlandsen og N. B. Hansen til Premierlieutanter og Brandmester H. Grubb til

Secondlieutenant; ved det Sjellandske Landseneer-Regiment er Secondlieutenant à la suite C. F. v. Dahl indtraadt i virkelig Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage, hvorved den ham andenstedsfra tillagte Gage indtrækkes. Den 17, Hans Kongelige Høihed, Generalmajor, Prinds Frederik Carl Christian til Danmark udnævnt til at være Brigade-Commandeur over det Sjellandske Jægercorps og det Tydske Jægercorps; Secondlieutenant ved det andet Liv-Regiment P. C. v. Sax meddeelt efter Ansøgning Afsted i Raade fra Krigstjenesten. Den 18, Chefen for fjerde Compagnie i anden Bataillon af Altona-byggerlige Infanterie-Corps, Capitain A. D. Dührkoop meddeelt efter Ansøgning Afsted i Raade fra Corpset og Premierlieutenant J. F. D. Wegener udnævnt til Capitain og Chef for bemeldte Compagnie; Premierlieutenant à la suite ved Dronningens Liv-Regiment H. L. v. Gyben afsaaet efter Ansøgning fra Regimentet og ansat à la suite i Armee samt meddeelt Capitains Character, dog indtil videre uden Anciennetet; den fra Kjøbenhavns borgerlige Infanterie under 5 September dette Aar dimitterede Premierlieutenant M. J. Adler bevilget en nye Afsted som Capitain. Den 22, Secondlieutenant ved det første Tydske Infanterie-Regiment H. L. v. Wenz tillagt den høiere Secondlieutenants Gage. Den 25, Pontonneer ved Artillerie-Corpsset L. Siesfenbüttel meddeelt Character som Regimentsdyrlæge. Den 27, Sergeanterne ved de Bestindiske Tropper C. E. Friis og C. A. Staffeldt udnævnte til Secondlieutenanter à la suite ved bemeldte Tropper. Den 28, Secondlieutenant à la suite ved det andet Liv-Regiment C. N. v. Meinung indtraadt i virkelig Nummer paa ældst Secondlieutenants Gage, hvorved hans havende Extragage bespares; Secondlieutenant ved tredje Tydske Infanterie-Regiment H. H. v. Romeling forsat med sin havende Anciennetet af 24 Juli 1829 til Kronens Regiment i Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage og giver Forskjellen imellem ældst og yngst Secondlieutenants Gage extraordinaire, indtil

han ved forefaldende Vacance kan indtræde i reglementeret Nummer. Den 1 December: Den under 9 April 1831 fra det Slesvigſke Jægercorpſ dimitterede Capitain J. F. v. Giesmann bevilget nye Afſted af Krigstjenesten ſom Major; Secondlieutenant ved det forſte Jydske Infanterie-Regiment F. R. S. v. Schack placeret ved Jægercompagniet. Den 4, er ved det forſte Liv-Regiment Capitain J. M. v. Poulsen udnævnt til Major ved anden Bataillon med den ham forbeholdte Anciennet og tildeelt det tredie Compagnie; Stabscapitain C. L. H. F. W. v. Dreyer til Chef for Grenadeer-Compagniet; Premierlieutenant W. L. E. v. Troyel til Stabscapitain med den ham reſerverede Anciennet og characteriseret Premierlieutenant L. N. v. Bangert til virkelig Premierlieutenant; Secondlieutenant B. E. E. v. Børgesen tillagt den høiere Secondlieutenants Gage. Den 5, characteriseret Bataillonschirurg ved Artilleriecorpſet C. H. U. Bolbroe afgaaet fra Corpſet, ſom befordret paa anden Maade. Den 9, Premierlieutenant ved Jyſke Regiment lette Dragoner C. A. v. Wind, Ridder, udraadt efter Anſøgning af Nummer og anſat à la ſuite ved Regimentet indtil videre, ſamt meddeelt Ritmeſters Character med den ham forbeholdte Anciennet; characteriseret Premierlieutenant J. E. F. v. Sælboe udnævnt til virkelig Premierlieutenant; characteriseret Premierlieutenant H. v. Seheſted tillagt den høiere Secondlieutenants Gage og Secondlieutenant à la ſuite C. E. Baron Schaffaliſky de Muckadell indtraadt i virkelig Nummer paa yngſt Secondlieutenants Gage; Secondlieutenant ved det Slesvigſke Infanterie-Regiment C. E. G. v. Sehkorn forſat med ſin havende Anciennet af 30 Mai 1830 til det forſte Liv-Regiment i Nummer paa yngſt Secondlieutenants Gage, og givet Forſkjellen imellem ældſt og yngſt Secondlieutenants Gage extraordinaire, indtil han ved forefaldende Vacance kan indtræde i reglementeret Nummer.

(Fortſættes).

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 2. Den 12te Januar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

(Fortsættelse af Reglementet for Almueskolevæsenet i Nørre-Herred paa Als, see Coll. Tid. Nr. 1, Side 1—10).

Fjerde Capitel.

Om Underviisningen, og Skolebørnenes offentlige Overhørelse, samt Udgang af Skolen.

§ 15.

Med Børnenes Underviisning skal der i Almindelighed tages Hensyn til, at de bør dannes til gode, retskafne Mennesker, i Overeensstemmelse med den evangelisk-christelige Lære, samt at der bør bibringes dem de Kundskaber og Færdigheder, som ere dem nødvendige for at blive nyttige Borgere i Staten.

§ 16.

Der skal i Skolerne undervises i Religion, Læsning,

Skrivning, saavel Skjonksrivning som Retskrivning, og Regning, — saavel paa Table som uden Table. Dgsaa bør der bibringes Børnene andre almeennyttige Kundskaber, ved Læsning i dertil valgte passende Læsebøger, dog ei i egne dertil bestemte Timer; og enhver Underviisning bør, saavidt mueligt, gjøres til Forstandsovelse for dem. Læreren bør og øve Børnene, for at kunne bringe dem til, med Nøgtighed, Klarhed og Orden at fremsætte deres Tanker skriftligt. Fremdeles bør Skolelæreren vejlede Børnene til ordentlig Sang. Til Opmuntring for de Flittige og Sædelige kan og gives særlig Underviisning i Begyndelsesgrundene af Geographie, især Fædrelandets, og dermed forbindes det Vigtigste og til at danne Børnenes Sindelag Tjenligste af Fædrelandets Historie. Dgsaa bør, hvor Omstændighederne tillade det, Haandgjerningskoler indrettes, efter nærmere Forslag til det danske Cancellie.

§ 17.

I Gymnastik skal undervises ved alle offentlige Skoler, overeensstemmende med den, ved Placaten af 25 Juni 1828, for Danmark allernaadigst approberede Lærebog, og Skolens Drengs være pligtige deri at deeltage. Den i fornævnte Lærebogs 1ste Capitel § 2 omtalte og paa de der anviste Steder i Lærebogen nærmere bestemte, meest indskrænkede gymnastiske Underviisning skal strax indføres ved alle Landskolekoler, hvor ikke denne eller en mere udvidet gymnastisk Underviisning

allerede maatte være i Gang, og de dertil fornødne Apparater skulle anskaffes paa Skolekassens Regning, forsaavidt anden Udvei ikke dertil maatte kunne erholdes, saasom af Kirkemidlerne; ligesom og den fornødne Plads for Dvelferne bliver paa samme Maade at tilveiebringe og behørigt at indrette. Forsaavidt en mere udvidet Grad af gymnastisk Underviisning kan finde Sted i nogen Skole, skal Forslag gjennem Skoledirectionen indgives til Cancelliet.

Til de gymnastiske Dvelfer bør, naar den isørigt befalede Skoleunderviisning er til Ende, anvendes, saavidt Veirliget og Dagens Længde tillader det, een Time daglig, saaledes at hver Klasse heri nyder Underviisning 3 Timer ugentlig; og bør isørigt, til Svømmesøvelser, nogle Eftermiddage om Sommeren anvendes, saavidt Leilighed dertil gives.

§ 18.

Til Skolens første eller nederste Klasse høre alle de yngre Born, tilligemed dem, som endnu ikke have lært at læse tydeligt og at skrive Tal og Bogstaver med Færdighed. I den anden eller øverste Klasse optages de, der have erhvervet disse første Færdigheder.

§ 19.

Børnenes Fremgang prøves aarlig ved en Examen, som holdes i Præstens og Forstandernes Dørværelse efter foregaaende offentlig Anmeldelse og Indbydelse til Børnenes Forældre, Børgere eller Husbønder, Ugen før

Palmesøndag *); ifølge hvilken Prøves Udfald Præsten, efter Overlæg med Skolelæreren, opflytter Børnene, med Hensyn paa de, for Flid, Fremgang og sædelig Opførsel, medbragte Characterer, fra den lavere til den høiere Klasse og anviser dem høiere eller lavere Plads. Ogsaa de Børn i Skolens District, som efter deres Alder ere skolepligtige, men nyde Underviisning udenfor Skolen, ere forpligtede til, efter Indkaldelse at møde for at prøves ved den aarlige Examen, paa hvis Udfald det beroer, om det kan tilstedes, at de fremdeles nyde Underviisning uden at søge Skolen**). Ligeledes bestemmer og Præsten efter Prøvens Udfald, hvem han kan antage til Underviisning og Forberedelse til Confirmation. Først med Confirmationen ophører Børnets Forpligtelse til at søge Underviisning i Skolen; men har det de befalede Kundskaber fuldkomment inde, førend det har naaet den

---

*) Istedetfor Ordene. „Ugen før Palmesøndag“ staaer i Reglementet for Vrøe: „i October Maaned for Landsbyeskolerne, men i Vrøeskjøbing og Marstal Skoler i Februar Maaned, som den i disse Skoler med Hensyn paa bemeldte Steders Skibsfart paaeligste Tid“.

***) Denne Forpligtelse for de Børn, der nyde privat Underviisning til at indstille sig ved Skoleexamen er udenfor Bogstaven i Anordningerne for Almueskolevæsenet i Danmark (see Anord. 29 Juli 1814, for Kjøbstæderne § 24, for Landet § 18), men hjemles dog ved den Skolecomissionen paaaliggende Pligt at forviise sig om at flige Børn nyde behørig Underviisning.

til Confirmationen lovbefalede Alder, da kan det af Præsten fritages for den anordnede Skolegang, imod at det, tillige med de Unge, der efter Confirmationen maatte ønske at vedligeholde, befæste og fornye deres Kundskaber, søger to Timer ugentlig Underviisning, som Skolelærerne ere pligtige til, uden Betaling, at give dem, udenfor de almindelige Skoletimer. Lister, der vise Examens Udfald, blive af vedkommende Skolecommission at indsende til Skoledirectionen.

Femte Capitel.

Om Skoledisciplinen.

§ 20.

Børnene skulle møde i Skolen til de bestemte Tider, reentligen og sammeligen paaflædte, samt medbringe de Bøger, som de der bruge.

§ 21.

Naar Skolebørnene ikke holdes reentlige, bør deres Forældre, Bærger, eller Husbonder derom af Skolelæreren, og i fornøden Fald af Præsten advares, og naar dette ikke frugter, mulcteres paa 4 til 8 Rbfl. Sølvmynt.

§ 22.

Børnene skulle vise Skolelæreren Ærbødighed og Lydighed, og noie rette sig efter de Forskrifter, han maatte give dem, til god Ordens Vedligeholdelse i Skolen.

§ 23.

Ingen Mishandling maa finde Sted med Børnene. Naar et Barn forseer sig, bør Skolelæreren rette det

ved Formaninger, og naar disse ikke frugte, straffes Barnet saaledes som den, denne Unordning vedsoiede, Instruction for Skolelærere bestemmer. Skulde nogen Skolelærer forsee sig ved at bruge haard og vilkaarlig Udfærd imod et Barn, da have dets Forældre, Børge eller Husbond, i dette som i andre Tilfælde, hvor de maatte finde sig besøiede til Anke over Skolelæreren, at henvende sig til Skolecommissionen, som, efter at have undersøgt Klagens Rigtighed, drager Omsoarg for, at Skolelæreren, saafremt han findes Skyldig, vorder straffet med Trettesættelse, Mulct eller Ufsættelse, efter Omstændighederne.

§ 24.

De Børn, som udmærke sig ved god Opførsel og Flid, skulle af Skolelæreren opmuntres ved saadanne passende Midler, som findes opgivne i den under foregaaende § ommeldte Instruction.

Sjette Capitel.

Om Tilsynet med Skolevæsenet.

§ 25.

Amtmanden og Provsten ere Skoledirecteurer*). De skulle samles een Gang hvert Fjerdingaar, naar ikke Samlinger oftere behøves; og skulle da alle Sager foretages og afhandles, som henhøre under Directionens Afgjørelse.

---

*) Efter Reglementet for Vrøse ere Landfogden og Provsten Directeurer.

§ 26.

Præsten er Skolens Inspecteur, og har, som saadan, Ansvaret for Underviisningens Fremme.

§ 27.

Med Præsten udgjøre, efter Skoledistricternes Antal og Størrelse, to til sex af Sognets hæderligste Mænd, foreslagne af ham og valgte af Skoledirectionen, Sognets Skolecommission, hvilken det nærmest paaligger, at drage Omfarg for Skolens og Skolevæsenets oeconomiske Anliggender*). Bemeldte Skoleforstandere tages almindeligviis blandt Sognets Lovmænd, hvor disse findes**). Holms Skoledistrict, der ellers i kirkelige Anliggender hører under Nordborg Sogn, bør have sin egen Skolecommission, bestaaende af Sognepræsten og to Skoleforstandere***).

§ 28.

Skoledirectionen paaligger det, at vaage over alt, hvad der kan fremme Skolevæsenets Løb i det den underlagte Embeds-District, og over denne Anordnings nœiag-

---

*) Da ingen Godseiere findes i Alsøe Norre-Herred eller paa Wæse, var der ikke, saaledes som i Danmark, Anledning til at forordne den største Lovseiers eller en af de store Lovseieres Indtrædelse i Skolecommissionen som Patron.

***) Da disse Sognerepræsentanter ikke findes paa Wæse, er dette Punctum udeladt i Reglementet for denne De.

***) Denne Bestemmelse er i Reglementet for Wæse givet for Dmmel Skoledistrict.

tige Udførelse. Saavel Directionen samlet, som enhver af dens enkelte Medlemmer, er berettiget til at forlange af enhver Skoles Inspecteur, Skolecommissjonen eller Skolelæreren, de Dphysninger, Skolevæsenet angaaende, som maatte udkræves; ligesom den og bør vaage over, at enhver af disse troeligt opfylde sine Pligter, og drage dem til Ansvar for Dvertrædelse af samme.

Skoledirectionen er bemyndiget til at mulctere den Skolelærer, som ikke efterkommer Præstens Formaninger, eller som paa anden Maade forseer sig, paa 1 eller 2 Rbd. Solvmynt; men er Forseelsen grov eller den gjentages, da paa indtil 10 Rbd. Solvmynt *). Dersom Forseelsen oftere gjentages, eller er saaledes beskaffen, at den ei med sliq Mulct kan affones, tiltales han ved en Provsteret; og Skoledirectionen kan da, hvis Omstændighederne kræve det, strax suspendere ham. Dgsaa kan Directionen paalægge enhver Skolelærer, der ikke tilbor-

---

*) Da ingen saadanne Skolecommissjoner etableres paa Als og Væø, som Anordningerne 29 Juli 1814 fastsatte, men Tilhønet med Underviisningen er overladt Præsten, vilde det ikke være passende, at de Bestemmelser, bemeldte Anordninger indeholde om Ret til at mulctere Sognecommissionernes Medlemmer, gik over i Anordningerne for Als og Væø. Derimod burde netop paa Grund deraf Skoledirectionen tillægges den Ret til at mulctere Skolelærere, som ved de med Anordningerne af 29 Juli 1814 forbundne Regler til Sagttagelse af Skolecommissjonerne er tillagt disse.

ligt kan forestaae sit Embede, at holde en duelig Medhjælper, eller at søge Entledigelse med en passende Pension, efter Omstændighederne. Directionen bør aarlig indsende sin Beretning om Skolevæsenets Tilstand til det Danske Cancellie, under hvilket Collegii Overbestyrelse Skolevæsenet hører; hvorfor og de Skolevæsenets Anliggender, som ei kunne finde Afgjørelse i Skoledirectionen, blive til Samme at indstille.

§ 29.

Biskoppen skal fremdeles have noie Tilsyn med samtlige Skoler i Stiftet, og være pligtig at undersøge disses Tilstand, saavel ved sin Visitats som ved enhver anden Leilighed. Han skal være berettiget til, fra Skoledirectionen, og tillige igjennem denne fra Sognenes Skolecommissiøner, at indhente alle de Efterretninger, som i Anledning heraf maatte ansees fornødne. Lovrigt bør han vaage over, at Skolevæsenet, i Dvereenstemmelse med det Anordnede, fremmes, og alle mødende Hindringer ryddes af Veien. Saa skal han og, paa sin Visitats, overhøre Ungdommen, og til det Danske Cancellie indsende sin Beretning om, hvorledes han har befundet enhver Skoles Ungdom underviist.

§ 30.

Provsten besøger aarlig hver enkelt Skole i sit Provstie, og overhører Ungdommen, for at forvisse sig om, at Underviisningen gives og fremmes efter Hensigten.

§ 31.

Sognepræsten, som Skolens Inspecteur, paaligger det, jevnlig at besøge enhver Skole i Pastoratet, for at forviise sig om Børnenes Fremgang, og hver Gang at indføre sit Besøg og sine Bemærkninger i Skolens Journal; ligesom han stedse bør søge at vække og vedligeholde Almuens Deeltagelse for Skolevæsenets gode Fremgang, saa bør han og stræbe at vejlede Skolelæreren, gjøre ham i Centrum opmærksom paa de Mangler, der maatte findes ved hans Underviisning eller Embedsforhold, erindre ham, efter forgjæves mundtlige Forsøg, skriftlig derom i Skoleprotocollen, og, dersom dette ikke heller maatte frugte, andrage det for Skoledirectionen. Præsten bør agte paa, at Skolejournalen ordentlig føres efter det af Skoledirectionen approberede Schema; at de af Directionen approberede og i Skolen hængende Lektionstabeller ufravigeligen følges; at de fastsatte Skoletimer ei forsømmes; samt isøvrigt have Tilsyn med alt, hvad der henhører til Disciplinen i Skolen. Han afholder, som i § 19 befalet, Skoleexamen, og bestemmer, efter Overlæg med Skolelæreren, hvilke Børn der kunne udskrives af Skolen, og han indsender dernæst Examenslisterne til Skoledirectionen. Han indkalder endelig Skoleforstanderne til Commissionsmøderne, som i Almindelighed holdes een Gang maanedlig, paa den Dag og den Tid, der nærmere bestemmes efter de Flestes Leilighed, forsaavidt ellers ikke en eller anden af Commissionens Medlemmer maatte have

noget at anbrage, der kræver fælles Overlæg i et extraordinært Møde. Dgsaa fører Præsten saavel Protocollen ved Skolecommissionens Møder, som Commissionens Correspondence.

§ 32.

Skoleforstanderne udgjøre med Præsten Skolecommissionen. Disse Forstanderes Pligter ere: at have Tilsyn med Skolebygningerne, og besøge sammes, ligesom og Skole-Inventariets Bedligholdelse*); at sørge for, at det til Skolen og Skolelæreren bestemte Brændsel betimelig bringes og de ham tillagte Naturalier rigtigen ydes; at anskaffe de til Skolen fornødne Bøger og Materialier efter Skoleinspecteurs Forlangende, hvortil de, efter Overlæg med ham, kunne anvende, af Skolekassen, indtil 10 Rbd. Sølvmynt, mere ei mere, uden Skoledirectionens Samtykke; at have Omsorg for at de, af Skolelæreren anmeldte syge Børn holdes hjemme og erholde vedbørlig Cuur og Pleie; samt at underrette sig om, at Skole-Stier og Skole-Beie ere i tilbørlig Stand, og i andet Fald at anmelde Manglerne for Huusfogden, eller,

---

*) I Reglementet for Vrøse begynder § 32 saaledes: „Skoleforstanderne udgjøre med Præsten Skolecommissionen, som i Kjøbstaden Vrøsekjøbing tillige tiltrædes af Actuarius, der er Udsæstfor i Landretten. Disse Skoleforstanderes Pligter ere: at have Tilsyn med Skolebygningerne og Skolernes Inventarium, og i Forbindelse med Skolens Inspecteur at anmelde Manglerne for Kirkeinspecturen“.

hvis dette bliver uden forønsket Virkning, for Amtmanden*; at reparere paa Districtet de bestemte Udgifter; at indkræve Skolekassens Indtægter, og kvartaliter at udbetale Skolelærerens og andre Vedkommendes Pengeløn og Regningskrav; for hvilke Skolekassens Indtægter og Udgifter aarligt Regnskab aflægges, paategnet af Skolens Inspecteur**); at forfatte, i Forbindelse med 4, i ethvert Sogn, helst iblandt Tolvmændene***), af Directionen valgte, Mænd, og i Nordborg i Forbindelse med Byens Repræsentanter †), i Begyndelsen af hvert Aars December Maaned, Forslag til de nødvendige Udgifter, som Skoledistrictet i næste Aar har at udrede, og til sammes Repartition; (hvilket Forslag Skolens Inspecteur ligeledes har at underskrive og at indsende ††) til Directionen, til Approbation, efterat Forslaget har hen-

* I Reglementet for *Trøe*: „Landfogden“.

** I Reglementet for *Trøe* tilføies: „og i *Rjøbstaden Trøeskjøbing* tillige af *Actuarius*“.

***) Disse sidste Ord ere udeladte i Reglementet for *Trøe*.

†) Ordene: „og i *Nordborg*“ o. s. v. ere udeladte i Reglementet for *Trøe*.

††) Istedetfor det indcirklede indeholder Reglementet for *Trøe* følgende: „hvilken Repartition, der i *Rjøbstaden Trøeskjøbing* strækker sig til det hele til Byens Skolebæsen fornødne Bidrag, sammesteds foretages ganske som hidtil af Hvirigheden og de deputerede Borgere ifølge Rescriptet af 23 Juni 1797. Det nævnte Forslag underskrives tillige af Skolens Inspecteur og indsendes“ o. s. v.

ligget, efter foregaaende offentlig Bekjendtgjørelse, 14 Dage offentlig til Eftersyn, og enhver Interessent saaledes har havt Leilighed til, inden de fjorten Dages Udløb, at anbringe for Commissionen de Bemærkninger, som han maatte troe sig besøiet til at gjøre ved den foreslaaede Ligning, hvilke Bemærkninger da tillige indsendes til Directionen, ledsagede med Commissionens Erklæring derover.

Skoleforstanderne forestaae dette Dmbud i 3 Aar, og ere imidlertid fritagne for Skolekjørsler. Efter disse 3 Aars Forløb afgaaer, i Forhold til Antallet, den eller de i Tjenesten Ældste, med mindre samme ønske fremdeles at vedblive, og Skoleinspecteuren tillige ønsker det. Hvo eller hvilke, der, efter 3 Aars Forløb, skulle afgaae af de første Gang valgte Skoleforstandere, bestemmes ved Lodkastning.

(Fortsættes.)

Fra Rentekammeret er den 27 December sidstleden udkommet følgende Placat:

Til Dækning deels af den til Anskaffelse af Fourage for Landmilitair = Staten i Danmark for Aaret fra 26 October 1832 til 26 October 1833 fornødne Udgiwt, efter Afdrag af hvad for Fouragen, i Overeensstemmelse med den 3die Artikel i Forordningen af 28 Juli 1784, godtgjøres af Hans Majestæts Kasse, deels af Marschpenge for Landsoldaterne i Danmark for Aaret 1833, skulle,

ifølge nybnævnte Forordning samt Forordningen 20 Juni 1788, de fornødne Summer reparteres, Fourage = Beta-lingen paa alt uprivilegeret Ager- og Engs = Hartkorn i bemeldte Rige, og Marschpengene saavel paa dette Hartkorn som paa al uprivilegeret Skov- og Mølle = Skyld sammesteds, begge Dele dog med Undtagelse af Bornholms og Amager Lands Hartkorn.

Som Følge heraf og paa Grund af Forordningen af 15 September d. A. samt Kongelig Resolution af 21 d. M., blive i Aaret 1833 under Et at udrede:

32 Rbst. Tegn pr. Tønde Ager- og Engs-Hartkorn og 2 Rbst. Tegn pr. Tønde Skov- og Mølle-Skyld, saaledes at Beløbet opkræves i samme Terminer, og efter samme indbyrdes Forhold for disse, som Landskatten.

Hvilket herved, efter allerhøieste Befaling, bekendtgøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Blandede Efterretninger.

I Anledning af at en Værnepligtig, som ved Ses- sionen havde fremlagt tinglæst Leiecontract paa en Eiend- om af Hartkorn 1 Td. 7 Skpr. for sin og Hustrues Livstid, var bleven anseet som Fæstegaardmand, blev det indstillet til Cancelliets Decision, om ikke Leiecontracter om Eiendomme paa 1 Td. Hartkorn og derover, der lyde paa Mandens og Konens Livstid, med Hensyn til Værne- pligten, maae være af samme Virkning som Fæstebreve.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 11 Decbr. sidstleden, at naar de omhandlede Leiecontracter, foruden at lyde paa Mandens og Konens Livstid, iøvrigt have de for Fæste befalede Egenffaber, hvortil især hører, at Forordn. 8 Juni 1787 er iagttaget, saa kan Rabnet: Leiecontract, ei forhindre, at den Paagjeldende nyder godt af de med Gaardfæste, i Henseende til Fritagelse for Krigstjenesten, forbundne Rettigheder, hvorimod en Leiecontract paa en Bondegaard, der ikke er i foranførte Tilfælde, og som heller ikke kan henføres til de i Forordningen 15 Juni 1792 § 11 og Canc. Pl. 5 April 1814 omhandlede lange Forpagtninger, ikke kan hjemle hine Rettigheder; men forsaavidt ikke en særlig Bevilling til slig Disposition over Gaarden maatte være erhvervet, indeholder den endog en Dvertrædelse af Anordningerne.

At der, efter Cancelliets Resolution, vil blive ansat en Prøcurator paa Prøve i Aarhus Amt, samt at Ansøgninger desangaaende kunne indgives til Collegiet i Løbet af 6 Uger, bringes herved til offentlig Kundskab.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Byefoged- og Byeskriver-Embedet i Middelfarth samt Herredsfoged- og Herredsskriver-Embedet i Vends Herred. — Gauerlund og Bindinge Sogneskald i Ribe Stift, 570 Rd. — Sogneskaldet til St. Mikkelkirke i Slagelse, 444 Rd. — Ordineret Catechet og første Lærer-Embedet ved Borgerkolen i Holbek. Løn: 300 Rbd. Sølv, og, imod at prædike til Aftensang, Renten af det Pedersenske Legat,

32 Rbd. Solv aarlig, samt fri Bolig eller Husleiehjelp og 4 Favne Brænde, foruden Høitidsoffer af Menigheden.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 2 Januar er Sognepræst for Nordborg Menighed paa Als C. E. Thomsen beskikket til tillige at være Provst for Nørre-Herred paa Als; Sognepræst i Grøestjøbing, J. Stephensen, til tillige at være Provst over Den Grøe.

Under Landmilitair-Etaten: Den 13 Dec. er Musikdirecteur ved H. M. eget Regiment F. W. Simonsen meddeelt Overkrigscommissairs Character, med Tilladelse at bære den for denne Charge reglementerede Uniform og Armeens Feltegen, samt med den ham allerede tillagte Rang. Den 19, Chirurg D. Simesen, Dannebrogsmænd, meddeelt Krigssecretairs Character. Den 23, de furnumeraite Cancellister ved General-Commissariats-Collegiet N. G. Høst og A. F. Lund beskikkede fra 1ste Jan. 1833 af til virkelige Cancellister i Collegiets Bogholder-Contoir, hvorimod den Førstnævntes hidtil havde Gage indtrækkes; Secondlieutenant ved det tredie Sydske Infanterie-Regiment H. P. K. v. Høhling tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; characteriseret Bataillonschirurg ved det Sjellandske Landseneer-Regiment C. F. Frost affediget efter Ansøgning i Naade af Krigstjenesten; dimitteret Bataillonschirurg N. N. Nue optaget igjen i Krigstjenesten. Den 25, Secondlieutenant à la suite ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie J. P. Weilbach meddeelt efter Ansøgning Affked i Naade af den borgerlige militaire Tjeneste. Den 26, Secondlieutenant à la suite ved det Sjellandske Jægercorps A. W. v. Birch, der er ansat i Soldfaget, meddeelt Affked i Naade af Krigstjenesten. Den 28, Overbrandmester ved Kjøbenhavns Brandcorps A. Kæfod udnævnt til Secondlieutenant med den ham forbeholdte Anciennetet af 28 Septbr. forrige Aar.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

~~44~~ Nr. 3. Den 19de Januar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øbst, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

(Fortsættelse af Reglementet for Almueskolevæsenet i Nørre-Herred paa Als, see Coll. Tid. Nr. 2, Side 17—29).

Syvende Capitel.

Om Skolelærernes Bestikkelse.

§ 33.

Ingen maa antages som fast Skolelærer, med mindre han besidder de fornødne Egenstæker til at forestaae et saadant Embede og er indtraadt i sit 21 Aar. Til den Ende bør Enhver, som attraaer en saadan Ansættelse, for Vedkommende, med paalidelige Attester, godtgjøre sin Alder, sin Duellighed og sit gode Forhold.

§ 34*) (for Trøe § 35).

Til Skolelærer-Embeder skulle i Almindelighed kun de have Udgang, der enten ere oplærte ved et autoriseret Skolelærer-Seminarium, og derfra, efter afholdt Examen, dimitterede som duelige til Skolelærer-Embede, eller som i alt Fald, med behørig Tilladelse, have udholdt Dimissions-Examen ved et saadant Seminarium og derved ere befundne duelige. Dersom den, der, paa foransførte Maade, har beviist sin Duelighed til Skolelærer-Embede, kaldes til et saadant inden et Aar, finder ingen yderligere Prøvelse Sted; men hvis et Aar er forløbet, efterat Dimissions-Examen er afholdt, bør den Paagjældende prøves af Skole-Directionens geistlige Medlem; og først naat han ved denne Prøve har stadfæstet sin Duelighed, meddeles ham Kaldsbrevet og Collatsen, hvorefter Indsættelsen i Embedet besørges af vedkommende Sognepræst.

Biskoppen udøver, paa Grund af Rescriptet af 17de Marts 1685, sammenholdt med § 50 i Anordningen af 29 Juli 1814 for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark, Kaldsretten til (2den Lærer-Embedet ved Nordborg

---

*) I Reglementet for Trøe er en særskilt § 34 saaledes lydende: „Første Lærer ved Borgerskolen i Kjøbstaden Trøeskjøbing, der, som hidtil, skal være ordineret Catechet og nyde frie Bolig samt Høitidsoffer, vil fremdeles blive allernaadigst beskikket af Hans Majestæt Kongen.“

Skole, samt Skolelærer-Embederne i Orhølle, Hagenberg, Svenstrup og Guderup)*).

§ 35 (for Uæse § 36).

Naar et Skolelærer-Embede er blevet ledigt, bekendtgjøres saadant i Sjens Stifts Aviser, og Embedet besættes, inden 6 Uger, enten af Skole-Directionen, eller af Biskoppen, hvis denne har Kaldsret til samme. Under Vacancer, som og i en Skolelærers Sygdom, bør Directionen paa bedste Maade drage Omfarg for, at Skoleungdommens Underviisning faalidet som mueligt standfæs.

Sttende Capitel.

Om Skolernes Bygning og Vedligeholdelse, samt om Skolelærernes Lønning.

§ 36 (for Uæse § 37).

Skolestuen bør være rummelig, af ett med Skolebørnernes Antal passende Størrelse, og i det mindste 4 Alen høi fra Gulvet til Bjælkerne; Taget, Dørene og Vinduerne bør være tætte, og de sidste saaledes indrettede at de kunne lukkes op. Gulvet bør være enten af Brædder eller af Muurstene, satte paa Kant. I Skolestuett bør, foruden Kaffelovn og de fornødne Indtætninger af Borde, Bænke, Boghylder og Tavler, være en forhøiet

*) I Reglementet for Uæse staaer istedetfor det oven indcirklede: 2den Lærerplads ved Borger-skolen i Rjbstaden Uæseskjøbing, til nordre Skoledistricts Lærerplads i Marstal og til Skolelærer-Embederne i Rise, Tranderup og Bregninge.

Plads for Skolelæreren, og derpaa Stool, med Pult eller Bord. Skolelæreren paa Landet bør desuden have anstændigt Huusrum for sig og Familie, samt den fornødne Leilighed til 2 Rør og 6 Faar, saa og til at bevare sit Brændsel og Foder eller den ham tillagte Jords Udling. Ved Skolebygningen skal, saavidt mueligt, anskaffes en Haugeplads af $\frac{1}{2}$ til 1 Skjæppe Lands Storrelse, til Brug for Skolelæreren.

§ 37*)

Det paaligger Skole-Directionen at bære Omsorg for Skolernes hensigtsfærende Bygning, Vedligeholdelse

*) De til denne og §§ 38 og 39 svarende §§ 38 og 39 i Reglementet for Wæse indeholde andre Bestemmelser end hine, og ere saaledes lydende:

§ 38.

Det fornødne Gangarbeide og de fornødne Rjorsler ved Skolernes Bygning eller Reparation, saavelsom Vedligeholdelsen af Hegnet omkring Skolernes Gaarde, Hauer og Jordlobder, samt det fornødne Foder til Skolebygningernes Tækning, præsteres af Skoledistrictet saaledes, at Tækkfoderet leveres og Rjorslerne præsteres af Boelsmændene efter Plougtal, og af de til Plougtal ansatte Parcellister, i Forhold af deres Jordsmaal til Boelene i Districtet; hvorimod Arbeidet ved Hegnens Vedligeholdelse, forsaavidt samme ei udtræver Rjorsler, ligesom alle øvrige Haandtjenester, forrettes og ydes af Huusmændene med eller uden Jorb (Råthnærn und Insten) og de, ikke til Plougtal ansatte, Parcellister, samt af Underster (Heuer-Insten), de sidstnævnte halvt imod de andre, saaledes at de, hver anden Dmgang, ere frie; men i Flækken

og Indretning. De Materialier, som dertil behøves, ere de gaardbrugende Beboere, som holde 2 Hefte eller der-

---

Marstal af samtlige Huuseiere. Vedkommende blive til disse Præstationer eller Leverancer tilsagte af Skoleforstanderne, efter Dmgang, ifølge Kirkeinspecteurs Ordre.

§ 39.

Saaavel nye Skolebygningers Opførelse som Istandfættelsen og Vedligeholdelsen af Skolebygningerne, samt det fornødne Inventariums Anskaffelse og Vedligeholdelse, skal fremdeles, i Overensstemmelse med Rescriptet 13 December 1776, gaae paa Kirkekasens Regning, forsaavidt den dertil har tilstrækkelige Midler. Skolebygningerne staae i saa Henseende under Kirkeinspecteurs Tilsyn, som aarlig tager Syn over dem, i Overvarelse af vedkommende Skolecommission, paa samme Tid han tager Syn over Kirkerne. Kirkeinspecteur indsender derefter til Kirkedirectionen en Anmeldelse om de ved Skolerne befundne Mangler, ledsaget med et Overflag over de Udgifter, som ville medgaae til at istandsætte Bygningerne og afhjælpe Manglerne. Kirke-directionen approberer, efter Omstændighederne, de foreslaagne Istandfættelser og bemyndiger i Henseende til Udførelsen Kirkeinspecteur, under hvis Tilsyn Arbeidet udføres ved Hjælp af Kirkeværgerne og Skoleforstanderne, hvis Tjeneste han i denne Henseende er aldeles berettiget til at forlange. Naar en Hovedreparation, en Tilbygning, eller Opførelsen af en nye Skolebygning, findes fornøden, da har Skoledirectionen desangaaende at gjøre Indberetning til det Danske Cancellie, hvorfra Forslaget, med Bemærkning: om samme fra dette Collegii Side findes antageligt, eller hvad derved maatte være at erindre, tilstilles det Kongelige Rentekammer, som, efter Omstændighederne, og efter, igjennem Kirke-directionen, at have indhentet de fornødne Tegninger og Overflag, samt Erklæ-

over, pligtige at tilføre efter behørig Dmgang; ligesom disse og forsvarligen bør vedligeholde Hegnet omkring Skolens Gaard, Hauge og Jordlob. Huusmænd, Inderster (Kåthnern, Insten und Heuer:Insten) og Jordbrugere, som ei have Jord nok til at holde 2 Heste, saavelsom de, der ellers hidtil have været pligtige til at forrette Haandtjeneste ved Skolernes Opbygning og Vedligeholdelse, bør fremdeles, efter rigtig Dmgang, forrette denne Tjeneste.

§ 38.

Udgifterne ved en Skoles Bygning, naar samme, efter forud fra Directionen indgivet og af det Danske Cancellie approberet Forslag, skal opføres, blive at udrede saaledes:

- 1) Kirkemidlerne skænke et Bidrag dertil, efter Omstændighederne, saafremt dertil, gennem Rentes-

---

ring med Hensyn til, hvorvidt Kirkekassen er istand til at udrede det fornødne Pengebeløb, indhenter allernaadigst Approbation, og derefter overdrager Kirke-directionen Bygnings-Arbejdet videre Udførelse ved Kirkeinspectorens Foranstaltning. Alle Udgifter, som anvendes i Aarets Løb til Skolens Opførelse eller Istandsættelse, eller til Skolernes og deres Inventariums Vedligeholdelse, beregnes som hidtil i det aarlige Kirke-regnskab, hvilket føres af Kirkeinspectoren og aflægges for Kirke-directionen.

Foranførte Bestemmelser ere dog ei anvendelige i Kjøbstaden Grønskjøbing, hvor det, ligesom hidtil, skal paaligge Indvaanerne, selv at bestribe Opbyggelsen og Vedligeholdelsen af Skolebygninger, uden Udgift for Kirkerne.

Kammeret, erholdes Bevilling; i modsat Fald tilveiebringes den hele fornødne Sum af Skoledistrictet.

- 2) Den fornødne Sum kan, med det Kongelige Renteskammers Samtykke, laanes Skoledistrictet, dersom dette ønsker Laan, af Kirkerne's Midler, og den attraaede Kirke-Capital ellers er disponibel; og i saadant Fald tilbagebetales den laante Capital af Skoledistrictet i 28 Aar, med 6 pCt. aarlig i Rente og Capital-Ufdrag.

Skal Skolejord kjøbes til nogen Skole, eller en Hovedreparation ved nogen Skole foretages, saa kan og Laan hertil, under anførte Forudsætning og Betingelse, forventes af Kirkerne's Midler.

Hvis Laan ikke ønskes, eller ikke kan erholdes, udredes den fornødne Sum ved en, af Forstanderne affattet, Repartition over Skoledistrictets Interessenter, i Forhold af det Løndetal, hvortil Forberne ved Taxationen efter Forordningen af 15 December 1802 ere anfatte, og efter samme Forhold repareres Beløbet af de aarlige Renter og Ufdrag, hvor Laan optages.

Ligeledes erlægges Udgifterne til en Skolebygning eller Skolelærer-Boeligs aarlige Reparation i eet og alt efter samme Maalestok, hvilken og tjener til Regel for Bestemmelsen af Lægter og Tag, der kræves til en Skolebygning.

Jordløse Huusmænd (Insten) og Tnderster (Heuer=Insten) ere aldeles frie for Pengebidrag til nye Skolers Opførelse og til Skolers Reparation.

§ 39.

Saavel Repartitioner over Pengebidragene til en Skoles Opbyggelse, som Bestemmelsen af Gang- og Spandbøge og hvad der in natura leveres, forfattes af Skoleforstanderne i Forbindelse med Lovmændene, i de Sogne, hvor disse have, paategnes derefter af Præsten, og approberes af Skoledirectionen, som ogsaa reviderer og deciderer Regnskabet, naar Bygningen er færdig, eller Hovedreparationen foretagen og forsvarlig befunden.

§ 40.

Enhver Skolelærer bør nyde:

- a) Som Lønning: 5 Edr. Rug og 5 Edr. Byg in natura, der leveres paa eengang imellem Juul og Nytaar*) for det løbende Aar, og i Penge i det mindste 100 Rbd. Sølvmynt, i det høieste 300 Rbd.**)

---

*) I Reglementet for Grøe er Liden bestemt til „Mortensdag.“

**) Efter bemeldte Reglement er Pengelønnen i det mindste 80 og i det høieste 240 Rbd. r. Sølv, hvilken Forskjel er grundet i den mindre Velstand paa Grøe end paa Als. Tøvrigt ere Lønningerne begge Steder bestemte i anden Valuta og efter andre Forhold end der indeholdes i Anordn. 29 Juli 1814, hvilket maatte antages stemmende med Dernes oeconomicke Tilstand.

relse og Velstand ; dog saaledes , at de nuværende Skolelærere ei tillægges mindre, end de for nærværende Tid beviisligen have i Løn , og at paa den anden Side de nuværende Skolelærere, som ikke ere Seminarister , eller at betragte lige med disse, ei kunne gjøre Fordring paa den, ved nærværende Anordning fastsatte, Løn, forsaavidt den ei have ved det dem alt Tillagte. Forslag til Bestemmelse af denne Skolelærernes Løn , har Skoledirectionen at indsende til det Danske Cancellies Approbation ; og bør i Forslaget følges den Regel : at de rimelig beregnede Indtægter af det hidtilværende Degnekald i Sognet skulle for Fremtiden anvendes til lige Fordeel og til Løttelse i Skolehidragene for Beboerne i Sognets samtlige Skoledistricter.

- b) Som Brændsel til egen og Skolens Fornødenhed : 2 Favne Bøgebrænde og 8000 gode Løv , i bestimelig Tid og i forsvarlig Stand hjemførte til Skolen.
- c) En Jordlod til derpaa at kunne græsse 2 Køer og 6 Faar ; sam det fornødne Winterfoder til disse Creaturer, saafremt Jordlobden ei og er tilstrækkelig til dette Foders Frembringelse.

De ovenanførte Bestemmelser gjelde dog ikke for Byen Nordborg , hvor Lærerne bør nyde passende Løn-

ning i Penge, uden at tillægges Jord eller Naturalindtægter *).

§ 41.

I det Sogn, hvor der ere to eller flere Skolelærere, skal den af dem, der efter Præstens Forslag maatte ansees bedst skikket dertil, beskikkes til at varetage Degneembedets Forretninger udenfor Kirken; og ligeledes den, der ansees bedst skikket til Kirkesanger, ansættes som saadan, imod at nyde derfor et aarligt Tillæg af 20 Rbd.

*) I Reglementet for Vrøse Lyder § 40 fra Lit. b af og til Slutningen saaledes:

- b) Som Brændsel til Skolens og egen Fornødenhed 4 Favne Brænde, eller et dertil svarende Quantum gode Tørv, hjemførte til Skolen i betimelig Tid.
- c) En Jordlob til derpaa at kunne græsse 2 Røer og 6 Faar, samt det for disse Kreaturer fornødne Winterfoder, saafremt Jordlobben ikke ogsaa er tilstrækkelig til dette Foders Frembringelse; hvilket Foder nydes og leveres af Boelsmændene efter Plougtal, og af de til Plougtal ansatte Parcellister i Forhold af deres Jordsmaal til Boelene i Districtet.

Foranførte Regler ere dog ei anvendelige i Kjøbstaden Vrøeskjøbing eller i Marstal. I førstnævnte Bye bør den første Lærer, der tillige er ordineret Catechet, lønnes saaledes som i hans Bestalling allernaabigst er bestemt, og som hidtil oppebære sin Løn af Byens Kasse; hvorimod anden Lærer, der tillige er Chordegn og Kirkesanger, har sin Løn i Degneindkomsterne. Lærerne i Marstal bør ikke oppebære Naturalier, men nyde en Pengeløn fra 200 til 360 Rbd. Sølvmynt.

Sølvmynt; dog at, forsaavidt han, i Dverensstemmelse med § 5 i den for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, under 11 August 1824, udgivne Forordning, angaaende Kundgjørelser fra Prædikestolen, nyder 10 Rbd. Sølvmynt aarlig af Kirkekassen, for Publicationer, saameget mindre da betales ham af Skolekassen i foransførte Egenkab.

§ 42.

Den Skolelærer, som formedelst Alder og Svagelighed, eller af anden utilregnelig Aarsag, er bleven uskiftet til at forestaae sit Embede, bør, efter Omstændighederne, enten antage en Medhjælper med Skoledirectionens Samtykke; hvilken Medhjælper da ikke, uden Directionens Samtykke, kan affædiges; eller og af Skoledirectionen, efter indhentet Erklæring fra Skolecommissjonen, indstilles til Entledigelse ved det Danske Cancellies Resolution, og ved samme tillægges en passende, med Hensyn til hans Tjenestetid og hans Forhold bestemt, Pension, som udredes af Skolekassen, forsaavidt der ikke af Kirkemidlerne kan tilstaaes saadan Understøttelse, som for ham kan ansees tilstrækkelig.

§ 43.

Ved hvert Kvartals Slutning, Skoleaaret beregnet fra 1 Januar til 31 December, modtager Skolelæreren fra Skolecommissjonen sin Pengeløn for det forløbne Kvartal; men de ham tilstaaede Naturalpræstationer oppebærer han til den ovenfor (§ 40) bestemte Tid.

§ 44.

Ved en Skolelærers Afgang fra Embedet, blive Indtægterne at dele imellem ham, Enke eller Arvinger, og den tiltrædende Skolelærer saaledes:

- a) af Lønningen, bestaaende saavel i det fastsatte Pengebeløb som i de bestemte Naturalpræstationer, og i den rene Indtægt af den Embedet tillagte Jordlod, bør den Fratrædende, hans Enke eller Arvinger, nyde saamange Tolvtedele, som han har tjent Maaneder i det løbende Aar, fra 1 Januar at regne;
- b) af Brændsel beregnes de to Trediedele for Vintermaanederne: fra 1 November til 1 April, og en Trediedeel for de øvrige Maaneder, Aaret beregnet fra 1 November til 1 November; og den Fratrædende, hans Enke eller Arvinger, nyde deraf den forholdsmæssige Andeel for saamange Maaneder, som han har tjent af det løbende Aar; det Øvrige afleveres til Eftermanden i Embedet;
- c) af Fodret, som beregnes alene for 6 Maaneder: fra November Maanedes Begyndelse til April Maanedes Udgang, bør en fratrædende Lærer, hans Enke eller Arvinger, nyde en Sjettedeel for hver Maaned af nyssmeldte Tid, hvori han har tjent; det øvrige, for Vinteren levned, Foder bør afleveres til Eftermanden i Embedet.

Den fratrædende Skolelærer, hans Enke eller Arvinger, skal beholde Indtægterne til Udgangen af den Maaned;

i hvilken Vacancen indtræffer, og være berettiget til at beboe Skolebygningen til Eftermanden er kaldet. Naar en afdød Skolelærers Enke udslytter fra Skolebygningen, bør Skolecommissionen, saavidt mueligt, være hende behjælpelig til at erholde passende Boelig. Enhver Strid, som maatte opstaae om Indtægternes Deling, afgjøres ved Skoledirectionens Skjøn.

§ 45.

Efter en Skolelærers Død, kan Enken tillægges i aarlig Pension indtil $\frac{1}{8}$ Deel af hendes afdøde Mand's faste Embedsindtægter, efter Skoledirectionens Forslag og det Danske Cancellies Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde. Denne Pension udredes af Eftermanden i Embedet, eller tildeels af Skolekassen, forsaavidt Beløbet, eller en passende Andeel deraf, ikke paa anden Maade kan bevirkes aarlig udredet. Iøvrigt skal for Enker efter Skolelærere i Nørre-Herred paa Als oprettes en Enkekasse, angaaende hvis Indretning og Bestyrelse, samt de Bidrag, som hver Skolelærer dertil kan have at udrede, og den Pension, hans Enke igjen kan vente af Kassen, Skoledirectionen har at indgive Forslag til det Danske Cancellie; hvorfra Forslaget vil blive Hans Majestæt Kongen forelagt til allernaadigst Bedømmelse.

§ 46.

Pengeudgifterne til en Skolelærers Løn og Skolevæsenets øvrige aarlige Fornødenheder repareres af Skoleforstanderne paa samtlige Skoledistrictets Interessenter,

i Forhold til det Tøndetal, hvortil deres Jorber, ved Taxationen efter Forordningen af 15 December 1802, ere ansatte; dog tillige med Hensyn paa Interessenternes Stilling og Vilkaar i det Hele; ligesom og de, der ikke ere Jord-Eiere eller Brugere, ansættes efter sidstnævnte Hensyn alene. Angaaende de Omstændigheder, der saaledes bevirke, at Ansættelsen ikke skeer aldeles i Forhold af Jorberne i Districtet, bør, ved Ligningens Indsendelse til Skoledirectionens Approbation, gjøres behørig Forklaring. De Udgifter, som udfordres for at skaffe Skolelæreren de ham tillagte Naturalier, lignes ikkun paa Jordbesidderne i Skoledistrictet, efter det angivne Forhold af Tøndetal.

Præsten er, ifølge allerhøieste Resolution af 17 Juli 1822, befriet for at erlægge Bidrag til Skolevæsenet.

§. 47.

Alle, til Skolevæsenet approberede, Bidrag erlægges, inden bestemt Tid, af Interessenterne i Skoledistrictet til Skolecommissionen; og i manglende Fald inddrives de ved Udpantning, efter Amtmandens *) Foranstaltning.

Niende Capitel.

Om Skolekassens Indtægt, udgift og Bestyrelse.

§ 48.

Til ethvert Sogns Skolekasse henlægges følgende Indtægter:

---

*) Paa Trøe „Landfogdens“.

- 1) Et Bidrag af 52 Rbfl. Sølvmynt for ethvert skolepligtigt Barn i Sognet, hvad enten det søger Skolen eller ei; hvilket Bidrag, for de, af Skolecommissionen og de til at forfatte den aarlige Ligning tilkaldte Mænd erkjendte, fattige Børn, udredes af Fattigkassen *).
- 2) Hvad der ligned aarlig paa Districternes Indbaanere overeensstemmende med § 46.
- 3) Frivillige Gaver.
- 4) Bøder for Overttrædelse af denne Anordning.
- 5) Legater, som enten ere eller maatte vorde skjænkede til Anvendelse efter almindelig eller særegen Bestemmelse.
- 6) Hvad der hidtil af Kirkemidlerne, som en fast aarlig Afgift, er sanctioneret at udbetales til de vedkommende Skoler, Degne, Organister og Skolelærere.

---

*) Efter Reglementet for Trøe bortfalder Bidraget for flige fattige Børn. Derhos tilføies: „I Kjøbstaden Trøeskjøbing ydes ikke dette Bidrag“.

Denne sidste Undtagelse grunder sig paa Rescriptet 23 Juni 1797. Bidraget i det Hele havde sin Grund i hvad der hidtil var Skik og Brug, og som der ikke fandtes tilstrækkelig Grund til at forandre, uagtet Anordningen 29 Juli 1814 ikke kjender saadant Bidrag for de skolebesøgende eller andre skolepligtige Børn. Den større Hjelp, Skolevæsenet paa Trøe har af Kirkemidlerne, gjør, at det er mindre trængende til af Fattigkassen at faae Betaling for de fattige Børn.

- 7) De, de nedlagte Degnekald tillagte, Indtægter og Emolumenter, forsaavidt de ei umiddelbart ere anviste til at oppebæres af Skolelæreren selv.

§ 49.

Skolekassens Udgifter ere:

- 1) Pengeløn til Skolelæreren.
- 2) Lærebøger og Skrivematerialier, samt det fornødne Antal af de Læsebøger, som maatte anordnes, uden Godtgjørelse, til Brug for de Børn, hvis Forældre af Skolecommissionen eragtes uformuende til selv at anskaffe dem, men imod Erstatning til Skolekassen for hvad den i denne Henseende har udlagt for de ikke Uformuendes Børn.
- 3) Hvor den indbyrdes Underviisnings-Methode anvendes, endvidere Underviisnings-Apparat til samme.
- 4) Skolebygningens aarlige Vedligeholdelse *).
- 5) Bibler, nye Testamenter og de Underviisnings-Materialier og Landkort, som Præsten anseer gavnlige for Skolelæreren og Skolebørnene, og derfor finder fornødent at indhente Skoledirectionens Samtykke til at anskaffe som Skolens Eiendom; for hvilket Alt Skolelæreren aflægger et, af Præsten som Skolens Inspecteur attesteret, særskilt Regnskab, der,

---

*) I Reglementet for Trøe er tilføjet: forsaavidt samme ei efter § 39 bliver bestridt af Kirkemidlerne.

som Bilag, vedlægges det aarlige almindelige Skole-
regnskab *).

§ 50.

Regnskabet for Skolekassens aarlige Indtægt og
Udgift aflægges, inden 1 Februar i det følgende Aar,
forfattet in duplo, af Skoleforstanderne; det paategnes af
Præsten, og indleveres, tilligemed Beretningen om Sko-
lens Inventarium, til Skoledirectionen, som deciderer og
qvitterer det, naar det er rigtigt befundet.

Med Regnskabet indsendes tillige en summarisk Ex-
tract af samme; efter hvilke, fra samtlige Skolecommis-
sioner indkomne, Extracter Skoledirectionen forfatter og
indsender til det Danske Cancellie en Tabel over alle, i

- *) De anførte Bestemmelser om Skolekasserne afvige i flere
Henseender fra det, som er anordnet for Danmark; men
ere analoge med det for Hertugdømmene Slesvig og Hol-
sten Anordnede. In specie gaae, efter foranførte Regle-
menter, alle Skolevæsenets Indtægter og Udgifter gennem
Skolekassen i Stedet for at Hovedudgifterne, Lønningerne
og Skolens Vedligeholdelse, ikke vedkomme de i Anordnin-
gerne 29 Juli 1814 omtalte Skolekasser, til hvilke heller
ikke ordentligviis noget indkommer ved Eigning; hvor-
imod alene visse Biindtægter, for det meste tilfældige, til-
falde bemeldte Kasser og disse kun udrede visse Biudgifter.
De vigtigste Skoleudgifter udredes paa Landet, hvor de
for en stor Deel bestaae i Naturalpræstationer, directe af
Yderne til Skolelærerne, og i Kjøbstæderne udbetales de af
Kammerkassen.

dens Embeds-District værende, Urmue-Skolers Indtægt og Udgift.

Forestaaende, af Hans Majestæt Kongen allernaadigst approberede, Reglement for Urmue-skolevæsenet i Nørre Herred paa Als bekjendtgjøres herved til alle Vedkommendes Efterretning og Efterlevelse,

Blandede Efterretninger.

Den 22 December sidstleden er fra Cancelliet afgaaet følgende Circulair-Skrivelse til samtlige Landmilice-Sesjoner:

Under 2 dennes har Hans Majestæt Kongen allernaadigst rescriberet Cancelliet, at det ikke skal være en Trainconstabel tilladt at stille en Forstærknings-Bataillonist, med mindre, foruden at Forstærknings-Bataillonisten henhører til samme Bataillons-District, som Stilleren, desuden Sidstnævnte først har gennemgaaet den for Train-kudskene bestemte Skole, ligesom den Stillende Exerceer-Skolen for Forstærknings-Bataillonister.

Hvilket allerhøieste Rescript herved tjenstligst communiceres til fornøden Efterretning og Sagttagelse.

Cancelliets Resolution er begjært paa efterfølgende Spørgsmaal:

1) om i Almindelighed et Tjenestetjende, der forinden Fardag, efter Dvereenskomst, er løst fra sit Forhold til sin Husbonde, tillige ved samme Dvereenskomst til

samme Tid lovmæssig hæver sin Forbindelse med det Sogn, hvori det tjener;

2) om i Særdeleshed Brudevielse, i Tilfælde af ovenmeldte ophævede Tyendeforhold, kan, endog forinden Fardag, foretages af den Geistlige, i hvis Sogn Bruden nu tager et lovligt Dphold;

3) om i Særdeleshed Foreviisning af Skudsmaal med Husbondens og Præstens Paategning efter Cancelliets Skrivelse af 1 Juni 1830 udtræves som nødvendig, for at legitimere Gyldigheden af den ophævede Sognesforbindelse, da Cancelliets ældre Skrivelse af 20 Mai 1797 erklærer, at Brudevielse kan foretages af et andet Sogns Geistlig, om endog Bruden ikke fra det Sogn, hun har forladt, har medbragt noget Skudsmaal; og

4) om i Særdeleshed et Tjenestetyende, der forinden Fardag, efter Dvereenskonist, har løst sit Tyendeforhold, i Tilfælde af en i dette Tidrum indtil Fardag opstaaet Trang, strax bliver at underholde af den forsørgelsespligtige Commune, der ellers, naar Tyendet var blevet i sin Tjeneste, ikke er paalagt nogen Forpligtelse til Underholdning, førend Fardag efter foregaaende lovlig Dpsigelse.

I denne Anledning har Cancelliet svaret i Skrivelse af 24 December sidstleden.

Ad 1. at naar et Tjenestetyende, inden sædvanlig Fardag, paa lovlig Maade er blevet entlediget fra sin Tjeneste og derpaa har taget lovligt Dphold i et andet

Sogn, hvor det til Ex. har faaet anden Tjeneste eller opholder sig hos Forældre eller deslige, maa Personens Sogneforhold i Almindelighed ikke bedømmes efter hiint ældre Opholdssted, men efter det senere erhvervede; dog kan denne almindelige Regel taale Undtagelse med Hensyn til Bestemmelsen af Personens Forsørgelsehjem, (hvorom ad Nr. 4).

Ad 2. at dette Spørgsmaal er besvaret under Nr. 1.

Ad 3. at det følger allerede af Lovens 3—19—8 og 10, samt Forordning 22 Juli 1822 § 7, at Præsten i det tilflyttede Sogn bør lade sig Skudsmaal forevise fra den Præst, fra hvis Sogn Personen er flyttet, ligesom den citerede Cancellie=Skrivelse af 20 Mai 1797 heller ikke indeholder noget, som dermed er i Strid; og

Ad 4. at da det kunde føre til skadelige Elusioner, om en Persons Entledigelse fra dens Tjeneste kort før end rette Fardag ubetinget kunde ophæve de Følger, som Tjenestens Fortsættelse til bemeldte Fardag ellers kunde have med Hensyn til Personens Forsørgelsehjem, saa maa der, under visse Omstændigheder, hvad Fattigforsørgelsen angaaer, forholde som om Tyendet var blevet i sin Tjeneste til rette Fardag. Saaledes bør de 3 Aar, som behøves til at erhverve Forsørgelsesret i en Fattigcommune, ansees fuldendte i samme, naar dette Tidrum var forløbet, at regne fra Tjenestens Begyndelse og indtil rette Fardag, uagtet Tyendet nogen Tid forud med sin Husbondes Tilladelse forlader Tjenesten og der-

med tillige Sognebistrictet. Derimod kan Pl. af 14 Dec. 1810 § 18 i Forbindelse med Placat af 29 December 1829 ikke anvendes, naar et Tyende, efter at være lovlig skilt fra sin Husbonde inden rette Fardag, falder i en Sygdom; men, naar Legn til Sygdom allerede har viist sig inden dets Entledigelse, kan ved denne ikke en Byrde paatvinges en anden Fattigcommune.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Sognekaldet i Kjøbstaden Skagen i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 200 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Konge = Korntienden af Mosberg Sogn 38 Tdr. 3 Skpr. 3 Fdkr. Rug. 2) Korntienden af Skagens Sogn, 26 Tdr. 1 Skp. $1\frac{2}{3}$ Fdkr. Byg. 3) Dvægtiende omtrent 5 Rbd. 4) Fisketiende m. v., 150 Rbd. 5) Halvdelen af St. Olai Fisketiende, 5 Rbd. 6) Huusleie af Kirken, 40 Rbd. 7) Dffer og Accidentfer 150 Rbd. Enkepension hviler paa Embedet. Afgift til Aalborg Hospital, for at hæve Fisketienden, har hidtil været 10 Rbd. 4 Mk.; til Seminariifondet af Korntienden 2 Rbd.

2. Sønder Sogns Sognekald i Viborg, tilforn anslaaet til 300 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Præste = Korntienden af Sognets 90 Tdr. Hartkorn kan anslaaes til 6 Tdr. Hvede, 28 Tdr. 6 Skpr. Rug, 46 Tdr. 5 Skpr. Byg, 46 Tdr. 5 Skpr. Havre. 2) Dvægtiende omtrent 2 Rbd. 4 Mk. Solv. 3) Præste = Korn-

tienden af Lovel Sogns 116 Td. Hartkorn udgjør 54 Tdr. Rug. 4) Præste-Korntienden af Pederstrup Sogns 63 Tdr. Hartkorn har været bortaccorderet for 60 Rbd. 2 Mk. 8 Sk. Sølv. 5) Landgilde af en Halvgaard af Hartkorn 3 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdkr. i Mogenstrup under Sevel Sogn er 5 Skpr. Rug 12 Skpr. Byg og 2 Rbd. 2 Mk. Sølv. 6) Dffer og Accidentser omtrent 350 Rbd. 7) Paa Viborg Mark er kaldet tillagt 18 Tdr. Land; desuden have et Stykke Haugejord, hvoraf aarligen kan have 2 Rbd. 8) I Huusleiehjelp af Kirken 16 Rbd. Sølv. Enkøpenion hviler paa Kaldet.

3. Veierslev og Blidstrup Sognekald i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 150 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden af begge Sognes 179 Tdr. 3 Fdkr. 1 Alb. Hartkorn kan anslaaes til 170 Tdr. Byg. 2) Dvægtienden anslaaes til $3\frac{1}{2}$ Tdr. Byg. 3) Smaaarsedse anslaaes til 1 Td. 4 Skpr. Rug, 37 Snesse Ug, 60 Pund Ost og 6 Rbd. 4 Mk. Sølv. 4) Refusion af Blidstrupgaard 6 Tdr. Byg og 2 à 3 Læs Høe. 5) Dffer og Accidentser omtrent 90 Rbd. 6) Præstegaarden staaer for Hartkorn 5 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. med et Areal af 69 Tdr. Land Uger og Eng, og 90 Tdr. Land Hede og Dverdreve. Enkøpenion hviler paa Embedet. Ligeledes et Laan, stort til Rest 240 Rbd. Det er blandt de Kald, som have erholdt særdeles Lettelse i Skatter.

4. Sognekaldet paa Den Unholt, tilforn anslaaet til 250 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korn- og Dvægtiende anslaaes til 30 Rbd. 2) Kongetienden af Boldbye Sogns 328 Tdr. Hartkorn beløber til 409 Rbd. 3) Dffer og Accidentser 60 Rbd. 4) De saakaldte Skorsteenspenge 5 Rbd. 5) Af strandede Skibe, som udvindes af Grunden, 2 Mænds Lodder, omtrent 10 Rbd. 6) Præstegaarden staaer for Hartkorn 1 Td. Hartkorn-Rugjord, samt en Eng, hvorpaa 12 à 15 Læs Høe kunne avles. Indløsningssum gives ikke, og Gaardens Vedligeholdelse paaligger Beboerne. 7) Til Huusholdning havees af enhver, der udsætter Garn, en Net Fiff. Indtægten af Sælhundede kan ikke ansættes til noget vist.

5. Gauerklund og Bindinge Sognekald i Ribe Stift, efter gammel Angivelse 570 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden af begge Sognes 529 Tdr. 2 Skpr. 3 Tdr. 2 Alb. Hartkorn, anslaaes til 79 Tdr. 7 Skpr. Rug, 160 Tdr. 7½ Skpr. Byg og 161 Tdr. 1 Skp. Havre. 2) Dvægtienden omtrent 15 Rbd. 3) Smaaredsel 28 Kpd. Ost. 4) Dffer og Accidentser 250 Rbd. 5) Præstegaarden staaer for Hartkorn 5 Tdr. 5 Skpr. 3 Tdr. 1 Alb. Ager og Eng, 1 Tdr. Skovfjeld. I Bindinge Skov er kaldet af en Annergaard tillagt 2 Skovskifter, hvoraf kan havees 6 Favne Bøgebrænde, foruden fornødent Eggeavntæ. 6) Af en forhenværende Annergaard af 5 Tdr. 6 Skpr. 2 Tdr. 1 Alb. Hartkorn havees alle 3 Tiender til Beløb omtrent 5 Tdr. 2 Skpr.

Korn. Erke findes paa Kalbet. Ifølge Rescript 30 April 1751 svares i Rente til Ribe Hospital 25 Rbd. aarlig; fremdeles til Borger-skolen i Veile 28 Tdr. Byg aarlig. National-Hest holdes.

Den 9 Januar sidstleden har E. G. Schiellerup faaet Privilegium til at nedsaette sig som Bogtrykker i Kjøbenhavn.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 12 Decbr. er Inspecteur ved Frederiks Hospital N. L. Winderup beskikket til Branddirecteur i Veile Amt, istedetfor Major E. N. Munk, Ridder af Dannebrogen, som atter under bemeldte Datum er meddeelt Confirmation paa Bestalling som Inspecteur ved fornævnte Hospital; den 2 Januar er Kammerraad, Bogholder og Revisor under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler J. G. Bloch beskikket til Justitsraad; Secretair og Contoirchef under samme Direction J. Lund til virkelig Cancellieraad.

Under Directionen for Statsgjelden og den synkende Fond: Den 12 Januar er Copiist i Statsgjelds-Contoiret E. H. Jørgensen udnævnt til Fuldmægtig, og Cand. juris L. Ring til Copiist, begge i samme Contoir.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 5 Januar er Cand. theol. J. Aggerup beskikket til Adjunct ved Roeskilde Cathedral-skole.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

✠ Nr. 4. Den 26de Januar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

(Anhang til det i forrige Nr. 3 sluttede Reglement
for Almue-skolevæsenet i Nørre-Herred paa Als).

Instruction for Skolelærerne i Nørre-
Herred paa Als.

§ 1.

Skolelæreren bør nøie iagttage denne Anordnings
Bud og følge i sin Embedsførelse Directionens Forskrifter;
men hvor disse ei ere ham givne, lyder han sin Præst
og viser ham, som Skolens Inspecteur og sin nærmeste
Foresatte, al tilbørlig Agtelse. Ogsaa bør han gjøre
Skolecommissionen opmærksom paa de Hindringer, som
han maatte troe at finde for Skolevæsenets Fremme, og
paa de Midler, hvorved han formener at de kunne hæves;
ligesom og til denne indgive en ugentlig Liste over de for-
sømmelige Børn.

§ 2.

Han bør omhyggeligen berede sig, for med Held at kunne give, i de i denne Anordning bestemte Tider, den befalede Underviisning, som daglig aabnes og ~~sluttes~~ med Bøn eller gudelig Sang.

§ 3.

I sin Underviisning have han steds for Die hvad der bør være Formaalet for hans Virksomhed, at danne de Unge til at werde christelig gode, sædelige, efter deres Stand og Stilling oplyste, og for Samfundet gavnlige Mennesker.

§ 4.

I sit Embede skal han steds vise sig med Værdighed og Anstand, haandhæve Orden i Skolen og selv vise den, ved nøiagtigen at møde og samvittighedsfuldt at undervise i Skolen i de bestemte Tider, ved at følge ufravigeligt den approberede Lektionstabel og ved nøiagtigt at føre de ham befalede Protocoller.

§ 5.

Han bør omgaaes Børnene med Blidhed og Venlighed, formane den Letsindige, med Alvor behandle den Ulydige, og irettesætte og formane dem, som forsee sig. Naar gjentagne alvorlige Advarsler ei have frugtet, naar Udelukkelse fra Deeltagelse i de øvrige Børns Friheds-Tid, eller Nedflyttelse i Klassen eller Hensættelse paa en egen Plads i Skolen, ere forgjæves anvendte som Straf, saa at den Unge vedbliver at vise enten afgjort Doven-

Flab eller Uagtſomhed eller Udydighed, ja vel endog Gjenſtridighed, og Læreren da nødes til at ſtraffe, bør han gjøre det med Nolighed, og aldrig med Haardhed. Naar han anſeer det nødvendigt at anvende legemlig Straf, da har han at bruge et lidet Riis til de Børn, ſom ere under 10 Aar, og til de ſtørre Børn en, Skolecommiſſionen forud foreviſt, tynd Tapp, uden Knuder. Maa anden Maade maa legemlig Straf ikke anvendes; hverken Stød eller Slag med Haanden maae gives, ligesom ei heller nogen Straf maa bruges, hvorved Børnets Urefølelſe maatte qvæles. Viker den anvendte Straf ei til Børnets Forbedring, anmærkes det i Skolejournalen og anmeldes for Skolecommiſſionen.

§ 6.

De Børn, ſom udmærke ſig ved Flid og ſædelig Opførelſe, bør opmuntres og belønnes, dog ſaaledes, at ei Forfængelighed eller Egennytte derved vækkes. Belønningen maa helſt beſtaa i deels at tilſtaa dem ſtørre Frihed, deels at viſe dem en hædrende Tillid og deels at meddele dem, udenfor Skoletiden, en eller anden gavnlig Anviſning og Underviſning.

§ 7.

Skolelæreren bør omhyggeligen paaſee, at Børnene holde ſig reentlige; og derſom hans Beſtræbelſer herfor have været forgjæves, og han uden Nytte har erindret Forældrene derangaaende, ſaa bør han anmeldte ligesaa vel ſaadanne urentlige, ſom de med ſmittende Udſlet befængte,

Børn for Skolecommissionen, til dens videre Foranstaltning. Skolelæreren maa og paasee, at Skolen holdes reen og ugentligen jevnligent feies, ligesom og sørge for, at Vinduerne, naar Børnene ere fraværende, oplukkes, og Stuen udluftes.

§ 8.

Saaavel i som udenfor Skolen skal han foregaae Ungdommen med Exempel af et christeligt, fornuftigt og sødeligt Levnet; han bør søge, ved lærerig Dmgang, nyttig Veiledning og værdig og beskedent Dpførsel, at erhverve og befæste sig Ugtelse hos Børnenes Forældre, og at vinde disses Kjærlighed ved at vise Deeltagelse i deres Børns Vel.

§ 9.

I Kirken møde, hver Søn- og Hellig-Dag, ved Gudstjenestens Begyndelse, samtlige Sognets Skolelærere, og tage Alle, naar ikke Een af dem spiller Orgelet, Plads i Choret. De bør da have Dpsyn med Skolebørnene, der indtage den dem anviste Plads i Kirken, og deeltage i Sangen under Kirkesangerens Bestyrelse.

§ 10.

Den Skolelærer, der tillige er beskikket til Kirkesanger, bør ordentligen iagttage de ham, som saadan, paa-liggende Pligter, nemlig styre Sangen ved den offentlige Gudstjeneste, som og ved Barnedaab, Bryllupper og Liigsfærd, og forrette Kirkebetjentens sædvanlige Tjeneste ved de kirkelige Forretninger.

Den Skolelærer, der tillige er beskikket til at varetage Degne-Embedets Forretninger udenfor Kirken, bør med Nøiagtighed og Orden udføre de ham i den Henseende paaliggende Pligter, som ere: at føre Ministerial-, Communion- og Tilhørings-Bogen, ligesom enhver anden Bog, der maatte befales at skulle holdes, for deri at antegne kirkelige Anliggender; og meddele af samme de af Vedkommende forlangte Udskriver.

Den Skolelærer, der boer i Kirkebyen eller Kirken nærmest, skal, saafremt Præsten ei selv vil det, have Kirkens Ornamenteer under sit Tilsyn, og holde dem, dog paa Kirkens Bekostning, rene og anstændige, ligesom og imod Godtgjørelse, besørge Alter-Klædernes Badst; ogsaa skal han, ved det paa Kirkens Regning af Præsten antagne Kirkebud, besørge Kirken jevnlig renngjort, i det mindste 1 Gang hver 14de Dag, samt have Tilsyn med, at Kirkebudet, til de bestemte Tider, ringer Klokkerne, optrækker Kirkeuhret, og med Hurtighed og Nøiagtighed befordre de ham overleverede Embedsbreve mellem Provst og Præst.

Fra Rentekammeret er den 15 Januar udkommet følgende Placat for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten:

Hans Majestæt Kongen har under 9 d. M. aller-naadigst bevilget at Extraskatten for de Fattige i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, som nyde en permanent Understøttelse, der aarligen af vedkommende Fattigdistric

gives i Penge eller Naturalier, maa fra Begyndelsen af dette Aar eftergives, hvorimod det iøvrigt med Hensyn til denne Skat skal have sit Forblivende ved de hidtil herom udgangne Bestemmelser. Hvilket herved bekendtgjøres for alle Vedkommende til Efterretning og Sagtagelse.

Blandede Efterretninger.

Det er flere Gange, deels ved de Bemærkninger, som i Cancelliet ere gjorte i Anledning af de i Følge allerhøieste Resolution 6 Jan. 1792 og 2 Nov. s. A., med flere Bestemmelser, til Cancelliet indsendte summariske Beretninger om offentlige Stiftelsers Tilstand, deels under Revisionen af de Regnskaber for en Deel af bemeldte Stiftelser, som, ved Kongelig Resolution 19 Nov. 1828, ere blevne underkastede egentlig Revision i Cancelliet*), blevet udsat, at Ublaan ere gjorte mod Pant i Præstegaardes Løsningssum, eller i Præsternes Naadensaar, eller i begge Dele tillige.

For at afhjælpe den Trang, hvori mange unge Præster have været og fremdeles ville komme, for at tilveiebringe det fornødne til Indløsning af de Præstegaarde, som de med deres Embeder skulle tiltræde, androg den

---

*) Saavel om hiin førstnævnte Foranstaltning, som om den sidstnævnte, kan det nærmere sees i Collegial-Tidenden for 1829, Side 387 til 402.

fungerende Biskop over Aalborg Stift, Stiftsprovst Stockholm, paa, at Tilladelse maatte gives til at Løsningssum og Raadensaaret maa antages som lovligt Pant for Udlaan af offentlige Midler. Det blev i den Henseende yttret, at de Grunde, som tidligere have talt derimod, have tabt deres Vægt efter den nyere Lovgivnings Bestemmelser for Præstegaardes Vedligeholdelse, in specie det allerhøieste Rescript af 21 Mai 1817. Ifølge samme give nemlig et Præstekalds Tiender, der af vedkommende Provst, uden foregaaende Proces, kunne sequestreres og anvendes til Istandsættelsen af Præstegaardens samtlige Mangler, i Tilfælde af at Beneficiarius selv hermed forholder sig skjodesløs, tilstrækkelig Sikkerhed for Præstegaardenes fuldkomne Vedligeholdelse. Ved det befalede aarlige Syn over Præstegaardene er der desuden fra det Offentliges Side et saadant Tilsyn, at de umuligen kunne forfalde saaledes, at eet Aars Tiender eller i al Fald flere ikke skulde være fuldkommen Sikkerhed for disse Gaardes Vedligeholdelse. Det bemærkedes fremdeles, at private Bygninger synke i Værdie efter Tidernes Omvepninger, saa at der ofte tabes ved deres Realisation, hvorimod Indløsningssummen for en Præstegaard under alle Tidernes Omvepninger er den samme, og at Erfaring ogsaa har viist, at der sjældent er lidt Tab paa de Capitaler, der vare ublaante mod Pant i Præstegaardenes Løsningssummer.

Cancelliet kunde imidlertid ikke finde, at det kan bestaae med de for Ublaar af offentlige Stiftelsers Midler i Almindelighed gjeldende Regler, at en Præstegaards Bygning, eller rettere sammes Indløsningssum, tages som Pant for slige Midler, end ikke for en Deel af Løsningssummen; thi foruden den Afgang, denne i sin Tid kan lide som Følge af Fælb paa Gaarden, hvilken, selv naar de aarlige Syn holdes med streng Noiagtighed, og de derved befundne Manglers Afhjelpning strengelig paasees, stundom kan være ikke ubetydelig, saa kan Pantet først gjøres gjeldende naar Embedsmanden fratræder sit Embede; indtil den Tid har Panthaveren ei Afgang til ved Opsigelse at inddrive sin Capital, om Debitor end forsømmer at betale Renter eller at vedligeholde Gaarden. At Naadensaaet ikke heller er lovligt Pant for offentlige Midler, er udtrykkelig bestemt i Placaten 10 April 1795 § 2, og dette har sin gode Grund i Sagens Natur; thi foruden at dette Pant ogsaa først bliver disponibelt ved Debtors Afgang fra Embede, og at dets Støttelse er afhængig ei blot af Kalbets Bessaffenhed, men og af Fratrædelsestiden og flere tilfældige Omstændigheder, saa have Skatter og Bankrenter, Pensioner og andre Embedsmanden, som saadan, eller som Besidder af Embedets Bygninger, Torder og Tjender, paaliggende Forpligtelser Fortrin for enhver erhvervet Panteret, ligesom neppe heller nogen Panthaver, ved at gjøre sit Pant gjeldende, kan sætte den fratrædende Præst eller dennes Enke, Boe eller Ar-

vinger ud af Stand til at opfylde den umiddelbar efter Lovens 2—23—7 paa Naadensaaret hvilende Forpligtelse, at holde Eftermanden med Kost, Logie, Varme, Lys o. s. v. Skjøndt Naadensaaret i de fleste Tilfælde vilde give et Overskud, som Panthaveren kunde holde sig til, har det saaledes dog ikke en saa sikker og fast Værdie, som Lovgivningen om offentlige Midlers Betryggelse forudsætter.

In subsidium havde ovennævnte constituerede Biskop andraget paa, at Aalborg Stifts geistlige Enkekasse maatte udlaa sine Midler til Stiftets Præster mod Sikkerhed i Løsningssum og Naadensaar. Med Hensyn til Sjællands Stifts geistlige Enkekasse har det stedse været antaget som tilladt, at der af denne Kasse, som fornemmelig har sin Oprindelse af det, som af Præstestabet er indbetalt, maatte ydes dette Stifts Præster Hjelp til Betalingen af Indløsningssummen for deres Præstegaarde, og ved den nye Foundation for bemeldte Kasse af 6 Marts 1829 blev det bestemt, at Directionen for Kassen skulde være forpligtet til at udlaae Præsterne Indløsningssummens Beløb, naar Præstegaarden er i anordningsmæssig Stand og som saadan er antagen ved det sidst afholdte Syn, og Vedkommende foruden Indløsningssummen stiller sit Naadensaar til subsidiair Sikkerhed.

Billighed taler og meget for, at Stiftets Præster i det angivne Diemed hjælpes med Laan imod saadan Sikkerhed, som de ere i Stand til at give, naar disse

Udlaan indskrænkes til Institutioner, som ere oprettede til Geistlighedens Bedste og vedligeholdes ved Tilskud af Geistligheden. Uagtet de foran anførte Bemærkninger, kan der heller ikke være nogen synderlig Fare for den geistlige Enkekasse ved at bevilge flige Laan indtil Løsningssummens Størrelse, naar, foruden denne, ogsaa Naadensaaret pantsættes, og tillige Sikkerhed for de aarlige Renter gives i Præstens Tiender. Naadensaaret vil dog i Almindelighed dække det, der, formedelst Fæld paa Præstegaarden, maatte mangle i Løsningssummen, og ved den additionelle Sikkerhed for de aarlige Renter i Tienden, kan Raasen sikkes imod at Renter paaløbe, hvorved Capitalen kunde forøges, ligesom de befalede Syn give Garantie for at Gaardens Bygninger, som iøvrigt stedse ere forsikrede mod Ildsfare, ikke saaledes forfalde, at stor Afgang vil finde Sted i Løsningssummen. Man kan og gjøre Regning paa, at vedkommende Embedsmænd og isærdeleshed Provsterne, saavel hvad Præstegaardenes Vedligeholdelse angaaer, som ved de Foranstaltninger, der kunne blive fornødne, for at gjøre Panteretten i Naadensaaret og Tienderne gjeldende, ville iagttage den størst mulige Omhu, hvor en for Stiftets Geistlighed saa vigtig og Provsterne særlig betroet Stiftelses Tary kræver det. Bemeldte Kasse vil saaledes bedre end andre offentlige Midler være garanteret ved Laan af foranførte Beskaffenhed; medens det paa den anden Side er billigere, at den, til Bedste for Kassens egne Interes-

senter og overensstemmende med bispes almindelige Ordre tager til Takke med en Sikkerhed, der kan synes at have nogen Mangel, end om sige Opoffrelse skulde gøres af andre Stiftelser, der ikke staae i et saadant særligt Forhold til Geistligheden, men have et denne Stands Løb ikke ligefrem vedkommende Formaal.

Angaaende Anvendelsen af ovenmeldte Enkeskæses Midler til de omhandlede Udlaan indhentede Cancelliet nærmere Betænkning saavel fra Stiftamtmand og Biskop, som ifølge Fundatsen af 9 Mai 1707 udgjøre Directionen, som fra Stiftets Provster, der ere at ansee som Administratorer, og i Særdeleshed yttrede disse sidste sig eenstemmigen for hine Udlaan, hvilke de ansee som særdeles velgjørende for de tiltrædende Præster. Iøvrigt fandt Cancelliet, at det, til ydermere Tydelighed, kunde tilkjendegives, at Præstegaardenes Vedligeholdelse allerede er sikret i Embedets Tiender og andre faste Indtægter, skjøndt det følger af sig selv, at den ved Lovgivningen hjemlede Ret for det Offentlige, at holde sig til Kaldets Indkomster, for at afhjælpe Præstegaardenes Mangler, ikke kan tilintetgøres ved nogen vilkaarlig Pantsættelse, saa lidet som et conventionelt Pant i en Kirketiende kan tilintetgjøre eller svække den naturlige og lovgrundede Sikkerhed for Kirkens Vedligeholdelse, som Kirketienden yder.

For ellers ikke at undlade noget, der kunde betrygge Stiftelsen for mulige Tab ved sige Udlaan, formeente Cancelliet, at Bestemmelsen for Sjællands Stifts geist-

lige Enkekasse, ifølge hvilken sammes Direction er forpligtet til at ublaane Indløsningssummens Beløb, kunde forandres derhen, at Directionen for Aalborg Stifts geistlige Enkekasse blev bemyndiget til at bevilge Ublaane, da det saaledes kan staae denne Direction frit for, hvor Præstegaardens maadelige Tilstand, Aaarens Ubetydelighed og andre Omstændigheder maatte give grundet Anledning dertil, at nægte saadant Laan. Endelig formeentes det, at det, i Righed med hvad der ved Fundatsen af 6 Marts 1829 er fastsat for Sjællands Stift, bør bestemmes, at Ublaane kan skee i rede Sølv, hvis denne Pengesort have; men at Laane, naar det gøres i Sedler, ikke bør udgjøre et høiere nominelt Beløb end Løsningssummen. Vel kan i første Tilfælde Laane eventualiter blive lidet høiere end Løsningssummen, der efter Successors Valg kan betales med Sedler efter Kvartalscour; men denne Forskjel kan dog ikke blive saa betydelig, at den bør komme i Betragtning, da Laane dog ei gives paa Løsningssummen alene.

Cancelliets i Overensstemmelse med det foransførte gjorte allerunderdanigste Indstilling blev allernaadigst bifaldet af Hans Majestæt, hvorefter det Fornødne ved allerhøieste Rescript af 9 Januar sidstleden er tilkjendegivet Stiftsoverigheden for Aalborg Stift.

I Anledning af, at en Cautionist for en Dppebørselsbetjent, som havde paadraget sig Ansvar, for hvilket

Erstatning søgtes hos Cautionisten, blandt andet havde fremsat den Indsigelse, at hans Forpligtelse var ældre end 20 Aar og saaledes maatte ansees præscriberet efter Lovens 5—14—4, har Rentekammeret begjært Cancelliets Betænkning angaaende hvorvidt i Almindelighed Cautioner, der ere stillede for Kongelige Oppebørselsbetjente, kunne antages at have tabt deres Gyldighed ved Forløbet af 20 Aar, naar ingen Fornøelse imidlertid er passeret.

Cancelliet har herom yttret, at, foruden at det ansees tvivlsomt, baade om Lovens 5—14—4 kan anvendes paa Fordringer, som ere forsynede med Underpant, og om den kan benyttes af Cautionisten, saalænge Fordringen paa Debitor ikke er præscriberet, samt endelig om de 20 Aar skulle regnes fra Forfrevningens Dato eller først fra den Dag, Gjelden er forfalden, saa synes bemeldte Artikel, om end intet af hine Spørgsmaale afgjøres saaledes, at Præscriptionen derved bortfalder, af en anden Grund at maatte være uanvendelig paa Cautioner for Oppebørselsbetjente. Disse angaae nemlig ikke en allerede eksisterende Gjeld, men have vedkommende Oppebørselsbetjentes Troskab og Noiagtighed under deres fremtidige Embedsførelse og det Ansvar, som ved Mangel deraf kunde opstaae, til Gjenstand, og strække sig derfor efter deres Diemed og Anordningernes Forskrifter til Embedsmændenes hele Embedstid eller til lovlig Opfigelse af Cautionerne maatte finde Sted. Det ligger saaledes i Cautionernes eget Væsen, at Forpligtelse i Anledning af samme mu-

ligen først opstaaer om 20 Aar, og Cautionisten kan ikke ansee sig dechargeret ved dette Tidsrum's Udløb, men først naar enten Embedsmanden er afgaaet fra sit Oppebørsels-Embede og endelig Rigtighed aflagt, eller og Cautionen paa anordnet Maade er opsagt. Skulde Lovens 5—14—4 kunne udstrækkes til Documenter, som gaae ud paa, under en Betingelse, hvis Indtrædelse eller Ikkeindtrædelse mulig først efter 20 Aars Forløb viser sig, at præstere en Anden Noget (hvilke Documenter iøvrigt ikke i egentlig Forstand kunne kaldes Gjeldsbreve, saa at Artiklen kun ved en udvidende Fortolkning paa dem kunde anvendes), saa vilde til Ex. en Enkekasse-Police ikke have nogen Virkning, naar Manden først døde 20 Aar. efter at den var erhvervet, eller den maatte i al Fald i Løbet af de 20 Aar fornyes, hvilket dog ingenlunde antages.

Det er derhos, i Anledning af at en Høiesterets-Dom af 31 Juli f. A. havde frifundet en Cautionist for en Kongelig Oppebørselsbetjent, som, blandt flere Indsigelser, havde indskudt sig under ovennævnte Lovens Artikel, blevet oplyst, at denne Høiesterets-Dom ikke var grundet paa hiint Lovsted, men paa andre særegne factiske Omstændigheder, hvorfor denne øverste Domstoel heller ikke ligefrem stadfæstede den forhen i Sagen ergangne Dom, hvorved hiin Indsigelse var fundet gylbig, men derimod gav en nye Conclusion.

§ Anledning af at der ved Revisionen af et Sogns Fattig=Regnskab var skeet Udsættelse om at der var udbetalt Districtslægen 1 Rbd. i Diæter for en Reise under 2 Mile, blev det af vedkommende Overøvrighed henstillet til Cancelliets Resolution, hvorvidt der efter Pl. 4 October 1825 tilkommer Lægen 1 Rbd. Sølv i Diæter for ethvert Besøg til Fattige for Fattigkassens Regning, uden Hensyn til om Afstanden er under 2 Mile.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 8 Jan. sidstleden, at da Placat af 4 October 1825 § 9 Litr. b. ikke kan fortolkes anderledes end som en Indskrænkning saavel i den almindelige Regel i Paragraphens første Deel, som i den efterfølgende under Litr. a anførte Modification i samme, kan der, naar Reisen ikke udgjør 2 Mile, kun tilkomme Lægen 3 Mk. Sølv i Diætpenge.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

Sognekalder til St. Mikkel's Kirke i Kjøbstaden Slagelse, efter gammel Angivelse 444 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Præstetienden, samt den halve Kongetiende af Lille Valdbyes 88 Tdr. 3 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. Hartkorn, er 77 Tdr. 3 Skpr. $2\frac{1}{8}$ Fdkr. Byg. 2) Præstetiende af Tjernbjerg Huusmænds 7 Skpr. 1 Fdkr. Hartkorn er 1 Td. $\frac{5}{8}$ Fdkr. Byg. 3) Præstetiende af Skousø Byes 53 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdkr. $2\frac{1}{8}$ Alb. Hartkorn er 46 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. Byg. 4) Præstetiende af Slagstrupmarkens 16 Tdr. Hartkorn er 10 Tdr. Byg. 5) Præstetiende af Tjernbjergs 29 Tdr. 2 Skpr. 1 Fdkr. Hartkorn er 33 Tdr. Byg. 6) Præstetiende af 2 Tdr. 3 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. Kirkejord, beregnes til 2 Tdr. Byg. 7) Refusion for Tiende af

Slagelse Bye er 48 Tdr. 2 Skpr. Byg. 8) Refusion for Tiende af Valdbjegaards 152 Tdr. 1 Skp. 1 Alb. Hartkorn, er 152 Rbd. 4 Sk. Sølv. 9) af Høistovsvænget efter gammel usus 3 Mk. 10) Offer og Accidenter omtrent 850 Rbd. 11) af 35 Tdr. Land Embedsjord formenes Leien at kunne være 190 Rbd. 12) af 12 Tdr. Land Communejord svares for Tiden 12 Tdr. Havre. Embedsbolig have. Paa Embedet hviler en Gjæld, stor til Rest 1668 Rbd. 4 Mk. 1 Sk. Sølv, hvoraf svares aarlig i Uddrag og Renter 150 Rbd. Enkepension bliver at svare.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Gimlinge Sognekald i Sjælland, 256 Rd. — Sengeløse Sognekald i Sjælland, 350 Rd. — Et Copiist-Embede i den Rgl. Lands-Overrets samt Hof- og Stadsrets Archivcontoir.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 18 Januar er Justitsraad, Byefoged og Auktionsdirecteur i Aalborg, J. L. Schmidt, beskikket til Borgemeister og Auktionsdirecteur i samme Bye; Sognepræst for Gimlinge Menighed i Sjælland, J. A. Tryde, efter Ansøgning entlediget i Raade og med Pension; Sognepræst for Sengeløse Menighed i Sjælland samt Provst for Smørum og Sockelunds Herreder under Kiøbenhavns Amt, Dr. phil. N. Schack, Ridder af Dannebrogen, beskikket til Sognepræst ved Vor Frelser's Kirke paa Christianshavn; Cand. theol. og Adjunct ved den lærde Skole i Randers, P. D. Kruse, til Sognepræst for Dlands Menighed i Aalborg Stift; licent. theol. P. T. Hald til residerende Capellan ved Budolphi Kirke i Aalborg.

Under Rentekammeret: Den 22 December 1832 er Forstcandidat J. J. v. Pein beskikket til Skovfoged i Kummerfeld i Herstæbet Pinneberg.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 5. Den 2den Februar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Unders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Løvi, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 15 Januar udkommet følgende Placat for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten:

Hans Majestæt Kongen har under 28 December f. A. ved at ophæve den 17 § i Forordningen af 7 Octbr. 1796 angaaende den de Militaire og fra Militairstanden Affædige tilladte Næringsdrift m. v. fundet Sig foranlediget til allernaadigst at bestemme, at Mesterne i de forskjellige Haandværkslaug i Stæderne og i de laugsberettigede Flækker i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten ikke skulle være pligtige til, at affædige Laugsvende, som, efterat have gjort Garnisonstjeneste i 2 Aar, ere permitterede, og af dem tagne i Arbeide, af den Grund, at en paa Stedet ankommende vandrende Svend ellers ikke kan faae Arbeide. Tillige har Allerhøiøstsamme behaget

at resolvere, at ligesom det er de tjenstgjørende Landsoldater tilladt, i deres Fritimer at arbejde som Evende hos Laugsmestere paa deres Garnisonssted i det Haandværk, hvori de laugsmæssigt ere oplærte, saaledes skulle Laugsmestrene ligeledes ikke være forbundne til at affsædige dem, fordi en ankommen vandrende Svend ellers ikke kan finde Arbeide.

Forestaaende bekjendtgjøres herved til Efterretning og vedbørlig Efterlevelse for alle Vedkommende.

Fra det danske Cancellie er under Dags Dato udkommet følgende Placat, angaaende Afdragsrettens Ophevelse imellem de Kongelige Danske og de Kongelige Würtembergiske Lande:

I Betragtning af de Uleiligheder, som ere forbundne med de af omflyttende og bortdragende Undersaatter, saavel som i Arvesald og andre Tilfælde, hidtil fordrede Afdrag og Udførsels-Ugifter, ere Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Würtemberg komne overeens om, ganske at affsætte og ophæve denne Afdragsret imellem samtlige Kongelige Danske Lande paa den ene, og samtlige Kongelige Würtembergiske Lande paa den anden Side, saaledes som dette allerede er skeet ifølge den 18 Artikel af den tydske Forbunds-Akt af 8 Juni 1815 og den tydske Forbunds-Forsamlings Beslutning af 23 Junii 1817, med Hensyn til Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg.

Ifølge heraf skal der af de danske Undersaatter, som i Fremtiden bortflytte med deres Formue fra samtlige de Kongelige danske Lande, efter den Udstrækning som samme nu har eller i Fremtiden maatte faae, til samtlige de Kongelige Würtembergiske Lande, efter disses nærværende eller tilkommende Udstrækning, eller som i Fremtiden maatte der have Arv, Legater eller Gaver at hæve, og ligeledes af de Würtembergiske Undersaatter, som i Fremtiden bortflytte med deres Formue fra samtlige de Kongelige Würtembergiske Lande, efter disses nærværende eller tilkommende Udstrækning, til samtlige de Kongelige Danske Lande, efter disses nærværende eller tilkommende Udstrækning, eller som i disse sidste maatte have Arv, Legater eller Gaver at hæve, ikke kunne fordrøs eller opkræves under nogensomhelst Bencævnelse noget Afdrag, Afgangs- penge, Tidepenge eller Bortflytningspenge.

Under denne gjensidige Ophævelse ere dog fra ingen af Siderne indbefattede de af Arv eller Legater gaaende Afgifter, som, uden Hensyn til om Gjenstanden for samme forbliver i Landet eller ikke, paa lige Maade ere at erlægge af Indlændinge og af Fremmede. Den foran bestemte Frihed strækker sig saavel til det Afdrag og de Bortflytningspenge, der indflyde i de Kongelige Kasser, som til det Afdrag og den Flytningsafgift, der ellers vilde have tilfaldet Individider, Godsherfæder, Corporationer, Communer eller offentlige Stiftelser. De ovenstaaende Bestemmelser skulle træde i Kraft fra den Dag,

da den fra den Danske Regjering om denne Gjenstand udstedte Erklæring er bleven udvekslet med en tilsvarende Erklæring fra den Kongelige Würtembergste Regjering, hvilket er skeet den 14 December 1832, og finde Anvendelse paa al Formue, hvoraf der hverken allerede er betalt Afdragspenge, eller hvis Udførelse allerede er foregaaet.

Hvilket herved kundgjøres til fornøden Efterretning og Sagttagelse i Kongeriget Danmark.

Blandede Efterretninger.

Ifølge Befalingen i det allerhøieste Rescr. af 31 Mai 1814 har Kjøbenhavns Magistrat confereret med vedkommende Autoriteter og Stadens 32 Mænd, angaaende med hvilket Beløb Municipal-Udgifterne kunde være at opkræve for 1833 *), hvorom derpaa skee Indberetning til Cancelliet, som corresponderede med de Deputerede for Finantserne og derefter nedlagde allerunderdanigst Forsøgning. Resultaterne bleve følgende:

1. Til Udgifter i Anledning af Borgervæbningen blev foreslaaet opkrævet, ligesom de foregaaende Aar, 12380 Rbd. Sølv.

2. Til Udgifter ved Indquarteringsvæsenet blev ligeledes foreslaaet det samme, som i 1832, nemlig 36280 Rbd. Sølv.

---

*) Om bemeldte Udgifter for 1832 see Coll. Tid. for f. K. Side 5.

3. Udgifterne til *Renovationsvæsenet*, navnlig til *Dagrenovationens* Bortførelse, for *Feiningen* og *Rensningen* af de offentlige *Pladser* og *Aqueducter* og for *Lossepladsenes* *Planering* samt til *Lønninger* og *Pensioner* m. m. bleve ogsaa anslaaede til 36280 Rbd. S. Naar herfra drages *Beløbet* af *Forpagtningsafgiften* for *Stadens* *Bomindtrader* i eet *Åar* med 14600 Rbd. Sølvsamt *Refusionen* af *Vægtervæsenet* for *Dpfigtsbetjentenes* *forøgede* *Lønninger*, 1100 Rbd., bliver *Nesten*, 20580 Rbd. S., det *Beløb*, der for *Renovationsvæsenets* *Bedkommende* er beregnet at skulle *paalignes* i 1833, hvilket *udgjør* 260 Rbd. mindre end i f. Å., hidrørende fra at *Dagrenovationens* *Bortkjørsel* er foranstaltet *bortliciteret* for en saa meget mindre *Sum*.

4. Udgifterne til *Vægtervæsenet*, til hvis *Be-
stridelse* i f. Å. var approberet en *Dpkrævning* af 44035 Rbd. 49 Sk. Sølvs, bleve ansatte til 44016 Rbd. 78 Sk. Sølvs. Angaaende de 11260 Rbd. S., der efter de givne *Bestemmelser* deels til *Dpfigtsbetjentenes*, deels til *Politiebetjentenes* *Lønninger* *aarligen* skulle *udredes* af *Stadens* *Kasse* og *refunderes* samme af *Vægterskatten*, men som for *Åaret* 1830 endnu ikke ere *refunderede* *), var det foreslaaet, at samme maatte *tilveiebringes* ved dertil at anvende *Differencen* imellem den *reglementerede* *Vægtertiløn* af 3 Rbd.

*) See angaaende *Grundene* hertil *Soll. Tid.* 1832 *Side* 7—8.

Sølv ugentlig — hvorefter den ovenanførte Sum er calculeret — og den ringere Lon, hvortil en Deel Vægtere i senere Aar ere antagne, saalænge indtil Refusionen var skeet, istedetfor at lade den tilflyde den saakaldte Politiefond *); men da det ved allerhøieste Resolution er afgjort, at det med Politiefondens Conservation og Forsøgelse deels ved Renters Oplægning, deels ved Beløbet af den Besparelse, der indvindes ved at adskillige Vægtere ere antagne for en ringere Ugeløn end den reglementerede, skal indtil videre forblive in statu quo; saa kunde det ovenmeldte Forslag ikke følges. Det fandtes derimod, at Stadens Kasses Forfald i den omhandlede Anledning burde søges efterhaanden dækket ved en moderat Forhøielse af Vægterskatten, saa at den in specie for d. A. blev at oppebære med 45000 Rbd. S., hvorved tilveiebragtes et Overskud af henved 1000 Rbd. til det nævnte Brug. En saadan Forhøielse i Vægterskatten, der tidligere har været betydeligere **), kunde saameget mindre blive sølelig, som hvert Aar flere og flere nye Bygninger, efterat

---

*) Sfr. Coll. Tid. 1829 Side 232—233.

**) I Aaret 1819 var den nær ved 53000 Rbd. Sølv (Coll. Tid. for f. A. Side 102), og i 1820 nær ved 52000 (G. T. Side 91—92); men efter at en ældre Underbalance var bleven dækket, gik den ned til noget over 47000 Rbd. S. og steg igjen derpaa noget, og holdt sig deels mellem 47 og 48000 deels mellem 48 og 49000 Rbd. Sølv indtil den fra 1829 blev nedsat. Før 1819 var Vægterskat-

have nydt godt af de forhen ved Placaten af 16 Mai 1826 og nu ved Placaten 27 April 1830 hjemlede Frihedsaar, blive fuldt deeltagende i de Communeskatter, der lignedes paa Grundtæpsten.

5. Udgifterne til Lygtevæsenet for f. N. ere opgivne til 13480 Rbd.; den approberede Ligningssum for samme Aar udgjorde derimod 14000 Rbd. S., der i

---

ten endeel ringere; men det maa herved bemærkes, at der siden Anordningen 21 April 1812 angaaende Ligningen af Kjøbenhavns Communeafgifter var udkommet (see dens § 11) ikke førend 1819 var blevet gjort Brug af Rescriptet 5 December 1800 § 11, hvorefter Bøgterkassen havde at refundere Stadens Kasse en Deel af Politivæsenets Afgifter, der fra 1819, til Lettelse for Kæringskatten, er blevet indbefattet under Bøgterkassen med et Beløb af 11160 Rbd. Sølv aarlig; ligesom fra 1822 (see Coll. Tid samme Aar Side 43 og Underretningen om Kjøbenhavns Municipalafgifter i alle de følgende Aar) end videre 1100 Rbd. Sølv, som Godtgjørelse til Renovationskassen for Opsigtsbetjentenes Lønninger, ere blevne opkrævede under Bøgterkatten, hvilken saaledes fra 1822 er lignet med 12260 Rbd. S. aarlig, som ei benyttes til Bøgtervæsenet selv, men afgives til anden Communens Nytte. Det maa endvidere erindres, at Bøgterkassen nu, ifølge Rescript 15 Decbr. 1830 (Coll. Tid. 1831 Side 25—40) ogsaa udreder Udgifterne til Bøgtervæsenet i Forstæderne, som igjen dertil give Bidrag, ligesom og de indenbyes Contribuenteres Tal har i Løbet af de sidste Aar faaet en ikke liden Tilvært ved nye Bygninger.

Repræsentativer, efter Fradrag af 2 pCt. for Incassationen, æquivalerer med 14148 Rbd. 72 Sk., hvorhos Refusionen er anslaaet til 1000 Rbd. Sedl., saa at den samlede Indtægt andrager 15148 Rbd. 72 Sk. Sedler og Teg. Skjøndt der saaledes, naar Udgiften fradrages Indtægten, bliver en Beholdning af noget over 1600 Rbd., formeentes dog, at der, i Betragtning af de foranderlige Priser paa Tran, som let kunde gjøre det fornødent næste Aar igjen at forhøje Lygteffatten, ikke til Lygtevæsenets Behov burde paalignes en mindre Sum i dette Aar end i forrige Aar.

Samtlige foranførte ifølge Rescriptet 28 August 1829 under een Skat indbegrebne Commune = Afgifter, der lignes paa Grundarten, udgjøre saaledes, med den ovenanførte Forhøielse af Vægterffatten, 128240 Rbd. Sølv, hvilket er 674 Rbd. 47 Sk. mere end f. A.

6. Brolægningsskatten opkrævedes i f. A. med 27 Sk. pr. □ Favre Steenbro, hvilket udgjør circa 30000 Rbd. S. for Stadens og dens Indvaaneres Andeel, foruden Bidraget for de Kongelige Bygningers og Havnevæsenets Vedkommende, omtrent 9000 Rbd. S., af hvilken samlede Sum imidlertid ved Aarets Udløb, efter de i samme udførte Arbeider, calculeredes et ville blive et Overskud af 3 à 4000 Rbd. Med Hensyn hertil samt da Spørgsmaalet om Dækningen af Brolægningsvæsenets Underbalance endnu ikke har kunnet endelig afgjøres, formeentes det, at Skatten, uanset de Grunde, der kunde

tale for dens Forhøielse, endnu for i Aar maatte vedblive at paalignes efter samme Maalestok.

7. Vandskatten blev foreslaaet opkrævet med samme Beløb som for f. A., nemlig med $\frac{3}{4}$ Sk. Sølv pr. Alen af alle skattepligtige Forhuusbygninger og $\frac{1}{2}$ Sk. af Side- og Tverbygninger for dem, som have Pompevand, og ellers, overeensstemmende med Vandanordningens Bydende, hvorved Beløbet vil udgjøre omtrent 30000 Rbd. S.; foruden hvad særskilt bidrages af vedkommende Næringsbrugere.

8. Næringskatten, som i f. A. udgjorde 55000 Rbd. S., antoges, efter en af Ræmneren forfattet Beregning, at ville ved at ansættes til samme Beløb afgive et Overskud af 5350 Rbd. S. Da Bidraget til Politi = Kisten, der, ligesom i f. A., er calculeret til 38696 Rbd. S., af hvilke isvrigt de 11160 Rbd. Sølv godtgjøres den egentlig saakaldte Stadens Kasse af Vægterkassen, er indbefattet under fornævnte Overslagssum, og deri, som sædvanligt, kan fradrages 2000 Rbd., hvortil med en rund Sum de i Aarets Løb faldende Politiboder anslaaes, saa vilde der, naar sidstnævnte Sum tillægges det af Ræmneren opgivne Overskud, ikke udfordres mere end henimod 48000 Rbd., for at supplere Stadens Behov til de af dens Udgifter, hvortil Næringskatten er bestemt. Da imidlertid enkelte Udgifter i Ræmnerens Specification fandtes noget knapt calculerede og da Afgjørelsen af en under Forhandling værende Sag Skole-

væsenet vedkommende muligen kunde anledige en forøget Udgift, ansaaes det rigtigst at Næringskatten blev opkrævet med 50000 Rbd. S.

Søvrigt har Magistraten, i Forbindelse med dens Forslag til Communeafgifternes Opkrævning, indsendt en Status, der viser Stadens Hovedkasses Tilstand for enhver af dens Communen vedkommende Conti den 30 September f. A. samt en Oversigt over Stadens Kasses Gjeld og Tilgodehavende til samme Tid. Det sees heraf, at de fleste Brancher have temmelig gode Beholdninger og at ingen har nogen mærkelig Underbalance undtagen Bro-lægningskassen, hvis Underbalance i r. S. er 736 Rbd. 51 Sk. og i Sedler og Tegn 88462 Rbd. 3 Sk. Stadens Kasses hele ordinaire Fond har Tilgodehavender, som overstige dens Gjeld. Den extraordinaire Fond har, foruden en contant Beholdning, Obligationer til et Beløb af circa 200000 Rbd.

De udestaaende Restancer vare ved Opjørelsen af Status omtrent 43000 Rbd., hvilket ikke kan ansees sær betydeligt, da det er under det Halve af et Qvartals Skattebeløb.

Hvad Fattigskatten betræffer, udviste en Balance for 1831, at den i dette Aar paadragne Underbalance, der skulde have været dækket ved Ligning i 1832, udgjorde 172828 Rbd. 77½ Sk.; men Skatten blev dog i bemeldte Aar kun opkrævet med Arealskattens oprindelige Beløb 2⅓ Gange taget, hvilket, tillagt Beløbet af den

for Beboerne i visse offentlige Bygninger paabudne 2 pCt. Afgift, samt efter Fradrag af Godtgjorelse for Incassationen, udgjør circa 159000 Rbd. Sedler, altsaa henved 14000 Rbd. mindre end den Deficit, som derved skulde dækkes efter forberedte Balance, der dog ikke indbefatter Ladegaardsindretningens Underbalance. Ikke desto mindre var dog, især i Haab om mulige Besparelser, foreslaaet den samme Maalestof for Fattigskattens Opkrævning i d. A. til Dækning af forrige Aars Underbalance. Men Cancelliet fandt det betænkeligt, at Fattigskatten, der i Aarene 1829 og 1830 bestemtes til $2\frac{2}{3}$ Gange Areal-skattens oprindelige Beløb, for at der kunde blive et lidet Overskud til Gjelds Betaling, men i 1831 og 1832 kun er opkrævet med bemeldte Skats Beløb $2\frac{3}{4}$ Gange taget, hvorved Underbalancen ikke er bleven dækket, nu atter kun skulde paalignes med et lige Beløb. Derved vilde sandsynligviis en ikke meget ringere Underbalance atter fremkomme, da der ei med Sikkerhed kan regnes paa nogen betydelig Besparelse, ligesom den Forsøgelse af contribuerende Bygninger, som vil finde Sted, ingenlunde vil kunne blive tilstrækkelig til at udfylde det Manglende.

Totalbeløbet af Communalafgifterne for d. A., med Undtagelse af Fattigskatten, vilde dog, efter det foransførte, fornemmelig ved den foreslaaede Nedsættelse i Næringskatten, blive 4326 Rbd. 49 Sk. Solv mindre end i 1832.

Paa Cancelliets allerunderdanigste Indstilling befalede Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 16de Januar at Kiøbenhavns Commune = Afgifter for 1833 skulle opkræves saaledes:

1. Den samlede Grundskat med 128240 Rbd. S., nemlig

a. til Borgervæbningen . . .	12380 Rbd. S.		
b. til Indqvarteringen . . .	36280	—	—
c. til Renovationskassen . . .	20580	—	—
d. til Vægtervæsenet . . .	45000	—	—
e. til Lygtevæsenet	14000	—	—

2. Brolægningsskatten med 27 Sk. pr.

☐ Favn, der for Stadens og dens Indvaaneres Andeel udgjør omtrent	30000	—	—
--	-------	---	---

foruden det, som erlægges for de Kongelige Bygningers og Havnevæsenets Vedkommende, omtrent 9000 Rbd. S.

3. Vandskatten med $\frac{3}{4}$ Sk., pr. Aen af Stadens skattepligtige Forhuusbygninger og $\frac{1}{2}$ pr. Aen af Side- og Iverbygninger for dem, som kun have Pompevand, og isøvrigt med Sagttagelse af Bestemmelserne i Anordn. 21 April 1812 §§ 8 og 10, hvilket udgjør

circa	30000	—	—
-----------------	-------	---	---

foruden den særskilte Afgift, der
svares af visse Næringsbrugere.

4. Næringskatten . . . . . 50000 Rbd. S.
og 5. Fattigskatten med Arealskattens oprindelige Beløb
2 $\frac{2}{3}$ Gange taget.

Den 8 Januar er meddeelt gratis Confirmation paa en af Justitsraad Hans Juul og Hustrue Else Juul fød Bjerregaard til Biskumgaard i Viborg Amt den 2 December f. A. oprettet Fundats og Gavebrev til Bedste for Fattige og Nødlidende i Biskum og Veirum Sogne, Bestemmelserne ere i det Væsentlige følgende:

Capitalen, som perpetueres i Biskum Gaard og Gods, er 2000 Rbd. S., og den aarlige Rente skal uddeles til 8 af de meest Trængende paa bemeldte Gods i Biskum og Veirum Sogne med 5 Rbd. Sølvs til hver halvaarlig. (§ 1).

Biskum Gaards Eier, eller, om den nogenstinde udstykkes, da Eieren af Hovedparceller, imod Regres til Parcellisterne og Medeiere, forpligtes til hver 1 Mai og 1 November at levere Legatets Rente-Beløb 80 Rbd. Sølvs til Stedets Præst, hos hvem de Fattige oppebæredes Portioner imod Afskrivning i dertil anskaffede Legatsbøger. (§ 2).

Eieren af Biskum Gaard (eller Hovedparcel.) udnævner hvem der skal nyde Legatet af de meest Trængende og Fattige, hvad enten gamle affældige Personer, Værkbrudne, Svagelige eller forældreløse Børn til 7 Aars Alder.

Dersom Legatets Uddeling ikke promte finder Sted, suspenderes Eierens Ret til at besætte de ledigblivende Portioner hans Leve- og Tietid, og Stiftsøvrigheden bemyndiger en Anden dertil, og lader det Resterende udpante. Dersom Nogen af dem, som nyde Legatet, henfalder til Laster eller offentlige Forseelser eller ilde anvender Legatet, fortabes dette. (§ 3).

Legatportionerne udredes altid forskudsvis, saaledes at den første Termin, efter begge Testatorernes Død, udbetales for det løbende Halvaar. (§ 4).

Dersom Eierne ikke udstede Obligation for Legatet, skal dette hæfte som bestandigt onus paa Eiendommene. Drifter Eieren at frigjøre Eiendommene for Legatet, skal dette søges bevilget af Stiftsøvrigheden, som forinden paavises ligesaa godt Pant i en anden fast Eiendom, hvorhos i saa Fald Capitalen af ham skal forøges med 100 Rbd. S., af hvis Renter Omkostningerne, f. Ex. Kundgjørelse om nye Udlaan, afholdes. Det Doverskydende tilfalder Pastoratets Fattigvæsen. (§ 5.)

Alle Tvivl og Klagemaal, som maatte opstaae i Anledning af Fundatsen, afgjordes endeligen ved Stiftsøvrighedens Resolution, dog at Præstens Erklæring først erhverves. (§ 6.)

Originaler af Fundatsen afgives til Bevaring i Stiftskisten. (§ 7.)

Efterat have modtaget Kjøbenhavns Magistrats Betænkning angaaende Moderation i de hidtil fulgte Regler med Hensyn til Borgerffabs = Gebyhrs Erlæggelse ved Forandring af Næringsvei, har Cancelliet i Skrivelse af 22 Januar sidstleden bifaldet, at det etableres som Regel for Fremtiden, at intet Borgerffabs = Gebyhr bliver at erlægge naar Noget træder tilbage til en Næring, hvorpaa han forhen har havt Borgerffab.

I Anledning af en Forespørgsel fra Formanden for Lysfæstober = Corporationen her i Staden, om Lysfæstoberier kunne henregnes til Fabrikker, og de paa Landet boende Lysfæstobere, som en Folge deraf ansees at have Ret til heri Staden at etablere Udsalgssteder og derafra at falsholde deres Fabrikata, saaledes som Pl. 5 Juli 1825 hjemler de egentlige Fabrikanter, har Cancelliet i Skrivelse af 29 Januar svaret, at de paa Landet boesatte Lysfæstobere ikke kan tilkomme den omispurgte Rettighed.

Efterat Cancelliet har brevverlet med den Kongl. General-Postdirection i Anledning af en indkommen Forespørgsel, om Procuratorer og Godsforvaltere, med Hensyn til at de i forskjellige Unliggender ere berettigede til at affende Breve under Paategning "Kongelig Tjeneste", i Medfør af den ved Cancellie-Circulaire af 18 December f. U. communicerede allerh. Resolution af 24 August f. U. *)

*) See Coll. Tid. 1832 Side 890—891.

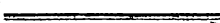
skulle forsyne sig med et Embedssegel, har Cancelliet i Skrivelse af 29 Januar tilkjendegivet Vedkommende, at det alene er Kongelige attestberettigede Embedsmænd, som, overensstemmende med allerhøistbemeldte Resolution, skulle være forsynede med Embedssegel, og at denne Bestemmelse saaledes hverken kan være anvendelig paa Procuratorer eller Godsforvaltere, da disse ei ere berettigede til at udstede Attester for portofrie Forsendelse af de fra dem afgaaende og til dem indløbende Breve, i det saadan Ret vel forhen for Breve, Delinqventsager angaaende, har været Procuratorer indrømmet, men ved forebemeldte Directions Circulaire til de Kongelige Postcontoirer af 8 Februar 1825 er dem betagen.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Byfoged og første Raadmands = Embedet i Aalborg, samt Birkedommer = Embedet i Nørre = Sundbye Birk.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 25 Januar er personel Capellan for Frederiksberg og Hvidovre Menigheder i Sjælland, C. Mannestad, beskikket til residerende Capellan for Thirsted, Skjerringe og Veilebye Menigheder i Lolland; Cand. theol. J. Warming til personel Capellan for Keierskou og Jorstrup Menigheder i Ribe Stift.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 6. Den 9de Februar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

R e g n s k a b

over

Nationalbankens Indtægter og Udgifter

for

Bankaaret fra 1ste August 1831 til 31te Juli 1832,

tilligemed

vedføiet Forklaring, som viser Bankens Status

til bemeldte 31te Juli.

Bankens Indtægt.

	Sølv.		Sedler.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1. Indkomne Renter af Bankens Ublaar i Sølv og Sedler fra den 1ste August 1831 til den 31te Juli 1832	46769	83	63364	16
2. Disconto af Omsætninger med Banco, samt Renter af Ublaar og af udestaaende Summer i Banco, fra den 1ste August 1831 til den 31te Juli 1832, Bcomf. 38722. $\frac{1}{2}$ ß., hvoraf: Bcomf. 28201. $4\frac{1}{2}$ ß. ere betalte med Banco, beregnet al pari, Sølv Rbd. 18800. 82. 10515. 14 = med Sølv 7010. 56.	25811	42		
4. 14 = med Sedler, à 213 $\frac{0}{0}$	.	.	344	
38722. $\frac{1}{2}$ ß.				
3. Indkomne Renter af de Bankens tillagte Hæftelses-Capitaler, nemlig:				
I Danmark for Bankaarene 1818 til 1829, eller fra 1ste Oct. 1817 til 1ste Oct. 1829	22198	34	10639	84
I Hertugdømmene for samme Tidrum	2613	16		
I Danmark for Terminerne fra 1ste Oct. 1829 til 1ste Oct. 1830	4665	12	40424	95
I Hertugdømmene for samme Tidrum	3983	77		
Lateris Rbd.	106041	72	114432	47

Bankens Udgiift.

	Sølv.		Sedler	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1. Renter og Afdrag af Financernes Reservecfond, bestemte ved Actens 12 § til Sølv Rbd. 210000. hver Termin, hvoraf 5 pCt. af den resterende Capital er Rente, det Dvrige Afdrag, ere i dette Aar udbetalte saaledes:				
Den 11te December 1831.				
Rente				
Sølv Rbd.				
61856. 7. med Sedl. à $206\frac{1}{4}\frac{0}{0}$				
Sedl. Rbd.				
63789. 8.				
148143. 89.				
Afdrag, à $206\frac{1}{4}\frac{0}{0}$				
152773. 40.			216562	48
Den 11 Juni 1832.				
Rente				
Sølv Rbd.				
53152. 45. ligeledes à $206\frac{1}{4}\frac{0}{0}$				
Sedl. Rbd.				
54813. 46.				
156847. 51. à 161749. 2.			216562	48
420000.				
2. Udbetalte Renter af Bankens Obligationer, udstedte til Indløsning af Slesvig-holstenfke Myntpapirer			118213	5
3. Udbetalte Renter af Obligationer, udstedte for Indlaan i Sølv og Sedler	37542	49	40727	5
Kateris Rbd.	37542	49	592065	10

Bankens Indtægt.

	Solv		Sedler.		
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	
Transport	106041	72	114432	47	
I Danmark for Terminerne fra 1ste Oct. 1830 til 1ste Oct. 1831	92716	76	658329	4	
I Hertugdømmene for samme Tidsrum	16224	51	484		
I Danmark for Tidsrummet fra 1ste Oct. 1831 til 31te Juli 1832	34597	53	176982	17	
I Hertugdømmene for samme Tidsrum :	50	41			
4. Indkommet fra Bank-Insti- tutet i Altona à Conto paa, hvad Samme, i Folge Regula- tivet af 21de August 1821, aar- lig har at bidrage til Afgjørelse af den paa Banken hvilende Gjeld	. . .	.	320153	32	
5. Renter af Obligationer, Ban- ken tilhørende	160	=			
6. Refunderede Protest-Dmskøst- ninger, Dmsætninger med Banco vedkommende	. . .	.	385		
7. Som Renter af en i en afg. Oppebørselsbetjents Fallitboe indestaaende Bankrentesum, er givet Banken Udlæg for	. . .	.	4159		
Anmærkning.					
Efter fæet Liquidation for de Sum- mer, der ere godtgjorte i Honorair for Oppebørselen af Bankrenter, eller medgaaede til andre Udgifter ved denne Oppebørsel, saavel som til Udredelsen af Tilbagebetalinger,					
Lateris Rbd.		249791	5	1269947	40

Bankens Udgiwt.

	Solv.		Sedler.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Transport	37542	49	592065	10
4. Til Udbetaling af udtrukne Obligationer for Laanet af 4de Februar 1820	200900	=		
5. Udbetalte Renter af Obligationer for samme Laan . .	147888	=		
6. Provision, Courtage med videre af Banco-Omsætninger i Hamborg, Beomf. 4573. 15½. al pari	3049	30		
7. Omkostninger ved Seddel-Fabricationen, for Seddel-Papir, Trykning, Stempling og Lønninger til Numeranter og Underfribere, samt i Anledning af en Udmyntning af Kobber-Gensfillinger	20475	12	6254	24
8. Godtgjørelser for falske Sedler og Tegne	.	.	2186	88
9. Ved Kjøbet af 200000 Rbd. i Slesvig-holsteenske 4% Obligationer, godtgjort i Renter .	1377	75		
10. Omkostninger ved Bankens Administration, nemlig: Lønninger til Directionen, Embedsmænd, og Betjente, samt Bartpenge til Rigsbankens Direction og Administration . .	48693	50		
Betalinger for Extra-Forretninger, Godtgjørelser samt Honorair til Personer, som ved forskjellige Leiligheder have iagttaget Bankens Tarv	1659	15	2146	30
Lateris Rbd.	461585	39	602652	56

Bankens Indtægt.

	Sølv		Sedler.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Transport.	249791	5	1269947	40
foranledigede ved Berigtigelse i Registrene, m. m., var, i Følge de fra Dyppebørsels-Betjenterne mod- tagne Regnskaber og Extracter:				
Restance i Danmark	Sølv Rbd.			
for 1818	3620.			
— 1819	984.			
— 1820	3090.			
— 1821	5162.			
— 1822	7934.			
— 1823	13846.			
— 1824	24224.			
— 1825	24428.			
— 1826	33110.			
— 1827	9000.			
— 1828	8413.			
— 1829	3058.			
— 1830	7129.			
— 1831	44097.			
i Hertugdømmene				
pro 1818 til 1820	22709.			
— 1821 — 1831	20446.			
Da Udgiften i Sølv saaledes har været 212162 Rbd. 34 ß. større end Indtægten i samme Ba- luta, saa er Capital-Conto belastet, og Indtægten her til- skrevet	212162	34		
Hvilken Sum igjen er godtgjort Capital-Conto til Cours 210 $\frac{0}{0}$	*	*	*	*
For dette Bankaar er altsaa Dver- skud	*	*	*	*
	Rbd.			
	461953	39	1269947	40

Bankens Udgift.

	Sølv.		Sedler.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Transport.	461585	39	602652	56
Porto	.	.	3160	26
Courtage for Omsætninger med Sølv og Banco, Reparationer, Inventariets Forbedring, Skatter, Bogbinder- og Bogtrykker- Arbejde, Bognleie, Brændsel, Lys, Papir og Skrivematerialier, samt andre daglig forefaldende Udgifter .	368	=	14172	76
	461953	39	619985	62
. . . . .	.	.	222770	45
. . . . .	.	.	427191	29
Rbd.	461953	39	1269947	40

Nationalbankens Status den 31te Juli 1832,

saavel

med Hensyn til dens Grundfond og de paa samme efter
 Octroyen hvilende Byrder, som i Henseende til Bankens
 øvrige Activa og Passiva.

I.

A. Efter det for forrige Bankaar aflagte Regnskab, ud-
 gjorde Bankhæftelsens Beløb for Danmark den 31te
 Juli 1831 . . . . . Rbd. 15429540. 74.

Ved de, fra vedkommende Auctoriteter
 Directionen tilskillede, Berigtigelser i
 Hæftelsesregistrene, er bevirket en Ufgang
 i denne Hæftelses-Capital til Beløb
 Rbd. 12065. 48.

og er i det sidstforløbne
 Bankaar til d. 31te Juli
 1832 herpaa afbetalt i
 rede Sølv . . . . . 124155. 77.

 136221. 29.

hvorefter Bankhæftelsens Beløb den 31te
 Juli 1832 bliver for Danmark . . . 15293319. 45.

Heraf hører til Bankens Grundfond,
 i Følge Octroyens 6te §:

- a) Bankhæftelsen i Kjøbstædbygninger
 og hæftelsespligtige Bygninger paa
 Landet, til Beløb . . . . . Rbd. 997431. 13.
- b) Den ene Sjettedeel af Behæftelsen
 i Forder og Tiender i Danmark med 2051939. 95.

Tilsammen Rbd. 3049371. 12.

De $\frac{5}{6}$ af Hæftelsen i Forder og Tiender
 i Danmark (hvorpaa førend National-
 bankens Drettelse var afbetalt 378389
 Rbd. 9 $\frac{1}{2}$.) udgjorde den 31te Juli 1832

Rbd. 12243948. 33.

af hvilket Beløb Nationalbanken oppebærer Renten saalænge, indtil Seddel=Inddragelsen ved denne Indtægt kan blive tilendebragt.

U n m. De paa Hæftelserne indbetalte 124155 Rbb. 77 $\frac{1}{2}$ ere. tilskrevne Bankens Capital=Conto i Sølv.

B. Bankhæftelsens Beløb for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen udgjorde den 31te Juli 1831
11626135. 6.

Herfra afgaaer:

- 1) Den Afgang, som de, Directionen fra vedkommende Auctoriteter tilstillede, Berigtigelser i Hæftelsesregistrene have bewirket . . . . . 10205. 56.
- 2) Som afbetalt paa den Deel af disse Bankhæftelser, som henhøre under Bankinstituttet i Altona, i dette Bankaar . . . . . 1604. 4.

11809. 60.

herfra gaaer et tilbagebetalt Beløb af . . . . . 41. 2.
som paa den Deel af disse Hæftelser, der henhører under Banken, i sin Tid formeget er indbetalt . . . . .

11768. 58.

hvorefter Bankhæftelsens resterende Beløb bliver for Hertugdømmene . . . 11614366. 44.

Heraf hører til Bankens Grundfond Hæftelsen af de Eiendomme i Hertugdømmene, hvis Besiddere ere vedblevne at være Bankinteressenter, til Beløb

340670. 22.

og under Bank=Instituttet i Altona . 11273696. 22.

11614366. 44.

Paa Hæftelses=Capitalen under Instituttet hviler, efter Patentet af 4 Juli 1818 og Regulativet af 21 Aug. 1821, en forholdsmæssig Andeel af den Seddel= og Obliga=

tions-Gjeld, som paalaae Banken den 1 Februar 1819, da det Fællesskab ophørte, hvori de, til Bank-Institutet overgaaene, Grundeiere før havde været med Banken og dens Interessentere.

U n m. De paa Hæftelserne tilbagebetalte 41 Rbd. 2 Sk.
Sølv ere affkrævne paa Bankens Capital-Conto.

II.

Bankens Gjeld i Sedler og Tegn, som efter Regnskabets for det forrige Bankaar, efterat den da til Seddel-Inddragelse bestemte Sum er bleven tilintetgjort, udgjorde den 31te Juli 1831 . . . Rbd. 18179829, 49. vil for dette Bankaar blive formindsket med et Beløb, stort . . . . . 479863. 64.

saar at Bankens Gjeld i Sedler og Tegn, efterat denne Seddel-Inddragelse er effectueret, ifkun vil udgjøre . . . . Rbd. 17699965. 81.

U n m. Inddragelsen af den foran benævnte Sum 479863 Rbd. 64 Sk. Sedler og Tegn, grunder sig paa følgende Beregning.

De $\frac{5}{6}$ af Bankens oprindelige Hæftelses-Capital, forsaavidt samme hviler paa Jorder og Eiender i Danmark, udgjorde den 31te Juli 1832: 12622337 Rbd. 42 Sk., hvoraf Renten à $6\frac{1}{2}$ pCt. aarligen udgjør: 820451 Rbd. 90 Sk. Sølv, eller i Sedler efter den i forløbne Bankaar gjældende Kvartalscourss 206 $\frac{1}{4}$ pCt. Rbd. 846091. 6.

Herfra bliver, ifølge Kongeligt aabent Brev af 4de Februar 1820, at drage de Udgifter, som Banken, i Anledning af det for at befordre Seddel-Inddragelsen aabnede Laan, har afholdt, og som for dette Bankaar beløbe, som følger:

i Renter . . . 147888 Rbd. Sølv.

i Afdrag til 11te

Dec. 1831 . . 200900 — —

348788 Rbd. Sølv. à 210 $\frac{0}{100}$ 366227. 38.

Gjgen 479863. 64.

III.

Bankens ved Detroyen paalagte Obligations-Gjeld angaaende:

- 1) Beløbet af de, for indløste Slesvig-holsteenske Skat-kammer-Beviset paa 20 Rdlr. Slesvig-holsteensk Courant udstedte Obligationer à 4 pCt. Rente, udgjorde efter forrige Bankaars Regnskab. Rdb. Sølv 2835820. —
 herfra gaaer: et af Banken i
 indkjøbt og tilintetgjort Beløb af . . . . . Rdb. Sølv 200000. —
 Utsaa resterer nu Rdb. Sølv 2635820. —
- 2) Financernes Reservecfond i uopfigelige Obligationer udgjorde den 31te Juli 1831 2474242. 90, derpaa er i dette Bankaar betalt det fundationismæssige Capital-Uddrag til Beløb 304991. 44.
- og desuden følgende extra-ordinaire Udbrug:
 for Bankens Regning i Decbr. 1831 og Juni 1832 . . . . . 200000. —
 og for Bank-Institutets Regning ligeledes . . . 200000. —
 704991. 44.
- Paa samme resterer følgelig nu Rdb. Sølv 1769251. 46.

IV.

I Henseende til Nationalbankens øvrige Activa og Passiva, da er sammes Status den 31 Juli 1832 følgende:

- A. I Sølv
 eier Banken eller har tilgode:
 Bankens Bygning af Værdie . . . . Rdb. 47779. 32.
 Dens udestaaende almindelige Laan til Beløb 943133. 41.
 De af samme disconterede Vexler . . . . 507653. 95.
 Dens Ublaar i Banco, Bcomf. 189828.
 12 Sk. . . . . 126552. 48.
 Lateris 1625119. 24.

	Transport	1625119.	24.
Dens Tilgodehavende i Banco, deels i Bexler, deels hos Correspondentere:			
Bcomf.	745492. 9 Sk.	496995.	4.
Et ved Auction indkjøbt Hæstelsesbeviis, stort . . . . . 1836. —			
Hos Financerne har Banken tilgode for det paa de 5 første Bankaars Overtskud avan- cerede Forstkud . . . . . 11382. 12.			
Beholdning i Sølvbarrer . . . . . 403463. 56.			
Casse = Beholdningen . . . . . 1232311. 78.			
Summa Rbd. 3771107. 78.			

Skylder Banken:

For Indlaan	Rbd.	772171.	7.
— Indskud til Actier		38900.	—
— uaffordrede Renter		6876.	55.
— opsagte Obligationer, hvis Beløb er uaf- fordret		13793.	92.
Uberigtigede Indbetalinger paa Hæstelser .		215.	50.
Paa et Activum, som Banken i Anledning af dens Udlaan er kommen i Besiddelse af, skylder den		43.	14.
Saldo, som udgjør Bankens Capital i Sølv		2939107.	52.
Summa Rbd. 3771107. 78.			
Saldoen bestaaer i Bcomf.	935321.	5 Sk.	
	= Rbd. Sølv	623547.	52.
og i Sølv		2315560.	—
Rbd. Sølv 2939107. 52.			

B. I Obligationer
eier Banken:

Uf de fra Rigsbanken overleverede extra- ordinaire Activa, nu for Tiden	Rbd. Sølv	4000.
Skylder Banken:		
For det af Hans Majestæt Kongen til Banken overdragne Guldtaffel	Rbd. Sølv	150500.
	Lateris	150500.

	Transport	150500.
For de efter Bekjendtgjørelsen af 21de Juni 1818 udstedte uopsigelige Obligationer		130600.
For Obligationer, udstedte for Laanet efter Indbydelsen af 4 Febr. 1820, Skyldte Banken den 31te Juli 1831	Rbd.	3793400.
Herfra gaaer det foran omfor- klarede Afdrag paa dette Laan		200900.
Hvorefter Banken herpaa Skylder den 31te Juli 1832		3592500.
	Summa Rbd. Solv	3873600.

C. I Sedler og Legn
ier Banken:

Dens udestaaende almindelige Laan til Beløb	Rbd.	1610289. 3.
Imod Berel. Obligationer udestaae . . .		111798. 31.
For uopgjorte Fordringer hos Forskjellige, reisende sig fra Indløsningen af Cou- rantsedlerne, samt Rigsbanksedlerne, har Banken tilgode		996828. 21.
Hos Financerne har Banken tilgode for det paa de første 5 Bankaars Overschud avancerede Forskud		25698. 75.
I Activa, som Banken i Anledning af dens Udlaan er kommen i Besiddelse af		1061. 69.
I Casen		1162055. 47.
	Summa Rbd.	3907731. 54.
	Skylder Banken:	
For Indlaan	Rbd.	807841. 47.
I Anledning af Courantsedlernes Indløs- ning er der endnu paa Banken en uop- gjort Fordring til Beløb		907621. 38.
	Lateris	1715462. 85.

	Transport	1715462. 85.
For opsagte Obligationer, hvis Beløb er uaffordret		1965. —
Den efter Forklaring foran til Tilintetgjørelse henlagte Sum		479863. 64.
	Rbd.	2197291. 53.
Saldo, som udgjør Bankens Kapital i Sedler	1710440. 1.	
	Summa Rbd.	3907731. 54.

Unm. Ved Ansørelsen af de udestaaende Forbringere ere de Banken givne Forskrivningers paalydende Summer lagte til Grund, efter Fradrag af de Summer, som nedenfor ere affkrevne herpaa som Tab. Noget videre Afgang i dette Tilgodehavende vil imidlertid finde Sted, forsaavidt de stillede Sikkerheder ikke lenger maatte være tilstrækkelige, og saavel i disse Tilfælde, som naar ingen Sikkerhed er stillet, Fyldestgjørelse ei maatte være at erholde ved personlig Tiltale til Debitorerne.

Sammenligning imellem Bankens Capital-Conto den 31te Juli 1831 og den 31te Juli 1832.

1831 eiede Banken i Sølv	3164111. 26.	
1832 eiede Banken i Sølv	2939107. 52.	
	Utsaa formindsket i Sølv	225003. 70.
1831 eiede Banken i Sedler	1859907. 40.	
1832 eiede Banken i Sedler	1710440. 1.	
	Utsaa formindsket i Sedler	149467. 39.

Denne Forandring i Bankens Capital-Conto har følgende Aarsager:

a) I Henseende til Sølv:

Capital-Conto i Sølv udgjorde efter forrige Aars Regnskab . . . . . 3164111. 26.

Hvortil lægges:

1) Den i indeværende Aar paa

Hæftelsesfonden for Dan-

mark afbetalte Sum . . . 124155. 77.

Lateris 124155. 77. 3164111. 26.

Transport 124155. 77. 3164111. 26.

- 2) Som mere kjøbt end solgt
Sølv og Banko . . . . 75787. 15.
(hvorimod der paa Capital-
Gonto er affkreven en Sum
af 79246 R. 41 f. Sedler.)

199942. 92.

Tilsammen 3364054. 22.

Herfra drages:

- 1) Det for Hertugdømmene
tilbagebetalte Hæftelsesbeløb
af . . . . . 41. 2.
- 2) Paa Bankens Capital i
Sølv er i indeværende Bank-
aar affkrevet som Tab, der
har viist sig ved Udlaan. 12743. 30.
- 3) Udbetalt for det ovenfor
omforklarede indkjøbte Beløb
af 200000 Rbd. i Slesvig-
holsteenske 4 pCt. Obliga-
tioner . . . . . 200000. —
- 4) Det foran anførte Beløb,
som Banken, til Dækning
af, hvad Udgifterne i Sølv
have oversteget Indtægterne
i samme Valuta, har ud-
givet i dette Bankaar . . 212162. 34.
(hvorimod Capital-Gonto i
Sedler herfor er tilskrevet
222770 Rbd. 45 f. Sedler
og Tegn.)

424946. 66.

Bankens nuværende Capital i Sølv 2939107. 52.

b) I Henseende til Seddel-Capitalen :

Bankens Capital=Conto i Sedler udgjorde efter forrige Bankaars Regnskab 1859907. 40.

Hertil lægges :

Godtgjørelsen for de foranførte fra Capital=Conto afgivne 212162 Rbd. 34 ø.

Sølv . . . . . 222770. 45.

Tilsammen 2082677. 85.

Fragaaer :

1) Anvendt til de af Banken paa Financernes Reservecapital i dette Bankaar gjorte, extraordinaire Afbetalinger af 200000 Rbd. Sølv à 206 $\frac{1}{4}$ pCt. . . . . 206250. —

2) Paa Bankens Capital i Sedler er i indeværende Bankaar affkrevet som Tab, der har viist sig ved Udlaanene . . . . . 34069. 8.

3) som udgivet for det mere kjøbte end solgte Sølv og Banco . . . . . 79246. 41.

4) Da den til Tilintetgjørelse henlagte Sum udgjør Rbd. 479863 64. og

Overskuddet

for indeværende Bankaar er . . . 427191. 29.

er af Capital=Conto afgivet 52672. 35.

372237. 84.

Isgjen Bankens nuværende Capital i Sedler 1710440. 1.

c) **S Henseende til Bankens Obligations-Conto:**

De Banken tilhørende Obligationer udgjorde den 31te Juli 1831 . . . . . 4000 Rbd. Solv, hvormed ingen Forandring er foregaaet.

Directionen for Nationalbanken den 31te Juli 1832.

J. Thomsen. P. Møller. Chr. Thomsen.
Nagesen. D. Koefod.

Directionen for Nationalbanken bliver herved kvitteret for aflagt Regnskab for Bankaaret fra 1ste August 1831 til 31te Juli 1832.

Nationalbankens Repræsentantskab den 20de December 1832.

Treschow. Jacobsen. S. Bøch. J. Th. Suhr.
L. N. Hvidt. C. S. Sandholt. S. Lund.
S. G. Christensen. S. L. Frølich. C. N. David.
C. Neergaard.

Blandede Efterretninger.

Den 1 Februar er udfærdiget et allerhøieste Rescript til Amtmanden over Frederiksborg Amt af følgende Indhold:

V. G. Da i Medfør af den i Vort allerhøieste Rescript af 12 Mai 1809 til Vor daværende Amtmand over Frederiksborg Amt under Sde Post givne Bestemmelse angaaende Inddragelse under Frederiksfunds Kjøbstæds Jurisdiction af de Jordør og Eiendomme, som Borgere i bemeldte Kjøbstæd ere. bleve Ciere af, for-

Kjellige Torber og Eiendomme i den tilgrændsende Lands-
 bye Udesundbye ere fra Frederiksborg Birk overgaaede til
 Frederiksfunds Kjøbstæds Jurisdiction, hvorved der med
 Hensyn til bemeldte Landsbye er opstaaet en Blanding
 af 2de Jurisdictioner, saa have Vi taget under allernaadigst
 Overveielse, hvorledes de heraf flydende Forviklinger og
 Collisioner kunde være at afhjælpe, og derved tillige, over-
 eensstemmende med Vort foranførte allerhøieste Rescript,
 fastsættes en Grændse for Kjøbstæds-Jurisdictionens Ud-
 videlse ved at udenfor samme beliggende Eiendomme er-
 hverves af dens Borgere. Saa have Vi og taget under
 allernaadigst Overveielse, om det ikke maatte ansees hen-
 sigtsmæssigt, at det Tilsyn med Tægterspriis Færgeløbs-
 Indretning, der ifølge Reglement af 18 Sept. 1810
 har paaligget Amtsforvalteren for Frederiksborg Amtstue-
 District, i Betragtning af Frastanden mellem denne
 Embedsmands Bopæl og Færgeløbet, herefter overdrages
 til Bysfogden i Frederiksfund.

Efter at i denne Henseende de af Dig afgivne Er-
 klæringer tilligemed Vort Rentekammers og Vort General-
 Postdirections meddeelte Betænkninger af Vort danske Can-
 cellie ere blevne Os allerunderdanigst foredragne, give Vi
 Dig hermed tilkjende, at forbemeldte Landsbye Udesundbye
 tillige med samtlige dens Udflytter-Steder og dertil hø-
 rende Hartkorn skal indlemmes under Frederiksfunds
 Kjøbstæds Jurisdiction og altsaa i alle til Retsforvalt-
 ningen og Politivæsenet henhørende Forhold ansees som

hørende til Byen; dog at samme isøbrigt vedbliver at betragtes som Landsbys og som en integrerende Deel af Udesundbys Landsbysfogd, ligesom og dens Indvaanere i alle Henseender blive at ansee som Landboer, forsaavidt de ikke have erhvervet eller herefter, overeensstemmende med de derfor hidtil gjeldende Regler, erhverve Borgerrettighed i Kjøbstaden, hvortil skal udfordres, at de have de efter Lovgivningen for Kjøbstæderne fornødne Egenstaber for at erhverve Udgang til det Næringsbrug, de attraae, ligesom de, den saaledes erhvervede Ret uagtet, vedblive at høre til Udesundbys-Landsbysfogd. Derhos ville Vi allernaadigst have den Amtsforvalteren for Frederiksborg Amtstue-District hidtil paaliggende Deeltogelse i Tilspnet med Færgespriis Færgeløbs-Indretning overdraget fra denne Embedsmand til Byfogden i Kjøbstaden Frederiksfund.

Derefter Du Dig allerunderdanigst haver at rette og Bedkommende det fornødne i Overeensstemmelse dermed at tilkjendegive. Befalende etc.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Rubkjøbing og Skrobeløv Sognekald paa Langeland, 373 Rbd.

Under General- Toldkammer, og Commerce-Collegiet: Told- og Consumtions-Kasseres-Embedet i Skjelskjør; for Oppebørselerne stilles Sikkerhed, til Besløb 3000 Rbd. Sølv.

Befordringer og Afgang.

Under Departementet for de udenlandske Sager: Den 12 Januar er Legationssecretair M. P. Hvasß efter Ansøgning entlediget i Naade og med Pension fra hans Embede som 1ste Cancellist ved Departementet; Den 26de, hidtilværende 2den Cancellist, Kammerjunker W. H. Krag udnævnt til 1ste Cancellist; hidtilværende surnummerair Cancellist, Legationssecretair C. W. Tørgensen, til 2den Cancellist; og hidtilværende Volontair ved Departementet, Cand. juris A. Skrike, til surnummerair Cancellist.

Under det danske Cancellie: Den 30 Januar er Procurator ved Underretterne i Aalborg Stift, N. C. Jensen, beskikket til Cancellieraad; den 1 Februar, Overkrigsscommissair og Veinspecteur i Thisted Amt, A. C. S. Faye, til Byfkriver i Thisted og Herredsfriver i Hillerøsbø og Hundborg Herreder; Sognepræst for Rudkjøbing og Skråbeløb Menighed samt Amtsprovst over Langeland, H. P. E. Lund, efter Ansøgning formedelst Svagelighed entlediget i Naade med Pension; Cand. theol. C. Ehrenreich beskikket til Sognepræst for Windebye Menighed i Lolland; Cand. theol. J. Budtz til personel Capellan for Strandbye og Farsø Menigheder i Viborg Stift.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 27 December 1832 har Underretsadvocat C. H. M. Koopmann i Glückstad erholdt Bestalling som Over- og Landretsadvocat i Hertugdømmene Slesvig og Holsten; den 8 Januar er Balget af Diaconus i Tetebull J. Weiland til Archidiaconus i Wilster allernaadigst stadfæstet; den 17, Agent H. F. Lawås i Altona udnævnt til virkelig Justitsraad; den 22, Naademand H. C. Rohwer i Rendsborg efter Ansøgning entlediget i Naade; den 23, Læge ved Anstalten i Slesvig for Sindssvage, Dr. med. P. W. Jensen, udnævnt til

Professor med Rang med Nr. 12 i 6te Klasse; den 26, Underretsadvocat Dr. juris J. Cornils i Garding meddeelt Concession til at øve Notarialforretninger i Hertugdømmene Slesvig og Holsten; den 29, Physicus og Doctor A. L. U. Meyn i Pinneberg udnævnt til Professor ordinarius i Medicinen ved Universitetet i Kiel; Dr. med. C. F. Nagel til Physicus i Altona og tillige til Lærer og Meddirecteur ved Altona Sordemoderanstalt; handelskyndig Raadmand i Altona T. D. Wiebrock til anden Borgemeester sammesteds.

Under Rentekammeret: Den 1 September 1832 er Cand. juris D. Lindegaard paa Raundrupgaard, under Svendborg Amt, udnævnt til virkelig Kammerraad. Den 5 Jan. 1833, Secondlieutenant af Husar-Regimentet, E. N. Bertouch, til Kammerjunker; Tiendecommissair N. Høeberg, Landinspecteur P. L. Birk og Forvalter ved Søhyegaards Gods, Forligelsescommissair H. P. Theilmann, som Landvæsencommissairer i Hjørring Amt, forundt Rang med Kammerraader, efter Rangforordningens 7de Klasse Nr. 2. Den 30, Inspecteuren ved Frederiksbørgs Gods, H. Falkenberg, som Landvæsencommissair for det samlede Frederiksborg Amt, ligeledes forundt Rang med Kammerraader; den 22, Premierlieutenant og Adjutant ved Hans Majestæt Kongens Livcorps, Cand. juris C. A. Linstow, og Secondlieutenant ved det oldenborgske Infanterie-Regiment, H. A. C. Sehested, udnævnte til Kammerjunker.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 15 December 1832 er Cand. juris J. E. Hvidt beskikket til Assurance-Mægler i Kjøbenhavn; den 22, A. D. Engelhardt til Skibsmægler sammesteds; den 26, Secondlieutenant A. W. Birch til Consumtions-Controllleur ved Portene i Kjøbenhavn; C. Hoppe til Told- og Consumtions-Underbetient sammesteds, med Prædicat af Portcontrollleur.

Under Landmilitair-Etaten: Den 30 Decbr. 1832: Capitain P. B. Thuesen, Compagniechef i Liv-

jægercorpset, meddeelt efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsked i Raade af Krigstjenesten med Major's Character og Pension; Secondlieutenant ved det Slesvigſke Infanterie-Regiment L. L. G. v. Lügow tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Secondlieutenant à la suite ved Rendsborg Brandcorps J. J. E. Lorenzen meddeelt efter Ansøgning Afsked i Raade fra Corpset; dimitteret Secondlieutenant M. J. v. Tostrop meddeelt Krigsassesors Character. Den 2 Januar: Characteriseret Premierlieutenant ved Husar-Regimentet H. A. v. Gether meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsked i Raade af Krigstjenesten med Pension; Secondlieutenant ved Liv-Regimentet Cuirassierer E. v. Nothe forsat med sin havende Anciennitet af 17 Decbr. 1827 til Husar-Regimentet i Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage, og skal han i dette Regiment efter eget Tilbud cedere Secondlieutenanterne v. Dannemand og v. Wolff; dimitteret Premierlieutenant H. G. v. Rosenberg meddeelt Ober-Krigs-Commissairs Character. Den 4de Secondlieutenant ved Husar-Regimentet F. v. Dannemand tillagt den høiere Secondlieutenants Gage. Den 6te, Cand. juris J. P. Holm udnævnt til Auditeur ved Livjæger-Corpset, imod, forinden han tiltræder Embedet, at aflægge fyldestgjørende Prove paa hans Kundskaber i den militaire Ret; Compagniechirurg ved Livgarden til Fods F. Baagø meddeelt Bataillonschirurgs Character. Den 8de, Den i Cavalleriet à la suite og uden Anciennitet staaende Oberst M. Greve af Bernstorff tillagt Obersts Anciennitet af 26 December 1832. Den 9de, Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpset L. N. L. v. Møller afskediget efter Ansøgning fra Corpset; Cadet uden Gage ved samme Corps D. R. v. Holdt ansat à la suite ved Corpset fra 1ste Januar af at regne. Den 16de, Compagniechirurg ved Livcorpset J. J. E. Stüger meddeelt Bataillonschirurgs Character. Den 17de, Secondlieutenant ved Livjæger-Corpset P. G. v. Haas udtraadt efter Ansøgning af Nummer og ansat eet Aar à la suite ved

Corpsset; Secondlieutenant ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie G. F. Petersen meddeelt Uffked i Naade fra Corpsset og Sergeant J. B. Schou udnævnt til Secondlieutenant ved bemeldte borgerlige Infanterie. Den 18de, Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpsset F. W. v. Berregaard ansat efter Ansøgning à la suite ved Corpsset. Den 20de, Secondlieutenant à la suite ved Liv-Regimentet Cuirasserer H. B. M. G. E. v. Holstein indtraadt i virkeligt Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage. Den 23, Characteriseret Capitain ved Livjæger-Corpsset E. v. Aabye udtraadt af Nummer og ansat indtil videre à la suite ved Corpsset, da samme onsker at beholde ham som Adjutant, og tillagt 300 Rbd. aarlig Gage; den ved samme Corps staaende Premierlieutenant E. A. v. Jacobsen udtraadt efter Ansøgning af Nummer og ansat ligeledes à la suite ved Corpsset indtil videre; ved bemeldte Corps er derhos Stabs capitain E. v. Hansen, Ridder, udnævnt til Chef for det tredie Compagnie, dog indtil videre kun med 200 Rbd. aarlig Gage, Premierlieutenant E. G. v. Bonsils til Stabs capitain med den ham forbeholdte Anciennitet, og characteriseret Premierlieutenant M. E. v. Nahr samt Secondlieutenanterne E. D. F. v. Schmidt og A. v. Petersen til virkelige Premierlieutenanter; Secondlieutenant à la suite F. J. E. v. Gomez indtraadt i virkeligt Secondlieutenants Nummer, samt tillagt Secondlieutenants Anciennitet af 9 September 1829; Secondlieutenant à la suite P. G. v. Haas meddeelt Premierlieutenants Character; Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpsset J. E. F. v. Petersen meddeelt efter Ansøgning Uffked fra Corpsset; Secondlieutenant à la suite ved det andet Tydske Infanterie-Regiment F. J. v. Heramb, der er Reperent ved Landcadet-Corpsset, forsat i lige Egenkab til Liv-Regimentet lette Dragoner. Den 27de, Capitain ved Ingenieur-Corpsset L. v. Nissen meddeelt Majors Character med den ham forbeholdte Anciennitet. Ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie er characteriseret Premierlieutenant J.

C. Winther udnævnt til virkelig Premierlieutenant, Sergeant P. E. Høyer til Secondlieutenant, og Secondlieutenant H. F. Dreyer meddeelt Premierlieutenants Character; den fra Husar-Regimentet nyeligen afgaaede Premierlieutenant H. U. v. Gether meddeelt en ny Uffed af Krigstjenesten som Ritmester; Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpsen P. v. Wendt meddeelt efter Ansøgning Uffed fra Corpsen.

Collegial = Tidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 7. Den 16de Februar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det danske Cancellie er den 5 Februar udkommet følgende Placat, angaaende Afdragsrettens Ophævelse imellem Danmark og de Hertugelig Anhalt = Dessauiske Lande:

Imellem den Kongelige Danske og den Hertugelig Anhalt = Dessauiske Regjering er affluttet følgende Convention om Afdragsrettens Ophævelse:

Art. 1.

I Lighed med hvad der allerede ved den 18de Artikel i den Tydske Forbundsact af 8 Juni 1815 og den Tydske Forbundsforamlings Beslutning af 23 Juni 1817 er fastsat med Hensyn til Hertugdømmene Holsten og Lauenborg, skal der ikke ved nogen Formues Udførelse fra Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig til de Hertugelig Anhalt = Dessauiske Lande, eller fra disse til Kongeriget

Danmark og Hertugdømmet Slesvig, hæves nogetsomhelst Afdrag (gabella hæreditaria) eller Udvandringsafgift (census emigrationis), hvad enten saadan Formues Udførelse grunder sig paa Udvandring eller paa Arv, Legat, Brudeudstyr, Gave eller paa hvilkenfomhelst anden Maade.

Art. 2.

Denne Frihed skal strække sig saavel til det Afdrag og den Udvandringsafgift, der ellers vilde tilflyde de Landherrelige Kæser, som til det Afdrag og den Udvandringsafgift, der muligen vilde have tilfaldet Kjøbstæder, Flækker, Kæmmerier, Stiftelser, Klostere, Kirker, Patrimonial-Netter og Corporationer. Godseierne i Danmark og i Hertugdømmet Slesvig saavel som i de Hertugelig Unhalt-Desfausse Lande underkastes derfor, ligesom alle andre Private, der i fornævnte Lande maatte være berettigede til at oppebære flige Afdragspenge, nærværende Bestemmelse, og maae, som en Folge heraf, ved Formues Flytning mellem fornævnte Lande, hverken fordrø eller tage noget Afdrag eller Udvandringsafgift. Under denne gjensidige Ophævelse ere dog fra ingen af Siderne indbefattede de Afgifter, som, uden Hensyn til om Gjenstanden for samme forbliver i Landet eller ikke, paa lige Maade ere at erlægge af Indlændinge og af Fremmede.

Art. 3.

Bestemmelserne i foranstaaende 1ste og 2den Artikel strække sig til alle for nærværende Tid under Behandling værende saavel som til alle tilkommende Tilfælde.

Art. 4.

Den i den foregaaende 1ste, 2den og 3die Artikkel bestemte Frihed skal kun strække sig til Formuen. Som en Følge heraf blive, uagtet denne Overenskomst, de Danske og de Anhalt-Desfauſke Lovbud i deres Kraft, som angaae den Udvandrendes Person, hans personlige Pligter, hans Forpligtelser til Krigstjeneste, og som under Straf maatte paalægge Undersaatterne for Udvandringen, overensstemmende med den foreskrevne Orden, at ansøge Landsherrens Tilladelse hertil. I saa Henseende skal heller ikke for Fremtiden, hvad Lovgivningen om Forpligtelsen til Krigstjeneste og den Udvandrendes personlige Pligter angaaer, nogen af de contraherende Regjeringer være indskrænket i Henseende til Lovgivningen i deres respective Lande.

Hvilket herved bekendtgjøres til fornøden Efterretning og Sagttagelse i Kongeriget Danmark.

Fremdeles er den 5 Februar udkommet en Cancellie-Placat angaaende Udbragsrettens Ophævelse imellem Danmark og de Høystelige Schaumburg-Lippeske Lande, hvilken Placat er aldeles af samme Indhold, som ovenstaaende, med den Undtagelse, som flyder af at det sidste Punktum i Artikel 2 ikke er indført i den med den Schaumburgske Regjering sluttede Convention.

De ved foranførte Placater kundgjorte Conventioner ere ligeledes særlig bekjendtgjorte fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske = Cancellie, hvilket ligeledes er Tilfældet med den i Coll. Tid. Nr. 5 Side 74—76 ved Cancellie-Placat af 2 Februar for Danmarks Vedkommende kundgjorte Declaration angaaende Udbragsrettens Ophævelse med de Kongelige Würtembergiske Lande.

Fra Rentekammeret er den 26 Januar sidstleden udkommet følgende Placat, angaaende Passagen igjennem Alleen fra Kjøbenhavns Vesterbroe til Frederiksberg, med videre :

Da det er befundet, at adskillige Uordener og Misbrug, tvertimod de ved Rentekammer-Placat af 28 April 1781 og 30 October 1787 bekjendtgjorte allerhøieste Resolutioner, have indsnæget sig med Hensyn til Passagen igjennem Alleen fra Kjøbenhavns Vesterbroe til Frederiksberg, har Hans Majestæt under 12te i forrige Maaaned allernaadigst befalet, at Bestemmelserne i forberørte Placater, med adskillige nærmere fastsatte Forandringer, skulle bringes alle Vedkommende i Erindring.

§ Overensstemmelse hermed bekjendtgjøres:

1.

Det i Placaten af 28 April 1781 indeholdte Forbud mod Kjøren og Riden igjennem Alleen indskrænkes til at gjælde med Hensyn til Kjørsel med Arbeidsvogne eller deslige Kjøretøier. Ingen saadanne maae i Frem-

tiden passere bemeldte Allee, under en Mulkt af 1 Rbd. Sølv for hver Vogn, hvilken Mulkt den ved Alleen ansatte Opsynsmand er berettiget til at affordre de Paagjældende, ligesom han, i Mangel af Betaling, kan anholde Vognen. Dog vedkommer det sidstnævnte Forbud ei Besidderne af de omkringliggende Steder og Jorder, forsaavidt Veien dertil nødvendigviis falder igjennem Alleen, og forsaavidt Besidderne, som Følge heraf, have erholdt eller ville kunne erholde stemplede Nøgler til Indfjorslerne. For disse Nøglers Brug bliver isvrigt enhver især af de Paagjældende ansvarlig.

2.

Engen løsgående Kreaturer maae komme i Alleen. Antræffes saadanne, bliver at forholde efter Forordningen af 13 December 1793, § 85. Smidlertid er det, som hidtil, fornævnte Jorders Besiddere tilladt at lade deres Heste og Qvæg drive igjennem Alleen til Jorderne.

3.

Kjørende og Ridende maae alene passere Chausseen eller den mellemste Allee. Kjører eller rider Nogen i Side-Alleerne, da er den ved Alleen ansatte Opsynsmand berettiget til at affordre Vedkommende en Mulkt af 1 Rbd. Sølv for hver Ridende eller for hver Vogn, samt, i Mangel af Betaling, at anholde Hesten eller Vognen.

4.

Uf de Dverkfjorsler, som ere indrettede fra de tilstødende Steder og Marker ind til Alleen, maae ikkun de

vedblive, som nu ere befundne fornødne, dog imod at Vedkommende paa egen Bekostning holde samme vedlige og især drage Omsorg for, at Vandet derunder kan have frit Løb i Grøften.

5.

Befindes Nogen enten uden Rentekammerets Til-
læggelse og vedkommende Betjentes Anviisning at anlægge
nogen ny Dverkførsel, eller og at grave Jord, Sand,
Gruus, eller at pløie paa de tilstødende Marker saa nær
ind til Grøfterne ved Alleen, at disse derved beffadiges,
eller endelig paa nogensomhelst anden Maade at beffadige
Alleen, da bliver den Paagjeldende derfor at ansee i Dver-
censstemmelse med Forordningen af 13 December 1793,
§§ 78, 79 og 80.

Hvorefter de Vedkommende sig have at rette.

Blandede Efterretninger.

Efterat have modtaget Betænkning fra Amtmanden
over Færøerne angaaende hvorvidt nogen af de i Aaret
1829 emanerede almindelige Anordninger for Danmark,
maatte findes anvendelige paa Færøerne *), og efter des-
angaaende at have brevvekslet med Rentekammeret, har
Cancelliet tilskrevet bemeldte Amtmand: at Forordningen
21 August 1829 angaaende Løsgjængerie og Bettlerie
hør udvides til at gjelde der paa Derne, ikkun med den
Forandring i Straffestedet, der er en Følge af Rescrip-
terne af 30 October 1811 og 29 April 1818, og at
Placat 25 November s. A. om adskillige Bestemmelser

*) Angaaende Forordningerne for 1828, see Coll. Tid. 1832
Side 299—301.

med Hensyn til Behandlingen af Veisager, skjøndt den ikke ligefrem kan anvendes paa bemeldte Der, efterdi Forordningen om Veivæsenet af 13 December 1793 ikke er gjeldende sammesteds, dog kan bringes analogice til Anvendelse med Hensyn til den i samme udtalte Grundsætning om hvilke Sager, Veivæsenet vedkommende, der kunne inddrages under Domstolenes Afgjørelse, og hvilke Bestemmelser derimod, som Dvrighedshandlinger, udelukke saadan Afgjørelse.

Fremdeles har Cancelliet, efter lignende forudgaaet Correspondence, som foran ommeldt, tilskrevet Amtmanden over Færøerne med Hensyn til de for Danmark i 1830 udfomne Anordninger at følgende ligefrem kunne udvides til ogsaa at gjelde der paa Derne, nemlig:

1. Cancellie-Placat 9 Januar 1830 angaaende en forandret Lovbestemmelse for Slesvig og Holsten om Erhvervelse af Forsørgelsesret ved Dphold i en Commune samt den med Hensyn til det gjensidige Forhold mellem Danmark og Hertugdømmene heraf flydende nærmere Bestemmelse i de for Danmark gjeldende Regler.

2. Placat 12 Mai s. A., hvorved det hidtil gjeldende Forbud mod at Tjenestetjyende paa Landet begjære eller tage Sæd til Løn, tildeels ophæves.

3. Forordning 2 Juni 1830 angaaende den Fremgangsmaade, der skal iagttages med Hensyn til Udpantning.

4. Placat 10 August s. A. angaaende Afdragsrettens Ophævelse mellem de Kongelige Danske og de Keiserlig Kongelig Østerrigiske Stater, og

5. Placat 14 September s. A. indeholdende en authentisk Fortolkning af Placat 23 April 1813.

Med Hensyn til Forordning 17 December 1830, angaaende en nærmere Bestemmelse af Lovens 2—4—17 om Tiden til Gudstjenestens Holdelse i Kirker paa Landet, da findes denne ikke at egne sig til at udvides til Færøerne; men skjøndt det saaledes, for disse Ders Vedkommende, bør have sit Forblivende ved N. L. 2—4—17,

maa Cancelliet dog ansee det hensigtsmæssigt, at samtlige Præster i Henhold til dette Lovbud ved Circulaire indskjærpes, at de, efter dertil af Amtmanden i Forening med Provsten paa Færøerne meddeelt Sanction, hver for sit Vedkommende have at beramme en bestemt efter de locale Forhold afpasset Tid til Gudstjenestens Holdelse og desangaaende gjøre Antegning i Kirkebogen hvergang særegne Omstændigheder maatte have gjort dennes nøiagtige Overholdelse umulig.

Med Hensyn til den forrige Herredsfoged og Skriver i Leire Herred, Overauditeur Niels Møller under 23 October f. A. overgængne Høiesteretsdom for lovstridigt Embedsforhold, har det behaget Hans Majestæt Kongen under 3 Februar sidstleden at cassere den for bemeldte N. Møller den 20 Februar 1820 udfærdigede Bestalling som Overauditeur.

Ledige Embeder.

Under RenteKammeret: Amtsforvalter-, Actuariat- og Huusfoged-Embedet i Apenrade; Caution 9600 Rbd. i Kongelige 4 pCt. Obligationer.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 6 Februar er Cand. juris R. L. Knudsen beskicket til Copiist i Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Justitscontoir; den 8de, Sognepræst for Bredsten og Skibet Menigheder i Ribe Stift, J. J. Laurberg, til tillige at være Provst for Rørvang og Torrild Herreder i Veile Amt; Overauditeur og forhenværende Auditeur ved Hendes Majestæt Dronningens Livregiment til Fods, A. G. Wilster, til Herredsfoged og Herredsskriver i Leire Herred under Kjøbenhavn's Amt.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 8. Den 23de Februar 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet. af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Ved allerhøieste Rescript til Amtmanden over Frederiksborg Amt af 3 Juli 1816 bleve Pasgebyrterne i Helsingør saaledes regulerede, at der, i Henhold til den i Placaten 1 November 1811 § 5 for Kjøbenhavn fastsatte Takt, skulde erlægges 1 Rbd. Sølv for Udstedelsen af et Pas til en Reise i Udlandet og 4 Mk. S. for et Pas til en anden Reise. Derhos blev Gebhyret for Paategning af et Pas bestemt til det Halve af hvad for Udstedelsen erlægges, uden Hensyn til paa hvor mange Personer Passet lyder; hvilket sidste imidlertid ved allerhøieste Rescript af 26 Mai 1824 blev saaledes forandret, at naar Passet lyder paa flere end 3 Personer, forhøiedes Viseringsgebyret med $\frac{1}{3}$ Deel for hver Person over hiint Antal. I den almindelige Anordning angaaende Pasgebyrterne i de øvrige Kjøbstæder af 21 Juli 1815 § 1

er derimod den ordinaire Betaling for Udstedelsen af et Pas ikkun bestemt til 32 Sk., hvorhos det tillades i eet og samme Pas at iudbefatte Mand, Hustru med Børn og Tyende; men kun forsaavidt de saaledes medfølgende Personer efter Placaten 14 Dec. 1808 behøve Signalement, bliver den nævnte Betaling at erlægge for hver Person især, hvorimod for hver af de Personer, som ikke behøve at signaleres, ikkun 16 Sk. tillægges den for Passets Udstedelse fastsatte Betaling, og dette Tillæg bortfalder ganske for Børn under 7 Aar. Naar et Pas gaaer ud paa en Reise til Udlandet, bliver efter Anordningens § 2 den ordinaire Betaling at forhøje med 50 pCt. For et Pas ses Paategning om Foreviisning betales, uden Hensyn til Personernes Tal, i Almindelighed 10 Sk.; men er det et Pas til eller fra Udlandet, erlægges det Dobbelte. Endelig foreskrives i § 4, at Pasgebyrerne aldeles skulle bortfalde for beviislig Uformuende, dem, der reise i offentligt Vrende o. s. v., og nedsættes til det Halve for Haandværksvende, Dagleiere m. fl. af den lavere Klasse. Efter Rescript 3 Juli 1816 skal og i Helsingør Gebhret deels bortfalde, deels nedsættes til det Halve i de samme Tilfælde, hvori Placaten 1815 byder respective Gebhrets Eftergivelse eller Nedsættelse.

Den ovennævnte høiere Tærtbestemmelse for Pasgebyrerne i bemeldte Kjøbstad blev isærdeleshed bygget paa, at disse Gebhyrer udgjøre en Hovedindtægt for Byfoged-

Embedet sammesteds, der ikke er forbundet enten med Skrivertjenesten eller med nogen Landjurisdiction og savner en af Byfoged-Embedernes bedste Indtægter, Auctionsgebyrterne, som ere blevne henlagte til Borgemeester-Embedet, hvorhos Pasexpeditionen for Byfogden medfører et kosteligere Contoirhold. Der var og paa den Tid, navnlig i Anledning af Norges Uffondring, indtraadt en betydelig Formindskelse i de Reisendes Tal.

Det er imidlertid, efter hvad saavel Helsingøers Magistrat, som Amtmanden over Frederiksborg Amt have forklaret, blevet bekræftet ved Erfaring, at de i 1816 regulerede Pasgebyrter i Helsingør, hvilke især have været trykkende, naar en Familie, bestaaende af flere Personer, i Forening vilde foretage en Reise, i hvilket Tilfælde det fulde Gebyr for hver enkelt Person har maattet erlægges, uden at den billige Moderation fandt Sted, der, som oven anført, i saadant Tilfælde indrømmes efter den almindelige Anordning af 21 Juli 1815, har medvirket til at afholde Mange, som ellers kunde have ønsket at foretage Reiser, især korte Lystreiser til Naboeriget, fra at tiltræde disse; og Helsingøers Bye antages ogsaa at have tabt ved den, tilbeels af den ommeldte Grund, formindskede Samsærkel.

Cancelliet maatte derfor være aldeles enig med bemeldte Overovrighed i at der, til Lettelse for Communicationen, burde finde en Moderation Sted i Pasgebyrterne i Helsingør, hvoraf man saa meget mere maatte haabe gavnlig

Følge som det ligeledes er under Forhandling, hvorledes Overfarten over Sundet, der nu besværes ved en høj Færgelaugstaxt, kan lettes.

Hiin Moderation fandtes passende at kunne skee ved for Helsingør i eet og alt at restituere den i Placaten af 21 Juli 1815 anordnede Taxt for Passgebyrerne. Derhos blev det anseet hensigtsmæssigt at bestemme, at Reiser imellem Danmark og Sverrig, der foretages af Personer, som have hjemme respective i Helsingør og Kronborg District eller i Helsingborg og nærmeste Omegn, og ikke udstrækkes udenfor disse Districter, skulde i Henseende til Gebyrerne for Passers Udstedelse og Paategning ansees som om de vare foretagne fra og til indenlandsk Sted. En lignende Forskjel gjøres i Sverrig imellem de egentlige Reisende, der komme fra fjernere Steder, for at begive sig til Danmark, og Helsingborgs eller nærmeste Omegns Indvaanere, der ville begive sig over Sundet.

Den Afgang i Embedsindtægter, som Forandringen vilde medføre for Byfoged- og Politimester-Embedet i Helsingør, kunde ikke være nogen afgjørende Hindring for Tværksættelsen af en saadan Foranstaltning, til hvilken den nuværende Vacance i bemeldte Embede nu fremkød Leilighed; men iøvrigt er det at formode, at Indtægterne af Passgebyrer ikke ville formindskes i lige Forhold til disses Moderation, da der paa den anden Side, efter denne og flere tilføjede Rettelser i Communicationen,

vil kunne ventes en forøget Passage imellem Helsingør og Sverrig.

Cancelliet neblagde saaledes allerunderdanigst Forestilling om Sagen, og efter at Hans Majestæt derpaa allernaadigst havde resolveret i samme, udfærdigedes den 15 Febr. sidstleden et allerhøieste Rescript til Amtmanden over Frederiksborg Amt af følgende Indhold:

B. G. Da det for Os allerunderdanigst er blevet andraget, at det, til at befordre den frie Samfærsel mellem Bort Land Sjælland og Kongeriget Sverrig over Dresfundet, blandt andet maatte ansees hensigtsmæssigt at nedsætte det Gebyhr, som i Medfør af Bort allerhøieste Rescript af 3 Juli 1816 hidtil har været at erlægge for Passers Expedition i Vor Kjøbstad Helsingør, saa ville Vi, til Lettelse af bemeldte Samfærsel, allernaadigst have det i foranførte allerhøieste Rescript indeholdte Regulativ for Gebyhrers Erlæggelse i Helsingør, saavel for Passers Udstedelse som for deres Paategning, ophævet, og skulle bemeldte Gebyhrer herefter sammesteds i eet og alt oppebæres i Overeensstemmelse med de i Vor Placat af 21 Juli 1815 indeholdte almindelige Regler angaaende Pasgebyrerne udenfor Vor Kgl. Residentsstad Kjøbenhavn, dog at Reiser imellem Bort Rige Danmark og Sverrig, der foretages af Personer, som hore hjemme respective i Helsingør og Kronborg District eller i Helsingborg og sammes nærmeste Omegn, samt ikke udstrækkes udenfor de nævnte Districter, skulle i Henseende til Gebyhrerne for Passers Udstedelse

og Paategning ansees som om de vare foretagne fra og til indenlandst Sted.

Derefter Du Dig allerunderdanigst haver at rette og Bedkommende i Dverensstemmelse dermed det fornødne at tilkjendegive.

Stiftamtmanden og Biskoppen over Aalborg Stift androge for Cancelliet, at Nykjøbing paa Morsøe efter de senere Aars Regnskaber stedse har været i Underbalance, hvilken ved Udgangen af 1831 var steget til 171 Rbd. 83 Sk. Sedler og Tegn; at Kirken desuden skyder til Byens Hospital og til Skolevæsenet henimod 300 Rbd., og at den for nærværende Tid trænger til Reparation, som den paa Grund af foransførte ikke kan bestride af egne Midler. Stiftsøvrigheden indstillede derfor, at til nysnævnte Reparation et Laan af 500 Rbd. maatte optages og, saavel som den til ovenstaaende Gjelds Afgjørelse fornødne Sum, lignes i flere Aar paa Menigheden efter dennes Formue og Leilighed. En saadan Foranstaltning maatte ogsaa Cancelliet ansee nødvendig, men formeente, at der ved Bestemmelsen desangaaende maatte tages specielt Hensyn til den Udsigt, Kirken har til om adskillige Aar at komme i Besiddelse af en ikke ubetydelig Tiende=Indtægt. Det er nemlig sat under Dvæstion, hvorvidt Kirken er berettiget til Tiende af 400 Tdr. Land, der indtil 1824 var Fælled og bestode af 2 Marker, af hvilke den ene afgav en temmelig jevn, men meget vaad Græs gang,

og den anden for største Delen var bevoget med Lyng, men som i bemeldte Aar udskiftedes af Fælledsskabet til Eiendomslobber, der efterhaanden ere blevne opdyrkede og anvendte til Sæd; hvilket Spørgsmaal beroer paa hvorvidt vedkommende Jordbrugere kunne, i al Fald for alle Jorderne, indskyde sig under Bestemmelserne i Forordningen 8 Januar 1810 §§ 2 og 3 og Placat 14 Juni 1825, hvilke Lovbud fritage Lyngbegroede Heber, som opdyrkes, samt Moser og Kjør, der udtorres og indtages til Dyrlæning, for Tiendeafgift, dels for bestandig, dels for en Tid af 20 Aar fra det Aar, saadan Jord første Gang bærer Sæd. For at see hiint Spørgsmaal afgjort, er Stiftsøvrigheden anmodet om at foranstalte vedkommende Lodbøiere indkaldte for Forligelsescommissionen. Under de anførte Omstændigheder indstillede Cancelliet, efter berom at have modtaget Betænkning fra de Herrer Deputerede for Finantserne, som deri vare enige, at Nykjøbing Kirke paa Morsøe af de offentlige Stiftelser eller andetsteds maa optage et Laan indtil 1000 Rbd., for dermed at afbetale dens Gjæld og bestribe Udgifterne ved den nu fornødne Reparation. Da det derhos er at formode, at Kirken i al Fald inden 20 Aar vil komme i Besiddelse af Indtægter, der ville sætte den i Stand til uden ny Ligning at bære tilkommende Reparationer, saa fandtes det, at den aarlige Afbetaling kunde indskrænkes til $\frac{1}{20}$; hvilket man under andre Omstændigheder vilde finde at være en for langsom Afbetaling med Hensyn til,

at Kirken let imidlertid kunde blive trængende til nye Reparationer. Lovrigt maatte Beløbet, som sædvanligt i flige Tilfælde, blive at tilveiebringe ved Ligning paa Menigheden efter dens Formue og Leilighed; og derhos kunde det bestemmes, at denne Ligning bortfalder saafremt og forsaavidt Kirken ved en forsøget Tiendeindtægt i Løbet af de 20 Aar, hvori Gjelden skal afbetales, sættes i Stand til med sine egne Indtægter at bestride Afbetalingen og Forrentningen i Forbindelse med sine øvrige Udgifter.

Denne Indstilling blev allernaadigst bifaldt af Hans Majestæt, og et allerhøieste Rescript er desangaaende den 13 Februar sidstleden udsærdiget til Stiftamtmanden og Biskoppen over Aalborg Stift.

Beretning om den Slesvigskke Anstalt for Uffindige for 1 October 1831 til 1 October 1832*).

I bemeldte Tidrum, som er det 12te Aar siden Institutets Stiftelse, ere 20 Personer af Mandkjønnet og 11 af Qvindkjønnet, altsaa i alt 31 Syge, optagne i samme. Blandt disse, hvoraf 9 hørte til den dannede Klasse og 22 til Almueklassen, havde 6 tidligere været under Cuur i Stiftelsen, af hvilke 6 de 4 vare udgaaede som helbrede, men 2 tagne tilbage uhelbrede. I samme Tidrum ere 15 Individer udgaaede som helbre-

---

*) Beretningen for det foregaaende Aar findes i Coll. Tid. 1832 Side 304—306.

bede, 15 tagne tilbage uhelbredede og 8 døde; følgelig ere 7 Personer flere udgaaede end indkomne, og det hele Antal udgjorde den 30 September 1832: 170, af hvilke 76 ere fra Hertugdømmet Slesvig, 78 fra Hertugdømmet Holsten, 4 fra Hertugdømmet Lauenborg, 7 fra Danmark og 5 Udlændinge. I de siden Anstaltens Oprettelse forløbnē 12 Aar ere ialt 477 optagne i samme, 139 udgaaede som helbredede, 94 tagne tilbage uhelbredede og 74 døde.

Indtægterne og Udgifterne have fra 1 Oct. 1831 til 1 Oct. 1832 været følgende:

I n d t æ g t.

1) Kassebeholdningen fra det foregaaende Aar var 2791 Rbd. $69\frac{3}{5}$ Sk.; 2) af udestaaende Restancer til 30 September 1831 er indkommet 2782 Rbd. $86\frac{2}{5}$ Sk.; 3) Kostpenge m. m. for de forpleiede Syge ialt 30088 Rbd. $85\frac{3}{5}$ Sk.; Total-Indtægt 35663 Rbd. $49\frac{3}{5}$ Sk. rede Sølv.

U d g i f t.

Skatter og Afgifter 302 Rbd. $41\frac{3}{5}$ Sk. 2) Omkostninger ved Bygningernes Vedligeholdelse, deri indbegrebet Udgiften paa de med Hensyn til Cholera gjorte Indretninger, 2351 Rbd. $38\frac{2}{5}$ Sk. 3) for Inventariets Vedligeholdelse 1722 Rbd. $43\frac{1}{5}$ Sk. 4) Lønninger til Embedsmænd 2988 Rbd. $54\frac{2}{5}$ Sk. 5) Lønninger til andre Betjente 2652 Rbd. $91\frac{1}{5}$ Sk. 6) Bekostninger ved Afhentelse og Aflevering af bortløbne Syge samt

Budløse og andre smaae tilfældige Udgifter 25 Rbd. 72 Sk. 7) Belønninger for Sindssvages Flid og Arbejder 235 Rbd. 22 $\frac{2}{5}$ Sk. 8) Skrivematerialier, Porto og Uffkrifter 208 Rbd. 46 $\frac{2}{5}$ Sk. 9) for Aviser, Avertissementer og Trykningsomkostninger 21 Rbd. 6 $\frac{2}{5}$ Sk. 10) til Fundering af et videnskabeligt Bibliothek for Stiftelsens Læge 32 Rbd. 11) Drændsel 1718 Rbd. 36 Sk. 12) Huusholdningsomkostninger (Vask, Belysning og deslige derunder indbefattet) 11688 Rbd. 89 $\frac{3}{5}$ Sk. 13) Leie for Jord til Græsning af Kær og Kartoffelavl 80 Rbd. 76 $\frac{4}{5}$ Sk. 14) de Sindssvages Beklædning 1879 Rbd. 4 $\frac{1}{5}$ Sk. 15) Stiftelsens Heste og Vogn 360 Rbd. 49 $\frac{3}{5}$ Sk. 16) for Lægemedler, Barberen, chirurgisk Hjelp o. s. v. 774 Rbd. 92 Sk. 17) Begravelsesomkostninger 56 Rbd. 32 Sk. 18) til Præsten 20 Rbd. 19) Leie af Kirkestole 9 Rbd. 6 $\frac{2}{5}$ Sk. 20) ved Kjøbet af et Grundstykke til Anstaltens Udvidelse samt Biomkostninger i den Anledning 1615 Rbd. 57 $\frac{3}{5}$ Sk. Total-Udgift 28743 Rbd. 92 $\frac{4}{5}$ Sk. rede Sølv, som, fradraget den ovenfor anførte Indtægtssum, giver en Beholdning af 6919 Rbd. 52 $\frac{4}{5}$ Sk. rede Sølv.

I Anledning af den ved Districtschirurg Eggerts Død indtraadte Vacance i det Frederikshavn = Søbyeske Districtschirurgicat, blev det taget under Overveielse, hvorledes de Inconvenientser kunde afhjelpes, som Districtets Størrelse hidtil har medført, i det Chirurgen,

som har havt Boepæl i Frederikshavn, derfra havde omtrent 7 Mile til den sydlige Deel af Districtet, saa at han paa Reiser i Districtet ofte har maattet være flere Dage efter hinanden fra sit Hjem. Det var blevet foreslaaet at foretage en yderligere Deling af Chirurgetcet, der indtil 1812, foruden det nuværende District, indbefattede Skagen Kjøbsted, dens Landsbyefogn samt Raaberg Sogn; men dette fandtes i flere Henseender mindre tilraadeligt. Derimod formeente Cancelliet, at Diemedet væsentligen vilde opnaaes, naar Lægens Boepæl forflyttedes fra Frederikshavn til Sæbye, der ligger bekvemmere for den største Deel af Districtet. Efter Rescriptet 28 December 1787 var ogsaa Chirurgens Boepæl i Sæbye; men da i 1812 Chirurgetcet blev overdraget Skibs- og Dverchirurgen ved den i Fladstrand stationerede Afdeling af Roeflotillen, anledigede dette, at Chirurgen kom til at boe i fidsnævnte Bye, hvilket ogsaa blev Tilfældet med hans Estermand, som tillige blev Garnisonschirurg i Fladstrand eller nu Frederikshavn. Naar Districtschirurgen ikke længere skulde boe i Frederikshavn, vilde Garnisonschirurgetcet sammesteds ei heller længere kunne overdrages ham; hvorimod det maatte besættes som en særlig Post; men dette skjønedes og saameget mindre at kunne have nogen Betænkelse, som den dermed forbundne Lønning, skjøndt ikke betydelig, ved Siden af den Udsigt til privat Praxis, som en Bye, der er saa meget i Opkomst, som Frederikshavn, frembyder, vistnok vil indeholde Motiv for en duelig

Læge til at attraae hiin Ansættelse. Da Sundhedscollegiet, hvis Betænkning blev indhentet, var enigt i Hensigtsmæssigheden af den paatænkte Forandring, indgik Cancelliet med allerunderdanigst Forestilling derom, hvorpaa Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 30 Januar sidstleden allernaadigst har bifaldet, at den Læge, som ansættes i det ovenanførte for Tiden ledige Districtschirurgicat, skal tilpligtes at tage Boepæl i Sæbne.

Efter de indkomne Beretninger ere Capitelstaxterne for Afgroden af 1832 fastsatte for de forskjellige Stifter i Danmark saaledes:

For Sjællands Stift.

		Sølv
Rug pr. Tønde	3 Rbd.	83 Sk.
Bvg	2 —	50 —
Havre	1 —	73 —

For Fyens Stift.

Rug pr. Tønde	3 Rbd.	72 Sk.
Bvg	2 —	54 —
Havre	1 —	63 —

For Lollands = Falsters Stift.

For forrige Aalholms og Mariboer Amt.

Hvede pr. Tønde	4 Rbd.	42 Sk.
Rug	3 —	43 —
Bvg	2 —	21 —
Havre	1 —	33 —
Hvide Erter	3 —	—
Graae Erter	2 —	70 —

Sølv

For forrige Hjalsted Amt.

Hvede pr. Tønde	4	Rbd.	26	Sk.
Rug	3	—	40	—
Byg	2	—	7	—
Havre	1	—	34	—
Hvide Erter	3	—	13	—
Graae Erter	2	—	68	—

for forrige Nykjøbing Amt.

Hvede pr. Tønde	4	Rbd.	33	Sk.
Rug	3	—	43	—
Byg	2	—	23	—
Havre	1	—	42	—
Hvide Erter	3	—	27	—
Graae Erter	2	—	61	—

For Aalborg Stift.

For Vensyssel og Han-Herreder.

Rug pr. Tønde	4	Rbd.	28 $\frac{1}{2}$	Sk.
Byg	2	—	62	—
Havre	1	—	40 $\frac{1}{2}$	—

For Thy og Morsøe.

Rug pr. Tønde	5	Rbd.	42	Sk.
Byg	2	—	68 $\frac{1}{2}$	—
Havre	1	—	48 $\frac{1}{2}$	—

For Aarhus Stift.

Rug pr. Tønde	4	Rbd.	26	Sk.
Byg	2	—	64	—
Havre	1	—	64	—
Boghvedegrøn	6	—	95	—
Smør	43	—	93	—

Sølv

For Viborg Stift.

Rug pr. Tonde	4 Rbd.	89 Sk.
Byg	2 —	64 $\frac{1}{2}$ —
Havre	1 —	53 —

For Ribe Stift.

For Ribe Amt.

Rug pr. Tonde	4 Rbd.	10 Sk.
Byg	2 —	47 —
Havre	1 —	40 —
Boghvede	2 —	80 —
Tor Fleff pr. Lpd.	2 —	5 —
Smør pr. Lpd.	2 —	52 —
Honning pr. Pot	= —	21 —

For Veile Amt.

Rug pr. Tonde	3 Rbd.	94 Sk.
Byg	2 —	44 —
Havre	1 —	51 —
Boghvede	2 —	57 —
Tor Fleff pr. Lpd.	2 —	17 —
Smør pr. Lpd.	2 —	92 —
Honning pr. Pot	= —	27 —

For Ringkjøbing Amt.

Rug pr. Tonde	4 Rbd.	75 Sk.
Byg	2 —	79 —
Havre	1 —	44 —
Boghvede	3 —	1 —
Tor Fleff pr. Lpd.	2 —	3 —
Smør pr. Lpd.	2 —	45 —
Honning pr. Pot	= —	18 —

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Contoir-Chefs-Embedet i Kjøbenhavns Raadstues andet Secretariat.

Befordringer og Ufgang.

Under det danske Cancellie: Den 13 Februar er Kammerherre, Generalmajor og Deputeret i General-Commissariats-Collegiet samt Viceceremoniemester ved de Kongelige Ordners Capitel, F. F. v. Harthausen, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, befuldmægtiget til Skatmester ved bemeldte Capitel; Conferenceraad, første Deputeret i det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie og første og bestyrende Medlem af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler U. B. Nothe, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, samt Conferensraad og anden Deputeret i bemeldte Cancellie, H. E. Hammerich, efter Ansøgning i Raade entledigede fra deres Embeder som Deputerede i Cancelliet; tredje Deputeret i Cancelliet Conferenceraad og Overprocureur i Hertugdømmene J. P. Høpp, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, befuldmægtiget til første Deputeret; fjerde Deputeret, Statsraad C. M. B. Langheim, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, til anden Deputeret; femte Deputeret P. Thomsen til tredje Deputeret, og sjette Deputeret H. Greve af Neventlov-Criminil til fjerde Deputeret; Cancellieraad og Chef for Kjøbenhavns Raadstues andet Secretariat U. C. Riis-Lowson til Raadmand i Kjøbenhavn, med den ham ved allerhøieste Resolution af 23 Mai 1829 forbeholdte Anciennet foran Justitsraad og Raadmand U. Dahl; Sognepræst for Haurum og Salt Menigheder i Nørhuus Stift, H. B. Blicher, til Sognepræst for Witten, Haldum og Hadsteen Menigheder i samme Stift; personel Capellan for Gudine og Brudager Menigheder i Fyen, S. H. Torgensen, til personel Capellan hos Amtsprovsten for Næs, Hassing, Sønder-

og Nørre-Herreder i Thisted Amt; den 15, Cancellieraad og Birkedommer ved Balloe Stifts samt Grevskabet Bregentveds Birk, N. P. Mohr, efter Ansøgning, i Raade entlediget fra bemeldte Embeder, og forundt vedvarende Rettigheder lige med Hans Majestæts egne Embedsmænd.

Under det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie: Den 22 Januar er Professor i Theologien ved Universitetet i Kiel, Dr. A. Twisten, beskikket til Dvæstor og Udbil ved bemeldte Universitet; den 12 Februar, Justitsraad og Contoirchef i Cancelliet, C. D. Dumreicher, til virkelig Assessor i Cancelliet; Præst i Nastrup, H. C. Fischer, til Præst i Uller og Taps i Haderslev Provstie; Præst C. Reimers paa Langenes, i Raade entlediget fra sit Embede; den 13, Conferenceraad, første og bestyrende Medlem af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, og hidtil Deputeret i det Slesvig-Holsten-Lauenborgske-Cancellie, A. B. Nothe, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, udnævnt til Geheimeconferentsraad med Rang med Nr.13 i første Klasse.

Under Rentekammeret: Den 24 November f. A. er Amtsskriver i Kieler Amt, F. Schröder, tillige beskikket til Amtsininspecteur i Cronshagen Amt; den 29 Januar, Secondlieutenant af Kronens Regiment, W. C. Hedemann, udnævnt til Kammerjunker; den 5 Februar, den hos Hans Kongelige Høihed Prinds Frederik Ferdinand ansatte Adjutant, Kammerherre, Oberst og Generalquartiermester-Lieutenant, F. C. F. v. Baudis, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, til Marschal ved Hans Kongelige Høiheds Hof; Cand. juris C. C. v. Deurs til Kammerjunker og Jagtjunker; den 9 Februar, Forst- og Jagtjunker G. Clausen til Kammerjunker og Greve W. Schulin til Jagtjunker.

Med dette Nr. følger Registeret for Aaret 1832, 2½ Ark, som meddeles uden Betaling.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 9. Den 2den Marts 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Løvt, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Den 1 November forrige Aar er igjennem Renteskammeret udkommet et allerhøieste Reglement for Grindesfangsten paa Færøerne. Meddelelsen af dette af 34 tildeels temmelig vidtløftige Paragrapher bestaaende Reglement in extenso vilde optage Pladsen for andre Artikler, der kunne have større almindelig Interesse; men paa den anden Side have Collegial=Lidendens Udgivere troet, ei ganske at kunne forbigaae en Lov, der angaaer en vigtig Erhvervsgrænse for Indbyggerne paa Færøerne. Man skal derfor her meddele en kort Fremstilling af Grindesfangstens Beskaffenhed, Anledning til det udgivne Reglement, og Motivet til de fra tidligere Vedtægter afvigende Bestemmelser, som samme indeholder om Delingen af Udbyttet af Grindesfangsten.

Ved denne forståes Fangsten af en egen Art smaae Hvaler, som holde sig sammen i Flokke eller Stimer.

Naar en saadan Grindeslof opdages, gives det ved visse Tegn saa hurtigt som mueligt tilkjende for Deboerne, for at de med dertil udrustede Baade kunne indfinde sig ved Grinden. Denne søges da dreven ind til visse dertil bequemme Steder ved Kysten (Hvalvaage), hvor den dræbes. Efter Fradrag deels af Tiende, deels af hvad der tilkjemmer de Fiskere, hvis Baade og Fiskeredskaber have lidt Skade, i Godtgjærelse derfor (Skadehval), saavel som Finderen af Grinden i Belønning (Findingshval), deels af hvad der kan medgaae til at dække adskillige nødvendige Udgifter, saasom til de Tilstedeværendes Bespiisning (Mabhval), til Wagthold, til Murderingsmændene og til Sysselmanden for Fangstens Fordeling, deels endelig af et passende Bidrag til Fattigvæsenet, har det hidtil været vedtaget, at det øvrige Udbytte er blevet deelt i tvendelige store Dele, af hvilke den ene under Navn af Tordehval tilfaldt Eieren af Torden, hvorpaa Grinden er dragen op og dræbt, den anden under Navn af Partehval samtlige Fiskere (Nagstermænd) tilligemed Beboerne af det Grindedistrict, hvori den omspurgte Hvalvaag ligger; alt under visse Betingelser og efter visse Forhold. For saavidt Tordehval tilfaldt Hans Majestæt, er den iøvrigt bestandig bleven bortsolgt for en bestemt, meget lav, Priis til Embedsmændene, enkelte Trængende og Nagstermændene. Af det Tordegods, som er henlagt til Præstekaldene, er Tordehvalen ikke tilfalden Hans Majestæt, men vedkommende Beneficiariet.

Disse Grundregler med Hensyn til hvem Udbyttet af Grindefangsten tilfalder og i hvilket Forhold det skal komme til Deling imellem de Vedkommende, ere hidtil blevne fulgte paa Færøerne, uden at nogen bestemt Hjemmel i Lovgivningen derfor har kunnet paavises; og ligesaa lidet have andre Bestemmelser angaaende Maaden, hvorpaa Grindefangsten skulde drives, fundet Sted, end saadanne, som ved Skik og Brug efterhaanden ere blevne indførte. Da imidlertid adskillige af disse Vedtægter i sig selv vare mindre hensigtsmæssige, og da det med Hensyn til Vigtigheden af Grindefangsten, som Erhvervskilde for Beboerne paa Færøerne, maatte ansees særdeles gavnlig, at denne, hvortil mange Personers Deeltagelse udfordres, ordnedes ved faste Regler, fandtes det hensigtsmæssigt at udgive et Regulativ i saa Henseende. Efter at Sagen var forberedt af de forrige Amtmænd og adskillige Bemærkninger vare deels af Rentekammeret deels af Cancelliet fremsatte ved de da gjorte Forslag, blev endelig et nyt Regulativ udarbejdet af den nuværende Amtmand og tilstillet Rentekammeret, i hvilket Arbejde vederbørligt Hensyn var taget paa alle tidligere Forhandlinger desangaaende. Dette Reglement, der, efter foregaaende nye Correspondence med Cancelliet og Directionen for den Grønlandske og Færøiske Handel, samt yderligere Bearbejdelse i Rentekammeret, blev af dette Collegium forelagt Hans Majestæt og fandt allerhøieste Bifald, er i Almindelighed grundet paa hidtil fulgte Vedtægter eller, hvor For-

andringer ere flete, paa Mængdens Dnske og kyndige Mænds Mening. Den vigtigste Afvigelse fra hvad hidtil har været Skik og Brug, er den Bestemmelse i Reglementets § 19, at Tordehvalen for Fremtiden ned sættes fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{1}{4}$ Deel af Udbyttet og at derimod de øvrige $\frac{3}{4}$ Dele skulle komme til Deling som Parkehval, alt efterat de ovenfor antydede Udgifter forlods ere udredebe, hvorom Reglementets § 18 handler.

Tordehvalsrettigheden synes at have været udøvet paa Færøerne paa Grund af Christian den Femtes Norske Lov, der ved allerhøieste Rescript af 12 Mai 1688 gjordes gjeldende der. I de Artikler i bemeldte Lovs 5 Bog 12 Capitel, der omhandler Hvalfangsten og hvad dermed staaer i Forbindelse, tales imidlertid deels om Hvaler, som, efterat være dræbte eller fundne døde i Søen, komme til Land, deels om enkelte Hvaler, der drives til Land, og ikke om hele Flokke, efter hvilke en almindelig Jagt holdes, og overalt om de egentlige saakaldte Hvaler, hvortil Grind efter den almindelige Venævnelse ikke hører. Ved Grindfangsten derimod drives hele Flokke til Land og dræbes først der, hvorved altsaa Antallet af de i Fangsten deeltagende Personer i Reglen maa være langt større paa Færøerne end i Norge. Disse aldeles forskjellige Forhold indeholde Grunden til den almindelige Misnøie hos Mængden, som har fundet Sted paa Færøerne, ved at vedkommende Tordebrotter, uden at deres Torde kunne siges at lide forholdsmæssigen ved Grindens Land-

dragning, have erholdt ligesaa meget af Udbyttet, som samtlige Nagstermænd og de øvrige til Partehvalen Berettigede, der ofte maae anvende megen Tid og Anstrængelse paa Fangsten, uden derfor altid ved Udbyttet at blive holdte skadesløse, og som derhos for største Delen ere uformuende. Hiin Misfornøielse med den brugte Delingsmaade har og ofte været Aarsag til at store Grindefangster albeles ere tabte, til Skade for det Almindelige. Der var saaledes tilstrækkelig Anledning til at foretage en Forandring i den omhandlede Bedtægt. Men isærdeleshed fandtes dette at kunne skee uden Betænkelighed, da det, ved de Erklæringer, som Amtmanden over Færøerne havde indhentet fra alle Delseiere i de bekjendte Hvalvaage, godtgjordes, at de fleste, og med Hensyn til deres Jorders Størrelse, i Sagen meest interesserede Delseiere *) samt næsten $\frac{5}{6}$ Dele af Færøernes Indvaanere i Almindelighed ønskede en saadan Forandring og Nedsættelse af Tordehvalen fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{1}{4}$ Deel, under Forudsætning, at Hans Majestæt vilde eftergive en lignende Undeet af Tordehvalen for det Allerhøistfamme tilhørende Gods, hvilket blev allernaadigst bifaldet; ligesom det og behagede Hans Majestæt at tillade, at den saaledes nedsatte Tordehval, som tilkommer den Kongelige Kasse, maa, ligesom tilforn

*) De meget smaae Eiere, der ofte boe udenfor Gysfelet, og hvis Mening det tildeels ei har været mueligt at indhente, kunne let, som Deeltagere i den forsøgte Partehval, vinde hvad de kunde tabe ved Tordehvalens Nedsættelse.

den større, sælges for en moderat Priis deels til Embedsmændene og enkelte Trængende, deels til Nagstermændene.

Hyad angaaer de Jorder, hvormed Præsterne ere beneficerede, have, som forhen bemærket, vedkommende Beneficiarier hidtil nydt Jordebvalen af disse; men da Rentekammeret antog, at dette ikke er en dem, som Beneficiarier, tilkommende Rettighed, men en Gave (se. Kammerets Skrivelser af 28 Marts 1795 og 1 Marts 1800 med Hensyn til Jordebvalen i Norge), fandtes ei heller noget til Hinder for, at den nedsættes paa den foreslaaede Maade; hvorhos det isøvrigt indstilledes, at det i Reglementet udtrykkelig bemærkedes, at Beneficiarierne for Fremtiden tillægges Ret til den nedsatte Jordebval, der falder paa de dem pro officio tilagte Jorder. Derimod blev det, paa Grund af at de nuværende Præster maae have gjort Regning paa den hidtil oppebaarne Jordebval, og at denne Indtægt for tvende af Kaldene ikke har været ubetydelig, fundet billigt, at disse Beneficiarier for deres Embedstid tilstaaes en aarlig Godtgjørelse af Færøe Lands uvisse Jordebogs-Indtægter, beregnet efter Middeltallet af hvad Jordebvalen for Præstekaldene har udgjort efter Hvalregnsskaberne for de sidste 15 Aar indtil Udgangen af Juli Maaned 1830.

Bestyreren af et Stamhuus indgav til Cancelliet Forespørgsel, om vedkommende Herredsfoged kunde anses

berettiget til at beregne Gebyr efter Sportel-Reglementet 22 Marts 1814 § 64 for Tinglæsningen af det confirmerede, i Kraft af den afdøde Eiers testamentariske Disposition, af Commissarierne i hans Boe udfærdigede, Erectionsbrev for Stamhuset, hvilket Gebyr Retsbetjenten formeente at maatte erlægges, da det Document, hvorved et Stamhuus erigeres, synes at maatte ansees som et Document, hvorved Eiendom, hvad enten fuldkommen eller ufuldkommen, erhverves, og Hensigten med dets Læsning ei heller synes at kunne være en anden end at sikre Stamhuusbesidderens Ret som Eier. Cancelliet har imidlertid i Skrivelse af 17 Januar sidstleden, efterat det, med Hensyn til det Promillegebyr, som, hvis § 64, § 65, eller § 66 af Sportel-Reglementet var anvendelig, vilde tilfalde den Kongelige Kasse, havde indhentet Betsænkning fra det Kongelige Rentekammer, tilkjendegivet Bedkommende, at der i det omspurgte Tilfælde ikke kunde blive at erlægge høiere Gebyr end efter Sportel-Reglementets § 71, nemlig 2 Rbd. Sølv, foruden Forhøielses-Afgift efter § 156.

Denne Mening har Collegiet støttet paa følgende udi Correspondencen med det Kongelige Rentekammer udsigtede Grunde:

Et Stamhuusbrev læses ikke som Adkomstbrev for den, Stamhuset tilfalder, men kun som et Document, der betager Besidderens de væsentligste Proprietets-Rettigheder, *Ordinarium* er derhos efter Lovens 5 Bog 2 Cap.

65 Art. at det udstedes og tinglæses i Erigentens levende Live, og, ligesom det i saa Fald ikke synes paa nogen Maade at kunne betragtes som Udkomst, og ny Læsning blive ufornöden ved Godsets Dvergang fra Besidder til Besidder, hvis Udkomst stedse bliver Succession, og ikke nogen contractmæssig Dverdragelse; saaledes fandtes den Omstændighed, at Stamhuusbrevet i det opgivne Tilfælde først var oprettet og tinglæst efter Stifterens Død, ikke at kunne forandre noget i Hensigten med Tinglæsningen og det deraf flydende Resultat med Hensyn til Gebnhrberegningen, eftersom det er ved Arv at nuværende Besidder har erhvervet Godset, og det Fortrin, han har faaet for sine Sødsfende, allerede er begrundet ved Faderens confirmerede Testament, og Stamhuusbrevet blot er oprettet og tinglæst i det Hiemed, at betage ham Ret til at disponere over Substantzen. Ligesaa lidet som § 64 fandtes § 66 sidste Membrum at kunne afgive Reglen for Gebnhrets Beregning, eftersom sidstnævnte Lovsted ikkun angaaer Gjeldsbreve, hvorved Creditor, uden at erhverve en Panthavers fulde og positive Rettigheder, dog vil betrygge sin Fordring ved at hindre Afhændelse eller Pantfættelse til hans Skade.

Mere tvivlsomt ansaaes det, om ikke Gebnhret maatte blive at beregne efter § 65 cfr. Cancellie-Skrivelse af 27 Juni 1820. Denne § andet Membrum omhandler nemlig det Tilfælde, at der ikke fordres udstedt noget nyt eller særegt Document, som Hiemmel for Vedkommendes

Udkomst, men at denne ved et tidligere udstedt Document eller foretagen Handling allerede er erhvervet, hvilket kunde synes at gvadere det her eksisterende Tilfælde, hvor Arvingen ved det forud oprettede og confirmerede Testament var tilfagt de Rettigheder, som det senere oprettede Erectionsbrev bestemmer. At Hensigten med sidstnævnte Documents Tinglæsning mere er at sætte Trediemand i Stand til at kjende de Indskrænkninger i Besidderens Dispositions-Ret, som deri fastsættes, end at vise med hvad Hjemmel han besidder Godset, kunde, da dette sidste dog tillige opnaaes, synes ei at gjøre hiin Sportelbestemmelse uanvendelig, og naar Arvingen havde ladet Testamentet tinglæse, kunde det synes, at han, i Lighed med den, der lader et Testament, hvorved der alene er tilstaaet ham Nyttten og Brugen af en Eiendom, tinglæse, som Hjemmel for denne Rettighed, maatte erlægge Gebyr efter § 65.

Men hvor passende det end med Hensyn til den Rettighed, et Stamhuusbrev giver, kunde have været, naar disse Documenter særligen vare betænkte i Sportelovgivningen, derfor at anordne Gebyr i alt Fald efter § 65, fandtes der dog, da Sportelbestemmelser ikke let bør, til Byrde for de Sportelydende, forklæres paa en udvidende Maade, ei at være tilstrækkelig Grund til at bringe § 65, der kun taler om Documenter, som man lader læse for at skaffe sig Udkomst til at disponere over visse Eiendele, til Anvendelse med Hensyn

til et Document, der ikkun læses for at begrunde Indskrænkning i Eierenes Naadighed over sin Eiendom. Gebyret for den omhandlede Tinglæsning fandtes altsaa, i Mangel af nogen særlig Sportelbestemmelse, hvorunder samme kunde blive at henføre, som foraa bemærket, at burde beregnes efter § 71 til 2 Rbd. Solv, foruden Forhøielses-Gebyr efter § 156.

Den 19 Februar har Cancelliet udstedt følgende Circulaire til samtlige Landmilicesesjioner i Danmark:

Det Kongelige Generalcommissariats-Collegium har tilkjendegivet dette Collegium, at Hans Majestæt under 13 f. M. allernaadigst har behaget at resolvere, at det igjennem begge Cancellierne skal tilkjendegives samtlige Landmilicesesjioner til Jagttagelse for Fremtiden, at ingen, gift Mand maa antages som Stedfortræder for nogen Børnepflichtig, med mindre det Regiment eller Corps, ved hvilket han skal opfylde sin overtagne Tjenestepligt, har givet sit udtrykkelige Samtykke til en saadan gift Mands Antagelse som Stedfortræder.

Denne allerhoieste Resolution skalde Man til fornøden Efterretning og Jagttagelse herved tjenstligst communicere.

I Anledning af en til Cancelliet indkommen Ansøgning, hvori en forhenværende Apotheker anholdt om at meddeles Tilladelse til at drive et Brændeviinsbrænderie,

uden at underkaste sig den for Brændeviinsbrændere anordnede Examen, indhentede Cancelliet, som oftere har modtaget lignende Ansøgninger fra Pharmaceuter, Bestænkning fra General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet, om det ikke kunde antages som almindelig Regel for Fremtiden, at Candidati pharmaciæ, som attraae at drive Brændeviinsbrænderier, maae være fritagne for at underkaste sig den ommeldte Examen. Da nu bemeldte Collegium, efter besangaaende at have corresponderet med Commissionen for vordende Brændeviinsbrænderes Examinacion, har været enig i foransførte Regel, saa har Cancelliet i Skrivelse af 19 Februar sidstleden givet Vedkommende Bæstid i Overensstemmelse hermed. Derhos er det dog bemærket, at Reglen allene kan gjælde om dem, der have taget formelig Examen pharmaceuticum ved Kjøbenhavns Universitet, og at de, som ikkun ere examinerede af vedkommende Physicus til at være Medhjælpere i Apotheker, ikke kunne nyde lignende Fritagelse.

En Overøvrighed har begjært Cancelliets Resolution, angaaende hvorvidt det maatte være nødvendigt eller lovligt, at Skiftebrev udstedes i et Bøe, i hvilket der allene ere fraværende ubekjendte Arvinger, som ikke have mødt eller ladet møde paa Skiftet, saa at Arven ved dettes Slutning, i Overensstemmelse med Forordn. 2 April 1817 § 4, strax indbetales i den Kongelige Kasse, for at beregnes Fondet ad usus publicos til Indtægt.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 19 Febr. sidstleden, at Man finder at Skiftebrev i det omspurgte Tilfælde maa blive at udstede. (cfr. Sportelreglementet 22 Marts 1814, § 94).

En Overovrighed har, ved at indsende, et Forslag fra Bygningscommissionen i en Kjøbstad, angaaende hvilke straatakte Bygninger der for Aaret 1833 bør modtage anordningsmæssig Forandring, begjært Cancelliets Resolution i Anledning af de opstaaede forskjellige Meninger, om Anordningen 6 April 1832 §§ 1 og 2 bør fortolkes saaledes, at en Tiendebedel af Byen under alle Betingelser bør være anordningsmæssig forsynet i Løbet af ethvert Aar og altsaa, hvis de foreslaaede Bygningers Tiere ikke alle vilde renoncere paa den i bemeldte Anordnings § 2 givne Frist, Forslaget maatte completeres saaledes at bemeldte Anordnings Hovedbestemmelse kunde opfyldes; eller om Tierne af den Tiendebedel, som Paalægget gives, hver for sig have den i § 2 fastsatte Frist, uden at derfor lige Paalæg gives Andre.

Cancelliet har i den Anledning i Skrivelse af 23 Febr. sidstleden svaret, at Anordningen fyldestgøres ved at hvert Aar $\frac{1}{10}$ af de straatakte Bygninger, disse beregnede ikke efter deres Tal men efter deres Omfang, hvorved dog allene den Deel, der er belagt med Straae, kommer i Betragtning, hvert Aar udses til at belægges med Tegl, uden Hensyn til om flere eller færre af vedkommende Tiere

ville benytte sig af den omhandlede Frihed til at fordele Udførelsen af det hver især givne Paalæg paa 10 Aar, ved hvilken i Forordningen tilstaaede Lempelse dens Formaal, at faae Straatagene affaafede i 10 Aar, intet Afbræk lider, om der end i de første Aar fuldbyrdes mindre deraf end i de følgende.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder).

1. Sengeløse Sognekald i Sjælland, efter gammel Angivelse 350 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af Sognets 400 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdkr. $1\frac{1}{3}$ Alb. Hartkorn anslaaes til 6 Skpr. Byg pr. Tonde Hartkorn. 2) af Cathrinebjerg svares i Refusion 4 Tdr. Rug, 38 Tdr. 2 Skpr. Byg og 58 Rbd. 2 Mk. Sølv. 3) Dvægtiende og Smaaredsel give omtrent 22 Sk. pr. Tonde Hartkorn. 4) Dffer og Accidentser omtrent 330 Rbd. 5) Præstegaarden staaer for Hartkorn 6 Tdr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Enkemption udredes. Viin og Brød til Communionen leveres af Præsten paa egen Regning, hvorfor Godtgjærelse havees i ovenanførte Refusion. Artilleriehest holdes.

2. Gimlinge Sognekald i Sjælland, efter gammel Angivelse 256 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af Sognets 356 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdkr. Hartkorn udgjør omtrent 200 Td. Byg. 2) Landgilde af noget Kirkegods, 20 Td. Byg. 3) Refusion af 24 Tdr. Hartkorn, 20 Rbd. 3 Mk. Sølv. 4) Refusion af en

Mensalgaard, 6 Rbd. 4 Mk. 5) Dffer, Accidentser og Smaaretsel omtrent 100 Rbd. 6) Præstegaarden har Tilliggende af 120 Tdr. Land og 20 Tdr. Land Tervekjer. Til Formanden svares i Pension 24 Tdr. Byg.

3. Rudkjøbing og Skrobøl Sognekalde paa Langeland, efter gammel Angivelse 473 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tiende af Rudkjøbing Kjøbstads Torder er $23\frac{1}{4}$ Tdr. Rug, $23\frac{1}{4}$ Tdr. Byg, $23\frac{1}{4}$ Tdr. Havre. 2) Tiende af Anneret Skrobøl, 42 Tdr. Rug, 57 Tdr. Byg, 93 Tdr. Havre. 3) Refusion af Rudkjøbing for Græsningsret, 14 Tdr. Byg. 4) af forhenværende Mensalods, 36 Tdr. Byg. 5) Desuden af Anneret og forrige Mensalods en Dting Smør, 17 Gjøes, 28 Kyllinger, 6 Lpd. Dst. 6) Dffer og Accidentser omtrent 450 Rbd. 7) fri Bolig. 8) omtrent 36 Tdr. Land Uger og Eng. Ifølge allerhøieste Rescript af 1 Februar d. A. er den entledigede Sognepræst tilstaaet af Embedet, fra Naadensaarets Udlob at regne, en saa stor Pension, som en Enkepension, fastsat paa anordningsmæssig Maade, vil udgjøre af Kaldet, dog saaledes at denne Pension ikkun erlægges saalænge der ingen Enke er paa Kaldet.

4. Todsøe og Gerstlev Sognekalde i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 320 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af begge Sognes 311 Tdr. 4 Skp. Hartkorn udgjør 220 Tdr. Byg og 12 Tdr. 1 Skp. Havre. 2) Smaarente 20 Del Ug, 16 Lpd. Dst, Kagerug, $3\frac{1}{2}$ Tde. 3) Refusion af Annergaard i Gerstlev

har forhen været: a. i Tiende 9 Tdr. Byg. b. Landgilde og Smaaarente 2 Tdr. Byg, 1 Lpd. Smør, 1 Lpd. Ost, 1 Del Hg og 52 Rbd. Sølv. 4) Penge = Indtægter af alle Slags anslaaes til 120 Rbd. Sølv. 5) Præstegaarden staaer for Hartkorn 7 Tdr. 5 Skp. 2 Alb. med Areal af 66 Tdr. Land. Paa Kaldet hviler et Laan stort 720 Rbd. Sølv, som afbetales med $\frac{1}{20}$ Aarlig. Dragonhest holdes, mod Godtgjørelse af 12 Rbd. Sølv aarlig. Enkepension udredes. En Skolelod skal udlægges af Annergaarden i Gerstev.

Ved allernaadigst Privilegium af 20 Februar har Secondlieutenant ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie og musikalsk Instrumentmager, Jens Tobias Jansen faaet 10 Aars udelukkende Ret til i Danmark at forfærdige Dampbadefenge efter en af ham til Cancelliet indsendt Tegning, dog saaledes, at dersom nogen Anden paa en fyldestgjørende Maade maatte beviisliggjøre, at han forinden dette Privilegiums Udstedelse her i Riget har forfærdiget Dampbadefenge af væsentlig lignende Indretning med de af bemeldte Jansen konstruerede, uden af ham enten middelbart eller umiddelbart at have forskaffet sig Underretning om deres eiendommelige Bestaafenhed, Privilegiet da, forsaavidt en saadan betræffer, bliver uden Virkning.

Den 20 Februar er Cancellieraad og Viceraadmand i Kjøbenhavn, C. W. T. Münter beordret at indtræde som Medlem i Directionen for Fødsels- og Pleiestiftelsen.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Det residerende Capellanie ved Domkirken i Viborg, samt Præste-Embedet ved Tugt- og Forbedringshuset sammesteds, 200 Rd. — Todsøe og Gerslef Sognefald i Aalborg Stift, 320 Rd.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Et Toldcontroleur-Embede ved Havnene i Kjøbenhavn.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 22 Februar er Auditeur i Armeen og Cancellist i Generalauditoriatet for Land-Staten, C. E. B. Liebenberg, beskikket til Høieste-retsadvocat; Sognepræst for Glud og Hjarnø Menigheder i Aarhus Stift, M. Plesner, beskikket til tillige at være Provst for Bjerre og Hatting Herreder i Veile Amt; residerende Capellan ved Domkirken og Anneret samt Præst ved Tugt- og Forbedringshuset i Viborg, M. R. Ursin, til Sognepræst for Sønderfogns Menighed sammesteds; Cand. theol. G. A. Tryde, til Sognepræst paa Anholt; personel Capellan for Glostrup Menighed i Sjælland, L. Feilberg, til Sognepræst i Skagen; Cand. theol. N. C. Gamborg til personel Capellan for Albeck og Boer Menigheder i Aalborg Stift.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 19 Januar er Controleur P. P. Schmidt beskikket til Controleur ved Canaloldvæsenet i Rendsborg. Den 6 Febr. affædiget Major J. T. Koch til Told- og Consumtions-Kasserer i Stubbekjøbing.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 16 Februar er Adjunct ved Metropolitan-skolen C. F. Ingerslew beskikket til Overlærer ved den lærde Skole i Randers.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

—
/ Nr. 10. Den 9de Marts 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. A. v i s t, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Med allerhøieste Resolution af 3 Juni 1818, kundgjort ved Cancellie-Placat af 13 s. M., blev det befaleet, at Sprøiter med Tilbehør, som vare eller herefter maatte blive anskaffede af andre Landboare end dem, som ifølge § 13 i Brandvæsens-Anordningen for Landet 29 Februar 1792 dertil ere pligtige, skulde fremdeles vedbørligen vedligeholdes og betragtes som et Inventarium til Stedet, saa at de hverken maatte neblægges eller bortselges fra Stedet uden Oversøvrighedens dertil meddeelte Tilladelse. Motiverne til denne Bestemmelse, hvilke findes anførte i Coll. Tid. 1818. Side 454—459, vare fornemmelig, at det for Brandvæsenets behørig Organisation ansaaes gavnligt, at have Kundskab om hvilke Slukningsredskaber Man i paakommende Tilfælde fra ethvert Sted kan gjøre Regning paa; at isærdeleshed en for gamle Kjøbenhavns

Umt approberet Plan til en udførligere og virksommere Organisation af Brandvæsenet sammesteds var beregnet paa Antallet af de daværende Sprøiter, og at hiin Bestemmelse var analog med hvad Brandvæsens-Anordningens § 12 fastsætter i Henseende til Vandstæder, der fra den Tid, de ere anskaffede, stedsse skulle vedligeholdes. Den Byrde, som derved paalagdes de paagjeldende Ciere, antoges ikke at ville afholde dem fra frivillig Anskaffelse af Sprøiter, da dog Placaten tillige gav Udgang til under visse Omstændigheder at faae Tilladelse til atter at nedlægge saadanne, og deres Reparation, efter Bestemmelsen i § 3, i visse Tilfælde, hvori Udgifterne kunde være ikke ubetydelige, ikke vilde falde Cierne til Byrde.

Det har imidlertid viist sig, at den foreskrevne Tvang til stedsse at vedligeholde engang frivillig anskaffede Sprøiter, ikke har været Brandvæsenet til Gavn, da den har fremkaldt Ulyst til saadant frivillig Anskaffelse, hvilket identivis har medført og i Fremtiden vilde medføre større Uffavn i Slukningsmidlerne, end det, som kunde flyde af at en eller anden frivillig anskaffet Sprøite iagten blev nedlagt. Synes end hiin Tvang ikke at kunne være af nogen Betydning, da dog den Cier, som engang med betydelig Bekostning har anskaffet sig en Sprøite, i Almindelighed ogsaa maa antages at ville gjøre den mindre Spoffrelse, at vedligeholde samme, saa er det dog naturligt, at en Cier ugjerne, ved et frivilligt og med Bekostning forbundet Foretagende, lægger en vedbarende

Byrde paa sin Eiendom, som i Liden, især hvis Eiendommen formedelst Omstændighederne tabte i Værd og Betændhed, kunde blive ham eller en tilkommende Eier til Besvær; og, skjøndt Placaten i Tilfælde, som det nævnte, giver Udgang til en speciel Tilladelse til Sprøitsens Nedlæggelse, saa er han dog i saa Henseende underkastet vedkommende Dyrigheds Skjon, og enhver Eier kan frygte for, at hiint Forpligtelse, ved Eiendommens Salg, vil blive betragtet som en Byrde, der faaer en ufordeelagtig Indflydelse paa Kjøbesummen. Det er og vist, at i samme Forhold, som Man kan antage, at en Eier ikke selv ønsker igjen at stille sin Eiendom ved en med Bekostning anskaffet Sprøite, der nærmest tjener til Sikkerhed for denne Eiendom selv, kan man og gjøre Regning paa, at de engang anskaffede Sprøiter ikke ville blive nedlagte uagtet Eieren i saa Henseende beholder sin Frihed. Hvad isærdeleshed angaaer Forholdene i 1818 i Sammenligning med de nuværende, da vare der og af forskjellige Hensyn større Grund til dengang end nu at befrygte Nedlæggelse af allerede anskaffede Sprøiter.

Cancelliet troede derfor at burde indskille til Hans Majestæts allerhøieste Bedømmelse, om der ikke maatte findes overveiende Grund til nu at hæve den ommeldte i 1818 givne Bestemmelse, og da det behagede Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 20 Febr. sidstl. at bifalde dette paa den af Cancelliet allerunderdanigst foreslaaede Maade, er den 28 s. M. udkommet følgende Placat.

Da det er fundet, at den Forpligtelse, som ved den allerhøieste Resolution af 3 Juni 1818, kundgiort ved Cancellie=Placat af 13 s. M., er paalagt de Landboere, som til deres Steder frivilligt havde anskaffet eller fremtidigt anskaffede Sproiter, formindsker Lysten til at anskaffe flige Slutningsredskaber, og Hans Majestæt, paa den anden Side, holder sig forvisset om, at ingen Eier af disse Steder, uden under ganske særegne Omstændigheder, vil skille sin Eiendom ved en til hans egen og Medborgeres Sikkerhed anskaffet Sproite, saa har det behaget Allerhøistfamme, paa Cancelliets allerunderdanigste Forestilling, under 20 d. M. at resolve: at det for Fremtiden skal staae Enhver, som, udenfor de i Anordningerne foreskrevne Regler, har anskaffet eller anskaffer en Sproite til sin Eiendom, frit for, igjen at nedlægge eller bortsælge Sproiten, dog at han 3 Maaneder forud derom gjør Anmeldelse til Amtmanden; hvilken Frihed ogsaa tilkommer enhver fremtidig Eier af et Sted, hvortil en Sproite frivilligt er anskaffet.

Hvilket herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning.

Blandede Efterretninger.

Ved Høiesterets høitidelige Åbning den 7 Marts blev, efter Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 13 Februar, følgende Sag foretaget:

Exam. juris H. M. Keutsch paa afgangne William Jegers umyndige Børns Vegne, contra James Finlay, som Fuldmægtig for Robert Neilsons Arvinger.

hvilken Sags Omstændigheder vare følgende:

Paa Skiftet efter afgangne William Jeger, sluttet inden Christiansteds Skifteret den 23 December 1818, er Handelshuset Dich & Clement for tvende Fordringer givet Udlæg til Beløb 4621 Rd. 5 Real og 4632 Rd. 3—2 paa Madame Charlotte Gray, som Debitrix til Jegers Boc, ifølge en den 1 Februar 1812 udfædt Panteobligation, hvorpaa resterede 19333 Rd. 4—2, af hvilket Beløb en Deel var forfalden til Betaling paa Anfordring, hvorimod Resten skulde afdrages og indfries i 6 paa hinanden følgende Aar, hvert Aars 1 Juli fra Aaret 1819 at regne, og lyde Udlæggene til Dich & Clement derhos paa: at en Deel af Fordringen skulde være betalbar paa Anfordring og Resten den 1 Juli 1819. Paa samme Skifte blev afgangne William Jegers 5 Børn for en Deel af deres Arv ligeledes givet Udlæg i Boets ovennævnte Fordring paa Madame Charlotte Gray til Betaling i de 6 foranførte Aar med et vist Beløb hvert Aars 1 Juli. Da der saaledes er givet Arvingerne Udlæg i den samme Fordring, hvori Dich & Clements Krav er udlagt, uden at Udlæggene indeholde nogen Bestemmelse om at dette Krav skulde have nogen fortrinlig Prioritet; da derhos Spørgsmaal om Forholdet imellem

Arvinger og Creditorer formenes at maatte bortfalde ved Slutningen af Jegers Boe, hvis Regulation er usvækket, og da endelig de Umyndige i flere Aar have været i upaa-
 talt Besiddelse af de pantsatte Eiendomme, saa har Vær-
 gen for William Jegers Børn paa Skiftet efter Madame
 Gray paastaet, at Udlægget til Dich & Element (der
 iøvrigt af disse er transporteret til senere afdøde Robert
 Neilson) ikke burde have nogen fortrinlig Ret fremfor
 bemeldte hans Myndlinge, hvorimod disse med Robert
 Neilsons Arvinger burde concurrere til Betaling pro rata
 af Pantet. Paa sidstnævnte Arvingers Begne er beri-
 mod fremkommet Paastand om fortrinlig Fyldestgjørelse
 af Pantet. Skifteretten i Madame Grays Boe har nu,
 med Hensyn til den forskjellige Maade, hvorpaa de om-
 handlede Udlæg ere givne, nemlig Handelshuset i den
 allerede forfaldne Deel og det derefter først til Betaling
 forfaldende Beløb af Fordringen paa Madame Gray,
 men Jegers Arvinger, som det synes, i samme Fordrings
 Restbeløb i de senere faldende Terminer, hvorved for-
 meentlig Skifteretten i det Jegeriske Boe har lagt det i
 Lov og Ret hjemlede Princip til Grund, at Creditorerne
 i et Boe bør nyde Fyldestgjørelse forinden noget kan til-
 komme Arvingerne, ved Decision af 30 Marts 1831
 tilkjendt Robert Neilsons Arvinger fortrinlig Ret i det
 ved Charlotte Grays Obligation stillede Pant fremfor
 afgangne William Jegers Arvinger. Denne Decision
 har St. Croix Overformynderie paa sidstnævnte Arvingers

Begne indbanket for Høiesteret, og paastaet samme underkjendt og derhen forandret, at bemeldte Arvinger tillægges lige Prioritet i de pantsatte Eiendomme pro quota med Robert Neilsons Arvinger.

Ved den i Høiesteret affagte Dom blev saaledes kjendt for Ret:

Skifte-Decisionen bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstevnte med 150 Rbd. Danst-Bestindist-Courant. Saa betaler han og til Justitskassen 1 Rbd. Danst-Bestindist-Courant.

I Høiesteretsaaret 1832 ere tilendebragte 71 Ordenssager, 315 Justitsfager og 5 anticiperede, i alt 391 Sager. De tilbagestaaende 12 Ordenssager ere deels efter allerhøieste Bevilling udsatte, deels efter skriftlig Procedure optagne til Circulation blandt Høiesterets Tilforordnede.

En Mand, som ved en i Overensstemmelse med Nøcat 22 April 1817 afholdt Auction havde tilkjøbt sig en Gaard i en Kjøbstad, androg for Cancelliet, at Auctionsdirecteuren havde vægret sig ved at meddele ham Skjøde, forinden han indfrie og besørge af læst i Retten en paa Eiendommen hvilende 2den Prioritets Panteobligation stor 400 Rbd. Sedler, for hvilken der, paa Grund af at Eiendommen nu var udbragt til mindre end Prioriteterne, dog kun tilkom Creditor af Kjøbesummen 8 Rbd. 3 Mk. 9 Sk. Sølv. Da nu Opfyldelsen af den an-

førte Betingelse var Kjøberen umulig, paa Grund af Creditors Fraværelse i Udlandet, og Auctionsdirecteuren ikke ansaae sig competent til at modtage bemeldte 8 Rbd. 3 Mk. 9 Sk. paa Creditors Vegne samt'derefter udslætte Hæftelsen af Pantebogen, begjæertes Cancelliets Resolution for hvorledes han i dette Tilfælde havde at forholde sig. Herpaa svarede Cancelliet i Skrivelse af 26 Februar sidstleden, at Auctionsdirecteuren burde meddele Kjøberen af Eiendommen Skjøde paa samme, under Reservation af Creditors Ret til den ham tilkommende Andeel af Kjøbesummen og for det Doverskydende af bemeldte 2den Prioritet udslætte Hæftelsen, hvorimod Obligationen vil forblive i Kraft som Pantebrev for det Beløb, der af Kjøbesummen tilkommer Creditor, indtil den kommer tilstede og lovligen indfries.

For Cancelliet er opkastet det Spørgsmaal, om Enken efter en med Pension entlediget Sognepræst, som efter sin Entledigelse fra Embedet havde giftet sig med den nu efterladte Enke, har Ret til Pension af Kaldet. Cancelliet har, i den Anledning under 2 Marts sidstleden svaret, at skjøndt ogsaa pensionerede Embedsmænd efter Forordn. 4 August 1788 ere pligtige at gjøre Indskud i den almindelige Enkekasse, og deres Enker efter Forordn. 19 Decbr. 1727 § 4 ei heller ere udelukkede fra Pension af den almindelige Pensionskasse, saa kan det dog neppe antages, at en med Pension afgaaet Præst, der, efter

saaledes at være afgaen, gifter sig, derved kan paadrage sin Eftermand nogen Forpligtelse til af Kaldet at udrede Pension. En sliq Forpligtelse for denne kan ikke udledes af Lovens 2—13—10, og Analogien af hvad der gjælder for den almindelige Enke- og Pensionskasse, kan saameget mindre være anvendelig, som Forpligtelse til at gjøre Indskud i hiin og Udgang til Hjælp af denne grunder sig paa, at de Vedkommende regnes til Embedsstanden i Almindelighed, hvorimod Kaldspensionen forudsætter et Forhold til det bestemte Kald. Det synes heller ikke at kunne have Formodning for sig, at hiin den afgaaede Præstes vilkaarlige Handling skulde kunne drage til Følge for hans Eftermand, som især da vilde være brøstholden, naar Pensionen til Formanden ikke havde hvilet paa Kaldet, men dette nu skulde besværes med en ny Enkepension, hvorved isørigt maa bemærkes, at det i Almindelighed vilde gaae ud over den eller de ældre Enker, hvis saadanne fandt Sted. Rescript 13 August 1828 angaaende den geistlige Hjelpekasse i Sjællands Stift § 2 Lit. f in fine kan ei heller afgive noget Argument for Enkens Udgang til Pension af Kaldet i det omhandlede Tilfælde; thi dette Lovsted viser kun, at en resigneret Præstes Enke har Udgang til Pension af Hjelpekassen i samme Tilfælde, som de, hvori hun ellers maatte have Ret til Pension af Kaldet, uden nærmere at bestemme Betingelserne for denne sidste Ret. Den er saaledes gaaet ud fra den Forudsætning, at en resigneret Præstes Enke

ikke ubetinget har Udgang til Kaldspenstøn, og i denne Henseende er det uden Tvivl netop den Forstjæl, der gjør Udslag, om hun allerede var gift med ham, medens han var i Kaldet, eller om de først ere blevene gifte sammen efter hans Resignation.

Fra Kjøbenhavns Magistrat har Cancelliet modtaget et Andragende fra Veiermesteren her i Staden, hvori han anholdt om, at det ved et Lovbud maatte blive indskærpet, at al Maaling af Salt og Kul, i Overensstemmelse med Anordningen af 5 Mai-1683 Cap. 2 § 3, ene maa skee ved de dertil forordnede Maalere. I Anledning heraf har Cancelliet den 26 Februar sidstleden tilskrevet Magistraten, at den Forpligtelse, som fornævnte Forordn. af 5 Mai 1683 Cap. 2 § 3 har hjemlet med Hensyn til de anordnede Maalers Benyttelse ved Losning af Salt og Kul, efter Cancelliets Formening, ikke er forandret ved nogen senere Anordning, da Forordn. af 21 Dec. 1791 kun angaaer Kornmaaling, og Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 34 kun viser, at Told- og Consumtions-Væsenets Betjente selv attestere Maalet forsaavidt dette, for Told- og Consumtions-Væsenets Skyld, er fornødent, men ingen Forandring gjør i Stadsmaalernes Rettigheder, hvorfor denne Paragraph heller ikke, i Lighed med hvad den foregaaende 33te Paragraph havde bestemt til Fordeel for Stadsbragerne, taler om nogen Erstatning til de daværende Maalere. Naar fornævnte § 34 bruger

det Udtryk: „Hvad enten de Handelnde maale sig selv imellem eller de kalde Stædernes Maalere“, da gaae disse Ord ingentunde ud paa at overlade det til de Bedkommende efter Behag at bruge eller ikke bruge Maalerne i de Tilfælde, hvor det første den Tid var befalet; men Forordningen, hvis Gjenstand det aldeles ikke var, at bestemme noget desangaaende, har brugt slige almindelige Udtryk, fordi det ingentunde i alle Tilfælde var Pligt at bruge Maalerne, men mange Indskrænkninger i saa Henseende fandt Sted, og in specie hvad Kornmaaling angik Forpligtelsen efter Pl. 22 August 1788 og Forordn. 21 Octbr. 1791 var indskrænket til de allerede da ansatte Maalere.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sognekaldet til Budolphi Kirke i Aalborg, 528 Rd. — Bysfoged- og Byskriver-Embedet i Frederikshavn, samt Herredsfoged og Herredsskriver-Tjenesten i Horns Herred.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 1 Martz er Justitsraad, Borgemeester, Bysfoged og Byskriver i Kjøge, Herredsfoged og Herredsskriver i Bjeverskov Herred samt Birkedommer og Birkeskriver ved gamle Kjøgegaards Birk, M. Friderichsen, beskicket til Birkedommer og Birkeskriver samt Politimester i Kjøbenhavns Amts Rytterdistricts søndre Birk; Cand. theol. P. E. Kierkegaard til Sogne-

præst for Veierslev og Blidstrup Menigheder i Aalborg Stift; den 2den, Etatsraaderne og Assessorerne i Høiesteret E. F. Lassen, Ridder af Dannebrogen, N. Engelhart, Ridder af Dannebrogen og E. E. Schjøning, Ridder af Dannebrogen, beskikkede til Conferenceraader; Justitsraaderne og Assessorerne i Lands-Doverretten samt Hof- og Stadsretten H. E. Jacobsen og D. Blechingberg til virkelige Etatsraader; Høiesterets-Advocaterne D. E. Blechingberg og D. E. Høegh-Guldberg til virkelige Justitsraader.

Under Rentekammeret: Den 12 Februar er Landinspæcteur og Tiendecommissair, Lieutenant H. U. Dyholm udnævnt til virkelig Kammerraad; den 16, Birkedommer og Skriver ved Boller og Møgelkjær Birk, hidtilværende Landvæsenscommissair E. Christensen, ligeledes til virkelig Kammerraad; den 19, Architect M. G. B. Bindekøll, til Conducteur hos Hofbygmester Hornbeck, og Ridejunker Baron J. F. G. W. Wedel-Wedelborg til Kammerjunker. Under samme Datum er Oldermænden for Kandestøberlauget i Kjøbenhavn A. E. Dahlgreen forundt Prædicat af Hofkandestøber.

Under Landmilitair-Staten: Den 2 Februar, er ved Livgarden til Hest characteriseret Major E. F. Greve af Rangau udnævnt til Premier-Major, characteriseret Ritmester H. J. F. v. Benzon, Ridder, til Secondritmester og characteriseret Premierlieutenant H. J. L. v. Fonsø til virkelig Premierlieutenant, ligesom characteriseret Premierlieutenant N. E. v. Ferrall, der staaer à la

suite i Garden, indtræder i virkeligt Secondlieutenants Nummer, hvorved hans havende Extragage bespares. Den 3, Stabs capitain ved Prinds Christian Frederiks Regiment J. L. v. Koch, der er ansat i Toldfoget, meddeelt Afsted i Naade af Krigstjenesten som Major. Den 6, characteriseret Bataillons-Chirurg ved det første Tydske Infanterie-Regiment J. L. G. Bett affædiget efter Ansøgning i Naade af Krigstjenesten og forundt Krigs-Assessors Character. Den 7, ved Prinds Christian Frederiks Regiment er Premierlieutenant G. v. Now udnævnt til Stabs capitain; Secondlieutenant A. G. A. F. v. Møller til Premierlieutenant; Secondlieutenant S. W. v. Hedemand tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Secondlieutenant J. F. v. Hummel forsat til et Musqveteer-Compagnie og Secondlieutenant L. G. v. Munthe-Morgensstjerne placeret ved Grenadeer-Compagniet. Den 8, ved det Tyenske Infanterie-Regiment er Capitain A. G. A. Greve v. Lüttichau udnævnt til Major ved anden Bataillon med den ham reserverede Anciennetet; Stabs capitain F. L. G. v. Seydevig til Chef for tredie Compagnie, Premierlieutenant G. F. v. Frisenberg til Stabs capitain med den ham forbeholdte Anciennetet; Secondlieutenant F. v. Hedemann til Premierlieutenant, og Oberstlieutenant L. P. v. Bie, Ridder, tildeelt det ottende Compagnie; ved det Tydske Regiment lette Dragoner er characteriseret Premierlieutenant H. B. v. Hinchelbey

tillaat den høiere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite P. W. v. Wildenradt indtraadt i virkeligt Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage, hvorved hans havende Extragage bespares; Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpsset F. B. v. Løvensforn meddeelt efter Ansøgning Afsted fra Corpsset. Den 10, Stabs-captain ved det Oldenborgske Infanteri-Regiment C. A. v. Lüders, Ridder, meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsted i Naade af Krigstjenesten som Major og med Pension; ved de Ostindiske Tropper er Premierlieutenant J. B. v. Horstmann udnævnt til Capitain og Chef for Infanterie-Compagniet. Den 11, Oberst og General-Quartermester-Lieutenant F. C. F. v. Baudiz, Ridder af Dannebroege og Dannebrogsmænd, der paa anden Naade er ansat, udtraadt af Nummer og ansat à la suite i General-Adjutantstaben, men uden Gage og Emolument. I denne Anledning er Overadjutant, Oberst F. L. v. Bardenfleth, Commandeur af Dannebroege og Dannebrogsmænd, udnævnt til General-Quartermester-Lieutenant; Oberstlieutenant og Divisions-Quartermester C. F. v. Trepta, Ridder af Dannebroege og Dannebrogsmænd, til Overadjutant, og Divisions-Adjutant à la suite, Oberstlieutenant H. C. v. Romeling, Ridder af Dannebroege og Dannebrogsmænd, bestillet til Divisions-Quartermester, hvorved hans hidtil havde Extragage bespares; Premierlieutenant ved Prinds Frederik Ferdinands

Regiment: lette Dragoner F. G. v. Müller meddeelt Ritmesters Character med den ham forbeholdte Anciennetet. Den 13, Capitain F. A. v. Schleppegrell af det tredje Indfæ Infanterie-Regiment og Ritmester M. C. F. v. Holstein af Liv-Regimentet Cuirasserer forbeholdt Majors Anciennetet; Secondlieutenanterne S. Greve af Raben ved Liv-Regimentet lette Dragoner og F. v. Gyldestjerne-Shestedt af Liv-Regimentet Cuirasserer meddeelt Premierlieutenants Character. Den 16, ved det Holsteenske Landseneer-Regiment er Second-Ritmester C. F. v. Posselt, Ridder, udnævnt til Premiermajor med den ham forbeholdte Anciennetet samt til Chef for den fjerde Escadron, hvorved det ham bevilgede Extratilæg bortfalder; Premierlieutenant L. C. v. Girsovius til Second-Ritmester med den ham reserverede Anciennetet; characteriseret Premierlieutenant C. C. v. Bennigsen til virkelig Premierlieutenant; Characteriseret Premierlieutenant J. H. v. Morck tillagt den høiere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite C. A. v. Buchwald indtraadt i Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage. Den 17, demitteret Secondlieutenant J. G. v. Bolvig udnævnt til Krigsassesfor. Den 19, ved det Døbenborgske Infanterie-Regiment er Premierlieutenant C. F. v. Abercron, Ridder, udnævnt til Stabs capitain med den ham forbeholdte Anciennetet; Secondlieutenant L. H. C. v. Jess til Premierlieutenant; Secondlieutenant H. A. C. v. Shestedt tillagt den høiere

Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant J. M. W. E. v. Lüders placeret ved Jægercompagniet; Secondlieutenanterne F. E. v. Wichfeld og E. W. F. v. Meyer af det første Sydske Infanterie = Regiment samt W. E. v. Rodenburg af det tredie Sydske Infanterie = Regiment og S. E. F. B. v. Krieger af det Slesvigfke Infanterie = Regiment meddeelt Premierlieutenants Character; Secondlieutenanterne E. D. v. Hegermann = Lindencrone af det Sydske Regiment lette Dragoner og G. W. v. Døcker af det Fyenske Regiment lette Dragoner meddeelt Premierlieutenants Character; den 20, Surnumerair Cancellist ved General-Commissariats-Collegiet F. M. F. Schaumburg, der paa anden Maade er anbragt, afgaaet fra Collegiet; Den 24, Secondlieutenant ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie P. E. Hansen meddeelt efter Ansøgning Uffæd i Naade af den borgerlige militaire Tjeneste. Den 26, Premierlieutenant à la suite ved fornævnte Corps G. E. Horst meddeelt efter Ansøgning Uffæd i Naade af den borgerlige militaire Tjeneste. Den 28, Dimitteret Major E. H. v. Sommer bevilget en ny Uffæd som Oberstlieutenant.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 11. Den 16de Marts 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øviø, Østergade Nr. 53.

Justitsfog.

Ved Høiesterets Dom af 10 Januar sidstleden blev Arrestantinden Ane Rasmusbatter, Nelaus Nielsens Husfrue, for begaaet Mordbrand dømt til at have forgjort sin Hals og steiles samt betale 40 Lod Sølv.

De nærmere Omstændigheder ved denne Sag ere, efter den af Protocolsecretairerne i Høiesteret forfattede Relation, følgende:

Natten imellem den 17 og 18 September f. A. Kl. mellem 2 og 3 blev Gaardmand Peter Jørgensen af Bindinge i Råmsøe-Thune Herred, Roeskilde Amt, vækket ved sin Nabo, Aftægtsmand Knud Pedersens Anskrig om at der var Ild i hans Gaard. Peder Jørgensen foer da ud af Sengen og saae, at hans Bagerovnsfleur var antændt og at Ilden begyndte at tage fat i Tagstjæget; han forsøgte at slukke Ilden, men, da han mærkede, at

saadant var forgjæves, ilede han op paa Loftet til sine der sovende Børn og bar dem ud. Ilden havde imidlertid saa betydeligt grebet om sig, at al Bestræbelse for at slukke forblev frugtesløs, hvorimod saavel Peder Tørgensens som Gaardmand Niels Tønsens Gaard og et Peder Nielsen Smed tilhørende Huus, samt al den i Gaardene avlede Sæd og Foder og størstedelen af Peder Tørgensens Indboe blev et Rov for Luerne.

Under det i Anledning heraf den paafølgende Formiddag ved Ramsøe-Thune Herredets Ting optagne Forhør blev det forklaret, at det var henved 3 Uger siden at man havde bagt hos Peder Tørgensen, og at der siden den Tid ei havde været Ild i Bagerovnen, samt at man der var forsigtig med Ild og Lys. Den anden Brandlidte, Gaardmand Niels Tønsen, vilde derhos omtrent til den Tid, da Gjerningen maatte være foregaaet, have seet Melaus Nielsens Hustrue, Ane Rasmusdatter, komme barbenet ud fra Loften oven for hans Gaard. Den første Dag, da sidstnævnte fremstillede for Forhør, benægtede hun ei alene at have anlagt Ilden, men og at have været i Niels Tønsens Gaard, hvilken sidste Benægtelse hun stedse er vedblevet. Men under det Dagen derefter optagne Forhør tilstod hun at være skyldig i Brandstiftelsen.

Angaaende Anledningen til Forbrydelsen og Maaden, hvorpaa samme er udøvet, indeholde de af hende, saavel den 19 Septbr. som senere afgivne Forklaringer, i Forening med hvad iøvrigt under Sagen er oplyst, følgende:

I Efteraaret 1826 udstykkede Nelaus Nielsen sin Eiendomsgaard i Bindinge Bye i flere Dele, hvilke samtlige han afhændede, og under 14 October blev Hovedparcellen af den saaledes udstykkede Gaard tilskjødet Peder Tørgensen. Samtidig hermed udstedte denne et Fæstebrev for Nelaus Nielsens og Hustrues Levetid paa en til den af ham erhvervede Eiendom hørende Lod, paa hvilken Nelaus Nielsen ved Salget havde forbeholdt sig mod en aarlig Afgift at erholde Fæste; men, da Nelaus Nielsen ei kunde udrede denne Afgift og ei kunde drive Jorden saaledes, at han deraf kunde have nogen Nytte, tilbageleverede han Fæstebrevet frivillig og efter Dvereenkomst med Peder Tørgensen, der frafaldt den resterende Afgift og endog tilstod ham nogen Godtgjørelse, og frasagde sig al Ret til Jorden. I den Takke, at Peder Tørgensen saaledes havde gjort dem Uret, og paa en underfundig Maade faaet hendes Mand til at give Slip paa Fæstet, besluttede Ane Rasmusdatter i sidste Høst, da hun blev misundelig over Peder Tørgensens gode Uvl, tildeels af den Jord, hendes Mand og hun forhen selv havde havt i Besiddelse, at udføre sin Hevn paa Peder Tørgensen, hvilken Hevn hun har vedgaaet oftere at have tænkt paa. Hun fandt intet bedre Middel til at hevne sig end at tænde Ild paa Peder Tørgensens Eiendom, da det syntes hende at være Synd at hevne sig paa hans uskylbige Børn eller Creature. Den 17 September om Aftenen, da hun forvarede sin Ild, besluttede hun sig

derfor til om Natten at ville antænde Peder Jørgensens Gaard. Ud paa Natten, efterat hun, som hun udtrykte sig, havde sovet en Søvn, stod hun op af sin Seng, klædte sig paa i Mørke, tog en Brand fra Ildstedet i hendes Huus, satte den i en Træskoe, hvilken hun, deels for at holde Branden vedlige og deels for at der ei skulde gaae Ild i Skoen, havde fyldt med Aske, og begav sig derpaa, uden at hendes Mand eller Børn, der alle sov, mærkede det, paa Høsesokker hen mod Peder Jørgensens i en Frastrand af omtrent 500 Alen fra hendes eget Huus beliggende Gaard, hvor hun klavrede over et Dige, for at komme ind bag ved Gaarden til Bagerovnsffuret. Det meste af den medtagne Brand var allerede udgaaet; men endnu var en Glød tilbage saa stor som en Hasselnød; denne stak hun ind i Taget over Bagerovnsffuret, hvorpaa hun gik tilbage og lagde sig atter i sin Seng, hvor hun slumrede lidt. Baade hendes Mand og Børn sov endnu da hun kom tilbage. Hun saae ikke, at Gløden tændte eller at Ilden brød ud. Hun havde ikke til Hensigt at indebrænde Noget, skjøndt hun vel indsaae, at dette kunde skee; men hun tænkte, som hun har udtrykt sig, at den, Gud vil bevare, er uden al Fare, og at Gud, som er alvidende, vilde styre det til det Bedste. Efter hendes Udladelse i Forhøret den 19 September fortrød hun vel da sin Gjerning, og var fornøiet over, at Ingen hverken af Folk eller Fæe brændte eller kom til Skade; men hun var dog ikke videre bekymret derover,

da hun havde tiltænkt Peder Torgensen sin Hevn. Efter hendes Yttring maatte Ilden skee om Natten, da den om Dagen kunde blive hindret; det var ei hendes Hensigt, at Niels Tensens Gaard tillige skulde brænde; dog tænkte hun nok, at denne Gaard, der blot ved 2 Alens Afstand var skilt fra Peder Torgensens Gaard, ogsaa vilde brænde, skjøndt hun havde lagt Mærke til, at Vinden kom fra Vest og altsaa bar fra Byen, i hvilken Henseende hun i Forhør den 20 September har yttret, at hun ellers ikke den Gang vilde have sat Ild, men, at hun ei kunde sige, om hun vilde have gjort det en anden Gang, saalænge det ikke var skrevet, hvad Peder Torgensen skulde svare for den hende og hendes Mand frakomne Jord. Hun har vedgaaet, at hun nok vidste, at hendes Gjerning var strafbar, skjøndt hun ikke kjendte Straffens Størrelse. I Forhøret af 2 October har hun udsagt, at hun fortrød sin Gjerning og ønskede at den var ugjort.

Nelaus Nielsen har benægtet at have været vidende om at hans Hustru vilde sætte Ild paa Peder Torgensens Gaard og at hun nogensinde for ham har yttret noget Forsæt om at tilføie denne Mand nogen Ulykke; heller ikke har hun yttret Misfornøielse over Salget af deres Jord til ham, og han har derhos udsagt, at denne Handel var skeet efter fælleds Overlæg; at han har faaet hvad der blev ham accorderet for Gaarden, og at han intet i denne Henseende har at anke over. Af den solgte

Jord forbeholdt han sig en Tønde Hartkorn i Fæste mod en aarlig Afgift; men da han, som Folge deels af Uheld med Creaturer og deels derved, at han har maattet bygge paa sin Gaard, var kommet tilbage og ikke kunde udrede sine Afgifter, gav han i forrige Foraar Jorden fra sig og tilbageleverede Peder Jørgensen Fæstebrevet. Dette skete i hans eget Huus og i hans Hustrues Nærværelse, uden at hun yttrede noget derimod. Peder Jørgensen eftergav dem deres Restance og lovede at græsse 2 Faar for dem, hvilket han har gjort, og i 2 Aar at give dem 1 Tde. Rug og 1 Tde. Byg, hvilket skulde leveres i sidste Efteraar.

Der er saaledes, efter Melaus Nielsens egen Tilstaaelse, aldeles ingen Aarsag til Misfernoielse med Overdragelsen af deres Jord til Peder Jørgensen, som redelig har betalt Kjøbesummen, og der er intet andet Undertag betinget end det anførte; heller ikke har hans Hustru talt til ham om nogen Hevn, og han kunde derfor ikke forstaae Grunden til hendes Udfærd. At hans Hustru om Natten forlod Huset har han ikke bemærket, og ligesaa lidet, at han efter Brandstiftelsen kom hjem igjen. Da han om Morgenen den 18 September stod op, forlangte han, at hans Kone, der laae for sig selv, skulde staae op, men hun svarede dertil, at hun var syg. Da han kom udenfor, saae han Ilden og ilede strax til Brandstedet; da han længer op ad Morgenen gik hjem og for-

talte sin Kone, at de tvende Gaarde stode i Brand, yttrede hun blot: „det er fælt“.

Med Hensyn til den mellem Peder Tørgensen og Nelaus Nielsen passerede Handel er det af flere Deponenter bevidnet, at der ved samme aldeles ingen Uredelighed fandt Sted, og at Arrestantinden aldeles ingen Grund havde til at klage over Uret. Saaledes har Huusmand Laurus Nielsen, Broder til Nelaus Nielsen, bevidnet, at hans Broder aldrig har yttret Utilfredshed i Anledning af at han frattraadte Fæstet af den omhandlede Jordlob, hvoraf han ei kunde svare Afgifterne, og at ligesaalidet Ane Rasmusbatter i denne Henseende har klaget, hvorimod hun vel har beklaget sig for ham over deres trange Kaar. Han antager, at hun, af Bekymring over sin Fattigdom, har fattet Misundelse og Hevnelyst fordi hun saae, at Peder Tørgensen havde en god Uol. De af flere Deponenter afgivne Forklaringer gaae ud paa, at Nelaus Nielsen og Hustrue tildeels ere komne tilbage derved, at hun har været uordentlig og ligegyldig i sit Huusvæsen.

Med Hensyn til Udbrudet af Ilden i Peder Tørgensens Gaard og den Fare, hvori sammes Beboere have befundet dem, er det af Gaardmand Knud Petersen forklaret, at han, som var oppe om Natten Kl. 2 $\frac{1}{4}$, -men strax gik til Sengs igjen, efter at have ligget vaagen $\frac{1}{2}$ Time, saae Ild blusse i Peder Tørgensens Gaard, hvortil hans Vinduer vende ud. Han stod da strax op og

ilede hen til Gaarden, hvor Alle laae i dyb Søvn, saa at han havde ondt ved at faae dem vækket ved at banke stærkt paa Døren, og, førend Folk kom ud, var Ilden udbredt over hele Stuehuset. Saavel Peder Jørgensens som Niels Jepsens Gaarde vare begge asfurerede, Forstnævntes for 1100 Rbd. og Sidstnævntes for 953 Rbd., og Erstatningen, der af Brandkassen vil blive at udrede, udgjør ialt 2045 Rbd. Sølv. Peder Jørgensen, som mistede sin hele Uvl af Sæd og Fodring samt størstedelen af sit Indboe, har ansat sit Tab til 3000 Rbd., og Niels Jensen, der fik sit Indboe reddet, men ligeledes mistede sin hele Uvl af Sæd og Foder, har anslaaet sit Tab til 2000 Rbd. Peder Nielsen Smeds Huus var ei asfureret, og han har ansat sit Tab til 200 Rbd. Samtlige Brandlidte have frafaldet Erstatning for det lidte Tab, som Arrestantinden har tilføiet dem, da hun ei kunde udrede samme.

Ungaaende Arrestantindens psykiske Tilstand og øvrige Personlighed har hendes Mand bevidnet, at han aldrig har mærket, at hun manglede noget paa sin Forstands Brug; hun var vel et enfoldigt Fruentimmer og langsom i sit Væsen, men hun havde sin Forstands fulde Brug og hun var, som hun altid havde været. Flere Deponenter, der ere Gaardmænd i Bindinge, have forklaret, at de ei ansaae hende at mangle noget paa Forstanden, men at hun altid har været uordentlig og ligegyldig i sit Huus og har hverken holdt sit Huus, sin

Mand eller sine Børn teenlige og ordentlige, som andre Folk. En Gaardmand, hos hvem Arrestantinden tjente for 29 Aar siden, mærkede dengang, efter den af ham afgivne Forklaring, ingen Mangel paa Forstand hos hende, og en Karl, der har tjent med hende i $1\frac{1}{2}$ Aar, har forklaret, at hun stedse har været anseet som et fornuftigt Menneske efter hendes Stand, og at han hverken har hørt eller mærket, at der manglede hende noget i Henseende til Forstanden. I en af Sognepræsten til Keersløv meddeelt Attest hedder det, at han aldrig har mærket nogen Sindsforvirring hos Ane Rasmusbatter, hvorimod hun, sidste Gang, han, for omtrent 1 Aar siden, talte med hende, yttrede sig saa vel og forklarede sine Tanker saa rigtigt, som nogen Kone af hendes Stand. Efter hvad Arrestantindens Søster, Johanne Rasmusbatter har udsagt, yttrede Førstnævnte undertiden besynderlig Tale om Vor Herre og Fanden, men Deponentinden hiblede det ikke fra Mangel paa Forstandens Brug.

Arrestantinden har imidlertid brugt nogle Ubladelser, der have givet Anledning til nærmere Undersøgelser angaaende hendes mentale Forfatning. Efter at hun nemlig i Forhøret af 19 September havde opgivet at være født i Kjøbenhavn af Moderen Caroline, en Brændeviinsmands Datter, og Garder Ole Sørensen udenfor Ægteffab, men hvilket Opgivende efter flere Deponenters afgivne Forklaringer og deriblandt Søsterens, samt isørigt anstillet Undersøgelse, maa antages at være urigtigt, og

efterat den under Sagen tilveiebragte Døbeattest, i hvis
 Følge hun er født i Bindinge af Gaardmand Rasmus
 Hansen og dennes Hustrue Kirsten Tensdatter, var ble-
 ven hende foreviist, er hun i Forhør af 28 September
 vedblevet sin tidligere Forklaring angaaende hendes Fødsel,
 og har derhos yttret »at hun af Englene havde erfaret
 at være født af de af hende opgivne Forældre; at hun
 var 3 Dage gammel, da hun af Christus og Guds Engle
 blev bragt til Bindinge, hvor hun siden er opfødt og
 opdraget hos Rasmus Hansen i Bindinge og dennes
 Hustrue Kirsten Tensdatter, som hun ansaae for sine
 Pleieforældre.» I Henhold hertil har hun senere, efterat
 være foreholdt en Skrivelse fra Vicepolitiedirecteuren her
 i Staden, der indeholdt, at i alle Stadens Hovedsogne
 ei havde været at erhøide nogen Daabsattest for Arrestant-
 inden, udsagt, at der i hendes 5te Aar kom en Jomfrue
 fra Kjøbenhavn til Bindinge og forlangte hende af hen-
 des Pleiemoder, Kirsten Tensdatter, under Foregivende
 at det var hendes Barn; at der da vel Ingen var til-
 stede, og at hun siden ikke havde været der, men at
 dette dog bestyrkede hende i, at hun i sin Barndom var
 forbyttet saaledes som hun havde hørt om andre Børn.
 Med Hensyn til hvad Arrestantinden saaledes havde er-
 klæret om sin Fødsel, udsagde hendes Mand, at hun
 vel for nogle Aar siden for ham havde yttret, at hun ikke
 var Rasmus Hansens Datter, men født et andet Sted,
 men han afbrød strax denne Samtale og har siden ikke

hørt videre derom, da han ansaae Sagen for at være Indbildning. Ligeledes har Arrestantindens Søster Johanne Rasmusdatter, Smed Jens Nielsens Hustru, erklæret, at hvad Arrestantinden har udsagt om sin Fødsel i Kjøbenhavn er blot Indbildning, som hun vel før har yttret for Andre efter hvad Johanne Rasmusdatter har hørt, men ikke for hende selv.

Domprovst Wang i Koeskilbe har i en efter Sagens Paakjendelse i Landsover- samt Hof- og Stadsretten meddeelt Attest yttret, at det ei har været ham muligt at komme til nogen bestemt Overbeviisning, om Ane Rasmusdatter, som han ei havde talt med førend han den 1 October første Gang besøgte hende i Arresten, var sindssvag eller ikke. Det hedder i Attesten: »uagtet hun læser temmelig vel i Bog og har nogenlunde taalelige Christendoms-Kundskaber, finder jeg dog ei blot, at alle Religionsbegreber hos hende ere meget uklare, at hun derhos er særdeles overtroisk og ikke mindre hevnjerrig, men hun har ogsaa brugt Uttringer for mig, som hun, uagtet Alt hvad jeg i saa Henseende har foreholdt hende, oftere har gjentaget og vedblevet, og som, hvis de ei ere fremkaldte ved Forstillelse, efter mit Skjøn maatte tilkjendegive Sindsforvirring. Som saadanne Uttringer kan jeg erindre følgende: at Eieren af den afbrændte Gaard, Peder Jørgensen, var en Jordtyv og altsaa den største Synder, som Gud burde straffe ved at lade Lynilden afbrænde hans Gaard; men, da dette ei var skeet, havde hun udført

det, hvilket kom ud paa eet, men som hun nu angrev at have gjort; at hun har frelst tvende Menneskers Liv, nemlig en spansk Soldats i Aaret 1808 og en Piges i Slim, hvorfor hun ikke kunde miste sit Liv; at hendes Fader var Forvalter paa Nørregade i Kjøbenhavn; at hun havde indestaaende 200 Rbd. paa Amtstuen i Roeskilde, men hvoraf Man intet vilde udbetale hende m. v. Imidlertid drister jeg mig ei til at afgjøre, om denne og anden hendes ufornuftige Tale er en Følge af virkelig Sindsvirring eller af Forstillelse, i hvilken sidste Henseende jeg bør bemærke, at hun engang, da jeg foreholdt hende hendes tilkommende Skjæbne, svarede mig: »at Man ei kunde komme hende nærmere end at sætte hende paa Bidstrup.«

I en af anden Sognepræst ved Roeskilde Domkirke, Herr Gad, ligeledes efter Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Doms Uffigelse meddeelt Erklæring har denne Embedsmand yttret: »Jeg har paa forskjellige Tider besøgt Ane Rasmusbatter, i alt 11 Gange, og stedse fundet hende ved saadan uforstyrret Bevidsthed og Samling, at hun strax har kjendt mig, forstaaet min Tale, yttret sig overensstemmende dermed og ordentligt besvaret de Spørgsmaale, jeg gav hende. Hun har altid uforbeholdent vedgaaet at være skyldig i den skete Brandstiftelse, omstændelig fortalt, at hun var blevet vred paa Peder Jørgensen, fordi han uretfærdigen havde tilvendt sig en Lønne Hartkorn, som var hende og Mand tilstaaet til Livets Ophold,

og desuden grædset hendes Faar saa slet, at de sultede; at hun i længere Tid flere Gange havde tænkt paa at straffe ham, vel vidende, at hun ikke egentlig havde Lov dertil, men dog omsider gjort det, da det syntes hende at han burde straffes, men ogsaa ved Ildens Paasætning bedet Vor Herre om at intet Liv derved maatte omkomme. Om Handlingen selv, dens Bevæggrund, Udførelse og Ulovlighed har hun saaledes stedse yttret sig paa en og samme Maade og saa forstandigt og sammenhængende, at jeg ingen Sindsvirring har mærket. Men naar jeg talte om at denne ugudelige Gjerning rimeligen vilde paadrage hende Dødsstraf, saa svarede hun stedse, »at hun vidste mange Andre, der havde syndet endnu grovere og dog ikke mistet Livet, samt at Peder Tørgensen og de, der havde hjulpet ham, snarere fortjente Døden end hun. Naar jeg talte om Fortrydelse, Samvittighedsuroe, Ansvar for Gud o. s. v., saa søgte hun stedse at besmykke og berolige sig med saadanne Forestillinger, der ikke alene vare krasse og overtroiske, men aldeles uforstandige, f. Ex. naar Gud selv med Lynild kunde have Lov til at afbrænde Huus og Gaard over saadanne Folk, som han vilde straffe, saa kunde hun ogsaa have Lov til at afbrænde hans Gaard, der som Jordtyv havde fornærmet hende. Ogsaa fortalte hun et Par Gange om sin Fødsel og tidligste Barndom saadanne Ting og Omstændigheder, der baade vare usande og syntes at røbe Forvirring; Hensigten derved kunde jeg ikke opdage, ei heller om hun

selv troede hvad hun i denne Henseende fortalte eller ikke. Et Par Gange udbrod hun under Samtalen med mig, at hun ikke var rigtig i Hovedet, at hun var tosset, og da jeg spurgte hvorfor hun vilde indbilde mig dette, da jeg dog af hendes Tale og Udfærd kunde indsee, at det ikke var saaledes, saa fik jeg ikkun til Svar „da saa mange sige det, maa jeg vel troe det“. Christendommens Lærdomme har hun i Ungdommen lært efter Catechismus og Lærebog; meget har hun vel glemt, men husker dog det Væsentligste, i Særdeleshed naar hun ledes derpaa. Om Forsynet og Jesu Forløsning gjør hun sig de kræfste og fordærveligste Forestillinger. Hun vil gjerne leve, men frygter ikke for at blive fordømt af Gud; ikkun eengang har jeg seet Taarer i hendes Dine, nemlig da jeg talte til hende om hendes Børn; men denne Bevægelse var meget flygtig og indfandt sig ikke oftere, endskjøndt jeg ledte Taleren hen paa det samme. I Kirke er hun kun sjelden gaaet; til Alters derimod 2 Gange aarlig i Forening med sin Mand; men om Forberedelsen dertil, Selvprøvelse eller Sacramentet have de aldrig talt med hinanden. De talte, siger hun, ikkun sammen om Husets Dont og det kun meget sjældent; hver fjøttede sig. Hendes Opdragelse har været som den ringere Almues i Almindelighed, hendes Individualitet synes at være raa, lumsk, lad, smudsig, ligegyldig Dyrriffhed.

Sognepræst til Vor Frue Kirke i Roeskilde og St. Jørgens, Hr. Herz, har i sin over Arrestantinden afgivne Erklæring yttret, at han, som hendes Sjælesørger, flere Gange har besøgt hende, men langt fra ikke saa ofte, at han tør driste sig til at afgive en bestemt Mening om hendes Sind og Sjæls Tilstand. Ifølge bemeldte Attest har det ikke manglet hende paa Underviisning i Barndommen, thi hun læser ret færdigt, forstaaer det Læste og kan temmelig godt forklare sig derover. „Jeg har i denne Henseende,“ hedder det videre, „intet Spor kunnet finde til Sindsförvirrelse eller Affind. Tanken derom er hos mig alene opstaaet ved et oftere hørt Rygte, og hvad jeg af hendes Uttringer kunde henføre til en saadan Sjæls-tilstand, troer jeg snarere at kunne henregne til en tyk Døvertroe, som under hendes senere Omgivelser er fremspiret og paa hvilken desværre endnu findes hyppige Spor iblandt Almuen. Hvad hendes moralske Tilstand iøvrigt angaaer, da er den vist saa fløv som mueligt. Den eneste herstkende Følelse hos hende, er Hævnt, hvilken selv Tanken paa den muligen forestaaende Død ei formaaer at kvæle. Den har saa ganske betaget hendes Sjel, at enhver Trøst eller Formaning er hende ligegyldig, fordi hun beroliger sig ved den Tanke, at hendes Misgjerning er en billig Gjengjæld for en forhen lidt Uret.“

Farver og Förligelsescommisair Svane i Roeskilde har forklaret, at Arrestantinden af og til er kommet i hans Huus med Grinder for sig selv eller Andre i Vin-

dinge, og har hun da viist et fjollet Bæsen, saa at hun vanskeligen kunde give Bæfled om sit Grinde og forstaae den Regning, der gjordes med hende, hvorfor han ansaae hende for at være meget indskrænket i Forstanden og som halbfjantet. Tiden, naar han sidst har talt med Arrestantinden, kunde han ikke nøiagtigen angive, men det har, siger han, ikke været efter Ildbranden i Bindinge, eller kort førend denne.

Under et den 12 October f. A. optaget Forhør, har en anden Arrestantinde forklaret, at hun har siddet arresteret ved Siden af Ane Rasmusdatter i 14 Dage, og at der i denne Tid har fundet megen Samtale Sted imellem dem, hvoriblandt Comparantinden erindrede, at Ane Rasmusdatter har sagt, at hun maatte anstille sig som forrykt eller tosset, fordi dette var det eneste der kunde redde hende. Hun gik nemlig barhovedet, hvilket foranledigede Comparantinden, til at sige til Ane Rasmusdatter, at hun saa ud som tosset, hvortil Sidstnævnte svarede: »det kan være det samme, at Folk troe det i denne Tid; naar jeg ikke feiler noget, da er det det eneste, der kan frelse mig for Straf». Hun har — hedder det videre — talt endeel om sin Misgjerning med at sætte Ild paa Peder Tørgensens Gaard og angivet som Aarsag, »at hun var blevet jordvild, saa kunne de blive huusvild og deles om Synden og Tøiet». Comparantinden antog ikke, at der manglede Ane Rasmusdatter noget paa Forstanden, men hun var ondskabsfuld og arrig i Sindet, naar hun modsagdes.

Forkjærende Læge ved Bidstrup Hospital har, ifølge Begjæring af Defensor for Høiesteret om at meddele sin Erklæring angaaende Arrestantindens psykiske Tilstand, yttret, at han, efter flere Gange at have havt Samtaler med hende, ikke har fundet noget Spoer hos hende til Sindsvirring, men at hun var af meget fløve og affumpede Sjelevner, og det syntes ikke, at hendes Tænken og Ideegang havde i lang Tid strakt sig ud over den physiske Tilfredsstillelse af Livets første Fornødenheder; men, hævder det videre, da disse i den sidste Tid, efter hendes Formening ved Uret næsten ganske savnedes hos hende og Familie, paastod hun, at hun var nødsaget til at sætte Fod paa den Mands Gaard, af hvem hun troede sig forurettet og nægtet Hjælp, uden at hun, som det synes, har tænkt over, hvorledes hendes Trang ved hiin Daad skulde blive afhjulpet, og ihvorvel hun, naar det Syndige i hendes Handling foreholdtes hende, hævder sig paa, at den Brandlidte havde gjort hendes Mand Uret og tillistet sig deres Ford, synes det dog som hiin Trangs Afhjælpelse har været en mere prædominerende Tanke i hendes fløve Sjel end Hævnen.

Quoad generalia bemærkes, at Arrestantinden efter en under Sagen fremlagt Døbeattest er født 1788, 17de Søndag efter Trinitatis, af Forældrene, afdøde Gaardmand Rasmus Hansen og Hustru Kirsten Sænsdatter. Efter hendes Forklaring døde Sidstnævnte da hun var 13 Aar gammel, uden at have befattet sig med hendes

Dpdragelse. Angaaende hendes Confirmation findes Intet Ministerialbogen tilføiet, hvorimod hun under 15 November 1812 i samme findes indskrevet som forlovet med Ungkarl Melaus Nielsen. Efter hendes Fader Rasmus Hansen fik hun dennes Gaard, som er den samme, som hendes Mand senere har udparcelleret. Hun befindes ei forhen at være tiltalt eller straffet.

Efter de ovenanførte under Sagen fremkomne Dplysninger kunde Høiesteret ikke antage, at Arrestantinden havde befundet sig i en Tilstand, der maatte gjøre hendes Handlinger utilregnelige; thi de Forestillinger, hun har haft angaaende sin Fodsel, fandtes ikke at kunne have haft nogen Indflydelse ved Udøvelsen af den Gjerning, hvorfor hun tiltaltes, hvilken derimod nærmest lod sig forklare af den Misundelse, hun har næret imod Peder Jørgensen. Hun blev derfor, som lovligen overbeviist om Ildspaaføttelsen, af Høiesteret dømt efter Lovens 6—19—1 cfr. Forordn. 24 September 1824.

Bed Sagens Foredrag for Hans Majestæt blev der ei heller fundet Anledning til at indstille Domsældte til Benaadning, hvorimod det fandtes, at den begaaede Misgjerning forenede alle de Egenheder, som med Rette kunde fordres, for at Mordbrand skal kunne qualificere til at straffes med Døden. Gjerningen er begaaet om Nattetider og under saadanne Omstændigheder, at flere Personer letteligen kunde have været indebrændte, dersom Tilfældet ikke havde reddet dem, og Domsældtes Forklaring

vifer, hvad og allerede Eagens Natur medfører, at hun har forudseet flig Mulighed. Forbrydelsen er fremkaldt ved Hovngjerrighed, og det en saadan, der ei var anlediget ved virkelige Forurettelser. Domsældte forudsaae ogsaa, at foruden den Mand's Eiendele, som hun hadede, tillige Fleres Eiendomme derved bleve udsatte for at afbrændes. At hun ikke positivt har tilsigtet at indebrænde Nogen, kunde ei være en tilstrækkelig Benaadningsgrund, dersom Nordbrand, som saadan, og ikke blot som Middel til at ombringe Andre, skal være en Dødsforbrydelse, og endnu mindre kunde det ned sætte hendes Straffskyld, at Tilfældet forhindrede denne Følge, som laae hendes Gjerning saa nær *). Det skjønnes ei heller, at hendes vrange Forestillinger om lidt-Uret, hvilke snarere maatte tilskrives Egoisme end Mangel paa Forstand, indeholdt nogers

---

*) Selv de mildeste nyere Straffelove sætte og Dødsstraf for Brandstiftelse, endog under mindre skjærpende Omstændigheder end de, som her fandt Sted. Saaledes har, til Exempel, den i Frankrig under 28 April 1832 udgivne Lov, der har indført en Mængde Formildelser i Code penal (udkommet i 1810), vel ogsaa formildet sammes Art. 434, der havde fastsat Dødsstraf for al Slags Brandstiftelse, og derved endog var gaaet langt videre end D. L. 6—19—1; men dog har den (Art. 92) vedligeholdt Dødsstraf for Brandstiftelse paa beboede eller til Beboelse bestemte Bygninger, og det uden Hensyn til om Omstændigheder ere tilstede, der medføre Fare for Personer eller for en omgribende Odelæggelse af Eiendomme, eller ikke.

Undskyldning, De Oplysninger, der vare tilveiebragte om det Sind, hun efter Gjærningen har udviist, tale heller ingenlunde til hendes Fordeel. Livsstraffens Eftergivelse i dette Tilfælde syntes at maatte bidrage til at vilblede Mængdens Begreber om Misgjerningens Størrelse og Ufførelighed, og den almindelige Sikkerhed antoges derfor at kræve Straffens Fuldbyrkelse.

Kun til den Benaadning fandtes der Anledning til at indstille hende, at simpel Livsstraf substitueredes den hende idømte qualificerede.

Hans Majestæt resolverede den 16 Februar saaledes:

Vi ville allernaadigst have den Ane Rasmusbatter for begaaet Mordbrand under 10 f. M. overgangne Høiesterets-Dom saaledes formildet, at hun fritages for at lægges paa Steile, men derimod udstaaer simpel Livsstraf.

Dg den 20 Februar afgik allerhøieste Rescript til Amtmanden over Kjøbenhavns Amt om Livsstraffens Fuldbyrkelse.

Blandede Efterretninger.

§ Anledning af at en Retsbetjent havde vægret sig ved at udslætte 2de Fæstebreve af Pantebogen, fordi de vedkommende Fæstere havde frasagt sig Fæstet i Forligelsescommissionen, og ikke for Retten, hvilket Retsbetjenten, paa Grund af Bestemmelsen i Forordningen 8 Juni 1787 § 13, ansaae fornødent, blev det indstillet

til Cancelliets Resolution, hvorvidt hiin Bægning var befoiet eller ikke.

Collegiet har derpaa svaret i Skrivelse af 5 Marts sidstleden, at Fæstebrevets Udsettelse af Pantebogen er en aldeles ufornoden Handling, og at altsaa vedkommende Requiritent ved at gjøres opmærksom herpaa, formodentlig ikke vilde finde sig anlediget til at begjære en saadan Foranstaltning; men at han iøvrigt under de opgivne Omstændigheder havde tilstrækkelig Hjemmel dertil, da den for Forligelsescommissionen af vedkommende Fæstere indgaaede Forpligtelse er ligesaa bindende, som om den var fæet for Retten, og Retsskriveren folgelig er ubefoiet til at nægte Fæstebrevens Udsettelse af Pantebogen. (Eft. Cancellie-Skrivelse 9 April 1796 hos Fogtman).

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Det residerende Capellanie ved Domkirken i Viborg, samt Præste-Embedet ved Tugt- og Forbedringshuset sammesteds, tilforn anslaaet til 200 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) af Sognepræsten til Domkirken, 80 Rbd. Solv. 2) af Seminariifondet, 72 Rbd. 3) Renter af det Jessenske Legat, 24 Rbd. 4) Renter af det Braemse Legat, 40 Rbd. 5) Renter af de Kongelige Kirkers Capital, 24 Rbd. 6) Løn som Præst ved Hospitalet, 26 Rbd. 7) Løn som Præst ved Tugt- og

Forbedringshuset, 100 Rbd. 8) Dffer og Accidentser, 250 Rbd. Embedsboelig havees ikke.

2. Todssee og Gerslef Sognekald i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 320 Rd. (See Coll. Tid. 1831 pag. 201).

3. Sognekaldet til Budolphi Kirke i Kjøbstaden Aalborg, efter gammel Angivelse 528 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Præstetienden og den halve Kongekorntiende af Budolphi Sogn udenfor Aalborg Kjøbstad, 62 Tdr. 1 Skp. 1 Fdkr. Rug, 69 Tdr. 6 Skp. 2 Fdkr. Byg, 78 Tdr. 1 Skp. 1 Fdkr. Havre. 2) for Gunderup Sogns Kongetiende, 40 Tdr. Byg og 10 Tdr. Havre. 3) Præstetienden af Vesterladegaard, 14 Tdr. 4 Skpr. Byg. 4) aarlig Rente, 82 Rbd. 3 Mk. Sølv af en for 4 Unnergaarde i Hasseriis indkommen Capital. 5) Huusleie af Kirken, 50 Rbd. Sølv. 6) Dffer og Accidentser, omtrent 900 Rbd. 7) Huuspenge og Arbeidsdage af 8 jordløse Mensalhuse i Hasseriis anslaaes til 18 Rbd. 8) af Hasseriis ydes i Smaarente og istedet for Høitidsoffer, 9 Tdr. Rug og 9 Rbd. 9) St. Hans Rente og Præstepenge i Aalborg, 80 Rbd. 10) Til Embedet ligger en Jordlod af Hartkorn, 7 Skp. 2 Fdkr.; deraf kan havees fornøden Skudtorv og i aarlig Leie omtrent 20 Rbd. Præstebolig havees ikke. Enkepension bliver at udrede.

4. Sognekaldet i Sæbne Kjøbstæd, tilforn 353 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Ugilt Sogns Konge-

Korntiende beløber til 41 Tdr. 1 Skpe. Rug, 48 Tdr. Byg og 1 Tde. 6 Skpr. Havre. 2) Karup Sogns Konge-Korntiende 30 Tdr. Byg. 3) Sæbye Kjøbstæds Korntiende er 12 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre. 4) Korntienden af Sønder Scelbek, omtrent 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg og 4 Skpr. Havre. 5) Dvægtienden, omtrent 2 Rbd. 6) Dffer og Accidentser, omtrent 100 Rbd. 7) Huusleiehjelp af Kirken, 12 Rbd. Sølvs; Embedsjord, 23650 □ Al. og tre Engskifter.

Den 8 Marts er J. B. Kaarsberg i Aalborg erkjendt som Spansk Viceconsul sammesteds.

Samme Datum har Exam. juris P. M. Aagaard faaet Bevilling til i Helsingør at være Translater og Tolk i det Engelske Sprog.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Hasle, Scheibye og Riisberg Sognekald i Aarhus Stift, 280 Rbd. — Sognekaldet i Sæbye Kjøbstæd i Aalborg Stift, 353 Rbd. — Borgemeester-, Byefoged- og Byeskriver-Embedet i Kjøge, Herredsfoged- og Herredsskriver-Embedet i Nieverflov Herred, samt Birkebonner- og Birkeskriver-Embedet ved gamle Kjøgegaard's Birk.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 6 Marts er Stadsphysicus i Kjøbenhavn, Dr. med. B. A. Hoppe befikket til Professor, med Rang i femte Klasse Nr. 8; den 8, Hofchirurg hos Hans Kongelige Høihed Prinds Frederik Carl Christian, E. F. Holmer, og Hofchirurg hos Hans Kongelige Høihed Prinds Frederik Ferdinand, E. P. A. Schwarzkopf, forundt Titel af Livchirurg.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 9 Februar er Controleur ved Havnene her i Staden, Kammerraad H. C. Møhl, efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget; Bagtmester ved Husarregimentet P. D. Schnipp, Dannebrogsmænd, befikket til Grændsecontroleur ved Toldskjeldet mellem Hertugdømmet Slesvig og Nørre-Jylland; den 12, Directeuren ved Drefunds Toldkammer, Geheime-Conferentsraad F. Moltke, Ridder af Elephanten, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, efter Ansøgning i Naade entlediget fra bemeldte Embede, fra 1 April d. A. at regne, med Pension, og i hans Sted befikket Kammereer ved Drefunds Toldkammer, Kammerherre, Oberst A. G. Krogh, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, til Directeur ved bemeldte Toldkammer.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigt Privilegium.

Nr. 12. Den 23de Marts 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Gjennem det Slesvig-Holsten-Lauenborgske=Cancellie er den 26 Februar sidstleden udkommet et allerhøieste Patent for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten angaaende Udskrivningen af Trainconstabler ved Artilleriecorpset, hvorom Bestemmelserne ere de samme, som indeholdes i Cancellie=Placat af 6 November 1832 for Danmark, hvilken findes indført i Collegial=Lidenden for 1832 Side 789.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske=Cancellie er den 28 Februar sidstleden udkommet følgende Patent for Hertugdømmet Holsten:

I den tyske Forbundsforsamling af 29 November f. U. er det besluttet, at da det er en Selvfølge, at Forskrifterne i den af Forbundet udstedte provisoriske

Presselov af 20 September 1819 ikke blot maa anvendes paa trykte, men ogsaa paa lithographerede Skrifter, saa kunne de ved Udgivelse af Lithographier, gjøre Fortog paa at undgaae Efterlevelsen af bemeldte Lov ikke tillades. I Anledning heraf har det behaget Hans Majestæt Kongen under 8 dennes allernaadigst at resolvere, at Forordningen af 9 November 1819, hvorved Censur anordnes for Bøger, der ikke udgjøre over 20 trykte Ark o. s. v., ikke blot er anvendelig paa trykte, men ogsaa paa lithographerede Skrifter.

Forestaaende bekjendtgjøres herved til fornøden Efterretning og vedbørlig Efterlevelse for alle Vedkommende.

Fra det Danske Cancellie er den 12 Marts udkommet følgende Placat om Afdragsrettens Ophævelse imellem Kongeriget Danmark og Kongeriget Bayern.

I Betragtning af de Uleiligheder, som ere forbundne med de af omslyttende og bortdragende Undersaatter, saavel som i Arbefald og andre Tilfælde, hidtil fordrøde Afdrag og Udforsels-Udgifter, ere Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Bayern komne overeens om, ganske at afskaffe og ophæve denne Afdragsret imellem samtlige Kongelige Danske Lande paa den ene, og Kongeriget Bayern paa den anden Side, saaledes som dette allerede er skeet ifølge den 18de Artikel af den Tydske Forbunds-Act af 8 Juni 1815 og den Tydske

Forbundsforamlings Beslutning af 22 Juni 1817 med Hensyn til Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg.

Ifølge heraf skal der ikke ved nogen tilkommende Formues-Udførelse fra samtlige de Kongelige Danske Lande til Kongeriget Bayern eller fra dette til hine — hvad enten saadan Formues-Udførelse er foranlediget ved Udvandring, Arb, Legat, Udstyr, Gave eller nogen anden Aarsag — ligesom heller ikke af de Kongelig Bayeriske Undersaatter, som i Fremtiden maatte have Arb at hæve nogetsteds i de Kongelige Danske Lande, og udføre samme til Kongeriget Bayern, eller ved lignende Formues Bortflytning fra Kongeriget Bayern til de Kongelige Danske Stater, kunne fordrøs eller opkræves under nogensomhelst Bencævnelse noget Afdrag, Afgangspenge, Tiendepenge eller Bortflytningspenge.

Under denne gjensidige Ophævelse er dog fra ingen af Siderne indbefattet de Afgifter, som, uden Hensyn til om Gjenstanden for samme forbliver i Landet eller ikke, paa lige Maade ere at erlægge af Indlændinge og af Fremmede. Den foran bestemte Frihed strækker sig saavel til det Afdrag og de Bortflytningspenge, der indflyde i de Kongelige Kasser i begge fornævnte Stater, som til det Afdrag og den Flytningsafgift, der ellers vilde have tilfaldet Individier, Communer eller offentlige Stiftelser. De ovenstaaende Bestemmelser skulle træde i Kraft fra den Dag, da den fra den Danske Regjering om denne Gjenstand udstedte Erklæring er bleven udveflet

med en tilsvarende Erklæring fra den Kongelige Bayeriske Regjering, hvilket er skeet den 21 Januar d. A., hvorhos dog den nævnte Afgiftsfrihed ogsaa skal komme til Anvendelse paa alle de Arvetilfælde, i hvilken Afgiften ikke allerede lovmedholdeligen er oppebaaret.

Hvilket herved kundgjøres til fornøden Efterretning og Jagttagelse i Kongeriget Danmark.

Blandede Efterretninger.

Skifteforvalteren i en afdød Sognepræsts Boe indsendte til Cancelliets Decision en af Biskoppen over det Stift, hvori den Afdøde havde været Præst førend han forflyttedes til det Kald, i hvilket han døde, afgiven Eragtning angaaende Indløsningssummen for Præstegaarden ved dens Aflevering fra den Afdødes Boe til hans Eftermand i Kaldet.

Ved bemeldte Eragtning havde Biskoppen forandret den af Provsten med tiltagne Præster affagte Kjendelse, hvorved Boet var tilpligtet at istandsætte Præstegaarden, og Sognepræsten i Embedet derhos forbeholdt Ret til, efterat saadan Istandsættelse havde fundet Sted, at forlange nye Dørliverings- og Taxations-Forretning, overeensstemmende med § 7 i Rescriptet af 21 Mai 1817, Biskoppen fandt nemlig, at der ei ved Kjendelsen kunde paalægges Boet nogen positiv Forpligtelse til at istandsætte Præstegaarden, men at det allene kunde afgjøres hvad der for Fæld skalde afføres i Løsningssummen. Der-

imod havde Biskoppen, som Følge af en under 12 Septbr. 1832 foretagen Syns- og Overleverings-Forretning, hvorved Gaardens Mangler ansattes til 623 Rbd. 2 Mk. 8 Sk. Sedler og Tegn, eragtet, at der ei kunde tilkomme Boet nogen Indløsningssum for Præstegaarden, men at Sognepræsten i Embedet burde være berettiget til, efterat have overtaget de i Præstegaarden perpetuerede 100 Rbd. Sølv til et Legat, at afdrage de øvrige 400 Rbd. Sølv af Indløsningssummen for de ved ovenmeldte Synsforretning udsatte Mangler, og derhos hans Ret hos Boet være forbeholden for den øvrige Deel af de udsatte Manglers Beløb.

Cancelliet fandt imidlertid, at om Man end kunde bifalde den saavel af Biskoppen som af Provsten med tiltagne Præster antagne Mening, at den fratrædende Præsts eller dennes Efterladtes eller Boes Forpligtelse til at aflevere Præstegaarden i forsvarlig Stand, bør fastsættes uafhængig af de Bestemmelser, som indeholdes i Rescriptet af 21 Mai 1817 §§ 3 og 4, der gaae ud paa at lempe Præstens Forpligtelse til at sætte en af Ude eller andre Aarsager successiv forfalden Gaard i forsvarlig Stand efter Billighed og det, som lader sig udføre, saa kunde dog det af dem antagne Resultat ikke billiges, naar Rescriptets § 7 sammenholdes med Sagens Acter.

Et i 1831 optaget Syn, hvis Datum vel ikke var anført, men som, efter Rescriptets §§ 1 og 2, maatte

være optaget i Juni eller Juli Maaneder (hvilket var omtrent $\frac{1}{2}$ Aar efter den senere afdøde Sognepræsts Forflyttelse til andet Kald, som foregik den 10 Decbr. 1830) havde ansat samtlige Præstegaardens Mangler til 204 Rbd. 3 Mk. Sedler og Tegn. Nu viser Rescriptets § 7, der i saa Henseende er aldeles overensstemmende med det ældre Rescript 29 Octbr. 1792 § 3, at en Præstegaard i Naadensaaret forsvarligen skal vedligeholdes af den fratrædende Præst eller dennes Enke og Arvinger, og ved dets Udløb afleveres saaledes istandsat og forbedret, som den skulde være efter det i Formandens sidste Embedsaar tagne Syn og uden senere Deterioration. Det i 1831 optagne Syn var vel ikke egentlig det, der saaledes efter Rescriptet skulde tjene til Norm for Afleveringen; men da det i 1830, som den Afdødes sidste Embedsaar i det omhandlede Præstekald, tagne Syn, saalidet som de i de foregaaende Aar passerede Syn, indeholdt nogen Ansættelse af Manglerne, saa maatte, efter Omstændighederne, det i 1831 foretagne Syn træde i Stedet. Eftermanden kunde saameget mindre herved præjudiceres, som dette, der er afholdt senere og derhos paa en Tid, da han selv var tilstede ved Kaldet og kunde iagttage sit Ejev, endog for ham maatte være mere betryggende end et Syn, der var blevet optaget eet Aar tidligere og medens Formanden var i Embedet. Boet kunde saaledes kun være pligtig, foruden de ovennævnte 204 Rbd. 3 Mk. Sedler og Tegn, at til-

svare den yderligere Fælb, som Gaarden maatte have ta-
 get indtil Naadensaarets Udløb den 10 December 1831.
 Men hvad Skade Gaarden maatte have taget i Mellem-
 tiden fra det i bemeldte Sommer optagne Syn og ind-
 til 10 December 1831 var aldeles ikke oplyst og vilde
 heller ikke med nogen Nøiagtighed kunne oplyses. Det
 er paaberaabt, at det havde været den Afdødes Sag, at
 lade Gaarden ved Naadensaarets Udløb aflevere ved en
 formelig Synsforretning, og det er derfor antaget, at
 det, da dette ikke var sket, maatte paaligge ham,
 eller, efter hans Død, hans Boe, at godtgjøre, hvilke
 af de ved Forretningen af 12 Septbr. 1832 befundne
 Mangler, der maatte være opstaaede efter Naadensaarets
 Udløb. Men det sees ikke, hvorfor det mindre skulde
 være Eftermandens Sag at sørge for at faae den Til-
 stand oplyst, hvori Gaarden befandt sig paa den Tid,
 den, efter Lovgivningen, gik over fra Formandens til
 hans Ansvar, og det er endog, efter Omstændighederne,
 det meest antagelige, at han, ved intet saadant Syn at
 begjære, har erkjendt, at Gaarden ikke imidlertid havde
 lidt nogen yderligere Forringelse, eller at denne i alt
 Fald ikke var af større Betydning, end at han vilde
 tage samme paa sit Ansvar. Hertil havde der saameget
 større Grund, som Eftermanden stedse var tilstede i Gaar-
 den, og altsaa ikke kunde være uopmærksom paa de i
 Tidsløbet mellem det i 1831 optagne Syn og den
 10 Decbr. s. A. opstaaede Mangler. Det den 12 Septbr.

1832 optagne Syn var nu aldeles ikke saaledes beskaffent, at man deraf kunde see, hvilke Mangler der vare paa- løbne fra Synet af 1831 og indtil hiint Syn blev op- taget, da det kun havde Gaardens absolute Tilstand, i det Dieblik det foretoges, til Gjenstand, men ikke, saaledes som Rescriptet foreskriver, angiver den Forringelse, som var foregaaet siden det Syn af 1831, der skulde tjene til Norm, var afholdt.

Forsaavidt det endelig var anført, at bemeldte Syn af 12 Septbr. 1832, naar Boet ei vilde lade det gjælde imod sig, burde have været søgt svækket ved et Oversyn, bemærkede Cancelliet, at dette vel vilde have været nød- vendigt, saafremt bemeldte Forretning havde indeholdt, hvad samme efter Rescriptet skulde indeholde, for at be- stemme Formandens Ansvar, og Boets Vedkommende derimod havde fundet, at det var materialiter urigtigt; men, da den, som viist, ikke indeholdt nogen Bestemmelse angaaende det, som kunde begrunde Ansvar for Boet, (nemlig den Brøstfældighed, som var paadraget i Mellem- tiden fra Synets Optagelse i 1831 og indtil Naadens- aarets Udløb), saa behøvede Boet aldeles ikke at bevirke nogen nærmere Undersøgelse af dens materielle Rigtighed, men den maatte, som en Forretning, der, af juridiske Grunde, maatte være det uvedkommende, bortfalde og blive uden Skade for Boet.

Efter de saaledes udviklede Omstændigheder forandrede Cancelliet ved Resolution af 2 Marts sidstleden den afgivne

Eragtning saaledes, at den nye Sognepræst tilsvare den afdøde Sognepræsts Boe den lovbefalede Løsningssum, med Afkortning for Fæld af 204 Rbd. 3 Mk. Sedler og Legn. Søvrigt bliver Panthavernes Ret til den Løsningssum, der ifølge heraf tilkommer Boet, behørigt at iagttage.

Følgende Spørgsmaale ere af en Dverøvrighed forelagte Cancelliet til Resolution:

1. Om Enhver, der har vundet Borgerskab som Kjøbmand og ei igjen har op sagt samme, er pligtig at anskaffe de ved Forordningen 1 Juni f. A. anordnede Handelsbøger, hvad enten han driver en stor eller ringe Handel.

2. Om en Klædefabrikør, hvis Fabrik i nogle Aar har været nedlagt, uden at han imidlertid har op sagt sit Borgerkab, bør være samme Forpligtelse underkastet.

3. Om en Farver, der ikkun har Borgerkab paa at drive Farverie, Trykning og Præsning, kan ansees forpligtet til at holde Handelsbøger; samt endelig

4. Om den Mulet, Forordningen 1 Juni f. A. fastsætter for dem, der ikke inden den anordnede Frist have anskaffet de paabudne Handelsbøger, kan af vedkommende Politimester fordres og inddrives uden Lovmaal og Dom.

Da Cancelliet maatte bifalbe hvad Dverøvrigheden, angående de 3 første Spørgsmaale havde yttret, blev det

i Skrivelse af 9 Marts sidstleeden overdraget ham derefter at give Vedkommende Besked, hvilken gaar ud paa

Ad 1. At da Enhver, der ikke senere har oplagt sit engang som Kjøbmand vundne Borgerkab, efter Udtrykkene i Forordning 1 Juni f. A. er berettiget til at drive Kjøbmandshandel, og bemeldte Forordning ikke skjelner mellem Omfanget, hvori saadan Handel drives, maa han ogsaa være pligtig at anskaffe de befalede Handelsbøger.

Ad 2 og 3. At naar den omhandlede Klædefabrik er aldeles nedlagt, uden at Eieren benytter den Fabrikanters ved Placat 5 Juli 1825 tilstaaede Ret til at have Udsalg af deres Fabrikata, kan ingen Forpligtelse paahvile ham til at forsyne sig med Handelsbøger, ligesaa lidet som dette kan paalægges Farveren, der ikke kan henføres under de i Forordningen nævnte Kjøbmænd, men maa betragtes som Professionist.

Med Hensyn til 4de Spørgsmaal har Cancelliet ytret, at Forordningen 1 Juni f. A. ikke indeholder tilstrækkelig Hjemmel for en Undtagelse fra den almindelige Regel, hvorefter Ingen kan anses med Straf uden dertil at være dømt, dog at den Paagældende godvillig maa kunne underkaste sig Mulden; thi Forordningens § 7 viser kun, at Dyrigheden ved Tvangsboder kan tvinge Vedkommende til at anskaffe Kjøbmandsbøger, men dette har blot Hensyn til den, der erkjender sig at henhøre til de Classer, der skulle holde slige Bøger.

Naar den Paagjeldende ikke i Mindelighed er villig til at erlægge den ham affordrede Mulct, maa han altsaa foranstaltes sagsøgt ved en Politieret til dens Betaling *).

Skoledirectionen for Osterhan og Hvetboe Herreder i Hjørring Amt tilskillede Cancelliet en Ansøgning fra Skolelæreren og Kirkesangeren i Torslev, hvori ansøgte om, at Collegiet ved Resolution vilde afgjøre nogle, mellem ham og den i Sognets andet Skoledistrict, Utrup kaldet, ansatte Skolelærer opstaaede Spørgsmaale, nemlig:

- *) Det er sædvanligt, at Dyrigheden, ved at anvende Bøder, kan tvinge Noget til en Pligts Opfyldelse i Fremtiden, uden at den derfor kan dictere den Mulct, som den engang begaaede Pligtforsømmelse eo ipso medfører. Der er og den Forskjel, deels at den Paagjeldende ligefrem kan undgaae hine Bøder, ved inden den forelagte Tid at opfylde sin Pligt, hvilket derimod ikke finder Sted med Hensyn til den Mulct, der paalægges som egentlig Straf, deels at det sidste Slags Mulct in subsidium skal affones paa Friheden, det første derimod ikke. Endelig følger det af Forordningen 3 December 1828 § 50, at de i Forordningen 1 Juni f. A. § 7 for Overtrædelse af Anordningerne om det stemplede Papir til Kjøbmandsbøger paadragne Bøder, der ere af lige Natur med den Mulct, som finder Sted for ikke inden lovbefalede Tid at have anskaffet disse Bøger, ialtsald ikke kunne inddrives uden Dom, naar den Paagjeldende ikke vil underkaste sig samme.

1. Hvorvidt det forhen Degnen tilfaldende Høitidsoffer af Sognet skal, efter den, i Overeensstemmelse med Anordningen af 29 Juli 1814 for Almue-skolevæsenet paa Landet approberede Skoleplan, deles imellem begge Sognets Skolelærere, eller om enhver af dem bør nyde dette Offer af sit Skoledistrict.

2. Om Skolelæreren i Uttrup for flere Aar, i hvilke ham ikke var paalagt Bidrag til Skolelærer-Hjelpeskassen, med Rette har været affordret $\frac{1}{4}$ Deel af den, Skolelæreren i Torslev paahvilende, Afgift til Provstiets Skolelærer-Hjelpeskasse.

3. Om der, for at synge over Liig, skal erlægges Betaling, og om denne i saa Fald af Uttrup District tilkommer sammes Skolelærer, eller Sognets Kirkesanger.

4. Om den Skolelærer, der ikke er Kirkesanger, skal for denne anmelde, til Indførelse i Ministerialbogen, de ministerielle Forretninger, der bestilles i Skoledistrictet.

Herpaa har Cancelliet, efter at have brevvevlet med den constituerede Biskop over Aalborg Stift, i Skrivelse af 19 Marts sidstleden svaret:

Ad 1. At Høitidsofferet, ifølge den, bemeldte Anordning af 29 Juli 1814 vedføjede, Instrux for Skolelærerne § 35, og den ommeldte, under 22 September 1818 approberede, Plan til Skolevæsenets Organisation, bliver at dele imellem begge Torslev Sogns Skolelærere; men at enhver af disse derimod for sig, ifølge samme Anordnings 61de § og Instruxens § 33, tilkommer det

Dffer og de øvrige accidentelle Indtægter, som falde af det Skoledistrict, i hvilket han er Skolelærer, ved ministerielle Forretninger.

Ad 2. At Afgiften til Skolelærer-Hjelpekassen, ifølge Fundatsen af 1 August 1817, retter sig, for ethvert Skolelærer-Embede især, efter den samme tillagte Løn og, forsaavidt Pension deraf udredes, tillige efter denne Udgifts Beløb; og at der altsaa ikke paahviler en Skolelærer, der ikke selv har saadan Afgift at svare, nogen Forpligtelse til at deeltage i Udredelsen af den, Skolelæreren i et andet Embede paalagte, Afgift til Hjelpekassen.

Ad 3. At Sang ved Liigbegjængelser, naar den forlanges, henhører til de partes, enhver Skolelærer for sit District har at besørge, ifølge ovennævnte § 33 i Instruxen for Skolelærerne; og at altsaa den Betaling, som derfor gives, maa oppebæres af Skolelæreren i det District, hvortil den Ufdøde hørte.

Ad 4. At ikke Kirkesangeren, som saadan, men Kirkebyens Skolelærer er, ved oftmeldte Instrux § 32, paalagt den Forpligtelse, at føre den ene Ministerialbog, medens Sognepræsten fører den anden; og at saaledes enhver af Sognebeboerne, der har at gjøre Anmeldelse til Sognepræsten om ministerielle Forretninger, ligeledes bør gjøre Anmeldelse derom til Kirkebyens Skolelærer. Iøvrigt er det i Slutningen af nysmeldte § udtrykkelig anført, hvad den Skolelærer, der ikke er Kirkebyens Læ-

rer, har at notere med Hensyn til de i Skoledistrictet forefaldende Kirkeforretninger.

Med Testamente af 8 Nov. 1827, som den 15 Marts sidstleden er allernaadigst confirmeret, har nu afdøde Lena Frænkel fød Levin, Enke efter afdøde Handelsmand Abraham Frænkel i Kjøbenhavn, fastsat, at en Deel af hendes Efterladenskaber skulle anvendes til Oprettelsen af en Stiftelse. Bestemmelserne herom gaae i det væsentlige ud paa, at 2500 Rbd. i Nationalbankobligationer og 2000 Rbd. i Kongelige Obligationer, eller, saafremt Grosserer W. P. Heiman, efter den ham givne Bemyndigelse, maatte omsætte disse Obligationer, da de Papirer, som i deres Sted indkjøbes, skulle anvendes til Indkjøb af et Huus eller en Gaard her i Staden, i hvilken Fattige og Uformuende af det mosaiske Troesfællesskab skulle nyde Bolig enten frit eller imod en saadan modereret Leie, der blot skener til at dække de Udgifter, som aarligen blive at udrede for Eiendommen. Ligesom fornævnte Grosserer Heiman er bemyndiget til at indkjøbe Eiendommen, saaledes er han og, saalænge han lever, berettiget til at udnævne de Personer, som skulle nyde godt af Stiftelsen, hvilken han i det hele administrerer og for hvilken han kan oprette en Foundation. Naar han ikke længere kan eller vil administrere Stiftelsen, er han berettiget til at udnævne en Mand til sammes Forstander, hvilken igjen er bemyndiget til at ud-

nævne sin Eftermand og saa fremdeles for bestandig. Skulde det nogensinde hænde, at ingen saadan Forstander var udnævnt, tilfalder det Repræsentanterne for det mo-
saiske Troessamfund her i Staden at administrere Stif-
telsen. I det Testatrix fremdeles har indsat forskjellige
i Testamentet navngivne Personer til Legatarier for i alt
2100 Rbd., har hun bestemt, at saafremt nogen af dem
døer førend hun, skal deres respective Lod tilflyde oven-
nævnte Stiftelse, hvilken endelig og skal have det Over-
skud, som hendes Boe muligen maatte give fra de oven-
meldte Summer.

Dersom de Stiftelsen saaledes tillagte Summer ei
skalde være tilstrækkelige til derfor at faae en passende
Eiendom, er Grosserer Heiman bemyndiget til at optage
et saadant Laan, som han til Indkjøbet finder nødvendigt
og for samme paa Stiftelsens Vegne at udstede een eller
flere Obligationer mod Pant i den kjøbte Eiendom.

Uf den i Dvereensstemmelse med det Kongelige aabne
Brev af 6 April 1818 til Qvartals-Coursens Bestemmelse
anordnede bestandige Committee er den Cours, hvorefter
Rigsbanksedler i April, Mai og Juni Maaneder 1833
skulle modtages i alle de Sølvbetalinger, der efter aller-
høistbemeldte aabne Brev kunne afgjeres med Rigsbank-
sedler, bestemt til 206 $\frac{1}{4}$ imod 100 Specier eller 200
Rbd. Sølv, saa at 1 Rbd. Sølv i alle foranførte Til-

fælde kan betales med 1 Rbd. 3 Sk. i Rigsbanksebler og Tegn.

Herom er under 20 Marts udkommet en Cancellie-Placat.

Ledige Embeder.

Under RenteKammeret: Amtsforvaltertjenesten for Ringkjøbing Amtstuedistrict. For Dypebørselerne stilles Sikkerhed i 4 Procent rentebærende Kongelige Obligationer til et Beløb af 6000 Rbd. Sølv.

Under General: ToldKammer, og Commerce Collegiet: Toldinspecteur-Embedet i Rendsborg.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 15 Marts er forhenværende personel Capellan for Bithen, Halstum og Hadstøen Menigheder i Aarhus Stift, H. F. S. Gyberg, beskikket til personel Capellan for Bivild og Veilbye Menigheder i samme Stift.

Under RenteKammeret: Den 14 Marts er hidtilværende Underkjøbmand ved den færøiske Handel, S. Nolsøe, udnævnt til Handelsforvalter paa Færøerne.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 26 Februar er Privatdocent ved Universitetet i Kiel, Dr. philos. C. F. Johannsen, beskikket til Professor extraordinarius i de orientalske Sprog og sammes Literatur ved Kjøbenhavns Universitet; den 5 Marts, Mag. art. C. Ramus til Lector i Mathematik ved sidstnævnte Universitet.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 13. Den 30te Marts 1833.

Redigeret, forslagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Følge § 8 i Anordningen om Kjøbenhavns Brandforsikring af 17 Juli 1795 maa ingen Bygning tegnes til høiere Usurance end 50000 Rbd., hvorimod det, naar nogen Bygning taperes til høiere Værd, maa staae Eieren eller Bestyreren frit for at lade den høiere Værd forsikre hvor han finder for godt. Da efter Placaten af 28 September 1813 de i Dansk Courant tegnede Usurancesummer gik over til Rigsbankpenge Sølv med et Tillæg af 60 pCt., gik som Følge deraf ogsaa hiint maximum over til 80000 Rbd. Sølv. Da Motivet til dette Lovbud, der maa antages at have været Brandkassens daværende betydelige Underbalance af circa 1½ Million Rigsdaler, hvilket, i Forbindelse med Brandvæsenets daværende mindre gode Indretning, maatte paa den Tid gjøre det betænkeligt at tegne Usurance paa en

enkelt Eiendom for en høiere Sum end den anførte, nu for en stor Deel er hævet, eftersom Brandkassens Tilstand siden saaledes er forbedret, at den, istedetfor hiin Underbalance, nu har en Overbalance af over 1100000 Rbd. S. *) , hvortil kommer, at Stadens Brandvæsen nu er organiseret paa en saadan Fod, at Frygten for betydelige Brandskader maa antages at være meget formindsket, saa forment Brandforsikkrings Direction, at der nu kunde være Uledning til enten at lade det anførte maximum for Assurance aldeles bortfalde, saa at Man kunde forsikre en Bygning til den hele Sum, hvortil den, efter de for Brandtaxationen gjeldende Regler, er vurderet, eller dog at forhøie bemeldte maximum, hvorved Kassen vilde erholde en ikke ringe Tilvæxt i dens Assurancepræmie. Hertil foiedes, at Rescriptet til Kjøbenhavns Magistrat af 10 Juni 1796, bekjendtgjort ved Raadstueplacat af 14 f. M., tillod, at de Bygninger, som forhen havde været antegnede i Assurancekassen for en høiere Sum end 50000 Rbd., maatte, naar

*) Om Brandkassens Tilstand efter det for Aaret 1 Oct. 1830 til 30 Sept. 1831 aflagte og ved de af de committerede Interessenter udnævnte Revisorer reviderede og i en Generalforsamling forelagte Regnskab findes Oplysning i Collegial-Tidenden for 1832 S. 545—546. Den ovenangivne Kassen, efter Afdrag af dens Gjeld, tilhørende Formue er den, som fremkommer naar dens uopsigelige Effecter kun beregnes efter deres Værdie i Handel og Wandel, cfr. Collegial-Tidenden for 1829, S. 548.

disſes Eiére eller Directeurerne for vedkommende Stiftelser ønskede en ligesaa høi Uſurancensum, som hidtil, antegnes derfor, imod deraf at svare forholdsmeſſig lige Afgift med andre. Med Hensyn til alt dette har Directionen i Forening med de Deliberations-Committerede taget denne Sag i Overveielse, hvorefter det i en senere afholdt Generalforsamling blev eenstemmigen vedtaget, at Directionen skulde andrage paa, at den høieste Uſurancensum maatte fra 80000 Rbd. Sølvs forhøies til 120000 Rbd., dog saaledes, at den Uſurance, som overstiger 80000 Rbd., bliver frivillig fra den Uſureredes Side.

Cancelliet kunde ikke andet end anſee denne Forandring ønskelig. Ligesom hverken de øvrige Bygningsaſſurancer i Danmark ere indſtrængede til et viſt maximum, over hvilket en Bygning, ſaa ſtor dens Værdie end er, ikke maa forſikkres, og ligesom en ſaadan Indſtrængning ei heller fandtes i de inden Iſdebranden 1795 gjeldende Statuter for den Kjøbenhavnske Huusaaſſurance, saaledes er det og en Ufuldkommenhed i Uſuranceindretningen, at de offentlige eller private Bygninger, som ere af en større Værdie, ikke fuldstændigen kunne forſikkres mod Brandfare, hvilket iſærdeleſhed er af Betydenhed for diſſes Eiére, naar det, ſom Følge deraf, maa antages, at den partielle Skade, ſlige Bygninger maatte tage ved Brand, kun ſkal betales pro rata efter Forholdet mellem Taxationsſummen og Uſurancensummen. Fra Brandforſikkringens Side kan der og nu efter oven-

ansførte af Directionen fremsatte Bemærkninger, ikke være Betænkelighed ved at hæve forommeldte ved Brandkassens flette Tilstand i 1795 foranledigede Indskrænkning; hvorhos og bør bemærkes, at Anordningen 17 Juli 1795 §§. 13 og 14 vise, at en sammensamlet Sum af 500000 Rbd. ansaaes for at være en Tilstand, hvori Brandkassen igjen havde gjenvundet de fornødne Kræfter til endog muligen at affee vedvarende Brandcontingent af de forsikrede Bygninger, men at den nu, efter Afdrag af dens passiva, eier en betydelig større Capital og dog efter Placaten af 20 Mai 1829 vedbliver at nyde $\frac{1}{2}$ pro mille aarlig af de Assurancer, der have vedvaret i fulde 33 Aar*). Skjøndt ovennævnte Ufuldkommenhed ikke ganske ophører ved den af Interessentskabet tagne Beslutnings Stadfæstelse, saa afhjelpes den dog derved for en Deel, og at den Assurance, der gaar over 80000 Rbd., kun skal beroe paa Eierens Godtbefindende, er noget, hvorimod der intet kan være at erindre.

Cancelliet nedlagde derfor allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Sanction paa hiin Beslutning, hvorefter den 26 Marts udkom følgende Cancellie-Placat:

I Overensstemmelse med en ubi en Generalforsamling taget Beslutning, har Directionen for Kjøbenhavns Brandforsikring andraget paa en Forandring i den Bestemmelse, som indeholdes i Anordningen af 17 Juli

*) Sfr. Coll. Tid. for 1829 S. 545—555.

1795 § 8, confereret med Placaten af 28 September 1813, om at ingen offentlig eller privat Bygning maa i Kjøbenhavns Brandkasse forsikkes høiere end til 80000 Rigsbankdaler Sølv.

Efter at dette Andragende af Cancelliet har været Hans Majestæt forelagt, har det behaget Allerhøiſtsamme at bifalde den Forandring, der ſaaledes fra Interessentſkabets Side var attraaet, og, overeensſtemmende med ſammes Indhold, allernaadigſt at faſtſætte:

at de under Kjøbenhavns Brandforſikkring hørende Bygninger, ſom paa anordnet Maade ere taxerede til høiere Værdie end 80000 Rigsbankdaler Sølv, maae forſikkes efter denne deres Værdie indtil 120000 Rigsbankdaler Sølv, dog ſaaledes, at det overlades til Bedkommende ſelv, om de i bemeldte Kaſſe ville forſikre den Deel af deres Bygningers Værdie, ſom er imellent 80000 Rigsbankdaler Sølv og 120000 Rigsbankdaler Sølv.

Hvilket herved kundgjøres til alle Bedkommendes Efterretning.

Fra Rentekammeret er den 19 Marts ſidſteden udkommet følgende Patent for Hertugdømmene Slesvig og Holſten:

Ifølge Kongeligt allerhøieſte Patent af 17 December 1821 ſhulle de til Døvstumme-Inſtitutet i Slesvig, i Overeensſtemmelse med Placaten af 8 November 1805,

af den Kongelige Kasse skete Forskud, fra Aaret 1820 af, gjennem Rentekammeret repareret paa Hertugdømmerne Slesvig og Holsten. Da nu den foreskudte Sum i de 3 Aar, 1830, 1831 og 1832, den fra Repartitionen af Omkostningerne i Aarene 1827 til 1829 overflydende Sum fraregnet, har udgjort 37898 Rbd. 28 ß., til hvis Erstatning af hver Ploug uden Undtagelse, efter det Plougtal, hvorefter Krigskjørselernes Ligning har fundet Sted, foreløbigen 2 Rbd. i Sølvmynt bliver at erlægge paa de sædvanlige Betalingssteder, saa bekendtgjøres dette efter allerhøieste Befaling herved, med Tilføiende, at de Bidrag, som ifølge heraf erlægges, blive at udrede inden 6 Uger, under Executions Tvang, samt at hvad der i det Hele indkommer mere end den anførte Sum nøiagtigen beløber sig til, skal blive medberegnet ved Repartitionen af Forskuddet for næste Aar.

Fra Generalpostdirectionen er den 23 Marts udkommet følgende Placat:

Hans Majestæt Kongen har paa Generalpostdirectionens allerunderdanigste Forestilling under 22 d. M. allernaadigst behaget at bifalde:

at Vognmandstaxten for Danmark for April, Mai og Juni Maaneder dette Aar bestemmes saaledes: for et Par Forspandsheste eller stemplet Postvogn med 2 Heste 5 Mk. Sølv pr. Miil og for

en mindre Vogn med 2 Heste, eller enkelt Hest til Estafette eller Forspand 4 Mk. Sølv pr. Miil. Hvilket herved kundgjøres til Efterretning og allerunderdanigst Efterlevelse for enhver Vedkommende.

Blandede Efterretninger.

Bed en under 9 Mai 1707 oprettet og den 19 August samme Aar confirmeret Fundats for en Kasses Indretning til Hjelp for Geistliges Enker i Aalborg Stift *), Cap. 4 § 2, er det blandt andet bestemt, at Stiftamtmanden og Biskoppen over Aalborg Stift altid skulle være Overdirecteurer for denne Stiftelse og 5 af Stiftets Provster de subordinerede Administrateurer, af hvilke 5 Provster enhver skal have een Nøgle til Kassen, som ifølge Bestemmelserne i Fundatsen skal staae hos en af Sognepræsterne i Aalborg.

Paa Grund af at den betydelige Afstand, i hvilken de nævnte 5 Provster boe fra Aalborg, lægger Hindring i Veien for Kassens Afbenyttelse til Gjemme for Documenterne samt Penge til løbende Indtægter og Udgifter, have Stiftamtmanden og Biskoppen over Aalborg Stift andraget paa, at der fra denne Bestemmelse forsaavidt maatte gjøres Afvigelse, at ifkun Stiftsprovsten og Sognepræsten ved Frue Kirke i Aalborg for Fremtiden skulle være forsynede med forskjellige Nøgler til Kassen under vedborligt Ansvar.

*) See Fogtmans Samling paa sit Sted.

Fundatsen er bygget paa den Forudsætning, at Kassen ikke aabnes uden eengang om Aaret ved et Landemøde, og at imidlertid Kassens Indtægter modtages og Udgifterne bestrides af de respective Provster, der ved Landemødet aflevere hvad de indehævede med, hvilket i hele Synodi Overværelse i Kassen nedlægges, ligesom og ved den Leilighed Udtælling skeer til Provsterne af hvad der i Aarets Løb kunde blive fornødent til Bestridelse af Kassens Udgifter. Men, skjøndt det, efter denne Indretning, ikke syntes, at det med Hensyn til Penges Indlæggelse eller Udtagelse kunde være til synderlig Hindrer, at 5 Provsters Tilstedeværelse var fornøden til Kassens Aabning, saa medfører dog denne Bestemmelse i anden Henseende Vanskelighed og dens Overholdelse kunde blive Kassen til Glæde.

I Kassen skulle nemlig ogsaa de Indretningen tilhørende Obligationer, der udgjøre dens Hovedformue, saavel efter Sagens Natur, som ifølge Foundationens udtrykkelige Bestemmelse nedlægges; men disse Obligationer kunne ofte behøves uden for hvert Landemøde, isærdeleshed naar Afdrag uden for denne Tid skulle modtages paa Capitalerne eller endog en Obligation aldeles indløses eller benyttes under en Retsforfølgning. Der kan og saa meget mindre være nogen Betænkelighed ved at Fundatsens Bestemmelse modificeres som foreslaaet, da Obligationerne nu efter Placat 10 April 1795 § 2 maae være forsynede med Paategning af Stiftsøvrigheden,

som gjør, at der ikke uden dennes Samtykke kan disponeres over Capitalerne og der ikke let kan være nogen betydelig contant Beholdning i Kassen, efterdi det Beløb, som ei behøves til de aarlige Udgifter, og hvilket maa overgives de enkelte Provster, efterhaanden gjøres frugtbringende. Da desuden Stiftets Provster, efter derom indhentet Dplysning, samtykkede i den omhandlede Forandring i Foundationen, hvilken ligeledes i sin Tid af Stiftets daværende Provster er udfærdiget og paa deres Ansøgning confirmeret, saa indstillede Cancelliet, at den af Stiftsøvrigheden foreslaaede Forandring maatte finde Sted, alene med den Modification, at, i Stedet for Stiftsprovsten og Sognepræsten ved Frue Kirke, begge Byens Sognepræster benævnes som de Mænd, hvilke de to forskjellige Nøgler skulle betroes, da det forhen har været og fremdeles muligen kunde blive Tilfældet, at Stiftsprovstiet forenedes med Frue Sognekald.

Da Hans Majestæt allernaadigst bifaldt Indstillingen, blev et allerhøieste Rescript den 20 Marts sidstleden derom udfærdiget til Stiftsøvrigheden.

Den 9 Marts er fra det Danske Cancellie afgaaet følgende Circulaire-Skrivelse til samtlige Skoledirectioner:

Foranlediget af de til Cancelliet indkomne Beretninger angaaende Gymnastikens Fremgang i Landets Skoler, for 1831, skulde Collegiet, efter desangaaende, ifølge allerhøieste Befaling, at have indhentet Directeur

Nachtegalls Betænkning, tjenligt tilmelde (Titul), til behagelig Efterretning og fornøden Foranstaltning.

- 1) Da den allernaadigst approberede Lærebog i Gymnastik, der Side 6 bestemmer, at de Elever, som deltage i den tredie Grad af Underviisningen i Legemsøvelser, ogsaa kunne meddeles Underviisning i Svømning, tillige fastsætter Side 44, at Børnene skulde ved Badning gøres fortroelige med Vandet, og saaledes forberedes til Svømning; vil Badning, naar Veirliget og Vandets, om Sommeren almindeligviis passende, Temperatur tillade det, være at anvende allevegne, hvor Leilighed dertil gives, men enten Mangel paa Svømme=Redskaber, eller Vandets ringe Dybde, eller Lærerens Mangel paa Duellighed til at undervise deri, lægge Hindringer i Veien for Svømme=Øvelsens Indførelse; og er det en Selvfølge, at, i Henseende til Vandets Afstand fra Skolen, den i Cancelliets Skrivelse af 14 Februar f. U. afgivne Bestemmelse ogsaa gjælder med Hensyn til Badningen.
- 2) Da Gymnastik, ifølge Placaten af 25 Juni 1828, skal indføres i alle offentlige Skoler, bør den ikke udelukkes fra Bi- eller Omgangs=Skoler, men i alt Fald i dem indskrænkes til saadanne Øvelser, der kunne foretages uden Apparater, hvilke Øvelser ere: i Forberedelsesskolen Nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 6; hele Løbeskolen; i Springeskolen Nr. 1, 2, 3 og 4;

i Skolen for de militaire Dvølfser Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; i Skolen for de blandede Dvølfser Nr. 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 22 og Badning.

3) Vedkommende Læreres Mangel paa Døvelighed til at udføre de gymnastiske Dvølfser practisk kan ikke være Hindring for den gymnastiske Underviisnings Indførelse, da Læreren hensigtsmæssigt kan lede den, naar han besidder theoretisk Døvelighed, hvortil den allernaadigst approberede Lærebog yder fornøden Veiledning, og han derhos har gjort sig bekendt med den Fremgangsmaade, som bør følges ved Underviisningen i Gymnastik.

4) Beretningerne angaaende Gymnastikens Fremgang ville herefter være at affatte i Døveensstemmelse med høsfølgende nye Schema; og skulde Collegiet tjenstligst anmode (Titul) om, behageligst at ville hertil indsende de ommeldte Beretninger for det respectve Aar, inden Udgangen af det næstfølgende Aars Marts Maaned.

Ved tjenstligst at meddele (Titul) Forestaaende, skulde Cancelliet endnu tilføie, at Man ikke paatvivler, at de jo ville paasee Døveholdelsen af den i Anordningen for Almue-Skolevæsenet paa Landet af 29 Juli 1814, § 23, indeholdte Bestemmelse, at der til de gymnastiske Dvølfser bør, naar den iøvrigt befalede Skole-Underviisning er tilveiebragt, anvendes, saavidt Veirliget og Aarstiden

tillade det, een Time daglig, saaledes at i Reglen hver Klasse af Skolebørnene nyder Underviisning i Gymnastik 3. Timer ugentlig.

Fra det Danske Cancellie er den 23 Marts sidstleden afgaaet følgende Circulaire-Skrivelse til samtlige Landmilice-Sessioner:

Med de Forhandlinger, der anledigedes af en til Cancelliet indkommen Ansøgning, hvori en Kirkesanger og Skolelærer, paa Grund af, at han havde i sin Tid erholdt Bevilling til at nyde lige Udgang til Skolelærer- og Kirkesanger-Embeder med dimitterede Seminarister, og havde tiltraadt sit Embede før Emanationen af Forordningen 8. Mai 1829, anholdt om at hans Sønder maatte, som uværnepligtige, udslettes af Røgsdrullen, har Collegiet bragt i Erfaring, at flere Sessioner antage Sønder af Personer, der ere i samme Stilling, som ovennævnte Kirkesanger og Skolelærer, i Henseende til Værnepligten aldeles at staae i Klasse med de paa Seminarierne oplærte og derfra dimitterede Skolelæreres. Med Hensyn hertil skulde Man ikke undlade at gjøre Landmilice-Sessionen for N. N. Amt opmærksom paa, at der vel i ældre Tider er meddeelt enkelte Bevillinger, som uden Indskrænkning have givet Personer, der ei vare seminaristisk oplærte, Lige Ret med Seminarister, i hvilket Tilfælde, og naar de ere blevne ansatte som Skolelærere, deres Sønder maatte nyde godt

af den Fritagelse for Børnepligt, som Forordningen af 11 Juni 1802 § 2, cfr. Forordningen af 8 Januar næstforhen § 2, udelukkende tillagde de studerede eller seminaristiske oplærte Skolelæreres; men at sige Bevilling senere, efter at Landet var bleven fuldstændigen forsynet med duelige Subjecter til Skolelærer-Embederne, stedsse er bleven udstedt i saadanne Udtryk, der alene betegne, at de Paagjældende nyde lige Udgang til Skolelærer- og Kirkesanger-Embeder med dimitterede Seminarister, hvilken Maade at clausulere Bevillingen paa og udtrykke- ligen er bleven sanctioneret ved den allerhøieste Resolu- tion af 8 October 1824, bekjendtgjort ved Cancellies- Placat af 19 s. M., og at en saaledes affattet Bevilling efter almindelig erkjendte Fortolkningsregler ei kan ud- vides til et Prærogativ for den Paagjældendes Børn, hvilket ei ligger i Bevillingens Ord.

I et til Cancelliet indsendt Andragende anholdt en Selveier-Gaardmand om at forundes Fritagelse for at betale de, senere end 1785 paabudne Skatter og Afgifter af en umatriculeret Jordlod, der af hans Fader ved Skjøde af 11 Juni 1785 blev solgt og hentagt til en Skole, under Vilkaar, at Skoledistrictet ikke deraf svarer de den- gang paabudne Kongelige Skatter.

Cancelliet har i denne Anledning, efter først at have indhentet Rentekammerets Betænkning, i Skrivelse af 5 Marts sidstleden svaret: at, da det ved for-

nævnte Skjøde er betinget, at der paa den omhandlede Løb ikke skal hæfte noget Hartkorn, og en saadan Bestemmelse, der i Henhold til Præmisserne til Placaten af 2 August 1786 forblev gyldig, alene kan anses at være taget for at befrie Lødden fra de paa Hartkornet saavel dengang hvilende, som silbigere paabudne Skatter og Afgifter, formenes, at samtlige Skatter, Afgifter og Præstationer af Lødden stedse bør præsteres af Eieren af den Gaard, hvorfra den i sin Tid er afhændet; men, saafremt Bedkommende ikke herom maatte kunne forenes i Mindelighed, bliver Spørgsmaalet at afgjøre ved Domstolene.

En Dverøvrighed har forelagt Cancelliet følgende af en Retsskriver opkastede Spørgsmaale:

1. Om der findes noget at erindre ved en foregaaet Pantfætning af en Eiendom, i hvilken der ved 4 forskjellige Obligationer er givet 2den Prioritets Panteret, dog saaledes, at det i hver især af Obligationerne nøiagtigen er opgivet, for hvor stort et Beløb den derved siisteds Jordbrug skal vige, hvilket og stemmer med Totalbeløbet af de i Eiendommen tidligere givne Forhæftelser; og

2. Om, naar der paa en Eiendom er læst Panteobligation til Nationalbanken for Bankhæftelsen, med den Banken derfor tilkommende 1ste Prioritet, og der senere udstedes Panteobligation til Private ogsaa med 1ste Prioritet i samme Eiendom, uden at deri omtales

den paa Pantet hvilende Bankhæftelse, det da er nødvendigt ved sidstnævnte Obligations Tinglysnings-Paategning at meddele Attest om Pantsætningen til Nationalbanken.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 14 Marts sidstleden:

Ad 1. at der imod den omhandlede Pantsætning intet findes at erindre; og

Ad 2. at Meddelelse af Attest i det omspurgte Tilfælde findes uforuden.

En Oversørighed har tilstillet Cancelliet et Andragende, hvori Fattigcommissionen i en Kjøbstad, foranlediget af et Samme givet Paalæg om at erhverve Amtspas for en Dreng, der af Fattigvæsenet var sat i Pleie paa Landet, men senere af Moderen egenmægtigen ført til Kjøbstaden, anholdt deels om at fritages herfor, da denne Reserve fortiden er Fattigvæsenet uvedkommende, deels overhovedet om, at fritages fra at forskaffe Amtspas til de Reserver, der mulig i Tiden kunne falde Fattigvæsenet til Byrde.

I Anledning heraf har Cancelliet i Skrivelse af 23 Marts sidstleden resolveret, at naar en Reserve er forsørgelsesberettiget i en Kjøbstad, kan det tillades ham at opholde sig der uden Amtspas, imod at Fattigvæsenet har Tilsyn med ham, og, i Tilfælde af Forandring af Opholdssted, herom underretter Amtet. Sættes Reserven i Pleie paa Landet i Amtet, da bør Følgeseddel tages, og han tilføres det Lægd, hvortil Flytningen skeer; men sættes en saadan Reserve i Pleie paa Landet i et andet Amt, da bør Amtspas tages; dog kan, naar Opholdet forudsættes at skulle blive af Varighed, Omverling uden foregaaende Amtspas, efter særskilt Indstilling til Collegiet, forventes bevilget. Efter disse Regler vil og Spørgs-

maalet med Hensyn til den ovennævnte Dreng være at afgjøre.

Den 20 Marts har H. G. Brill faaet Bevilling til at anlægge et Bogtrykkerie i Kjøbenhavn.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Ordineret Catechet- og første Lærer-Embedet ved Borger-skolen i Frederikshavn. Løn 300 Rbd. Søb samt fri Bolig og, til eget og Skolens Brug, 6 Favne Brænde, foruden Høitidsoffer af Menigheden.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Told- og Consumtions-Inspecteur-Embedet i Odense.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 20 Marts er Justitsraad og Assessor i Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten C. M. Rothbøll beskikket til Assessor i Høiesteret; Dr. med. G. Kahlff, Ridder af Dannebrog, til Professor med Rang efter Rangforordningens fjerde Klasse Nr. 3.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 13 Marts er afskediget Ritmester C. R. J. Schubarth beskikket til Told- og Consumtions-Kasserer i Kjøbenhavn; den 19, de constituerede Copiister C. W. Petersen og F. C. Grove til Copiister i det danske Sog under Collegiet; den 26, Generalkrigscommissair H. C. Krag, Ridder af Dannebrog, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra hans Embede som Told- og Consumtions-Inspecteur i Odense.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 14. Den 6te April 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Lviist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

S Continuation af den i Collegial=Lidenden for 1832 Nr. 8 meddeelte Beretning om Kjøbenhavns Fattigvæsens Tilstand i 1829, meddeles herved Hovedindholdet af de fra den administrerende Direction for bemeldte Fattigvæsen til Cancelliet indsendte Beretninger for 1830 og 1831.

I. Om Forsørgelsen.

A. Ved Arbejde og Almisse udenfor Hospitalerne.

Antallet af de til fast Almisse indskrevne Fattige var:

- 1) ved Udgangen af 1830: 4111 Personer under 2095 Nummere, hvilket var 78 Personer under 21 Nummere færre end ved Udgangen af 1829. Af bemeldte Antal vare 667 enkelte Fattige og 498 Pleiebørn, hvilket var respective 24 og 8 færre end

i 1829; Familiernes Nummertal forøgedes derimod i Løbet af 1830 med 11, men Personallet formindskedes med 46 og udgjorde 2946.

- 2) ved Udgangen af 1831: 4261 Personer under 2140 Nummere, altsaa 150 Personer og 45 Nummere flere end i 1830. De enkelte Fattiges Tal var deraf 646 og Pleiebørnenes 522, og Familiernes Personale udgjorde 3093.

De Fattige, som, uden at være indskrevne som faste Almisselemmer, have nydt interimistisk Understøttelse enten i Sygdomstilfælde eller af andre Aarsager, udgjorde:

- 1) i 1830: 3967 Personer under 1478 Nummere, hvilket er 203 Personer under 25 Nummere flere end i 1829, men ved Udgangen af 1830 var Tallet kun 113 Personer under 32 Nummere, medens det ved Udgangen af 1829 var 412 Personer under 137 Nummere.
- 2) i 1831: 4379 Personer under 1307 Nummere og ved Udgangen af Aaret 229 Personer under 78 Nummere.

Af Huusvilde, der tildeels melde sig selv hos Fattigvæsenet, men for størstedelen afleveres fra Politiet af Mangel paa Logie og lovligt Erhverv, vare indlagte i Frelsers Arbejdshuus: ved Udgangen af 1830: 178 Personer, hvilket er 64 færre end Aaret forhen, og ved Udgangen af 1831: 185 Personer.

Antallet af de ved Fattigvæsenets Fabrikindretning paa Ladegaarden Anbragte var ved Udgangen af 1830: 202 (64 færre end ved Udgangen af 1829), nemlig 134 Mandfolk og 68 Fruentimmer; ved Udgangen af 1831: 133, nemlig 80 Mandfolk og 53 Fruentimmer.

Da med Hensyn til de, for det mulige Tilfælde af en heri Staden udbrydende Cholera-Epidemie, befalede offentlige Foranstaltninger Forhuset i Frue Arbeidshuus, beliggende ved Nørrevold, blev udseet til at indrettes til et Hospital for Cholera-Patienter, saa bleve i Slutningen af November 1831 af de i Arbeidshuset indlagte Fruentimmerlemmer 82 forflyttede til Ladegaarden, hvor de interimistisk bleve indlagte i den Afdeling sammesteds, der har været benyttet til den nedlagte Linnedfabrication. Disse Personer, der imidlertid vedbleve at betragtes som Lemmer i Frue Arbeidshuus, erholdt samme Forpleining, som de kvindelige Arbeidere ved Fabrikindretningen og desuden en ugentlig Pengeunderstøttelse paa Grund af at de formedelst Ladegaardens Fraliggenhed fra Staden ikke kunde have den Leilighed til at faae Arbeide af Spind m. m. for Private, som naar de vare i Arbeidshuset her i Staden.

Den til de Fattige i Byen og Pleiehusene uddeelte Almisse bestod

1830 i 686219½ Pd. Rugbrød, 41147 Stkr. Siirskillings Hvede- eller Suurbrød, 387975 Portioner

Søbemand og 34282 Rbd. 14 Sk. Sedler og Tegne i Pleiepenge og Huusleiehjelp. Der blev saaledes uddeelt 44400½ Pd. Rugbrød, 17301 Portioner Søbemand og 156 Rbd. 21 Sk. mindre, men derimod 428 Fiirskillings Hvede- eller Suurbrød flere end i 1829.

1831 i 673173 Pd. Rugbrød, 38808 Stfr. Fiirskillings Hvede- eller Suurbrød, 378224 Portioner Søbemand og 33025 Rbd. 2 Sk. Sedler og Tegne i Pleiepenge og Huusleiehjelp.

B. Skolegang og Tilsyn med den confirmerede Ungdom og de til privat Forsørgelse overladte Børn.

Antallet af de i Fattigvæsenets Skoler anbragte Børn var:

ved Udgangen af 1830: 853 Dreng og 916 Piger, tilsammen 1769 Børn, eller 88 færre end ved Udgangen af 1829. Ved Confirmation udgif i Aarets Løb 108 Dreng og 141 Piger, tilsammen 249 Børn; altfaa 55 flere end i 1829.

ved Udgangen af 1831: 864 Dreng og 921 Piger, tilsammen 1785 Børn. Ved Confirmation udgif i Aarets Løb 72 Dreng og 116 Piger, tilsammen 188 Børn.

I Opfostringshuset var indlagt til Opdragelse og Underviisning:

ved Begyndelsen af 1830: 127 Dreng, af hvilke 35 i Aarets Løb udgif ved Confirmation, hvor-

imod ikkun 6 nye indkom, saa at Tallet ved Aarets Udgang udgjorde 98 Dreng, af hvilke 1 var ansat ved Stiftelsens Contoir.

ved Begyndelsen af 1831: 97 Dreng, af hvilke 34 i Aarets Løb udgik ved Confirmation, hvorimod kun 2 nye bleve indtagne paa Pladser, som Private ere berettigede til at belægge, og Antallet var saaledes ved Aarets Udgang 65. Directicnen har herved anført, at da Stiftelsen skal vedligeholdes ved dens egne Indtægter og den ved det foregaaende Aars Udgang havde en ikke ubetydelig Underbalance, have ikke flere Dreng kunnet indtages end de, som Private kunde indlægge.

Den confirmerede Ungdom, som staaer under Fattigvæsenets Tilsyn indtil de have opnaaet deres 18de Aar var:

ved Udgangen af 1830: 263 Læredreng og 441 Piger, tilsammen 704 Personer, som er 129 flere end ved Udgangen af 1829.

ved Udgangen af 1831: 274 Læredreng og 445 Piger, tilsammen 719 Personer.

Antallet af de af Private mod Revers til Fattigvæsenet til Forsørgelse antagne Børn, hvilke dog indtil de ere confirmerede staae under Fattigvæsenets Tilsyn, beløb sig ved Udgangen af 1830 til 43, nemlig 17 Dreng og 26 Piger, hvilket var 4 flere end i 1829; ved Udgangen af 1831: til 37, nemlig 14 Dreng og 23 Piger.

C. Medicinal- og Sygepleie i Fattiges Boliger.

Antallet af saavel indskrevne, som uindskrevne Fattige, der i Sygdomstilfælde have nydt frie Suur og Medicin udenfor Hospitalerne var i 1830: 8478 Personer (330 færre end i 1829), af hvilke 285 endnu var under Suur ved Aarets Udgang; i 1831: 8604 Personer, af hvilke 309 endnu var under Suur ved Aarets Udgang.

Fattigvæsenets Dispensationsanstalt, hvoraf de fornødne Medicamenter ere udliveredede til Syge saavel i Byen, som i Fattigvæsenets Hospitaler, har i 1830 (efter en Calculé over hvad samme Midler vilde have kostet hvis de med sædvanlig Rabat skulde tages fra Stadens Apotheker), givet en Besparelse af 7783 Rbd. 70 Sk. Sedler og Tegn, og i 1831 af 6898 Rbd. 5 Sk. Sedler og Tegn.

Efter Indstilling fra Directionen bifaldt Cancelliet under 30 Juni 1831, at der, med Hensyn til Muligheden af at en Cholera-Epidemie kunde udbryde, foruden de ved Fattigvæsenet ansatte 6 Districtslæger, indtil videre constitueredes endnu 6 Læger, som Assistenten hos disse, hvilket Antal derefter siden 23 August s. A. er constitueret og tillagt hver 8 Rbd. 32 Sk. Sølv maanedlig.

D. Guur og Pleie samt Forsørgelse i Fattigvæsenets Hospitalet.

I. Almindelig Hospital.

a) Sygeafdelingen. I denne Afdeling have til Guur og Pleie været indlagt: i 1830: 2268 (130 færre end i 1829) og Middeltallet har egentlig været 290; 1742 udgif i Aarets Løb som helbredede, og 279 vare endnu ved Aarets Udgang under Guur, nemlig 197 fritliggende og 82 betalende.

i 1831: 2306 Personer, og Middeltallet af disse var 296 egentlig; 1763 udgif i Aarets Løb som helbredede og 278 vare endnu ved Aarets Udgang under Guur, nemlig 210 fritliggende og 68 betalende.

Siden Marts Maaned 1830 har den Foranstaltning været føiet, at de mange med Snat beladte Personer, der stedse meldes fra Byen, men af Mangel paa Plads ikke kunne modtages i Hospitalet, foruden dagligen at kunne møde i samme til Svovlrygning, tillige kunne benytte varme Saltbade i Badeindretningen for Lemmerne, de Dage, disse ikke benyttede dem, indtil de enten ere befriede fra Snat eller, naar Pladser blive ledige, kunne indtages paa Sygestuen. I 1831 ere disse Indretninger benyttede af 299 saadanne Patienter, som fra Byen daglig have mødt i Hospitalet.

b) Lemmeafdelingen. Antallet af de i denne Afdeling indlagte gamle og svagelige Lemmer udgjorde i 1830: ved Aarets Begyndelse 715 og ved dets Udgang

709, nemlig 227 Mandfolk og 482 Fruentimmer; i 1831: ved Aarets Begyndelse det nysnævnte Tal og ved Aarets Udgang 702, nemlig 218 Mandfolk og 484 Fruentimmer. Af de sidstnævnte bleve i begge Aar 18 af de raskeste benyttede som Gangpiger paa Lemmestuerne. Paa Grund af det store Antal Trængende, har Directionen ikke seet sig istand til endnu at hæve den i de foregaaende Aar truffne Foranstaltning, at nogle af de rørigste Lemmer af Mangel paa Plads i Lemmestuerne have maattet oplægges paa Loftet. Senere er derimod et Pakhuus kjøbt, hvorved det længe savnede Rum kan ventes.

Forsaavidt Lemmerne dertil havde Evne og Kræfter have de i fornævnte tvende Aar, ligesom tilforn, udført forskjellige Arbejder for Hospitalet, saasom vasket, rullet, repareret Gang- og Sengelinned, syet nyt Linned og forfærdiget nye og repareret gamle Inventariesager af Senge, Borde, Stole m. m., udført Huusreparationer og forfærdiget Liigkister, Trætesler o. s. f. Desuden er ved Lemmerne spundet i 1830: 1335 Pd. Hør, 416 Pd. Hørblaar, 7056 Pd. Hamp, 527 Pd. Hampeblaar, 128 Pd. Traad og 454 Pd. Uld; strikket 484 Par uldne og 58 Par linnede Strømper, skruppet 264 Lpd. 3 Pd. Uld og plysset 57 Skpd. 16 Lpd. 12 Pd. Værk; i 1831: spundet 10 Pd. Hør, 111 Pd. Hørblaar, 7544 Pd. Hamp, 953 Pd. Hampeblaar, 54 Pd. Traad og 749 Pd. Uld, strikket 1332 Par uldne og 11

Par linnede Strømper, plukket og skruppet 302 Lpd. 14 Pd. Uld, og plydset 52 Skpd. 1 Lpd. 4 Pd. Værk.

Den ene af de 2 murede Brandgavle*), som vare bestemte at opføres i almindelig Hospitals Hovedbygning igjennem den øverste Etage, Loftet og Taget med en Kam over Taget, er opført i 1830 og forsynet med Jerndørre i de anførte Etager; hvorimod endnu staaer tilbage Anbringelsen af Jerndørre i denne Brandmuur fra Kjelder-Etagen gjennem alle Etager, ligesom og den anden Brandgavl.

Directionen havde allerede længe anseet det ønskeligt, at almindelig Hospitals udvendige Facade kunde gives fordeelagtigere Udseende, end det i længere Tid havde havt, men maatte af Mangel paa de fornødne Ressourcer, saavel med Hensyn til denne, som Fattigvæsenets øvrige Stiftelser indskrænke sig til at lade udføre de til Bygningernes Vedligeholdelse høist fornødne Reparationer. Da imidlertid Geheimeconferenceraad Brun, som ved flere Leiligheder har viist Velvillie imod Hospitalet, i Begyndelsen af 1831 tilbød at ville anvende en Sum af 3000 Rbd. Sedler til Reparation og Oppudsning af Hospitalets Hovedbygning, modtog Directionen med Taknemmelighed dette Tilbud, og bemeldte Hovedbygning, samt den dertil stødende forrige Dunsfeldts Gaard, blev derpaa, efter foregaaende Conference med Geheimecon-

*) See Coll. Tid. 1832 S. 136.

ferenceraad Brun, oppudset og malet saavel til Gaden som til Gaarden, og i Forbindelse dermed blev tillige udført en Deel nødvendige Reparationer, hvilket alt medførte en Beføstning af 3400 Rbd. 67 Sk. Sedler og Tegn, hvoraf Geheimeconferenceraad Brun efter sit gjorte Tilbud betalte de 3000 Rbd.

Desforuden blev i en Deel af Sygestuerne og Lemmernes Stuer, Vinduer, Dørre, Skabe og Afklædninger malede, ligesom og Deconomie=Bygningen i Gaarden udvendig blev aspudset, samt Vinduer, Dørre og Tagqvister malede, hvilket Arbeide alt blev udført af saadanne Lemmer i Hospitalet, der have lært Haandværker. Da disse ogsaa have udført en Deel Muurarbeide i alle Lemme- og Sygestuer, har Hospitalet herved i 1831 havt en større Besparelse end i 1830, i hvilket Muurarbeidet, af Mangel paa heri kyndige Lemmer, maatte udføres af Haandværkere fra Byen.

II. St. Hans Hospital.

a) Sygeafdelingen. I denne Afdeling ere af sindsvage og affindige Patienter, der kunne ansees at være helbredelige, i 1830 behandlede 5 Personer færre end i 1829, nemlig 50 Mandfolk og 49 Fruentimmer, tilsammen 99 Personer. Af dette Antal udgik i Aarets Løb 19 som helbredede, af hvilke dog 2 formedelst anden Svaghed bleve overlagte i Lemmeafdelingen; 6 bleve udtagne som ikke helbredede, 4 som ikke affindige, 20 som incurable og 8 døde. Ved Aarets

Udgang vare endnu 42 Personer under Cuur, nemlig 19 Mandfolk og 23 Fruentimmer. Af incurable Sindssvage og Affindige vare til samme Tid i denne Afdeling 66 Mandfolk og 59 Fruentimmer, tilsammen 125 Personer, altsaa 18 flere end ved Udgangen af 1829.

I Begyndelsen af 1831 var, som nylig anført, 42 Affindige og Sindssvage, som ansaaes helbrede- lige, og 125 incurable; i Aarets Løb indkom 36 Mandfolk og 33 Fruentimmer, saa at i det hele 236 Personer, nemlig 121 Mandfolk og 115 Fruentimmer, have været deels under Behandling, deels under Bevogtning, hvilket er 6 flere end i 1830. Af det nævnte Antal udgik i Aarets Løb 19 som helbredebe, af hvilke, dog 3 formedelst anden Svaghed bleve overlagte i Lemmeafdelingen; 3 bleve udtagne, uden at være helbredebe, 25 døde og 2 undvege, saa at ved Aarets Udgang Antallet af saavel Curable som Incurable var 94 Mandfolk og 93 Fruentimmer, tilsammen 187, altsaa 20 flere end ved Udgangen af 1830.

Hvormange af de ved Aarets Udgang i Sygeafdelingen værende Sindssvage og Affindige der vare at ansee som helbredeelige og hvormange som incurable, har Lægen, som først i Slutningen af Aaret tiltraadte sin Post, ikke seet sig i Stand til at bedømme.

b) Lemmeafdelingen. Antallet af de i denne Afdeling til Forsørgelse indlagte Lemmer, var ved Slutningen af 1830 5 færre end ved Slutningen af

1829, nemlig 106 Mandfolk og 90 Fruentimmer, tilsammen 196. Af disse vare 189 fritliggende og 7 betalende; dog erholdtes kun fuld Betaling af 2de. Ved Udgangen af 1831 var Antallet af Lemmer 108 Mandfolk og 92 Fruentimmer, tilsammen 200, af hvilke 193 vare fritliggende og 7 betalende.

I de ved Hospitalet oprettede Værksteder have Lemmerne besørget en stor Deel forskjelligt Haandværksarbejde, fornemmelig til Hospitalets eget Brug, men og til anden Nytte for Fattigvæsenet. Saaledes er i 1830 i Smedeværkstedet forfærdiget 17200 Træskoeføm til Beflag af de Træskoer, som gives til Opklædning fra Fattigvæsenet; 4 store Terndørre med Hængsler, Laas og Nøgler, til de i almindelig Hospital opførte Brandmure og 8 Skorsteensdørre med Rammer. Lemmerne have og besørget Brødbagningen til Hospitalet, Kalklager- og Haandblangerarbejde, Graven i Haugerne, Veiarbejde, Gaardens Reengjøring, Brændes Saugning og Hugning m. m. Af Fruentimmer have nogle været beskjæftigede i Kjøkkenet, Bryggeriet, ved Vasken og Blegningen, og nogle af de dertil tjenlige have været benyttede som Gangpiger. Fremdeles har Vævning og Spind, samt Syning og Strikning beskjæftiget dem. Saaledes er i 1830 af 7 Lemmer vævet 2765½ Alen Lærred, og af Lemmer og nogle Patienter er spundet 470 Pd. Hørgarn, 1190 Pd. Blaargarn, 49 Pd. Skoegarn og 73 Pd. Traad, samt tvundet 90 Pd. Garn til Traad;

fyet et betydeligt Antal nye Senge- og Gangklæder og lappet og repareret de gamle, strikket og forføddet Strømper. I Løbet af 1831 er spundet 493 Pd. Hørgarn, 969 Pd. Blaargarn, 44 Pd. Skoegarn og 72 Pd. Traad, samt tvundet 205 Pd. Garn til Traad og 83 Pd. Uldgarn til Strikning, fyet en betydelig Deel nye Senge- og Gangklæder samt lappet og repareret de gamle; strikket 190 Par hele Traadstrømper og forføddet 126 Par, strikket 124 Par Uldvanter m. m.; 7 Lemmer have vævet 898 Alen Hørlærred og 1662 Alen Blaarlærred.

Fortsættes.

Da der imellem Gjældsted og Rørup Sognes Beboere var opstaaet forskjellig Mening, angaaende hvilket Sogns Skolevæsen et Gjældsted og Rørup vacante Degneembede pro officio tilliggende Huus med Smedie og 6 Edr. Lands Tillæg bør tilfalde, da nemlig Gjældsted Sogns Beboere ansaae sig ene berettigede dertil, fordi det er beliggende i Gjældsted Sogn, og Rørup Sogns Beboere, fordi Degnen har boet i dette Sogn, indstillede Odense Amts Skoledirection Sagen til Cancelliets Afgjørelse.

I denne Anledning har Cancelliet i Skrivelse af 16 Marts sidstleden resolveret, at, da Degnen har været ansat for begge Sogne, som udgjøre eet Pastorat, vil ogsaa Indtægten af bemeldte Sted tilfalde begge Sognes

Skolevæsen, i Overensstemmelse med Anordningen af 29 Juli 1814 for Almueskolevæsenet paa Landet, dens 3die § sidste Passus.

Den 27 Martz er Justitsraad og Cabinetssecretair S. Feddersen, Ridder af Dannebrogen, tillagt Ordre at indtræde i Committeeen, som bestyrer Legatet til afdøde H. C. Knudsens Minde, istedetfor afdøde Conferenceraad og Cabinetssecretair Jessen.

Den 29 Martz er Professor extraordinarius ved det chirurgiske Academie og Overchirurg ved Frederiks Hospital S. E. S. H. Gundelach Møller, tillagt Ordre at indtræde som Medlem af bemeldte Academie.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 27 Martz er Cand. theol. E. F. Balslev befuldmægtiget til Sognepræst for Veierslev og Blidstrup Menigheder i Aalborg Stift, istedetfor den under 1 Martz dertil befuldmægtigede Cand. theol. P. C. Kierkegaard, som efter Ansøgning er traadt tilbage, som om han ikke var befuldmægtiget i Kaldet; Cand. theol. og Overlærer ved Søe-Statens Drengeskoler S. C. Jensen til Sognepræst for Kornerup og Svogerslev Menigheder i Sjælland; Copiist ved Kjøbenhavns Politie-

ret og Politiets øvrige Forretninger, H. E. Gad, til Politieassistent i Frimands, Klædekob, St. Annæ-Bester, Kjøbmager, Rosenborg og Nørre-Quarterer i Kjøbenhavn.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 12 Februar er Valget af Candidat S. Petersen til Præst i Solbelund i Bredsted Provstie allernaadigst stadfæstet; den 19, Candidat E. Petersen, beskikket til Præst i Alderup i Husum Provstie; Elementarlærer H. P. Ross i Preek til Degn og Skolelærer i Gnissau; Valget af Candidat H. Paulsen til Præst i Dæholm i Bredsted Amt allernaadigst stadfæstet; den 24, Dr. med. S. W. M. Eckhoff i Tsehoe beskikket til virkelig Justitsraad; den 26, Huusfoged og Slotsforvalter S. Thedens til tillige at være Branddirecteur i Husum Amt; den 5 Marts, Cand. theol. E. U. H. Decker til Collaborator ved den lærde-Skole i Meldorf; surnummerair Raadmand J. E. H. Heide i Sønderborg til virkelig Raadmand; den 8, den til Klosterfæriver ved det adelige Convent i Preek udnævnte anden Raadmand og Stadsecretair E. D. Rheder i Glückstad efter Ansøgning i Naade entlediget fra begge bemeldte Embeder og tillige udnævnt til virkelig Cancellieraad; den 22, Cancellie-secretair og Cancellist ved Cancelliet E. P. Francke beskikket til Chef for sammes 2det og 3die Departements Secretariat; den 26, Geheimeconferentsraad Grev E. F. v. Reventlow, Ridder, af Elephanten, Storkors af Danne-

brogen og Dannebrogsmænd, efter Ansøgning, i Raade embediget som Gouverneur og Landdrost for Hertugdømmet Lauenborg; Etatsraad og Regjeringsraad Gottschald i Rakeborg oprykket til første Raad ved den Lauenborgske Regjering og til første Assessor i den Lauenborgske Hofret, samt Assessor i det Lauenborgske Consistorium; anden Embedsmænd i Rakeborg Amt, Amtmand Grev G. v. Reventlow beffikket til andet Raad ved den Lauenborgske Regjering og til Assessor i den Lauenborgske Hofret.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 15. Den 13de April 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandø Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

(Fortsættelse af Beretningen om Kjøbenhavns Fattigvæsen for Aarene 1830 og 1831.)

Antallet af de Personer, som ved Udgangen af 1830 vare under Forsørgelse af Fattigvæsenet, udgjorde i alt:

Almisflemmer i Byen og Pleiehusene	4111
Lemmer i Abel Cathrines Hospital	22
— — Bartou Hospital	402
— — Christians Pleiehuus	29
— — Almindelig Hospital	709
— — St. Hans Hospital	196
Børn i Opfostringshuset	98

I fast Forsørgelse 5567 Personer.

Hvortil endnu kommer:

De, som erholdt Interimshjelp	113
De Huusvilde i Frelsers Arbeidshuus	178

Arbeiderne paa Ladegaarden	202
De fritliggende Syge i Alm. Hospital .	197
— — — i St. Hans Hosp.	115
De Syge, som havde fri Cuur i deres Boliger	285

Sålt 6657 Personer.

Antallet af de Personer, som ved Udgangen af 1831 vare under Forsørgelse af Fattigvæsenet, udgjorde i alt:

Almisselemmerne i Byen og Pleiehuse	4261
Lemmer i Abel Cathrines Hospital . . .	20
— — Bartou Hospital	398
— — Christians Pleiehuus	30
— — Almindelig Hospital	702
— — St. Hans Hospital	200
Børn i Opfostringshuset	65

I fast Forsørgelse 5676 Personer.

Hvortil endnu kommer:

De, som erholdt Interimshjelp	229
De Huusbilde i Frelsers Arbeidshuus . .	185
Arbeiderne paa Ladegaarden	133
De fritliggende Syge i Alm. Hospital .	210
— — — i St. Hans Hosp.	124
De Syge, som havde fri Cuur i deres Boliger	309

Sålt *) 6866 Personer.

---

*) Da de 643 Personer, som under de tre sidste Rubriker ere opførte som ved Karet's Slutning henliggende Syge,

II. Pengevæsenet.

A. Capitalerne ere i Aarene 1830 og 1831 undergaaede følgende Forandringer:

- 1) Claudi Rosfets Stiftelse, som er forenet med St. Hans Hospital.

Efter Fundatsen oplagdes af Renterne i hvert af bemeldte Aar 150 Rbd. Sedler.

- 2) Perlestikker Møllers Legat ligeledes i hvert Aar 250 Rbd. Sedler.

- 3) Tomfrue Kirstine Hoffmanns Legat. I transportable Statsfonds blev i 1830 indbetalt som Legat 750 Specier eller 1500 Rbd. r. S., hvis Renter tilfaldt Almindelig Hospital.

---

ogsaa ere indbefattede under dem, der enten som faste Almisselemmer eller ad interim nyde Hjelp af Fattigvæsenet, vil man, naar disse fradrages Totalantallet 6866, omtrent have Tallet paa dem, der stadigen hele Aaret igjennem ere faldne Fattigvæsenet til Byrde. Kun ligger her, hvad dem angaaer, som have nydt interimistisk Hjelp, Antallet paa dem, der ved Aarets Udgang var tilbage, til Grund, hvilket kan være forskjelligt fra det, som vilde udkomme, naar Man pro rata temporis reducerede dem, som havde nydt sliq Hjelp, til Personer, som havde nydt vedvarende Hjelp. Fornævnte Totaltal bliver da 6233, som er 163 hoiere end det paa samme Maade udbragte Tal for 1830, men 377 lavere end det, der udkommer for 1829. (Ofr. iøvrigt hermed Bemærkningerne i Note til Coll. Tid. for 1832 Side 138—141.)

- 4) Somfrue Kne Cathrine Hoffmanns Legat er i 1830 tilfalden 10 Rbd. 82 Sk. Sedl. og Tegn.
- 5) Johanne Magdalene Tops Legat. I 1830 blev en dette Legat tilhørende Rigsbankobligation indfriet med 1000 Rbd. r. S., hvoraf 918 Rbd. 63 Sk. anvendtes til at indkjøbe Finants-Collegii-Obligationer paa 1000 Rbd. r. S., hvorved erholdtes en Capital-Tilvæxt af 81 Rbd. 33 Sk. r. S., og endvidere tilfaldt Legatet 106 Rbd. 55 Sk. Sedl. og Tegn. I 1831 er tilfaldet Legatet
29 Rbd. 36 Sk. Sedl. og Tegn.
- 6) Frue Charlotte Amalia, Capitain og Muurmester Bonches Enkes Legat. Til Afdrag paa den legerede Capital blev i 1830 indbetalt 300 Rbd. r. S.
- 7) Cancellieraad Søren Tillemann Hempels Legat. Efter Testamentets Bestemmelse skulde Renterne af dette Legat, hvis Capitalformue ved Udgangen af 1823 var 1892 Rbd. 48 Sk. Sølv, tilfalde det almindelige Fattigvæsen, hvilken Bestemmelse i 1830 er gaaet i Dpfyldelse, efterat en Legatar, som midlertidigen skulde nyde Renterne, i 1829 er død.
- 8) Frøken Karen Hvids Legat. Renterne af dette Legat, hvis Capitalformue ved Udgangen af 1825 var 4289 Rbd. 65 Sk. Sølv, ere fra

Det kjobenhavnske Fattigvæsen

og de dette underlagte

Stiftelses, Arbejdshuses og Skolers Indtægter og Udgifter for Aaret 1831;

efterat fra Indtægter og Udgifter ere fraskilte saadanne Summer, der ikke vedkomme den egentlige Forsørgelse, men udgjøre Omdragsposter, eller og Indtægter og Udgifter, for hvilke Fattigvæsenet alene har staaet i Administrations- og Beregnings-Forhold.

A. Indtægter.	For betatmindelige Fattigvæsen.		For Almindelig Hospital.		For St. Hans Hospital paa Bisstrupgaard og sammes Aving.		For Bartou Hospital.		For Dpfostningshuset.		For Abel Cathrines Hospital.		For det militaire Depot.		For vor Frue Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For Nicolai Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For Helliggeistes Sogns Arbeidsanstalt.		For Trinitatis Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For vor Frelses Sogns Arbeidsanstalt og Skoler.		For Garnisons Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		Fo So Anl de B Di
	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	
Hans Majestæt Kongens og Hendes Majestæt Dronningens Gaver	6784.	90																									
Glaslotterie-Udgiften	18562.	48							6187.	48																	
Assistenthuus-Udgiften	1031.	24																									
1/2 Part af Havne-, Accise- og Lastpenge	412.	74																									
Kortstemplings-Udgiften	330.	—																									
1/2 pCt. af Kjøb under Haanden	2845.	35																									
1/2 pCt. af Auktionssummer	6131.	60																									
Blokke-, Bøse- og Tavlepenge	854.	87	8.	46			120.	30	154.	66																	
10 pCt. af Skuespil og Kunst	1568.	9																									
Udgift af Hundetegn	1400.	74																									
Comedie-Indtægt	1037.	64																									
Collect til Dpfostningshuset									1231.	64																	
Consumtionsgodtgjærelse til Dpfostningshuset									77.	70																	
Vesthuuspenge					33.	13 1/2																					
Tiender							2032.	15																			
Landgilder							633.	5																			
Jordskuld	8.	24					415.	10																			
Dresunds Told-Udgift							87.	63																			
Skole-Indtægter	533.	12																									
Tilskud til Fattigvæsenet:																											
1) fra Sø-Etaten	8250.	—																									
2) fra Land-Etaten	1031.	24																									
3) fra tndst-reformeert Menighed	240.	—																									
4) fra catholsk Menighed	110.	92																									
Blandede Indtægter	3644.	79																									
Milde Gaver	32.	49	5.	83																							
Landmilitair-Etatens Udgift														1237.	48												
Leie-Indtægter									152.	92																	
Industrie-Indtægter																											
Fattiges Efterladenskaber			463.	24			314.	17								55.	50							828.	92		
Skolebørns Arbeidsfortjeneste	2691.	37																									
Ligkæsepenge			321.	5	50.	16																					
Almindelig Hospitals Ligklæde			11.	—																							
Bidstrupgaards Aving					5464.	75																					
Mulcter	1472.	87																									
Renter og Legatrenter			12305.	84	11358.	11	9105.	15	1546.	67	779.	13			549.	2	584.	23	466.	9							
	58975.	9	13115.	50	16906.	19 1/2	12707.	59	9351.	23	1026.	45	1237.	48	604.	52	663.	95	466.	9	30.	50	828.	92	54.	11	
B. Udgifter.																											
Lønninger:																											
1) til Directionen	3386.	40																									
2) til Secretairen	790.	30																									
3) til Cassereen	790.	30																									
4) til Bogholderen	790.	30																									
5) til Inspecteurerne			1051.	89	1020.	8	316.	12	638.	29	52.	66	105.	40	342.	1 1/2	298.	94				293.	54	440.	34	111.	95
6) til Præster			516.	12	468.	78	774.	55			52.	66															
7) til Contoirbetjente	4350.	52	505.	64	262.	18	105.	36																			
8) til Politie-Commissionens Skriver	210.	72																									
9) til Kirkebetjente			42.	41	62.	94	124.	80			13.	58															
10) til Oldfruer			210.	72	238.	81							52.	67													
11) til Budde, Portnere, Gaardskarle, m. fl.	1364.	9	1738.	71	1950.	57 1/2	227.	65	263.	42			50.	54	54.	78	54.	78				54.	78	276.	92		
12) til Politiet	1168.	52																									
13) til Bygmesteren	209.	72																									
14) til Opklædnings-Rammerefs Forstander	210.	72																									
15) til Raagerfær, Syge- og Lemmevarterfær	371.	—	4394.	39	1766.	28 1/2	411.	14	363.	72			81.	40	44.	16	61.	64				50.	76	247.	80	12.	—

Det Kjøbenhavnske Fattigvæsen

og de dertil underlagte

Stiftelser, Arbejdshuse og Skolars Indtægter og Udgifter for Aaret 1831;

efterat fra Indtægter og Udgifter ere fraskilte saadanne Summer, der ikke vedkomme den egentlige Forsørgelse, men udgjøre Ombragsposter, eller og Indtægter og Udgifter, for hvilke Fattigvæsenet alene har staaet i Administrations- og Beregnings-Forhold.

ter.	For betatmindelige Fattigvæsen.	For Almindelig Hospital.	For St. Hans Hospital paa Bibstrupgaard og sammes Kvilling.	For Bartou Hospital.	For Opfostrings- huset.	For Abel Cathrines Hospital.	For det militaire Depot.	For vor Frue Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Nicolai Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Helliggeistes Sogns Arbeids- Anstalt.	For Trinitatis Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For vor Frelseres Sogns Arbeids- Anstalt og Skoler.	For Garnisons Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Holmens Sogns Arbeids- Anstalt og den derværende Bredgades Drengeskole.	For Bredgades Pigeskole.
	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.	Rbb. Sfl.
Hendes Maje:	6784. 90														
og Kassepenge	18562. 48				6187. 48										
anden	1031. 24														
ige unster	412. 74														
	330. —														
	2845. 35														
	6131. 60														
	854. 87	8. 46		120. 30	154. 66										
	1568. 9														
	1400. 74														
	1037. 64				1231. 64										
Opfostringshuset					77. 70										
			33. 13½												
				2032. 15											
				633. 5											
	8. 24			415. 10											
	533. 12			87. 63											
	8250. —														
Kenighed	1031. 24														
	240. —														
	110. 92														
	3644. 79														
	32. 49	5. 83													
							1237. 48								
					152. 92										
		463. 24		314. 17		247. 32		55. 50				828. 92			
	2691. 37														
		321. 5	50. 16						79. 72		30. 50		54. 11		
de		11. —													
			5464. 75												
	1472. 87														
		12305. 84	11358. 11	9105. 15	1546. 67	779. 13		549. 2	584. 23	466. 9				108. 75	
	58975. 9	13115. 50	16906. 19½	12707. 59	9351. 23	1026. 45	1237. 48	604. 52	663. 95	466. 9	30. 50	828. 92	54. 11	108. 75	
er.															
nen	3386. 40														
ren	790. 30														
en	790. 30														
eren	790. 30														
urerne		1051. 89	1020. 8	316. 12	638. 29	52. 66	105. 40	342. 1½	298. 94		293. 54	440. 34	111. 95	304. 92	
		516. 12	468. 78	774. 55		52. 66									
etjente	4350. 52	505. 64	262. 18	105. 36								210. 72			
Commissionens	210. 72														
ente		42. 41	62. 94	124. 80		13. 58									
		210. 72	238. 81				52. 67								
ortnere, Gaards-															
fl.	1364. 9	1738. 71	1950. 57½	227. 65	263. 42		50. 54	54. 78	54. 78		54. 78	276. 92			4
	1168. 52														
eren	209. 72														
ings- Kamme-															
flaender	210. 72														
er, Syge- og															
terter	371. —	4394. 39	1766. 28½	411. 14	363. 72		81. 40	44. 16	61. 64		50. 76	247. 80	12. —	27. 48	26. 48

	For det almindelige Fattigvæsen.	For Almindelig Hospital.	For St. Hans Hospital paa Bibstrupgaard og sammes Kvling.	For Bartou Hospital.	For Dpfstrings- huset.	For Abel Cathrines Hospital.	For det militaire Depot.	For vor Frue Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Nicolai Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Helliggeistes Sogns Arbeids- Anstalt.	For Trinitatis Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For vor Frelseres Sogns Arbeids- Anstalt og Skoler.	For Garnisons Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.
	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.	Rbb. Sk.
Almisse og Huusleiehjelp	66868. 21½	6031. 23	. . . . .	10055. 65	. . . . .	1098. 78	162. 37½	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Interims- og extraordinair Understøttelse	2245. 27	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Forplejnings-Udgifter	5124. 34	24140. 88	14107. 94½	80. 49	3291. 43	39. 23	359. 24	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Medicinal-Udgifter: 1) Lægelønninger													
2) Medicin m. m.													
Beklædnings-Udgifter	13838. 90	428. 94	2962. 65½	136. 27	1310. 8	. . . . .	15. 54	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	4. 20	. . . . .
Begravelses-Udgifter	. . . . .	586. 20	32. 36	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	53. 73	. . . . .	24. 55	. . . . .	28. 60
Liggkassers Fornyer	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Huusreparations- og Bygnings-Udgifter	. . . . .	2128. 83	2522. 44	315. 64	609. 91	451. 61	111. 52	1050. 47	208. 78	. . . . .	257. 11	832. 1	99. 68
Inventarier og Inventarii-Reparationer	28. 70	8403. 55	3514. 68½	115. 58	598. 81	45. —	191. 45	265. 62	109. 62	. . . . .	82. 48	565. 69	121. 62
Dræbnings-Udgifter	467. 85	6067. 22	4838. 55	778. 53	438. 92	24. 52	197. 3	453. 38	423. 34	. . . . .	341. 7	1552. 25	466. 39
Belysnings-Udgifter	131. 46	898. 20	758. 64	126. 24	106. 88	9. 60	23. —	128. 91	158. 80	. . . . .	113. 86	307. —	133. 16
Vaff og Udgifter derved	. . . . .	1802. 31	390. 48	2. 63	371. 14	. . . . .	14. 84½	— 20	3. 24	. . . . .	157. 80	13. 24	. . . . .
Ekorsteens- og Kaffelovns-Renovation	. . . . .	156. 64	61. 84	22. 12	12. 88	. . . . .	4. 16	13. 36	8. 58	. . . . .	6. 68	23. 9	7. 36
Locums Renovation	. . . . .	72. 64	. . . . .	123. 92	59. —	19. 1	. . . . .	75. 40	59. 46	. . . . .	57. 79	199. 21	44. 31
Contoirsager, Brevporto etc.	1629. 64	185. 22	26. 25	25. —	8. 25	. . . . .	8. 63	27. 40	68. 28	. . . . .	17. 41	137. 34	2. 24
Communion-Brod og Viin	. . . . .	20. —	— 18	33. —	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Skole-Udgifter: 1) Lærersøn	. . . . .	139. 8	50. —	. . . . .	1165. 46	. . . . .	. . . . .	797. 78	1125. 40	. . . . .	709. 2	1896. 9	1034. —
2) Skolesager	. . . . .	1. 30	. . . . .	. . . . .	241. 43	. . . . .	. . . . .	58. 12	212. 93	. . . . .	117. 34	272. 85	117. 29
Assurancepremier	. . . . .	160. 20	181. 90	77. 61	82. 64	19. 48	. . . . .	20. 90	12. 22	. . . . .	14. 32	40. 40	. . . . .
Blandede Udgifter	. . . . .	1225. 63	1099. —	14. 31	195. 85	16. 28	11. 27½	18. 56	44. 4	. . . . .	58. 82	63. 58	3. 48
Skatter og Afgifter	. . . . .	12. 40	168. 29	16. 48	10. 32	4. 12	. . . . .	. . . . .	2. 8	. . . . .	2. 8	24. 60	1. 54
Leie-Udgifter	. . . . .	. . . . .	8. 24	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Fattigvæsenets Pensioner	1119. 79	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Sand, Kofte, Kogelse, Halm etc.	. . . . .	701. 8	100. 27	72. 60	31. 34	3. 80	14. 12	111. 3	140. 56	. . . . .	50. 64	473. 24	18. 80
Industrie-Udgifter	. . . . .	1. 66½	1006. 46	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	12. 48	66. 8	. . . . .	11. 36	. . . . .	3. 80
Gjæstgæster Kirke	. . . . .	. . . . .	. . . . .	85. 40	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Bidstrupgaards Kvling	. . . . .	. . . . .	1808. 50	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Renter og Legatrenter	30608. 63	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	130. 84	688. 10	470. 6
Summa	135705. 78½	61623. 57½	39408. 81½	14041. 49	9800. 17	1871. 65	1403. 73½	3444. 84½	3112. 86	. . . . .	2552. 65	8268. 95	2676. 56

Ballance for Aaret 1831.

	Indtægter.	Udgifter.
For det almindelige Fattigvæsen eller Byeforsørgelsen	58975 Rbb. 9 Sk.	135705 Rbb. 78½ Sk.
= Almindelig Hospital	13115 — 50 —	61623 — 57½ —
= St. Hans Hospital paa Bibstrupgaard og sammes Kvling	16906 — 19½ —	39408 — 81½ —
= Bartou Hospital	12707 — 59 —	14041 — 49 —
= Dpfstringshuset	9351 — 23 —	9800 — 17 —
= Abel Cathrines Hospital	1026 — 45 —	1871 — 65 —
= det militaire Depot	1237 — 48 —	1403 — 73½ —
= vor Frue Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	604 — 52 —	3444 — 84½ —
= Nicolai Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	663 — 95 —	3112 — 86 —
= Helliggeistes Sogns Arbeids-Anstalt	466 — 9 —	— — —
= Trinitatis Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	30 — 50 —	2552 — 65 —
= vor Frelseres Sogns Arbeids-Anstalt og Skoler	828 — 92 —	8268 — 95 —
= Garnisons Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	54 — 11 —	2676 — 56 —
= Holmens Sogns Arbeids-Anstalt og den der- værende Bredgaders Drengeskole	108 — 75 —	3341 — 9 —
= Bredgaders Pigeskole	— — —	1392 — 44½ —
Summa	116076 Rbb. 61½ Sk.	288644 Rbb. 94 Sk.

Underballance for Aaret 1831 . . . . . 172568 Rbb.

Da, af ovennævnte Stiftelser, Bartou Hospital og Dpfstringshuset skulle bestaae ved deres egne Indtægter og beholde deres Overflud, og da disse Stiftelser, for at undgaae Omdrageposter, ere belastede med nogle og tilgodekrevne andre Summer i den forommeldte Tabel over Indtægter og Udgifter, saa bliver Dpregning for saadanne Summer at tilføie særskilt og saaledes:

1) Bartou Hospitals Indtægter og Udgifter balancere imod hinanden naar Bartou tilgodekriver Leie af Localer til Directionsstue, Forsamlingsværelser, Hovedcontoirerne, m. m., 309 Rbb. 36 Sk., Tilflud efter Rescript af 17 Marts 1784, ialt 1357 Rbb. 24 Sk. og derimod belastes med den affkrevne Andeel af Medicinal-Dispensations-Anstaltens Besparelse: 23 Rbb. 34 Sk.

2) Dpfstringshusets Indtægter og Udgifter, saasom:

Indtægter.	Udgifter.
9351 Rbb. 23 Sk.	9800 Rbb. 17 Sk.

Huusleie, som Fattigvæsenet skal svare af Skoler og Arbeidshuus 721 — 84 —
Afkøring af Medicinal-Dispensations-Anstaltens Besparelse 12 — 45 —

Summa 10073 Rbb. 11 Sk. 9812 Rbb. 62 Sk.

Dpfstringshusets Overflud for Aaret 1831, tilgaaer til Underballancens Beløb med . . . . . 260 —
da disse for en Deel skal afholde denne Stiftelses Underballancer for ældre Aar.

Fattigvæsenets virkelige Underballance bliver saaledes for Aaret 1831 172828 Rbb.

	For det almindelige Fattigvæsen.	For Almindelig Hospital.	For St. Hans Hospital paa Bibstrupgaard og sammes Avling.	For Bartou Hospital.	For Dpfostnings- huset.	For Abel Cathrines Hospital.	For det militære Depot.	For vor Frue Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Nicolai Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Helliggeistes Sogns Arbeids- Anstalt.	For Trinitatis Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For vor Frelfers Sogns Arbeids- Anstalt og Skoler.	For Garnisons Sogns Arbeids- Anstalt og Skole.	For Holmens Sogns Arbeids- Anstalt og den bervarende Bredgaders Drengeffole.	For Bredgaders Pigeffole.
	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.	Rbb. Sf.
paar Understøttelse	66868. 21½	6031. 23	10055. 65	1098. 78	162. 37½										
1) Løgelønninger	5124. 34	24140. 88	14107. 94½	80. 49	3291. 43	39. 23	359. 24								
2) Medicin m. m.	13838. 90	428. 94	2962. 65½	136. 27	1310. 8		15. 54					4. 20			
		586. 20	32. 36						53. 73		24. 55		28. 60		
						10. 24									
Bygnings-Udgifter	28. 70	2128. 83	2522. 44	315. 64	609. 91	451. 61	111. 52	1050. 47	208. 78		257. 11	832. 1	99. 68	10. 4	— . 44
arii-Reparationer	467. 85	8403. 55	3514. 68½	115. 58	598. 81	45. —	191. 45	265. 62	109. 62		82. 48	565. 69	121. 62	249. 8	49. 73
	131. 46	6067. 22	4838. 55	778. 53	438. 92	24. 52	197. 3	453. 38	423. 34		341. 7	1552. 25	466. 39	563. 62	202. 93
		898. 20	758. 64	126. 24	106. 88	9. 60	23. —	128. 91	158. 80		113. 86	307. —	133. 16	357. 50	115. 32
Ans-Renovation		1802. 31	390. 48	2. 63	371. 14		14. 84½	— . 20	3. 24		157. 80	13. 24			
		156. 64	61. 84	22. 12	12. 88	10. 80	4. 16	13. 36	8. 58		6. 68	23. 9	7. 36	5. 68	8. —
		72. 64		123. 92	59. —	19. 1		75. 40	59. 46		57. 79	199. 21	44. 31	49. 24	50. 24
etc.	1629. 64	185. 22	26. 25	25. —	8. 25		8. 63	27. 40	68. 28		17. 41	137. 34	2. 24	6. 20	8. 8
Biin		20. —	— 18	33. —											
æreløn		139. 8	50. —		1165. 46			797. 78	1125. 40		709. 2	1896. 9	1034. —	1266. 37	741. 80½
Skolefager		1. 30			241. 43			58. 12	212. 93		117. 34	272. 85	117. 29	396. 92	104. 66
		160. 20	181. 90	77. 61	82. 64	19. 48		20. 90	12. 22		14. 32	40. 40			
		1225. 63	1099. —	14. 31	195. 85	16. 28	11. 27½	18. 56	44. 4		58. 82	63. 58	3. 48	12. 28	24. 30
		12. 40	168. 29	16. 48	10. 32	4. 12			2. 8		2. 8	24. 60	1. 54		
			8. 24												
Halm etc.	1119. 79	701. 8	100. 27	72. 60	31. 34	3. 80	14. 12	111. 3	140. 56		50. 64	473. 24	18. 80	70. 8	33. 90
		1. 66½	1006. 46					12. 48	66. 8		11. 36		3. 80	21. 44	19. 32
			1808. 50	85. 40											
Summa	135705. 78½	61623. 57½	39408. 81½	14041. 49	9800. 17	1871. 65	1403. 73½	3444. 84½	3112. 86		2562. 65	8268. 95	2676. 56	3341. 9	1392. 44½

Ballance for Aaret 1831.

	Indtægter.	Udgifter.
mindelige Fattigvæsen eller Dpforsørgelsen	58975 Rbb. 9 Sf.	135705 Rbb. 78½ Sf.
delig Hospital	13115 — 50 —	61623 — 57½ —
Hans Hospital paa Bibstrupgaard og sammes Avling	16906 — 19½ —	39408 — 81½ —
u Hospital	12707 — 59 —	14041 — 49 —
tringshuset	9351 — 23 —	9800 — 17 —
Cathrines Hospital	1026 — 45 —	1871 — 65 —
ilitaire Depot	1237 — 48 —	1403 — 73½ —
ue Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	604 — 52 —	3444 — 84½ —
ii Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	663 — 95 —	3112 — 86 —
geistes Sogns Arbeids-Anstalt	466 — 9 —	— — —
atis Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	30 — 50 —	2552 — 65 —
relfers Sogns Arbeids-Anstalt og Skoler	828 — 92 —	8268 — 95 —
sons Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	54 — 11 —	2676 — 56 —
ns Sogns Arbeids-Anstalt og den ber- de Bredgaders Drengeffole	108 — 75 —	3341 — 9 —
adens Pigeffole	— — —	1392 — 44½ —
	116076 Rbb. 61½ Sf.	288644 Rbb. 94 Sf.

Underballance for Aaret 1831 . . . . . 172568 Rbb. 32½ Sf.

Da, af ovennævnte Stiftelser, Bartou Hospital og Dpfostningshuset skulle bestaae ved deres egne Indtægter og beholde deres Overflud, og da disse Stiftelser, for at undgaae Dmbragsposter, ere belastede med nogle og tilgodefforne andre Summer i den forommeldte Tabel over Indtægter og Udgifter, saa bliver Dpregning for saadanne Summer at tilføie særskilt og saaledes:

- 1) Bartou Hospitals Indtægter og Udgifter balancere imod hinanden naar Bartou tilgodeffornes Leie af Localer til Directionsstue, Forsamlingsværelser, Hovedcontoirerne, m. m., 309 Rbb. 36 Sf., Tilflud efter Rescript af 17 Marts 1784, ialt 1357 Rbb. 24 Sf. og derimod belastes med den afforne Andeel af Medicinal-Dispensations-Anstaltens Besparelse: 23 Rbb. 34 Sf.

- 2) Dpfostningshusets Indtægter og Udgifter, saasom:

Indtægter.	Udgifter.
9351 Rbb. 23 Sf.	9800 Rbb. 17 Sf.

Huusleie, som Fattigvæsenet skal svare af Skoler og Arbeidshuus 721 — 84 —
Affrivning af Medicinal-Dispensations-Anstaltens Besparelse 12 — 45 —

Summa 10073 Rbb. 11 Sf. 9812 Rbb. 62 Sf.

Dpfostningshusets Overflud for Aaret 1831, tilgaaer til Underballancens Beløb med . . . . . 260 — 45 —

da disse for en Deel skal afholde denne Stiftelses Underballancer for ældre Aar.

Fattigvæsenets virkelige Underballance bliver saaledes for Aaret 1831 172828 Rbb. 77½ Sf.

Det kjobenhavnske Fattigvæsens

og de dets underlagte

Stiftelsers, Arbejdshuses og Skolers Indtægter og Udgivter for 1831.

A. Indtægter.	For det almindelige Fattigvæsen.		For Almindelig Hospital.		For St. Hans Hospital paa Bisstrupgaard og sammes Avling.		For Bartou Hospital.		For Dpfostningshuset.		For St. Cathrines Hospital.		For det militaire Depot.		For vor Frue Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For Nicolai Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For Helligestefes Sogns Arbeidsanstalt.		For Trinitatis Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For vor Frelfers Sogns Arbeidsanstalt og Skoler.		For Garnisons Sogns Arbeidsanstalt og Skole.		For Holn Sogns Arv Anstalt og hervedes Bredgab Drengesk.	
	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.	Rbb.	St.
Hans Majestæt Kongens og Hendes Majestæt Dronningens Gaver	6784.	90																										
Elaeslotterie-Udgivten	18562.	48							6187.	48																		
Assistentshaus-Udgivten	1031.	24																										
1/4 Part af Havne-, Accise- og Lastpenge	412.	74																										
Kortstemplings-Udgivten	330.	—																										
1/4 pCt. af Kjob under Haanden	2845.	35																										
1/4 pCt. af Auctionssummer	6131.	60																										
Blokke-, Bøsse- og Lavtepenge	854.	87	8.	46			120.	30	154.	66																		
10 pCt. af Skuespil og Kunstler	1568.	9																										
Udgivt af Hundetegn	1400.	74																										
Comedie-Indtægt	1037.	64																										
Collect til Dpfostningshuset										1231.	64																	
Consumptionsgodtgjærelse til bito											77.	70																
Posthuuspenge					33.	13 1/2																						
Gjentofte Rikke								17.	14																			
Tiender								2406.	4																			
Landbailder								633.	5																			
Torbilby	8.	24						415.	47																			
Refunds Løb-Udgivt								87.	63																			
Kønnings Godtgjærelse: 1) fra Land-Statens	280.	48																										
2) fra Søe-Statens	193.	84																										
Skole-Indtægter	533.	12																										
Tilskud til Fattigvæsenet:																												
1) fra Søe-Statens	8250.	—																										
2) fra Land-Statens	1031.	24																										
3) fra tydsk-reformert Menighed	240.	—																										
4) fra catholsk Menighed	110.	92																										
Refund. Almisse fra Forskjellige	759.	18	1867.	93	396.	94	975.	45			31.	42																
Blanchede Indtægter	3755.	37	202.	16	1988.	19	53.	33																				
Milde Gaver	32.	49	5.	83																								
Refunderet Interimshjelp	165.	65																										
Landmilitair-Statens Udgivt													1237.	48														
Leie-Indtægter			618.	72			309.	36	874.	80																		
Industrie-Indtægter			22.	13 1/2																								
Fattiges Efterladenskaber			474.	4			314.	17			253.	24			65.	66												
Skolebørns Arbeidsfortjeneste	2691.	37																										
Medicinal-Dispensations-Anstaltens Besparelse for 1831	6898.	5																										
Refunderede Begravelses-Udgivter			276.	10	31.	64																						
Refunderede Medicinal-Udgivter			54.	44																								
Liggkaspenge			495.	27	56.	66										85.	—				40.	—						
Almindelig Hospitals Liggkæde			11.	—																								
Refunderede Bektædnings-Udgivter			4.	—	228.	72																						
Refunderede Belysnings-Udgivter			8.	44																								
Bidstrupgaards Avling					5464.	75																						
Mulcter	1472.	87																										
Refunderede Forpleinings-Udgivter			14096.	67	12070.	28 1/2								303.	81													
Refunderede Koftes Udgivter			2.	32																								
Udgivt til Bartou efter Rescript af 1784							1047.	84																				
Refunderede Inventari-Udgivter					22.	52																						
Refunderede Quasreparations-Udgivter			107.	21																								
Renter			4925.	61	12709.	57	12180.	22	4722.	90	1579.	37			1482.	11	1815.	35	392.	55	848.	89	891.	20	245.	42	70.	
Legatrenter: 1) af Ruchs Legat					3009.	43																						
2) af N. Brochs —	38.	24	211.	92	313.	47	68.	81							76.	48	76.	48	38.	24	38.	24	76.	48	76.	48	38.	
3) af Preshns —			190.	72	186.	80	165.	—																				
4) af Wilbers —			9702.	19	6099.	89																						
5) af Dahlsgaards —	967.	36																										
6) af v. Hurchs —			216.	54																								
7) af Haabers —	87.	40																										
8) af Roselins —	418.	48																										
9) af Pfligers —	172.	83																										
10) af Nielsens —	82.	48																										
11) af Berners —					25.	76																						
12) af Sulthers —																												
13) af D. Buschs —	10.	25																										
14) af Schorns —			196.	42	78.	55	86.	40																				
15) af Sinkenhagens —	</																											

B. Udgifter.

	For det almindelige Fattigvæsen.	For Almindelig Hospital.	For St. Hans Hospital paa Bidstrupgaard og sammes Avling.	For Bartou Hospital.	For Dpforskringshuset.	For Abel Cathrines Hospital.	For det militaire Depot.	For vor Frue Sogns Arbeidsanstalt og Skole.	For Nicolai Sogns Arbeidsanstalt og Skole.	For Helliggeistes Sogns Arbeidsanstalt.	For Trinitatis Sogns Arbeidsanstalt og Skole.	For vor Frelsers Sogns Arbeidsanstalt og Skoler.	For Garnisons Sogns Arbeidsanstalt og Skole.
Lønninger:													
1) til Directionen	3386. 40												
2) til Secretairen	790. 30												
3) til Bogholderen	790. 30												
4) til Kassereren	790. 30												
5) til Inspecteurerne		1051. 89	1020. 8	316. 12	638. 29	52. 66	105. 40	312. 1½	298. 94		293. 54	440. 34	111. 9½
6) til Præsterne		516. 12	468. 78	774. 55		52. 66							
7) til Contoirbetjentene	4350. 52	505. 64	262. 18	105. 36								210. 72	
8) til Politicommissionens Skriver	210. 72												
9) til Kirkebetjente		42. 41	62. 94	124. 80		13. 58							
10) til Ddbfruer		210. 72	238. 81				52. 67						
11) til Bubbe, Portnere etc.	1364. 9	1738. 71	1950. 57½	227. 65	263. 42		50. 54	54. 78	54. 78		54. 78	276. 92	
12) til Politiebetjente	1642. 88												
13) til Bygmesteren	209. 72												
14) til Dpforskringskammerets Forstander	210. 72												
15) til Raagerster, Egge- og Lemmevarterster	371. —	4394. 39	1766. 28½	411. 14	363. 72		81. 40	44. 16	61. 64		50. 76	247. 80	12. —
Almisse og Huusleiehjelp	67627. 39½	7899. 20		11031. 14		1130. 24	162. 37½						
Interims- og ekstraordinair Understøttelse	2410. 92												
Forplejnings-Udgifter		29266. 18	24462. 87		3244. 79		652. 94						
Medicinal-Udgifter: 1) Læge-Løn	1878. 19	2339. 31	1539. 15	52. 42	31. 44								
2) Medicin	5751. 74	10616. 48	959. 77	51. 41	27. 61	70. 87	18. 50						
Beklædnings-Udgifter	13838. 90	432. 94	3191. 41½		1310. 8		15. 54					4. 20	
Begravelses-Udgifter		862. 30	64. 4	136. 27					53. 73		24. 55		28. 60
Ligkassers Fornødsler		174. 22	6. 50			10. 24			5. 24		18. 46		5. 8½
Huusreparations- og Bygnings-Udgifter		2236. 8	2522. 44	315. 64	609. 91	451. 61	111. 52	1050. 47	208. 78		257. 11	832. 1	99. 68
Inventarier og Inventariis-Reparationer	28. 70	8403. 55	3537. 24½	115. 58	598. 81	45. —	191. 45	265. 62	109. 62		82. 48	565. 69	121. 62
Brændfels-Udgifter	467. 85	6067. 22	4838. 55	778. 53	438. 92	24. 52	197. 3	453. 38	423. 34		341. 7	1552. 25	466. 39
Belysnings-Udgifter	131. 46	906. 64	758. 64	126. 24	106. 88	9. 60	23. —	128. 91	158. 80		113. 86	307. —	133. 16
Waff og Udgifter derved		1802. 31	390. 48	2. 63	371. 14		14. 84½	— 20	3. 24		157. 80	13. 24	
Skorsteens- og Kalkelovns-Renovation		156. 64	61. 84	22. 12	12. 88		4. 16	13. 36	8. 58		6. 68	23. 9	7. 36
Locums-Renovation		72. 64		123. 92	59. —	19. 1		75. 40	59. 46		57. 79	199. 21	44. 31
Contoirsager, Brevporto etc.	1629. 64	185. 22	26. 25	25. —	8. 25		8. 63	27. 40	68. 28		17. 41	137. 34	2. 24
Communion-Brod og Wiin		20. —	— 18	33. —									
Skole-Udgifter: 1) Lærer-Løn		139. 8	50. —		1165. 46			797. 78	1125. 40		709. 2	1896. 9	1034. —
2) Skolefager		1. 30			241. 43			58. 12	212. 93		117. 34	272. 85	117. 28
Assurance-Præmier		160. 20	181. 90	77. 61	82. 64	19. 48		20. 90	12. 22		14. 32	40. 40	
Blandede Udgifter	110. 54	1427. 79	3087. 19	67. 64	195. 85	16. 28	11. 27½	18. 56	44. 4		58. 82	63. 58	3. 48
Skatter og Afgifter af Tiender og Bygninger etc.		12. 40	168. 29	390. 37	10. 32	4. 12			2. 8		2. 8	24. 60	1. 54
Leie-Udgifter	309. 36		8. 24										
Fattigvæsenets Pensioner	1119. 79												
Sand, Koste, Røgelse, Halm etc.		703. 40	100. 27	72. 60	31. 34	3. 80	14. 42	111. 3	140. 56		50. 64	473. 24	18. 80
Industrie-Udgifter		23. 80	1006. 46					12. 48	66. 8		11. 36	72. 46	3. 80
Gjæstofte Kirke				102. 54									
Jordfyld				— 37									
Rest til Bartou efter Rescript af 1784	1047. 84		7431. 00										
Udgifter ved Auction over Fattiges Efterskadenfaber		10. 76				5. 88		10. 16					
Renter af Legater i Stiftelsernes Bygninger og optagne Laan	40037. 10	7261. 84	11625. 60	3607. 8	3176. 23	800. 24		1023. —	965. 24	466. 9	1081. 95	1720. 75	792. —
Legat-Renter	629. 13		271. 49										
	151136. 6½	89641. 94	72060. 92	19092. 17	12988. 85	2740. 91	1716. 1½	4478. 4½	4083. 38	466. 9	3522. 26	9374. 14	3004. 39

Ballance for Aaret 1831.

	Indtægter.	Udgifter.
For det almindelige Fattigvæsen eller Dpforsørgelsen	77440 Rbd. 51 St.	151136 Rbd. 6½ St.
= Almindelig Hospital	37203 — 92½	89641 — 94 —
= St. Hans Hospital paa Bidstrupgaard og sammes Avling	49171 — 68 —	72060 — 92 —
= Bartou Hospital	19092 — 17 —	19092 — 17 —
= Dpforskringshuset	13249 — 34 —	12988 — 85 —
= Abel Cathrines Hospital	1864 — 7 —	2740 — 91 —
= det militaire Depot	1541 — 33 —	1716 — 1½ —
= vor Frue Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	1637 — 68 —	4478 — 4½ —
= Nicolai Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	2100 — 56 —	4083 — 38 —
= Helliggeistes Sogns Arbeids-Anstalt	466 — 9 —	466 — 9 —
= Trinitatis Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	1000 — 11 —	3522 — 26 —
= vor Frelsers Sogns Arbeids-Anstalt og Skoler	1934 — 11 —	9374 — 14 —
= Garnisons Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	381 — 90 —	3004 — 39 —
= Holmens Sogns Arbeids-Anstalt og den derved værende Bredgaden Drengeskole	108 — 75 —	3856 — 69 —
= Bredgaden Pige-skole	— — —	1598 — 68½ —
	207192 Rbd. 46½ St.	379760 Rbd. 79 St.

Underballance for Aaret 1831 172568

Til Underballancens Sum tilgaar:

Da Dpforskringshuset skal bestaae ved dets egne Indtægter, tilgaar til

Underballancen

dettes Overskud til ældre Underballancers Dækning 260 Rbd. 45 St.

hvorefter Fattigvæsenets Underballance for

Aaret 1831 udgjør . . . . . 172828 — 77½ —

Udgivter.

	For det almindelige Fattigvæsen.	For Almindelig Hospital.	For St. Hans Hospital paa Bidstrupgaard og sammes Aotling.	For Bartou Hospital.	For Dpforskringshuset.	For Abel Cathrines Hospital.	For det militaire Depot.	For vor Frue Sogns Arbeids-Anstalt og Skole.	For Nicolai Sogns Arbeids-Anstalt og Skole.	For Helliggeistes Sogns Arbeids-Anstalt.	For Trinitatis Sogns Arbeids-Anstalt og Skole.	For vor Frelfers Sogns Arbeids-Anstalt og Skoler.	For Garnisons Sogns Arbeids-Anstalt og Skole.	For Holmens Sogns Arbeids-Anstalt og den derværende Bredgaders Drengeskole.	For Bredgaders Digeffole.
Directionen	3386. 40														
Secretairen	790. 30														
Bogholderen	790. 30														
Kassieren	790. 30														
Inspecteurerne		1051. 89	1020. 8	316. 12	638. 29	52. 66	105. 40	312. 1½	298. 94		293. 54	440. 34	111. 95	304. 22	
Præsterne		516. 12	468. 78	774. 55		52. 66									
Contoirbetjentene	4350. 52	505. 64	262. 18	105. 36								210. 72			
Politiecommissionens Skriver	210. 72														
Kirkebetjente		42. 41	62. 94	124. 80		13. 58									
Dibfruer		210. 72	238. 81				52. 67								
Bubde, Portnere etc.	1364. 9	1738. 71	1950. 57½	227. 65	263. 42		50. 54	54. 78	54. 78		54. 78	276. 92			4. —
Politiebetjente	1642. 88														
Dygnestere	209. 72														
Dpforskringskammerets Forstander	210. 72														
Kaagerter, Syge- og Lemmevarterter	371. —	4394. 39	1766. 28½	411. 14	363. 72		81. 40	44. 16	61. 64		50. 76	247. 80	12. —	27. 48	26. 48
Lehjelp	67627. 39½	7899. 20		11031. 14		1130. 24	162. 37½								
ordinair Understøttelse	2410. 92														
Udgivter		29266. 18	24462. 87		3244. 79		652. 94								
er: 1) Løge-Løn	1878. 19	2339. 31	1539. 15	52. 42	31. 44										
2) Medicin	5751. 74	10616. 48	959. 77	51. 41	27. 61	70. 87	18. 50								
Udgivter	13838. 90	432. 94	3191. 41½		1310. 8		15. 54					4. 20			
ter		862. 30	64. 4	136. 27					53. 73		24. 55		28. 60		
ter		174. 22	6. 50						5. 24		18. 46		5. 85		
og Bygnings-Udgivter		2236. 8	2522. 44	315. 64	609. 91	451. 61	111. 52	1050. 47	208. 78		257. 11	832. 1	99. 68	10. 4	— 44
inventarii-Reparationer	28. 70	8403. 55	3537. 24½	115. 58	598. 81	45. —	191. 45	265. 62	109. 62		82. 48	565. 69	121. 62	249. 8	49. 73
ter	467. 85	6067. 22	4838. 55	778. 53	438. 92	24. 52	197. 3	453. 38	423. 34		341. 7	1552. 25	466. 39	563. 62	202. 93
ter	131. 46	906. 64	758. 64	126. 24	106. 88	9. 60	23. —	128. 91	158. 80		113. 86	307. —	133. 16	357. 50	115. 32
der ved		1802. 31	390. 48	2. 63	371. 14		14. 84½	— 20	3. 24		157. 80	13. 24			
afkølvns-Renovation		156. 64	61. 84	22. 12	12. 88		4. 16	13. 36	8. 58		6. 68	23. 9	7. 36	5. 68	8. —
ion		72. 64		123. 92	59. —	19. 1		75. 40	59. 46		57. 79	199. 21	44. 31	49. 24	50. 24
exporto etc.	1629. 64	185. 22	26. 25	25. —	8. 25		8. 63	27. 40	68. 28		17. 41	137. 34	2. 24	6. 20	8. 8
id og Wiin		20. —	— 18	33. —											
1) Lærer-Løn		139. 8	50. —		1165. 46			797. 78	1125. 40		709. 2	1896. 9	1034. —	1266. 37	744. 80½
2) Skolefager		1. 30			241. 43			58. 12	212. 93		117. 34	272. 85	117. 29	396. 92	104. 66
ter		160. 20	181. 90	77. 61	82. 64	19. 48		20. 90	12. 22		14. 32	40. 40			
ter	110. 54	1427. 79	3087. 19	67. 64	195. 85	16. 28	11. 27½	18. 56	44. 4		58. 82	63. 58	3. 48	12. 28	24. 30
ter af Tiender og Bygninger		12. 40	168. 29	390. 37	10. 32	4. 12			2. 8		2. 8	24. 60	1. 54		
	309. 36		8. 24											515. 60	206. 24
ensioner	1119. 79														
Røgelse, Halm etc.		703. 40	100. 27	72. 60	31. 34	3. 80	14. 42	111. 3	140. 56		50. 64	473. 24	18. 80	70. 8	33. 90
er		23. 80	1006. 46					12. 48	66. 8		11. 36	72. 46	3. 80	21. 44	19. 32
				102. 54											
				— 37											
Udgivter Rescript af 1784	1047. 84		7131. 00												
action over Fattiges Efter- kaber		10. 76				5. 88		10. 16							
er i Stiftelsernes Bygninger	40037. 10	7261. 84	11625. 60	3607. 8	3176. 23	800. 24		1023. —	965. 24	466. 9	1081. 95	1720. 75	792. —		
tagne Laan	629. 13		271. 49												
	151136. 6½	89641. 94	72060. 92	19092. 17	12988. 85	2740. 91	1716. 1½	4478. 4½	4083. 38	466. 9	3522. 26	9374. 14	3004. 39	3856. 69	1598. 68½

Balance for Aaret 1831.

	Indtægter.	Udgivter.
for det almindelige Fattigvæsen eller Bøforsørgelsen	77440 Rbd. 51 St.	151136 Rbd. 6½ St.
= Almindelig Hospital	37203 — 92½	89641 — 94 —
= St. Hans Hospital paa Bidstrupgaard og sammes Aotling	49171 — 68 —	72060 — 92 —
= Bartou Hospital	19092 — 17 —	19092 — 17 —
= Dpforskringshuset	13249 — 34 —	12988 — 85 —
= Abel Cathrines Hospital	1864 — 7 —	2740 — 91 —
= det militaire Depot	1541 — 33 —	1716 — 1½ —
= vor Frue Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	1637 — 68 —	4478 — 4½ —
= Nicolai Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	2100 — 56 —	4083 — 38 —
= Helliggeistes Sogns Arbeids-Anstalt	466 — 9 —	466 — 9 —
= Trinitatis Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	1000 — 11 —	3522 — 26 —
= vor Frelfers Sogns Arbeids-Anstalt og Skoler	1934 — 11 —	9374 — 14 —
= Garnisons Sogns Arbeids-Anstalt og Skole	381 — 90 —	3004 — 39 —
= Holmens Sogns Arbeids-Anstalt og den derværende Bredgaders Drengeskole	108 — 75 —	3856 — 69 —
= Bredgaders Digeffole	— — —	1598 — 68½ —
	207192 Rbd. 46½ St.	379760 Rbd. 79 St.

Underbalance for Aaret 1831 . . . . . 172568 Rbd. 32½ St.

Til Underballancens Sum tilgaar:

Da Dpforskringshuset skal bestaa ved dets egne Indtægter, tilgaar til Underballancen

dettes Overflod til ældre Underballancers Dækning 260 Rbd. 45 St.

hvorefter Fattigvæsenets Underbalance for

Aaret 1831 udgjør . . . . . 172828 — 77½ —

- 1 Januar 1830 udbeelte til 3 Familier, som uden egen Brøde vare blevne forarmede.
- 9) Bogtrykkerens **Andreas Tornbergs Legat.** Af Renterne af dette Legat, hvis Capitalformue ved Udgangen af 1821 var 3548 Rbd. 47 Sk. Solv og 52 Rbd. 30 Sk. Sedl. og Teg. ere Portioner af 6 Rbd. aarlig bestemt at skulle uddeles til fattige og sygelige Mennesker, som kunne bevise, uagtet deres Svaghed, ikke at have været dovne eller levet alene af Almisse. Denne Uddeling har fra 1ste Januar 1830 fundet Sted til en dertil udnævnt Legatar.
- 10) Skibscapitain **Lorenz Petersen Wallis og Enkes Legat.** Af dette Legat, hvis Capitalformue ved Udgangen af 1828 udgjorde: a. til **Bartou Hospital** 2402 Rbd. 43½ Sk. og b. til **Abel Cathrines Hospital** 2320 Rbd., deels Solv og deels Repræsentativer, ere Renterne kvartaliter udbetalte til 4 Fruentimmerlemmer i hver af fornævnte Stiftelser, hvis Fædre have været Borgere, og som enten ere syge og sengeliggende eller berøvede Synet. Denne Udbetaling har fundet Sted siden 1826, efterat Capitalerne vare indbetalte, nemlig til **Bartou Hospital** i 1825 og til **Abel Cathrines Hospital** i Begyndelsen af 1826.
- 11) **Bartou Hospital.** Ved i 1831 af dets Capitalformue at anbringe 165 Rbd. Sedler i Stats-

papirer til Beløb 200 Rbd. Sølv, erholdtes en Capitalavance af 35 Rbd.

- 12) Mundkof Hans Kruses Legat. Ved et den 3 Mai 1826 oprettet og den 6 November 1829 confirmeret Testamente, har Mundkof Kruse legeret:
- a. til 2 Senges Dpretelse i Bartou Hospital, dog saaledes, at de til hans Familie henhørende Personer, naar de som trængende derom indgive Begjæring, fortrinligen skulle have Udgang til at indlægges paa Sengene, 2200 Rbd. Sølv. b. til det almindelige Fattigvæsen, med den Bestemmelse, at Renterne skulle tildeles de Fattige efter høie Bedkommendes bedste Skjønnende, 2800 Rbd. Sedl. Disse Capitaler ere afleverede til Fattigvæsenet den 4 Marts 1831 i Speciesbank-Actier, og hele Legatets Capitalformue udgjør saaledes 5000 Rbd. S. Men ifølge Testamentets Bestemmelse skal Karen Hansen, Frederik Didcks Enke, saalænge hun lever, oppebære Renten af det hele Beløb.

B. Kassevæsenet.

Fattigvæsenets samtlige Indtægter (hvorunder Fattigskatten dog ikke er regnet, saalidet som den Capitaltilvært, som de under Fattigvæsenet forterende Stiftelser og Legater have faaet) og Udgifter have udgjort:

i 1830: Indtægter . . 202015 Rbd. 81 Sk.

Udgifter . . 373645 — 5 $\frac{3}{4}$ —

Underbalance 171629 Rbd. 20 $\frac{3}{4}$ Sk. S. og E.

i 1831: Indtægter. 207192 Rbd. 46 $\frac{1}{2}$ Sk.
 Udgifter . . 379760 — 79 —

Underbalance 172568 Rbd. 32 $\frac{1}{2}$ Sk. S. og T.

Men da Dpfostningshuset skal bestaae ved dets egne Indtægter, bliver dets Underbalance at fradrage i 1830 med 1617 Rbd. 79 Sk. og dets Overbalance i 1831 260 Rbd. 45 Sk. atter at tilføie det samlede Fattigvæsenes Underbalance, hvorfra det i hiin Beregning er bragt til Afdrag, hvorefter Fattigvæsenets Underbalance bliver: i 1830: 170011 Rbd. 37 $\frac{3}{4}$ Sk., og i 1831: 172828 Rbd. 77 $\frac{1}{2}$ Sk. Sedler og Teg. n.

Denne Underbalance er betydelig større end i 1829, da den var 148835 Rbd. 79 Sk. Sedler og Teg. n., og Grunden ligger deels i at Indtægterne vare færre, deels i forsøgede Udgifter. Hiint hidrører nærmest fra at Fattigvæsenet i 1829 erholdt $\frac{1}{4}$ pCt. Afgift af Auctioner, afholdte for det Danske-Asiatiske Compagnies Regning for ældre Aar; Liquidation for Afregningen af Godtgjørelse fra Brandkassen for formeget erlagt Brandcontingent, samt deri at Fattigvæsenet fra Begyndelsen af 1830 ikke erholder Godtgjørelse for under fremmede Communer forsørgelsesberettigede veneriske Patienter*) eller af de ikke endnu i Staden domicilerede Tjenestdyende**), der under deres Ophold i Kjøbenhavn blive syge og indlægges i almindelig Hospital. Udgifternes Forøgelse maa fornemmelig tilskrives de i 1830 vedligeholdte høie Priser paa forskellige Vareartikler, Anskaffelsen af en Deel Inventariefager, Bygningers nødvendige Reparationer m. m.

Naar fra Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter, fillæs saadanne Summer, som ikke vedkomme den egentlige Forsørgelse, men udgjøre Ombragsposter eller for

*) I Følge Kongl. Resc. 23 Decbr. 1829 (see Coll. Tid. for 1830, Side 53—55.)

**) I Følge en anden Kongl. Resol. af ovennævnte 23 Dec. 1829, Kundgjort ved en Cancellie-Placat af 29 f. M. (Coll. Tid. for 1830, Side 17—23.)

hvilke Fattigvæsenet alene staaer i Administrations- og Beregnings-Forhold *), have de været:

i 1830: Indtægter .	111204 Rbd.	81 Sk.	S. og L.
Udgifter . .	282834	—	5 $\frac{3}{4}$ — — —
i 1831: Indtægter .	116076	—	61 $\frac{1}{2}$ — — —
Udgifter . .	288644	—	93 — — —

Fra disse saaledes opgivne Udgiftssummer maae dog endnu regnes de Renter, Fattigvæsenet har at svare af sin Gjæld, inden man kommer til de Summer, som det i hvert af hine Aar har anvendt til Benyttelse for dets Diemed. Renterne af dets Activer hore med til Indtægten, og komme altsaa ei herved i Betragtning. (Cfr. Coll. Tidenden for 1832, Side 140—141, Note.

Det Forflud, hvori Fattigvæsenet staaer for Fabrik-indretningen paa Ladegaarden, udgjorde ved Udgangen af 1830: 111175 Rbd. 33 $\frac{1}{2}$ Sk. Sedler og Tegn, og ved Udgangen af 1831: 119659 Rbd. 15 $\frac{1}{2}$ Sk. Sedler og Tegn.

Fattigvæsenets Udlæg for Kopperhospitalet var ved Udgangen af 1830: 18993 Rbd. 33 $\frac{1}{2}$ Sk. Sedler og Tegn og ved Udgangen af 1831: 19578 Rbd. 39 $\frac{1}{2}$ Sk. Sedler og Tegn.

Til yderligere Oplysning ledsages denne Meddelelse af 2de Tabeller over Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter i 1831.

Ledig Embede.

Under det danske Cancellie: Briststed og Flye Sognekalb i Viborg Stift, 200 Rd.

*) Cfr. den Kongl. Resol. 29 Octbr. 1823 (cfr. Coll. Tid. for samme Aar, Side 655—58.)

Collegial-Tidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 16. Den 20de April 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Etrykt hos J. D. Dviſt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Med den angaaende Rettergangsmaaden ved Underretterne paa Island udenfor criminelle og offentlige Politiesager under 15 August forrige Aar emanerede allerhøieste Forordning, blev det i § 13 blandt andet befaleet, at Vidners Edfæstelse skal udsættes indtil Vidnets Forklaring fuldstændigen er modtaget og tilført Protocollen samt oplæst for Vidnet og dets Erklæring modtaget, om det i eet og alt tør vedstaae samme under Eed eller om det finder-noget at berigtige eller nærmere at bestemme. Skjøndt Grundene for denne Forandring i den hidtil gjældende Proceslovgivning, hvilke korteligen ere anførte i en Note i Coll. Tid. for f. A. Side 778—779, i det Væsentlige vare almindelige, hvorfor det allerede dengang ansaaes gavnligt at indføre den samme Fremgangsmaade i Danmark ved al Vidneføring, blev det dog, med Hen-

syn til Sagens Bigtighed, fundet rigtigst herom at indhente Betænkning fra Lands-Overretten samt Hof- og Stadsretten, førend der blev taget nogen endelig Bestemmelse om et saadant almindeligt Lovbud. Efterat Cancelliet havde modtaget bemeldte Domsstols Betænkning, blev Sagen altsaa paa nye taget under Overveielse i Collegiet og allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt.

Blandt Rettens Medlemmer fandt Nogle den paa-tænkte Forandring ubetinget tiltraadelig; Andre meente, at det ei blot i criminelle Sager er hensigtsmæssigt at lade Vidnernes Afhørelse gaae foran for Eedfæstelsen, men at det og var gavnligt at gjøre denne Fremgangsmaade almindelig i de civile Sager, som have det tilfælles med criminelle Sager, at Processen og in specie Vidneføringen styres af Dommeren selv ordentligviis uden Sagførers Mellemkomst, og i hvilke Tilfælde denne Fremgangsmaade allerede er i Brug ved Retten; hvorimod de ikke fandt, at den for den ordinaire civile Proces medførte overveiende Fordele. De af disse Rettens Medlemmer anførte Betænkneligheder skjønnedes imidlertid ikke at være af afgjørende Vægt.

Hvad de Sager angaaer, som behandles inquisitorisk, da ere der ganske særegne Grunde, hvorfor Beedigelsen ei bør foregaae, inden Vidnet har aflagt sin Forklaring, og ordentligviis end ikke, førend Forhøret i det Hele er nær ved at være til Ende. Deels kan det ikke vides, om ikke de Personer, hvis Forklaringer modtages, ei selv kunde

være saaledes forviklede i Sagen, at de kunne blive at sætte under Tiltale, i hvilket Tilfælde det vilde medføre flere Ulemper, om den Paagjeldende allerede havde aflagt en Eed, hvis Indhold gik ud paa, at han var uskyldig. Deels vilde den hele inquisitoriske Proces tabe sin Kraft, hvis den, som Inquisitionen nærmest er rettet imod, skulde have Ret til at overvære den hele Undersøgelse fra først til sidst, og saaledes stykkeviis erfare, hvad der kunde bevises eller ikke, og derved faae at vide, hvad han klogelig maatte have at tilstaae eller at benægte, og hvilke Udflugter der kunde tjene til at redde ham; men, dersom Forklaringen strax modtoges i Form af et edeligt Vidnesbyrd, vilde det, efter Lovens 1—4—1, være uundgaaeligt, at stede ham til at overvære hele Vidnesføringen; hvorimod der intet i Loven antages at være til Hinder for, at Forklaringen uden Eed modtages, uden at han kaldes eller tilstedes at overvære Depositionen, naar han blot i sin Tid faaer Udgang til at overvære Eedsfæstelsen. Forordn. 30 Decbr. 1771 § 9, Forordn. 3 Juni 1796 § 26, 27 og 28 samt Forordn. 13 Octbr. 1819 § 1 og 2 have og saaledes sanctioneret denne ogsaa af flere Grunde anbefalelige Fremgangsmaade, at der i saa Henseende ikke kan være mindste Tvivl.

Men ogsaa i andre Sager, hvor ingen egentlig Inquisition finder Sted, men hvor Dommeren dog selv har ved Vidnesføring at opklare Sagens Sammenhæng, saasom i private Politiefager, i smaae Gjeldsfager o. s. v.

er det, som Rettens Erklæring viser, tildeels Praxis, og af samtlige dens Medlemmer erkjendt hensigtsmæssigt, at Vidnets Forklaring gaaer foran dets Edfæstelse. Smidlertid har denne Praxis udenfor Kjøbenhavn ingenlunde været almindelig, hvorimod man i private Politiesager og de smaae Gjeldsager, der behandles efter Forordn. 9 Aug. 1824, snart brugte den ene snart den anden Form, men dog vel paa de fleste Steder holdt sig til Forakriften i Lovens 1—13—8. Man kan heller ikke paastaae, at de særdeles Bestemmelser, der ere givne for de Sager, som blive at behandle inquisitorisk, afgive en tilstrækkelig Analogie med Hensyn til private Politiesager, smaae Gjeldsager o. s. fl., da de Hovedgrunde, hvorpaa hine Bestemmelser ere byggede, og som de ovennævnte Anordninger selv paapege, ikke passe sig paa de øvrige forommeldte Sager. Dog kunde der intet være imod, at Dommeren i disse og i alle Vidnesager begyndte med Afhørelsen, naar de vedkommende Parter ikke paastode, at der skulde begyndes med Vidnets Edfæstelse, som ei let vilde falde dem ind. Nullitet kunde der nemlig paa ingen Maade flyde af, at Forklaringen modtoges inden Eden, da L. 1—13—6 viser, at et Vidnesbyrd endog kan aflægges ved at beedige en forhen af Vidnet udfæstet Attest.

Det skjønnes ei heller, at den omhandlede Fremgangsmaade er mindre passende i de sædvanlige civile Sager end i dem, hvori Processirectionen mere er overladt til

Dommeren. Det er vel anført, at der i hine Sager ikke er Anledning, som i disse, til at et engang tilført Svar kan behøve en senere Berigtigelse, og det, fordi Dommeren bør paasee, at de af Parterne eller Sagførerne fremsatte Spørgsmaal tydeliggjøres for Vidnerne, og at Vidnets rette og sande Mening udfindes, samt erindre det om dets Eed, hvor Spor til Baklen eller Tilbageholdenhed finder Sted, saa at ikke let Vidnet siden kan finde Anledning til at gjøre væsentlige Tilfætninger eller Forandringer i det, der eengang er bleven tilført som dets Forklaring. Det sees imidlertid ikke, hvorledes Dommeren der, hvor han kun har de Functioner, der tilkomme ham under den ordinaire Processes Former, har bedre Leilighed eller større Opfordring til at sørge for, at Vidnet rettelig forstaaer Spørgsmaalene og at dets Mening rettelig udtrykkes og fattes, end der, hvor han paa en mere umiddelbar og virksom Maade selv tager Deel i Vidneafhøringen. Han er tvertimod i hine Sager mere indskrænket, og kan let frygte for, at han, ved at gribe formeget ind, paadrager sig Mistanke for Partiskhed, ligesom han og har Anledning til at troe, at der gjensidigen vil af ethvert Parties Sagfører blive draget Omhu for, at ingen Misforstaaelse til sammes Skade indsniger sig. I det mindste er det factiss vist, at Vidnedommerne, i det Slags Sager, pleie at forholde dem temmelig passive, ligesom det og, da de ordentligviis ikke ere inde i Sagens Sammenhæng, førend de efterhaanden

ved Vidnernes Svar paa de specielle Spørgsmaal faae Kundskab om dens Omstændigheder, og det, hvorpaa det kommer an, er vanskeligt at vise nogen omfattende Virksomhed i foranstøttede Henseende. Den spidsfindige Maade, hvorpaa Sagførerene stundom fremsætte deres Spørgsmaale, Contra-spørgsmaale og Continuations-spørgsmaale, kan og netop lettere hilde og forvirre Vidnerne, end den Afhøring, som i private Politiefager og dem, hvori en lignende Rettergangsmaade finder Sted, foretages af Dommeren, der maa forudsættes at være upartisk.

Den Hovedbetragtning, der efter Cancelliets Formening skulde anbefale den Fremgangsmaade, at begynde med Forklaringen og slutte med Eden, bestod isøvrigt ikke deri, at Misforstaaelser, som maatte være indløbne ved Forklaringens Modtagelse, da kunne berigtiges inden Beedigelsen foregaaer; thi, hvad enten Forklaringen er aflagt under forhen gjort Eed eller ikke, saa kan det, efter Lovgivningen og Sagens Natur, ikke vitiere Vidnesbyrdet eller falde Vidnet til Last, at en eller anden Urigtighed ved Misforstaaelse eller Ubetænksomhed er indløbet, som det siden berigtiger.

Hovedspørgsmaalet var derimod, hvilken Fremgangsmaade der er bedst skikket til at give de moralske-religiøse Forestillinger, hvorpaa Edens Kraft beroer, den størst mulige Virksomhed, og i denne Henseende synes det utvivlsomt, at der vindes, ved først at fordrø Eden, naar Forklaringen er aflagt. Ligesom der forsaavidt ikke kan være

mindste Forskjel mellem de Sager, hvori Dommeren selv examinerer Vidnerne, og dem, hvori han blot fremsætter de af Parterne eller Sagsførerne affattede Qvæstioner, saaledes skjønnes det ikke rettere, end at Vidnet, naar det først betydes ham, at han har at aflægge sin Forklaring saa sandfærdig, at han drister sig til at bekræfte samme med sin Saligheds Eed, og dette jevnlig, hvor Omstændighederne fordre det, bringes ham i Erindring, allerede fra Begyndelsen har den største Opfordring til alvorlig Tanke paa Pligt og Ansvar, og efter Forklaringens Fuldbendelse forestaaer ham endnu den høitidelige og selv for den, der stedse har havt Sandhed for Die, rystende Scene, at skulle bekræfte sit Udsigendes fuldkomne Overeensstemmelse med Sandhed under Paakaldelse af den hellige, alvidende og retfærdige Dommer, under formelig Frastigelse af Udgang til dennes Naade, hvis han ikke bliver Sandheden troe. Dette maa under hele Vidneforklaringen staae Vidnet for Die, hvis han har nogen Gudstrygt og Samvittighed, og skulde end ikke Tanken om Gud og Pligt have ledsaget ham under hans Vidneforklaringer, saa er der endnu Heilighed til at bringe denne Tanke og de Følelser, som slutte sig dertil, i Bevægelse i det Dieblik, han skal bekræfte sin Forklaring med Eed. At Edens Brug ikke ubetinget vil faae større Virksomhed paa denne Naade end ved den hidtil sædvanlige, er ikke bestomindre vel muligt, ligesom der formeentlig ikke gives nogen aldeles sikker og almindelig Oplosning af Spørgs-

maalet. Her kommer det imidlertid kun an paa, hvilket Middel der, efter de sædvanlige Regler for de moralske-religiøse Forestillingers Virksomhed paa det menneskelige Gemt, i Almindelighed kan antages at være det kraftigste, og naar nu dette maa antages om den Methode, hvorved Forklaringen modtages førend Edfættelsen foregaaer, da fortjener denne Fortrin.

At Dommeren, naar der i den omhandlede Henseende brugtes lige Fremgangsmaade under ordinaire Tingsvidner og under dem, der optages i de Sager, hvori han selv har at udsørge Vidnerne, vilde lade sig forlede til i hine at gaae uden for Grændserne af den Virksomhed, Grundfættningerne for den civile Proceslovgivning auvise ham, kan ikke være at befrygte. Foruden at der ingen nødvendig Forbindelse indsees at være imellem Grundreglerne for disse forskellige Procesarter og Edens Afleggelse før eller efter Depositionerne, ligesom det heller ikke er grundet enten i Lov eller i almindelig Praxis, at bruge en anden Fremgangsmaade i det ene Slags Sager end i det andet (den undtagen, som finder Sted i criminelle Sager, og som efter det Foranferte er bygget paa ganske særegne Grunde), saa er det og langt fra, at der frembyder sig nogen Anledning til at formode nogen Disposition hos Dommerne til at forblande Reglerne for hine forskellige Procesarter.

Der kunde imidlertid gives en udtrykkelig Bestemmelse, som viste, at Reglerne for Parternes Møde under

Vidneføringen, Forelæggelse af specielle skriftlige Spørgs-
 maale m. v., uforandrede vedbleve at være de samme,
 som hidtil have været gjeldende. Paa den anden Side
 kunde der tillige indskjærpes Vidnedømmeren den Omhøe
 for at Spørgsmaalene rigtigen opfattes af Vidnerne og
 at den rette Mening udtrykkes i Svarene, som vistnok
 baade i Folge Sagens Natur, der i al Fald ikke tillader
 ham at være ligegyldig ved Edens Misbrug, og efter
 den klare Forfkrift i Forordn. 3 Marts 1741 § 13 og
 flere Anordninger, paaligger ham, ogsaa hvor Vidne-
 afhørelsen skeer efter af Parterne eller disses Sagfører
 fremsatte Spørgsmaale. Endnu ansaaes det, til Mis-
 forstaaelse at forebygge, gavnligt, at tilføie, at Beedigelsen
 ingenlunde, som i criminelle Sager ofte bør skee, skal ud-
 sættes indtil alle de Personer, som skulle give Dplysning
 i Sagen, ere afhørte, hvorimod ethvert Vidne ordentlig-
 viis skal eedfæstes, saasnart dets Forklaring er modtaget,
 naar ikke enten dets Beedigelse aldeles frafalder, eller en
 særdeles Hindring for den siebliffelige Eedfæstelse er til-
 stede. Det vilde nemlig være en hoist ubillig Byrde,
 at et Vidne i Almindelighed skulde ueitiliges med at møde
 to Gange, hvor kun eet Møde behøvedes, og de Grunde,
 der, som ovenbemærket, i criminelle Sager gjelde for
 Udsættelsen af Eedfæstelsen, indtil samtlige Forklaringer
 ere modtagne, finde ingen Anvendelse med Hensyn til
 civile Sager.

Da Hans Majestæt allernaadigst bifalddt det Udkaft til en Anordning, som Cancelliet forelagde om den omhandlede Gjenstand, udkom den 10 April en dermed overeensstemmende allerhøieste Forordning, der er saaledes lydende:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Benders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, Gjøre vitterligt: at Vi have taget under Dverveielse, hvorledes den Betyggelse, som Vidnes Eden skal afgive for, at Tanken paa den hellige og retfærdige Gud staaer Vidnerne levende for Die, i det de aflægge deres Vidnesbyrd, tilforladeligere vil opnaaes, naar saadan Eed, der nu i de fleste Tilfælde gaaer foran selve Vidnernes Afhørelse, som Lofte om at blive Sandheden troe i deres Udsigende, først, efter at Vidnernes Forklaring er modtaget, affordres dem til Bekræftelse paa, at deres Udsigende, saaledes som det er tilført Protocollen og oplæst samt derpaa vedtaget, og, i fornødent Tilfælde, berigtiget eller nærmere bestemt, indeholder den rene og fuldstændige Sandhed. Vi have derfor allernaadigst besluttet at gjøre denne Fremgangsmaade, der ogsaa frembyder flere Fordele for Retspleien, almindelig for al Vidnesføring, ligesom den allerede forhen er indført med Hensyn til enkelte Arter af Sager.

Thi byde og befale Vi som følger:

§ 1.

Istedetfor at det nu i Overensstemmelse med Lovens 1ste Bogs 13de Capitel 8de Artikel er almindelig Regel ved Vidnesføring, at Vidnet, inden dets Forklaring modtages, aflægger Lovens Eed og derunder tilsviger, at blive Sandheden troe i sit Vidnesbyrd, skal for Fremtiden Eeden først gøres, efterat Vidnet har afgivet sin Forklaring om hvad det veed til Oplysning om Sagen og de Spørgsmaale, som i saa Henseende fremsættes til Samme.

§ 2.

Derimod skal Dommeren, inden Vidnets Afhørelse begynder, alvorligen lægge det Sandbruehedspigten paa Hjerte, og erindre det om, at det, efterat dets Afhørelse er tilendebragt, haver at bekræfte sit Udsigendes Sandhed med Eed, saa og gøre Vidnet opmærksomt paa, at derunder indbefattes, at det Intet forfølger af hvad det veed til Oplysning om det, hvorom der spørges. Endvidere bør han og, hvergang der findes Anledning til Formodning om at Vidnet ikke haver dette tilbørligen for Die, derom paaminde det.

§ 3.

Naar Vidnets Forklaring om Sagen er modtaget, bliver samme tydeligen at oplæse og Vidnet at opfordre til at erklære, om det i Eet og Alt tør vedstaae samme som den rene og fuldstændige Sandhed, eller om det finder Noget at berigtige eller nærmere at bestemme; hvorhos

Dommeren, foruden den lobbestemte Advarsel mod Meeneed, haver at anbringe de Erindringer og Formaninger, som i det enkelte Tilfælde maatte findes tjenlige til at forsikke sig om Vidnets Sanddrubed.

§ 4.

Ved forommeldte Bestemmelser bliver dog Intet forandret i de gjældende Loves Forskrifter angaaende selve Vidners Afhørelse. Parterne kunne saaledes fremdeles som hidtil, udenfor de Tilfælde, hvori inquisitorisk Behandling finder Sted, selv eller ved dertil berettigede Personer overvære hele Vidneførelsen, og fremsætte de Spørgsmaale, som de, i Overeensstemmelse med den paa hidtil anordnet Maade-udtagne Stævning, ønske Vidnerne forelagte; ligesom det og, i Henseende til Vidnecitantens Forpligtelse at møde og fremlægge skriftlige Spørgsmaale, i Et og Alt har sit Forblivende ved hvad der nu er anordnet. Det ventes i Særdeleshed, at Dommeren foruden, som foranført, at iagttage Alt hvad der kan tjene til at holde Vidnet den samme paaliggende strenge Pligt, at blive Sandheden troe, i levende Erindring, ogsaa paa det Omhyggeligste sørger for, at ingen Urigtighed imod Vidnets Billie indløber i dets Forklaring, og at han derfor, hvor det gjøres Behov, tydeliggjør de af Parten fremsatte Spørgsmaale for Vidnet, og i ethvert Tilfælde, hvor der er Anledning til at formode, at det misforstaaer et Spørgsmaal, eller at dets Svar ikke tydeligen udtrykker dets sande Mening, søger ved

nyderligere Efterspørgsel og Forklaring at faae sliq Mangel afhjulpen.

§ 5.

Lovrigt bør intet Bidne, uden Nødvendighed, besværes med flere Møder i Retten, og altsaa Eedfæstelsen i Almindelighed finde Sted, saasnart dets Forklaring angaaende Alt, hvorom Man har at adspørge det, fuldstændigen er modtaget. Det følger og af sig selv, at Parterne i enhver aldeles privat Sag kunne frafalde Eedfæstelsen og samtykke i at Bidnets Forklaring, uden saadan Bekræftelse, skal ansees lige saa gyldig, som om den havde fundet Sted.

Hvorefter alle Bedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Blandede Efterretninger.

Den 10 April sidstleden er meddeelt allerhøieste Confirmation aldeles gratis paa et af Professor Bedel-Simonson, Ridder af Dannebrogen, til Elvedgaard oprettet Gavebrev, hvorved han har skænket 600 Rbd. Sølv til Oprettelsen af et Almuebibliothek for hans Fødsogn Bessinge Sogn under Odense Amt og til Uddeling af passende Bøger ved Skoleexamina, som Præmier for de flittigste og sædeligste blandt Sognets Skolebørn. Efter Gavebrevets Indhold skal Renten af bemeldte 600 Rbd., der skulle indestaae i Elvedgaard næstefter 800 Rbd. S., som allerede ere funderede til et Hospital i Bessinge Bye,

tilsvares af Elvedgaards nærværende og tilkommende Ciere med 4 pCt. i de to sædvanlige Terminer og omtrent det Halve af de aarlige Renter anvendes til derfor at anskaffe endeel for Landsbyskoleungdommen nyttige Bøger i forskjellige Fag, saavel i Religion, som i Naturhistorie, Geographie, Historie, Haugebyrkning, Agerbyrkning, Industrie etc., hvilke Bøger blive at uddele som Præmier ved den afholdte Skoleexamen, saavel for udmærket Flid, som for sædelig Opførsel. Disse Bøger skulle omtrent være af samme Priis og Værdie for hver Classes Elever, indbindes paa samme Maade, og forsynes med Anmærkning om, at de ere givne som Belønning af Skolens Foresatte, samt dens Navn, til hvem den er givet. Belønningerne skulle høitideligen uddeles i vedkommende Skole.

For den anden Halvdeel af de aarlige Renter skulle anskaffes andre Bøger, der kunne være nyttige for Landalmuen, meest med Hensyn til den modnere Alder. Af disse skal efterhaanden dannes et Skolebibliothek, hvoraf Laan kunde tilstedes dem, der vare udgaaede af Skolen og allerede confirmerede, men dog opholdt sig i Skoledistrictet eller i det mindste i Sognet. For at et saadant Bibliothek hurtigere kan faae et noget større Omfang, har Professor Wedel-Simonson tilbudt af sit eget Bibliothek at ville overlade de hensigtsmæssige Bøger, han maatte besidde.

Valget af Bøgerne, saavel til Uddeling mellem Skoleungdommen, som til Bibliotheket, overlades til Beslinge

Sogns Præst, hvem det ogsaa tilkommer at bestemme, saavel hvilke Børn der kunne ansees værdige til Belønning, som hvo der kan have Udgang til Laan af Bibliotheket. Tilsynet med Bibliothekets Bøger, der ville blive at opsætte i et Kammer ved Siden af Skolestuen, og for hvis Udlaan Bilkaarene anføres af Præsten foran i Cataloget, overlades til Stedets Skolelærer, der staaer til Ansvar for Bøgerne og holder Bog over Udlaan, m. m.; imod, saafremt han ønsker det, aarlig at erholde $\frac{1}{8}$ Deel af Renten eller 4 Rbd.

Gavebrevet indeholder endelig, at det skal staae Elvedgaards nærværende og tilkommende Eiere frit for at reclamere den legerede Capital, naar Bilkaarene, under hvilke den er skjænket, ikke noiagtig opfyldes, og for at forebygge et saadant Tilfælde, skal Legatet, ved den nuværende Sognepræsts Afgang, sættes under Overøvrighedens Tilsyn, til hvilken der aarlig skal aflægges Regnskab for Legatets hensigtsmæssigste Anvendelse, ligesom en Udfigt herover ligeledes aarlig skal tilstilles Elvedgaards Eier.

Profesor Bedel Simonsen har forøvrigt, foruden den ovennævnte Gave, endvidere skjænket 800 Rbd. Sedler til Opførelsen af en nye Skolebygning i Bessinge Sogn, hvortil dette var trængende. Det har behaget Hans Majestæt at lade ham tilljendegive Sin allerhøieste Tilfredshed med de Opoffrelser, han velvilligen har gjort til Bedste for hiint Sogn.

Da hidtilværende Branddirecteur paa Fanø, Capitainlieutenant Winckler, er afgaaet ved Døden, ere Branddirecteurforretningerne paa bemeldte De nu overdragne Birkedommeren sammesteds, i Medfør af den ved allerhøieste Resolution af 26 Marts 1828, kundgjort ved Cancellie-Placat af 15 April næstefter, Nr. 6 givne Bestemmelse (vide Coll. Tid. 1828 Side 334).

Pedigt Embede.

Under det danske Cancellie: Byefoged-Embedet i Svendborg.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 12 April er characteriseret Reservechirurg og Stadslæge i Nakskov, N. C. Møller, beskikket til Districtschirurg i Nakskov med tilhørende District; Sognepræst for Roholte Menighed i Sjælland, B. M. Østrup, beskikket til Sognepræst for Snefere Menighed sammesteds; Cand. theol. J. G. Petersen til personel Capellan for Dursø Menighed under Sjællands Stift; Cand. theol. P. Heinsen til personel Capellan for Dalbye og Stupperup Menigheder i Fyen; Cand. theol. H. B. Mømsen til personel Capellan for Kettinge Menighed paa Als; den 13 April, Cand. theol. C. C. Østergaard til ordineret Missionair ved Colonien Upernavik med tilliggende Udsteder i Grønland.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 13 April er Licent. Theol. Christian Thorning Engelstoft beskikket til Lector i Theologien ved Kjøbenhavns Universitet.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 17. Den 27de April 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Erykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Cancelliet har modtaget Beretninger om Ægteviiede, Fødte og Døde i Danmark i 1832 *) fra samtlige Biskopper i Danmark og fra den Kongelige Confessionarius med Hensyn til dem, der høre til Slotsmenigheden, ligesom og fra Kjøbenhavns Magistrat og samtlige Amtmænd forsaavidt Bekjendere af den mosaiske Tro angaaer.

Af disse Beretninger er udtaget efterfølgende Generaltabel, hvis Indhold frembyder følgende Bemærkninger:

Forholdet af uægte Fødsler til ægte, beregnet over hele Danmark, har været som 1 til $9\frac{1}{2}$; det største Antal uægte Fødsler har fundet Sted i Kjøbenhavn, hvor Forholdet af uægte til ægte Fødsler har været som

*) Angaaende Beretningen for 1831 see Coll. Tid. for 1832 Nr. 11 og 25.

1 til $3\frac{1}{7}$; derefter have de fleste uægte Fødsler været i Fyens Stift, hvor Forholdet har været som 1:6. I Aalborg Stift har Forholdet været som 1: $9\frac{1}{7}$; i Viborg Stift som 1:12; i Aarhus Stift som 1: $12\frac{1}{8}$; i Lollands Falsters Stift som 1: $12\frac{7}{9}$; i Sjællands Stift, Kjøbenhavn undtagen, som 1: $14\frac{5}{4}$; paa Als og Væge som 1: $19\frac{3}{4}$ og i Ribe Stift som 1: $20\frac{1}{3}$.

Forholdet imellem Dødsfødte og levende Fødte har, beregnet over hele Danmark, været som 1: $22\frac{1}{2}$; det største forholdsmæssige Antal Dødsfødte har, ligesom i de foregaaende Aar, viist sig i Kjøbenhavn, hvor Forholdet mellem Dødsfødte og levende Fødte har været som 1: $17\frac{2}{3}$; i det øvrige af Sjællands Stift har Forholdet været som 1: $23\frac{1}{6}$, i Lollands Falsters Stift som 1:24; i Fyens Stift som 1: $20\frac{1}{7}$; paa Als og Væge som 1:23; i Aalborg Stift som 1:35; i Viborg Stift som 1: $20\frac{9}{10}$; i Aarhus Stift som 1:24, og i Ribe Stift som 1: $21\frac{1}{5}$.

Den største forholdsmæssige Dødelighed har atter i 1832 viist sig i Lollands-Falsters Stift og i Sjællands Stift. I hiint Stift har de Dødes Antal, 3154, oversteget de Fødtes, 1296 med 144 pCt. Denne Underbalance er, procentviis beregnet, endog meget betydeligere end i 1831 og 1830 (da der var en Underbalance af Fødsler af respective 83 pCt. og 8 pCt.), hvilket især hidrører fra det ringere Antal, der i 1832 er født. Dette har nemlig i 1832, som anført, kun været 1296, medens der i 1831 fødtes 1949 og i 1830 2075, saa at de

Fødtes Antal i bemeldte Stift i 1832 end ikke var $\frac{2}{3}$ mod i 1831. Antallet af de i Stiftet Døde har desuden i sig selv været betydeligt, men dog 411 ringere end i 1831, hvorimod det oversteg Tallet af de i 1830 Døde med 912.

I Sjællands Stift (med Undtagelse af Kjøbenhavn) kan Underbalancen af Fødsler i 1832, 8733 mod Dødsfaldene 9489, anslaaes til 8 pCt., hvilket ufordeelagtige Forhold ogsaa fornemmelig har sin Grund i det forringede Antal Fødsler, hvilket i 1831 var 10669*) og i 1830, 9870.

Upaatvivlelig er det i begge hine Stifter de i 1830 og 1831 herskende Sngdomme, som ved den Svækkelse, de hos en stor Deel Individider have efterladt sig, have baade forarsaget et endnu stort Antal Døde og til samme Tid en ualmindelig Ufgang i Fødslerne, hvilken sidste og for en Deel maa forklares deraf, at den ualmindelige Dedelighed i 1831 og tildeels endnu i 1832 ogsaa har bortrykket en Mængde Fruentimmer i frugtsummelig Tilstand.

Det bemærkes isøvrigt herved, at de Dødsfødtes Antal i Sjællands Stift end ikke har udgjort saa mange pCt., som i de to nærmest foregaaende Aar og i det Hele ikke har staaet i noget ufordeelagtigt Forhold til det hele Antal af Fødte sammesteds, hvilket ei heller i nogen mærkelig Grad har været Tilfældet i Hollands-Falsters Stift.

---

* Det maa herved bemærkes, at den i Coll. Tidenden for 1832 Nr. 11 meddeelte Fortegnelse, som der anmærket S. 178, ikke indbefattede Bornholm, hvorfra de fornødne Lister ei den Tid vare indkomne, saa at Resultatet først senere meddeelt i Coll. Tid. f. N. Side 420—421. De der foregaaende Fødslers Tal, 736, maae derfor lægges til det, der paa hiin Fortegnelse er angivet som de Fødtes Tal i Sjællands Stift, nemlig 9933. Flere af de Tal, som siden anføres for 1831, have ligeledes faaet det fornødne Tillæg ved Hjælp af den fra Bornholm modtagne Efterretning, ligesom og det Tal, der udtrykker det større Dødetal, derved er formindsket.

I Kjøbenhavn har i 1832 været et Overskud af $\frac{9}{17}$ pCt. af Fødslernes Tal, medens der i 1831 var et Minus af $2\frac{7}{8}$ pCt. I Aalborg Stift har Overskuddet af Fødsler været $33\frac{1}{2}$ pCt. af Fødslernes Tal og lidt over 50 pCt. beregnet i Forhold til Dødsfaldene. Derefter har Forholdet været fordeeltigt paa Als og Væø, hvor Overskuddet har været $23\frac{1}{9}$ pCt. af Fødslerne og omtrent 30 pCt. beregnet mod de Dødes Tal. I Fyens Stift har Overskuddet været 18 pCt. af Fødslernes og circa 21 pCt. mod Dødsfaldenes Tal. I Ribe Stift har været et Overskud af Fødsler af $16\frac{2}{5}$ pCt.; i Viborg Stift af $12\frac{5}{8}$ pCt., og i Aarhus Stift af $5\frac{2}{3}$ pCt. Beregnet over hele Riget vil Populationens Tilvæxt i 1832 omtrent udgjøre 3 pCt. af de Fødtes Tal.

Vielser, Dødsfald og Fødsler blandt fremmede Religionsbekjendere ere indbefattede under det almindelige Antal. Blandt Bekjenderne af den mosaiske Tro har der fundet 15 Vielser Sted; de Fødtes Antal har været 88, nemlig 43 af Mandkøn og 45 af Qvinkøn, hvoriblandt 2 Dødsfødte; iøvrigt har Antallet af Døde været 65 nemlig 32 af Mandkøn og 33 af Qvinkøn.

Den fra Kjøbenhavns Politiekammer indkomne Fortegnelse for Tidrummet fra 21 December 1831 til 21 December 1832 indeholder, som sædvanligt, et noget, fljndt ikke betydelig forskjelligt Tal af Vielser, Fødsler og Dødsfald imod det, som Generaltabellen udviser. Isærdeleshed bliver efter hiin Fortegnelse Overskuddet af Fødte kun 10, i Stedet for at det efter de Efterretninger, som ligge til Grund for General-Tabellen, bliver 18. Denne Difference kan imidlertid antages tildeels at hidrøre fra den forskjellige Tid, disse Beregninger lægge til Grund.

For at sammenholde Resultatet af Beretningerne for 1832 med deels de nærmest foregaaende Aars, deels de for længere Tid indkomne Fortegnelser, meddeles følgende Oversigt for Aarene 1831, 1830, 1829, 1828, 1827, 1826, 1820 og 1810, hvorved dog bemærkes, at Beretningerne for 1810, 1820 og 1826 ere indrettede efter Kirkeaaene og ikke indeholde Forklaring om

de fremmede Religionsbekjendere, ligesom de vel og ere mindre nøiagtige end de, der faaes ved Hjælp af de fra 1827 indførte Schemata.

Aar.	Gopu- lerede.	Fødte.	Deres iblandt uægte.	Døbe.		Gum af begge Sjøn.	Difference mellem Fødte og Døbe.
				MRand- Sjøn.	Dvinde Sjøn.		
1832	10781	34947	3333	17281	16572	33853	1094 Flere Fødte
1831	9960	38432	3580	20273	18777	39050	618 Flere Døbe
1830	10371	37204	3294	17116	15967	33083	4121 Flere Fødte
1829	10073	37808	3165	19017	18090	37107	701 ligeledes
1828	9700	38794	3411	15923	15020	30943	7851
1827	9286	36954	3298	13370	12790	26160	10794
1826	9977	39826	3257	14648	13635	28283	11543
1820	9109	36653	3089	12801	11929	24730	11923
1810	8927	31620	2982	12874	11462	21336	7284

Det sees heraf, at Antallet af Bieelserne i afvigte Aar overstiger det i samtlige foranførte Aar med respective 827, 410, 708, 1081, 1495, 804, 1672 og 1854. De Fødtes Antal i foranførte Aar har derimod, med Undtagelse af 1810, oversteget de i 1832 Fødtes med respective 3485, 2257, 2861, 3847, 2007, 4879 og 1706; i 1810 blev født 3327 færre end i 1832. Antallet af Døde har i 1831 og 1829 oversteget det i

1832 med respective 5197 og 3254, hvorimod sidstnævnte Aars Dødsfald har oversteget de andre Aars med: 770 (1830), 2910 (1828), 7693 (1827), 5570 (1826), 9123 (1820) og 9517 (1810). Populationens Tilvæxt har, som oven bemærket, i 1832 omtrent udgjort 3 pCt., i 1830 var den over 11 pCt., i 1829 2 pCt., i 1828 over 20 pCt., i 1827 næsten 27 pCt., i 1826, 29 pCt., i 1820 over 32 pCt. og i 1810 over 23 pCt., alt af de Fødtes Tal; i 1831 var der en Underbalance af $2\frac{1}{9}$ pCt. Fødsler mod Dødsfald.

Forholdet imellem uægte og ægte Fødsler har endelig vist sig størst i 1832, da det var som $5:47\frac{1}{2}$; i 1831 var det som $5:48$, saaledes som Forholdet og har været i 1810; i 1826, da det var ringest, var det som $5:56$; i 1829 som $5:55$, i 1820 som $5:54$, i 1827 og 1828 som $5:51$ a 52 og i 1830 som $5:51$. I Særdeleshed har de uægte Børns forholdsvisse Antal i Kjøbenhavn været større en sædvanligt i 1831, hvori det var som $1:3\frac{1}{2}$, istedetfor at det i 1832, som ovenmeldt, er som $1:3\frac{1}{7}$.

Instruction for vedkommende Embedsmænd, til hvem Censuren og Tilsynet med trykte Skrifter og Blade er betroet.

Da, foruden anden Misbrug af Pressen, i den senere Tid personligt Angreb imod enkelt Mand er taget mere og mere Overhaand i de offentlige Blade, i Særdeleshed i saadanne, hvis Forfattere allerede ere domte for Overtrædelse af Trykkefriheds- Anordningerne, hvilket saameget mere bliver krænkende for de Vedkommende, som den disse Blade ifølge deraf givne Paategning »maa trykkes» af Menigmand kan ansees som Hjemmel for de i samme brugte Udtryk, saa har Hans Majestæt, for at sætte Grændse for dette Uvæsen, allernaadigst befalet Cancelliet at tilkjendegive alle de Embedsmænd, til hvem Censuren og Tilsynet med trykte Skrifter og Blade er

General: Tabel

(Eil Side 270.)

over

Copulerede, Fødte og Døde i Danmark

fra 1ste Januar til 31te December 1832.

Stedet.	Copulerede par.		Fødte.				Døde, Dødfødte derunder indbefattede.																												Summa af begge Søn.	Difference mellem Antallet af Fødte og Døde.
			Mandkjøn.	Kvindkjøn.	Deriblandt		Mandkjøn.														Kvindkjøn.															
							Summa af begge Søn.	uægte Søn.	dødfødte. Søn.	til 10 Aar.	fra 10 til 20	20 til 30	30 til 40	40 til 50	50 til 60	60 til 70	70 til 80	80 til 90	90 til 100	og berøver. 100 Aar	Summa.	til 10 Aar.	fra 10 til 20	20 til 30	30 til 40	40 til 50	50 til 60	60 til 70	70 til 80	80 til 90	90 til 100	og berøver. 100 Aar	Summa.			
																																		Søn.		
Kjøbenhavn	895	1735	1696	3431	438	408	106	78	674	47	165	186	177	214	163	119	41	1	1787	545	68	126	140	137	170	167	189	78	6	1626	3413	18	flere fødte			
Sjællands Stift	3375	4445	4288	8733	297	271	209	152	1717	257	317	389	458	604	536	453	148	12	4892	1579	217	288	386	402	514	532	462	194	23	4597	9489	756	flere døde			
Fyens Stift	1188	2255	2206	4461	329	306	121	90	701	90	115	82	119	182	231	197	126	2	1845	708	100	103	116	105	143	210	197	133	9	1824	3669	792	flere fødte			
Lollands-Halsters Stift	938	642	654	1296	47	47	27	25	399	72	123	175	222	283	222	100	34	3	1634	358	77	134	182	168	219	228	114	37	3	1520	3154	1858	flere døde			
Als og Vrøe	190	359	368	727	21	14	19	11	132	21	13	11	11	26	23	24	9	3	273	115	14	13	18	20	30	30	27	16	3	286	559	168	flere fødte			
Aalborg Stift	903	1839	1811	3650	172	169	52	49	514	39	61	43	63	106	150	180	100	4	1260	444	44	45	59	63	69	146	176	111	11	1168	2428	1222	flere fødte			
Viborg Stift	650	1213	1153	2366	84	98	62	46	374	49	52	35	46	64	145	172	65	7	1010	306	39	37	57	62	58	127	171	90	10	957	1967	399	flere fødte			
Narhuus Stift	1376	2703	2571	5274	216	186	115	96	1080	100	123	92	131	228	296	266	139	12	2468	943	93	126	151	159	195	295	349	189	18	2519	4987	287	flere fødte			
Ribe Stift	1266	2545	2464	5009	126	104	132	95	934	80	98	105	132	147	239	256	112	8	2112	761	72	83	132	127	156	264	291	173	16	2075	4187	822	flere fødte			
Summa	10781	17736	17211	34947	1730	1603	843	642	6525	755	1067	1118	1359	1854	2005	1767	774	52	17281	5759	724	955	1241	1243	1554	1999	1976	1021	99	1	16572	33853	1094	flere fødte.		

General-Tabel

over

Laugenes Interessenter og Mestere, samt Svende og Drengene i Kjøbenhavn.

Laugene.	1727	1743	1771	1831	1832		
	Interessenter og Mestere.	Interessenter og Mestere.	Interessenter og Mestere.	Interessenter og Mestere.	Interessenter og Mestere.	Svende.	Drengene.
Nr. 1. Bagere	47	50	48	59	59	205	39
2. Barberere	20	20	15	18	17	34	18
3. Blytækkere	8	10	7	3	3	3	1
4. Bogbindere	11	21	28	36	38	41	42
5. Brændevinsbrændere (faste Folk 1832 . . . . . 279)	200	328	280	208	204	:	:
6. Bundmagere	8	7	16	16	18	11	19
7. Bødkere	30	38	38	56	51	61	94
8. Dreiere	9	9	12	20	21	21	22
9. Dugmagere og Dverfjærere (aparte Arbejdere 1832 . . . . . 209)	:	16	24	34	33	36	11
10. Feldberedere	6	5	5	2	2	5	:
11. Færgemænd	6	7	6	:	:	:	:
12. Garvere	25	30	18	23	25	42	26
13. Gjørtlere	18	17	10	12	13	13	18
14. Glarmestere	12	15	20	38	37	15	29
15. Grov- og Kleinsmede	97	113	104	146	148	314	230
16. Guldsmede	30	46	64	102	104	91	75
17. Handfæmagere	15	16	24	23	24	29	11
18. Hattmagere	11	13	13	20	20	46	19
19. Hjulmagere	19	23	16	24	25	40	36
20. Hørfæmmere	49	49	38	34	37	24	28
21. Jern- og Urtefæmmere	47	89	85	259	260	135	187
NB. Disse udgjøre nu hver for sig et Laug og have							
Urtefæmmerne 242 Int. 115 Sv. 164 Dr.							
Jernfæmmerne 18 — 20 — 23 —							
22. Kandestøbere	8	11	11	6	6	3	2
23. Knapmagere	14	20	19	13	11	6	3
24. Kobbersmede	11	11	17	32	32	31	40
25. Lygtemagere	7	7	13	20	21	31	34
26. Malere	25	37	40	70	70	239	133
27. Muurmestere, Giblere og Steenhuggere	17	35	33	32	30	633	33
28. Møllere	24	22	23	33	36	90	64
29. Naalemagere	:	:	8	10	10	25	10
30. Nagelsmede	:	:	11	8	9	15	15
31. Nærkfæmagere	40	69	63	19	13	10	1
32. Posfementmagere	19	19	25	11	9	5	5
33. Pram- og Steensførere	21	19	22	:	:	:	:
34. Reebslagere	12	12	16	19	16	33	10
35. Sædelmagere	20	19	24	39	40	79	76
36. Seil-, Flag- og Compasmagere	6	6	13	12	10	26	62
37. Silke-, Ulden- og Lærredsfæmmere	42	60	64	172	169	70	118
38. Silkevævere	5	10	8	2	2	:	:
39. Skipperne	184	197	319	679	668	:	:
40. Skomagere	130	197	266	625	648	454	322
41. Skorstensfejere	:	:	:	5	5	14	27
42. Skrædere	145	203	322	395	403	422	129
43. Slagtere	32	30	40	81	60	84	47
44. Snektere	46	124	121	263	265	705	367
45. Stolemagere	10	14	14	22	23	52	30
46. Sværfægere	15	10	7	3	4	:	1
47. Tobakspindere, de privilegerede Fabrikker iberegne (aparte Arbejdere 1832 . . . . . 362)	18	20	39	25	27	42	21
48. Tømmermestere	27	34	29	22	21	519	51
49. Tøimagere . . . . . (aparte Arbejdere 1832 . . . . . 160)	:	8	23	62	58	270	44
50. Uhmagere	:	:	20	40	38	15	32
51. Viinhandlere og Fæsbindere	39	46	59	59	61	15	59
52. Vognmænd (faste Folk 1832 . . . . . 233)	27	32	13	50	49	:	:
53. Vævere (aparte Arbejdere 1832 . . . . . 30)	36	24	15	18	15	24	14
Summa. Interessenter og Mestere	1648	2218	2568	3980	3968	5078	2655
Svende	2012	2501	3051	5070	5078		
Drengene	1709	1850	1754	2528	2655		
Summa Summarum	5369	6569	7373	11578	11701		

Hertil lægges endnu de anførte aparte Arbejdere og faste Folk 1273 samt de faste Folk eller Karle, som bruges ved de for nærværende Tid her i Staden i Drift værende 46 Bryggerier. 250

I Alt . . . 13224

betroet, at de under den dem ved Forordningen 27 Sept. 1799 § 28 paalagte Ansvarlighed, paa det nsiagtigste have at efterkomme, hvad bemeldte Forordning og øvrige Anordninger have foreskrevet med Hensyn til den dem saaledes betroede Forretning. Hvad i Særdeleshed angaaer den i ovennævnte Forordnings § 20 paabudne Censur over de Skrifter og Blade, hvis Forfattere ere kjendte skyldige i Trykkefrihedens Misbrug, da, ligesom Censoringenlunde er indskrænket til at udslutte det, som er af den Natur, at det med Visshed kan forudsees, at maatte af Domstolene erkjendes for strafværdigt, men derimod er berettiget og pligtig til at udslutte Alt, hvad han selv finder at være utilbørligt, saaledes bør han herved ikke blot tage Hensyn til hvad der kan være fornærmeligt eller skadeligt for det Offentlige, men og til hvad der kan være krænkende eller fornærmende for private Medborgere, saa at Intet taales, der bærer tydeligt Præg af Uresfjænderie, eller der kan skjønnes under Allegorie, Ironie eller anden saadan Indklædning at gaae ud paa at udbrede krænkende Beskyldninger imod Nogen.

Det Kongelige Danske Cancellie den 25 April 1833.

Fra det Danske Cancellie er den 27 April afgaaet følgende Circulaire-Skrivelse til samtlige Amtmænd og Lehnbesiddere i Danmark:

Hans Majestæt Kongen har under 24 dennes allernaadigst rescriberet dette Collegium saaledes:

„Da det under de hyppige Udvandringer af polske Flygtninger er muligt, at Saadanne ønske at tage Ophold i Bore Lande, saa ville Vi for dette Tilfælde allernaadigst have Bort Cancellie tilkjendegivet til allerunderdanigst Efterretning og videre Foranstaltning, at slige udvandrede Polakker blive at tilbagevise, saafremt deres Passer ikke ere viserede af vedkommende Keiserlige Russiske Gesandtsskaber.“

Hvilket Man tjenstlig skulde tilmelde (Titul) til Bekjendtgjørelse for vedkommende Politie-Dvrigheder.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Lidøe og Smørum
Sognekalde i Sjællands Stift, 450 Rd.

Befordringer og Afgang.

Under Admiralitets- og Commissariats-Collegiet: Den 17 Marts er Capitainlieutenant J. C. Grove udnævnt til Capitain og sat paa Wartpenge indtil videre, formedelst Svagelighed; Capitainlieutenant N. Braag udnævnt til Capitain og Chef for 1ste Divisions 2det Compagnie; Premierlieutenanterne C. C. Walterstorff, H. J. Greve Scheel og F. W. Liebmann til Capitainlieutenant, og Secondlieutenanterne C. Raffenberg og J. A. Wulff til Premierlieutenant. Den 12 April ere Cadetunderofficererne A. C. L. Knudsen, F. W. Lund og C. C. Tuxen udnævnte til Secondlieutenant; den 16, anden Deputeret i Admiralitets- og Commissariats-Collegiet, Contreadmiral, Kammerherre, Baron H. Holsteen, Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, allernaadigst bestykket til første Deputeret i bemeldte Collegium, i afdøde Geheime Stats-Minister, Admiral Billes Sted; Dyer-Equipagemester ved Holmene, Commandeur og Generaladjutant, Kammerherre C. A. Rothe, til anden Deputeret i Admiralitets- og Commissariats-Collegiet. Chefen for andet Departements Contoir, Admiralitetscommissair Justitsraad Viborg, Ridder af Dannebrogen, til Assessor i Collegiet; samme Datum er Contreadmiral Jost van Doekum, Storkors af Dannebrogen og Officeer af den franske Vreslegion, udnævnt til Viceadmiral; ligeledes ere Commandeur P. J. Bleugel, Navigationsdirecteur, Ridder af Dannebrogen, og ovennævnte Commandeur, Deputeret C. A. Rothe udnævnte til Contreadmiraler.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 18. Den 4de Mai 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 11 April udkommet følgende Placat for Hertugdømmene Slesvig og Holsten:

Da de Lovbestemmelser, i hvis Følge Besidderne af Avls- og Hovedgaarde ikkun da ere fritagne for Bærnepligt, naar disse efter Landets Forfatning ere at agte lige med adeligt Jordegods, og derfor have egen Jurisdiction og Politicopsyn, ikke ere forstaaede og anvendte paa lige Maade, har Hans Majestæt Kongen allernaadigst fundet for godt at resolvere, at samtlige Avls- og Hovedgaarde, der ikke have Jurisdiction og Politicopsyn, skulle indføres i Lægdsregistret for vedkommende Godsdistrict; men at, med Hensyn til de hidtil stedfundne Forhold, de nuværende Besiddere af disse Gaarde og deres Efterkommere, som ved Arv blive Eiere af samme, ikke skulle undergives

Udskrivning til Landmilitair-Tjenesten, samt at fritagelse for Værnepligt ogsaa skal tilstaaes de nuværende Forpagtere af saadanne Uds- og Hovedgaarde for dem og deres Sønner, saafremt de ikke ifølge Forskrifterne i § 2 af Landmilitairforordningen af 1 August 1800 allerede af anden Grund ere værnepligtige.

Forestaaende bekendtgjøres herved til Efterretning og vedbørlig Efterlevelse for alle Vedkommende.

Fra Rentekammeret er den 31 Marts sidstleden udkommet følgende Placat:

Hans Majestæt har under 13 i f. M. allernaadigst resolveret saaledes:

„Vi ville allernaadigst have Naubarhavn i Nordre Syssel i Islands Nord- og Øster-Amt autoriseret som Udliggersted.“

Dette bliver herved, ifølge allerhøieste Befaling, til alle Vedkommendes Efterretning bekendtgjort.

Blandede Efterretninger.

Cancelliets Resolution er begjært i Anledning af en opstaaet Menings- Forskjellighed imellem en afdød Sognepræsts Enke og Eftermanden i Embedet, angaaende Delingen i Naadensaaret af den aarlige Afgift af 55 Edr. Byg, betalte efter hvert Aars Capitelstapt, som erlægges af en Hovedgaards Eier for den Deel af Præstegaardens Mark, som er overdraget samme; i det nemlig

Enken, hvis Naadensaar, efter den hende forundte Bevilling, gik fra Eftermandens Kaldsbrevs Datum den 21 December 1831 til Ursdagen derefter, formeente at have Ret til udeelt at beholde den Afgift, som erlagdes i Februar Maaned 1832, og til at nyde de $\frac{3}{4}$ Dele af den i Februar d. A. forfaldne Afgift, hvorimod Sognepræsten formeente, at den Afgift, som forfaldt den 14 Februar d. A., altsaa 7 à 8 Uger efter Naadensaarets Udløb, maa ansees Naadensaaret uvedkommende, og at det ikkun er den i Naadensaaret den 14 Februar 1832 forfaldne Afgift, der bør komme til Deling mellem ham og Enken, og enten deles i 2 lige Dele, i Overensstemmelse med Lovens 2—13—6 og en Cancellie-Skrivelse af 23 Januar 1827*) eller ifølge Rescriptet af 27 April 1798, saaledes at Enken faaer til sin Deel saamange 365 Dele af Afgiften, som der ere Dage imellem den 14 Februar 1831 og hendes Mand's Dødsdag, den 4 September f. A., eller den 21 December næstefter, paa hvilken Dag Naadensaaret begyndte.

---

*) Denne antager med Hensyn til den fra Præstegaarden mod Afgift bortsolgte Jord, det samme, som Cancellie-Skrivelse 5 Mai 1832 (Coll. Tid. f. A. Side 361—362) endvidere har antaget med Hensyn til en bortfæstet Præstegaards Eod, at nemlig Afgiften maa betragtes ligesom Landgilden af Mensalgodset og ei som Indtægt af Præstegaardens egen Avl.

Cancelliet har herpaa resolveret i Skrivelse af 23 Marts sidstleden, at Collegiets ovennævnte Skrivelse af 23 Januar 1827 alene har afgjort det Spørgsmaal, om den omhandlede Afgift af den Hovedgaardens Eier overladte, oprindelig til Præstegaarden hørende, Jordlod skulde i Naadensaaret deles efter de i Lovens 2—13—1, 1, 2, 3, 4 og 5 for Avlingen fastsatte Regler, eller behandles som Landgilde efter Art. 6; hvorimod det nu opstaaede Spørgsmaal angaaer den Tidspunct, hvortil hvert Aars Refusion skal henføres. Og til Afgjørelsen af Spørgsmaalet i det omhandlede Tilfælde habes en speciel Lov i det allerhøieste Rescript af 27 April 1798, hvorved den imellem daværende Sognepræst paa egne og Efterkommeres Vegne indgaaede Forening om forømmeldte Jords Overdragelse blev confirmeret. Rescriptet indeholder nemlig en udtrykkelig Bestemmelse for at Afgiften, der efter Foreningen var fastsat alternativ til 100 Rd. at betale til hver Michaelis eller 11 Novbr., eller til 55 Ldr. Byg, at betales med Penge efter hvert Aars Capitelstart, 14 Dage efter at samme er sat og bekjendt, bestandig skulde erlægges efter det sidstnævnte Alternativ, og tilføies derpaa: Søvrigt maa denne aarlige Afgift blive Supplicantens (Præstens) Arvinger tillagt for saa mange Uger eller Maaneder, som han har levet og tjent i bemeldte Kald efter sidste Termins Betaling, hvilken Clausul

er taget af Præstens Ansøgning. At nu Bestemmelsen, skjøndt den udtrykkelig kun nævner Supplicanten, dog ogsaa indeholder den vedvarende Regel for Indtægten's Deling mellem enhver Formand og dennes Eftermand i Erabet, kan ikke være Tvivl underkastet, da ellers det Bederlag, Naadensaaret skulde indeholde, kunde blive høist uforholdsmæssigt enten til det ene eller andet Parties Skade, ligesom det heller ikke kan være tvivlsomt, at det jo er 14 Dage efter Capitelstartens Sættelse, altsaa den 15 Februar, der efter Rescriptets Indhold bliver Betalings-terminen, da den desuden meget ubestemt Termin, som Foreningen havde bestemt for det ene Alternativ, er hævet ved Rescriptet, i hvis Følge det bliver, som om Foreningen umiddelbar alene havde fastsat hiin Betalings-termin.

Naar saaledes Bestemmelsen i ovenmeldte allerhøieste Rescript af 27 April 1798 følges, maa Refusionen fra 15 Februar 1831 til 21 December s. N., hvilket Tidsrum maa enten beregnes efter Maanedes ansatte til 10, eller efter Uger ansatte til 45, tilkomme deels den afdøde Sognepræsts Boe, som fortjent Løn, deels, ifølge Naadensaarets Udsættelse, hans Enke, der in casu maa antages at være i Besiddelse af Boet, saa at dette sammensmeltes med hende, hvorved Refusionen for de øvrige resp. 2 Maanedes eller 7 Uger til 15 Februar 1832 tillige med Refusionen fra sidstnævnte Tid til 21 December 1832

udgjør Naadensaaret, hvoraf Eftermanden nyder det Halve *).

Kjøbenhavns Magistrat har begjært Cancelliets Resolution i Anledning af at det er sat under Spørgsmaal, hvad der skal forstaaes ved det i Placaten 9 Mai f. U. brugte Udtryk „sædvanlige simple Bomuldstøier“ hvormed de Tøier betegnes, hvilke Linnedvævere i Placaten erkjendes berettigede til, lige med Tøimagerne, at forarbejde.

-
- *) Det er aabenbart, at den saaledes af Rescriptet hidlebte Regel fører til et langt retfærdigere Forhold, end om Enken, fordi Naadensaaret udløb kort førend Capitelstartens Sættelse for 1831, kun skulde have nydt Halvdelen af den omspurgte Indtægt for 1831, og intet for 1832; thi hun havde da end ikke faaet hvad hendes Mand alt havde fortjent (*annus deservitus*), og aldeles ikke nydt godt af Naadens- eller Veberlags-Aaret. Dersom ellers ikke Rescriptet tydelig havde bestemt Reglen, vilde isvrigt ikke den Tid, Capitelstarten blev sat, men Høsttiden, hvorpaa Naturalindtægten af den overladte Jord, i hvis Sted Afgiften traadte, vilde været oppebaaret, have været Reglen, men dette kunde, under andre Omstændigheder, have medført et ligesaa stort Misforhold. Sognepræsten, der alternativt havde erkjendt en særegen Regel at ligge i Rescriptet, havde misforstaaet samme ved at antage, at den Andeel, samme tillægger den afgangende Præsts Arvinger, udgjør Naadensaaret; hvorimod det kun bestemmer hvad der skulde anses som hans Andeel af det løbende Aars Afgift, hvortil Naadensaar kommer efter P. 2 B. 12 C. 6 Artikel.

Cancelliet har i denne Anledning, efterat have brev-
 verlet med General-Loldkammer- og Commerce-Collegiet,
 svaret i Skrivelse af 16 April sidstleden, at Placat 9
 Mai f. A. gaaer ud fra den Forudsætning, at det kun
 er de det senere oprettede Løimagerlaug ved sammes
 Artikler tillagte udelukkende Rettigheder, som gjøre Ind-
 skrænking i den det ældre Bæverlaug oprindeligiis til-
 kommende Ret at væve ogsaa i Bomuld, men at der
 ikke ved de Forhandlinget, der gik foran Placaten, kunde
 tilveiebringes nøiagtig Oplysning om hvad der var Grænd-
 sen for hiint førstmeldte Laugs udelukkende Rettighed.
 Begrebet om sædvanlige simple Bomuldstøier er derfor
 tildeels negativt, og maa ved Anvendelsen bestemmes efter
 hvad der kan oplyses om Omfanget af Løimagernes ude-
 lukkende Haandværksphære*). Saaftremt derfor Løimagerne
 formene sig forurettede ved Indgreb fra Linnedbævernes
 Side, vil Sagens Afgjørelse henhøre under Domstolene,
 hvor de ville have at fremlægge Oplysning om, at det
 Slags Arbeide, hvortil de paastaae udelukkende Ret,
 virkelig kan henføres under de fornævnte Laugsartiklers
 Bestemmelse.

Da den Kongelige overordnede Tiendecommission
 ønskede at erholde en nogenlunde nøiagtig Underretning
 om for hvor stor Deel af Landet Tienderne allerede ere

---

*) Cfr. Coll. Tid. for 1832 Side 353--356.

for bestandig forvandlede til et fast Vederlag, har den, forsaavidt Konge- og Kirketienderne angaaer, der i saadant Tilfælde svare ringere Tiendeskat end ellers, modtaget Extract af de til det Kongelige Rentekammer indkomne Regnskaber, der viser det Hartkorn, hvoraf i Aaret 1831 er svaret Tiende-Landskat i Overensstemmelse med Forordningen 15 April 1818, enten ifølge tilværende temporair Accord om Tienden, eller saaledes som Skatten svares naar Tienden oppebæres i Kjøerben. Derved erfares, at der i bemeldte Aar er svaret Landskat efter fornævnte Forordnings § 2 Litr. d. og e. for:

Kongetiender, accorderede paa en vis Tid	44723 Tdr. Htk.
— — hævede i Kjøerben . . .	94891 — —
Kirketiender, accorderede paa en vis Tid	27747 — —
— — hævede i Kjøerben . . .	111166 — —

altsaa for Kongetiender af 139614 Tdr. og for Kirke-
tiender af 138913 Tdr. *); hvilke Tiender altsaa enten
aldeles ikke eller dog kun for en Tid vare ophørte mod
Vederlag. Det maa iøvrigt bemærkes, at der mueligen
kunne være flere Accorder og Kjendelser til bestandig
Ufgifts Bestemmelse, som ikke endnu i 1831 vare
traadte i Kraft, samt at sliig Bestemmelse sædvanlig
ikke finder Sted hvor en Tiendetager selv eier og bruger
den tiendepligtige Jord, hvortil endnu kommer, at

*) Det tiendeydende Hartkorn i Danmark vil nok udgjøre
mellem 310000 og 320000 Tønder.

ogsaa de Konge- og Kirketiender, hvormed Geistligheden er beneficeret, ligesaavel som egentlige Præstetiender, ere frie for Landskat, saa at de foranførte Data ikke ganske nøiagtig vise, hvilke Tiender der endnu oppebæres i Kjøerben.

Hvad Præstetienden angaaer har ingen Underretning paa den ovennævnte Maade kunnet erholdes, efter som der ikke ved Amtstueregnsskaberne findes nogen Forklaring om hvorledes Præsternes Tiender nu oppebæres, siden Tiende-Landskat af disse ved Forordningen af 11 September 1822 er ophørt; men det kan vel antages, at en noget større Deel af Præstetienden end af nogen af de to andre Tiender er forvandlet til et fast Bederlag for bestandig.

Da Cancelliet, efterat have modtaget de ovenanførte Dplysninger fra den overordnede Tiendecommission, har fundet det interessant, ogsaa at erholde de muligt nøiagtige Forklaringer om af hvor stor en Deel af Landets Hartkorn Præstetienden saavel som de Konge- eller Kirke-Tiender, hvormed Geistligheden er beneficeret, er fastsat til bestandig Afgift, saa har Collegiet den 26 Marts sidstleden ladet udgaae et Circulaire til samtlige Biskopper i Danmark, med Undtagelse af Als og Wroë, af følgende Indhoid:

Da Cancelliet onsker at erholde Dplysning om:

1) for hvormange Edr. Hartkorn i ethvert Sogn Præstetienden eller andre Tiender, hvormed Geistligheden er beneficeret, ere overladte Yderne imod bestandigt Beder-

lag, enten, i Overensstemmelse med den Kongelige Indbydelse 18 Marts 1796 og Forordning 8 Januar 1810, ved Kongelig confirmeret Forening eller ved Amts-Tiende-Commissions usvækkelige Kjendelse (nemlig en saadan, der efter Forordning 12 Marts 1828 § 2 ikke længere kan indankes til den overordnede Tiende-Commission) eller den Kongelige overordnede Tiende-Commissions endelige Kjendelse, eller og i Følge nogen anden gjeldende særlig Bestemmelse.

2. hvormange Tdr. Hartkorn der i ethvert Sogn endnu ere tilbage, for hvilke intet bestandigt Bederlag med Hensyn til ovennævnte Tiender er fastsat, saa at de endnu oppebæres i Kjærven, eller i al Fald saaledes kunne oppebæres, naar de indgaaede temporaire Foreninger ophøre;

3) hvorledes Tiendevederlaget erlægges enten med Korn in natura eller med Penge efter hvert Aars Capitelstaxt, eller med Penge efter Middeltallet af 10 Aars Capitelstaxter eller, forsaavidt det i Følge en ældre Bestemmelse maatte være Tilfældet, i Penge; og

4) Tiendevederlagets Størrelse i Hvede, Rug, Byg og Havre, eller i Penge;

saa skulde Man herved tjenstligst anmode Dhd. om at forskaffe dette Collegium disse Oplysninger forsaavidt det Dem anbetroede Stift angaaer, ved gennem Provsterne at lade vedlagte Schemata *) circulere blandt Stiftets Præster

*) Schemact ubelades her.

til Udfyldning; hvorhos Man dog tjenstligst skulde tilføie, at i den sidste Rubrik, betegnet Anmærkninger, bliver at anføre a) Størrelsen af de Penge=Refusioner, som fra ældre Tid maatte være bestemte for nogen fra Kalde uforanderlig overdragen Tiende, for hvilke sjeldnere Tilfælde ingen særegen Rubrik er indrettet; b) Dplysning om naar Dvægtienden og Smaaredsel m. v. er indbefattet under Tiendebestemmelse; c) endvidere bliver det at bemærke naar Tiendevederlaget i enkelte Tilfælde erlægges i andet, end de ovennævnte 4 Kornsorter, f. Ex. Erter, Bikker, Boghvede etc. og i dette Tilfælde Beløbet deraf; d) naar Præsten er beneficeret med anden Tiende, end Præstetienden, eller om noget af denne er henlagt til andet Brug f. Ex. Amtsprovsternes Lønningsfond; e) Maximum og Minimum i hvert Sogn af Tiendevederlaget pr. Tde. Hartkorn.

Derhos maatte enhver anden særdeles Dplysning tilføies, som kunde tjene til fuldstændigere Opnaaelse af Niemedet, at erholde den nøiagtigste Kundskab om de Betingelser, hvorunder de Natural=Tiender, som tilfalde Geistligheden, ere bleve overladte.

Ligesom Man i det Hele venter at Dhd. paaseer, at de tilsigtede Dplysninger gives med Nøiagtighed, og de Feil eller Mangler, hvilke De maatte kunne opdage ved behørig at gjennemgaae disse og ved at sammenholde dem med de Dplysninger, som forud havees ved Bispe=Embedet, vorde rettede forinden de hertil indsendes, saa

wilbe de og i Særdeleshed behageligst selv meddele de attraaede Dplysninger med Hensyn til Tiender, der ere beneficerede det Dem anbetroede Embede, forsaavidt de Dplysninger, som derpm maatte være givne ved Udfyldelsen af Schemata for de vedkommende Sogne, maatte have nogen Mangel.

Da en Sognepræst havde anseet sig uberettiget til at lyse til Ægteffab for en Pige, paa Grund af at hendes Moder, hos hvem hun havde opholdt sig for at pleie hende i hendes Alderdom, havde nydt Understøttelse, der ikke var refunderet vedkommende Fattigvæsen, blev Cancelliets Resolution forlangt, om Fattigcommissionen efter Forordningen 30 April 1824 § 3 Nr. 10 kunde være beføiet til at nedlægge Forbud mod Lysningen indtil Pigen, som, ved at være hjemme hos Moderen, havde havt Deel i det Huuslye og Ildbebrændsel, som Fattigvæsenet havde ydet Moderen, havde erstattet en Deel af Understøttelsen. Cancelliet svarede herpaa i Skrivelse af 30 Marts sidstleden, at Fattigcommissionen var uberettiget til paa den anførte Grund at nedlægge Forbud mod den forlangte Tillysning.

I Anledning af et Andragende fra Oibermændene og Bisidderne ved Helsingøers Kjøbmandsclaug, er Cancelliets Bestemmelse begjert for, om den ved allerhøieste Resolution af 24 October f. A., bekjendtgjort ved Can-

cellieplacat af 3 November næstefter, sanctionerede Forfortelse af Lære- og Svende-Tiden ved bemeldte Laug skal ansees gjeldende for de i Lauget da allerede indskrevne Dreng og Svende, eller være indskrænket til dem, som senere ere indskrevne. Cancelliet har herpaa i Skrivelse af 11 April til Amtmanden over Frederiksborg Amt, svaret, at Man bifaldt den af Amtmanden yttrede Mening, at allerhøistbemeldte Resolution efter sit Indhold strax maa træde i Kraft, forsaavidt saadant er gjørligt og forsaavidt i Særdeleshed de imellem Vedkommende oprettede Contracter, — i hvilke hiin nye Lovbestemmelse ingenlunde har villet gjøre nogen Forandring, — ikke derfor maatte være til Hinder.

Cancelliets Resolution er begjert angaaende det Spørgsmaal, om og hvorvidt Møllere, som boe udenfor Kjøbstæderne, ere berettigede til at have Udsalg af Gryn og Meel i Byen.

Herpaa har Collegiet i Skrivelse af 2 Mai sidst. svaret, at Man ikke finder Noget til Hinder for, at de Møllere, hvis Møller ere beliggende udenfor Kjøbstæderne paa disses Grund, og som i Kjøbstæderne have vundet Børgerskab, have Udsalg af Meel og Gryn i selve Byen, dog at de i Forhold hertil betale forhøiet Næringskat, og underkaste sig de Betingelser, der fra Consumtionsvæsenets Side maatte ansees nødvendige, for at ingen

Misbrug ved det omhandlede Udsalg skal kunne finde Sted *).

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Hasle, Scheibye og Liisberg Sognekald i Aarhus Stift, efter gammel Angivelse 280 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Præstetienden af alle tre Sognes 391 Tdr. 1 Skpe. Hartkorn og den halve Kongetiende af Hasle Sogn, anslaaes til omtrent 433 Tdr. 7 Skpr. Byg. 2) Maaest 56 Pd. Brød, 416 Pd. Ost og 59 Snefe Wg. 3) Dffer og Accidentser omtrent 200 Rbd. 4) Præstegaarden staaer for Hartkorn 3 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. med et Areal af 39 Tdr. Land. Enkepension udredes af Kaldet. Rytterhest holdes.

2. Bredsted- og Flye Sognekald i Viborg Stift, tilforn 200 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af Sognenes 241 Tdr. Hartkorn udgjør omtrent 76 Tdr. Rug, 50 Tdr. Byg og 50 Tdr. Havre. 2) Dvægtienden omtrent 12 Rbd. Smaaaredsel 2 Rbd. 3 Mk.; Midsommerrente 23 Del Wg, 24 Lpd. Ost og 12 Pd. Smør. 3) Dffer og Accidentser omtrent 120 Rbd. 4) Annergaarden i Flye af Hartkorn 5 Tdr. 5 Skpr.

*) For Kjøbenhavn ere særegne Regler, fastsatte om denne Gjenstand ved Rescripterne af 17 September og 26 November 1821; men disse ere byggede paa Grunde, som ei passe sig andetsteds.

3 Fdkr., yder foruden alle Tiender, der anslaaes til 3 Tdr. Rug, 3 Tdr. Bng, 5 Tdr. Havre, i aarlig Landgilbe 3 Tdr. 6 Skpr. Rug. 5) Præstegaarden staaer for Hartforn 5 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb. Enkepenzion bliver at udrede.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Et Fuldmægtig-Embede ved den Kongelige Lands-Overrets samt Hof- og Stads-Rets Skiftecommission. — Et Copist-Embede i den Kongelige Lands-Overrets samt Hof- og Stads-Rets Justitscontoir. — Et Copist-Embede ved Kjøbenhavns Politieret og Politiets øvrige Forretninger.

Under Rentekammeret: Amtsforvaltertjenesten i Nordborg Amt. Caution 6400 Rbd. i Kongelige 4 pCt. Obligationer.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Secretair- og Kasserer-Posten ved Kanal-oplyns-Commissionen i Rendsborg samt Pakhuusforvaltertjenesten sammesteds; for Oppebørselerne stilles Sikkerhed, til Beløb, 4000 Rbd. Sølv. — Et Consumtions-Controleur-Embede ved Portene i Kjøbenhavn.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 19 April er Apotheker og Consulent i Administrationsfaget for den Kongl. Porcelainsfabrik, M. Boye, udnævnt til 2den pharmaceutisk Assessor i Sundhedscollegiet; Cand. theol. W. H. S. Wisby beskikket til personel Capellan for Tikløb, Hornbek og Hellebek Menigheder i Sjælland; Cand. theol. P. J. W. Bruun til personel Capellan for Dure og Weistrup Menigheder i Fyen; Cand. theol. P. F. Hansen til personel Capellan for Sønderbrosby Menighed i Fyen; den 24, Birkeskriver ved Vallø Stifts

Birk samt Stiftsffriver og Slotsforvalter ved bemeldte Stift, J. R. G. Rode, til tillige at være Birkedommer ved fornævnte Birk; personel Capellan for Brøndbyvester og Brøndbyvester Menigheder i Sjælland, L. E. L. Lassen, efter Ansøgning i Naade entlediget fra bemeldte Embede; den 26, Copist i Lands-Dver- samt Hof- og Stads-Rettens Justitscontoir, P. E. W. Mangor, til Skriver ved Forligelsescommissjonen i Kjøbenhavn; Exam. juris og Fuldmægtig ved Kjøbenhavns Fattigvæsens Secretariat, R. Schmidt, til Contoirchef i bemeldte Secretariat; Exam. juris og Forvalter ved Baroniet Holckenhavn, H. H. Jørgensen, til Procurator ved samtlige Underretter i Syens Stift.

Under Rentekammeret: Den 4 Marts er Stutmester ved det Kongelige Stutterie paa Frederiksborg, F. E. Nielsen, efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget; den 26, er Copist under Rentekammeret J. E. L. Schnepel beskikket til Landffriver i Landskabet Sonderditmarsken; den 23 April, Commis i Revisionscontoiret for Altonaer Lotterie, J. H. Wgsjerfall og P. Holborn, til Commis i Correspondencecontoiret sammesteds, og Volontairerne J. J. E. Stickmest og J. E. M. Stahl til Commis i bemeldte Revisionscontoir.

Under Admiralitets- og Commissariats-Collegiet: Den 20 April er Commandeur H. Stephansen, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, udnævnt til Holmens Dver-Equipagemester; den 25, Capitainlieutenant J. P. Gandil til Equipagemester paa Gammelholm samt til Havnemester her i Staden og til Medlem af Kjøbenhavns Havne-Administration, af Constructions- og Regulerings-Commissjonen samt af Opnædrings-Commissjonen; Premierlieutenant J. Lange-mark udnævnt til Capitainlieutenant, og Secondlieutenant E. J. Schmidt til Premierlieutenant.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 19. Den 11te Mai 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Øviist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Da der i Aaret 1829 til Hans Majestæt var indleveret Udkast til en Plan til en Sømandsskole for Søffardiemænd, blev det af Hans Majestæt befalet, at det skulde overdrages en Commission at tage denne Plan under nærmere Overveielse og afgive Betænkning om samme. Efterat Commissionen, som oprindelig bestod af Conferenceraad og Deputeret i General=Soldkammer= og Commerce=Collegiet Kirstein, Navigationsdirecteuren, nuværende Contra=Admiral Bleugel, Cancelliedeputeret Lange, Major og Grosferer Prætorius samt Capitain de Coninck, og senere endvidere tiltraadtes af Capitainerne i Søe=Staten M. Lütken og Dahlerup, havde indsendt sin Betænkning til Cancelliet, blev Sagen gjort til Gjenstand for Correspondence med Admiralitets= og Commissariats=Collegiet og med General=Soldkammer=

og Commerce-Collegiet, og den er derpaa allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt. Forsaauidt det i Planen var bragt i Forslag, at der, for at lette vordende Sæmænds Udgang til at erhverve de fornødne Kundskaber og Færdigheder, skulde organiseres en Skole for offentlig Regning, og deri ikke alene læres hvad der egentlig vedkommer Navigation og Sæmandskab, men og undervises i Sprog og andre Discipliner, som henhøre til almindelig Dannelse, fandtes der ikke tilstrækkelig Grund til, ved en egen Underviisningsanstalt paa offentlig Bekostning, at sørge for hiin Classes Underviisning i Fag, hvori de, ligesom Andre, have Leilighed til at blive oplærte i de øvrige Skoler og Instituter. Det fandtes saa meget mere betænkeligt at bebyrde det Offentlige med en saadan Indretning, som den dog sandsynligviis ikke vilde blive synderlig benyttet af den mere trængende Stamme, som afgiver den største Deel af de Sæfarende. Derimod fandtes Oprettelsen af en Skole, der indskrænkede sig til at give Underviisning i Navigation og Sæmandskab, hensigtsmæssig. Ved saaledes at indskrænke Skolen til de Discipliner, som vedkomme Sæmandens Dannelse for sit Fag, vilde den blive det, som allerede ældre Anordninger, in specie det Kjøbenhavnske Skipperlaugs Artikler af 25 Januar 1707 § 5 have befalet, og hvoraf der efter Skoleanordningen for Kjøbstæderne af 29 Juli 1814 § 74 n skulde iværksættes i det mindste noget i enhver Sæstad. Man holdt for, at det vilde være billigt, at

det Offentlige, der fordrer en Prøve paa visse Kundskaber, førend det tilstodes nogen at ernære sig som Styrmand, ogsaa drager Omsorg for at den fornødne Underviisning kan erholdes paa en paalidelig Maade og for en billig Betaling; dog uden at det gjøres til Pligt for dem, der ville underkaste sig Styrmands-Examen, at have benyttet Skolen; hvorimod det maatte være Enhvers Sag, om han paa denne eller anden Maade vilde erhverve sig den fornødne Duelighed. Om nemlig end den private Underviisning, hvortil der nu maa tyes, kan antages ligesaa paalidelig, og om det end ikke maatte befrygtes, at især den Uformuende let kan falde i en maadelig eller egennyttig Manuducteurs Hænder, og derved komme til i det mindste at anvende længere Tid paa sin Forberedelse, end denne i sig selv krævede, saa fandtes dog den Betaling, som efter Commissionens Uttring nu sædvanlig erlægges til en Manuducteur, at være meget hoi. Det ansaaes ikke usandsynligt, at en Navigations-Skole, hvori der betaltes en maanedlig Skoleløn af 5 Rbd., eller muliger endog 3 Rbd. eller 4 Rbd., vilde kunne bestaae ved sig selv, men i al Fald ei kræve betydelige Resourcer. Er saadan Skole kunde ikke hensigtsmæssigen underlægges den almindelige Direction for Utmue-Skolevæsenet her Staden, da dennes Medlemmer ikke kunne forudsættes at være i Besiddelse af de dertil fornødne Indsigter. Derimod blev det anseet rettest, at der, overensstemmende med Commissionens Forslag, til at føre Tilsyn me

Underviisningen for Sømandsfaget organiseres en egen Navigations- Skoledirection, hvilken det da kunde overdrages at udarbejde Plan til Skolens Indretning. Af Resourcer for Skolen have flere været paatænkte og omventilerede, som dog, efter nærmere indhentede Oplysninger, ikke vare at erholde. Kun haves der de i Kjøbenhavns Skipperlaugs Artikler 1707 § 6 hjemlede Indtægter, nemlig 1 Rbd. af hver, der indskrives som Styrmand, og 2 Rbd. af hver Skipper (dog med Fradrag af hvad han tidligere maatte have erlagt som Styrmand), hvorhos det bemærkes, at bemeldte § 6 paalægger Lauget den Forpligtelse, forsaavidt nysnævnte Bidrag ei tilstrække til at lønne en Navigationslærer til gratis at undervise 6 Børn, da at tilskyde det manglende af andre Laugets Midler. Efter nærmere indhentet Oplysning om hvad det anførte Bidrag kan antages at indbringe aarlig, vil det blive at overveie, hvorvidt nogen Forhøielse, som efter de siden 1707 saa meget forandrede Forhold ikke kunde være sær byrdefuld, maatte udfordres og i saa Fald kunde være at paahyde.

Ogsaa udenfor Kjøbenhavn vilde det være ønskeligt, om der i de vigtigste Søestæder kunde, i Forbindelse med det almindelige Skolevæsen, tilveiebringes Underviisning i Navigationen, hvilket, som foran bemærket, allerede i Anordningen af 29 Juli 1814 § 74 Littr. n er tilfigtet, og det blev derfor indstillet, at det maatte paalægges de Skoledirectioner, under hvilke de vigtigste Søestæder for-

tere, at tage under Overveielse, hvorvidt i disse Navigation maatte kunne sættes i Forbindelse med det almindelige Skolevæsen, saaledes at Bekostningerne derved, om ikke ganske, saa dog tildeels, erstattes af dem, der benytte Underviisningen, samt desangaaende at indkomme med Betænkning og Forslag.

Der var i det Udkast, som anledigede Commissionen, foreslaaet en Classification af de Søefarende, i hvis Følge disses Berettigelse til at fare som Skippere eller Styrsmænd paa længere eller ikkun paa kortere Reiser skulde afhænge af den større eller mindre Sømands-Indsigt, de ved Examen havde godtgjort at besidde. Men dette Forslag fandtes, efter de saavel af Admiralitets- og Commissariats-Collegiet, som af General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet derimod fremsatte Erindringer, ikke at kunne anbefales, og det fornemmelig fordi det baade vilde være til Hinder for den practiske duelige, men med mindre omfattende videnskabelig Indsigt forsynede Søemand i at ernære sig som Styrmand eller Skipper, og tillige genere Reederne i Valget af paalidelige Styrsmænd og Skippere; hvortil kommer, at der for Tiden kun ere faa danske Coffardie-Skibe, som ere forsynede med de Instrumenter, til hvis Brug den mere videnskabelige Navigations-Kundskab var fornøden. Derimod blev det fundet gavnligt, at organisere en særlig Examen i Længdeberegning for dem, der frivilligen og i den Hensigt, at legitimere sig som sær duelige Søefolk, maatte melde sig til

samme, da det var at formode, at Skibsrederne, uden at noget nyt Baand lægges paa dem eller Skipperne og Styr-mændene, ville med Hensyn til de Reiser, hvorved den saaledes godtgjorte større theoretiske Indsigt kommer til Gavn, foretrække dem, der havde aflagt sliq Duellighedsprøve.

Fremdeles er det af Commissionen yttret, at de Lærebøger i Styrmandskunsten, som for Tiden afbenyttes, nemlig Lous's Skatkammer og Marine-Calendar, skjøndt nogenlunde brugelige, dog baade savne den behørige systematiske Orden og ei heller have den Grad af Fuldstændighed, som, især naar den ovenmeldte Længde-Examen indføres, kunde være at ønske; og saavel Admiralitets- og Commissariats-Collegiet som General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet vare enige i Vigtigheden af at der habes gode Lærebøger i hiint Fag; hvorfor og Cancelliet gjorde allerunderdanigst Indstilling sigtende til at opnaae dette.

Ved allerhøieste Resolution af 5 Februar, bifaldt Hans Majestæt, at fornøden Brevverling inlebedes med vedkommende Autoriteter angaaende Organisationen af en særlig Navigations-Skoledirection her i Staden, og paa Cancelliets allerunderdanigste Forestilling er det ved allerhøieste Resolution af 20 April befalet, at bemeldte Directions Medlemmer skulle være Navigationsdirecteuren, en anden Søofficeer, en af Stadens eligerebe Borgere, Aldermanden for Skipperlauget og en Grosferer, der tilslige er Skibsreder, af hvilke Navigationsdirecteuren stedse

skal være Formand i Directionen, hvorimod dennes øvrige Medlemmer skulle tage Sæde overensstemmende med Placaten af 15 Juli 1808. Til nu at være Medlemmer af Directionen er udnævnt, foruden Navigationsdirecteuren og Oldermannen for Skipperlauget, Etatsraad Grosserer Hvidt, Ridder af Dannebrogen, Capitain af Søe-Staten Dahlerup, og Major og Grosserer samt eligeret Borger Prætorius. Cancelliet er derhos bemyndiget til ved indtræffende Afgang af nogen af de ovennævnte Medlemmer, med Undtagelse af Navigationsdirecteuren og Oldermannen for Skipperlauget, at beskikke nye Medlemmer i de Afgaaendes Sted, dog, forsaavidt den indtrædende Søofficeer betræffer, efter foreløbig Correspondence med Admiralitets- og Commissariats-Collegiet.

Ligeledes har Hans Majestæt ved ovennævnte allerhøieste Resolution bifaldet Cancelliets Indstilling angaaende Fremgangsmaaden for at tilveiebringe Underviisning i Navigationen i de større Søestæder.

Fremdeles har Hans Majestæt bifaldet, at en egen Længde-Examen skal indføres for de Styrmand, der attraae at legitimere sig som sær duelige i deres Fag, dog uden at disse skulle erhverve særdeles Rettigheder ved at underkaste sig bemeldte Examen, angaaende hvilken Punkt saavel som Examenens Organisation isvrigt nærmere Correspondence er indledet med Admiralitets- og Commissariats-Collegiet.

Endelig har Hans Majestæt bemyndiget Cancelliet til at tilkjendegive nysnævnte Collegium, at det er Allerhøiſtsammes Villie, at Samme indkommer med nærmere allerunderdanigſt Betænkning angaaende de Skridt, der kunne være at foretage for at tilveiebringe en henſigtsmæssig Lærebog i Sømandskunſten.

Den 2 Mai har Cand. pharm. G. M. Pflugmacker, ſom er blevet Eier af hans afdøde Faders Apothek paa Chriſtianshavn, faaet Bevilling til at nedſætte ſig ſom Apotheker ſammefteds.

Ledige Embeder.

Under det danſke Cancellie: Liunge og Braabye Sognekald i Sjællands Stift, 403 Rbd.

Under Rentekammeret: Lehnſfoged = Tjenesten i Klanküll og Rodenæs i Wieding Herred, Tøndern Amt; Caution 800 Rbd. i Kongelige 4 pCt. Obligationer.

Under General, Toldkammer, og Commerce Collegiet: 2det Regjeringsraads Embede i Tranquebar med de dermed forbundne Forretninger ſom Secretair, Overformynder og Notarius Publicus. — Conſumtionsforvalter = Embedet i Sorø. For Dppebørſlerne ſtilles Sikkerhed til Beløb 1700 Rbd. Sølv.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 1 Mai ere Kjøbmændene F. Svendsen i Dnunderfjord og G. Scheving paa Flatøe under Vester-Amtet paa Island beffikkede til Agenter med Rang efter Rangforordningen 6te Klasse Nr. 7; den 2, er Sognepræst for Haraldsted og Allindemagle Menigheder i Sjælland, G. G. Salicath, beffikket til Sognepræst for St. Mikfels Menighed i Slagelse; Cand. theol. C. Budde til ordineret Catechet og første Lærer ved Borger-skolen i Holbek; Sognepræst for Lau- lov Menighed i Ribe Stift, S. Thune, til Sognepræst for Gauerlund og Bindinge Menigheder i samme Stift;

Under det Slesvig, Holsteen, Lauenborgske Cancellie: Den 2 April have Cand. juris F. Teuffer i Altona, P. Lage i Schönberg, C. J. Enutsen i Borgsum og D. Hudemann i Reinfeld faaet Bestallinger som Underretsadvocater i Hertugdømmene Slesvig og Holsten; Cand. juris S. H. Feldmann i Altona ligeledes som Underretsadvocat i Hertugdømmene Slesvig, Holsten og Lauenborg, og Bekjender af den mosaiske Troe S. P. Philippfen, som har havt Concession til i 3 Aar at være Underretsadvocat i Hertugdømmene Slesvig og Holsten, har faaet Tilladelse til fremdeles at øve Advocaturen i bemeldte Hertugdømme; Valgene af Comventualinde Juliane C. J. C. v. Rankau til Priorinde for det adelige Kloster i Uetersen, og af Candidat T. Rønnau til

Præst ved den evangelisk-lutheriske Kirke i Odense paa Den Nordstrand allernaadigst stadfæstede; den 16, de surnummeraire Cancellister ved det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie E. F. Gallisen og H. P. Schmidt beskikkede til Cancellister, og Volontairerne E. W. Jacobsen og H. D. Sievers til surnummeraire Cancellister; den 23, Deputeret Borger i Neustadt L. Hoff beskikket til Raadmand sammesteds; den 30, Kammerjunker E. v. Buchwaldt i Pronstorf og Auscultant ved den Holsten-Lauenborgske Overret og Holstenske Landret H. A. Baron af Brockdorff til Landraader i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, og Sidstnævnte tillige til bestandigt Medlem af den Holstenske Landret.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 13 Marts er Consul i Antwerpen E. Dühring, efter Ansøgning, i Naade entlediget; den 20, Generalkrigscommissair Falbe, Ridder af Dannebrogen, beskikket til General-Consul i Grækenland; den 3 April Kjøbmand W. Nottebohm til Consul i Antwerpen; hidtilværende Vice-Consul J. G. E. Kugler til adjungeret Consul i Stettin; den 16, Consul i Bastia paa Corsica M. de Angelis i Naade entlediget.

Under Admiralitets- og Commisariats-Collegiet: Den 24 April er anden borgerlig Directeur ved Søeqvæst- og Assistentehuset, Major E. Møller, oprykket til ældst borgerlig Directeur, og Agent J. Holmblad ansat som anden borgerlig Directeur ved bemeldte

Stiftelse. Den 4 Mai er Krigs-Assessor og Fuldmægtig i Commissariats-Contoiret, C. A. Lassen, tillige adjungeret Commissariats-Secretairen for visse af Contoirets Forretninger, og derhos benaadet med Dver-Krigscommissairs Character. Constitueret Admiralitets-Secretair og Dver-Auditeur ved Sø-Etaten, Krigs-Assessor C. Stiernholm, beskikket i dette Embede, samt ligeledes benaadet med Dver-Krigscommissairs Character. Fuldmægtig ved Collegiets Kasserer Embede, Mag. artium C. Jürgensen, tillige ansat som Lector matheseos ved Sø-Etaten. Skolelærer og Kirkesanger paa Fæstningen Christiansøe, S. F. Johansen, beskikket til Klokker ved Holmens Kirke i Kjøbenhavn.

Under Landmilitair-Etaten: Den 2 Martz er ved Prinds Frederik Ferdinands Regiment lette Dragoner characteriseret Ritmester F. G. v. Møller udnævnt til Secondritmester, characteriseret Premierlieutenant N. v. Jacobsen til virkelig Premierlieutenant; Secondlieutenant F. C. A. v. Baudis tillagt den høiere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite J. P. v. Seidelin indtraadt i virkelig Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage. Den 3, Auditeur i Armeen C. C. B. Liebenberg, der har faaet anden Ansættelse, afgaaet fra sin hidtil havde Post som Cancellist ved General-Auditoriatet for Land-Etaten; dimitteret Ritmester N. v. Bruns, der har staaet ved Husar-Regimentet, bevilget en ny Uffæd af Krigstjenesten som Major; den fra Livjæger-Corpsen

affledigede Overjæger M. Zeisen, bevilget en Uffked af
 Krigstienesten som Secondlieutenant. Den 5, characteri-
 seret Capitain ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie H. P.
 Hansen udtraadt efter Ansøgning af Nummer og ansat
 5 Aar à la suite ved Corpsset. Den 6, Premierlieu-
 tenanterne G. M. H. v. Schmidt, Ridder, af det tredie
 Sydste Infanterie-Regiment, J. v. Dettleffen, Ridder,
 af det Slesvigste Infanterie-Regiment, og W. v. Eschricht
 af det første Liv-Regiment, forholdt Capitain's An-
 ciennetet fra bemeldte Dato af. Den 8, Candidatus
 juris L. Rothe udnævnt til Cancellist ved General-Au-
 ditoriatet for Land-Etaten. Den 9, Premierlieutenant
 ved Prinds Christian Frederiks Regiment L. A. v. Wilster
 udnævnt til Adjutant og Vagtmester ved de Ostindiske
 Tropper; Sergeant paa Ubantage ved de Vestindiske
 Tropper J. Stemann udnævnt til Secondlieutenant à
 la suite ved bemeldte Tropper. Den 10, er ved det
 Sjællandste Jægercorps Premierlieutenant C. H. v. Leschly
 udnævnt til Stabs-Capitain og characteriseret Premier-
 lieutenant C. F. F. v. Hueberg til virkelig Premier-
 lieutenant; Secondlieutenant G. B. v. Caroc tillagt den
 høiere Secondlieutenants Gage og Secondlieutenant à la
 suite H. B. v. Mathiesen indtraadt i virkelig Nummer
 paa yngst Secondlieutenants Gage. Den 11, er ved det
 Holstenske Landseneer-Regiment Secondritmester J. W.
 L. v. Baupel udnævnt til Chef for den fjerde Escadron,
 Premierlieutenant J. L. v. Creuz til Secondritmester med

den ham forbeholdte Anciennetet, characteriseret Premierlieutenant U. E. v. Hvid til virkelig Premierlieutenant; characteriseret Premierlieutenant C. F. v. Deichmann tillagt den høiere Secondlieutenants Gage, Premiermajor C. F. v. Posselt, Ridder, tildeelt den anden Escadron. Den 12, Secondlieutenant ved Prinds Christian Frederiks Regiment J. F. v. Hummel udnævnt til Premierlieutenant og Secondlieutenant C. F. G. v. Destinon tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Underofficeer ved Søcadet-Corpsset F. E. Lyken udnævnt til Secondlieutenant i Nummer og Gage ved Husar-Regimentet, med Anciennetet af bemeldte Dato; Dannebrogsmænd P. D. Schnipp, der er ansat i Toldfaget, udnævnt til Krigs-Secretair. Den 18, Regimentschirurg ved Livcorpsset, Dr. med. G. Rahlf, Ridder, entlediget efter Ansøgning i Naade fra denne Post. Den 19, Secondlieutenant ved Liv-Regimentet lette Dragoner C. v. Buchwaldt meddeelt efter Ansøgning Uffed i Naade af Krigstjenesten som Premierlieutenant; ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie er Premierlieutenant H. Bohn meddeelt Capitains Character og de characteriserede Premierlieutanter D. P. Møller og D. W. Klein indtraadte i virkelig Premierlieutenants Nummer, den Førstnævnte med den ham efter Premierlieutenant à la suite C. S. Groth tilkommende Anciennetet. Den 20, den ved Bornholms Milices tredje Dragon-Compagnie staaende Capitain C. v. Rømer meddeelt Majors Character. Den 22, Oberstlieutenant à la suite i Armeert

E. H. A. v. Røepstorff, Ridder, meddeelt Afsked i Naade af Krigstjenesten som Oberst; Oberstlieutenanterne H. G. v. Castenschiold af det Sjællandske Landseneer-Regiment, E. v. Inslerud, Ridder, ved Kronens Regiment, H. M. v. Schow, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, ved General-Adjutantstaben, P. F. v. Steinmann, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, ved General-Quartiermesterstaben og H. v. Rothe, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, ved General-Adjutantstaben, meddeelt Obersts Character. Den 24, Secondlieutenant ved Artillerie-Corpsen A. B. v. Hoffmeyer udtraadt fra 1 Mai dette Aar af Nummer og ansat à la suite uden Gage ved Corpsen; den ved Cronborg Fæstning ansatte Voldmester H. H. Nielsen afgaaet, efter Ansøgning og for medelst svækket Helbred, i Naade fra denne Post med Pension, og Gartner J. J. Bøgebjerg beklædet til at være Voldmester ved bemeldte Fæstning. Den 25, Bataillonschirurg ved Livcorpsen, Dr. med. J. L. Dreier udnævnt til Overlæge ved samme Corps. Den 27, Regimentsquartiermester og Auditeur ved den Holsteenske Artillerie-Brigade M. P. Torwerdt meddeelt Overauditeurs Character. Den 31, Regimentschirurg ved det Slesvigiske Cuirassier-Regiment E. J. Petersen tillagt Rang med Capitainer; Secondlieutenant ved det Fyenske Infanterie-Regiment D. S. v. Gastonier forsat til et Musqveteer-Compagnie og Secondlieutenant E. F. J. v. Harboe placeret ved Grenadeercompagniet; Secondlieutenanterne E. B. v. Lund

af Artillerie-Corpsset, E. W. v. Meyer af Raqvæ-Corpsset, A. W. v. Dinesen, F. W. v. Olivarius, E. U. E. v. Harthausen, N. D. v. Holm og A. W. v. Funch af Artillerie-Corpsset meddeelt Premierlieutenants Character; Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpsset E. F. E. v. Frohbøse ansat efter Ansøgning à la suite ved Corpsset fra 1 April dette Aar af at regne. Den 7 April, Hs. Durchl., Prinds Wilhelm til Slesvig-Holsteen-Sønderborg-Glücksborg udnævnt til Secondcapitain à la suite ved Artillerie-Corpsset med Anciennetet fra bemeldte Dato; Major ved det Lauenborgske Jæger-Corps F. v. Lihme forbeholdt Oberstlieutenants Anciennetet, og Premiermajor ved Livgarden til Hest E. F. Greve v. Rankau meddeelt Oberstlieutenants Character. Den 10, Premierlieutenant ved det første Liv-Regiment E. F. U. v. Luren forbeholdt Capitains Anciennetet. Den 16, Secondlieutenant ved det Oldenborgske Infanterie-Regiment J. W. U. v. Harboe udnævnt til Premierlieutenant. Den 17, Stabscapitain ved det Slesvigsk Infanterie-Regiment G. F. v. Jensen meddeelt efter Ansøgning Afsked i Raade af Krigstjenesten med Pension. Den 20, er ved det andet Liv-Regiment Secondlieutenant J. B. v. Dødt udnævnt til Premierlieutenant, Secondlieutenant J. M. F. F. v. Rist tillagt den høiere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite A. W. v. Gerlach indtraadt i virkeligt Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage.

Den 21, den ved Ringarden til Hest staaende Premierlieutenant à la suite F. v. Drholm afgaaet fra Garden og ansat som Ritmester à la suite i Armeen, dog indtil videre uden Anciennetet, samt udnævnt til Vice-Stadshauptmand paa St. Croix; characteriseret Premierlieutenant ved Artillerie-Corpsset F. W. v. Hoff meddeelt formedelst Svageligt Helbred Uffæd i Raade af Krigstjenesten med Pension; ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie er characteriseret Capitain G. F. Wrisberg udnævnt til Chef for Kjøbmager-Compagnie, characteriset Premierlieutenant S. Lewin til virkelig Premierlieutenant og Sergeant J. E. Scholdborg til Secondlieutenant; Premierlieutenant D. Schiøtz meddeelt Capitains Character og Secondlieutenant P. F. Romell Premierlieutenants Character; ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie ere Bombardererne H. P. Lorensen og P. Petersen udnævnte til Secondlieutanter; den i Artillerie-Corpsset staaende characteriserede Premier- og Løihuus-Lieutenant E. E. J. v. Lund meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Uffæd i Raade af Krigstjenesten med Pension.

(Fortsættes.)

Rettelse.

I Collegial-Tidenden Nr. 18 Side 288 bliver Anmeldelsen om Befordringer under Rentekammeret den 23 April at berigtige saaledes, at Commis i Revisionscontoiret for Altona Lotterie J. H. Wasserfall er befuldmægtiget til Chef for Correspondence-Contodiret sammesteds.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

~~A.~~ Nr. 20. Den 18de Mai 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. A. v i s t, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Da en Borger i en Kjøbstad, som i en Consumtionsconfiscations-sag imellem ham og Kjøbstadens Consumtionsvæsen ved Dom var tilpligtet at udrede Sagens Omkostninger, efter Regning fra vedkommende Retsbetjent havde maattet erlægge samtlige Retsgebyhrer, beregne efter Sportel-Reglementet for begge Parters Vedkommende, uanseet at Forordningen 1 Febr. 1797 § 129 fritager Consumtionsvæsenet i Sager, som den ommeldte, for Gebyhrers Erlæggelse, og han derhos tillige var debiteret Gebyhr for en, efter Consumtionsvæsenets Requisition, til Sagens Appel meddeelt Udskrift af Sagen, henvendte han sig gjennem Dverøvrigheden med Andragende til Cancelliet, for at erholde Collegiets Resolution, om ikke Retsbetjentens Regning var ubeføiet.

Cancelliet har i den Anledning i Skrivelse af 7 Mai afslæden svaret, at da Proces-Dmkøstninger, som den Tabende tilpligtes at betale, ikke ere andet end Erstatning til Modparten, og altsaa ikke kunne indbefatte andre Udgifter, end de, hvilke denne virkelig har havt at bære, saa behøves en særlig Bestemmelse for at hjemle enten den Kongelige Kasse eller vedkommende Retsens Betjente Godtgjørelse af den tabende Modpart for det stemplede Papir og de Retsgebyrer, hvorfra den Part, der efter de almindelige Regler havde havt at udrede dem, ubetinget er fritaget. En saadan Bestemmelse indeholder vel Placaten 20 April 1825 i Henseende til beneficerede Sager; men denne Anordning forandrede kun Formen, hvori den tabende Part skulde idømmes Dmkøstninger, i det disse nu ligefrem tillagdes det Offentlige og Retsbetjentene hos ham, istedetfor at Dmkøstningerne forhen efter Beneficiets Indhold tilkjendtes den beneficerede Part selv, hvorefter denne atter var pligtig at betale Gebhyret m. m., som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ei havde været beneficeret. Hiin Placat giver derimod ikke selve Udgangen til den omhandlede Godtgjørelse nogen forøget Udstrækning, og den kan altsaa ikke anvendes udenfor de Tilfælde, hvor bemeldte Udgang til Godtgjørelse allerede forhen, skjøndt i en anden og mindre betryggende Form, var hjemlet. Ligesom nu hverken i Sager, der forfølges af Justitien, eller i Kammerfager den tabende Privatperson tilpligtes

at betale Gebyr for det Offentliges Vedkommende, saaledes medføre og flere Anordninger, der tillægge visse offentlige Stiftelser Ret til frie Proces, at de dem eftergivne Retsgebyrer og Bekostninger til det stemplede Papir reent bortfalde og ei blive erstattede af den tabende Modpart; og da det saaledes ikke kan antages som almindeligt Princip, at Retsgebyrer i alle Tilfælde, hvori de i Faveur af Sagen eftergives vedkommende Part, dog bør godtgøres af den tabende Modpart, saa kan der ei heller være tilstrækkelig Grund til at en saadan Regel skulde gjælde for Sager om Consumtionsvæg, eftersom Forordn. 1 Febr. 1797 § 129 fritager Consumtionsvæsenet for stemplet Papir og Retsgebyrer, uden at omtale at disse skulde erstattes af den Paagjeldende, naar han findes skyldig. At Sportel-Reglementet 1814 § 21 bestemmer, at Gebyr i Forhør'er angaaende Toldovertrædelser skal udredes, har særegne Grunde, hvorfra der ikke kan uledes noget i det foransførte derfra forskjellige Tilfælde.

I Henhold til foransførte bør altsaa vedkommende Retsbetjent tilbagebetale det Beløb af de oppebaarne Gebyrer, som er beregnet for Consumtionsvæsenets Vedkommende, og navnlig det beregnede Gebyr for Sagens Beskrivelse.

*

*

*

Ældre Anordninger havde vel hjemmet Godtgjørelse for stemplet Papir og Retsgebyr af Delinquentens Boe, naar fra de øvrige Bekostninger noget derfor blev tilovers

af bemeldte Boe (see fornemmelig Rescriptet 1 October 1734); men dette, som allerede forlængst forhen var gaaet af Brug, kan i al Fald ikke nu længere komme i Betragtning efter Sportel-Forordningen 19 Dec. 1800 §§ 17, 33, 56, 72, 119, 131, og Reglementet 22 Marts 1814 §§ 12 og 18.

De Anordninger, som indeholde, at der i Kammer-sager ei fra det Offentliges Sagførers Side skal betales noget Gebühr eller bruges Stempel-Papir, give heller intet Vink til at disse Udgifter dog skulle afholdes af den tabende Privatperson eller at in specie Netsbetjentene i et vist Tilfælde skulde erholde Gebühr af Modparten for det, som Anordningerne, f. Ex. Forordn. 18 April 1732 § 40, 26 Januar 1733 § 47, Placat 6 Juni 1788 § 4, Kammeradvocatens Instrux 26 October 1785 § 11 paalægge dem at forrette uden Betaling. Kammeradvocatens Instrux § 12 viser og, at de Procesomkostninger, som skulle tilkjendes denne Embedsmand, ikke indbefatte nogen Godtgjørelse for de Netsgebühre eller det stemplede Papir, som han er fritaget for; hvorved det dog maa bemærkes, at Søe-Krigs-Procureurens Instrux 20 Jan. 1772 § 4 indeholder, at de Bekostninger, som tillægges denne Embedsmand ved Dom, ogsaa bør indbefatte Godtgjørelse for stemplet Papir og Netsgebühr, som i en ubeneficeret Sag.

Som Exempler paa at Anordninger, som tillægge visse Stiftelser Ret til frie Proces, medføre, at de dem

eftergivne Retsgbybyrer og Bekostninger til det stemplede Papiir reent bortfalde, og ikke blive at erstatte af den tabende Modpart, kan nævnes Foundationen 6 August 1756 § 25, 29 Jan. 1782 § 52, Placat 1 Juli 1799 § 191. I enkelte Anordninger er vel deri gjort Modification, hvorefter den tabende Modpart kan komme til at betale det Stiftelsen eftergivne Gehyrr, men dette maa betragtes som Undtagelse. Det kan endog, in specie hvad den vigtigste af disse Anordninger Foundationen 20 August 1775 § 20 angaaer, omtvibles, om Undtagelsen har Hensyn til egentlige Retsager, eller om den ikke indskrænker sig til den særdeles Udstrækning, denne Anordning har givet Enkekassens Afgang til frie Rets Hjælp, hvilken ogsaa strækker sig til Auctioner, Skifter, Burderinger o. s. v.; en Fortolkning, som bestyrkes ved Bevilling af 7 Jan. 1752 (i Rescriptsamlingen), naar den sammenholdes med Foundationen. Ogsaa i de Sager, hvori en Part har beneficium paupertatis, ansaaes Rettens Betjente, indtil Placaten 20 April 1825 udkom, ikke berettigede til Gehyrrer eller den Kongelige Kasse til Erstatning for det stemplede Papiir af den tabende Modpart, uden forsaavidt Beneficium udtrykkelig hjemlede det ved en særdeles Clausul. En saadan havde i en ældre Periode været i Brug, men var i en lang Række Aar afskaffet. Forordningen 24 Juli 1789 § 4 indeholdt og kun, at de af den beneficerede Part eller dennes Sagfører erlagte Udgifter skulde erstattes

under Processens Omkostninger, og derhos Salair til Procuratoren. Men for henved 30 Aar siden blev forommeldte Clausul igjen indført, og det saaledes, at Retsbetjentene dog intet havde at fordre herfor af Modparten, men at der, som i ovenstaaende Cancelliets Skrivelse bemærket, tilkjendtes den beneficerede Part Omkostninger i det samme Forhold, som om Sagen ei havde været beneficeret, og at han da af denne Godtgjørelse, forsaavidt den virkelig indkom, tilsvarede Retsgebyrterne og det stemplede Papir, der, hvis Sagen ei havde været beneficeret, skulde været betalt. Det var saaledes den beneficerede Part selv, som under visse Omstændigheder havde at udrede Retsgebyr og det stemplede Papir, fordi hans Beneficium var saaledes bestinget og clausuleret. Dette kunde derimod ikke udvides til de Tilfælde, hvori Anordningerne ligefrem havde erklæret, at Gebyrer ei skulde betales eller stemplet Papir bruges, og det blev heller ingensunde brugt hvad disse Sager angaaer, da Hjemlen derfor, den særlige Bevillings Indhold, manglede. Først ved Placaten 20 April 1825 blev der gjort den Forandring, at det Offentlige og Retsbetjente umiddelbar skulde nyde Godtgjørelse for det stemplede Papir og Gebyr af den Modpart, som blev dømt i Omkostninger; og at denne kun angik de Sager, hvori særligt Beneficium meddeles, er, som bemærket i ovenstaaende Skrivelse, klart af dens Indhold. Der mangler heller ikke indvortes Grunde, hvorfor der i

den foranførte Henseende kunde være en Forfæjel at gjøre paa de Sager, som forsølges af Justitien eller Kongens Fiscus samt de Indretninger, der have faaet lige Rettigheder med denne, paa den ene Side, og paa den anden Side dem, hvori et Beneficium er meddeelt en Mand paa Grund af Uformuenhed o. s. v. Sees der hen til Modparten, saa er han i hine Sager i flere Henseender, in specie forsaavidt Puncten om Omkostninger angaaer, byrdefuldere Regler underkastet end i andre Rettergangssager, saa at det og har Billighed for sig, at han og af dette Forhold kan have nogen Fordeel. Dgsaa for Justitien, Fiscus o. s. v. kunde den eventuelle Forpligtelse for den Sagsøgte til at betale Retsgebyrter, der i Almindelighed skulde udredes af Sagsøgeren, have til Folge, at de ei kom til at nyde godt af de dem tillagte Rettigheder i disses fulde Udstrækning. Dersom nemlig Modparten skulde, naar han tabte, betale de Retsgebyrter og det stemplede Papir, som Justitien eller Fiscus, hvis de ei havde haft hiint Privilegium, skulde have betalt, saa vilde derved opstaae en concurrerende Fordring, der kunde gjøre Afbræk i Inddrivelsen af det, som tilfalder det Offentlige, med mindre der igjen blev gjort den Indskrænkning, at først Bøder, Omkostninger til det Offentlige, Capital og Renter til Fiscus, Salarium til dens Sagsfører m. v. skulde gaae forud for Retsgebyrterne, hvorved Reglen atter blev en anden end i beneficerede Sager (C. L. for 1825 Side 285). Dgsaa vilde en

Retsbetjenten tillagt eventuel Ret til Gebyhrer kunne lægge Hindringer i Veien for det Offentlige i siden at frafalde en begyndt Sag, i hvilket Tilfælde Rettens Betjente kunde besvære sig over at hiin Udgang til Gebyhrer forspildtes. Betragtes endelig Sagen med Hensyn til Rettens Betjente, saa vilde det, naar det engang er Regel, at de ei af Justitien eller Fiscus skulle nyde Gebyhrer, hvilket forudsætter, at der paa anden Maade gives dem Wederlag for det dermed forbundne Arbeide, i det Hele kun være dem til liden sand Nytte, at disse dog skulde udredes af den sigtede Privat=Person, naar han fandtes skyldig, især naar de derved skulde vige for alt, hvad han ellers blev tildømt at betale.

Hvad isærdeleshed Sager om Told=Consumtions=svig angaaer, kan endnu bemærkes, at da den Paagjeldende ved de derom givne Bestemmelser er sat i den Nødvendighed at træde frem som Sagsøger, for at faae de anholdte Varer tilbage (§ 118), og da Sagen skal behandles gjæsteretsviis, hvorfor de fleste ellers sædvanlige Gebyhrer betales dobbelt, saa er der saameget mindre Anledning til at lægge det ind i Forordningen, 1 Februar 1797 § 129, som ikke indeholdes i dens Ord, at han, naar han findes skyldig, skulde under Processomkostninger til Wederparten (Told= eller Consumtionsvæsenet) betale de Omkostninger, som denne ikke har havt. Naar hermed sammenholdes den foregaaende Consumtions=Forordning 15 Oct. 1778 Cap. 15 § 13, hvormed den stemmede,

og tillige ældre Bestemmelser, f. E. Bevilling 12 Mai 1730 (i Rescriptsamlingen) og Toldforordningen 17 Mai 1762 Cap. 15 § 13, der indeholdt, at Gebyrerne omfiden skulde betales af den Tabende, bliver det end mere klart, at Forordningen 1 Februar 1797 § 129 ikke taaler den omhandlede Modification. En sær Regel gjelder imidlertid om Forhører, hvor disse optages i Toldsager, ifølge Sportel-Reglementet af 22 Marts 1814 § 21. Dette Lovsted er vel alene en Gjentagelse af den Kongelige Resolution 3 September 1812 (see Cancellie-Promemoria af 12 s. M.), der var givet i Anledning af Forordning 23 Mai 1812 § 50, der paabød, at der i alle Toldovertrædelses = Tilfælde strax skulde optages Forhør. Vel blev denne Forordning kort efter Sportel-Reglementets Udgivelse hævet ved Forordning 2 April 1814 § 5, hvorefter de ved Forordning 1 Februar 1797 paabudne Former og Forholdsregler ved Toldvæsenet igjen bleve indførte, og det er den sædvanlige og i Forordning 1797 forudsatte Tingenes Orden, at de Told- og Consumtionssager, som komme for Retten, behandles i den civile Processus Former. Imidlertid kunne dog stundom Tilfælde indtræffe, hvori beslige Sager kunne blive Gjenstand for et Forhør, og da faaer den foranferte § af Sportel-Reglementet sin Virksomhed.

Befordringer og Afgang.

Under Landmilitair-Statens: Den 24 April, Esternævnte Officerer udtræde fra 1 Mai dette Aar af Nummer og Gage, og ansættes à la suite ved de respective Regimenter og Corps, nemlig: Premierlieutenant E. v. Bonnez af det Tydske Jægercorps, Premierlieutenant D. A. v. Kirchner af det Holsteenske Infanterie-Regiment, samt Secondlieutenanterne F. E. v. Holm og J. P. A. v. Worrishofer af det første Tydske Infanterie-Regiment. Ved Artillerie-Corpsset er Secondlieutenant S. T. v. Wegener tillagt den høiere Secondlieutenants Gage fra 1 Mai af; characteriseret Premierlieutenant E. U. v. Deichmann udtraadt af Nummer og ansat à la suite ved Corpsset med extraordinair Premierlieutenants Gage; characteriseret Premierlieutenant E. A. L. H. v. Lessfer udnævnt til virkelig Premierlieutenant; Secondlieutenanterne E. E. J. v. Bülow og P. F. v. Steinsmann tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Secondlieutenant à la suite i Cavalleriet H. de Nully udnævnt til Secondlieutenant à la suite ved de Bestindiffe Tropper med Anciennetet af 24 April; Fahnesmed ved Husar-Regimentet M. F. Petersen bevilget Character af Regimentsdyrlæge; Commandeersergeant ved Rendsborg Brandcorps J. G. H. Reiff udnævnt til Secondlieutenant à la suite. Den 27, Regimentschirurg ved det første Tydske Infanterie-Regiment J. E. Hushahn tillagt Rang

med Capitainer; Secondlieutenant ved Rendsborg borgerlige Artillerie=Corps H. Tovers meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Affked i Naade af den borgerlige militaire Tjeneste, og Bombardeer N. Petersen udnævnt til Secondlieutenant ved Corpset; Secondlieutenant à la suite ved Rendsborg Brandcorps D. Lützens affkediget, efter Ansøgning formedelst svageligt Helbred, i Naade fra Corpset, og Commandeersergeant G. H. Gosch udnævnt til Secondlieutenant à la suite ved samme Corps; Secondlieutenant ved Artillerie=Corpsen P. E. v. Glahn tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Cadet uden Gage ved Landcadet Corpset L. v. Ringelmann ansat efter Ansøgning à la suite ved Corpset. Den 28, Landcaderne C. L. v. Scharffenberg, M. E. G. v. Rahstedt, D. A. E. v. Andersen, E. W. v. Schmidten, C. F. S. E. v. Mollwig, E. M. B. v. Jahn og F. E. v. Sonderberg meddeelt Affked fra Corpset. Den 30: I Anledning af den nu afholdte Examen ved Landcadet=Corpsen afgaae efternævnte Repetenter fra Corpset den 1 Mai, Secondlieutenant à la suite ved første Liv=Regiment L. H. L. v. Muus afgaaer til Regimentet med sin havende Anciennetet af 21 Dec. 1828 og Extragage; Secondlieutenant à la suite ved Sjællandske Jægercorps C. A. J. v. Fibiger afgaaer til Corpset med sin havende Anciennetet af 15 December 1829 og Extragage; Secondlieutenant à la suite ved første Tydske Infanterie=Regiment C. F. M. v. Rohwedder afgaaer til Regimentet.

med Extragage; Secondlieutenant à la suite ved Sydske Jægercorps J. G. v. Linde afgaaer til Corpsset med Extragage; Secondlieutenant à la suite ved Slesvigfke Infanterie-Regiment F. C. U. H. v. Salchow indtræder i Nummer og Gage ved Regimentet; Secondlieutenant à la suite ved Liv-Regiment lette Dragoner F. J. v. Heramb indtræder i Nummer og Gage ved Regimentet; Secondlieutenant à la suite ved Sjællandfke Jægercorps E. G. E. du Plat afgaaer til Corpsset med Extragage; Secondlieutenant à la suite ved andet Sydske Infanterie-Regiment J. v. Nørager indtræder i Nummer og Gage ved Regimentet; Secondlieutenant à la suite ved Fyenske Infanterie-Regiment G. C. F. v. Beck indtræder i Nummer og Gage ved Regimentet; Secondlieutenant à la suite ved andet Sydske Infanterie-Regiment C. F. v. Baudis afgaaer til Regimentet med Extragage; Secondlieutenant à la suite ved Prinds Christian Frederiks Regiment C. F. E. L. v. Bohse indtræder i Nummer og Gage ved Regimentet; Secondlieutenant à la suite ved første Sydske Infanterie-Regiment C. U. F. v. Lillienfchiold afgaaer til Regimentet med Extragage; Secondlieutenant à la suite ved første Sydske Infanterie-Regiment F. C. v. Hansen afgaaer til Regimentet med Extragage; alle fornævnte afgaae med Anciennetet af 19 December 1830; Secondlieutenant à la suite ved Prinds Christian Frederiks Regiment C. F. E. L. v. Kirchheiner indtræder i Nummer og Gage ved Regimentet med sin

havehde Anciennetet af 30 Marts 1831. Følgende Landcadetter, hvilke have bestaaet i den nu afholdte Offi- ceer-Examen, udnævnes til Officerer med den for hver især anførte Anciennetet, nemlig: virkelig Cadet J. B. E. v. Springborn til Secondlieutenant i Nummer og Gage ved Oldenborgske Infanterie-Regiment; virkelig Cadet E. C. D. H. v. Matheson til Secondlieutenant i Nummer og Gage ved tredie Jydske Infanterie-Regi- ment; virkelig Cadet E. F. G. v. Moltke til Second- lieutenant i Nummer og Gage ved Prinds Christian Frederiks Regiment; alle med Anciennetet af 1 Jan. 1832; virkelig Cadet W. E. L. v. Dubben til Secondlieutenant à la suite ved Dronningens Liv-Regiment og til Repetent ved Cadet-Corpsset; Cadet i Hofcasse-Nummer U. W. F. v. Linstow til Secondlieutenant à la suite ved Kronens Regiment og til Repetent ved Corpsset; Cadet uden Gage P. E. v. Klingsøy til Secondlieutenant à la suite ved Slesvigsk Infanterie-Regiment og til Repetent ved Corpsset; virkelig Cadet G. W. v. Behmann til Second- lieutenant à la suite ved Holstenske Infanterie-Regiment og til Repetent ved Corpsset; alle med Anciennetet af 1 Januar 1833; Cadet uden Gage F. B. v. Behmann til Secondlieutenant à la suite ved Slesvigsk Jæger- corps og til Repetent ved Corpsset; virkelig Cadet E. C. v. Bassewitz til Secondlieutenant à la suite ved Holstenske Infanterie-Regiment og til Repetent ved Corpsset; virkelig Cadet M. P. v. Bülow til Second-

lieutenant à la suite ved Tyske Infanterie-Regiment og til Repetent ved Corpsset; Cadet uden Gage C. U. v. Stolpe til Secondlieutenant à la suite ved Tyske Infanterie-Regiment og til Repetent ved Corpsset; virkelig Cadet F. J. H. v. Huth til Secondlieutenant à la suite ved Dronningens Liv-Regiment og til Repetent ved Corpsset; alle med Anciennetet af 1 Februar 1833; Cadet uden Gage C. R. v. Mogens til Secondlieutenant à la suite ved Slesvigsk Infanterie-Regiment med Anciennetet af 1 Mai 1833 og til Repetent ved Corpsset; Af de fornævnte Secondlieutenanter skulle v. Dudden, v. Linstow, v. Klingsø, G. v. Behmann, F. v. Behmann, v. Bassewitz, v. Bülow, v. Huth og v. Mogens tillige forrette Dagetjeneste. Forestaaende Ufgang og Ansættelse regnes fra 1 Mai. Ved det første Tyske Infanterie-Regiment er Secondlieutenanterne F. R. J. v. Schack og C. G. v. Müller tillagt den høiere Secondlieutenants Gage fra 1 Mai; Compagniechirurg ved andet Tyske Infanterie-Regiment G. W. Coch meddeelt Bataillonschirurgs Character; ved det Tyske Søgercorps er skeet følgende Avancement fra 1 Mai at regne; characteriseret Premierlieutenant C. J. v. Smidt udnævnt til virkelig Premierlieutenant; Secondlieutenant C. W. L. v. Dreyer tillagt den høiere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite H. C. G. v. Tersling indtraadt i virkelig Nummer paa yngst Secondlieutenants Gage.

Den 1 Mai, er ved det Slesvigſke Infanterie-Regiment Premierlieutenant E. F. L. v. Kierulf udnævnt til Stabs- capitain med den ham forbeholdte Anciennetet, og Premier- lieutenant M. D. v. Jiffer til virkelig Premierlieutenant; den ved tredje Tydſke Infanterie-Regiment ſtaacnde Secondlieutenant F. M. E. v. Gulſtad forſat efter An- ſøgning med ſit havende Anciennetet af 15 December 1829 til det Holſtenſke Landseneer-Regiment i Nummer paa yngſt Secondlieutenants Gage. Ved Landcadet- Corpſet er ſteet følgende Anſættelſe, nemlig: ſom virke- lige Cadetter, foruden de til Repetenter forſtremmede v. Linſtow, v. Klingsſey, F. v. Behmann v. Stolpe og v. Magens, endvidere: Cadet uden Gage D. W. v. Hegermann-Lindencrone, Aspiranterne G. Caſtenschiold og F. A. N. Lüchow, Cadet uden Gage F. W. A. v. Schnitter, Cadet i Hofcaſſe-Nummer C. E. B. v. Arn- holtz, Cadet uden Gage J. F. M. v. Ernſt, Cadet A. C. F. v. Barneckow, Legatcadet C. M. v. Hummel, Cadetterne uden Gage J. H. F. v. Jahn, W. E. B. v. Stricker og A. E. F. v. Myhre, Cadet i Hofcaſſe- Nummer C. E. v. Wegener, ſamt Cadetterne uden Gage H. E. F. v. Benzon-Buchwald, P. J. F. v. Baudiz, J. E. v. Cathala, J. E. U. v. Magius og A. v. Sper- ling; ſom Cadetter i Hofcaſſe-Nummer: Aspiranterne W. G. H. Gønner, A. Krohn og P. H. P. Dorph; ſom Legatcadet: Cadet uden Gage G. F. v. Møller; ſom Cadet, der nyder frie Underviisning: Cadet uden Gage

H. C. J. v. Beck; som Cadetter uden Gage; Aspiranterne W. Lehmann, H. J. Lautrup, L. Borthig, D. W. G. Trminger, N. C. Schmidt, W. Koepstorff, N. C. H. Piehl, D. Lunn, F. L. Torp, J. C. Bierregaard, E. A. Krag, L. A. Petersen, L. A. F. J. Schröder, J. B. Bille, E. C. Lovenhielm, J. P. H. Benzon, W. S. van der Aa Kühle, S. J. Webege, J. Hammer, E. W. Sommer, F. C. J. Regenburg, J. P. W. Carlsen, S. J. Neergaard, M. P. W. de Fine Licht og E. A. H. Zeska.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Xr. 21. Den 25de Mai 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Lviist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Cancelliet har for flere Aar siden modtaget Andragender fra Dverøvrigheder paa Island om, at Forordningen 5 April 1811, indeholdende nærmere Bestemmelser om Delsretten, maatte gøres gjeldende sammesteds*). Collegiet fandt det imidlertid rettest at stille Sagen i Beroe, da Man antog, at den i denne Henseende for Færøerne paatænkte Forordning, der netop paa den Tid var under

---

*) Om Fønsbogen virkelig har hjemlet Delsretten i den Betydning, som dette Ord har i de norske Love, er meget omtvistet. (Sfr. især Stephensen *Commentatio de legibus quæ jus islandicum hodiernum efficiant etc.* Havnæ 1819, p. 30 seqv.) Men i al Fald er det ved tvende af Kong Christian den fjerde i Aarene 1622 og 1646 givne Anordninger erkjendt, at Fønsbogen indeholdt en Hjemmel for saadan Delsret, som uretlig var blevet udeladt, og ved Rescript 28 Marts 1776 blev Forordningen 14 Januar 1771 indført i Island, ligesom dette Rescripts Præmisses vise, at man til den Tid der rettede sig efter norske Lovs Forskrifter.

Forhandling i Collegiet, mueligen med nogle faa Modificationer kunde ansees mere passende til at udvides til ogsaa at gjælde for Island. Efterat denne Forordning under 14 Januar 1829 var emaneret*), har Cancelliet indhentet Betænkninger fra samtlige Dverøvrigheder paa Island om hvilke Modificationer der maatte ansees fornødne i bemeldte Anordning, for at denne kunde bringes til Anvendelse der i Landet.

Efterat have modtaget de indkomne Erklæringer, som gaae ud paa, at sidstmeldte Forordning i det Hele var aldeles anvendelig for Island, har Cancelliet udarbejdet Udkast til en nye Anordning for dette Land angaaende bemeldte Gjenstand, hvilket, paa enkelte Forandringer nær, var af samme Indhold som bemeldte Forordning 14 Januar 1829, og da dette Udkast, over hvis Bestemmelser Rentekammerets Betænkning blev indhentet, er blevet allernaadigst approberet af Hans Majestæt, saa er den 17 April sidstleden en dermed overeensstemmende Forordning udkommet. Denne, der tillige er udkommet i Oversættelse paa Islandsk, er saaledes lydende:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: at Vi, deels for at forebygge de Stridigheder, hvortil den paa Vort Land Island i Overensstemmelse med det allerhøieste Rescript af 28 Marts 1776 gjældende Dødsret giver

*) See Coll. Tid Nr. 7 for 1829, hvor Man kan læse en udførlig Udvikling af denne Anordnings Motiver.

Anledning, deels for med Vedligeholdelse af selve Rettigheden at afhjælpe de skadelige Indskrænkninger i Eiendomsretten, som den for Tiden medfører, have besluttet, ligesom Vi og hermed allernaadigst befale som følger:

§ 1.

Den i Forordningen af 14 Januar 1771 § 3 bestemte Tid, inden hvilken en Ddelsmand har at tilbagelese sit Ddelsgods, naar det eies af en Fremmed, eller af en Person, der er fjernere Ddelsberettiget, skal for Fremtiden være indskrænket til 5 Aar. Dog kunne de, som for Tiden ere berettigede til at paatale et Gods til Løsning, ikke paa Grund af saadan ny Bestemmelse tabe deres Løsningsret førend ved Slutningen af Aaret 1835 *), forudsat naturligviis at ikke forinden den Tid udløber, hvori Løsningsretten staaer aaben efter Forordning 14 Januar 1771. Derimod forbliver det ved den i bemeldte Anordnings § 1 foreskrevne Regel, hvorefter Ddelsret erhverves, naar en Person eller et Utlæg har som Eier besiddet en Jord i 10 Aar eller længere.

§ 2.

Naar Nogen har erhvervet Ddelskævd paa en Jord ved for Tiden selv at have besiddet samme som Eiendom i 10 Aar, eller ved at have fortsat den af hans Forældre eller andre Ascendenter begyndte Eiendomsbesiddelse i saa lang Tid, at de til flig Hævds Erhvervelse foreskrevne

*) En tidligere Termin fandtes ei at kunne sættes, fordi Forordningen ikke kan ventes kundgjort i Island førend til Mandtalstingene 1834.

10 Naar under hans Besiddelse ere udløbne, skal det, hvis han afhænder Jorden, beroe paa ham selv, om han vil behæfte samme med nogen Lösningstret eller ikke, og dette Baand skal i fornævnte Tilfælde ikke paatvinges Eiendommen mod hans Villie. Vælger han at forbeholde sig og Et Lösningstret, bliver dette udtrykkelig at indføre i Skjødet eller i et andet tinglæst og protocolleret Document, hvorved enhver Vedkommende kan erholde tilbørlig Kundskab om det paa Eiendommen lagte Baand. Det samme gjelder og om Enhver, som i Fremtiden maatte erhverve Ddel formedelst Hævd. Søvrigt bør det iagttages, at den Eiendom, der efter det Foranferte behæftes med Ddel, i det Document, som derom bliver at udstede, saa nøiagtigt betegnes, at der ikke i saa Henseende kan opstaae nogen Tvivl.

§ 3.

Naar den, der har erhvervet Ddelshævd, efterlader sin Jord til sine Livsarvinger, skal enhver af disse besidde den Jord, han arver, med samme Ret, som Ddelserhververen nød. Vil denne derimod, at der paa Jorden skal hvile en saadan Ddelstret, at den, uden nogen af nærmeste Arving i saa Henseende tagen Forbeholdenhed, skal, naar denne afhænder samme, staae til Lösning for hans Efterkommere, og, naar disse ikke ere til, for andre Ddelserhververens Efterkommere, saa haver Ddelserhververen udtrykkeligen at bestemme saadant, og denne Bestemmelse bør enten umiddelbart gives ved en Erklæ-

ring til Ting; eller og det Document, hvori den er ffeet, eller hvori Beviis for samme indeholdes, kundgjøres til Ting, Alt for at Enhver, der vil erhverve Eiendom over Jorden eller anden Rettighed i samme, kan faae fornøden Oplysning om slikt derpaa hvilende Baand.

§ 4.

Ligesom den, der har erhvervet Odelsret til en Jord, ei til Skade for Panthaveren kan afhænde den med Forbeholdenhed af Lösningret, saaledes kan han heller ikke, naar han efterlader den til sine Livsarvinger, paahæfte samme Odelsret, uden forsaavidt denne hans Bestemmelse kan efterkommes uden Skade for hans Creditorer. Naar en Creditor erhverver Udlæg i et Gods, hvortil Eieren har erhvervet Odelsret, og den til hans Fyldestgjørelse fornødne Kjøbesum ei kan udbringes ved at afhænde den med Forbeholdenhed af Odelsløsning, saa er Eieren uberegtiget til at fordrø, at saadan Forbeholdenhed gjøres til Betingelse ved Godssets Afhændelse.

§ 5.

Den, der paa Grund af den Forbeholdenhed, som første Erhverver har taget ved Salget af en Odelsjord, eller ifølge den Bestemmelse, en saadan i Medhold af § 3 har gjort, er bleven odelsberettiget Eier af samme, er vel beføiet til ved dens Overdragelse at give Slip paa den Odelsret, der kan tilkomme ham og hans Afkom, men de øvrige Grene af Familien kunne derved ikke tabe den Lösningret, som de have erhvervet. Heller ikke kan han, ved at pantsætte Jorden, indskrænke deres Lösningret, hvorimod de Creditorer, som ved af ham udstedte Forfkrivninger have erhvervet Pant i Eiendommen, maae, naar Lösningretten gjøres gjeldende, nøies med den Sum, hvorfor Eiendommen løses.

§ 6.

Naar Nogen vil indtale sin Odelsret, haver han i Almindelighed at løse Godsset; med den Sum, som det af uwillige, i Overensstemmelse med Forordningen af 14 Januar 1771 § 7., dertil udnævnte Mænd ansees at være værd paa den Tid det løses, dog at Antallet af

de Mænd, der udnævnes, kun skal være 4 til det første Syn, og som Følge deraf 8 til Oversyn, hvis et saadant finder Sted. Dog staaer det og til den, der i Medhold af nærværende Forordnings § 2 paadrager sig Guds Ddel, at gjøre det til Vilkaar, at der i Tilfælde af Løsning skal derfor betales den Sum, hvorfor han bortsælger samme, mod vedbørlig Godtgjørelse for senere Forbedringer eller Forringelser, i Overeensstemmelse med de hidtil gjeldende Regler *).

§ 7.

Den mindste Jordlod, der for Fremtiden skal kunne behæftes med Ddel, skal udgjøre 5 Hundreder Dyrhed.

§ 8.

Med Hensyn til den Ddelsjord, der ved denne Anordnings Kundgjørelse ei er i første Erhververs Eie, beholder enhver Vedkommende den alt erhvervede Ddelsret, hvilken bliver at udøve i Overeensstemmelse med de hidtil gjeldende Love, dog at Bestemmelsen i nærværende Anordnings § 1 tages til Følge.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Generalpostdirectionen har den 18 Mai udstedt en Placat, hvorved bekendtgjøres, at Hans Majestæt, paa Directionens derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling, har under 19 April sidstleden resolveret, at det hidtilværende Bipost-Contoir i Slangerup, fra 1 Juli d. A., skal forflyttes til Frederiksfund, og sammesteds oprettes til et Hoved- og regnskabsforende Postcontoir, under hvilket Slangerup saaledes for Fremtiden kommer til at

*) Med Hensyn til Banffeligheden ved at taxere slige Forbedringer ved en Jordeiendom og de derved foranledigede Stridigheder, var det foreslaaet, at denne Deel af § udelades. Det maa imidlertid bemærkes, at det ingenlunde er den sieblikkelige Eier, fra hvem Godset skal løses, hvem Balget mellem Løsning efter Taxation eller efter Kjøbebrev tillægges, men at dette efter Indholdet af Paragraphen kun skal tilkomme den, der, ved

enhøre, samt at Portoet for de fra og til Frederiksbund forsendende Breve skal reguleres overeensstemmende med Grundbestemmelserne i Brevposttariften af 28 Marts 1801 og 15 Juli 1818.

at afhænde sin frie Eiendom, lægger Ndel derpaa. Eiendommen sælges saaledes under den Betingelse, at skulle fraviges, mod at faae den Sum igjen, hvorfor Eieren stelte sig ved den, med eventuel Godtgjorelse for Forbedringer og Forringelser. Bliwer han og *Uet* ikke tjent med at løse den til denne Priis, bliver Følgen den samme, som om ingen Ndel var forbeholden, hvilket jo havde staaet til *primus acquirens*. Derimod kan det let tænkes, at en Eier, der vil sælge under Forbeholden af Løsningstret, anseer det mere betryggende at gjøre Kjøbesummen til Maalestof herfor, end overlade samme til en Taxation, og at omvendt en Kjøber heller vil paatage sig i Løsningstilfælde at fravige Godset for den Sum, hvortil han kjøber det, end være udfat for at maatte give det fra sig for den Sum, hvorfor det ansættes af Taxationsmænd. Da Valget saaledes kan befordre en med Parternes Larv stemmende Handel og derhos i sig er naturligt og i intet Tilfælde vil kunne skade, maatte Cancelliet formene det rettest, at denne Bestemmelse, der er ligelydende med § 6 i Forordningen 14 Januar 1829, ogsaa optoges i Forordningen for *Island*.

Det var sat under Spørgsmaal, om ikke Bestemmelserne i §§ 10 og 11 af Forordningen 5 April 1811 kunde optages i Anordningen for *Island*, hvilke gaae ud paa, at Ndelstret ei maa erhverves til offentligt eller beneficeret Gods, der fremtidig sælges til Private, og at de, som allerede ere blevene Eiere af saadant Gods, kunne, forsaavidt Ingen dertil er bleven odelsberettiget, til Tingbestemme, at der paa samme ingensinde skal kunne vindes Odelskøb. Men de nævnte Bestemmelser synes ligesaavel at kunne bortfalde i Anordningen for *Island*, som i den for *Færøerne*. Naar nemlig Ndel for Fremtiden ei paabyrdes en Eiendom, uden som Følge af Sælgerens udtrykkelige i saa Henseende tage Forbeholden, vil Ndelstret i *Island* uden Tvivl blive meget sjelden, og det synes derfor overflødig ved Afhændelsen af offentligt og beneficeret Gods at betage enhver tilkommende Eier Ret til at betinge sig og *Uet* Løsningstret ved

I Overensstemmelse med denne allerhøieste Resolution ville Postpengene for Breve fra og til Frederiksfund blive at erlægge efter en i Placaten anført Tært.

Ved denne Tært udgaae Frederiksfund og Slangerup af den i Brevposttærten af 28 Marts 1801, § 3 Nr. 3 anførte Fortegnelse over de Steder, hvortil Breve ikke directe kunne affendes og betales, og henhøre nu til de i bemeldte Tærts § 1 Nr. 2 benævnte Steder, hvortil Brevene ligesrem kunne betales, ligesom og denne Tært i alle dens øvrige Puncter, forsaavidt samme endnu maatte være gjeldende, bliver, tilligemed Brevposttærten af 15 Juli 1818, udvidet til Frederiksfund og Slangerup.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 15 Mai er Legationsraad og Medlem af den africanste Consulat-Direction N. E. Nissen, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, beskikket til Conferenceraad; den 27, Justitsraad og Raadmand i Kjøbenhavn M. Skibsted og Cancellieraad og Raadmand sammesteds U. E. Riis Lowson til virkelige Justitsraader; Ræmner i Kjøbenhavn H. E. Maurigen til Cancellieraad.

Under Overhofmarschallatet: Den 4 Mai er ældste Skriver i Sølvkammeret, C. P. Grønsund, samt Skrивeren paa Foureer-Contoiret J. Ch. Schou udnævnte til Fuldmægtige.

Godssets Afhændelse. Dette vil i al Fald kunne gøres til Vilkaar ved Afhændelse af saadant Gods til Private, uden at Regjeringen behøver ved Lov at binde sig i saa Henseende. Hvad det allerede afhændede offentlige og beneficerede Gods angaaer, da besiddes det, forsaavidt særegne Vilkaar ei ere gjorte, med aldeles den samme Eiendomsret, som al anden Jord, og der synes derfor ingen tilstrækkelig Anledning til, at give sammes Eiere større eller mindre Ret til at binde Jorden ved forbeholden Odelsret, end andre Jordeiere.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 22. Den 1ste Juni 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øvst, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Forordningen af 11 Juli 1800 angaaende Landsoverretten paa Island § 12 nævner Tinglæsning af Skjoder og Pantebreve m. m. blandt de Forretninger, som vedkomme Landsoverretten. Smidlertid er en saadan Tinglæsning, isærdeleshed for de fjernere Dele af Landet, forbundet med saa mange Vanskeligheder, at den saa godt som aldeles er bortfaldet, hvorimod det har været almindeligere, at sliq Tinglæsning foregik ved Hjemtingene. Tøvrigt har der heller ikke været givet nogen fast Bestemmelse angaaende Adkomst- og Pantebrevs samt andre dermed analoge Documentets Læsning paa Island. Cancelliet maatte derfor, ifølge det oftere af Landets Amtmænd yttrede Ønske, ansee det af Vigtighed at drage Omsorg for, at der ved nye hensigtsmæssige Bestemmelser gives Skjode- og Pante-Væsenet en fast og passende Indretning,

hvorfor Collegiet, efterat have indhentet Erklæringer fra vedkommende Dverovrigheder og den Islandfke Landsøverret samt modtaget Rentekammerets Betænkning, nedlagde allerunderdanigst Forestilling herom.

Ligesom det allerede i Sportel-Reglementet for Island af 10 September 1830 er antaget, at Læsningen af Skjæder, Pantebreve og desl. bør finde Sted ved Hjemtinget, saaledes maatte det og ansees rettest, at det ved Lov udtrykkelig erkjendes, at den ovenansførte Bestemmelse i Forordningen af 11 Juli 1800 § 12 overensstemmende dermed skal være forandret.

Med Hensyn til hvilke Pantsættelser der skulle gjøres til Gjenstand for Tinglæsning, fandtes det vel, at der var meget der talte for, at indskrænke det derom tilføjede Lovbud til ikkun at gjelde for Pantsættelser, hvorved faste Eiendomme stilles til Sikkerhed, og ikke hjemle anden Pansætning af rørlige Ting end den, der er forbunden med virkelig Overleverelse af det Pansatte (haandsaaet Pant). Da imidlertid de indkomne Erklæringer oplyste, at tinglæst Pant i rørligt Gods ikke er uden Exempel i Island, maatte dog Cancelliet, efter Omstændighederne antage det rettest, at slikt Pant sanctioneres for Island, ligesom det allerede her i Riget ansees tilladt ved Lovens 5—7—7.

I Henseende til Tiden, paa hvilken Læsninger af Documenter bør foregaae, fandtes det, at denne udenfor Reikevig ikkun burde kunne finde Sted ved de aarlige

Mandtalssting, da disse alene holdes med en saadan Offentlighed, at en fuldkommen Betyggelse for Legaliteten derved kan erholdes. At bestemme flere offentlige Ting i Island, vilde blive for trykkende for Almuen, og i denne Henseende at tilstede vedkommende Embedsmænd at holde Ting paa deres Contoir, maatte ansees betænkeligt.

Naar saaledes Documenters Læsning udenfor Reise-
 vig kun skal kunne foretages eengang om Aaret, vilde
 det blive misligt, om et slikt Documents Udstedelses-
 Datum uden videre kunde give det Fortrin endog blot
 for andre samme Dag tinglæste Documenter, saaledes som
 Lovens 5—3—28—29 og 30 hjemle. For imidlertid at
 forebygge de Inconvenientser, der kunde følge af at en
 skundom meget lang Tid vil hengaae fra et Documents
 Udstedelse indtil det ved Tinglæsningen erholder den for-
 nødne Publicitet, blev der fundet Anledning til at give
 Vedkommende Udgang til ved en foreløbig Anmeldelse at
 sikke sig mod senere Dispositioner fra Ustederens Side.
 Det var i denne Henseende af en Overøvrighed bragt i
 Forslag, at Documenter foreløbig skulde kunne leveres
 vedkommende Repstyrer, for at bekjendtgjøres ved Kirkerne
 i Tingsognet og dernæst med Paategning derom tilstilles
 Sjøselmanden til Protocollation, hvorefter Læsningen
 skulde gjentages paa næste Mandtalssting, men samnes
 Virkning dog regnes fra Bekjendtgjørelsen paa Kirkestevne.
 Men det fandtes, at Formaålet paa en med mindre
 Ulempe forbunden Maade kunde opnaaes ved at tilstede Gr-

hververen af et Udkomst- eller Forhæftelses-Document at lade samme forevise for Eysfelmanden og foreløbig antegne i Skjedes og Panteprotocollen samt derom erhverve Paategning paa Documentet, hvorefter da dette, naar det senere læses til det første paafølgende Mandtalsting, kunde nyde Retsvirkning fra den Dag, hiin Foreviisning fandt Sted.

Naar isvrigt et fuldkomment Hypothekvæsen skulde indføres paa Island, burde vel først Enhver, der for Tiden er Eier af noget fast Gods, legitimere sin lovlige Udkomst til samme, hvilken Legitimation i de fleste Tilfælde ikke kunde blive fuldstændig, uden ved et tilveiebragt Vidnesbyrd for at den Paagjeldende enten ene eller i Forbindelse med de Formænd, fra hvilke det var overgaaet til ham, har havt Godsset i Eiendoms-Besiddelse i Hævdstiden, og for at et saadant Tingsvidne kunde optages, burde egentlig alle mulige Prætendenter ved en offentlig Stævning kaldes til at overvære Vidneføringen. Men, da dette vilde lede til en efter Eiendommens Værd og de øvrige paa Island stedfindende Omstændigheder usforholdsmæssig Vidtløftighed, hvortil Indretningens Nytteneppe kunde svare, blev det ansæet rettest, at overlade det til Vedkommende selv, om og hvorledes de ville tilveiebringe hiint Beviis. Selv naar Documentet faaer Paategning om Mangel paa Udkomst, kan det dog tilfredsstillende den, som har personlig Visshed om Udstederens Udkomst og som ved Documentets Læsning faaer Sikkerhed imod alle senere Transactioner, ligesom og hiin Mangel

i Tiden vil blive afhjulpen naar ingen Paatale finder Sted i Hævdperioden.

Endelig fandtes det rigtigst, at Landsoverretten tilligger vedkommende Jurisdictioner Fortegnelser over og Uffskrifter af de ved bemeldte Ret læste Documenter, for at Sysselmændene og i Reikevig Byefogden, som tillige Byeskriver, kunne indføre dem i deres Registre. Vel kunde det gøres til Pligt for Enhver, til hvis Fordeel et Document er læst, selv at foranstalte dets Læsning ved Hjemtinget, men dette kunde dog let blive for byrdefuldt for den Private.

I Overensstemmelse med Hans Majestæts allerhøieste Resolution paa Cancelliets allerunderdanigste Forsøstilling i denne Sag, er den 24 April udkommet en allerhøieste Forordning, med vedtrykt islandsk Oversættelse, af følgende Indhold.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre bitterligt: at Vi, for at tilveiebringe en bedre Orden i det for Eiendoms-Sikkerheden saa vigtige Skjøde- og Pantevæsen paa Vort Land Island, have fundet for godt allernaadigst at byde og befale som følger:

§ 1.

Tinglæsningen af Skjøder, Panteobligationer og andre Documenter, som have Eiendoms Overdragelse til Gjenstand, eller hvorved en Forhæftelse lægges paa Gods og Eiendom, saa og af ethvert andet Document, der læ-

ses for at faae Indflydelse paa en Eiers Raadighed over sine Eiendele, bliver at foretage ved den vedkommende Underret, saa at den i Forordningen af 11 Juli 1800 § 12 hjemlede Tinglæsning af deslige Documenter ved Landsøverretten aldeles bortfalder.

§ 2.

Naar Documentet gaaer ud paa Afhændelse eller Forhæftelse af en fast Eiendom, bør det altid læses ved det Ting, hvorunder Eiendommen ligger. Documenter, hvorved en Person pantsætter sit rørlige Gods uden at overlevere samme, bør, naar de ei indskrænke sig til det, der, som Besætning og Inventarium til en Gaard, staaer i Forbindelse med en fast Eiendom, altid læses ved hans personlige Bærning. Det samme gjelder og om de Documenter, der medføre en almindelig Indskrænkning i en Persons Eiendomsraadighed over sit Gods; men sige Documenter bør tillige læses ved de Ting, hvorunder han har faste Eiendomme beliggende, saafremt det ellers skal tjene til at svække de Afhændelser eller Forhæftelser, som med Hensyn til saadanne Eiendomme foregaae ved lovlig tinglæste Documenter.

§ 3.

I Reikevig foretages Læsning af de ovenmeldte Documenter til de ordinaire Ting, som der egentlig holdes. Paa alle andre Stæder blive de at læse ved det aarlige Mandtalsting for det Tingsogn, hvor Læsningen

efter § 2 skal foregaae. Ved Extraretter kan intet af deslige Documenter læses med Retsvirkning.

§ 4.

Udenfor Reikevig, hvor der i Henseende til Læsningen bliver at forholde efter de almindelige Regler i danske Lov og tilhørende Anordninger, bliver et Documents Virkning mod tredie Mand først regnet fra Tinglæsningens Datum, saa at, hvis tvende saadanne Documenter skulle blive læste til samme Tingtid, det ene ikke paa Grund af dets ældre Udstedelse kan, naar ellers ingen Mislighed har fundet Sted, have Fortrin for det andet. Dog naar den, der har erhvervet et Udkomst- eller Forhæftelses-Document, foreviser samme for Syssemanden til foreløbig Antegning i Skjøde- og Panteprotocollen og derom erholder Paategning paa Documentet, samt siden lader det læse til det første paafølgende Mandtalsting, saa bliver dets Retsvirkning at regne fra den Dag, da hiin Foreviisning fandt Sted, saa at det vil have Fortrin for de Udkomst- og Forhæftelses-Documenter, der samtidig med samme komme til Ting, og som enten aldeles ikke eller først senere ere paa foranførte Maade foreviste for Syssemanden. Tøvrigt bliver de flere paa samme Tingdag eller samme Mandtalsting læste Documenters Tinglæsning at ansee som aldeles samtidig, uagtet det ene bliver læst nogen Tid førend det andet, dog at intet Document, som først indleveres til Læsning

efterat Tinget er begyndt, kan komme i Betragtning mod det, som forud er indleveret.

§ 5.

De tinglæste Documenter bør Ord for Ord indføres i den dertil indrettede af Amtmanden autoriserede Skjøde- og Panteprotocol, foruden at der om Læsningen bør gjøres Bemærkning i Justitsprotocollen. Den Læsningen og Protocolleringen gives Paategning paa Documentet, ligesom og Rettens Betjent, i Overensstemmelse med Sportelreglementet 10 September 1830 § 30, har at anmærke paa samme, saafremt der findes Mangel i Udstederens Afkomst til den faste Eiendom, som ved Document skal overdrages eller forhæftes, eller der forhen er læst noget Document, som kan være til Hinder for det nu læste Documents Fuldgjældighed.

§ 6.

For at Rettens Betjent med Nøiagtighed kan iagttage hvad der saaledes paaligger ham, og iøvrigt kan meddele enhver Vedkommende paalidelig Attest om Afkomsten til en Eiendom og de derpaa hvilende Hæftelser, bør der holdes nøiagtige Registre over alle de læste Documenter. Disse bør bestaae deels i alphabetiske For-tegnelser over de Personer, som overdrage eller erhverve Eiendomme, eller hvis Eiendomsraadighed indskrænkes ved de læste Documenter, og indeholde Henviisning til de Steder, hvor Documenterne findes i Protocollen, deels og tillige i Registre over enhver Eiendom, som af-

hændes eller forhæftes, saaledes at Henviisning til Alt hvad der angaaende saadan Eiendom er læst til Ting, findes samlet paa eet Sted. Paa den nærmere Indretning, som i Overeensstemmelse dermed gives Registrerne, bør Amtmandens Approbation erhverves, og, forsaavidt de allerede indrettede Registrer angaaer, bør nøiagtig Forklaring om Indretningen indsendes til bemeldte Embedsmand, som har at bedømme, om den svarer til sin Hensigt eller om nogen Forandring deri bør gjøres. Skulde der i nogen Jurisdiction findes saadanne Omstændigheder, der for Tiden forhindre Forelsen af et Register over selve Eiendommene, saa kan Amtmanden tilstede, at det indtil videre forbliver blot ved Registrer over Personerne, men disse bør have en saadan Nøiagtighed, at det stedse ved deres Hjælp kan sees, om en vis Person er Eier af en bestemt Eiendom, og om noget er læst til Ting, som kan være i Veien for hans Naadighed over samme.

§ 7.

Til Fuldstændiggjørelse af Skjøde- og Pante-Protocollerne og de Registrer, som derover bør føres, bør Lands-overretten tilstille enhver Retsbetjent en af Justitssecretaren forfattet fuldstændig Fortegnelse over alle de hans Jurisdiction vedkommende Documenter af det ovenanførte Slags, der ere blevne læste ved Landsoverretten uden siden at være udslattede, med Afskrift af disse Documenter; hvilke den vedkommende Retsbetjent, uden derfor at nyde

nogen Betaling, har at indføre i Skjøde- og Pante-protocollen, ligesom han og derom bør gjøre fornøden Bemærkning paa Registrerne.

§ 8.

Amtmændene have, paa deres Dinreise i Districterne, nøie at eftersee saavel Skjøde- og Panteprotocollerne som Registrerne over samme, og sørge for, at Mangler eller Uordener, som i saa Henseende finde Sted, afhjælpes.

§ 9.

Løvrigt bliver der at forholde efter Sportelreglementet af 10 September 1830 Capitel 3, hvorhos dog intet Salair bør betales for Læsning og Protocollation af Cautioner, som stilles for Kongelige Oppebørsler eller for saadanne Cautioners Udslettelse.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Blandede Efterretninger.

Uf Amtmanden i Islands Vester-Amt er blevet indsendt et Andragende fra Sysselemanen for Myre og Snappedals Syssele om at Sysselets hidtilværende 10 Tingfogne maatte reduceres og forenes til 4. De Grunde, som anbefalede dette Forslag ere, at Mandtalstingenes Afholdelse paa saa mange og adspredte Steder medtager meget lang Tid for Sysselemanen; at den ved Tingfognenes Reduction større Communication mellem Naboereppernes Beboere formodes at ville lede til mange

Gjenstandes indbyrdes Forhandling og mindelige Afgjørelse; at Antallet af Bønder i flere af de hidtilværende Tingsfogne er saa ringe, at der ei synes tilstrækkelig Anledning til at lade dem danne særskilte Ting; at adskillige af bernelgte Tingsfogne aldeles ikke have Tinghuse, og at disse i de øvrige ere meget forfaldne, saa at det vilde være forbundet med større Udgift, i Medfør af Forordningen af 29 Mai 1744 § 24 at opføre eller behørigt istandsætte Tinghuse i samtlige 10 Sogne, end fra nye af at opføre 4 større Tinghuse i dette reducerede Antal Tingsfogne. Af de indkomne Erklæringer erfaredes ogsaa, at ingen endog af de længstbortliggende Gaarde vilde faae stort mere end 2 Miles Wei til Tingstedet, men Fleerheden en meget kortere Wei. Iøvrigt skulle alle Extraretter, som sættes i Delinquent- og Justits-sager, ikke bindes til de ordinaire, fornemmelig til de aarlige Mandtalsting bestemte Tingsteder, men bør herefter, som forhen, pleies enten paa eller i Nærheden af det Sted, hvor Sagen reiser sig. Ei heller vil den foreslaaede Reduction af Tingsfognene faae nogen Indflydelse paa den bestaaende Keppe=Inddeling, forsaavidt samme angaaer Fattigvæsens og andre Communal=Anliggendes Bestyrelse. Ligesom nu Forslaget var understøttet af Amtmanden, og Rentekammeret intet imod samme fandt at erindre, saaledes ansaae og Cancelliet dets Sværksættelse for at være hensigtsmæssig, hvorfor det ved Re-

script til Amtmanden over Vester-Amtet af 26 April er bestemt, at:

1. Tingsfognene Hvitaaeside og Nordurardal her-
 efter skulle være forenede med Thveraaehlide Tingsfogn og
 at Tingsstedet for disse trende forenede Tingsfogne skal
 være Nordtunge inden Thveraaehlide Rep;

2. at Stafholtstunge Tingsfogn skal i Forening
 med Borgar Tingsfogn udgjøre eet Tingsfogn og at Ting-
 stedet for disse tvende forenede Tingsfogne skal være paa
 Gaarden Solheimatunge inden Borgar Rep;

3. at Tingsfognet Alptanes i Forening med Ting-
 sognet Hraun skal udgjøre eet Tingsfogn og at Tingsstedet
 for disse tvende Tingsfogne skal være Alptartunge inden
 Alptanes Rep, samt

4. at Tingsfognene Miklaholt og Kolbeinstade skulle
 forenes med Eya Tingsfogn og at Tingsstedet for disse 3
 forenede Tingsfogne skal være Hrosfolt inden Eya Rep.

Disse saaledes for Eftertiden værende 4 Tingsfogne
 skulle herefter kaldes: det første Thveraaehlide, det andet
 Borgar, det tredie Alptanes og det sidste Eya Tingsfogn.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Ind-
 tægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Liunge og Braabye Sognekalb i Sjælland,
 tilforn anslaaet til 403 Rd., har nu følgende Indtægter:
 1) Tienden af begge Sognes 434 Tdr. 5 Ekpr. 1 Fdkr.
 2½ Alb. Hartkorn beløber til 1 Tdc. Rug, 305 Tdr.

2½ Fdkr. Byg, 2 Tdr. Havre. 2) Af Sorø Academie
haves i Refusion for 3 Præstehuse i Topshøj, 3 Rbd.
3) Dvægtienden omtrent 47 Rbd. Smaaredsel 55 Rbd.
4) Dffer og Accidentser omtrent 250 Rbd. 5) Af Sorø
Academie have aarlig 3 Favne Deputat = Brænde og 4
Læs Gjørdsel. 6) Præstegaarden staaer for Hartkorn
7 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb. med et Areal af 58 $\frac{3}{4}$ Tdr.
Land. Paa Kaldet hviler tvende Laan, eet stort 112
Rbd. afdrages med 12 $\frac{1}{3}$ Rbd. aarlig; eet andet 126
Rbd. afdrages med 18 Rbd. Enkepension udredes.
Artilleriheft holdes.

2. Wldberg, Zimmering og Neuling Sognekald i
Ribe Stift, efter gammel Angivelse 164 Rd., har nu
følgende Indtægter: 1) Korn- og Dvægtienden af alle
3 Sognes 193 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb. Hartkorn, beløber
til 76 Tdr. 7 $\frac{3}{4}$ Skpr. Rug og 24 Tdr. 4 $\frac{1}{4}$ Skpr. Byg.
2) Smaaredsel 3 Lpd. Smør, 5 Dl Ug, 5 Lpd. Ost.
3) Dffer og Accidentser 80 Rbd. 4) Præstegaarden
staaer for Hartkorn 5 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. 5) Af 3
Fæstehuse spares aarlig 22 Rbd. 4 Mk. r. S. Kaldet
er forundt særdeles Lettelse i Skatter. Enkepension bliver
at udrede.

3. Spiellerup og Smerup Sognekald, tilforn
349 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af
begge Sognes 343 Tdr. 2 Skpr. 1 Alb. anslaaes til
88 $\frac{1}{2}$ Tdr. Rug, 91 Tdr. Byg og 87 Tdr. Havre. 2)
Dvægtiende og Smaaredsel. 50 Rbd. 3) Refusion fra

Bemmetofte Kloster 12 Tdr. Rug, 22 Tdr. Byg 8 Tdr. Havre $3\frac{1}{2}$ Tdr. Urter og i Penge 68 Rbd. Sølv, samt Offer 16 Rbd. Sølv. 4) Offer og Accidentser af Menighederne omtrent 270 Rbd. 5) Af 3 Præstehuse i Emerup 10 Høstdage og 12 Rbd. 6) Af Leiebo- liger i Spiellerup 12 Rbd. 7) Fra Bemmetofte Klosters Skove høves i aarlig Udviisning 21 Skovlæs Brænde, 10 Læs Gjerdsel og 4 Læs eller 200 Stavre. 8) Præste- gaarden staaer for Hartkorn Ager og Eng 12 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb. og Skovskuld 1 Skp. 3 Fdkr. 1 Alb. med et Areal af 111 Tdr. Land. Enkension udredes. Bemmetofte Klosters Curatorer udøve jus proponendi til dette Kald.

Med Rescript til Amtmanden over Ringkjøbing Amt af 14 Mai sidstleden er det bevilget, at det Marked, som hidtil er blevet afholdt om Foraaret i Christianshede i Bording Sogn, maa for det første paa 2 Aar, nem- lig i 1834 og 1835, forflyttes til Landbye i Gjellerup Sogn.

Den 15 Mai er Generalkrigscommissair og Depu- teret i Admiralitets- og Commissariats Collegiet, P. C. Kinck, tillagt Ordre at indtræde som 6 Medlem i Direc- tionen for den almindelige Enkekasse.

Ved allerhøieste Rescript af 22 Mai til Amtmanden over Svendborg Amt er det befaleet, at Moltkenborg Birk nu, da Birke-dommer og Skriver ved bemeldte Birk Cancellieraad Briand er død og da Birkepatronen ikke ønskede at benytte sin Birkeret, skal nedlægges og henlægges under de Herreder, hvorunder de forskjellige Dele af Godset ere henhørende.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Lynghye Sognekald i Sjællands Stift, 461 Rd. — Kallehaage Sognekald i Sjællands Stift, 500 Rd. Ifølge allerhøieste Resolution af 23 Juni 1808 ere 198 Rdr. 6 Skpr. af Kaldets tiendeydende Hartkorn henlagte til Fondet for Amtsprovsternes Lønning. — Bildberg, Timmering og Neuling Sognekald i Ribe Stift, 164 Rd. — Thors-havn Sognekald paa Sydstrømme blandt Færøerne, 550 Rd. — Frøsløv og Møllerup Sognekald i Ålborg Stift, 145 Rd. — Taulov Sognekald i Ribe Stift, 280 Rd.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 17 Mai er Sognepræst for Borup og Kimmerslev Menigheder i Sjælland, C. G. Johnsen, beskikket til Sognepræst for Sengeløse Menighed sammesteds; Licent. theol. C. L. Clausen til Sognepræst for Gimlinge Menighed sammesteds; Sognepræst til Sydstrømme blandt Færøerne C. P. Gad til Sognepræst i Rudkjøbing og til Annexet Skrobeløv paa Langeland; Sognepræst for Vester- og Øster-Egede Menigheder i Sjælland, C. L. Galschiot, til Sognepræst for Stokkemærke Menighed i Lolland; ors

dineret Catechet og første Lærer ved Domsognets Borger-
 skole i Aarhus, N. P. Henneberg, til Sognepræst for
 Haurum og Sal Menigheder i Aarhus Stift; Cand.
 theol. J. G. Schjødte til personel Capellan for Frede-
 riksberg og Hvidovre Menigheder i Sjælland; residerende
 Capellan for Kjerteminde og Drigstrup Menigheder i
 Fyen, H. B. Monrad, efter Ansøgning i Naade entle-
 diget fra bemeldte Embede; den 22, Amtmanden over
 Nord- og Vster-Amtet paa Island G. Johnson beskikket
 til Byfoged og Byeskriver i Middelfart samt Herreds-
 foged og Herredsskriver i Vends Herred; Hofmedicus,
 Overlæge ved Hans Majestæts Livcorps og Forstander ved
 Vaccinationsinstituttet J. L. Drejer beskikket til Pro-
 fessor med Rang i femte Klasse Nr. 8.

Under General-Toldkammer- og Commerce-
 Collegiet: Den 20 April er Justitsraad og surnumme-
 rair Kæmmereer ved Dresunds Toldkammer H. G. Prosch
 beskikket til virkelig Kæmmereer ved bemeldte Toldkammer,
 fra 1 April d. A. at regne; den 11 Mai, Strandtold-
 betjent i Kjøbenhavns Tolddistrict J. Langebek i Naade og
 med Pension entlediget fra denne hans Post.

Under Directionen for den almindelige
 Enkekasse: Den 12 Marts d. A. er Controllleur J.
 C. Eschildsen formedelt Svaghed i Naade entlediget med
 Pension. Den 28 Mai er Fuldmægtig C. C. Brønlund
 beskikket til Controllleur ved Kassen; Copiist F. Floor til
 Fuldmægtig i Kasserer-Contoiret; 1ste Copiist i Bog-
 holder-Contoiret S. G. Klein til Copiist i Kasserer-
 Contoiret med Prædicat af Fuldmægtig; 2den Copiist
 P. H. Schiellerup avanceret til 1ste; 3die Copiist J. F.
 Sanken til 2den, og Volontair C. C. Hjelm udnævnt
 til 3die Copiist, alle i Bogholder-Contoiret.

Collegial = Tidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

~~Nr.~~ Nr. 23. Den 8de Juni 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Fra Cancelliet er den 1 Juni afgaaet følgende Circulaire-Skrivelse til samtlige Landmilice = Sessjoner i Danmark:

Da Cancelliet i de senere Aar hyppigert modtager Ansøgninger om at alt udskrevne Reserver maae fritages for Krigstjenesten, for at ansættes deres Forældre til Hjelp, hvilke Begjeringer ikke kunne opfyldes uden at svække Antallet af de Overcomplete, som udskrives overeensstemmende med den allerhøieste Resolution af 21 November f. A., bekendtgjort ved Cancellie-Placat 4 December s. A., og forhindre disses Anvendelse til Erstatning af den tilfældige Afgang i Løbeaaret fra den ene Sessjon til den anden, saa maa Cancelliet herved have (Titelen) anmodet om, i Henhold til dette Collegii Circulaire = Skrivelser af 22 Juli 1797 § 1 og 4 Februar 1806 § 2, ved de aarlig udstedende Sessions-Placater at opfordre Forældrene

til ved Sessjonen, der afholdes Aaret forinden Sønerne opnaae Udskrivningsalderen af 22 Aar, at møde med disse, for at der med det 21 Aars Alder kan vorde givet dem Bedtegning »begjert som hjælpende Søn» samt at de ved Sessjonen i det paafølgende Aar have at legitimere sig som berettigede til Sønnernes Hjælp, paa det at Sagen derefter afgjørende kan behandles, eftersom de, naar saadant ei iagttages, ikk senere, efterat Sønerne ere udskrævne, kunne vente deres om disse's Fritagelse indgivne Ansøgninger bevilgede. Skulde det Tilfælde indtræffe, at enten en Moder er bleven Enke efter Sønnens Udskrivning eller at en Fader i samme Tid er bleven saaledes beskædiget ved ulykkelige Tilfælde, at han nødvendig behøver Sønnens Hjælp, bør, ved Indsendelsen af Ansøgningen om Sønnens Fritagelse, tillige af Sessjonen iagttages, at der i den Erklæring, som af den afgives, anmærkes hvorvidt de udskrævne Overcomplete alle ere anvendte og satte i virkeligt Nummer.

En Overøvrighed har til Cancelliet indsendt Forespørgsel fra en Retsbetjent, om nogle tinglæste Domme, hvorved forskjellige Personer for Overtrædelse af Forordningen 27 September 1805 ere tilfundne at betale aarlige Bøder og Sagens Omkostninger m. v., kunne, ifølge Placat 18 Januar 1788 § 4, af Pantebogen udslættes naar Aar og Dag er forløben fra deres Uffigelse, eller om de skulle forklive staaende indtil de fremkomme med

Oberøvrighedens Paategning til Udslættelse, og anmærkes paa de Documenter fra de Dømte, som indleveres til Tinglæsning.

Forsaavidt det derhos maatte antages, at de omhandlede Dømme skulle forblive staaende i Pantebogen, som gjeldende, blev endvidere forespurgt, om den ene af de omhandlede Dømme kunde hindre Fuldbyrðelsen af et af den Dømte ved Kjøbecontract, som er tinglæst før Dommen blev læst, foretaget Salg af en Parcel af hans Gaard, saa at, dersom Skjødet fra ham paa denne Parcel fremkommer til Læsning, dette da bliver at give Paategning om oftmeldte Dom.

I denne Anledning har Cancelliet i Skrivelse af 4 Juni sidstleden svaret, at de tinglæste Dømme bør blive staaende uudslettede i Panteprotocollen, indtil de ved samme paalagte Forpligtelser aldeles ere efterkomne, med mindre Eiendommen forinden maatte sælges til Fyldestjødelse for ældre Panthavere og disses Tilgodehavende ikke kan udbringes af Eiendommen, naar det ved Conditionerne for Salget gøres Kjøberen til Pligt at foretage den Eksofredning, som Dommen indeholder, thi i saadant Fald maa dens Læsning, forsaavidt hiin Eiendom angaaer, annulleres*). Hvad det i Slutningen

*) Cf. Cancellie Skrivelse 8 April 1826 i Ugreen-Usfings Samling af Rescripter o. s. v., der udvikler en saadan Doms Virkning med Hensyn til de forskellige Pantefordringer i Eiendommen. At Dommen ei efter Aar og Dags Forløb kan udslettes af Pantebogen, følger af at den ikke,

ommeldte Tilfælde angaaer, anseer Man det forstigtigt, at det Skjøde, som udstedes efter en inden Dommens Tinglæsning indgaaet og tinglæst Kjøbecontract, gives Paategning angaaende Dommen.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Kjøbte Sogneskald i Sjælland. Den gamle Angivelse er 196 Rbd.; Kaldet har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af Sognets 256 Tdr. 7 Skpr. 1 Fdkr. Hartkorn anslaaes til 148 Tdr. Byg og 53 Rbd. Sølv. 2) Dvægtienden og Smaaredsel 50 Rbd., samt 20 Gjæs og 240 Lpd. Halm. 3) Refusion af Hovedgaarden Rosendal 3 Tdr. Byg og 9 Rbd. Sølv; ligeledes i Refusion for en Deel af Konge- og Kirketienden 24 Tdr. Byg. 4) Dffer og Accidentser omtrent 300 Rbd. 5) I Udviisning havees aarlig 12 Favne Brænde paa Roden. 6) Præstegaarden staaer for Hartkorn 4 Tdr. 3 Skpr. med et Areal af 18 Tdr. Land. Kaldet er forundt særdeles Lettelse i Skatter. Paa Embedet hviler en Gjeld

som en almindelig Ramsdom, behøver Fornøelse efter Kar og Dags Forløb, (Cfr. Forordningen 17 Mai 1690), men gaaer ud paa en aarlig Betaling og altsaa har vedvarende Gjældighed saalænge indtil den Forpligtelse, som den gaaer ud paa at fremtvinge, er efterkommet, dog at hvert enkelt Kars Mulet ikke maa lades uindkrævet over Kar og Dag fra Forsaldstiden. (Cfr. Placat 13 August 1798).

stor til Rest 125 Rbd., hvoraf svares i Renter og Afdrag 25 Rbd. Besidderen af Baroniet Gaunøe har jus proponendi til dette Embede.

2. Frøslov og Mollerup Sognekald i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 145 Rbd., har følgende Indtægter. 1) Tienden anslaaes til 5 Skpr. Byg pr. Tonde Hartkorn af Pastoratets 160 Tdr. Hartkorn. 2) Smaarenten er 4 Lpd. Ost, 24 Pd. Smør, 8 Dl Ug. 3) Dvægtienden omtrent 4 Rbd. og 8 Tdr. Byg. 4) Dffer og Accidentser 50 Rbd. 5) Præstegaarden staaer for Hartkorn 7 Tdr. 1 Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb. med et Areal af 68 Tdr. Land, foruden 14 Tdr. Land Hede og Dverdbrev. Embedet er forundt særdeles Lettelse i Skatter. Enkepension bliver at udrede. Dragonhest holdes.

2. Taulov Sognekald i Ribe Stift, efter gammel Angivelse 280 Rbd., har følgende Indtægter. 1) Korn-Tienden af Sognets 242 Tdr. Hartkorn, anslaaes til 30 Tdr. Rug, 80 Tdr. Byg, 110 Tdr. Havre og 20 Tdr. Boghvede. 2) Dvægtienden omtrent 8 Rbd. Sølv. 3) Smaaredsel, 15 Lpd. Ost. 4) Dffer og Accidentser 200 Rbd. 5) Præstegaarden staaer for Hartkorn 5 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb. med Areal af 50 Tdr. Land Ugerjord og 7 Tdr. Land Eng; en Skov af 5 Tdr. Land giver kun ringe Udbytte. Enkepension hviler paa Kalder. Landseneerhest holdes.

Den 31 Mai er Rijkmand J. G. Winslov i Rønne erkjendt som Preussisk Consul paa Bornholm.

Vedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Et Copiist-Embedet i den kongelige Landsøverrets- samt Hof- og Stads-Rets Justitscontoir.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Toldkasserer-Embedet i Hjerting. For Dppebørselerne stilles Sikkerhed til Beløb 4600 Rbd. Sølv.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 31 Mai er Birkedommer og Skriver ved Ravnholt Birk og Medlem af Tiendecommissionen for Svendborg Amt, H. Haastrup, beskikket til virkelig Cancellieraad.

Under Landmilitair-Etaten: Den 4 Mai, er ved det Holstenske Infanterie-Regiment Secondlieutenant à la suite F. v. Gullann meddeelt Premierlieutenants Character og Secondlieutenant J. E. H. v. Springborn udnævnt til virkelig Premierlieutenant; den ved Hans Majestæts Livcorps staaende Capitain og Compagniechef F. E. Friess udtraadt efter Ansøgning af Nummer og ansat à la suite ved Corpsen; den 5, Ritmester og Commandeur for Altona borgerlige Cavallerie-Corps J. Hansen meddeelt, efter Ansøgning og formedelst svækket Helbred, Afsked i Naade; Secondritmester H. W. Petersen udnævnt til Commandeur for Corpsen, Premierlieutenant og Adjutant J. A. Ströhlein til Secondritmester; den 6, Compagniechirurg ved det første Tydske Infanterie-Regiment F. Lund meddeelt Bataillonschirurgs Character;

den 7, er ved Hans Majestæts Livcorps Premierlieutenant à la suite G. E. F. E. Baron Rosenfranz meddeelt Capitains Character; Premierlieutenant E. N. Mafsmann udnævnt til Capitain og Compagniechef, og Secondlieutenant J. Sletting til Premierlieutenant. De ved Landcadet=Corpsset staaende Cadetter uden Gage W. v. Manzjus og P. F. v. Franck meddeelt efter Ansøgning Uffed fra Corpsset, og Cadet uden Gage E. W. v. Magens ansat à la suite ved bemeldte Corps; den 9, Secondlieutenant ved Hans Majestæts eget Regiment W. R. de Nully udtraadt efter Ansøgning af Nummer og ansat à la suite ved Regimentet paa eet Aar fra 1 Juni af at regne; den 11, Secondlieutenant ved Hans Majestæts eget Regiment D. E. H. v. Nicolin tillagt den høiere Secondlieutenants Gage fra 1 Juni af; den 12, den fra Artillerie=Corpsset nyeligen demitterede Premierlieutenant F. W. v. Hoff bevilget en nye Uffed af Krigstjenesten som Capitain; Underchirurg i Tranquebar F. E. E. Christens befuldmægtiget til Regimentschirurg dersteds og characteriseret Bataillonschirurg ved det Sjællandske Søgercorps D. R. B. Boeck ansat som Underchirurg, i Tranquebar; den 13, den ved Landcadet=Corpsset staaende Cadet F. E. v. Kleist ansat efter Ansøgning à la suite ved Corpsset; Cadet uden Gage F. L. v. Bülow meddeelt Uffed fra Corpsset, og Cadet uden Gage D. J. H. v. Krabbe indtraadt i et af de Nummere, som nyde frie Underviisning; den 15, Secondlieutenant à la suite ved Kronens Regiment A. W. F. v. Linstow, der er Repetent ved Landcadet=Corpsset, forsat i lige Egenkab til Liv=Regimentet lette Dragoner; Branddirecteur i Weile Amt N. J. Binderup meddeelt Overkrigscommissairs Character; Cadet uden Gage ved Landcadet=Corpsset H. H. van Aller ansat efter Ansøgning à la suite ved Corpsset; den 18, Secondlieutenant ved det Oldenborgske Infanterie=Regiment J. B. L. v. Springborn tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Secondlieutenant af Fyenske Infanterie=Regiment G. E. F. v. Beck oprykket i Nummer paa

ældest Secondlieutenants Gage ved Regimentet; den 19, Compagniechirurg ved det Sjællandske Jægercorps A. G. S. Stougaard meddeelt Bataillonschirurgs Character; Secondlieutenant ved det Slesvigiske Infanterie-Regiment F. E. A. H. v. Salchow tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Cadet uden Gage ved Landcadet-Corpsen C. E. v. MuderSpach ansat efter Ansøgning à la suite ved Corpsen; den 21, Secondlieutenant ved det tredje Tydske Infanterie-Regiment J. E. v. Kyhnel tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Premierlieutenant ved Kjøbenhavns Brandcorps W. Pohn meddeelt efter Ansøgning og formedelt Svagelighed Afsted i Naade fra Corpsen; den 26, Compagniechirurg, Cand. chir. C. H. Baummann tillagt Bataillonschirurgs Character; den 27, Compagniechirurg ved Livcorpsen C. L. E. Witte meddeelt Bataillonschirurgs Character; den 29, er ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie characteriseret Major F. A. Bramhelt tildeelt det syvende Compagnie, characteriseret Capitain C. A. Lerra beskikket til Chef for niende Compagnie, Premierlieutenant N. Soel meddeelt Capitains Character; characteriseret Premierlieutenant J. W. Schiøtz udnævnt til virkelig Premierlieutenant, og Secondlieutenant P. N. Bechmann tillagt Premierlieutenants Character; Secondlieutenant ved det første Liv-Regiment C. v. Scholler meddeelt Premierlieutenants Character; Characteriseret Bataillonschirurg ved Dronningens Liv-Regiment P. Rasmussen meddeelt efter Ansøgning Afsted i Naade af Krigstjenesten.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 24. Den 15de Juni 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Directionen for Kjøbenhavns Brandforsikkring har, i Overensstemmelse med § 21 i Anordningen af 17 Juli 1795, til Cancelliet indsendt General=Extract af Regnskabet fra 1 October 1831 til 30 September 1832 *) saaledes som det ved de af de committerede Interessenter valgte Revisorer er revideret og i Generalforsamling vil vorde fremlagt. Af denne General=Extract, som har været Hans Majestæt forelagt, erfares:

1) at Kassens Eiende og Tilgodehavende i Pante=Obligationer, Annuitets=Obligationer, af den kongelige Gave til Bombardements=Erstatningerne, Restancer og Contant var den 30 September 1832 i r. C. 83059

*) Resultatet af Regnskabet fra 1 October 1830 til 30 September 1831 findes i Coll. Tid. f. N. Side 545—546.

Rbd. $89\frac{5}{10}$ Sk., i Sølvs 2293538 Rbd. $13\frac{5}{10}$ Sk., og i Sedler og Tegns 3064 Rbd. $11\frac{2}{10}$ Sk.; 2) at dens Skyld efter optagne Laan, uafhæntede Renter, Godtgjørelser i Anledning af Annuitetsgjelden, Brand-erstatninger m. m. udgjorde i Sølvs 1038795 Rbd. $31\frac{8}{10}$ Sk. og i Sedler og Tegns 19237 Rbd. 86 Sk. Utsaa oversteg Kassens Beholdning og Tilgodehavende Gjelden med rede Sølvs 83059 Rbd. $89\frac{5}{10}$ Sk. og Sølvs 1254742 Rbd. $77\frac{7}{10}$ Sk., hvorimod Gjelden i Sedler oversteg Kassens activa med 16173 Rbd. 75 Sk. Sammenlignes den Formue, Kassen saaledes eiede den 30 September 1832, med dens Formue den 30 September 1831, saa sees at den i Løbet af sidste Regnskabsaar er formindsket med rede Sølvs 1131 Rbd. $85\frac{8}{10}$ Sk. og Sedler og Tegns 25145 Rbd. 79 Sk., men forøget med Sølvs 59840 Rbd. $87\frac{2}{10}$ Sk. Iøvrigt er under Kassens Formue, som sædvanligt, indbegrebet det, der tilhører den særlige Contoirfond.

Kassens Risico den 30 September 1832 var 49399200 Rbd. Sølvs, altsaa 200800 Rbd. Sølvs større end den 30 September 1831.

Admiralitetss- og Commissariats-Collegiet tilstillede Cancelliet et Andragende, hvori Lægdsforstanderen paa Samsøe, Inspecteur Knudsen, anholdt om, at det befalede Eftersyn af Skudsmaal eller Skudsmaalsbøger maatte bortfalde ved Fornyelsen af de Amts-passe, der

ere meddeelte Søe-Indrullerede af bemeldte De, naar Pashaverne ere i uforandret Stilling *).

I denne Anledning har Cancelliet i Skrivelse af 1 Juni resolveret, at det ansees tilstrækkeligt, at der ved Amtspassers Udstedelse eller Fornyelse fremlægges Attest fra den Dyrighed, i hvis Jurisdiction den Paagjeldende opholder sig, om at hans Skudsmaal eller Skudsmaalsbog af bemeldte Dyrighed er befunden i behørig Orden.

En Retsbetjent har igjennem vedkommende Dverøvrighed hos Cancelliet andraget paa en nærmere Fortolkning af Forordningen 21 Juni 1799, forsaavidt den hjemler Huusmænd og Underster Ret til med fælleds sammenavlede Børn at henses i uskiftet Boe, nemlig hvorvidt de, om endog Beløbet af deres Efterladenskaber langt overstiger hvad slige Individuer i Almindelighed antages at eie, kunne gjøre Fordring paa Fritagelse for Skiftehold, samt om ikke denne Ret ialtfald, naar den Udføde efterlader sig fraværende myndige eller mindreaarige Arvinger, maa være bundet til de i saa Henseende gjeldende almindelige Regler. Ligeledes henstilledes, om

*) Som Grund til denne Undtagelse fra Bestemmelsen i Forordningen 5 September 1832 § 5 anførtes den be-
kostelige Samfærsel, som finder Sted mellem Samsøe
og de andre Provindsler, hvilken vilde anledige en ikke
ubetydelig Udgift for de Paagjeldende, som skulde sende
Skudsmaalsbøger frem og tilbage, samt at ligeledes
Communicationen om Vinteren ofte er standset.

ogſaa Skibsſeiere, Skibsbygmestere og Møllere kunne henføres til de i Forordningen ommeldte Huusmænd *).

Cancelliet har i den Anledning ſvaret i Skrivelse af 8 Juni, at ligesom ſaa vel Titelen af Forordningen 21 Juni 1799, ſom dennes diſpoſitive Deel ikke tilſteder at gjøre Anordningens Anvendelse afhængig af andre end de deri udtrykkelig anførte Omſtændigheder, ſaaledes maa Cancelliet og i flere Henſeender anſee det betænkeligt at andrage paa nogen Fortolkning, der ſkulde indſkrænke den til nærmere Betingelser i de enkelte concrete Tilfælde, om hvis Tilſtedeværelſe Man ialtfald kun kunde forviſſe ſig ved en foreløbig Underſøgelse af Boets Beſtand, der baade vilde være mod Forordningens Henſigt og medføre Befoſtninger for Boet **).

---

*) Det var nemlig anført, at der i Retsbetjentens Jurisdiction vare en Deel Beboere, ſom kun havde Bolig ſom Huusmænd med ubetydeligt Hartkorn, men deſuagtet vare meget velhavende formedelſt deres Beſtjæftigelse med de nævnte Næringsveie.

***) Der er intet ſædvanligere, end at en Lovs Virkſomhed gaaer videre end netop til de Tilfælde, hvorpaa dens Grunde i deres fulde Omfang og Styrke paſſe ſig. Lovgiveren kan nemlig ikke, uden at gjøre ſin Lovs Anvendelse aldeles vilkaarlig, knytte den til en Underſøgelse om diſſe Grundes Tilværelſe in concreto, men maa holde ſig til et almindeligt faſt Begreb, hvorpaa Lovgrundene efter de ſædvanlige Forhold paſſe ſig, ſkjøndt

Hyvad Skibsseiere og Skibsbygmestere angaaer, anseer Cancelliet det, i Dverrensstemmelse med hvad Collegiets

ikke altid i ethvert givet enkelt Tilfælde. Hvis Forordningen 21 Juni 1799 ei skulde være anvendelig fordi den Udsæde var Gier af andet end det, Man kan vente at en Huusmand eller Tjener eier, maatte Skifteforvalteren, som bemærket i Cancelliets Skrivelse, i hvert Tilfælde foretage en Undersøgelse af Boets Beskaffenhed, hvilket vilde kræve Reiser til Stedet, for hvilke Godtgjørelse ei kunde nægtes ham, saa meget mindre, som det, naar Forordningens Anvendelse engang var betinget af hvad den Udsæde efterlod sig, ikke blev en blot Rettighed for Skifteforvalteren at anstille hiin Undersøgelse, men en Pligt, som han for de Umyndiges Skyld maatte iagttage. Forordningens Præmisses nævne og kun, at de omhandlede Boers Effecter for det meste bestaae i Arbeidsredskaber og nødvendigt Huusgeraad. Vilde Man derimod lade Forordningens Anvendelse komme an paa den Udsædes Levevei, saaledes at den kun skulde strække sig til de Huusmænd eller Tjenerer, som havde ernæret sig ved deres Huuslodder eller Ustægt i Forbindelse med sædvanligt Bondearbejde, saa vilde Man og komme i idelige Collisioner med Hensyn til dem, der tillige drive Haandværker eller arbejde paa Fabrikker eller ernære sig ved Søn o. s. v. Enkelte saadanne Individier kunne der vel være, paa hvilke ratio Legis ei saa lige passer sig, men Pluraliteten af disse hører ikke mindre til den arbejdende og trængende Klasse end de Huusmænd, der subsistere ved Jordbrug, hvilket ofte ikke er saa ganske ubetydeligt, Kundom endog af den Beskaffen-

Skrivelse af 19 October 1799 indeholder, utvivlsomt at de, naar de ellers ere Personer, der maae henregnes til Bondealmuen, ikke kunne være at undtage fra Forordningens Bestemmelse, hvorimod Møllere, da disse i Anordningerne nævnes som en særegen Næringsklasse

hed, at de kunne holde Heste derpaa, ligesom Forordningen og er anvendelig, hvad enten de blot ere Kæstere eller endog kun Leiere af Huse med Jordlod, eller besidde samme med Eiendomsret. Efter alt det saaledes anførte vilde det vistnok være ligesaa stridende imod Lovgiverens Mening og Hensigt, som mod Forordningens Bogstav, dersom man vilde indskrænke den inden en snævrere Grændse end den, der baade i dens Overtskrift, dens Præmisses og i dens dispositive Deel er betegnet nemlig: „Huusmænd eller Inderster af Landalmuen“, Udtryk, der uden Tvivl faa noiagtig som muelig angive Grændsen for Anordningens Virksomhed. Der blev isøvrigt allerede strax efter at Forordningen var udkommet gjort Forespørgsel om, hvorvidt den allene burde ansees givet til Fordeel for Huusmænd og Inderster, hvis fornemste Næringsvei var at dyrke Jorden og at arbejde for Landalmuen, eller om den burde udstrækkes til dem, der dreve anden Næringsvei, in specie som Skippere, Styrmand, Matroser, Fiskere, Haandværkere; og ved Skrivelse 19 October 1799 tilkjendegav Cancelliet, at Forordningens Bestemmelser ogsaa vare anvendelige paa disse. Hermed stemme og flere senere Cancellie-Skrivelser, saasom 7 November 1818, 18 Marts og 21 October 1826.

paa Landet, ikke kunne gjøre Forbring paa den omhandlede Ret *).

Det ansees derhos som en Selvfølge, at Forordningen 21 Juni 1799 ikke kan være anvendelig naar den Uføde efterlader sig herbørende myndige eller mindre-aarige Arvinger, der ikke have meddeelt deres Samtykke til at den Længstlevende forbliver hensiddende i uskiftet Boe.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Barløse Sogneskald i Hyens Stift. 200 Rbd.

Under RenteKammeret: Skovfoged=Tjenesten i Præstevangshuset paa det Frederiksborgske Skovdistrict; Løn 100 Rbd., frit Huus med Embedsjord og sædvanligt Brændselsdeputat. — Skovfoged=Tjenesten i Steendalshuus paa det tredie Kronborgske Skovdistrict; Løn 70 Rbd. Sølv, frit Huus med Embedsjord og sædvanligt Brændselsdeputat. — Skovfoged=Tjenesten ved Durehoved Skov paa Hvededals Skovdistrict paa Falster; Løn 50 Rbd. Sølv, frit Huus med Jord, samt Brændselsdeputat, ligesom 5 Rbd. Sølv til Husets Vedligeholdelse.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 5 Juni er Justitsraad og Medlem af Commissionen for de Kjøbenhavnske Fattiges Beskæftigelse med Fabrikarbeide P. M. Peterson, Ridder af Dannebrogen, beskicket til Medlem af den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen; surnummerair Udsesfor i Lands=Dver= samt Hof=

*) Cancelliets Skrivelse af 7 Januar 1815, som antog, at Forordningen 21 Juni 1799 kunde anvendes paa en forhenværende Mølleieier, staaer ikke i Strid hermed, da samme byggedes paa hans senere Stilling som Indsidder og Aftægtsmand.

og Stadsretten, H. A. Møllerup, til virkelig Assessor, og Cancelliesecretair og Cancellist i det Danske Cancellie, P. W. Jacobsen, til surnummerair Assessor i bemeldte Ret; Cancelliesecretair og Cancellist i det Danske Cancellie, J. P. Holmer, til Contoirchef for Kjøbenhavns Raadstues 2det Secretariat; Auditeur ved Artilleriecorpset, J. B. Dreik, til Byefoged i Helsingør; Cand. juris H. B. Deramm, til Copiist i Archivcontoiret under Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten; Cand. theol. A. Beyer til Sognepræst for Vester- og Øster-Egede Menigheder i Sjælland; Sognepræst for Barlose Menighed i Fyen, E. C. Krøyer, til Sognepræst for Slemminge og Fjelde Menigheder i Lolland; Missionair i Grønland, K. Rjær, til Sognepræst for Todsø og Ersløv Menigheder i Aalborg Stift; Cand. theol. J. E. Johansen til residerende Capellan ved Domkirken i Viborg, samt Annererne Åsmild og Tapdrup og tillige til Præst ved Tugt- og Forbedringshuset i Viborg.

Under Rentekammeret: Den 11 Mai er Inspecteur ved Baroniet Holstenshuus, J. Madsen, befikket til Medlem af Tiendecommissionen for Svendborg Amt; den 18, Forst-Elev E. C. L. v. Wardenburg i Husum befikket til Jagtjunker; den 28, Volontairerne i Rentekammeret J. P. R. Rahe, A. E. Rosambo og A. S. Paulsen til Copiister sammesteds; den 28, Copiist i Sjællands og Fyens Landvæsencontoir, F. A. Esbensen, til Fuldmægtig i Rentekammerets fynske og lollandske Renteskrivercontoir, og Copiist i Rentekammerets 2det sjællandske Renteskrivercontoir M. Dvergaard til Secretair.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 15 Mai er Toldkasserer i Hjerting F. W. Warhuus befikket til Told- og Consumtionskasserer i Skjelskjør; den 18, Fuldmægtig L. Muus til Controleur ved Havnene i Kjøbenhavn; den 5 Juni, Kammerjunker E. P. Coßel til Toldforvalter i Eckernförde; den 6, Kjøbmand G. Mumm von Scheibler i Frankfurt am Mayn til Consul sammesteds.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Xr. 25. Den 22de Juni 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Unders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Fra samtlige Jurisdictioner i Danmark er til Cancelliets indgivet Beretninger om de i Aaret 1831 *) forefaldne Sager angaaende Forbrydelser og Straffe. Resultatet af disse Beretninger, hvilket har været Hans Majestæt forelagt, er følgende:

Med Hensyn til de ved de civile Retter paatalte Forbrydelser indeholdes Resultaterne i de medfølgende 3 Tabeller, der ere affattede efter samme Plan, som dem, der meddeelttes til Oplysning om Criminalvæsenet i de foregaaende Aar. De 2 Tabeller angaae offentlige ved de ordinaire civile Retter paatalte Forbrydelser, og den 3die deels offentlige Politieforsøelser, deels saadanne,

---

*) Beretningen for 1830 findes i Coll. Tid. for 1832 Side 573—582, og de dertil hørende 3 Tabeller.

som blot ere Gjenstand for privat Paatale, men for hvilke de Paagjældende ere fundne skyldige til høiere Straf end Bøder.

Schemaet A. indeholder en detailleret Forklaring om hvor mange af de for de forskjellige Arter af Forbrydelser dømte Individier der falde paa Kjøbenhavn og hvor mange paa hvert af Amterne.

Paa Schemaet B. er Forholdet imellem de forskjellige Arter af Forbrydelser og de derfor tilfundne Straffe nærmere forklaret, og begge Schemata oplyse derhos Forholdet imellem de tiltalte Individier og dem, der ere frifundne og dømte saavel som de Dømtes Kjønn og Alder, hvorvidt de vare uconfirmerede og om de havde hjemme i Danmark eller i Hertugdømmene og Udlandet.

I Anmærkningerne paa Tabellen B. indeholdes Oplysning om de Tilfælde, hvori Straffene af Hans Majestæt ere formildede, og Tabellen giver Forklaring om hvilke Sager der ved Slutningen af Aaret stode under Appel. Fremdeles bemærkes: 1) at de 128 Tiltalte, mod hvilke Action var anlagt i 1830, men for hvis Vedkommende Sagerne ved Underretten endnu ved Udgangen af bemeldte Aar henstode upaadømte, ere optagne paa foransførte Tabeller, hvorimod paa den anden Side 104 Individier, som ere satte under Tiltale i 1831, men uden at Sagerne endnu ved Aarets Udgang vare paa kjendte i første Instants, først ville blive optagne paa Beretningen for 1832. 2) at Man, ligesom i de foregaaende Aars Beretninger,

hvor en Person har været dømt for flere Forbrydelser, kun har taget den Hovedforbrydelse i Betragtning, som især maatte bestemme hans Straf; og 3) at Man, i at opgive Antallet af de tiltalte og dømte Individier, ikke har taget Hensyn til, at det stundom kan være den samme Person, der i Aarets Løb flere Gange har været under Tiltale og at en saadan altsaa hver Gang er regnet for et særskilt Individ; hvilket, som tilforn bemærket, kan bevirke en skjøndt ikke betydelig Reduction, naar der spørges om hvor stor en Deel af Populationen der i Aarets Løb har paadraget sig Tiltale eller Straf.

I Henseende til de Sager angaaende Hoer og Leiersmaal, der i Aaret 1831 ere, i Dvereenstemmelse med de Skyldiges Ansøker, efter de beskuggaende foreskrevne Regler, afgjorte ved Resolution, hvilke ikke ere indbefattede under de ovenmeldte Schemata, bemærkes:

I Danmark, med Undtagelse af Island, Færøerne og Vestindien, ere i 1831 42 Personer, som have attraet Straffen bestemt ved Resolution, i Medhold af Forordningen 24 September 1824 § 4 straffede for Hoer efter vedkommende Amtmænds eller her i Staden Lands-Dver samt Hof- og Stads-Rettens Resolution, og ved Cancelliets Resolution er 1 straffet for Hoer; for 2 Individier er Hoerstraffen ved Collegiets Resolution formildet til Bøder, og for 42 aldeles eftergivet paa Grund af den forurettede Egtfælles Forkøn. Desuden bleve ved allerhøieste Resolution 3 fritagne for Hoerstraffen mod

at erlægge Møkt, og 1 aldeles fritaget for Tiltale og Straf.

Fremdeles bleve ifølge Cancelliets Resolution 21 Individer, der havde underkastet sig Straffens Bestemmelse ved Resolution, deels for kvalificeret, deels for 3die Gang eller oftere begaaet Leiermaal, straffede med Fængsel paa Band og Brød. I Islands Sønder-Amt ere ialt 26 og i Nord- og Vst-Amtet 31 Sager angaaende Hoer afgjorte ved Dverøvrighedernes Resolution, i Dverøvrighedsstemmelse med Rescriptet 21 Mai 1823. Med Hensyn til Vester-Amtet er Antallet af fornævnte Slags Sager ikke opgivet, og paa Færøerne er ingen saadan Sag forefalden.

Hvad Militair-Etaterne angaaer ere, ifølge de Cancelliet af Generalauditeuren ved Land-Etaten meddeelte Efterretninger, ved Jurisdictionerne i Danmark 257 Individer i 1831 ansete med Straf, altsaa 82 flere end i 1830, hvilken Forsøgelse, efter Generalauditeurens Bemærkning, rimeligviis har sin Grund i at den tjenstgjørende Styrke i 1831 har været betydelig forøget i Antledning af Nvarantainetjenesten. Af det nævnte Antal blev 1 fundet skyldig i Mord, 58 i Tyverie, nemlig 48 i første Gang, 6 i anden Gang, 3 i tredie-Gang begaaet og 1 i attenteret Tyverie; 6 i Hælerie, 2 i ulovlig Skovhugst, 25 i bedrageligt Forhold, 19 i Snjurier og Politieforseelser og de øvrige 146 i militaire Forseelser. Af de saaledes dømte Individer

vare 4 fødte i Udlandet, 9 i Hertugdømmerne, de øvrige i Danmark. Ingen af de Domsfældte var under 15 Aar, men 25 vare imellem 15 og 20 Aar, 228 mellem 20 og 40 Aar og 4 over denne Alder. I Henseende til de idømte Straffe bemærkes, at 1 blev anseet med Livsstraf og 8 med offentligt Arbeide, de øvrige ere tilfundne Regimentsstraffe og deriblandt 7, af hvilke 6 for gjentaget Tyverie, Spidsrodsstraf. Da ogsaa Fæstningsflaverne ifølge Placaten af 26 Juli 1820 staae under militair Jurisdiction, har Generalauditeuren endvidere bemærket, at i 1831 9 Slaver ere straffede efter Dom, nemlig 7 for gjentaget Tyverie efter Forordningen 20 Februar 1789 § 5, 1 for voldsomt Dverfald og 1 for Dpsætsighed.

Ifølge den af Admiralitets- og Commissariats-Collegiet indsendte Fortegnelse over de i 1831 ved Søestaten dømte Forbrydere, i hvilken imidlertid, ligesom i de foregaaende Aar, kun er taget Hensyn til almindelige borgerlige Forseelser og de Tjenesteforseelser, der paadrage saadan Straf, som kan have Indflydelse paa Bedkommendes fremtidige Stilling, f. E. offentligt Arbeide og deslige, men ikke til mindre Tjenesteforseelser, ere i 1831 17 Individier straffede for begaaede Forbrydelser, samtlige ved den combinerede Rets Dom. Af disse er 1 funden skyldig i Falsk, 2 i voldsomt Dverfald, 3 i Tyverie, 1 i samme Forbrydelse forenet med Salg af Mundering, 1 i attenteret Tyverie, 1 i at have solgt

sin Koft, og 8 i Absenter. Een af de Paagjældende blev dømt til at have forbrudt Haand og Gre, hvilken Straf ved allerhøieste Resolution blev formildet til Forbedringshuusarbeide paa Hans Majestæts Naade, 1 blev anseet med Forbedringshuusarbeide i 1 Aar, 2 med Fængsel paa Band og Brød i 2 Gange 5 Dage, 1 med Arrest paa sæbvanlig Fangekost i 24 Timer, 7 med 27 Slag Kat, 2 med 2 Gange 27 Slag Kat, og 3 med 50 Slag Kat i een Dag. I Henseende til Alderen bemærkes, at 1 var imellem 15 og 20 Aar, 14 imellem 20 og 40 Aar, og 2 imellem 40 og 60 Aar.

Ifølge alt foranførte, i Forbindelse med Tabellerne, er Totalsummen af dem, der i 1831 i Danmark ere fundne skyldige til høiere Straf end Bøder, 2601, eller, naar Man fradrager Island og Færøerne, og saaledes indskrænker sig til det egentlige Danmark, 2573, hvilket, naar Folkemængden i det egentlige Danmark, ligesom det var antaget i de 3 foregaaende Aar, anslaaes til omtrent 1,200,000 Mennesker, giver et Forhold af 1 : 466. Af fornævnte 2573 Individier hørte 283 under militair og 2290 under civil Jurisdiction, og af disse sidste faldt 727, altsaa henimod $\frac{1}{3}$, alene paa Kjøbenhavn. Efter Beretningen for 1830 var Antallet af dem, der i det egentlige Danmark vare dømt til høiere Straf end Bøder, 2073, hvilket Antal forholdt sig til Folkemængden med et-rundt Tal som 1 : 580, og at disse 2073 henhørte 197 under militair og 1876 under civil Juris-

diction, af hvilke igjen 665 vare dømt i Kjøbenhavn. Antallet af samtlige til høiere Straf end Bøder Dømte var altsaa i 1831 betydeligt større end i 1830, hvilket isærbeleshed ogsaa gjelder om de ved de civile Jurisdictioner dømt Forbrydere. Herved maa isøvrigt bemærkes, at der, som ovenfor bemærket, under Tallet af de i bemeldte Aar i den sædvanlige Procesform tiltalte Personer indbesfattedes 128 Individer, mod hvilke Sag var begyndt i 1830, medens derimod kun 104 gik ud af dem, der vare tiltalte i 1831, paa Grund af at der ei endnu var faldet Dom. En Deel af de i 1831 begaaede og straffede Forseelser saavel i Militair- som Civil-Etaten have og, som det foregaaende tildeels viser, deres Oprindelse fra det i Anledning af Choleraepidomien etablerede Vagthold og de ellers i den Anledning søiede Foranstaltninger. Med Hensyn til Kjøbenhavn har Antallet af de ved de civile Retter Dømte i 1831 været 62 eller 9 à 10 pCt. større end i 1830, da det, som anført, var 665. Forholdet imellem Frifundne og Domfældte ved de ordinaire civile Retter har i 1831 været omtrent det samme som i 1830, nemlig 284 : 1432, istedetfor at det i sidstnævnte Aar var 213 : 1159. Saavel af de større Straffe, som af de ringere: Fængsel paa Bånd og Brød, simpelt Fængsel og Bøder, har et større Antal været dicterede i 1831 end i 1830. Efter Beretningerne for 1828 og 1829 var Antallet af dem, der i det egentlige Danmark vare ansete med større Straf end Bøder, i det

førstnævnte Aar 1958 og i det sidstnævnte 1931, altsaa i 1828 615 og i 1829 642 ringere end i 1831. Hvad Kjøbenhavn isærdeleshed angaaer var Tallet af dem, der ved de civile Retter vare ansæte med større Straf end Bøder, i 1828 547, hvilket i 1829 steg til 605, i 1830 til 665 og i 1831 til 727, der er omtrent 10 pCt. flere end i 1830, 20 pCt. flere end i 1829 og 33 pCt. flere end i 1828.

For Drab eller Mord blev i 1831 ved de ordinaire civile Retter i Danmark tiltalt 1 flere end i 1830, men 5 færre end i 1829, hvorved isvrigt maa bemærkes, at 3 Personer ere medregnede i alle 3 Aar, i det de i 1829 vare anførte under Rubrikken „Trifundne“, men i 1830 blandt dem, med Hensyn til hvilke Sagerne endnu ikke vare paakjendte, fordi Høiesteret havde hjemviiist den mod dem anlagte Sag, som derpaa kom under Behandling af en Commission, der i 1831 paadømte den, ligesom den samme Aar blev endelig paadømt i Høiesteret *). Antallet

*) Noten Litr. b. til Tabellen Litr. B. for 1829, der, som de øvrige Criminaltabeller for sidstnævnte Aar fulgte med Collegial-Tidenden for 1831, Nr. 29, indeholder allerede Forklaring om hvad der saaledes senere var passeret i Sagen, der paa selve Tabellerne ei kunde anføres anderledes end efter dens Stilling ved Slutningen af Aaret 1829; og i samme Aargang af Collegial-Tidenden Nr. 37 findes Betretning om selve Sagen og dens endelige Udfald ved Høiesteret saavel som den Kongelige Resolution med Hensyn til den af de Tiltalte, som blev dømt til Dødsstraf. Dgsaa

af dem, som for Drab eller Mord dømtes fra Livet, var i 1831 4 større end i 1830 og 2 større end i 1829, men Dødsstraffen erqveredes kun paa 1 flere i 1831 end i 1830, og derimod paa 2 færre end i 1829.

For Barnefødsel i Dølgemaal tiltaltes i 1831 10 flere end i 1830 og 6 flere end i 1829, hvorimod de for bemeldte Forbrydelse Dømtes Tal i 1831 var 8 større end i 1830 og 5 større end i 1829. Af samtlige Dømte er kun 1 anseet med offentlig Arbeide Livstid (i 1831), hvorimod alle de øvrige ere straffede med temporair Frihedsstraf eller Fængsel paa Vand og Brød.

For Mordbrand er i 1831 tiltalt 2 flere end i 1830 og 1 flere end i 1829, og Tallet af de for denne Forbrydelse Dømte er i 1831 2 større end i 1830 og 4 større end i 1829; men i 1830 bleve alle de skyldig befundne (3) dømt til Livsstraf, medens i 1831 kun 2 og i 1829 ingen dømtes til saadan Straf. De bleve iøvrigt alle benaadede for at miste Livet.

For Tyverie bleve i 1831 ved de ordinaire civile Retter i Danmark tiltalte 239 Individier flere

---

ved Vitr. B. af Criminal-Tabellerne for 1830, der fulgte med Collegial-Tidenden for 1832, Nr. 35, var anbragt en Note Vitr. a., som forklarede, hvorledes tre paa bemeldte Tabel som for Manddrab tiltalte Personer, med Hensyn til hvilke Sagen ei endnu i første Instants (nu nemlig ved den efter Høiesterets Hjemvisnings-Dom nedsatte Commission) var paa kjendt, vare de samme, der i Tabellerne for det foregaaende Aar vare opførte som tiltalte men frifundne.

end i 1830, nemlig 181 flere for 1ste Gang begaaet simpelt Tyverie, 40 for 2den Gang begaaet, 23 for Tyverie forbundet med Indbrud og 3 for Dvægtyverie paa Marken; men derimod 6 færre for 3die Gang begaaet Tyverie, og 2 færre for gjentaget Tyverie ifølge Forordningen 20 Februar 1789 § 5. Ligeledes blev i 1831 304 flere tiltalte for Tyverie end i 1829, nemlig 216 flere for 1ste Gang begaaet simpelt Tyverie, 62 for 2den Gang begaaet, 9 for 3die Gang begaaet, 3 for gjentaget Tyverie ifølge Forordningen 20 Februar 1789 § 5, 11 for Tyverie forbundet med Indbrud og 3 for Dvægtyverie paa Marken. Antallet af de for Tyverie Dømte oversteg i 1831 de i 1830 Dømte med 215, i det 179 flere bleve fundne skyldige i 1ste Gang begaaet simpelt Tyverie, 31 i 2den Gang begaaet, 1 i gjentaget Tyverie efter Forordningen 20 Februar 1789 § 5, 13 i Tyverie forbundet med Indbrud og 3 i Dvægtyverie paa Marken; hvorimod 12 færre bleve fundne skyldige i 3die Gang begaaet simpelt Tyverie. I Henseende til de for Tyverie idømte Straffe bemærkes, at i 1831 ere 30 flere end i 1830 bleve ansete med Rasphuusarbeide i 3—10 Aar, 10 flere med Tugthuusarbeide paa Livstid, 11 flere med Forbedringshuusarbeide i kortere Tid end 3 Aar, 145 flere med Fængsel paa Vand og Brød, 24 flere med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, og 2 flere med Riis og Pidskning, ligesom i 1831 1 er idømt Fæstningsarbeide paa 3 Aar og 3 Rasphuusarbeide paa Livstid, medens Ingen i 1830 er anset enten med

temporairet Fæstningsarbeide eller med Rasphuusarbeide paa Livstid; hvorimod paa den anden Side i sidstnævnte Aar 10 flere ere tilfundne Fæstningsarbeide paa Livstid og 1 flere Forbedringshuusarbeide i 3 Aar eller derover. Sammenlignes Antallet af de i 1831 for Tyverie Dømte med Antallet af dem, der i 1829 bleve dømte for denne Forbrydelse, sees, at dette i førstnævnte Aar var 244 større, i det 187 flere bleve dømte for 1ste Gang begaaet simpelt Tyverie, 46 for anden Gang begaaet, 6 for gjentaget Tyverie ifølge Forordningen 20 Februar 1789 § 5, 5 for Tyverie forenet med Indbrud, og 3 for Heste eller Dvægt Tyverie paa Marken, medens derimod 3 flere i 1829 bleve dømte for 3die Gang begaaet simpelt Tyverie. Af de for Tyverie idømte Straffe blev i 1831 Rasphuusarbeide i 3—10 Aar anvendt paa 43 flere end i 1829, Tugthuusarbeide paa Livstid paa 13 flere, Forbedringshuusarbeide i 3 Aar eller derover paa 6, Forbedringshuusarbeide i kortere Tid paa 18, Fængsel paa Band og Brød paa 127, Fængsel paa sædvanlig Fangekost paa 26, og Riis og Pidskning paa 18 flere, ligesom og Rasphuusarbeide paa Livstid, der ikke i 1829 blev idømt Noget, i fornævnte Aar tilfandt 3, hvorimod i 1829 7 flere bleve ansæte med Fæstningsarbeide paa Livstid og 3 flere med Fæstningsarbeide paa 3 Aar og derover.

For Hælerie 1ste Gang begaaet bleve i 1831 ved de ordinaire civile Retter tiltalte 26 Personer færre end i 1830, men 5 flere end i 1829; for 2den Gang

begaaet 4 flere end i 1830, men det samme Antal som i 1829, og for 3die Gang eller oftere begaaet, 2 flere end i hvert af de 2 sidstnævnte Aar, saaledes at for denne Forbrydelse bleve i 1831 tiltalte 20 færre end i 1830, men 7 flere end i 1829. Derimod blev for Hælerie i 1831 dømt 5 færre end, i 1830 og 4 flere end i 1829, nemlig for Hælerie 1ste Gang begaaet 9 færre end i 1830 og ligesaa mange som i 1829, for 2den Gang begaaet 4 flere end i 1830 og 3 flere end i 1829, og for 3die Gang og oftere begaaet ligesaa mange som i 1830 og 1 flere end i 1829. Hvad de for Hælerie idømte Straffe angaaer blev i 1831 Fæstningsarbeide paa Livstid anvendt paa ligesaa mange som i 1830, men paa 1 flere end i 1829, Lugthuusarbeide paa Livstid paa ligesaa mange som i begge de 2 sidstnævnte Aar, Forbedringshuusarbeide under 3 Aar paa 5 færre end i 1830 og 1 færre end i 1829; Fængsel paa Band og Brød paa 7 færre end i 1830 og 2 færre end i 1829, og endelig Fængsel paa sædvanlig Fangekost paa 7 flere end i 1830 og 6 flere end i 1829.

Uf den i Overensstemmelse med det Kongelige aabne Brev af 6 April 1818 til Qvartals-Coursens Bestemmelse anordnede bestandige Committee er den Cours, hvorefter Rigsbankfedler i Juli, August og September Maaneder 1833 skulle modtages i alle de Sølvetalinger, der efter allerhøistbemeldte aabne Brev kunne afgjøres med Rigs-

bankfædler, bestemt til 206 $\frac{1}{4}$ imod 100 Specier eller 200 Rbd. Sølv, saa at 1 Rbd. Sølv i alle foransførte Tilfælde kan betales med 1 Rbd. 3 Sk. i Rigsbankfædler og Tegn.

Herom er under 20 Juni udkommet en Cancellie-Placat.

Det bekjendtgjøres herved, at der i Løbet af 6 Uger kan indgives Ansøgninger til det Danske Cancellie om Ansættelse som Procurator paa Prøve i Ribe Amt, med den Forpligtelse at tage Boepæl i Ribe.

Ved Rescript af 7 Juni til Curator for Valløe Stift er det bevilget, at Tinget for Valløe Birk, der hidtil har været holdt i Herfølge, for Fremtiden maa holdes paa Valløe.

Den 7 Juni er Brasiliansk Viceconsul i Helsingør M. Løbel erkjendt at være tillige Russisk Consular-Agent sammesteds med Viceconsuls Rettigheder.

Cand. pharm. S. A. Bøving, som er blevet Eier af hans afdøde Faders Apothek i Faaborg, har den 14 Juni faaet Bevilling til at drive dette Apothek.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Birkedommer- og Skriver-Embedet ved Hirschholm Birk. — Det rest-

derende Capellanie ved Budolphi Kirke i Aalborg, 420 Rb. — Blegind og Høring Sognekalb i Aarhus Stift, 220 Rb. — Seiling og Sinding Sognekalb i Aarhus Stift, 150 Rb. — Lyngbye og Albøge Sognekalb i Aarhus Stift, 400 Rb., samt det dermed forbundne Forstander- og første Lærer-Embedet ved Skolelærer-Seminariet i Lyngbye, med aarlig Løn 300 Rb. Sølv.

Under Rentekammeret: Herredsfoged-Embedet i Wies Herred i Flensborg Amt; Cautionen er 1120 Rb. i Kongelige 4 pCt. Obligationer. — Førster-Tjenesten i Farchau i Raseborg.

Under General-Toldkammer, og Commerce-Collegiet: Toldcontrolleur-Embedet paa Fanø. For Oppebørselerne stilles Sikkerhed, til Beløb 550 Rb. Sølv.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 7 Juni er Biskop og Superintendent i Ribe Stift, Dr. og Prof. theol. N. Fogtmann, beskikket til Biskop og Superintendent i Aalborg Stift; Provst for Slet, Aars og Gislum Herreder i Aalborg Amt og Sognepræst for Aars og Haubroe Menigheder, G. Toldorph, efter Ansøgning i Naade entlediget fra hans Embede som Provst, og Sognepræst for Sebber og Eistrup Menigheder i Viborg Stift, F. Spleth, i hans Sted beskikket til Provst for bemeldte Herreder; Sognepræst for Gauerblund og Bindinge Menigheder i Ribe Stift, J. Thune, beskikket

til tillige at være Provst for Elboe, Holmands, Brust og Terslev Herreder i Veile Amt; Sognepræst for Lyngbø og Albøge Menigheder i Aarhus Stift samt Forstander og første Lærer ved Skolelærerseminariet i Lyngbø, C. Plesner, til Sognepræst for Lidøe og Emerum Menigheder i Sjælland; Sognepræst for Balløebø og Taarnbø Menigheder under Balløe Stift, P. A. Plum, til Sognepræst for Spjellerup og Emerup Menigheder i Sjælland; Sognepræst for Tydstrup og Balsøelille Menigheder sammesteds, J. D. F. Salicath, til Sognepræst for Haraldsted og Allindemagle Menigheder sammesteds; Sognepræst ved Frue Kirke i Aalborg og for Anneret Nørre-Tranders, J. Krarup, til Sognepræst for Budolphi Menighed i Aalborg, og Licentiatus theol. og residerende Capellan ved nysnævnte Budolphi Kirke, P. L. Halb, til Sognepræst for Frue Kirke og for Anneret Nørre-Tranders; Sognepræst for Understed og Karup Menigheder i Aalborg Stift, L. Jordhøj, til Sognepræst i Sæbø; Sognepræst for Blegind Menighed i Aarhus Stift, C. N. Fausbull, til Sognepræst for Hasle, Skibø og Liisberg Menigheder i samme Stift; Sognepræst for Seiling og Sinding Menigheder i samme Stift, P. E. Nasmussen, til Sognepræst for Bredsted og Fyde Menigheder i Viborg Stift; personel Capellan for Borre Menighed i Sjælland, J. N. Garde, til ordineret Catechet og første Lærer ved Borger-skolen i Frederikshavn; Cancellieraad, Birkedommer, og

Skriver ved Hirschholm Birk, B. S. Brorson, til Borgemeester, Byfoged, By- og Raadstueskriver i Rjøge, Herredsfoged og Skriver i Bjeverskov Herred og Birke-dommer og Skriver ved Gammel-Rjøgegaards Birk; Birkeskriver ved Grevskabet Bregentved Birk og constitueret Birke-dommer og Skriver ved Gisselsfeld Klosters Birk, H. S. Laurrup, til tillige at være Birke-dommer ved Grevskabet Bregentved Birk; Kammerjunker, By-skriver i Svendborg og Herredsskriver i Sunds Gudme Herreder i Svendborg Amt, Moltke, til tillige at være Byfoged i Svendborg; Cancellieraad og anden Raadmand i Aalborg samt Stiftsrevisor F. C. Wølfferdt til Byfoged og første Raadmand i Aalborg samt Birke-dommer i Nørre-Sundbye Birk; Overauditeur og Auditeur ved det 1ste Livregiment til Fods samt ved Livgarden til Hest, N. L. Lassen, til Byfoged og Skriver i Frederikshavn samt Herredsfoged og Skriver i Horns Herred under Hjørring Amt; Cand. chirurgiæ P. S. Ussing til Districts-chirurg i Sæbye med tilhørende District.

Under Rentekammeret: Den 7 Juni er Herredsfoged i Wies Herred i Flensborg Amt, C. W. G. Rumohr, beskikket til Amtmand i Hütten Amt; Landinspecteur P. Ulrich til Landinspecteur for de Holstenske Landcommisariats-Forretninger; Landinspecteur H. Tiedemann til Landinspecteur for de Slesvigiske Landcommisariats-Forretninger, og Forster J. C. H. Neumann i Sarchau til Forster i Numuhle i Schwarzenbek Amt.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 4 Juni er Rector ved Horsens lærde Skole N. B. Dorph, efter Ansøgning, i Raade entlediget med Pension.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 26. Den 29de Juni 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

De Anordninger, som angaae Handel og Skibsfart paa St. Croix, Forordningen 9 April 1764, Forordningen 7 April 1777, Forordningen 19 April 1779 og Placaterne 8 April, 27 Mai og 22 December 1825, ere alle beregnede paa det coloniale System: at udelukke fremmed Handel og Skibsfart, undtagen den for Colonien selv meget nødvendige americanſke, og i Særdeleshed at monopolisere Sukkerudførselen til Kjobenhavn og til Moderlandets Raffinaderier, saa at blot det Quantum, der behøves til at betale visse Provisioner og Plantageforfødenheder, maae udføres til fremmed Sted.

Hermed har været tilſigtet, at opmuntre de indenlandske Manufacturer og Fabrikker til at frembringe Neger=Beklædning og Plantage=Kledfaber; de indenlandske Raffinaderier til at arbejde til Udførsel; og den

danſke Handel og Skibsſart til at forſkaffe og tilføre Colonien alle Slags Fornødenheder, ikke blot af Moderſtatens Frembringelſer, men ogſaa af fremmede Værer, deels over Moderlandet, deels directe fra fremmede Steder. Men diſſe Viemed ere enten ikke, eller kun meget ufuldkomment opnaaede, og Indſtrænkningerne medføre derfor Tab, ſom ikke opveies af tilsvarende Fordele; tillige ere alle coloniale Forhold til Europa i den ſenere Tid ſaameget forandrede, at man maatte være betænkt paa et med Tidſomſtændighederne mere paſſende Handelsſyſtem for St. Croix. Imidlertid have flere Plantere og Borgere paa St. Croix anſøgt om Forandring i de beſtaaende Anordninger, og Hans Majestæt Kongen har allernaadigſt befalet General=Soldkammer= og Commerce=Collegiet, at tage denne Sag under Dverveiſe, og dærom conferere med da tilſtedeværende General=Gouverneur, Generalmajor v. Scholten, ſamt med, de kyndigſte Handlende her i Staden og nedlægge Reſultatet med Collegiets allerunderdanigſte Forſlag til allerhøieſte Bedømmelſe og Reſolution.

De fleerſidige Dverveiſer deſangaaende have ledet Collegiet til at antage følgende Grundſætninger.

A. Angaaende Colonien.

At alle prohibitive Baand paa Coloniens Handel, ſaavel paa Tilførelſe ſom Udførſel, og ſaavel med Fremmede ſom med Moderlandet, maatte oploſes, ſaaledes at St. Croix ſaaer fuldkommen Frihed til enhver Handel,

hvorved Næringsveie paa Den kunne befordres og Handelsforbindelser med Moderlandet og med Fremmede kunne udvides; samt at især Producenterne i Colonien erholde Leilighed til at erhverve Fordelene af en frie Concurrance af alle Nationer til Indkjøb af deres Producter og Tilførsel af deres Fornødenheder. Dernæst ved Toldfrihed eller nedsat Told at opmuntre Tilførsel af de Varer, der henhøre til Fornødenheder ved Plantagernes Drikt, og især af saadanne, som ikke letteligen kunne erholdes af Moderlandets egne Frembringelser eller ved dets Handel og Skibsfart; og iøvrigt at forandre Afgifterne paa Varer og Skibsfart saaledes, at de blive mindst besværlige for Colonien og dens Production og komme i nærmere Forhold til Handels- og Fragtfordele.

B. Angaaende Moderstaten.

At alle toldpligtige Steder i Moderlandet maae blive lige deelagtige i Handelen paa St. Croix, og at den indenlandske Handel mellem Moderlandet og Colonien maa opmuntres ved saadanne Begunstigelser, som ligesaavel ere fordeelslagtige for Producenterne i Colonien, som for de Handlende i Moderlandet, navnlig ved passende Lettelser i Tolden, der kunne træde istedetfor de hidtil monopoliserende Indskrænkninger baade paa Coloniens og de indenlandske Steders Handel.

C. Angaaende fremmede Nationer.

At Wilkaar og Afgifter for Handel og Skibsfart maae blive aldeles lige, enten den føres til og fra frem-

mede Steder med danske eller med fremmede Skibe, for at baade Moderstaten og Colonien ved et fuldkomment Ligheds-System kunne erhverve de reciproque Fordele og Friheder, som derved mueligen kunne opnaaes efter Tractater eller andre Staters Lovgivning.

Disse Grundsætningers Anvendelse paa de tilstedeværende Omstændigheder have foranlediget Collegiet til nedenstaaende Forslag:

A. Angaaende Skibsfarten.

At alle Skibe, indenlandske eller fremmede, maae have uhindret Afgang til St. Croix med lige Friheder og under lige Afgifter, uden noget Hensyn til Stedet, hvorfra de komme eller hvorhen de angives at være bestemte.

At forene Skibsafgifterne til den Kongelige Kasse og Sportlerne til Embedsmændenes Lønning, der hidtil erlægges under flere Bencevnelser, til en samlet Afgift under Navn af Ankrepenge, hvilken bestemmes til en lige Størrelse for alle Nationer og ansættes forholdsviis efter de præsumtive Handels- og Fragtfordele; men dog i saa faa Gradationer, at Skibenes Expedition ikke derfor skulle behøve for megen Tid eller aflede Toldvæsenets Opmærksomhed fra vigtigere Forretninger.

De danske vestindiske Deres egne Fartøier maatte fremdeles, som hidtil, blive fritagne for saadan Skibsafgift i Farten mellem Verne, da den vilde falde dem

byrdefuld i Forhold til deres ringe Fragtfordele paa saa korte Reiser.

Ankrepenge antages at maatte gjælde for hele Den, altsaa for den sammenlagte Udlosning eller Indladning uden Hensyn til at den stæer paa flere Steder, og som Folge deraf vil Tillæg til de ved eet Soldsted erlagte Ankrepenge kun blive at beregne naar Udlosningen eller Indladningen ved et andet Soldsted forsøges til en høiere Gradation i Afgiften.

I Christiansteds Havn behøves Bolværker, Varp-ankere, Bartegn og deslige, hvortil er betalt 50 pCt. Forhøielse paa Skibsafgiften; denne Forhøielse maae til de samme Udgifters Bestridelse vedblive i samme Forhold.

B. Angaaende Varers Indførsel og Tolden deraf.

Hidtil har Indklarering af Varer kun været tilladt under den Betingelse, at indføres med dansk-europæiske eller med americanske Skibe; denne Indskrænkning kan ikke andet end være ufordeelagtig for Dens Forsyning; thi der udfordres Handelsfrihed og frie Concurrents til, at forskaffe de for Coloniens Erhvervskilder væsentlige Fornødenheder til billigste Priser. Dette Niemed er af saa stor Vigtighed, at det endog saa er betænkeligt, at complicere Handlessystemet med nogen Undtagelse for de saakaldte Luxus-Varer, saameget mindre, som Nyttens af flige Undtagelser er meget tvivlsom, og Beløbet af

Lurus-Varer er i Værdie af en forholdsvis ringe Betyd-
denhed. Det foreslaaes derfor:

At alle Varer maae indføres til Forhandling paa
St. Croix uden noget Hensyn til, hvorfra de have deres
Oprindelse, eller hvorfra og med hvilket Skib de ankomme.

Den nærværende Indførselstold af Varer fra frem-
med Sted med americanske Skibe er anordnet og regu-
leret ved Forordningen af 19 April 1779 til 5, 10 eller
25 pCt. af Varernes Værdi, eftersom de kunne henføres
til større eller mindre Fornødenheder eller til Luxus;
men den høieste Classification 25 pCt. er ved Kongelig
Resolution af 30 October 1799 nedsat til 15 pCt.
Istedetfor denne Regulation foreslaaes følgende Bestem-
melser:

a. Toldfrihed.

For Fornødenheder til Plantagernes Drift, naar de
ere af den Betskaffenhed, at lignende ikke frembringes i
Moderlandet eller ikke letteligen derfra kunne erholdes.

For Provisioner og friske Frugter, frembragte i
Vestindien, fordi Mangel paa Regn gjør Dyrkning af
deslige vanskelig og ofte uheldig paa St. Croix.

For alle vestindiske Colonial-Producter, der, som
Udførsels-Artikler, kunne tjene til at befordre Handel og
Skibsfart, s. s. raee Sukkere, Rom, Mallas, Indigo,
Bomulb, Cacao, Mahogni og andre Træsarter m. m.,
blot Caffe og Tobak undtagne, fordi de ere ikke ubety-
delige Forbrugs-Artikler paa selve Den.

Under ovenstaaende indbefattes de største Forbrugs-
Artikler og de fremmede Varer, der især kunne blive
Gjenstand for Transithandel, hvilke alle hidtil have været
iblandt dem, der ere ansatte til 5 pCt., og nogle faa
blandt dem til 10 pCt.

At Toldfrihed for Moderlandets Frembringelser og
alle der fortoldede Varer i Skibe, hjemmehørende i Dan-
mark og Hertugdømmene, ledsagede med Toldvæsenets
Attest for deres indenlandfke Oprindelse eller Fortoldning,
maatte fremdeles, som hidtil, vedblive, er i Lighed med
de almindelige Regler for indenlandfke Handel.

b. 5 pCt. Indførselstold.

For de Plantagefornödenheder, som enten henhøre
under Moderlandets Frembringelser, eller kunne tilføres
Colonien fra dets Transitoplage; samt Materialier til
Skibes Reparation, Haandværksredskaber, alle Slags
levende Creaturer til Slagtning, Caffe og Tobak.

Disse Vareforter ere hidtil ansatte deels til 5 pCt.
og deels til 10 pCt.

c. $12\frac{1}{2}$ pCt. Indførselstold.

For Heste og alle øvrige Varer.

Herunder vil indbefattes alle de for Liden til 5 pCt.
ansatte, og nogle faa af de til 10 pCt., som henhøre
til den europæiske Levemaades Forbrug, og concurrere
med Moderlandets Producthandel, saasom Hvedemeel,
Hvedebrod; Rugmeel, Smør, Ost og Lys.

Nedsættelse til halv Indførselstold for Transitvarer fra toldpligtige Steder i Skibe, hjemmehørende i Danmark eller Hertugdømmene, vil være en passende Lettelse for denne indenlandske Handel; men da der for disse Varer allerede betales ved Udførselen fra Moderlandet en Transittold af circa 1 pCt., saa maa denne affortes, i det Beløb, som skal erlægges paa St. Croix.

Den nærværende Indførselstold paa flige Varer fra Moderlandet erlægges efter Forordningen af 7 April 1777 med 3 pCt. uden Afkortning for den betalte Transittold.

Frihavne og toldfrie Steder maatte fremdeles forblive i deres nærværende Forhold til St. Croix.

C. Angaaende Varers Udførsel og Tolden deraf.

Uden en uindskrænket Udførsel saavel af Dens egne Producter, som af de dertil indførte fremmede Varer, vilde den uindskrænkede Skibsfart og Vare-Indførsel være en Frihed uden væsentlig Nytte for Colonien, thi kun ved den uindskrænkede Udførsel og Concurrence af Kjøbere kunne Planternes Producter, det er, deres Betalingsmiddel for alle Fornødenheder, Skatter og prioriterede Renter, opnaae den høieste Værdi; og en rigelig Tilførsel af Fornødenheder og Concurrence af Sælgere kan kun forventes, naar al Byrde og Baand ophæves paa Gjenudførsel af det mueligen overflødige.

Ved Udførsel af Dens Producter kommer det i Betragtning, at den væsentlige Deel af Beskatningen

paa Landeiendomme og deres Production er anordnet og oppebæres under Form af Udførselstold paa Producterne, hvilken Form har den Fordeel, at den ikke giver Leilighed til Restancer, og at den staaer i Forhold til den meget afvejlende Productions Størrelse og Værdie. Den beregnes nu efter Placaten af 27de Mai 1825 for Sukkere til Moderlandet med $7\frac{1}{2}$ pCt.; til fremmed Sted med 10 pCt.; for Rom og Mallas til Moderlandet 3 pCt.; til fremmed Sted $4\frac{1}{2}$ pCt., foruden Sportler til Toldvæsenets Lønning, respective for Sukker 5 Sk. eller $7\frac{1}{2}$ Sk. vCt. pr. 100 Pbd.; for Rom og Mallas 16 Sk. eller 24 Sk. vCt. pr. Fad.

Efter denne Afgifts Bessaffenhed maa den i sit totale Beløb vedligeholdes, og, om Nedsættelse er heller ikke ansøgt, men forsaavidt den indenlandske Handel har hidtil været monopoliseret for omtrent det Halve af Sukker-Udførselen, og herefter vil komme til at concurrere med enhver Kjøber for fremmed Handel, er det anseet nødvendigt, at forandre Forholdene i Afgiften saaledes, at Differencen bliver større end hidtil til Fordeel for Kjøberne til den indenlandske Handel og Skibsfart, dog uden at Afgiftens totale Beløb bliver større at udrede for Colonien.

Til denne Hensigt foreslaaes: at Sukkertolden forandres fra $7\frac{1}{2}$ pCt. og 10 pCt. respective til 5 pCt. og $12\frac{1}{2}$ pCt.; ligeledes Tolden for Rom og Mallas fra 3 pCt. og $4\frac{1}{2}$ pCt., respective til $2\frac{1}{2}$ pCt. og 5 pCt.;

samt at Sportlerne til Toldvæsenets Lønning beregnes i Lighed med de øvrige Toldsportler til $\frac{1}{16}$ af Toldens Beløb, hvilken Sportelberegning under de i den senere Tid gjældende lave Priser vil være nogen Lettelse.

Udførsel af de til Colonien indførte Varer maa saavidt mueligt gives en Transithandels Form og Lettelse; men locale Omstændigheder, Mangel af Pakhuse, hvor Transitgods kan bevogtes under Toldvæsenets Laas, og utilstrækkeligt Toldvæsens- Personale tillader ikke at indrette anden Control med Varerne, end den, som kan finde Sted ved Indførselen og Udførselen, hvorimod de under deres Oplæggelse i Landet maae være til Besiddernes frie Raadighed. Ifølge heraf dele Varerne sig i saadanne, som egentligen indføres for Transithandel og ikke, eller kun i ubetydelig Grad, forbruges paa Den; og saadanne som ere Dens Forbrugs-Artikler.

Under første Betragtning komme alle vestindiske coloniale Producter, med Undtagelse af Caffé og Tobak; slike Varer kunne derfor frit indgaae og forblive under Besidderens frie Raadighed indtil Udførselen, og ved Udførselen til fremmed eller til toldfrit indenlandsk Sted belægges med en billig Transittold af 1 pCt., men til Moderlandets toldpligtige Steder udgaae frit, fordi de der blive enten at fortolde til Indførsel eller til Transit; dog at fremmede Sukkere, Mallas og Rom, hvilke efter Indførselen ikke kunne skilles fra Dens Producter, men forekomme i Handelen i Concurrence med disse, ogsaa

maa være underkastede disses Udførsels-Vilkaar. Da der for Caffé og Tobak, hvilke forbruges i ikke ubetydelige Quantiteter paa Den, bør svares en Forbrugs-Told paa Indførselen, saa kunne disse to betydelige Handels-artiklers Transit kun lattes ved Tilbagebetalinger, naar de udføres.

Udførsel af de Varer, der ere Gjenstand for Forbrug paa Den, angaaer saadanne, som enten ere toldfrie eller belagte med Told ved Indførselen; alle disse uden Undtagelse foreslaaes til toldfrie Udførsel; thi de, som ere toldfrie indførte, høre til de første og største Nødvendigheder for Plantagernes Drift, hvormed Handelen bør gives al muelig Frihed og Lettelse for at befordre Plantagernes Forsyning til billigste Priser; de Dvrige kunne være indførte og fortolbede under forskjellige Vilkaar, deres Transit er mindre nødvendig, og en Liquidation af Tolden ved Udførsel vilde lede til alt for megen Detail og muelige Misbrug.

Da Veining af Varer, som indføres eller udføres, vil fremdeles være nødvendig for Toldens og Ankrepen-genes Beregning, maa Toldbodvægten vedblive, men Veierpengene kunne nedsættes til blot at erstatte Omkostningerne.

Sportler for Varefortoldning, der ere henlagte til Toldvæsenets Lønning, beregnes hidtil med 8 pSt., men da de ophøre herefter for de Varer, der blive toldfrie, og tildeels blive mindre for mange Varer i Forhold til Tol-

den, saa vil en Forhoielse blive nødvendig, hvilken foreslaaes fra 8 til 10 pCt.

De forskjellige Afgifts-Benævnelser, som forøge Regnskabs-Arbeidet og gjøre det vanskeligere for Yderne at overse, hvad de have at betale, bør her sammendrages, ligesom forhen er skeet for Afgifterne paa Sukker og Rom ved Placaten af 27 Mai 1825; og saaledes ville Brændpenge og Gebyrt for stemplet Papir til Told-expeditionen blive at ophæve.

For at bespare den frie Handel saavidt mueligt for Commissiøns-Umkostninger ved Toldklareringen, er det ønskeligt, at Alle og Enhver berettiges til at kunne selv gjøre Toldklarering og i de paa Toldcontoirerne bekjendte Sprog at gjøre Angivelse, endog saa mundtlig, til videre formelig Expedition uden særskilt Betaling.

Tiden for Toldvæsenets Forretninger foreslaaes til at udvides saameget, som den nødvendige Control af Toldvæsenet med Vareførselen kan tillade; og Controllens Formaliteter ved Udøsning og Indladning indskrænkes til saa og almindelige Jagttagelser, hvis Dvertrædelse let kan opdages og belægges med den for Dvertrædelse, der skjule Toldsvig, almindelige Straf.

Efterat der med Hensyn til de Dpoffrelser, som disse Forandringer ville medføre for den Kongelige Kasse, er blevet brevveplet med de Kongelige Finants-Departementer, har Collegiet angaaende foranferte Forslag allerunderdanigst nedlagt Forestilling for Hans Majestæt,

hvorefter det behagede Allerhøiſtſamme under 6 Juni ſidſteden allernaadigſt at bifalde og med allerhøieſte Underſkrift at forſyne følgende Forordning angaaende Handelen og Søefarten paa St. Croix.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: at da de nærværende, for Skibſfart og Handel paa Vor De St. Croix gjeldende, Anordninger og Beſtemmelſer behøve nogle, til Lidsomſtændighederne paſſende, Forandringer, ſaa vilde Vi allernaadigſt have Følgende anordnet:

A. Angaaende Skibſfarten.

§ 1.

Alle Skibe uden Undtagelſe, indenlandſke eller fremmede, fra indenlandſk eller fremmed Sted, tilſtedes ved denne Vor Forordning Udgang til St. Croix, og kunne der udløſe eller indtage Ladning i Havnen ved Chriſtianſted og paa Ankrepladsen ved Frederikſted.

§ 2.

De hidtil paabudne Afgifter af Skibe, under Navn af Ancrage, Sportler, Stempletpapiirs = Gebyr og Forhøielſer, ophæves herved, hvorimod ſkal betales Ankrepenge af Fartøiets hele Drægtighed.

a) ved Indgaaende,

Naar der udløſes Varer til Beløb af Fartøiets halve Drægtighed eller derover,

pr. Commercelæſt . . . . . 48 Sk. veſt. Ct.

Naar der udlosses en Fjerdedeel eller til
det Halve af Drægtigheden, pr. Com=
mercelæst . . . . . 32 Sk. vest. St.

Naar der udlosses under en Fjerdedeel af
Drægtigheden, pr. Commercelæst . 16 — — —

b) ved Udgaende,

beregnes Ankrepenge i samme Forhold, efter Størrelsen
af den indtagne Ladning.

Frie for Ankrepenge ere alle Fartøier, som ikke losse
eller lade, saavel som de danske Ders Fartøier i
Farten mellem St. Croix og de andre danske Der.

Ere Ankrepenge erlagte ved eet af Dens Toldsteder, kan
Tillæg kun blive at fordrø, naar der ved ny Udlos=
ning eller Indladning paa samme Reise udlosses
eller indtages saamange Varer, at de, i Forening
med den foregaaende Løsning eller Indladning, ud=
gjøre et Beløb, som er ansat til høiere Ankrepenge.

I Christiansted betales til Bolværkers, Varpankers og
Vartegns Bedligholdelse endvidere Beløbet af halve
Ankrepenge.

B. Angaaende Varers Indførsel.

§ 3.

Alle Varer af indenlandsk eller fremmed Oprindelse,
fra indenlandsk eller fremmed Sted, maae indgaae ved
Toldstederne i Christiansted og Frederiksted.

§ 4.

Naar kun en Deel af et Skibs eller Fortois Ladning er bestemt til Udlosning og Fortoldning, skal desuagtet den hele Ladning, skriftligen specificeret, angives ved Indgaaende, og Resten ligeledes specificeret angives ved Udgaaende.

§ 5.

For Indførsel af Varer bestemmes følgende Afgifter eller Fritagelser:

a) frit indgaaede:

Mais-Meel og Mais-Korn, Romfæde, Staver og Bundstykker samt Baand til Sukker- og Romfæde, Sukkerfæde-Som, Hakker, Kapmesfere, Redskaber til Sukkerkogning og Romdestillation samt til Sukkermøller, ildfaste Muursteen, Muler og Væler.

Alle Frembringelser af Vore Lande og alle der fortoldebe Varer i Skibe hjemmehørende nogetsteds i Vort Kongerige eller i Vore Hertugdomme, forsaavidt Varerne ere indtagne paa toldpligtigt Sted i disse Lande og ere ledsagede derfra med Toldseddel, som beviser Varernes Fortoldning eller indenlandske Oprindelse.

Provisioner og friske Frugter, saasom: Jams, Cassave, Bananer, Dranger m. fl., frembragte paa fremmede vestindiske Der.

Vestindiske Colonial-Producter, undtagen Caffe og Tobak, der ansættes til Told.

Flottegods, naar det følger med den Indfløttende, som hans Eiendom.

b) med 5 Procent fortoldes:

Andre Fornødenheder til Sukkerplantagernes Drivt, end de som henhøre under Litr. a, saasom: hvad der ellers udfordres til Negernes Føde og Klæde, Vogne og Seletoi, samt Bygningsmaterialier;

Materialier til Skibes Reparation;

Haandværks=Redskaber;

Levende Creaturer, undtagne Muler og Æsler, der ere toldfrie, og fremmede Heste, der ansættes til høiere Told;

Caffe og Tobak.

c) med $12\frac{1}{2}$ Procent fortoldes:

Alle øvrige, under Litr. a og b ei nævnte Varer samt fremmede Heste.

d) mod halv Told indgaae:

Alle fremmede ufortolbede Varer i Skibe, hjemmehørende nogetsteds i Bort Kongerige eller i Bore Hertugdømme, forsaavidt Varerne ere indtagne paa toldpligtigt Sted og ledsages med Toldseddel. I Besøbet af den halve Told godtgøres den beviisligt erlagte Transittold.

e) mod Affortning i Tolden indgaae:

Alle fremmede paa St. Thomas fortoldede Varer, naar de ledsages med Toldbeviis, som oplyser det der betalte Beløb, i hvilket Tilfælde dette Beløb affortes i den Told, som skal erlægges ved Indførselen til St. Croix, naar Udklareringen ikke er ældre end 14 Dage.

Handel og Skibsfart til St. Croix fra tolfrie Steder i Vort Rige og Vore Lande blive ikke deelagtige i de Begunstigelser, der ere tilstaaede de toldpligtige Steder.

C. Angaaende Varers Udførsel.

§ 6.

Alle Varer uden Undtagelse maae udføres fra St. Croix ved Toldstederne i Christiansted og Frederiksted i indenlandsk eller fremmede Skibe, under følgende Wilkaar og Afgifter:

I. Sukkere, saavel af Dens egen Production som dertil indførte, udgaae:

a) I Skibe, hjemmehørende nogetsteds i Vort Kongerige eller i Vore Hertugdomme:

— til toldpligtigt Sted i Danmark eller Hertugdømmene, mod 5 pSt.

— til toldfrit indenlandsk eller til fremmed Sted, mod $12\frac{1}{2}$ pSt.

b) I fremmede Skibe i alle Tilfælde, mod $12\frac{1}{2}$ pSt.

- c) Naar Sukkere udføres, som til St. Croix ere indbragte fra St. Thomas og St. Jan, affortes den, efter Toldbeviis, der erlagte Told.
- II. Rom og Mallas, saavel af Dens egen Production, som dertil indførte, udgaae:
- a) I Skibe, hjemmehørende nogetsteds i Bort Kongerige eller i Bore Hertugdømme:
- til toldpligtigt Sted i Danmark eller Hertugdømmene, mod $2\frac{1}{2}$ pSt.
  - til toldfrit indenlandsk eller til fremmed Sted, mod 5 pSt.
- b) I fremmede Skibe, i alle Tilfælde, mod 5 pSt.
- c) Naar Rom og Mallas udføres, som til St. Croix ere indbragte fra St. Thomas eller St. Jan, affortes den, efter Toldbeviis, der erlagte Told.
- III. Alle andre Varer udgaae i ethvert Skib paa følgende Vilkaar:
- a) For Caffe og Tobak, som udføres til toldfrit indenlandsk eller til fremmed Sted, godtgjøres $\frac{4}{5}$ Deel af den ved Indførselen erlagte Told, men for Udførsel til toldpligtigt Sted i Danmark eller Hertugdømmene, godtgjøres den fulde Told, imod fornøden Sikkerhed for Ruckattest inden 6 Maanedes.
- b) For alle andre, toldfrit indførte, vestindiske Colonial-Producter betales ved Udførsel til toldfrit indenlandsk eller til fremmed Sted 1 pSt., hvorimod Udførsel

til toldpligtigt Sted i Danmark eller Hertugdømmene er fri, naar der stilles fornøden Sikkerhed for Ruckattest inden 6 Maanedes.

- c). Alle Varer, som ikke ere indbefattede under de ovennævnte, udgaae frit, hvad enten de ved Indførselen ere fortoldede eller toldfrie.

D. Almindelige Regler ved Varers Indførsel og Udførsel.

§ 7.

Alle Varer, som forhandles efter Bægt, toldfrie eller toldpligtige, skulle veies af Toldvæsenet ved Indgaaende og ved Udgaaende, og derfor strax meddeles Veierseddel.

§ Veierpenge betales 2 Sk. vestindisk Courant pr. 100 Pund.

§ 8.

Afgifterne efter §§ 5 og 6 beregnes af Værdien i den af Vor vestindiske Regjering autoriserede Toldtaxation.

§ 9.

Foruden Told skal i Sportler til Toldbemedsmændene betales $\frac{1}{10}$ Deel af Toldens Beløb.

§ 10.

Gebhyrer for Stempletpapiir til Toldsedler og Veiersedler samt Brændpenge ophæves, saa at ovenstaaende §§ 5, 6, 7 og 9 indeholde Alt, hvad der til Toldkassen bliver at erlægge for Varer, som indføres eller udføres.

§ 11.

Enhver, som er Eier, Speditour eller Besidder af Varer, der skulle indføres eller udføres, enten han er Indfødt eller Fremmed, skal være berettiget til selv at gjøre Angivelse og Toldklarering.

Begjæres det, skal mundtlig Angivelse modtages paa Toldcontoirerne, og Toldkassererne være pligtige til, uden Betaling, at udfærdige den anordningsmæssige skriftlige Angivelse til Angiverens Underskrift.

§ 12.

Toldcontoirerne skulle være aabne for Forretninger alle Søndage, fra Klokken 7 om Formiddagen til Klokken 3 om Eftermiddagen; men Udlosning og Indladning maa foretages paa enhver Tid af Dagen, fra Klokken 6 om Morgenen til Klokken 6 om Aftenen. Forinden nogen Udlosning eller Indladning foretages, skal derom gjøres skriftlig speciel Anmeldelse for Toldinspektionen samme Dag eller Dagen forud, om hvilke Varer der paa den Dag skulle løses eller indlades, hvorpaa Toldinspektionen attesterer, at den paagjeldende Udlosning eller Indladning er anmeldt.

Denne Attestation skal meddeles, naar Anmeldelsen og Toldklarings-Beviset produceres i Tiden fra Klokken 6 om Morgenen til Klokken 6 om Aftenen.

§ 13.

Enhver Udlosning eller Indladning uden Attest om Anmeldelse for Toldinspektionen eller udenfor den i

foregaaende § bestemte Tid, er ulovlig og straffes med Confiskation af de paagjeldende Varer eller af deres Værdie, naar de ikke ere tilstede.

§ 14

Vor vestindiske Regjering skal sætte denne Vor Forordning i Udøvelse fra 1 October dette Aar, i Forbindelse med de nugjeldende Anordninger om Handel, Skibsfart og Toldvæsen paa St. Croix, forsaavidt de ikke ved denne Forordning ere forandrede eller ophævede.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Igjennem Rentekammeret er den 5 Juni udkommet følgende allerhøieste Placat for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: Ligesom i forrige Aar tilstodes Grundeierne i Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsten en Lettelse ved Estergivelse i Skatten af Besiddelse, Nytte og Brug, saa ville Vi ogsaa for dette Aar, i den ved Forordningen af 9 Juli 1813 consoliderede Skat af Besiddelse, Nytte og Brug, allernaadigst have bevilget den samme Estergivelse af 25 pCt. eller 10 Rbdk. af hvert 100 Rbd. af Jordernes Taxationsværdie. Og forbliver det i Henseende til Oppebørselen ganske ved de nærmere Bestemmelser, som Placaten af 24 April 1817 indeholder.

Hvorefter alle Bedkommende sig allerunderdanigst
have at rette. Givet etc.

Fra General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet
er den 7^e Juni udkommet følgende Placat for Hertugdømmene Slesvig og Holsten:

Hans Majestæt Kongen har under 6 d. M. allernaadigst bestemt, at Kanalpassagetold for Bruunsteen skal for Fremtiden erlægges med 2 Procent af sammes Værdi.

Forestaaende bekjendtgjøres herved til Efterretning for alle Bedkommende.

Blandede Efterretninger.

Ifølge Hans Majestæts allernaadigste Befaling er en Medaille bleven udpræget til Brug som Opmuntring og Belønning for de Beboere paa Island, der fortrinligen udmærke sig ved Bestræbelser for Fiskeriernes Fremme, Jordernes Røgt og Forbedring eller anden gavnlig Industries Opkomst. Paa Uversen af denne Medaille er anbragt Hans Majestæts Brystbillede, med Omskrift: Fredrik hinn sjötti Danmerkur Konungr (Frederik den 6te Danmarks Konge), og paa Reversen en Egefrands med Indskrift: Ærulaun idju ok hygginda til Eflingar almenna Heilla (Hædersløn for Virksomhed og Tænksomhed til Almeenheds Befordring). Modtagerens Navn vil blive at indslaae i Medaillens Rand,

og er det tilladt, at Medaillen, der er af Sølv, maa bæres i samme Slags Baand som Medaillen for ædel Daad. Det er derhos bestemt, at Forestilling om, hvem en saadan Medaille for drivtige Islændere kunde være at forunde, skal skee igjennem Rentekammeret. Efterat Beretninger fra Amtmændene i Islands Sønder-Amt og Vester-Amt om adskillige Islændere, der kunde ansees at have gjort sig værdige til den omhandlede Udmærkelse, vare indkomne til Rentekammeret, har Hans Majestæt, paa bemeldte Collegii Forestilling, under 27 April d. A. allernaadigst tildæelt følgende Medaillen:

Thorstein Thorsteinson af Ketilstade og Sæmund Dgmundsen af Eivindarholt, forhenværende Kepsstyrer, begge af Sønder-Amtet, og Christian Gudmundsen af Vigur, Kepsstyrer, John Halvorsen af Sellautur, samt Svein Thorsteinsen af Yrnakelba, Alle af Vester-Amtet.

Under 30 Mai har Hans Majestæt entlediget Overkammerherre og Overhofmarschal Hauch, efter Ansøgning, i Naade fra hans Post som første Medlem af den Kongelige Direction for Stutterievæsenet og Veterinairskolen, samt fra de øvrige Forretninger, der i denne Egenskab have været ham overdragne.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Forsløv Sogne-
kald i Sjælland. 300 Rd.

Befordringer og Afgang.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 30 April har Underretsadvocat J. Bremer i Flensborg faaet Bestalling som Over- og Landretsadvocat i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten; den 7 Mai er Valget af Over- og Landretsadvocat C. H. M. Koopmann i Glückstadt til Stadssecretair sammesteds allernaadigst confirmeret, hvorhos han er udnævnt til 2den Raadmand; Cand. theol. J. H. Forchhammer bestikket til Præst i Großen-Flintbek i Bordsesholm Amt; den 14, Professor med. Dr. A. L. A. Meyn i Kiel til Medlem af det Slesvig-Holstenske Sanitets-Collegium; Valget af hidtilværende Præst i Uck P. C. Schmidt til Præst i Bulderup i Tondern Provstie allernaadigst stadfæstet; den 21, hidtilværende Stadkasserer J. D. Emcke i Neustadt udnævnt til Raadmand sammesteds; den 25, Underretsadvocat A. C. Friederici i Kiel meddeelt Concesssion til at øve Notarialforretninger; den 4 Juni Cand. theol. C. H. Groth i Ahrenskoek udnævnt til Diaconus i Bewelsfleth i Münsterdorf Provstie, og Valget af Raadmand M. D. Wagner i Rendsborg til 3die Borgemeester sammesteds allernaadigst stadfæstet; Kjøbmand J. H. Baur i Altona udnævnt til anden handelskyndige Raadmand i det derværende Magistrats-Collegium; den 14, hidtilværende Præst paa Halligen Oland J. Bundesen til Præst i Wanderup i Flensborg Provstie; Amts Skriver F. Schröder i Kiel efter Ansøgning i Raade entlediget som Gerichtshalter paa de adelige Godser Osterode Glüvensieck, Steinwehr og Georgenthal, og Justitiarius C. J. Graba i Kiel confirmeret som Gerichtshalter paa de 4 nævnte Godser; Justitiarius G. F. P. Mölling efter Ansøgning i Raade entlediget som Gerichtshalter paa de Hertugelig Slesvig-Holstenske Fideicommissgodser samt paa Allodialgodset Mannhagen.

Collegial=Lidende.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 27. Den 6te Juli 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Mourad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det Kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra Rentekammeret er den 9 Juni udkommet følgende
Placat for Danmark:

Hans Kongelige Majestæts til Dan-
mark etc. etc. Directeur, Deputerede og Tilforordnede i
Rentekammer-Collegio bekendtgjøre, efter allerhøieste Be-
faling, herved: at, efter Uddrag af hvad de, ifølge Pla-
ceten af 9 Juni 1832, indkomne Bidrag til den atminde-

lige Veikasse have udgjort mere, end den af den Kongelige Kasse til Arbeide paa Hovedlandeveiene i Danmark, med videre, indtil Udgangen af Aaret 1821, forskudte Bekostnings-Sum, saavel som efter Afdrag deels af bemeldte Veikasses i Aaret 1832 havde tilfældige Indtægter, deels af Rentebeholdet for eet Aar indtil 31 December 1832 af den ved Placaten af 31 December 1813 udfærvne og i den Kongelige Kasse indbetalte Fond, er den for Veis og Broe-Arbeide og til øvrige derhen hørende Udgifter af den Kongelige Kasse for nyssævnte Aar 1832 forskudte Sum beregnet at have ialt beløbet sig til 17068 Rigsbankdaler $80\frac{1}{2}$ Skilling Sølv.

Til at erstatte bemeldte 17068 Rigsbankdaler $80\frac{1}{2}$ Skilling Sølv blive, i Overensstemmelse med Forordningen af 13 December 1793, dens 66 §, og Cancellie-Placaten af 30 November 1804, samt ifølge allerhøieste

Resolution af 7 i denne Maaned, af Harkornet i Danmark med indeværende Aars Juli Kvartals Skatter at udrede efterskrevne Bidrag pr. Lønde efter de i fornævnte Forordnings 30 og 31 §§ foreskrevne Regler:

Til det egentlige Vei-Arbejde,
i Overensstemmelse med Forordningen
af 13 December 1793.

Til Broerød og
Steenflusers
nye Anlæg
i Overens-
stemmelse med
Cancellie-
Placaten af
30 Novbr. 1804.

	1. I Amtene, hvori Arbeidet er fæet, nemlig: forrige Bording- borg, Trygge- velde og Ny- borg, samt nye Odense, Maribo, Belle, Skanderborg og Ribe Amt.	2. I Stiftet, de Amt- undtagne, hvori der er arbeidet.	3. I de øvrige Stifter i Danmark.	I samtlige Stifter i Danmark uden Forskjel af Stiftet eller Amtet, hvori Anlægget er fæet.
	Rbst. Solv.	Rbst. Solv.	Rbst. Solv.	Rbst. Solv.
1. Af frie Hoved- gaardens- Torder.	24	12	6	6
3. Af ufrie Hoved- gaardens- Torder.	16	8	4	4
	16	8	4	4
	8	4	2	2

1. Af frie Hoved-
gaardens-
Torder. } som bruges af Hovedgaardens Eier
 eller Forpagter . . . . . }
 som ere bebyggede og bruges af Andre,
 end Eieren eller Forpagteren, hvor-
 hen ogsaa regnes Kjøbstædernes
 tiendefrie Hartkorn . . . . . }
 3. Af ufrie Hoved-
gaardens-
Torder. } som drives under Hovedgaarden . .
 som ere bebyggede og bruges af Andre

3. Af Skatte- frie, men tiendepligtige Hovedgaards- Jorder.	<ul style="list-style-type: none"> — som drives under Hovedgaarden . . — som beboes af Parcellister eller Fæstere, — hvorhen ogsaa regnes Kjøbstædernes — tiendepligtige Hartkorn 	16	8	4	4
4. Af Bøndergods, som drives under Hovedgaarden		8	4	2	2
5. Af Grevernes, Friherrernes og Andres privilegerede Hartkorns Bøndergods		16	8	4	4
	saaledes, at Beboerne udrede det Halve, og Lehnbesidderen eller Eieren det Halve af den udskrevne Sum.				
6. Af Præstegaardenes og Degneboligernes frie Hart- korn		24	12	6	6
7. Af Annergodsset		16	8	4	4
	hvoraf Præsten, saafremt han selv nyder alle 3 Tiender, ifølge Loven, udrede det Halve af den udskrevne Sum.				
8. Af Mensalgodsset, samt Præsternes og Degnens tiende- og skattepligtige Jorder		8	4	2	2
Dg bidrager iøvrigt					
9. det contribuerende Hartkorn :					

A. til det egentlige Veiarbeide saaledes:

- a. i de benævnte Amtet, hvori Arbeidet er skeet, skal det contribuerende Hartkorn, som ligger længere end 2 Mile fra Veien, betale dets sædvanlige aarlige Veiarbeide med 8 Rigsbankfilling Sølv pr. Tønde Hartkorn, med mindre nogen af Brugerne har, efter Valg, gjort Arbeidet in natura;
- b. i Stiftet udredes af hver Tønde contribuerende Hartkorn 4 Rbsfl. Sølv, hvorfra undtages alene i Amtet, hvori der er arbeidet, det Hartkorn, som har forrettet Arbeidet in natura, men det øvrige under Litr. a. anførte, længere fraliggende, Hartkorn concurrerer desuden ogsaa med Stiftet, og udreder altsaa ogsaa disse 4 Rigsbankfilling Sølv;
- c. i de andre Stifter i Riget betales 2 Rigsbankfilling Sølv af hver Tønde contribuerende Hartkorn;

B. til Udgifterne paa Broers og Steenslusers Anlæg 2 Rigsbankfilling Sølv pr. Tønde, uden Forskjel af Stiftet eller Amtet, hvori Anlægget er skeet, eller om af Hartkornet er forrettet Veiarbeide in natura, eller ikke.

Dog undtages aldeles fra denne Repartition de Amtet i Sjælland, som allerede have fuldført deres nye Landeveie,

og ingen Hjælp dertil have nydt af andre Stifter, nemlig: Kjøbenhavns Amt, det nye Frederiksborg Amt, Tægerspries Gods undtaget, Roeskilde Amt, samt det nye Sorø Amt.

Forresten contribuere Skov- og Møllehølds-Hartkorn af alle forbenævnte 9 Klasser ikkun halvt imod Ager og Engs Hartkorn.

De udfrevne Bidrag blive at erlægge enten i rede Sølv eller i Sedler og Tegns, efter den ved Forfaldstiden gjældende Kvartalscour. Og paalægges vedkommende Oppebørselsbetjente herved, strax efter Udløbet af Juli Kvartal dette Aar, til Rentekammeret at indsende Beregning in duplo over Bidragenes Beløb efter de 9 Klasser af Hartkornet i deres Oppebørsels-Districter, hvoriblandt Kjøbstædernes Bidrag særskilt bør anføres, hvilken Beregning bliver at inddele i 2 Rubrikker, nemlig: een for Bidraget til det egentlige Veiarbejde, og een for det til Broers og Steenslusers Anlæg.

Forsaavidt ellers ved denne Udfrivning maatte indkomme en større Sum, end fornevnte 17068 Rigsbankdaler 80½ Skilling Sølv, skal Dverskuddet ved en følgende Repartition vorde Yderne tilgodeberegnet.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 15 Juni udkommet følgende Patent for Hertugdømmene Slesvig og Holsten:

Hans Majestæt Kongen har under 7 dennes aller-
naadigst fundet for godt, med Hensyn til Uffondringen
af de af Børnekopper Angrebne at fastsætte Følgende:

§ 1.

Sperring ved Bagt af de Huse, hvori nogen er an-
greben af Børnekopper, skal for Fremtiden ikke mere
finde Sted, hvorimod Stedets Dyrighed i Forening med
Physicus har i det Indre af Husene at træffe de for-
nødne Foranstaltninger til de Syges behørig Uffondring
fra de Sunde, og, saafremt Husenes Bessaffenhed ikke
tilsteder dette, at drage Omsorg for de Angrebnes Hen-
flyttelse i særlige dertil indrettede Localer.

§ 2.

Efter de Syges Helbredelse og deres Boligers an-
ordningsmæssige Renselse bortfalder al videre Quarantaine.

§ 3.

Lovrigt forbliver det ved alle de ved Forordningen
af 2 September 1811 anordnede Forholdsregler betræffende
Vaccinationen og Forebyggelse af Koppesmitte.

Forestaaende bekendtgjøres herved til Efterretning
og vedbørlig Efterlevelse for alle Vedkommende.

Blandede Efterretninger.

Efter den om mindelige Tiendeforeninger gjeldende
Lovgivning, den Kongelige Indbydelse af 18 Marts 1796,
Placat 18 Mai 1798 og Forordning 8 Januar 1810
§ 28, skulle deslige Foreninger, naar Tienden tilhører

Kirker eller andre offentlige Stiftelser, Beneficiet, Lehn, eller Fideicommisser, for at kunne gjelde som bestandig Regel for Fremtiden, være afsluttede saaledes, at Bederlaget for Tienden bestemmes til Korn, som enten ydes i Skjeppen eller betales med Penge, og skulle derhos saadanne Foreninger tillige være forsynede med allerhøieste Confirmation, hvilken Cancelliet er bemyndiget til at meddele ad mandatum. Ved allerhøieste Resolution 22 December 1830 er fæet den Modification i hiin Bestemmelse, at den kun gjelder om Korntienden, saa at det er Cancelliet tilladt at udfærdige Confirmation paa Foreninger, som blot have Dvægtienden til Gjenstand, uagtet Bederlaget er bestemt i Penge*).

Det har imidlertid enkelte Gange været Tilfældet, at der hos Cancelliet er blevet ansøgt om Confirmation paa mindelige Foreninger, hvor Bederlaget for Korntienden for en ringe Deel er blevet bestemt til andre Præstationer end Korn eller Penge efter Kornværdie, hvilket navnlig for nogen Tid siden fandt Sted med en i Aarhus Amt indgaaet Forening om en Præste- og Kirke-Korn-Tiende, for hvilken der ved Siden af et passende Bederlag i Kornvarer var betinget et lidet Quantum Al. Saa vigtigt det nu end er, at Stiftelser, Embeder, Lehn og Fideicommisser, naar de for bestandig

*) Denne Resolution tillige med dens Motiver findes i Collegial-Tidenden for 1831, S. 67—70.

skulle afftaaе de Tiender, hvormed de ere beneficerede, derfor faae Bederlag i Korn, der altid i Tidens Løb beholder en sikker og til selve Tienden svarende Værdie, saa liber dog Lovgivningens virkelige Hensigt intet under, at der, ved Siden af et passende Bederlag i Korn, bestemmes en eller anden forholdsmæssig ubetydelig Bopræstation; thi uagtet saadan Bopræstation udgjør en integrerende Deel af Bederlaget, som altfaa maa antages ikke fuldstændigen at indeholdes i Kornpræstationen, saa vilde Foreningen dog, hvis hiin Præstation slet ikke var betinget, kunde have været stadfæstet, da Man ingen Grund vilde have havt til ikke at ansee Kornafgiften for tilstrækkeligt Bederlag, hvorhos det isvrigt maa antages, at det, efter de locale Forhold, stemmer med Parternes Tarv at hiin Bopræstation er betinget. Cancelliet har derfor, efter foregaaende Brevvevling med Rentekammeret, fundet sig anlediget til at indgaae med allerunderdanigst Indstilling om at Collegiet for Fremtiden maatte bemyndiges til ad mandatum at confirmere mindelige Tiendeforeninger, hvori der, foruden et isvrigt antageligt Bederlag for Tienden paa Marken i Korn eller Penge bestemt efter Kornværdie, er vedtaget en ubetydelig Præstation i andet end Korn eller Kornværdie; og det har behaget Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 15 Mai sidstleden at tillægge Cancelliet en saadan Bemyndigelse.

Efterat en af det herværende Hattemagerlaug imod adskillige Interessenter af Silke-, Ulden- og Lærredskræmmer-Lauget for formeentlig uberettiget Handel med Silkeflos-hatte anlagt Sag ved Høiesteret er bleven paakjendt i de Indstævntes Faveur, have Oldemanden og Bisidderne for bemeldte Laug i en til Cancelliet indkommen Ansøgning anholdt om, at, saafremt det ikke allerede af Domstolene og in specie af Høiesteret maatte vare antaget eller iøvrigt ansees som en Selvfølge, at Filt-Haarformers og Hattes Overtræk med Silkeflos og deslige, -samt den derved foranledigede Bearbejdning af Filten hører under Hattemagerlaugets Næringsbrug, saadant da udtrykkelig maatte blive bestemt.

Foranlediget heraf har Cancelliet i Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat af 4 Juni ladet Hattemagerlauget tilkjendegive, at det ansees for utvivlsomt, at Hattes Forfærdigelse af Castor, Filt og Uld udelukkende henhøre under Hattemagerlaugets Næringsbrug, og at dette samme maa gjælde om det Underlag af deslige Substantser, som maatte bruges til Silkeflos-hatte, saa at de, der ere forsynede med særligt Privilegium til Silke-hattes eller deslige Hattes Fabrikation, dog derfor ikke ere berettigede til selv at forfærdige det dertil fornødne Underlag af Filt.

Dyrigheden i en Kjøbstad har i et gjennem vedkommende Amtmand indsendt Andragende udbedet sig Can-

celliets Resolution paa følgende, i Anledning af Forordningen 15 September f. U. angaaende en Forandring med Hensyn til Opkrævningen af adskillige Afgiftssummer, der hidtil hver for sig have skullet repareres enten paa Hartkornet i Danmark eller paa dette saavelsem paa Kjøbstæderne, fremsatte Spørgsmaal.

1. Hvorledes den i Forordningens § 2 paahudne Afgift, ligesom Bidraget til Viborg Tugthuus efter § 5, skal lignedes paa Kjøbstædernes Indvaanere.

2. Om enhver Kjøbstads Andeel i de 6000 Rbd., som ifølge § 3 ere bevilgede af den Kongelige Kasse til Erstatning, fordi Amtsrepartitionsfondene og Kjøbstæderne nu maae overtage de Udgifter, der forhen udrededes af Sigt- og Sagesaldskassen, og som blive liquiderede i de 28000 Rbd., der efter Forordningens § 2 ellers skulde have været udredede med det fulde Beløb, skal opkræves tilligemed Afgiften efter Forordningens § 2 og derpaa føres til Indtægt i Beregningen over Delinquentsskatten, eller paa hvilken anden Maade dermed skal forholdes.

3. Om de Mulcter, der ifølge Lovgivningen hidtil tilfaldt Sigt- og Sagesaldskassen, ikke for Fremtiden tilfalde Ræmnerkassen og ved Aarets Ende skulle tages til Indtægt i Beregningen over Delinquentsskatten.

I Anledning heraf har Cancelliet i Skrivelse af 29 Juni sidstleden svaret:

Ad 1. De i § 2 ommeldte Udgifter ville være at lignede efter de almindelige Regler for Ligningen af

Commune-Udgifter; men det kan ingentunde blive Grundeiere og Næringsbrugere alene, som bør tilsvare disse Afgifter, hvoraf følger, at de ei heller kunne blive at udrede af Kæmmerkassen anderledes end forskudsviis, saa at de igjen godtgjøres ved Ligning paa de Vedkommende. Fornævnte Udgifter høre nemlig ikke til dem, der have de egentlige Kjøbstædindretninger til Gjenstand, og som derfor fra gammel Tid have hvilet blot paa disses Grundeiere og Næringsbrugere, men de udgjøre Kjøbstædindvaanernes Bidrag til Indretninger af et videre Omfang, der ikke mindre vedkomme de øvrige Indvaanere, end Grundeierne og Næringsbrugerne, og som derfor blive at ligne paa samtlige Indvaanere efter Enhvers Vilkaar, paa samme Maade, som der er anordnet med Hensyn til Delinquentsskat, Fattigsskat, Skolesskat og en Mængde andre Ligningsudgifter i Kjøbstæderne. Til Lønninger for Lægerne, som udgjøre den væsentligste Deel af de i Forordningens § 2 ommeldte Udgifter, bidroge Embedsmænd forhen endog forholdsviis mere end Næringsbrugerne. Cancellie-Skrivelse 4 Januar 1794 til Stiftamtmanden over Ribe Stift, viser og at Afgiften til Veterinærskolen blot i Betragtning af dens Ubetydelighed blev ubredet af Kæmmerkassen uden særlig Ligning paa Indvaanerne, men hvilken Grund bortfalder nu, da den er samlet med flere Afgifter.

Hvad derimod Afgiften til Tugt- og Forbedringshuset i Viborg angaaer, da ville Bidragene hertil efter

Udtrykkene i den 5 § i Forordningen indtil videre være at ligne paa samme Maade, som forhen, altsaa efter Rescript 7 Februar 1766 ved Repartition paa Grundtarten *), undtagen hvor speciel Hjemmel havees for en anden Ligningsmaade.

Ad 2. Dette Spørgsmaal bortfalder ved den i det foranførte gjorte Bestemmelse om Ligningsmaaden.

Ad 3. Da Kjøbstæderne saavel som Amtstrepartitionsfondene ved Forordningen 15 September § 3 er tillagt Godtgjørelse af den Kongelige Kasse for Overtagelsen af Sigt- og Sagefaldskassens Udgifter, og iøvrigt intet er bestemt angaaende en Forandring med Hensyn til Sagefaldsindtægterne, maae disse — som desuden ere ubetydelige — fremdeles tilflyde den Kongelige Kasse.

Det blev andraget for Cancelliet, at en hos en Gaardmand værende Dreng, der i nogen Tid havde lidt af Koldfeber, i Løbet af forrige Sommer formedelst Sinds-

---

*) Ogsaa ovennævnte Rescripts Tendents er, at det enhver Kjøbstad paaliggende Bidrag skal ligned paa samtlige dens Indvaanere, der alle, enten som Eiere directe eller som Leietagere indirecte maae bære de Udgifter, som udredes af de bebyggede Grunde, hvorimod Næringsbrugerne vilde komme til at bære en større Andeel end andre Indvaanere, naar Beløbet skal udredes efter den sædvanlige Ligningsmaade for Ræmner-Kassens Udgifter. See iøvrigt Cancellie-Skrivelser 10 Juni 1775 og 24 Mai 1783.

forvirring var bleven uskicket til at tjene, og at dette havde foranlediget, at han var taget under Guur og indlagt paa et Sygehuus, samt at der ifølge heraf var opstaaet Spørgsmaal om, hvorledes de paa Drengens Sygdom medgaaende Omkostninger burde udredes.

Man havde i denne Henseende formænt, at, da Banvid ikke kan henføres til de almindelige Sygdoms-Tilfælde, kunde der i dette Tilfælde ikke blive at forholde i Overensstemmelse med Placat 14 December 1810 § 18 og Placat 29 December 1829, hvorimod Drengens Guur strax maatte bekostes af den Commune, hvor han er født og maatte ansees at være forsørgelsesberettiget.

Da imidlertid den Paagjeldende, hvis Stilling som Tjende først ophørte til 1 Novbr., var taget under Guur som for en anden Sygdom, fandt Cancelliet, at der i Henseende til hans midlertidige Forsørgelse, hvorom der alene var Spørgsmaal, maatte blive at forholde efter Forkeisterne i de oven citerede Placater; hvilket Collegiet ved Skrivelse af 30 Decbr. f. U. lod Bedkommende tilkjendegive.

Senere er Cancelliets Resolution begjært angaaende hvorledes der skal forholdes med fornævnte Drengs fremtidige Forsørgelse, og herpaa har Cancelliet svaret i Skrivelse af 15 Juni sidstleden, at da den offentlige Understøttelse, han, efter det i f. U. Passerede, fik inden Udløbet af 3 Aar, afbrød det selvstændige Erhverv, der, i Forbindelse med treaarigt Ophold, udkræves for at be-

grunde stadig Forsørgelsebret, saa kan det heller ikke paaligge det Sogn, hvori han tjente, at paatage sig hans fremtidige Forsørgelse, **der** altsaa maa paahvile hans Fødested.

Ved Rescript af 28 Juni til Stiftamtmanden over Aalborg Stift er det, efter derom indgiven Ansøgning, bevilget, at det Marked, som hidtil i Hals er afholdt i September Maaned, herefter aarlig maa ansættes til den 22 October,

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Ordineret Catechet og første Lærer-Embedet ved Domsognets Borgerskole i Aarhus. Løn, 400 Rbd. Sølv, samt fri Bolig og 4 Favne Brænde foruden Høitidsoffer af Menigheden. — Høietaastrup Sognekald i Sjælland, 328 Rbd. Ifølge allerhøieste Rescript af 3 April 1821 er Præstetienden af 100 Tdr. Hartkorn henlagt til Amtsprovsternes Lønningsfond. — Bivild og Veilbye Sognekald i Aarhus Stift, 370 Rbd.

Under Rentekammeret: Sognefoged-Tjenesten i Raunorth og Jevenstedt i Rendsborg Amt; Caution 2400 Rbd. i Kongelige 4 pCt. Obligationer. — Skovfoged-Tjenesten ved Rønnehuus paa det frederiksborgske Skovdistrict; Løn 100 Rbd. Sølv, frit Huus med Embedsjord og sædvanligt Brændselsdeputat.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 22 Juni er Cancellieraad, Borgemester i Nakskov samt Herredsfoged og Skriver i Sønder Herred paa Lolland, E. P. Pontoppidan, beskiftet til virkelig Justitsraad.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaaligt Privilegium.

X Nr. 28. Den 13de Juli 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos F. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Efter Admiralitets- og Commissariats-Collegiets allerunderdanigste Forestilling har Hans Majestæt under 7 Juni sidstleden allernaadigt resolveret, at Assistentshusets Renter skulle fra 1 Juli d. A. bestemmes saaledes:

—	—	—	50 Rbd.	—	100	—	10	—	—	—
—	—	—	100	—	—	400	—	8	—	—
—	—	—	400	—	og	derover	7	—	—	*)

samt at den Assistentshuusforvalteren bevilgede Godtgjørelse af 2 pCt. af hvad Ublaans=Capitalen aarlig

*) Efter Forordningen 29 Juni 1753 § 2 har Renter hidtil været af Summer indtil 50 Rbd. 14 $\frac{1}{2}$ pCt. pro anno, af Summer fra 50 Rbd. — 100 Rbd. 12 pCt. og af Summer over 100 Rbd. 10 pCt.

overstiger 50000 Rbd. maa nedsættes til 1. pSt. af Summer paa 400 Rbd. og derover.

Ovenmeldte Collegium har derefter, ifølge den Samme af Hans Majestæt givne Bemyndigelse, ved Placat af 11 Juni sidstleden ladet offentlig bekendtgjøre en over fornævnte Renters maanedlige Beregning udfærdiget nye Tabel.

Under 28 Juni sidstl. er afgaaet følgende Circulaire til samtlige Amtmænd og Magistraten i Kjøbenhavn:

Hoslagt undlader Cancelliet ikke tjenstligst at fremsende nogle Exemplarer af det reviderede og deciderede Regnskab over Landbygningernes Brandforsikrings Indtægter og Udgifter fra 1ste October 1829 til 30 September 1830, med Anmodning om at de forsikrede Steders Eiere, ved (Titul) behagelige Foranstaltning, saavidt muligt, maae erholde Kundskab om bemeldte Regnskab *).

Uf ovenmeldte Regnskab meddeles herved Collegialtidendens Læsere følgende Udtog:

---

*) Cfr. Coll. Lib. 1831 S. 924—932, der indeholder et udtog af Regnskabet for 1828—1829.

A. Indtægter:	Røde Sølv.		Repræs.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Contant Beholdning den 30te September 1829	7267	18 $\frac{3}{4}$	123497	88 $\frac{5}{8}$
Contingent=Restancerne beløb be- meldte Datum 10042. 40 $\frac{3}{4}$. Sølv og 44139. 66. Repr.; efter de i Regnskabet meddelte Oplysninger tilkommer 36. 12 $\frac{1}{2}$. Sølv og 18. 67 $\frac{1}{2}$. Repr., tillsammen 10078. 53 $\frac{1}{4}$. Sølv og 44158. 37 $\frac{1}{2}$. Repr. Af dette Beløb er fra 1ste October 1829 til 30te September 1830 indkommet 1607. 53. Sølv og 26848. 42 $\frac{1}{4}$. Repr. med . .	1470	57 $\frac{1}{4}$	27002	2 $\frac{3}{4}$
hvorefter af Restancerne bliver tilbage den 30te Sept. 1830 8471. $\frac{1}{4}$. Sølv og 17309. 91 $\frac{1}{4}$. Repr.				
Af det ved Placaten af 5 Sept. 1827 paabudne Contingent 10 Skilling Tegn af hvert forsikkert 100 Rbd. Sølv var indkommet den 30te Septbr. 1830:				
a) af Forsikringssummen 30te Sept. 1829 105679090 Rbd. Sølv, nemlig af Contingentet 110082. 37. Repr.	. . .	. . .	107801	66
hvorimod det Dvrige stod til Res- tance med 2280. 67. Repr.				
b) af Forsikringssummen 31te Marts 1830 106321030 Rbd. Sølv, nemlig af Contingentet 110751. 7. Repr.	. . .	. . .	85887	73 $\frac{1}{4}$
Lateris	8737	76	344189	38 $\frac{5}{8}$

	Rede Solv.		Repræs.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Transport	8737	76	344189	38 $\frac{5}{8}$
hvorimod det Øvrige stod til Re- stance med 24863. 29 $\frac{3}{4}$. Repr.				
Uanvendte tilbagebetalte Brand- erstatninger	.	.	64	66
Bortsolgte Materialier efter ind- trufne Brandskader	56	13	171	19
Tilbagebetalte Laan og Gage- Forfkud	.	.	504	29
Indeholdt af en Branddirecteurs Gage	.	.	32	3
der er indbefattet under ved- kommende Udgiftspost.				
Renter af Capitaler, Brandfor- sikringen tilhørende	1932	.	2614	23
Indfriele Obligationer	2000	.	.	.
Bed Salget af Smaamønt	102	1	646	81
Afdrag paa en Amtsforvalters Gjeld	.	.	40	.
Indkommet, i et tidligere Regn- skab til Afgang anført Con- tingent	.	.	291	.
Bed Regnskabets Afslutning til- lagt	.	$\frac{1}{4}$	.	$\frac{7}{8}$
Tilsammen	12827	90$\frac{1}{4}$	348265	63$\frac{1}{2}$

B. Udgifter:	Rede Sølv.		Repræs.	
	Rbd.	St.	Rbd.	St.
De, den 30te September 1829 uaffordrede Branderstatninger beløb 249. 32. rede Sølv og 81658. 13. Repr. Heraf er udbetalt fra 1ste October 1829 til 30te September 1830	.	.	51037	19
og afgaaer ifølge de i Regnskabet meddelte Dplysninger 1300. - 68 $\frac{2}{3}$. Repr., hvorefter blev tilbage, 249. 32. rede Sølv og 29320. 21 $\frac{1}{3}$. Repr.	.	.		
Af det for Contingentets Incassation bevilgede Gebühr var uanviiist den 30te September 1829 8520. 84. Repr., hvoraf fra 1ste October 1829 til 30te September 1830 er anviiist hvorefter endnu var uanviiist 7683. 32.	.	.	837	52
De Restancer af Contingentet tillagte 36. 12 $\frac{1}{2}$. Sølv og 18. 67 $\frac{1}{2}$. Repr. komme til Udgift med	14	47 $\frac{1}{2}$	41	64 $\frac{1}{2}$
Erstatningen for de fra 1ste Oct. 1829 til 30te Sept. 1830 indtrufne 118 Brandskader andrager 125318. 71. Repr., hvoraf var udbetalt	.	.	77185	93
hvorimod de Dvrige var uafordret, til Beløb 48132. 74. Repr.	.	.		
Torannævnte Incassationsgebühr for Tiden fra 1ste Oct. 1829 til 30te Sept. 1830 andrager				
Lateris	14	47 $\frac{1}{2}$	129102	36 $\frac{1}{2}$

	Røde Sølv.		Repræs.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Transport	14	47 $\frac{1}{2}$	129102	36 $\frac{1}{2}$
2802. 95. Repr., hvoraf var anviist	.	.	1292	56
og stod tilbage 1510. 39. Repr.				
3 Gage og Pension m. v. er af Brandforsikringen udredet i samme Tid	.	.	6216	11
samt til Branddirecteurene, m. v.	.	.	19752	20
Porto	.	52	225	46
Uerholdeligt og eftergivet Contingent	195	60	331	62 $\frac{1}{4}$
Folium i Banken	16	.	16	.
Dvitteringsblanquetter for Kjøben havns Grund	.	.	9	48
Bortfolgt Smaaamnt	731	10	1	11
Protocoller	.	.	86	49
Gage=Forfkud	.	.	50	.
Auctions=Udgifter	50	73 $\frac{1}{2}$		
Laan fra 1ste October 1829 til 30te September 1830	11000	.	68856	24
for hvilke anordnet Sikkerhed er givet.				
Bed Regnskabets Afslutning	.	.	.	$\frac{1}{4}$
Contant Beholdning ult. Sept. 1830	819	39 $\frac{1}{4}$	122325	83 $\frac{1}{2}$
Tilsammen	12827	90$\frac{1}{4}$	348265	63$\frac{1}{2}$

C. Brandforsikringens Status
den 30te September 1830.

Credit.

1. Sølv.

§ Obligationer 65500 Rbd.; i Brandcontingents-
Restance 8471 Rbd. $\frac{1}{4}$ Sk.; i Gage-Forskjud 187 $\frac{1}{2}$ Rbd.

2. rede Sølv.

§ Obligationer 41100 Rbd. *); hos Dypebørsels-
betjente 9100 Rbd. 77 Sk.; i contant Beholdning 819
Rbd. 39 $\frac{1}{4}$ Sk.

3. Repræsentativer.

§ Obligationer 80720 Rbd.; i Brandcontingents-
Restance 44453 Rbd. 92 Sk.; i Gage-Forskjud 525 Rbd.;
hos Dypebørselsbetjente 14535 Rbd. 74 $\frac{5}{12}$ Sk.; i con-
tant Beholdning 122325 Rbd. 83 $\frac{1}{2}$ Sk.

Debet.

1. rede Sølv.

§ uaffordrede Branderstatninger 249 Rbd. 32 Sk.;
i uerholdeligt, men ei til Udgift beregnet Contingent 7
Rbd. 93 Sk.

2. Repræsentativer.

§ uaffordrede Branderstatninger 77452 Rbd. 95 Sk.;
uerholdeligt, men ei til Udgift beregnet Contingent 12 Rbd.
49 Sk.; for en Copiebog 69 $\frac{1}{4}$ Sk.; i Incassations-Ge-

---

*) Herunder er indbefattet et transportabelt Statsfonds-
beviis paa 1600 Species, hvoraf Renten betales med
rede Sølv.

byhr 9193 Rbd. 71 Sk.; Porto 29 Sk.; i Gage 32 Rbd. 3 Sk.

Efter det forestaaende eiede Brandforsikringen den 30 September 1830, efter Fradrag af dens Gjeld, men med Indbegreb af enkelte mindre sikke Fordringer, bestaaende af ældre Restancer og ligeledes fra ældre Tid henstaaende Fordringer hos vedkommende Oppebørsels-Betjente eller i deres Boer, 74158 Rbd. $48\frac{1}{4}$ Sk. Sølv; 50762 Rbd. $87\frac{1}{4}$ Sk. rede Sølv og 175868 Rbd. $29\frac{1}{4}$ Sk. Repræs.

I Aarets Løb fra 1 October 1829 til 30 September 1830 er dens Formue saaledes forøget i Sølv med 44917 Rbd. $71\frac{1}{2}$ Sk., i rede Sølv med 2544 Rbd. $23\frac{1}{2}$ Sk., i Repræs. med 23209 Rbd. $22\frac{3}{4}$ Sk.

Uf de Noter, som i Collegial=Lidenden for 1330 Nr. 33 ere meddeelte til det sammesteds indførte Udtog af Regnskabet $\frac{1827}{1828}$, kan det sees hvilke speciellere Forklaringer der findes i selve Regnskabet, til Oplysning om de forskjellige Credits- og Debets-Poster, hvoraf her alene Resultatet kunde meddeles summarisk.

En Overøvrighed har begjert Cancelliets Resolution med Hensyn til følgende af en Retebetjent forelagte Spørgsmaale:

a. Om den Fritagelse for Weiarbeide, som ved Forordningen 11 November 1791 er tilstaaet Sognefogder, ligesaavel gjelder om Sognets Biveie, som om de egentlige Landeveie.

b. Om en Sognefoged, som afftaaer sin Fæstegaard, men beholder sin Bestilling uden at befatte sig med Agerbrug, kan befrie den fratraadte Gaards Hartzkorn for alt Weiarbeide, saalænge han vedbliver at være Sognefoged.

Efterat Cancelliet desangaaende har indhentet Betænkning fra det Kongelige Rentekammer, er det, overeensstemmende med Kammerets Uttringer, i Skrivelse af 6 Juli tilkjendegivet Vedkommende:

Ad a. At Sognefogder efter Forordningen 11 November 1791 § 5 Litr. b. maae ansees fritagne for Weiarbeide ikke alene paa Landeveiene, men ogsaa paa de Biveie, mod hvilke det paaligger dem som Sognefogder at have Tilsyn, hvorimod de maae være pligtige at deeltage i Vedligeholdelsen af Markveie, Skovveie og andre deslige Veie, der ikke interessere det Offentlige, forsaavidt de ellers af disse have Nytte og Brug.

Ad b. At naar vedkommende Dyrighed maatte ønske at beholde en særdeles duelig Sognefoged, der er i den foransførte Stilling, haves der efter Omstændighederne intet imod, at der, efter Sognefogdens Dnske, tilstaaes enten Besidderen af den afftaaede Gaard Fritagelse for

Beiarbejde af Gaardens fulde Hartkorn eller at der indrømmes en anden Gaardmand saadan Fritagelse for dennes Hartkorn indtil 8 Edr., alt dog kun saalænge Sognefogden forbliver i sin Bestilling.

I Anledning af en t. Cancelliet indkommen Forespørgsel fra Bestyreren af et Overformynderie, om ikke alle Attester af Kirkebøgerne, som udfordres til Bilæggelse af Overformynderieregnskaberne, uden Undtagelse bør meddeles paa ustemplet Papir, har Cancelliet, efter desangaaende at have bryveplet med Rentekammeret, i Skrivelse af 9 Juli sidstleden ladet. Spørgerne tilkjendegive, at det — som Rentekammeret ogsaa under 11 Mai d. A., paa en indgiven lignende Forespørgsel, har svaret — ikkun er de Attester af Kirkebøgerne, som det paa ligger vedkommende Overformyndere selv at erhverve til Brug og Fremlæggelse ved deres Regnskaber, der kunne udstedes paa ustemplet Papir, hvorimod Vielses-, Døbe- eller andre Attester, der requireres af Andre end bemeldte Embedsmænd til det nævnte Brug, maae skrives paa anordnet stemplet Papir.

Den 28 Juni sidstleden er meddeelt Confirmation paa et af afdøde Forligelsescommisfair Poul Rasmussen

i Memhave i Volstrup Sogn under Hjøring Amt den 23 Mai d. A. oprettet Testamente, hvorved han har gjort følgende Legater til offentligt Brug:

1. Til de Fattige i Testators Fødesogn, Mygdahl Sogn i Venneberg Herred, 100 Rbd. Sedler, som af Fattigcommissionen gjøres frugtbringende og hveraf aarlig Testators Fødselsdag den 25 Januar Renten, dog med Afdrag af hvad der betales for at oppynte Gravhøien paa Testators Forældres Grav, skal meddeles til een eller to af de meest trængende Almisselemmer i Mygdahl Bye.

2. Til Sæbye Kjøbstæds Skolevæsen skænkes 'en Fordeendom paa Byens Mark af Hartkorn 2 Ekpr. 1 Fdkr. $\frac{3}{4}$ Alb., hvilken ei maa sælges, men skal bortleies under Approbation af Besidderen af Stamhuset Sæbye-gaard, og den aarlige Leie anvendes til Skolevæsenets Fordeel. Dog er Indtægten af bemeldte Eiendom forbeholdt en Person for dennes Levetid.

3. Beholdningen af Testators Boe skænkes til de Fattige i Volstrup Sogn til Foundationen af et Fattig- Arbeids-Huus, dog at 90 Rbd. aarlig udbetales til en navngiven Person, saalænge denne lever. Anskaffelsen, Indretningen og Bestyrelsen af samt Tilsynet med denne Anstalt tilkommer udelukkende nuværende Besidder af Stamhuset Sæbyegaard, som endog er tillagt Myndighed til, saafremt han maatte finde, at nogen anden Ind-

retning eller Anstalt maatte være gavnligere for det Offentlige i Volstrup Sogn, at give Testators Formue en saadan forandret Anvendelse. Paa lige Maade ere alle følgende Besiddere af Stamhuset Sæhyegaard, som ere af den Arenfeldtske Familie, berettigede til frie og ucontrolleret Bestyrelse af ovennævnte Anstalt; men dersom Stamhuset maatte komme i en anden Families Besiddelse, skal Besidderen i Henseende til Bestyrelsen rette sig efter de Bestemmelser, som desangaaende ere givne af den Besidder af førstnævnte Familie, som efter Testators i Testamentet fremsatte Anmodning har affattet og udvirket høiere Approbation paa en Fundats for Stiftelsen.

Dersom Stamhuusbesidderen ønsker det, maa det være ham tilladt ogsaa i Fattiganstalten at indtage Fattiglemmer af Stamhusets Gods uden for Volstrup Sogn.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Barløse Sognekald i Fyens Stift, efter gammel Angivelse 200 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) det tiendeydende Hartkorn udgjør 249 Ldr. 5 Skpr.; deraf svares i Tiende 40 Ldr. Rug, 80 Ldr. Byg og 50 Ldr. Havre. 2) Qvægtiende og Smaaretsel 20 Rd. 3) Offer og Accidentser 90 Rbd. 4) Refusion af Barløsegaard, det ene Aar 5 Ldr. Rug og 2½ Ldr. Byg, det

andet Aar 5 Tdr. Byg og $2\frac{1}{2}$ Tdr. Rug. 5) Landgilbe af 7 paa Præstegaardens Grund opførte Huse 70 Rbd. og 4 Høstdage af hvert Huus, samt desuden tilsammen 50 andre Arbeidsdage. 6) Præstegaardens Hartkorn udgjør 17 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. med et Areal af 113 Tdr. Land, hvori er indbefattet den Jord, som er tillagt de 7 Huse og udgjør cirka 30 Tdr. Land. Enkepension svares. Dragonhest holdes.

2. Nexø og Bodilsker Sognekald paa Bornholm, efter gammel Angivelse 223 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) af Bodilsker Sogn 3 Tdr. Rug, $72\frac{1}{2}$ Tdr. Byg, 19 Tdr. Havre, 52 Lam, 52 Gjæs, 52 Lpd. Brød, 52 Snefe Ueg, 1 Lpd. 12 Pd. Smør, 3 á 4 Lpd. Ost. 2) af Nexø Bye: 22 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Byg, 20 Rbd. Sølv. 3) Dffer og Accidentser, 250 Rbd. 4) Præstegaardens Jorder udgjøre 57 Tdr. 6 Skpr. Ugerland, 22 Tdr. 1 Skp. 2 Fdkr. Engbund, 5 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. Kratskov, foruden 5 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdkr., som ere bortfæstede; desuden har Præstegaarden i Fællesskab med nogle Gaardmænd, 3 Tdr. 8 Skpr. 5 Fdkr. Engbund. Paa Kaldet hviler en Gjeld af 300 Rbd., der forrentes og afbetales i 10 Aar med $\frac{1}{10}$ aarlig.

3. Førslev Sognekald i Sjællands Stift, efter gammel Angivelse 300 Rd.; har nu følgende Indtægter: 1) Kaldets tiendepende Hartkorn udgjør 275 Tdr. 1 Skp.

1 Fdk. 1 Alb. Ager og Eng; 7 Edr. 6 Skpr. 3 Fdkr.
 2 Alb. Skovfkyld; hvoraf Tienden beløber til 21 Edr.
 $\frac{1}{4}$ Skp. Rug, 14 $\frac{1}{2}$ Edr. 3 $\frac{1}{4}$ Skp. Byg, 44 Edr. 2 Skpr.
 Havre. 2) Offer og Accidentser, 200 Rbd. 3) af Forslev-
 gaard i Refusion 56 Rbd. Solv, 8 Læs Brænde.
 4) Refusion af Hjortholm 5 Edr. 6 Skpr. Byg. 5)
 Præstegaardens Hartkorn udgjør 5 Edr. 6 Skpr. med
 et Areal af 46 Edr. Land. Til Kaldet høre 2 smaae
 Skove, hvoraf havees fornødent Ildbrændsel og Gavn-
 tommer. Enkepension svares.

4. Bivild og Veilbye Sognekald i Aarhus Stift,
 efter gammel Angivelse 350 Rbd., har nu følgende Ind-
 tægter: 1) Korntienden af begge Sognes 492 Edr. Hart-
 korn udgjør: 69 Edr. 5 $\frac{1}{2}$ Skpr. Rug, 28 Edr. 7 Skpr.
 Byg, 22 Edr. 7 Skpr. Havre; og desuden hjemtages
 in natura 48 Traver 9 Kjærve Rug, 39 Traver 17 Kjærve
 Byg og 45 Traver 11 Kjærve Havre, Traven beregnet
 til 60 Neg. 2) Landgilde af tvende Annerboder i Alle-
 srup, 3 Edr. Rug, 3 Edr. Byg. 3) Dvægtiende,
 16 Rbd. 4) Mannest af 70 Gaarde, af hver 1 Gaas,
 1 Brød til 12 à 24 Pd., $\frac{1}{2}$ —1 Snees Ug. 5) Offer
 og Accidentser 130 Rbd. 6) Præstegaarden staaer for
 Hartkorn 8 Edr. 4 Skpr. 2 Fdkr. 1 Alb. med et Areal
 af 80 Edr. Land Agerland, 20 Edr. Land Eng. Enke-
 pension svares. Militairtjæst holdes.

5. Lybstrup og Balsøelille Sognekald i Sjællands Stift, er efter gammel Angivelse anslaaet til 250 Rbd., og har nu følgende Indtægter: 1) Kaldet har foruden Præstetienden af 217 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, Kirketienden af 110 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdkr. $\frac{1}{2}$ Alb.; hvilke Tiender erlægges med 192 Tdr. 2 Skpr. Byg aarligen. 2) Refusion af Skjoldenæsholm 20 Tdr. Byg. 3) Dffer og Accidentser omtrent 200 Rbd. 4) Brød og Wiin til Kirken betaler Skjoldenæsholms Eier med 6 Rbd. 4 Mk. Sølv. 5) Af Skjoldenæsholms Skove afgives 16 à 20 Favne Brænde aarlig. 6) Præstegaardens Hartkorn udgjør 4 Tdr. 2 Skpr. Uger og Eng og 4 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Skovskylb med et Areal af 42 Tdr. Land. Enkension svares. Kaldsretten udøves af Kammerherre Neergaard til Skjoldenæsholm.

Den 5 Juli sidstleden er Nederlandsk Consul, P. de Coninck i Kjøbenhavn tillige erkjendt som provisorisk Consul i Kjøbenhavn for de forenede Stater af America.

Ledig Embede.

Under det danske Cancellie: Nærvæ og Bodilsfjer Sognekald paa Bornholm, 223 Rbd.

Befordringer og Afgang.

Under RenteKammeret: Den 12 Juni, er overordentlig Gesandt ved det Kongelige nederlandske Hof, Kammerherre, Baron C. B. Selby, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd, forundt Titel af Hofjægermester. Den 15, Kammer-, Forst- og Sægtjunker, Capitain A. L. Staffeldt, udnævnt til Skovrider paa det Frederiksborgske Skovdistrict.

Collegial-Tidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 29. Den 20de Juli 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Extract

af Regnskabet over Indtægter og Udgifter
under de danske Kjøbstæders Brandforsikkring
fra 1ste October 1830 til 30te September 1831.

Efter det ved Cancelliets Circulaire af 10 Juli
1832 fremsendte Regnskab *), var

*) (See Coll. Tid. for 1832 Nr. 28). Den der anbragte Note indeholder Henviisning til de Steder i Kargangene for 1830 og 1831, hvori der gives en fuldstændig Forklaring om de yderligere Detailler til Oplysning om Udgifter og Indtægter, som indeholdes i selve det omfendte Regnskab.

	I n d t æ g t.	Rede Sølv.	Repræsentativer.
Beholdning Contant, den 30 Sept. 1830		Rbb. 3795. 93 $\frac{1}{2}$.	36330. 13.
Restancer i Sølv til samme Tid		Rbb. 799. 72 $\frac{1}{4}$.	
Deraf er betalt fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept.			
1831		1. 79.	2. 4 $\frac{1}{2}$
udstaaer		<u>797. 89$\frac{1}{4}$.</u>	
Restancer i Repræsentativer den 30 Sept. 1830		14249. 5 $\frac{1}{2}$.	
Deraf er betalt fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept.			
1831		6256. 52.	6256. 52.
udstaaer		<u>7992. 49$\frac{1}{2}$.</u>	

Nota. Af de nævnte Restancer i Sølv og Repr.
ville i næste Aars Regnskab følgende fra gammel
Tid hidrørende udgaae som uerholdelige:

a) for Frederiksfund	Repr. 340. 90 $\frac{5}{8}$.
b) — Slangerup	— 253. 39 $\frac{1}{4}$.
c) — Nyekjøbing i Sjælland	Sølv. 203. 85 $\frac{3}{4}$. — 356. 15. —
	<u>tilsammen Sølv. 203. 85$\frac{3}{4}$. Repr. 950. 49$\frac{1}{2}$.</u>

og i Henseende til Berigtigelsen af følgende
ligeledes gamle Restancer, nemlig:

a) for Bordingborg	Repr. 2173. 57 $\frac{5}{8}$.
------------------------------	--------------------------------

b) — Kjørteminde	Sølv. 560. 8.	—	23. 70 $\frac{1}{2}$.
c) — Rudsjøbing		—	123. =
d) — Rudsjøbing paa Falster . . .	Sølv. 18. 13 $\frac{1}{2}$.	—	1525. 58.
e) — Rudsjøbing		—	15. 78. — 24. 52.
<u>tilsammen Sølv. 594. 3$\frac{1}{2}$. Repr. 3870. 46$\frac{1}{3}$.</u>			

da beroer denne paa Slutningen af afdøde Embedsmænds Boer.

Af det ifølge Placaten af 5 Sept. 1827 paabudne Brandcontingent af Forsikrings-Summen, den 30 Sept. 1830

	Rbd. S. 22386000. Repr. 23318. 72.	
er indkommet	—	21212. 51. . . . . 21212. 51.
udestaaer	<u>Repr. 2106. 21.</u>	

Og af Forsikringssummen, den 31te Marts 1831

	Rbd. S. 22596870. Repr. 23538. 39.	
er indkommet	—	17205. 94. . . . . 17205. 94.
udestaaer	<u>Repr. 6332. 41.</u>	

Endvidere bliver at regne til Indtægt:

Uaffordrede Erstatninger for Brandskader ældre end 31 Decbr. 1812.

til Beløb		651. 61.
---------------------	--	----------

Læteris Rbd. 3795. 93 $\frac{1}{2}$. 81658. 83 $\frac{1}{2}$.

	Rede Sølvs.	Repræsentativer.	436
Transport	3795. 93 $\frac{1}{2}$.	81658. 83 $\frac{1}{2}$.	

Af Udlaan er tilbagebetalt:

a) Restbeløbet af Laanet til Justitsfondet . . . . . Repr. 10000. =

Nota. Det bemærkes i Forbindelse med den i Regnskabet for Aaret fra 1 Oct. 1828 til 30 Sept. 1829 under Udgiften anførte Nota (Coll. Tid. for 1831, S. 167) at dette Beløb er gjort frugtbringende i et senere prioriteret Udlaan, (hvorom den fornødne Dplysning vil blive meddeelt i næste Aars Regnskab).

b) af Restbeløbet af et Laan, tilstaaet Kjøbstaden Hjørring ved Collegii Ordre af 13 Mai 1828 . . . . . 29. 16.

c) Restbeløbet af Laanet til Kjøbstaden Mariboee Rbd. S. 200. med . . . . . 206. 24.

tilfammen _____ 10235. 40.

Paa den under Status 30 Sept. 1830 nævnte Restfordring 300 Rbd. S. (Coll. Tid. for 1832 S. 456) er betalt 100 Rbd. S. efter Cours

206 $\frac{1}{4}$ med . . . . . 103. 12.

Renter af de Kjøbstædernes Brandforsikkring tilhørende Capitaler:

af 400 Rbd. S. fra 11 Dec. 1829 til 2 April	
1830 4 Rbd. 87 Sk. Solv. med	Rbd. Repr. 5. 6.
af 200 Rbd. S. fra 2 April til 18 Dec. 1830	
5 Rbd. 67 Sk. S. med	5. 84.
af 320 Rbd. 80 Sk. Repr. fra 16 Febr. til	
11 Dec. 1830	10. 44.
af 291 Rbd. 64 Sk. Repr. fra 11 Dec. 1830	
til 26 Januar 1831	1. 47.
af 10000 Rbd. for $\frac{1}{2}$ Aar til 11 Dec. 1830	200. =
af 5400 Rbd. Solv for 1 Aar til	
11 Juni 1831, 216 Rbd. r. S.	
af 30000 Rbd. r. S. for et Aar til	
11 Juni 1831, 1200 Rbd. r. S.	
af 14000 Rbd. r. S. for et Aar til	
11 Juni 1831, 560 Rbd. r. S.	
af 120000 Rbd. Repr. for et Aar til	
11 Juni 1831	4800. =
af 80000 Rbd. Repr. for et Aar til	
11 Juni 1831	3200. =

tilsammen

1976. = 8222. 85.

5771. 93 $\frac{1}{2}$. 100220. 28 $\frac{1}{2}$.

U d g i f t.

Rebe Sølv.   Repræsenteriver.

Uaffordrede Branderstatninger, den 30 Sept. 1830 Rbd. Rep. 8905. 93. deraf er udbetalt for Aaret fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept. 1831 Rbd. Rep. 4247. 67.		
og udgaae de heri under Indtægten omhandlede uaffordrede Erstatninger for Brandskader ældre end 31 Dec. 1812, til Beløb	651. 61.	
tilsammen	4899. 32.	4899. 32.
	tilbage	4006. 61.
Erstatningen for de fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept. 1831 beviisliggjorte Brandskader beløb	9709. 4.	
deraf er udbetalt	9062. 5.	9062. 5.
	tilbage	646. 95.
For Lønninger, Enkepensioner, m. m. for Aaret fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept. 1831, beløber Kjøbstædernes Andeel, efter disses Assurance- Summer i Forhold til Landets, overeensstemmende med kongl. Re- solation af 31 Oct. 1820		1243. 54.
U n m. I Medhold af kongl. Resolution af 29 Februar 1792 var til ovenmeldte Lønninger m. v. *) bevilget af Contingentet af As- surance-Summen:		

den 30 September 1830	Rbd. Rep. 1165. 90.		
den 21 Marts 1831	1176. 88.		
	tilsammen Rbd. Rep. <u>2342. 82.</u>		
Post- og Bærepenge			102. 21.
Lønnen til Cancelliets Kasserer, ifølge kongelig Resolution af 9 Jan. 1830 for Aaret fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept. 1831			105. =
For Trykningen, Indheftningen m. v. af Kjøbstædernes Brandforsikrings Regnskab for Aaret til 30 Sept. 1829			100. 46.
Endvidere er udbetalt:			
Bevilgede Laan:			
a) imod første Prioritet's Panteret i en Land- eiendom	Rbd. r. C. 3000.		
b) til Hjørring Kjøbstad	Rbd. Rep. 1200.		
	tilsammen _____	3000. =	1200. =
Folio-Penge til National-Banken for Aaret 1830		16. =	16. =
Beholdning Contant, den 30 Sept. 1831		2755.93 $\frac{1}{2}$.	83491.62 $\frac{1}{2}$.
		Rateris Rbd. <u>5771.93$\frac{1}{2}$.</u>	<u>100220.28$\frac{1}{2}$.</u>

*) Coll. Tid. for 1832, Side 455, indeholder nærmere Forklaring om hvorledes kun en Deel af det Bidrag, som denne kongelige Resolution hjemler, virkelig udredes.

	Rede Sølv.	Repræsentativer.
Transport	5771. 93 $\frac{1}{2}$.	100220. 28 $\frac{1}{2}$.

Nota. Ovennævnte Beholdning tilligemed det Beløb, hvormed den efter den 30 Sept. 1831 er forøget, er gjort frugtbringende ved Udlån, imod første Prioritets Panteret i faste Eiendomme:

- a) i komplette Jordegodser . . . . . Rbd. Rep. 95000.
 b) i andre faste Eiendomme . . . . . Rbd. r. S. 3000. 20000.
 Disse Beløb ville, som Følge deraf, blive omhandlede i Regnskaberne for de respective Aar, hvori Udlånene have fundet Sted.

<u>5771. 93$\frac{1}{2}$.</u>	<u>100220. 28$\frac{1}{2}$.</u>
--	--

Kassens Status den 30 September 1831.

A. i Sølv.

Eier: i Obligationer, efter Status den 30 September 1830	6100. =
Har tilgode: Contingent-Restancer	797. 89 $\frac{1}{2}$.
Uf den under Status den 30 Sept. 1830 nævnte Fordring paa 300 Rbd., til Rest	200. =
	<u>Rbd. 7097. 89$\frac{1}{4}$.</u>

B. i rede Sølv.

Eier: i Obligationer, efter Status den 30 September 1830 . . . . . 44000. =
 Hvortil kommer:

Den for Ublaantet i en Landeiendom udfædte Pante-Obligation stor	3000.	=
tilsammen	47000.	»
Beholdning Contant	2755.93 $\frac{1}{2}$	
Har tilgode: hos Amtsforvaltere, efter Status den 30 September 1830	108.62 $\frac{1}{2}$	
for Renter:		
af ovennævnte Pante-Obligation stor 3000 Rbd. r. S., for $\frac{1}{2}$ Aar til 11 Juni 1831	60.	=
	Rbd. 49924.60.	

C. i Repræsentativer.

Oier: i Obligationer, efter Status den 30 September 1830	209457.64 $\frac{3}{4}$
Beholdning Contant	83491.62 $\frac{1}{2}$
Har tilgode: Contingent-Rescancer:	
a) for Terminer ældre end 30 September 1830	7992.49 $\frac{1}{2}$
b) samt for 30 September 1830 og 31 Marts 1831	8438.62.
hos Amtsforvaltere, efter Status den 30 September 1830	tilsammen
	16431.15 $\frac{1}{2}$
	23279.44 $\frac{1}{2}$

Nota. Af denne tilgodehavende Summa har en enkelt Amtsforvalter, eller nu hans

Sterbboe at tilsvare 20000 Rbd. Sedler, see Coll. Lib. for 1830 Side 30 og 31.

For det anførte Beløb med Renter 4 pCt. pro Anno fra 18 Aug. 1829 indtil Udlæg eller Betaling skeer, er Brandforsikringen, ved senere affagt Skifte-Decission,

Renteris Rbd. 332659.91 $\frac{1}{2}$.

Repræsentativer.

Transport Rbb. 332659. 91 $\frac{1}{8}$.

Kjendt berettiget til, som legal Pante-Creditor, at nyde Betaling i Boet efter dette Beskaffenhed.

Berigtigelsen af den øvrige hos Amtsforvaltere tilgodehavende Summa i Repræsentativer saavel som foranførte Beløb i rede Sølv beroer paa Slutningen af de Vedkommendes Boer.

for udbetalte Laan, efter Status den 30 September 1830	10640. 80.	
derpaa er tilbagebetalt	10029. 16.	
	igjen <u>611. 64.</u>	
hvortil kommer	1200. "	
	er <u>1811. 64.</u>	

nemlig:

Laanet til Nykjøbing Kjøbstad paa Morsø	320. "
— til Hjørring Kjøbstad, tilstaaet ifølge Collegii Ordre af 13 Mai 1828, til Rest	291. 64.
— til sidstnævnte Kjøbstad, tilstaaet ifølge Collegii Ordre af 16 April 1831	1200. "
	er anførte <u>1811. 64.</u>

For Renter:
efter Status den 30 September 1830:

a) fra Nykjøbing Kjøbstad paa Morsøe . . . . . 6. 38.
 Hertil kommer Renten af 320 Rbd. Repr. for 1 Aar til 11 Juni 1831 . . . . . 12. 76.
 -----
 er 19. 18.

b) fra Hjerring Kjøbstad, 4 Rbd. 4 Sk., som udgaae, da dette Beløb
 indbefattes under de heri til Indtægt beregnede Summer af Restbeløbet
 af det denne Kjøbstad tilstaaede første Laan.

Derimod tilkommer Renten af Restbeløbet af dette Laan, 291 Rbd. 64
 Sk. Repr., fra 26 Januar til 11 Juni 1831 . . . . . 4. 33.
 -----
 tilsammen ----- 23. 51.

 Rbd. 334495. 14 $\frac{1}{2}$.

Kassens Skyld til den 30 Sept. 1831:

Uaffordrede Erstatninger:

a) for Brandskader ældre end den 30 Sept. 1830 . . . . . Repr. 4006. 61.

b) for beviisliggjorte Brandskader i Aarets Løb fra 1 Oct. 1830 til 30 Sept.
 1831 . . . . . Repr. 646. 95.

-----
 tilsammen ----- Repr. 4653. 60.

Uaffordret formegat betalt Brandcontingent efter Status den 30 Sept.

1830 . . . . . — 1. 50.

-----
 tilsammen Repr. 4655. 14.

Kassens Tilgodehavende fra den 1 October 1830 til den 30. September 1831 er saaledes formindsket med 308 Rbd. 25 Sk. Sølv, hvorimod dens Beholdning til samme Tid er forøget med 2020 Rbd. rebe Sølv og med 44779 Rbd. 85½ Sk. Repræsentativer, i hvilket sidstnævnte Beløb indbefattes 4252 Rbd. 33 Sk. Repræsentativer, som Kassens Skyld er mindre den 30 September 1831.

Med Hensyn til den i Anordningen for Almueskoler paa Landet af 29 Juli 1814 § 55 indeholdte Bestemmelse, at det, naar Torbegodseiere paa egen Bekostning have opbygget eller herefter opbygge anordningsmæssige Skoler, og vedligeholde disse uden nogen Udgift for Districternes Beboere, maa være tilladt, at Værdien af det Brændsel, som af dem skal leveres til bemeldte Skoler, lignedes paa Skoledistricternes Beboere efter den i § 56 indeholdte Bestemmelse, er Cancelliets Resolution begjært, om det paaligger Torbegodseiere, naar de i Medhold af førstnævnte § vedligeholde Skoler, ogsaa at vedligeholde sammes Udhuse.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 16 Juli, at det i Tilfælde som det omhandlede ogsaa paaligger vedkommende Jordegodsbeier at vedligeholde Skolernes Udhuse, da der til en anordningsmæssig Skolebygning hører Udhuus, efter § 52 i Anordningen for Almue-skoler paa Landet af 29 Juli 1814.

En Kjøbmand, som var tiltalt for Overtrædelse af Forordningen 13 Februar 1775, i det et ham tilhørende Partie Dynevaar og Pudevaar var anholdt hos en omreisende Handlende, uden at denne ved Anholdelsen kunde producere den ved bemeldte Anordning befalede Legitimation, begjærede den affagte Overpolitirets-Dom, hvorved de anholdte Varer confiskeredes, og Beløbet, hvortil de efter loblig Dmgang maatte udbringes, med Fradrag af 6 pCt. til vedkommende Soldvæsen, tilkjendtes Anholderen, indanket for Høiesteret som en offentlig Sag. I denne Anledning indstillede vedkommende Overøvrighed til Cancelliets Resolution, om Sagen saaledes kunde indankes paa den ved Forordningen 7 Juni 1760 foreskrevne Maade, og Collegiet svarede derpaa i Skrivelse af 20 Juli, at da

der under Sagen ikke er Spørgsmaal om corporlig Strafs
 Anvendelse eller om Mulcter, som eventualiter ere
 Gjenstand for Afsoning, saa kan Tilstalte ikke fordre, at
 det Offentlige skal foranstalte Overpolitierettens Dom prøv-
 vet for Høiesteret, men det maa være hans egen Sag
 at indanke samme.

En Amts- Skoledirection indstillede til Cancelliet,
 at den indbyrdes Underviisnings Tabellers Papning og
 Kliring ikkun forsaavidt maatte bekostes af Tabelkassen,
 som vedkommende Sognes specielle Skolekasser vare ufor-
 muende til at ubrede denne Udgift, men at den i modsat
 Tilfælde maatte afholdes af den specielle Skolekasse.

I denne Anledning svarede Cancelliet i Skrivelse
 af 20 Juli, at den nævnte Udgift i ethvert Tilfælde,
 i Overensstemmelse med § 1 i Fundatsen af 22 Decbr.
 1826, bør afholdes af Tabelkassen, da Reglen bør være
 eens for Alle, og Tabellerne ikke kunne ansees færdige
 til Brug i Skolerne, førend de ere klinede paa Pap,
 hvilket derfor synes at maatte høre med til Anskaffelsen.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Høie = Thaastrup Sognekald i Sjælland, efter gammel Angivelse 328 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Kaldet har 499 Tdr. tiendeydende Hartkorn, hvoraf 100 Tdr. ere henlagte til Amtsprovsternes Lønningsfond; af de øvrige 399 Tdr., gives i aarlig Tiende 330 Tdr. Byg. 2) Smaaredsel 120 Rbd. 3) Afgift af Mensalsgaarde 10 Rbd. 4) Dffer og Accidentser, 280 Rbd. 5) Til Præstegaarden hører en Jordlod paa 22 Tdr. Hartkorn, med 180—190 Tdr. Land, hvoraf 40 Tdr. drives af Præsten; det øvrige, som er bortforpagtet, giver aarlig omtrent 190 Tdr. Byg. Paa Præstegaarden hviler et Laan for Tiden stort 625 Rbd., der foruden Renter afbetales med 125 Rbd. aarlig. Enkepension udredes. Artilleriehest holdes.

2. Blegind og Høring Sognekald i Aarhus Stift, efter gammel Angivelse 220 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Begge Sognes tiendeydende Hartkorn udgjør 182 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr., hvoraf Præstetienden, tilligemed Præstens Andeel af Kongetienden, udgjør 153

Tdr. Byg. 2) Dvægtienden, 10 Rbd. Sølv. 3) Dffer
 og Accidentfer, 120 Rbd. 4) Af to Annergaarde, 5 Tdr.
 Byg. 5) Mannest og Smaaredsel, omtrent 11 Lpd.
 Ost, 6 Lpd. Brød og 58 Snefe Ug. 5) Præstegaardens
 Hartkorn udgjør 5 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdkr. med et Areal
 af 66 Tdr. Land; men af 12 Skpr. af dette Hartkorn
 udreder Sognepræsten alle tre Tiender til Præsten i Vibye.
 Enkension udredes.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 30. Den 27de Juli 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvíst, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

En Overørighed henstillede til Cancelliets Resolution, om Anordningen af 6 April f. A., angaaende Bygningers Opførelse i Kjøbstæderne, er at forstaae saaledes: at ikke blot Bygninger, som i nærmere end 10 Alens Frastand fra Nabens tilgrændsende Bygninger opføres, men ogsaa saadanne, som en Eier bygger ved Siden af hinanden paa egen Grund under samme Matricul-Nr., uden at sammenføies med de ældre, bør opføres med brandmurede Gable.

Fremdeles blev forespurgt, om det ikke maa ansees anordningsstridigt, at Gable, som skulle opføres af Brandmuur »til Gavlens øverste Spids», brækkes ved Tagstjægget og foroven blive almindeligt Tegtag, saavel som om det ikke er ulovligt at sætte Vinduer i Gavlene.

I denne Anledning har Cancelliet svaret i Skrivelse af 20 Juli sidstleden, at Anordningens § 14 Lit. B. ei er anvendelig paa Bygninger, der ere over 10 Alen fra de til Naboegrunden hørende Bygninger, om de end komme nogen af de paa samme Eiendom opførte Bygninger saa nær som 10 Alen. Skjøndt bemeldte Lovsted begynder med de almindelige Udtryk »Alle Gavl- vægge i Bygninger, som herefter opføres, skulle fra Grunden af være af Brandmuur i det mindste af en Steens Tykkelse lige til Gavlens øverste Spidse», saa forklæres dette dog saaledes nærmere ved de paafølgende Bestemmelser, at det ei kan strækkes videre end til de Bygninger, som opføres i en Afstand af mindre end 10 Alen fra Naboens Grund, ligesom og en saadan udstrakt Indstrækning i sig vilde være mere byrdefuld og til Opnaaelsen af Anordningens Hensigt mindre fornøden. Hvad de øvrige opkaftede Spørgsmaale angaaer, saa bør de Gavl- vægge, der skulle opføres af Grundmuur, i Overensstemmelse med fornævnte Anordning, være af saadan Muur lige til den øverste Spidse, hvorimod det ikke kan formenes at Vinduer anbringes i samme.

Endvidere er med Hensyn til Forordningen 6 April f. A. Cancelliets Resolution begjært i Anledning af de imellem en Bygningscommissions Medlemmer opstaaede ulige Meninger om hvorvidt det kan tillades Eieren af et Huus at opføre Sidevæggene af Bindingsværk,

Kjondt Huset ikke er beliggende 10 Alen fra Naboehuset, hvilket ligeledes har samme Eier.

Herpaa har Cancelliet svaret, ligeledes i Skrivelse af 20 Juli, at Sidevæggene bør, da det samme maa gjælde om dem, som om Gavl-vægge, der vende mod Naboens Grund*), opføres af Grundmuur, i hvilken Henseende den Omstændighed, at de tvende Naboehuse, der isvrigt, efter hvad der maatte antages efter Forespørgselen, ere ganske særlige Eiendomme, for Tiden ere i samme Mand's Eie, ei kan gjøre Forandring.

En i Skoemagerprofessionen oplært Person, som ønskede at ernære sig ved sit Haandværk i den Kjøbstad, hvori han er boesat, men hvilket Skoemagerlauget sammesteds vilde formene ham, indgav et Andragende til Overøvrigheden, hvori han udbad sig Resolution for, om han ikke er berettiget til at arbejde med egne Hænder i Skoemagerprofessionen, uden at gjøre Prøvestykke, eftersom han har været udstrebet til Soldat, men formedelst Svagelighed er meddeelt Uffr.d.

Da Sagen af Overøvrigheden forelagdes Cancelliet, svarede Collegiet i Skrivelse af 23 Juli sidstleden, at den omspurgte Rettighed, som den Paagjeldende formeente at hjemles ham ved Patent 24 Januar 1738, ikke kan tilkomme ham. Patentet kan nemlig hverken

*) See Collegial-Tidenden for 1832 Side 730 og 731.

efter dets ratio eller dets Indhold i Almindelighed anvendes paa det udskrævede Mandſkab, der formædelst Svagelighed forløves. Ligesom der ikke behøves nogen Opmuntring for dette Mandſkab til at indtræde i Tjenesten, hvilket paaligger dem som Pligt, ſaaledes behøves heller ingen særdeles Forſorg for deres Subſiſtents efterat de ere udtraadte af Tjenesten, da Beſkaffenheden af deres Tjeneste ikke er dem til Hinder i at finde Erhverv paa ſamme Maade, ſom om de aldrig havde været i Tjeneste. Forſaavidt de ved ſelve Tjenesten tage Skade, erholde de og Penſion, ſom, naar de blive paa Landet, eller, forſaavidt de ere Haandværksvende, ville arbejde i denne Egenſkab, er en god Hjelp. Men desuden kræver Patentet i Almindelighed ſom Betingeſe for den i ſamme tilſtaaende Begunſtigelſe, at den Paagjeldende har ſtaaet i virkelig Krigstjeneste i 14 Aar, hvilket ikke kan ſiges at være Tilfældet med de udskrævede Landsoldater, og undtagelſesviis tilſtaaer det dem lige Rettighed, ſom imidlertid ere blevne behæftede med ſaadan Svaghed, formædelſt hvilken de maae quittede og ikke nogen Tid kunne blive dygtige igjen til Kongelig Tjeneste, ſaa at det alene vare de, hvis 14-aarige Tjeneste blev forhindret ved Svaghed, der ſkulde anſees ſom om de havde forrettet 14 Aars Tjeneste, hvoraf ligefrem følger, at de, der ikke ere beſtemte til at forrette 14-aarig Tjeneste, ei heller kunne vinde hiin Frihed ved Svagheden.

Da en Fattigcommissiön havde fundet sig anlediget til at meddele en i Sognet boende, men ikke ved treaarigt Ophold sammesteds forsørgelsesberettiget Huusmand, som har en vanvittig over 20 Aar gammel Søn, Understøttelse af Fattigkassen, henvendte Commissiönnen sig til Dverøvrigheden, for at faae Udgiften refunderet fra det Sogn, hvor Huusmanden med Familie maatte ansees at have vundet Forsørgelsesret, og dette Sogn tilpligtet at overtage Familiens fremtidige Forsørgelse, i hvilken Henseende ogsaa Dverøvrigheden afgav Resolution. Den paagjældende Fattigcommissiön, som ifølge heraf skulde overtage Forsørgelsen, ønskede imidlertid Sagen foredraget for Cancelliet, fordi den antog, at Huusmanden ikke kunde ansees virkelig trængende, da han, efter Udvisende af en Registreringsforretning, som blev foranstaltet afholdt til Sikkerhed for Fattigvæsenet, eiede et lidet Huus, Creaturer, Indboe og endog en udestaaende Fordring af 50 Rbd. Commissiönnen formeente endog, at det derefter kunde drages i Tvivl, om det var nødvendigt at understøtte den vanvittige Søn, men meente i al Fald, at Spørgsmaalet herom ikke vedkom det om Faderens Forsørgelse.

Samtidig hermed indkom til Cancelliet et Andragende fra Faderen, hvori han besværede sig over ved den forommeldte Registreringsforretning at være betaget Raadigheden over sine Eiendele.

Cancelliet har i Anledning af foranførte ved Skrivelse af 27 Juli tilkjendegivet vedkommende Dverøvrighed, at da Forældres Pligt til at forsørge deres affindige vorne Børn ikke er saa ubetinget, som den, der paaligger dem i Henseende til deres efter deres Alder umyndige Børn, i det Placaten af 19 November 1828 § 3 byder, at der skal tages Hensyn paa Forældrenes hele oeconomiske Forfatning, saaledes at der ikke paalægges dem større Bidrag til de affindige Børn, end de, uden at sættes ud af Stand til at opfylde deres øvrige Pligter, kunne taale, saa følger heraf, at Fattigvæsenet kan komme til at yde Understøttelse til vanvittige Individier, uden at dette kan ansees som nogen personlig Hjælp for Forældrene og som saadan komme i Betragtning ved Bestemmelsen af disses Forsørgelsestid. Paa Grund heraf fandt Cancelliet, at den interimistiske Hjælp, som i det her omhandlede Tilfælde var ydet af Sognet, hvori Faderen boer, ikke kunde bevirke nogen Afbrydelse af hans Udgang til eventuel Forsørgelse af bemeldte Sogn efter treaarigt Ophold sammesteds, da det ikke kunde betvivles, at han for Tiden er i Stand til at underholde sig selv, hvorimod det overstiger hans Evne at bestride Underholdningen og Bevogtningen af den vanvittige Søn, til hvem altsaa det andet Sogn, der for dennes Vedkommende maatte ansees som den forsørgelsespligtige Commune, herefter vil have at udrede et passende Bidrag efter Dverøvrighedens Bestemmelse, ligesom det har at refundere

hvad der allerede i det omhandlede Niemed er udredet af Sognet, hvori Faderen boer. Efter det Anførte resulterede fremdeles Cancelliet, at den foretagne Registreringsforretning ikke burde være Faderen til Hinder i at disponere over sit Gods, og at den af samme foretagne Tinglæsning burde annulleres*).

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Hee Sognekald i Ribe Stift; efter gammel Angivelse 300 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden af Hee Sogns 410 Tdr. Hartkorn erlægges med $1\frac{1}{2}$ Skp. Rug og $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg, pr. Tde. Hartkorn. 2) Qvægtienden omtrent 10 Rbd. 3) Dffer og Accidentser, omtrent 60 Rbd. 4) Præstegaardens Hartkorn udgjør 17 Tdr., 5 Skpr., 1 Fdkr., 2 Alb. 5) Af en

*) Det var under Sagen blevet anført til Fordeel for det Sogn, hvori Faderen boede, at Sønnen, som vanvittig, efter Cancelliets Skrivelse af 13 Novbr. 1821 (i Cancelliesecretair Ussings Samling), ikke ved treaarigt Ophold kan vinde Forsørgelse som selvstændig Person. Men deraf følger ingenlunde, at en affindig Persons Forsørgelsested ubetinget skal falde sammen med Faderens; en Saadan vil derimod være at forsørge enten der, hvor han inden sin Affindighed sidst i tre Aar har havt Ophold og ernæret sig, eller og, hvis dette ingensteds har været Tilfældet, af FødeCommunen. Denne samme Commune vilde *in casu* og have været Faderens Forsørgelsestid, dersom han i Diebliffet havde været trængende, men dette var ikke Tilfældet, og, hvis han i Tiden, efterat have ernæret sig i tre Aar eller derover i det Sognedistrict, hvori han eiede Huus, maatte blive trængende, saa maatte dette District, den hans vanvittige Son af et andet District givne Hjælp uagtet, blive det rette Forsørgelsestid for ham og de Personer, som efter Placat 14 December 1810 §§ 10. og 11 følge ham i Forsørgelsestilfælde.

for bortsolgt Annex og Mensalgods, blandt Stiftets offentlige Midler udsat Capital 604 Rbd. hæver Præsten Renten. 6) Leie af Kurmehuus, 6 Rbd. årlig. Landseneerhest holdes. Enkepension bliver at svare.

2. Eltang og Bilsrup Sognekald i Ribe Stift, efter gammel Angivelse 500 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden af Eltang Sogn, 260 Tdr., 4 Skpr. Hartkorn, udgjør 52 Tdr. 1 Skpr. Rug, 86 Tdr. 3 Skpr. Byg, 95 Tdr. 2 Skpr. Havre. I Kjørven hæves: 1 Tde. 2 Skpr. Rug, 1 Tde. 4 Skpr. Byg og 1 Tde. 4 Skpr. Havre. 2) Korntienden af Bilsrup Sognes 112 Tdr. 6 Skpr. Hartkorn, er 23 Tdr. $4\frac{1}{2}$ Skpr. Rug, 45 Tdr. $1\frac{3}{4}$ Skpr. Byg, 49 Tdr. $6\frac{3}{4}$ Skpr. Havre. I Kjørven hæves: 1 Tde. Rug, 1 Tde. 2 Skpr. Byg, 1 Tde. 2 Skpr. Havre. 3) Dvægtiende omtrent 29 Rbd. Solv. 4) Smaaredsel 1 Pd. Ost pr. Tde. Hartkorn. 5) Dffer og Accidentser omtrent 200 Rbd. 6) Præstegaardens Hartkorn er 7 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdkr. 1 Alb., med et Areal af 127 Tdr. Land. 7) Af en solgt Annexgaard høves årlig 15 Tdr. Byg, foruden alle 3 Tiender, og af Kjøbesummen 1000 Rbd. Solv oppebærer Præsten Renten. 8) Et Fæstehuus og 2 Leiehuse høves. Nationalhest holdes, og Enkepension bliver at udrede.

Den 19 Juli er H. Haffstrøms Udnævnelse til i Svensk-Norsk Consul i Helsingør Uhmans Fraværelse at udføre dennes Consulatforretninger, anerkjendt.

Pledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Hæe Sognekald i Ribe Stift, 300 Rbd. — Eltang og Bilsrup Sognekald i Ribe Stift, 500 Rbd.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 31. Den 3die August 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af!

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Dvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Angaaende Tilstanden af Revisionsvæsenet under det danske Cancellie nedlægger Collegiet aarlig allerunderdanigst Beretning, bilagt med vedkommende Contoirers Registraturer for Regnskabsaaaret, der begynder med 1ste April og slutter med 31te Marts, tilligemed en i tabellariff Form forfattet Extract af bemeldte Registraturer, hvori indeholdes specielle Forklaringer om og hvorvidt ethvert Regnskab er revideret eller uafgjort, og en sammendraget Udsigt over Revisionsvæsenets Tilstand saavel i ethvert Contoir isærdeleshed, som i alle Contoirer tilsammentagne.

Da det formodes ikke at ville være uden Interesse for Collegial=Lidendens Læsere, at blive nærmere bekendte med denne Deel af de under Cancelliet henlagte Administrations=Gjenstande, meddeles herved Hovedindholdet

af Collegiets under 1 Mai d. U. nedlagte allerunderdanigste Beretning for Revisionsaaret fra 1 April 1832 til 31 Marts 1833:

1. Tallet paa de Residentstadenes Deconomie m. m. vedkommende Regnskaber, hvilke ved det næstforegaaende Regnskabsaars Slutning efterledes uafgjorte, var 17, hvortil ere komne 19 nye Regnskaber for 1831, af hvilke 36 Regnskaber 14 henstode uafgjorte, i det 10 af disse beroe paa Revision og de øvrige 4 paa Indsendelse.
2. Revisionen af Regnskaberne for Herlufsholms Skole og Gods, for Kjøbenhavns og Helsingøers Borger-væbningskasser, for Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset paa Christianshavn, for Møens Tugt- og Forbedringshuus, samt for de hos Cancellie-Kassereren beroende Deposita er aldeles tilendebragt*).
3. De under Contoiret for Skifterne og de offentlige Stiftelses Midler ved allernaadigst Resolution af 19 November 1828**) henlagte offentlige Stiftelses Regnskaber have udgjort et Antal af 101, hvilke

---

*) Ovennævnte under Nr. 2 anførte Regnskaber ere henlagte under Pupilcontoiret for Sjællands, Fyens og Lolland-Falsters Stifter, og blive derfor, da de øvrige under dette Contoir henlagte Regnskaber høre under Nr. 4, her opførte som en særlig Classe af Regnskaber.

**) See Coll. Lib. for 1829 S. 387—402.

alle ere afgjorte, saa at ingen beroer paa Indsendelse eller Revision *).

4. Tallet paa de Regnskaber, der indeholde Rigtighed for Bestyrelsen af Umyndiges Midler, har for de 3 Contoirer, hvorunder disse Regnskabers Revision henhører, tilsammenlagt været 493, hvoraf 3 ere uafgjorte, idet 1 af disse beroer paa Revision og de øvrige 2 paa Indsendelse.

Med Hensyn til de Regnskaber, hvis Afgjørelse, i Overeensstemmelse med foranførte, beroe paa Revision eller Indsendelse, bemærkes følgende:

Ursagen til, at Revisionen ikke med Hensyn paa den under første Punkt omhandlede Klasse af Regnskaber har kunnet være saaledes at fremme som de øvrige Grene af den under Cancelliet hørende Revision, hvoriblandt den, som omhandles under Nr. 3, er henlagt under samme Revisions-Contoir, som hine kjøbenhavnske Regnskaber, ligger deels i nogle af disse Regnskabers Vidtløftighed, deels i den Omstændighed, at adskillige af dem, inden de afgives til Revision under Cancelliet, først ere Gjenstand for Revision af Stadens 32 Mænd, hvilken Revisions Udsættelser meddeles vedkommende Regnskabsførere til Besvarelse, og derefter videre behandles af Revisionen, saa at slige Regnskaber ikke kunne tilhændekomme Can-

---

*) I næste Nr. vil blive meddeelt en udførlig Forklaring om disse Stiftelsers Status efter de seneste Regnskaber.

celliets Revisioner førend langt inde i Revisionsaaret, og, som det ovenanførte viser, stundom end ikke indkomme i sammes Lob. Men derhos har en særegen Omstændighed i nogle Aar været i Veien for Kjøbenhavns Regnskabers Revision, nemlig at de Hovedkasseregnskaber, som skulde aflægges af den forhen constituerede Kasserer ved Ræmmeriets Kasserer-Contoir, Cancellie-Secretair Lubecker, formedelt den mod denne anlagte Sag, og de Retstviftigheder, som derunder ere opstaaede angaaende Regnskabets Af-læggelse, tildeels og formedelt Sygdom, hvoraf han har lidt, først efter lang Tid ere indkomne; hvilket og har lagt Hindringer i Veien for at de følgende Aars Hovedkasseregnskaber endeligen kunde revideres.

Af de 3 under fjerde Punct anførte uafgjorte Regnskaber vedkommer det, der beroer paa Revision, Staden Kjøbenhavns Overformynderie for Ti-skrummet fra 19 December 1812 til 31 December 1831. Dette Regnskab, hvis Afslæggelse først blev forhindret ved den imod Overformynderie-Bestyrelsen anlagte Sag, senere ved Berigtigelse af det Ansvar, som den endelige i Høiesteret affagte Dom paalagde Vedkommende, og tilsidst ved de vidtløftige Omregninger af den ældre Masses Capitaler *), som bemeldte Dom gjorde fornødne, er indsendt til Cancelliet henimod Slutningen af sidst afvigte Aar.

---

*) See herom Coll. Tid. 1830' Side 139—150.

Efter bemeldte Regnskabs Udvisende udgjør den fælles
Maasens Capitaler :

	rede Sølv.		Sølv.		S. og D.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
	1370416.	72.	1907837.	20.	116268.	56 $\frac{1}{2}$.
De enkelte Bærges- maals Capitaler	2055280.	15.	2633357.	49 $\frac{1}{2}$.	235542.	69.
tilsammen	3425696.	87.	4541194.	69 $\frac{1}{2}$.	351811.	29 $\frac{1}{2}$.

Det andet under samme Punct anførte uafgjorte Regnskab vedkommer en Kjøbstad, hvis Overformyndere Cancelliet, efter et af Oversøvrigheden understøttet Andragende, har givet Tilladelse til at maatte aflægge Regnskabet for 1831 under Et med det for Aaret 1832. Det tredie under samme Punct anførte uafgjorte Regnskab vedkommer et Gods, og er nu, efter indkommen Anmeldelse, afleveret til Paategning af Amtet.

Tallet paa samtlige i sidst afvigte Regnskabsaar i vedkommende Contoirer reviderede Regnskaber er 621, og Tallet paa de for samtlige tilbagelagte Regnskabsaar uafgjorte Regnskaber, forsaavidt sammes Afgjørelse beroer enten paa Indsendelse eller Revision, er 17, hvoraf 6 beroe paa Indsendelse og 11 paa Revision.

Fra det danske Cancellie er den 3 August afgaaet følgende Circulair = Skrivelse til samtlige Amtmænd i Danmark:

Da de i den senere Tid i Byerne opførte, saakaldte Luftvarme-Apparater let kunne foranledige Ildbrand, og det saameget mere, som de, til hvem Slutning og Redning er overdraget, ere ubekjendte med flige Indretninger, og det desuden er stridende mod de Anordninger, der byde at indrette Bygninger og Ildsteder saaledes, at Ildbrand saavidt muligt forekommes, om det blev tilladt Enhver, at benytte denne Opfindelse til Opvarming, saaledes som det bedst convenerede ham, og uden at det Offentlige kunde have nogen Garantie for, at dermed ingen Fare var forbunden, saa har Cancelliet fra en Overøvrighed modtaget et af en Retsbetjent, efter Overlæg med vedkommende Brandrets Medlemmer, gjort og af Stedets Bygningscommission tiltraadt Forslag.

Efterat have taget dette Forslag, tilligemed den af Brandcommissionen i Kjøbenhavn derover indhentede Betænkning, i nøieste Overveielse, undlader Man ikke, til behagelig Underretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende, herved tjenstlig at tilmelde (Titul) at det, under den i Anordningen af 6 April 1832 § 14 bestemte Mulct, ikke kan tillades Nogen at anlægge saadanne Luftvarme-Apparater, uden at have gjort Anmeldelse derom, i Kjøbstæderne til Brandvæsenet og Bygningscommissionen, og til samme indleveret Tegning; og først efterat Bygningscommissionens, med Amtmandens Approbation forsynede, skriftlige Bestemmelse er erhvervet, kan det tillades, at der begyndes med Opførelsen.

Donen bør behørigt omgives med een Steens Muur i en saadan Afstand, som efter Localet's Beskaffenhed er nødvendig, for at den Luft, der omgiver Donen, kan opvarmet, fordeles til Localet, der skal opvarmes, og Fyr-Anlægget og Røg-Afledningen maae betrygges efter sædvanlig Forskrift for Ildsteder, ligesom og Rørene, der fordele den opvarmede Luft, maae anbringes af Metalplader, og disse fjernes fra alt Træværk eller Gibsdække i en Afstand af 10 à 12 Tommer; Donen bør derhos ikke alene paa Siderne være omgivet med Muur, men endog foroven være sluttet med hvælvet Kappe, og Gulvet være belagt med Steen eller Fliser.

Naar Apparatet først engang, efter ovennævnte Bestemmelser, behørigt er indrettet og synet af Vedkommende, maa der aldeles ingen Forandring dermed foregaae førend en ny, med det Ovenansførte overeensstemmende, Anmeldelse derom er skeet, og Approbation erhvervet.

Paa Landet ville foransførte Regler og være anvendelige, med den Modification, at det der bliver til Branddirecteuren, de Vedkommende, der ville anlægge Luftvarme-Apparater, have at henvende sig, og som, med Amtmandens Approbation, har at tage den fornødne Bestemmelse.

Den 26 Juli er Grosserer W. Dunsfeldt i Kjøbenhavn erkjendt som Fransk Vice-Consul og Consular-Agent sammesteds.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Starup og Nebel Sognekalb i Ribe Stift, 350 Rd. — Dlos, Vesløs og Arup Sognekalb i Aalborg Stift, 330 Rd. — Understed og Karup Sognekalb i Aalborg Stift, 300 Rd. — Ordineret Catechet og første Lærer-Embedet ved Borger-skolen i Kjerteminde. Løn 300 Rd. Solv, fri Bolig, samt 3 Favne Brænde til eget og 20 Læs Torv til Skolens Brug, Græsning og Foder til 2 Køer, foruden Høitidsoffer af Kjerteminde Kjøbstad og Annæret Drigstrup.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 20 Juni er Krigsraad og Chef for Revisionscontoiret under General-commissariats-Collegiet, M. C. Rehder; Justitsraad og Fuldmægtig i Generalstabens Bureau, J. J. Bruun, og Justitsraad og første Cancellist i samme Bureau, A. C. Andersen, befikkede til virkelige Justitsraader.

Collegial-Tidende.

-Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

~~X~~ Nr. 32. Den 10de August 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Collegial-Tidendens Udgivere meddelte i sin Tid dette Blads Læsere*) en under 29 November 1828 afgiven

*) vide Col. Tid. for 1829 pag. 387 sequ. Det maa, blandt andet, have i Erindring, at, ligesom ovenmeldte Revision ikke vedkommer de Stiftelser, saasom Hospitalet og Kirker, hvis Midler bestyres af en local, Stiftsøvrigheden eller anden saadan Autoritet underordnet Inspection eller Administration, der aflægges Regnskab til denne overordnede Autoritet, saaledes ere og de geistlige Enkeskaber undtagne, saa og enkelte af Overøvrigheden bestyrede Kasser, for hvilke der allerede forhen blev aflagt Regnskab til Cancelliet, hvoraf Revision besorges af særlige Revisorer. Fremdeles henvises her til Cancelliets Circulaire af 7 Juli 1832 (Coll. Tid. for f. U. Side 557—562), hvorefter Amtsfattigkassernes Regnskaber, paa hvilke den ved allerhøieste Resolution af 29 November 1828 befalede Revision og Decision ogsaa anses anven-

allerhøieste Resolution, hvorved, med de deri anførte Modificationer, Regnskaberne for alle Midler og Stiftelser, som umiddelbar bestyres af Stiftsøvrigheden eller anden lignende Autoritet, bleve henlagte under Revision i Cancelliet og Decision af dette Collegium; ligesom man og udviklede de Motiver, paa hvilke denne Resolution var bygget. Efterat dette Anliggende er blevet ordnet ved den nu i 3de Aar foretagne Revision, vil det formentlig ikke være uden Interesse for det Offentlige at lære at kjende Omfanget af dette Arbeide, og Totalbeløbet af de Midler, hvis Betryggelse og fundatsmæssige Bestyrelse ved den saaledes etablerede Revision er tilsigtet.

For at simplificere Arbeidet saa meget som muligt, og bringe Ænsformighed tilveie i Regnskabsføringen, fandt Collegiet, efterat det første Aars Regnskaber, hvis Antal var 229 Stkr., vare indkomne, og man derved havde faaet behørigt Oversyn, det hensigtsmæssigt at foreskrive en vis Form for Regnskaberne, hvorved kunde erholdes saavel en samlet Oversigt over alle de under hver enkelt Autoritets Bestyrelse staaende Midler, som en speciel Udfigt over hver enkelt Stiftelses Andeel i den samlede Capital, paa hvilken sidste Rigtighed maatte gjøres for Indbetalingen af Stiftelsens Renter og andre muelige

---

delig, først ere befalede indsendte fra 1832 af, saa at følgelig disse Kasers Midler ikke indbefattes under den efterfølgende Oversigt, der kun angaaer Aarene 1892 til 1891.

Indtægter, samt for Anvendelsen af disse efter de for hver enkelt Stiftelse især gjeldende Regler. Til den Ende blev et Schema udarbejdet*), og omsendt til samtlige Vedkommende, for at følges i Fremtiden, dog med saadanne Modificationer, som enkelte Stiftelsers Natur kunde gjøre fornødne. Da denne Foranstaltning bevirkede, at der ikke længete aflagdes Regnskab for hver enkelt Stiftelse; men at der imod alle Stiftelser under en og samme Bestyrelse inddrøges i eet Regnskab, saa er som Følge heraf Regnskabernes Antal nu kun 101 Stkr., hvilket Tal vil blive noget mindre, da Schemaet endnu ikke allevegne nøiagtigen er taget til Følge.

Af de Hans Majestæt allerunderdanigst forelagte aarlige Beretninger om Revisions-Arbejds Fremme under Collegiet udbrages, forsaavidt disse Stiftelser vedkommer, følgende schematiske Udsigt:

---

*) Dette Schema, som af Mangel paa Plads ikke her aftrykkes, vil blive meddeelt i næste Nummer.

Fra hvilken Autoritet Regnskabet aflægges.	Beløbet af Capitalerne ved Udgangen af Aaret 1829.				Beløbet af Capitalerne ved Udgangen af Aaret 1830.				Beløbet af Capitalerne ved Udgangen af Aaret 1831.			
	R. S. ell. S.		S. og T.		R. S. ell. S.		S. og T.		R. S. ell. S.		S. og T.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Rjøbenhavns Magistrat	464007	32	12350	.	467097	9	16850	.	481212	32	16850	.
Børgerne for den danske Garnisons Kirke.	21300	.	500	.	22600	.	.	.	21000	.	.	.
Forstanderen for Frederiks tydske Kirke.	.	.	.	.	10940	.	1400	.	10940	.	1400	.
Stiftamtmanden og Biskoppen over Sjæl- lands Stift	33019	5	8530	84	32882	77	8716	60	29155	29	12583	58
Biskoppen i Sjællands Stift	18386	60	7807	83	18582	36	8680	25	17753	12	10107	93
Patronerne for Høeskilde adelige Tomfrue- Kloster	197826	75	2500	.	197826	75	2500	.	197826	75	6000	.
Rjøbenhavns Amts Skole-Direction . . .	200	.	.	.	383	.	.	.	383	.	.	.
Frederiksborg Amts Fattig-Direction . .	1500	.	.	.	.	.	3259	31	3069	67	93	67
Hillerød Hospitals-Direction	.	.	.	.	27680	.	581	12	27590	60	300	.
Holbøks Amts Fattig- og Skole-Direction.	9350	64	.	.	9338	40	.	.	9488	63	.	.
Sorø Amts Fattig-Direction	.	.	.	.	.	.	.	.	200	.	.	.
Sorø Amtmand i Forening med andre. Directionen for den ostensfeldske Stiftelse i Næstved	.	.	.	.	.	.	.	.	4925	.	2500	.
Nota. Denne Stiftelse eier, foruden den ansførte Capital, en Gaard, Sorte- brødre-kloster kaldet. Forjaavidt Localet deri ikke afbenyttes af	30110	.	.	.	29920	.	.	.	29920	.	.	.

Fra hvilken Autoritet Regnskabet aflægges.	Beløbet af Capitalerne ved Udgangen af Aaret 1829.				Beløbet af Capitalerne ved Udgangen af Aaret 1830.				Beløbet af Capitalerne ved Udgangen af Aaret 1831.			
	R. S. ell. S.		S. og T.		R. S. ell. S.		S. og T.		R. S. ell. S.		S. og T.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Transport	114755	53	82091	90	118949	22	93764	90	120499	34	107056	95
Ødense Amts Fattig- og Skole-Direction.	11800	.	160	.	11800	.	160	.	11800	.	160	.
Provsten i Baag og Vends Herreder .	2050	.	.	.	2250	.	.	.	2250	.	.	.
Besidderen af Grevskabet Muckabell.												
NB. Muckabell'ske Fideicommis . . .	18560	40	7703	4	18833	51	8494	3	18833	51	8494	3
Svendborg Amt	.	.	2000	.	.	.	2000	.	.	.	2000	.
Laalands-Falsters Stiftsøvrighed . . .	9421	48	1410	20	9421	48	3623	5	9379	.	3666	85
Laalands-Falsters Stifts Biskop . . .	431	54	210	90	431	54	210	90	431	64	210	90
Stiftamtmanden i Laalands-Falsters Stift og Provsten paa Falster . . .	1200	.	.	.	1200	.	.	.	1200	.	.	.
Besidderen af Grevskabet Christiansøde.	172972	14	2983	.	182350	36	3558	.	186647	14	3558	.
Stiftamtmanden og Biskoppen i Aalborg Stift	14781	93	3126	20	15339	1	5565	30	15339	1	5565	30
Biskoppen over Aalborg Stift i Forening med andre	4917	23	1006	24	5483	80	1083	58	5483	80	1083	58
Aalborg Stifts Biskop alene	5632	59	1442	91	6736	42	1305	84	6736	43	1305	84
Stiftamtmanden i Aalborg Stift	322	40	.	.	322	40	.	.	422	40	.	.
Aalborg Amts Fattig-Direction	12299	39	1160	56	11250	40	2817	30	11714	30	1412	13
Aalborg Amts Skole Direction	5333	18	1017	37	5279	55	1092	14	5129	44	1424	81
Biborg Stiftsøvrighed	16713	61	1081	67	16565	55	1293	20	16377	56	1113	23

Viborg Stifts Biskop	10603	80	. . . .	10603	80	. . . .	10603	80	
Viborg Stifts Biskop i Forening med andre	2436	18	100 .	2436	18	100 .	2436	18	100
Kammerherre Baron Juel Nysensteen, Thaarupgaardske Stiftelse	100839	7	3212 84	101079	7	3248 56	101244	65	3284 90
Narhuus Stiftsøvrighed	273450	8	84403 82	256553	62	75243 33	244119	19	83153 63
Stiftamtmanden i Narhuus Stift . .	1721	61	67 77	1639	31	67 87	1679	81	73 2
Narhuus Stifts Biskop	582	57	73 2	469	36	82 42	591	22	92 22
Narhuus Stifts Biskop i Forening med andre	870	42	1 43	870	42	1 43	870	42	1 43
Ribe Stiftsøvrighed	195219	50	18750 16	202932	25	18121 76	207770	32	7796 84
Ribe Stifts Biskop i Forening med andre.	4475	67	. . . .	4475	67	. . . .	4475	67	
Ribe Magistrat	10535	.	. . . .	10535	.	. . . .	10535	.	
Ribe Magistrat og Stiftsprovsten . .	2112	48	. . . .	2112	48	. . . .	2112	48	
Besidderen af Grevskabet Schackenborg.	2000	.	. . . .	2000	.	. . . .	2000	.	
Tilfammen	2029834	50	212003 35	2072463	21	221833 89	2085173	67	231554 2

Det vil af denne Udsigt bemærkes, at Capitalformuen under nogle Stifter er formindsket i Løbet af disse 3 Aar. I den Anledning maa det bemærkes:

- a) Foruden de Midler, der efter deres Bestemmelse skulle bestyres umiddelbart af Stiftsøvrighederne, ere ogsaa Tid efter anden ikke faa Capitaler, der tilhøre Stiftshospitalerne og Kirker i Kjøbstæderne, komne ind under Stiftsdirectionens umiddelbare Bestyrelse, istedetfor at Forstandere, Inspecturer og Kirkeværger skulde bestyre Midlerne under Directionens Overtilsyn. Aarsagen hertil er at søge i, at deslige Midler, paa den Tid, de have været disponible til Ublaam, ikke af den locale Bestyrelse have kunnet anbringes, og derfor ere modtagne af Stiftsøvrigheden, for i Forbindelse med Capitaler under dens umiddelbare Bestyrelse at ublaanes i en fælles Obligation. Af de saaledes frugtbargjorte Capitaler ere i de senere Aar adskillige uddragne og gaaede tilbage under den locale Bestyrelse, og som Følge heraf udgaaede af Stiftsøvrighedens Regnskaber.
- b) Endeel Capitaler, navnlig i Ribe og Aarhus Stifter, ere gaaede tabte ved Realisation af Eiendomme, der paa den Tid, Ublaanene skete, gave anordningsmæssig Sikkerhed; men som, paa Grund af Tidsomstændighederne, ere i Tidens Løb blevne forringede; nogle Capitaler ere ogsaa tabte af Mangel paa vedbørligt Tilsyn fra de vedkommende Bestyreres Side; men

med Hensyn til disse sidste Tab er Reservation taget hos de Paagjeldende, eller, forsaavidt de ere døde, i deres Boer, til Stiftelsernes Fyldestgjørelse, saavidt denne kan erholdes.

Blandt de større Stiftelser, hvis Capitaler ere indbefattede i den her givne Udsigt, have Roeskilde adelige Jomfru-Kloster og Støvringgaards Kloster, hvilket sidstes Capitaler henhøre under dem, for hvilke Stiftsøvrigheden over Aarhus Stift aflægger Regnskab, ikke ubetydeligt Forbegods, for hvis Administration særskilt Regnskab aflægges.

Regnskabet for Roeskilde Klosters Forbegods viser, at samme staaer for Hartkorn:

fri Hovedgaardstaxt:

Uger og Eng . . .	17 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb.
Møllekylb . . .	6 — 5 — — — —
Bøndeskylb Uger og Eng	216 — 3 — 1 — 1 —
Klosteret eier desuden Svogerslev Sogns Kirketiende af Hartkorn . . .	163 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb.
matriculeret for	28 Tdr. 4 Skpr.

Uf disse Klosterets Eiendomme beløbe Indtægterne fortiden: Penge . . . 370 Rbd. 1 Mk. S. og L.

Rug 52 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdkr.

Byg 421 — — — 2 —

Havre 68 — 7 — 2 —

Uf Svogerslev Sogns Kirketiende ere 39 Tdr. 4 Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb. Hartkorn bortaccorderede til

nuværende Fæstere for deres Livstid mod 29 Ldr. $6\frac{1}{2}$ Skpr. Byg, der betales efter hvert Aars Capitels-tart; den øvrige Deel af Tienden bortaccorderes enten aarlig eller oppebæres in natura, og indbefattes saaledes under Hovedgaardens Avl.

Noget egentligt Pengeoverskud havez ikke af dette Tordegods, der bestaaer i Strægods; men Naturalpræstationerne og Hovedgaardens Avling anvendes til Underholdning for de paa Klosteret boende Conventualinder og Hovedgaardens Folk og Betjente; hvad derfra bliver tilovers gjøres i Penge til Bestribelse af de paa Godsets Administration medgaaende Udgifter.

Det til Støvringgaards Kloster, under Aarhus Stiftsøvrigheds Bestyrelse, hørende Tordegods staaer for contribuabelt Hartkorn 351 Ldr. 4 Skpr. 2 Fdkr. $\frac{3}{5}$ Alb., hvoraf den aarlige Indtægt fortiden opløber til 85 Ldr. 5 Skpr. $2\frac{7}{12}$ Fdkr. Rug; 268 Ldr. 7 Skpr. $1\frac{7}{12}$ Fdkr. Byg; 157 Ldr. 1 Skp. $3\frac{1}{6}$ Fdkr. Havre; Landgildepeng 491 Rbd. 30 Sk. Sølv, og Hovetiepenge 572 Rbd. Sølv.

Herforuden eier Stiftelsen: Støvring, Hær-ritslev og Albek Sognes Kirketiender, tilsammen af Hartkorn 525 Ldr. 4 Skpr. 2 Fdkr. $1\frac{1}{2}$ Alb., af hvilke 405 Ldr. 6 Skpr. 1 Fdkr. $\frac{1}{2}\frac{3}{8}$ Alb. ere bortaccorderede for bestandig mod aarlig Afgift 47 Ldr. 1 Skp. $1\frac{5}{8}$ Fdkr. Rug, 107 Ldr. 3 Skpr.

2 $\frac{1}{2}$ Fdkr. Byg, 134 Tdr. 7 Skpr. 1 $\frac{1}{2}$ Fdkr. Havre, 504 Lpd. Rugtag og 143 Lpd. Körtag; de øvrige 119 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr. 1 $\frac{1}{3}$ Alb. ere bortaccorderede temporairt mod aarlig Afgift, at leveres in natura, 13 Tdr. 5 Skpr. $\frac{1}{2}$ Fdkr. Rug, 30 Tdr. 1 Skp. 2 $\frac{1}{2}$ Fdkr. Byg, 42 Tdr. 4 Skpr. Havre og 154 Lpd. Rugtag. Efter det sidste Aars Regnskab har Jordegodsset, i Forbindelse med Indtægterne af Hovedgaardens Jorder, givet et Overskud af henved 3000 Rbd.

Dette Klosters Capitalformue beløber efter det sidst reviderede Regnskab 81753 Rbd. 25 Sk. S. og r. Sølv og 11740 Rbd. 9 Sk. S. og L.

Det hele Antal af de Stiftelser, der bleve underlagte Collegialrevision, var for 1829 611; i Aaret 1830 steg Tallet til 626, og ved 1831 Aars Udgang udgjorde det 644.

Det anmærkes, at samtlige Regnskaber ere reviderede, og Mangelsposter udfærdigede til Berigtigelse ved følgende Regnskaber.

Efterat Landsbyen Udesundbye ifølge allerhøieste Rescript af 1 Februar d. A. *) er indlemmet under Frederiksfunds Kjøbstæds Jurisdiction, har Byfogden sammesteds andraget paa en Bestemmelse for om Udesundbyes Beboere

---

*) See Coll. Tid. for d. A. Side 105.

henhøre under Frederiksfunds Kjøbstæds eller under den for Frederiksborg med flere Districter holdende Forligelsescommisſion.

Cancelliet har i Anledning heraf i Skrivelse af 23 Juli ſidſteden tilkjendegivet Amtmanden over Frederiksborg Amt, at Man, i Henhold til de af ham derfor paaberaabte Grunde, aldeles bifalder, at Udefundbye Byes Beboere anſees henhørende under Frederiksfunds Kjøbstæds Forligelsescommisſion. Amtmanden havde i denne Henſeende yttret, at da det, ſkjøndt en Sags Behandling ved Forligelsescommisſionen ikke i og for ſig er nogen Rets-handling, dog efter Lovgivningen ordentligviis er nødvendigt, at en civil Sag er paaſtaget og henviiſt fra Forligelsescommisſionen, førend ſamme ſom Retsstrætte kan ventes paaſjendt af Domſtolene, ſaa ſynes det og, naar det i forbemeldte allerhøieſte Reſcript blandt andet hedder, at Landsbyen Udefundbye i alle til Retsforvaltningen henhørende Forhold inddrages under Frederiksfund Kjøbstæds Jurisdiction, ikke tvivlſomt, at Udefundbye i Fremtiden bør høre uuder Kjøbstædens Forligelsescommisſion, hvilket ogſaa er beqvemmeſt for Beboerne, da Forligelsescommisſionen for Frederiksborg med flere Districter holdes i Frederiksborg, hvortil det er 3 Mile fra Udefundbye.

Cancelliet har modtaget et Andragende fra en Sognepræſt i en Kjøbstad, hvori han, i Anledning af den ved

Forordningerne 24 Juli 1822 og 5 September f. U. befalede Control med de til de respective Sogne ankommende Fremmede og Tjenestetjyende, har forespurgt.

a. Om det er Tjenestefolks Pligt i en Kjøbstad (Haandværksvende derunder indbefattede) at forevise deres Skudsmaal ved Af- og Tilgang for Præsten, og om denne skal tegne paa Skudsmaalet naar Foreviisningen er skeet ved Tilgang, eller om dette skal skee af Politie-mesteren og Præsten tillige, eller af den første alene.

b. Saafremt det ansees for Præstens Pligt at vaage over, at intet Tjenestebud i Kjøbstaden ved Af- og Tilgang forsømmer at erholde denne Paategning, om det da kan paalægges en Politiebetjent i Slutningen af hver Mai og November Maaned at eftersee Tjenestefolks Skudsmaal og annotere de Forsømmelige til videre Foranstaltning.

c. Om det er Pligt for Præsten, naar han ved saadan Undersøgelse opdager at Dvertrædelse af Forordningen 24 Juli 1822 § 7 er begaaet, at anmeldte saadant for Amtet, og

d. Om det paaligger ham, naar han ved samme Undersøgelse kommer til Kundskab om at Nogen henligger som Løsgjænger, da saavel for Landet som for Kjøbstaden ligeledes at anmeldte saadant for Amtet?

Cancelliet har herpaa i Skrivelse af 6 August svaret vedkommende Dverøvrighed:

Ad a. Det er ifølge Forordningen 24 Juli 1822 § 7 Pligt ogsaa for de Tjenestetjyende, som komme til en Kjøbstad, at forevise det Skudsmaal, hvormed de have forladt det Sogn eller den Kjøbstad, hvori de forhen have opholdt sig, for Præsten; hvilket og yderligere bestyrkes ved Forordningen 5 September 1832 § 5. Men derfor ere flige Tjenestetjyende ikke freitagne for, i Dvereensstemmelse med forstnævnte Forordning § 5, at anmeldte sig for Politimesteren, thi dette sidste Lovsted er almindeligt. Forordningen 5 September 1832 vedkommer isvrigt ikke Haandværksklassen.

Ad b og c. Det maa i Almindelighed være Pligt faavel for Politimesteren som for Præsten, naar de opdage, at Anordningens Bud ere tilfidesatte, da at vaage over at de Skyldige drages til Ansvar; men Controllen ligger i Kjøbstæderne fornemmelig hos Politiet, der dog i en lille Bye ikke ubetinget vil have fornødent til visse Tider om Aaret at anstille en saadan almindelig Underfogelse som omspurgt; ligesom det og maa bemærkes, at den befalede Foreviisning af Skudsmaal kun finder Sted ved Tjenestefolks Flytning fra en Kjøbstad eller et Landsbyesogn til et andet Sted, men ei ved blot Forandring af Tjeneste.

Ad d. Forordningerne 25 Marts 1791 § 4 og 22 Juli 1822 § 4 angaae blot Landet, men naar Præsten

i Kjøbstaden opdager Løsgjængere, kan han anmelde det for Politimesteren.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Dsløs Besløs og Arup Sognekald i Halsborg Stift, efter gammel Angivelse 330 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden udgjør omtrent af alle tre Sogne, 1 Tdr. 4 Skpr. Rug, 12 Tdr. Havre og 234 Tdr. 4 Skpr. Byg, og i Penge 17 Rbd. 2 Mk. 10 Sk. 2) Smaaarente 9 Tdr. Rug, 2 Lpd. 8 Pd. Smør, 12 Lpd. Ost, 20 Del Ug. 3) Dvægtienden, 13 Rbd. 4 Mk. 4) Dffer og Accidentser, 70 Rbd. 5) Præstegaardens Hartkorn udgjør 6 Tdr. 7 Skpr. 1 Tdr. 2 Alb. Enkepension svares. Dragonhest holdes.

2. Understed og Karup Sognekald i Halsborg Stift, efter gammel Angivelse anslaaet til 300 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Af det tiendeydende Hartkorn, ialt 568 Tdr., svares 74 Tdr. 4 Skpr. Rug, 95 Tdr. Byg og 102 Tdr. Havre. 2) Dvægtiende og Smaaarente, omtrent 24 Rbd. Sølv. 3) Dffer og Accidentser, omtrent 90 Rbd. Sølv. 4) Præstegaarden staaer for Hartkorn 6 Tdr. 6 Skpr. Dragonhest holdes.

3. Thorshavns Sognekald paa Sydstrømøe blandt Færøerne, tilforn 550 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tiende af Uld, Smør, Fisk og Smaatiende omtrent

120 Rbd. 2) Offer og Accidentser 250 Rbd. 3) Indtægter i Lam, Uld, Smør, Mælk og Fedekalve af Præstegaarden Enderdahl og Annergaarden Norderdahl, efter Fra-
drag af Forpagterens Andeel, omtrent 450 Rbd.

Den 2 August er Kjøbmand D. Urboe i Kønne
erkjendt som Fransk Vice-Consul og Consular-Agent paa
Bornholm.

Den 6 August har Sproglærer J. N. Ruhr i
Kjøbenhavn faaet Bevilling til at være. Tradukteur og
Dolk i det Engelske Sprog.

Collegial = Tidende.

Med kongeligt allernaadigt Privilegium.

X Nr. 33. Den 17de August 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

En geistlig Embedsmand androg for Cancelliet, at han nogle Gange havde været i det Tilfælde, at der var forlangt Jordspaakastelse af ham, hvor Mennesker vare fundne aflivede, og det ved Forhør var oplyst, at de havde taget sig selv af Dage, og Amtmandens Resolution lød paa „Begravelse i Stilhed“. Han havde fulgt den Regel, som af hans Formænd var fulgt, og som han ansaae for den lovlige rigtige, at nægte Jordspaakastelsen; men da Nogle havde formeent, at han dog vel kunde have foretaget denne Handling, udkad han sig, at Cancelliet vilde meddele en authentisk Fortolkning af Udtrykket „Begravelse i Stilhed“, forsaavidt Jordspaakastelsen af Præsten angaaer.

Cancelliet har i den Anledning i Skrivelse af 3 August sidstleden til vedkommende Biskop svaret saaledes:

Naar Lovgiveren har overladt det til Overøvrigheden ved dens Resolution at afgjøre, paa hvilken Maade og paa hvilket Sted deres Legemer skulle begraves, som have bragt sig selv af Dage, saa er der deels taget Hensyn til de Tvivl, som Omstændighederne stundom fremkalde

om selve Factum, at det er den Afsøde selv, som har skilt sig ved Livet, men end oftere angaaende hvorvidt Gjerningen har været forsættelig eller uagtsom, og fremfor Alt om Gjerningsmanden har været i en saadan Tilstand, at hans Gjerning kunde tilregnes ham, eller om han er i det Tilfælde, som Lovens 6—6—21 undtager fra dens almindelige Bestemmelse, at han nemlig har handlet i Sygdom og Raserie. Vel kunde disse Undersegelser, hvis Resultat, efter bemeldte Lovsted, ogsaa vilde drage til Følge for den Aflivedes Boeslod, der forbrødes, hvis han fandtes skyldig i tilregneligt Selvmord (cfr. nu Forordningen 24 September 1824 § 1), synes efter deres Natur at høre under Domstolens Afgjørelse; men allerede den Omstændighed, at Begravelsen ei kan udsættes efter Spørgsmaalets Paakjendelse ved endelig Dom, maatte bringe Lovgiveren til at foretrække den valgte Fremgangsmaade, at overlade Afgjørelsen til Dyrigheden. Men hertil kom endnu, at Lovgiveren tillige vilde, at Begravelsesmaaden maatte lempes efter flere Omstændigheder, fornemmelig den Afsødes øvrige Levnet og Character og det Hensyn, som de efterlevende Paarørende i det givne Tilfælde kunde fortjene. Alt dette fremgaaer især af Rescriptet til Stiftamtmanden over Sjællands Stift af 14 Juni 1754, der tydelig viser, at det ikke blot er en juridisk Afgjørelse af det Spørgsmaal, om et virkeligt Selvmord i Ordets fulde Omfang finder Sted, men ogsaa en efter de concrete Omstændigheder lempet Moderation, Lovgiveren har betroet Dyrighederne i fornævnte Tilfælde, der ikke taalte det Uphold, som vilde være forbundet med at søge Kongelig Dispensation, hvorom ældre Anordninger havde givet Haab. Det er derfor og almindelig overladt til bemeldte Dyrigheder „at resolvere og decidere, paa hvad Maade og Sted, saadanne aflivede Legemer skulle begraves“, saa at de, hvorvel et virkeligt Selvmord maa antages at være begaaet, men dog ellers Omstændighederne tale for Moderation, kunne tilstede en Begravelsesmaade, der er mindre krænkende for de Efter-

levende end den lobbestemte, hvorved det dog stedse bør iagttages, at den mod Religionens og Moralens Bud stridende Handling, hvorved Selvmorderen er gaaet ud af Livet, ikke bliver uden Virkning. Den Lempning, Dyrigheden tilstaaer, kan saaledes være forskjellig efter de individuelle Tilfældes forskjellige Beskaffenhed. Den første Grad af Lempning er, naar det vel tilstedes at begrave det affjelede Legeme paa Kirkegaarden, men dog paa et affides Sted og uden Jordspaakastelse af Præsten. Denne Lempning bliver i Almindelighed tilstaaet, hvor der er nogen antagelig Grund til at tvivle om Selvmordets fulde Tilregnelighed. Men en høiere Grad af Lempning kan og, under særdeles Omstændigheder, bevilges, saa at det endog tilstedes at begrave Liget med Jordspaakastelse, men at dog Begravelsen skeer paa en saadan Tid, at den mindst tildrager sig almindelig Opmærksomhed, og at de deels kirkelige deels borgerlige Høitideligheder, som i Almindelighed kunne anvendes ved Begravelser, ikke maae finde Sted, saasom Præstens Ledsaagelse af Liget, Ligtaie, talrigt Ligfølge, Sang og Ringning med Klokker, Brugen af Bedemænd, af en anseelig Ligvogn o. s. v. Det retteste er, at Dyrigheden, ved sin Resolution, udtrykkelig bestemmer, hvormeget af de sædvanlige Høitideligheder der i det givne Tilfælde maa anvendes. Men hvor Resolutionen uden nærmere Bestemmelse lyder paa Begravelse i Stilhed, og Omstændighederne ikke tillade at erhverve Dyrighedens yderligere Forklaring af det Udtryk, hvori Resolutionen er afgivet, kan Jordspaakastelse af Præsten ei ansees derved at være forbudt, men derimod enhver anden kirkelig eller borgerlig Høitidelighed.

Vel var det af ovenmeldte geistlige Embedsmand bemærket, at Jordspaakastelse i Forbindelse med Begravelse i indviet Jord er det eneste, som væsentlig characteriserer den høitidelige christelige Begravelse, da det, der isøvrigt bidrager til Begravelsens Høitidelighed, beroer paa de Efterlevendes Ønske og Foranstaltning. Men det bliver dog al-

tid en kjendelig Forskjel, at Enhver, som ikke har forbrudt sin Ret dertil, har Udgang til at blive hædret ved andre passende Høitideligheder, naar det af de Efterlevende begjæres; hvorimod Selvmorderen, selv naar foranstøttede Moderation tilstaaes, har forbrudt den kirkelige og borgerlige Herrettighed, at blive begravet med andre Høitideligheder end den af Jordspaaakastelse af Præsten.

Denne Udelukkelse tjener vistnok til at vedligeholde Forestillingen om det Syndige, der, selv naar formildende Omstændigheder finde Sted, bliver tilbage i den Maade, hvorpaa den Afbøde har forladt dette Liv, og i det mindste undgaaes den Forargelse og Forvirring i de religiøse og moralske Begreber, som det forårsager naar Selvmorderens Lig begravet med Udmærkelse, medens dog paa den anden Side den Aflivedes Minde ikke betegnes paa en haanende, skjøndt vel paa en misbilligende Maade, og de Efterlevende skaanes for større Krænkelse end den, som ikke kan undgaaes, naar ikke den offentlige Mening skal, til Skade for Religion og Sædelighed, forvanskes.

S c h e m a *),

hvorefter

de Regnskaber bør forfattes, der i Medhold
af den allerhøieste Resolution

19de November 1828

skulle indsendes til Revision og Decision i Cancelliet.

---

*) See Coll. Tid. Nr. 32 Side 467.

Capital-Regnskab.

Nr.	N. Solv		Solv		Sedler og Legn	
	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.
1. Efter Obligation af N. N. Dato, N. N. Kar udlaaet til N. N. mod første Prioritet i Eiendommen N. N., beliggende i N. N. Bye, N. N. Sogn, N. N. Herred, staaende for Hartkorn N. N. Ldr., Skpr., Fdkr., Alb., den Summa nemlig:	N.N.	eller	N.N.	eller	N.N.	
af N. N. Legat . . . . . N. N. Rbb.						
af N. N. Stiftelses Midler . . . . . N. N. —						
af N. N. Legat . . . . . N. N. —						
o. s. v. alle de Legater og Stiftelser, der ere lodtagne i Obligationen.						
Summa N. N. Rbb.						
Taxationsforretning, af Retsriveren verificeret, fremlægges under Litr. A., Assurance-Attest under Litr. B., og Afsskrift af Obligationen under Litr. C.						
2. I den Kongelige Kasse indskudt mod Obligation af N. N. Dato, N. N. Kar	N.N.	eller	N.N.	eller	N.N.	
i denne Obligation ere følgende Legater og Stiftelser lodtagne, nemlig:						
N. N. Legat for . . . . . N. N. Rbb.						
N. N. Legat for . . . . . N. N. —						
o. s. v.						
Summa N. N. Rbb.						
Afsskrift af Obligationen vedlægges under Litr. D.						
3. Efter Obligation af N. N. Dato, N. N. Kar udlaaet til N. N. mod første Prioritet i Eiendommen Nr. N. N., beliggende paa N. N.						
Sateris	N.N.		N.N.		N.N.	

Capital, Regnskab.

Nr.	N. Sølvs		Sølv		Sedler og Tegns	
	Rbd.	St.	Rbd.	St.	Rbd.	St.
	N.N.		N.N.		N.N.	
Transport Gade i N. N. Kjøbstad, den Summa	N.N.	eller	N.N.	eller	N.N.	
nemlig: af N. N. Regat . . N. N. Rbd. af N. N. Stiftelse N. N. — o. s. v.						
Summa N. N. Rbd.						
Carationsforretning, af Rets- skriven verificeret, fremlægges under Litr. E., Assurance-Attest under Litr. F., og Afskrift af Obligationen under Litr. G.						
4. Efter Obligation af N. N. Dato, N. N. Kar, udlaaet til N. N. Præst (eller N. N. Skoledistrict) ifølge Kongeligt Rescript af N. N. Dato og Kar	N.N.	eller	N.N.	eller	N.N.	
Gjenpart af Rescriptet frem- lægges under Litr. H., hvorefter Gjelden skal hæfte paa Embedet (eller Skoledistrictet) og afdrages med N. N. Rbd. aarlig.						
5. Efter Obligation af N. N. Dato, N. N. Kar udlaaet til N. N. Præst imod Pant i Præstegaardens Ind- løsningssum og Naadensaaret	N.N.	eller	N.N.	eller	N.N.	
Deviis for Størrelsen af Ind- løsningssummen vedlægges under Litr. I. At Gaarden ved sidste Syn er befunden i god Stand godtgjøres ved Provstens Attest Litr. K., Assurancesummens Størrelse viser Bilaget Litr. L.						
Tovrigt bemærkes, at dette Exempel ikkun er anført med Hen- syn til de Laan, som allerede have fundet Sted imod saadan Sikker- hed, hvorimod sliq Sikkerhed ikke						
Lateris	N.N.		N.N.		N.N.	

Capital-Regnskab.

Nr.	N. Selsv		Selsv		Sedler og Tegns	
	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.
	N.N.		N.N.		N.N.	
Transport Kan antages for Fremtiden, ifølge Placaten 10 April 1795 § 2.						
6. Creditkasse-Obligation, Brand- kasse-Obligation, Nationalbank- Obligation o. s. v., der alle, som foran viist, blive at ansøre med Obligationernes totale Beløb, samt specificeret Forklaring om de forskjellige deri lodtagne Stiftel- ser og Legater, uden Hensyn til om Regnskab for dem alle skal indsendes til Cancelliet eller ikke, da Sammenblandingen af Stif- telsernes Midler i Udlaan gjør fuldstændig Forklaring i Capital- Regnskabet til Cancelliet nød- vendig, for at Sikkerheden kan bedømmes for de Midler, der ere underlagte Collegial-Revision.						
Nota. I ethvert følgende Regnskab bør Capitalerne an- føres fuldstændig ganske som i det første Regnskab; men med Hen- syn til Documentationen er det tilstrækkeligt at henvise til de Bilag's Litera eller Nummere ved foregaaende Regnskaber, der derom give Oplysning. Forsaa- vidt nye Udlaan derimod i det nye Regnskabsaar have fundet Sted, følger det af sig selv at samtlige til Sikkerhedens Be- dømmelse fornødne Bilage bør produceres.						
Ligeledes maa ogsaa, naar Omtaxationer skee, eller Foran- bring foregaaer i Udsurancen, nye Taxationsforretninger og						
Lateris	N.N.		N.N.		N.N.	

Capital-Regnskab.

Nr.	R. Solv		Solv		Sedler og Legn	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
	N.N.		N.N.		N.N.	
<p>Transport</p> <p>Assurance-Attester fremlægges; derhos bør Bemærkning at gøres, hvorvidt alle Skatter og Afgifter af de pantsatte Eiendomme ere erlagte, og iøvrigt alle de Regler følges, som i Lovgivningen ere foreskrevne for Regnskabsføringen for Umyndiges Midler.</p> <p>Hvor en Capital er udlånt mod aarligt Afdrag, bør Obligationens Beløb anføres ante lineam og deri fradrages hvad som Afdrag er betalt, hvorefter Restbeløbet udføres i Capital-rubrikken, og Forklaring derefter gives angaaende hvilke Stiftelser den tilbagestaaende Deel af Capitalen tilhører.</p> <p>Dette Capital-Regnskab bliver at optælle, og Totalsummen til Slutning at anføre.</p>						
Summa	N.N.		N.N.		N.N.	

I n d t æ g t.	Obligationer				R. Sølv		Sedler og Legn	
	R. Sølv eller Sølv		Sedler og Legn		R. Sølv		Sedler og Legn	
	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.	Rbb.	Sk.
Efter forrige Regnskab var den contante Beholdning	..	..	..	..	N.N.		N.N.	
Indkomne Restancer (hvis saadanne fra foregaaende Aar have eksisteret)	..	..	..	..	N.N.		N.N.	
Legatet har paa Rente udestaaende efter foranstaaende Capital-Regnskab :								
i Obligation Nr. 1 . . .	N.N.	eller	N.N.					
i Ditto Nr. 3 . . .	N.N.	eller	N.N.					
i Ditto Nr. N.N. . .	N.N.	eller	N.N.					
o. s. v.								
Tilsammen	N.N.		N.N.					
Renten heraf à N.N. pCt. beløber for N. N. Aar	..	..	..	..	N.N.		N.N.	
Uddrag paa den i Obligationen Nr. N. N. udestaaende Capital efter Forklaring i Capital-Regnskab	..	..	..	..	N.N.	eller	N.N.	
Dernæst hvilke andre Indtægter en Stiftelse kan have, og bør disses særegne Beskaffenhed opgives, saavel som de Bestemmelser paaberaabes, og i fornødent Fald produceres, ifølge hvilke Indtægterne falde.								
Pr. Balance ansøres Underbalancen i Contanter, hvis nogen haves, med	..	..	..	..	N.N.		N.N.	
Nota. Saaledes bør for hvert Legat dets Indtægter og Udgifter ansøres, og Legatets Conto, som her er viist, ganske afsluttet saaledes, at det i Casse-Regnskabet udgjør et for sig bestaaende Heelt.								
Summa	N.N.		N.N.		N.N.		N.N.	

N. N.
og saa

Udgift.	Obligationer				R. Sølv		Sedler og Tegn	
	R. Sølv eller Sølv		Sedler og Tegn		R. Sølv		Sedler og Tegn	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Hvis der i foregaaende Aar har været Underbalance anføres den.								
I Overensstemmelse med den for Stiftelsen givne Fundats (eller hvilken anden Regel, der er givet for Stiftelsens Bestyrelse) der er fremlagt ved Legatberetningen under N. N. Nummer (forsaavidt dette ikke er skeet, vil Afskrift ved Regnskabet blive at fremlægge) er udbetalt:								
Til N. N. efter Dvittering og Beveattest (eller hvilken anden Beviislighed, der i det givne Tilfælde er nødvendig) Nr. 1 og 2	..	..	..	..	N.N.		N.N.	
o. s. fr. enhver Udbetaling legitimeret.								
Udlaant af denne Stiftelses Midler, vide Forklaring og Legitimation i Capital-Regnskabet under Nr. N.N.	..	..	..	..	N.N. eller		N.N.	
Til Omdrag føres Rentestance af N. N's Obligation med	..	..	..	..	N.N. eller		N.N.	
At Restancen i rette Tid er paatakt maa godtgøres.								
Pr. Ballance overføres Legatets rentebærende Fond med	N.N.		N.N.					
samt den contante Beholdning, om nogen havees, med	..	..	..	..	N.N.		N.N.	
Nota. Dvitteringer og øvrige Beviisligheder for Udbetalingen gaar i fortløbende Nummer igjennem det hele Regnskab, skøndt hver Stiftelse har sin egen afsluttede Conto.								
Summa	N.N.		N.N.		N.N.		N.N.	

Legat
videre.

Den 7 August sidstleden er Conferenceraad og General-Auditeur ved Søe-Etaten P. Møller, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, som i Medfør af Decreten for Nationalbanken af 4 Juli 1818 § 31 skulde, som den ældste af Bankens Directeurer, udtræde af Directionen, beskikket til paa nye at være kongelig Directeur ved Banken.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Nordboernes Sognekalb blandt Færøerne, 110 Rbd.

Under General-Toldkammer og Commerce-Collegiet: Et Fuldmægtig-Embede i Ostindien.

Befordringer og Ufgang.

Under det danske Cancellie: Den 10 August er Sognepræst for Nordboerne blandt Færøerne, P. Thomsen, beskikket til Sognepræst for Thorshavn med annecterede Menigheder blandt bemeldte Der.

Under Landmilitair-Etaten: Den 3 Juni, er ved det første Sydske Infanterie-Regiment Secondlieutenanterne à la suite C. F. M. v. Rohveder og C. U. F. v. Lillenschjold indtraadte i virkelige Nummere paa yngst Secondlieutenants Gage. Den 4, Justitsraad og Regimentschirurg J. C. Beeken, Ridder, ansat som Regimentschirurg ved det Oldenborgske Infanterie-Regiment. Den 5, Chefen for det første Liv-Regiment, Generalmajor C. U. v. Sundt, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsked i Naade af Krigstjenesten som Generallieutenant og med Pension under Navn af Bartpenge; Chefen for Kronens Regiment, Oberst C. v. Rømeling forsat i lige Egenskab til det første Liv-Regiment; Commandeuren for første Bataillon af det andet Sydske

Infanterie-Regiment, Oberst G. J. v. Michaelsen, Ridder, udnævnt til Chef for Kronens Regiment; Bataillons-Commandeur i det første Tydske Infanterie-Regiment, Major P. H. W. v. Klem, medbeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Uffæd i Raade af Krigstjenesten som Oberstlieutenant med Pension under Navn af Bartpenge; Oberstlieutenanterne F. E. v. Wagner, Ridder, à la suite i Armeen, E. v. Enserud og F. E. v. Hagen af det første Liv-Regiment, samt E. P. v. Bülow, Ridder, af Hans Majestæts eget Regiment, tillagt Obersts Character; ved sidstnævnte Regiment er skeet følgende Avancement: Oberst E. P. v. Bülow, Ridder, udnævnt til Commandeur for Regimentet, Commandeuren for anden Bataillon, Major G. E. v. Krogh, Ridder, forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Major ved første Bataillon E. H. v. Meinig udnævnt til Commandeur for anden Bataillon; Major ved anden Bataillon D. U. R. v. Giedde forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Capitain J. W. v. Wickede udnævnt til Major ved anden Bataillon, Stabscapitain H. J. v. Blom til Compagniechef, Premierlieutenant F. W. P. du Plat til Stabscapitain, og Secondlieutenant F. v. Bülow til Premierlieutenant; Secondlieutenant W. D. v. Lumbholtz tillagt den høiere Secondlieutenants-Gage; ved det første Tydske Infanterie-Regiment er skeet følgende Avancement: Major ved første Bataillon P. E. v. Rückert udnævnt til Commandeur for anden Bataillon; Major ved anden Bataillon E. U. v. Schiern forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Capitain U. M. v. Schanz udnævnt til Major ved anden Bataillon med den ham forbeholdte Anciennetet, og Capitain à la suite J. F. v. Redsted indtraadt i Compagniechef's Nummer; ved det andet Tydske Infanterie-Regiment er skeet følgende Avancement: Commandeuren for anden Bataillon, Oberstlieutenant J. U. v. Stricker forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Major ved første Bataillon G. F. R. v. Falckenberg udnævnt til Commandeur for anden Bataillon; Major

ved anden Bataillon F. C. v. Møller, Ridder, forfat i lige Egenſkab til første Bataillon; Capitain F. v. Dorscheus udnævnt til Major ved anden Bataillon med den ham forbeholdte Anciennetet; Stabscapitain C. v. Mangius til Compagniechef; Premierlieutenant P. v. Kühle til Stabscapitain med den ham reserverede Anciennetet; Secondlieutenant J. C. v. Staffeldt til Premierlieutenant; Secondlieutenant C. W. U. v. Hummel tillagt den høiere Secondlieutenants-Gage og Secondlieutenant à la suite C. F. v. Baudig indtraadt i virkelig Nummer paa yngſt Secondlieutenants-Gage, hvorved hans havende Extragage bespares; Bataillons-Commandeur i det ſpenſke Infanterie-Regiment, Oberſt G. C. v. Michaelsen meddeelt Uſked i Naade af Krigstjenesten ſom Generalmajor, med Penſion under Navn af Wartpenge; Oberſtlieutenant H. C. v. Hinc, Ridder, af det Oldenborgſke Infanterie-Regiment udnævnt til Commandeur for bemeldte Regiment; Premierlieutenant i Livgarden til Guds J. C. F. v. Steel udtraadt, efter Anſøgning, fra 1 Juli af Nummer og anſat à la suite ved Gaden paa 2 Aar; Auditeur ved Artilleriecorpſet J. B. Drif, ſom er befordret i Civil-Etaten, afgaaet fra Corpſet. Den 6, Capitain à la suite ved Artillerie-Corpſet U. F. v. Tſcherning meddeelt Uſked i Naade fra hans Poſt ſom første Skole-Officeer ved den militaire Høiſkole med Penſion, og Premierlieutenant F. F. v. Ramlau af Kronens Regiment udnævnt til første Skole-Officeer ved bemeldte Høiſkole. Lieutenanten udtræder derhos af Nummer og anſættes à la suite ved Regimentet med extraordinair Premierlieutenants-Gage. Den 7, Stabscapitain ved Hans Majeſtæts eget Regiment J. T. v. Næder placeret ved Grenadeer-Compagniet og Secondlieutenant U. C. v. Fugl ved Jæger-Compagniet; ved det første Tydſke Infanterie-Regiment er Capitain J. F. v. Redſted tildeelt det 8de Compagnie; Stabscapitain G. P. N. Baron v. Pechlin anſat ved Grenadeer-Compagniet; Premierlieutenant F. A. v. Goſch forfat til et Muſqveteer-Compagnie og

Premierlieutenant F. C. v. Wichfeld placeret ved Jæger-Compagniet; Bombardeer ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie J. F. W. Soldan udnævnt til Secondlieutenant med den ham forbeholdte Anciennetet af 8 April 1832; Brandmester ved Helsingørs Brandcorps J. A. Braunbehrens til Secondlieutenant; Candidatus chirurgiæ & medicinæ C. N. Arndrup beffikket til Garnisonschirurg i Frederikshavn; Auditeur ved første Liv-Regiment, Overauditeur N. F. Lassen, der er befordret i Civil-Statens, afgaaet fra bemeldte Regiment; den ved Prinds Christian Frederiks Regiment staaende Capitain à la suite A. L. v. Staffeldt, som er ansat ved Forst-væsenet, meddeelt Afsted i Naade af Krigstjenesten. Den 11, er ved det Oldenborgske Infanterie-Regiment skeet følgende Avancement: Commandeuren for anden Bataillon, Oberstlieutenant M. v. Jess, Ridder, forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Major ved første Bataillon H. v. Stockfleth udnævnt til Commandeur for anden Bataillon; Major ved anden Bataillon G. C. v. Böhmer forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Capitain A. F. W. M. v. Schow udnævnt til Major ved anden Bataillon med den ham reserverede Anciennetet; Stabs capitain A. L. v. Zeska, Ridder, til Chef for syvende Compagnie; Premierlieutenant P. F. v. Hackhe til Stabs capitain og Secondlieutenant H. G. v. Schlotfeldt til Premierlieutenant; Premierlieutenant C. F. v. Jess forbeholdt Capitains Anciennetet fra bemeldte Dato af og Secondlieutenant A. v. Bernstorff placeret ved Grenadeer-Compagniet. Den 14, ved det Spanske Infanterie-Regiment er skeet følgende Avancement: Commandeuren for anden Bataillon, Oberstlieutenant L. P. v. Bie, Ridder, forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Major ved første Bataillon C. F. v. Krag, Ridder, udnævnt til Commandeur for anden Bataillon; Major ved anden Bataillon A. C. U. Greve af Lüttichau forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Capitain J. A. v. Fischer udnævnt til Major ved anden Bataillon med

den ham forbeholdte Anciennetet; Stabscapitain L. G. v. Schøller, Ridder, til Chef for andet Compagnie; Premierlieutenant J. F. v. Arnds, Ridder, til Stabs- capitain, og Secondlieutenant D. S. v. Gastonier til Premierlieutenant; ved Livgarden til Fods er Second- lieutenant C. F. N. v. Holstein udnævnt til Premier- lieutenant, og Secondlieutenant E. de Falsen tillagt den høiere Secondlieutenants-Gage. Den 19, characteriseret Premierlieutenant ved det tredie Indfse Infanterie- Regiment G. E. v. Wend udnævnt til virkelig Premier- lieutenant, og Secondlieutenant E. F. P. v. Stricker tillagt den høiere Secondlieutenants-Gage; characteriseret Premierlieutenant ved Kronens Regiment W. M. v. Baggesen udnævnt til virkelig Premierlieutenant ved Tæger- compagniet, og Secondlieutenant W. E. S. v. Giedde tillagt den høiere Secondlieutenants-Gage. Den 20, Majorerne ved det Oldenborgske Infanterie- Regiment H. E. D. v. Gössel, Ridder, og H. v. Stockfleth til- lagt Oberstlieutenants Character; dimitteret Premier- lieutenant H. J. E. v. Landsmann, der er ansat i Told- faget, udnævnt til virkelig Krigsraad. Den 3 Juli, Major à la suite af Infanteriet A. F. v. Ernst med- deelt Oberstlieutenants Character, dog ligesom hidtil uden at henhøre til Armeens Detaille. Den 16, Fuldmægtig i Generalcommissariats-Collegiet Krigs- Assessor C. F. Seegers udnævnt til Chef for det tredie Departements-Contoir; Fuldmægtig, Krigs-Assessor C. A. Wachs til surnummerair Bureauchef med den ham reserverede Anciennetet; Bureauchef, Krigsraad M. C. Rehder tillagt næstældst Bureauchefs Gage; fornævnte Krigs-Assessorer Wachs og Seegers udnævnte til virkelige Krigsraader.

(Fortsattes).

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

✓ Nr. 34. Den 24de August 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvíst, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra Generalpostdirectionen er den 17 August udkommet følgende Placat:

Hans Majestæt Kongen har paa Generalpostdirectionens allerunderdanigste Forestilling under 9 d. M. allernaadigst behaget at bifalde:

at Bognmandstaxten for Danmark for Juli, August og September Maaneder dette Aar bestemmes saaledes: for et Par Forspandsheste eller stemplet Postvogn med 2 Heste 5 Mk. Sølv pr. Miil, og for en mindre Bogn med 2 Heste, eller enkelt Hest til Estafette eller Forspand 4 Mk. Sølv. pr. Miil. Hvilket herved kundgjøres til Efterretning og allerunderdanigst Efterlevelse for enhver Bedkommende.

Blandede Efterretninger.

Cancelliet har fra vedkommende Autoriteter i det egentlige Danmark modtaget Beretninger om Forligelsesvæsenets Tilstand i 1832*), samt om de ifølge Forordningen 20 Octbr. 1819 summarisk behandlede Sager angaaende Fornærmelser i Ord og Gjerning, hvilke Beretninger udvise følgende:

Af Sager henhørende til det almindelige Forligelsesvæsen, hvorunder ogsaa henregnes de ved Søretten, Gjeldscommissionen i Kjøbenhavn, Landsøver- samt Hof- og Stads-Rettens 2det Vidnehammer, samt ved Gjøfteretterne behandlede Sager, ere i Aarets Løb foretagne ialt 27795, hvoraf 19758 ere forligte eller hævede, 296 udsatte, 7741 henviste til Retten og 2464 virkelig dertil indstevnte.

Af Politiefager, der kunne forliges, ere foretagne 6687, hvoraf 4935 ere forligte, 322 udsatte og 1430 paadømte. Desuden har Kjøbenhavns Magistrat prøvet Forlig i 204 Sager, hvoraf 132 Skilsmisfesager og 72 andre; af de første ere 63 og af de sidste 66, ialt 129 forligte.

Antallet af de foran nævnte i 1832 ifølge Forordningen af 20 Octbr. 1819 summarisk behandlede Sager, hvilke ikke ere indbefattede blandt de ovenmeldte Politie-

---

*) Angaaende Beretningen for 1831 see Coll. Tid. 1832 Side 790—791.

sager, har ialt været 1705, hvoraf 1327 ere forligte eller hævede, 65 udsatte og 313 paadømte.

Ifølge det Foranførte har Antallet af de ved det almindelige Forligelsesvæsen behandlede Sager i forrige Aar ikke været meget forskjelligt fra det i 1831, hvori det var 247 ringere; derimod har Antallet af de til Retterne virkelig indstevnte Sager i f. A. forholdsvis været noget, sjøndt ikke meget større end i 1831, i hvilket det var 74 ringere.

Af de ved Politieretterne behandlede Sager, der kunne forliges, har Antallet i 1832 været 762 ringere end i 1831, ligesom og af denne Art Sager 234 færre ere afgjorte ved Dom i 1832 end i 1831.

Af de ifølge Forordningen 20 October 1819 summarisk behandlede Sager har Antallet i 1832 været 53 større end i 1831, 49 flere ere blevene mindelig afgjorte eller hævede og 20 færre paadømte paa den i Forordningen foreskrevne Maade.

Kjøbenhavns Magistrat har til Cancelliet indsendt et Andragende, hvori Oldermændene for Hattemagerlauget har forespurgt:

1. Om de, der ere forundte Bevillinger til Silkehattes Fabrication, ere, uden speciel Tilladelse, berettigede til at betrække enten gamle Filt- og Haarhatter, eller nye Filt-Underlag med Silke- eller Bomulds-Flos, samt at sælge saadanne Hatter.

2. Om Silke-, Ulde- og Lærredskræmmere, Hofe-kræmmere og deslige, hvis de endog antages at have Ret til at sælge Silke- og Bomuldsflos-Hatte paa Pap, Spaan eller Straae, kunne ansees berettigede til ogsaa at sælge saadanne Hatte, naar Underlaget bestaaer af Filt eller Haar, og

3. Om det ikke ligefrem følger af det i Placaten 17 Decbr. 1742 givne Forbud mod nogen Slags fremmede Hattes Forhandling her i Staden, at fremmede Silke- eller Bomuldsflos-Hatte, hvis Underlag er af Filt eller Haar, ikke maae falbydes her.

Cancelliet, som bifaldt hvad Magistraten i dens Erklæring herom havde yttret, har i Skrivelse af 30 Juli sidstleden anmodet Magistraten om at give Spørgeren Bæstebefal efter Erklæringens Indhold, der gik ud paa:

Ad 1. At vedkommende Fabrikanter dertil ansees berettigede, naar ikkun det Filt-Underlag, hvorpaa Overtrækket af Flos anbringes, er forfærdiget af Hattemagerne. (Sfr. Cancellie-Skrivelse 4 Juni d. A. i Coll. Tid. S. 411.)

Ad 2. At forsaavidt Hattene bestaae af Flos, overtrukket paa Pap, Straae eller Spaan, ere de nævnte Handlende berettigede til Udsalget, hvad enten Hattene ere af fremmed eller indenlandsk Fabrication, (sfr. den i forberedte Cancellie-Skrivelse omtalte Høiesteretsdom); hvorimod, naar Hattenes Underlag er af Filt eller Haar, en saadan Rettighed, efter hvad under Nr. 3 bemærkes,

ikkun antages at kunne tilkomme dem med Hensyn til de Hatte, der ere forarbejdede her i Landet.

Ad 3. At Salget af fremmede Hatte af den her opgivne Beskaffenhed ifølge Placat 17 Decbr. 1742 ikke er tilladt. Dette er og, efterat Toldforordningen af 1 Febr. 1797 var emaneret, antaget ved en af Høiesteret under 18 Febr. 1801 affagt Dom i en Sag imellem Hattemagerlauget og en Kjøbmand, som, for her i Staden at have havt Udsalg af fremmede Hatte, ved bemeldte Dom blev, foruden at have de hos ham anholdte Hatte forbrudt, tilfundet at bøde 10 Rdd. til Laugets Kasse og 4 Rdd. til Politiekassen, samt idømt Omkostninger og Bod for unødigt Trætte. Ligeledes har Cancelliet i Skrivelse af 14 Marts 1820 antaget, at Handelen med Hatte af Andre end Hattemagerlaugets Interessenter er forbuden, og at fremmede indførte Hatte kunne anholdes til Confiskation, uden at den ved Toldlovene tilladte Indførsel af deslige Hatte derpaa har nogen Indflydelse.

X Fattigcommissionen i en Kjøbstad begjærede i et til Cancelliet indsendt Andragende Resolution, om ikke den Udgift, som den havde anvendt paa en Stolemagersvendts Cuur og Pleie paa Byens Sygehuus, hvor han, der i nogen Tid havde havt Arbejde i Byen, laae under Behandling i nogle Maaneder, burde erstattes Byen af Svendens egentlige Forsørgelsessted, hvilket den Dverøvrighed, under hvem sidstnævnte Sted sorterede, havde næg-

tet af den Grund, at det formeentlig, i Henhold til Cancelliets Skrivelse af 6 Februar 1830*), maatte paa-
ligge den Byes Fattigvæsen, hvor Svenden, da han
blev syg, stod i Arbeide, at betale hans Cuur.

I Anledning heraf har Cancelliet i Skrivelse af 10
August sidstleden svaret saaledes:

Placaten 29 Jan. 1828 angaaer egentlig kun syge
Laugsvendes Forsørgelse af Svendeladen, og er altsaa,
hvad dens hele Indhold viser, ikke anvendelig, uden for-
saavidt der paa det Sted, hvor en Svend er eller har
været i Arbeide, gives Laug paa den Profession, hvor-
til han hører. Stedets Fattigvæsen er alene pligtigt at
komme til Hjælp, naar Svendeladen et eller andet Sted ei
skulde have Midler til at udrede alt hvad de syge Laugsvendes
Cuur og Pleie i de bestemte 3 Maaneder maatte koste.
Denne nødvendige Hjælp maatte, efter Placatens Udtryk, ydes
af Fattigvæsenet paa det Sted, hvor Svendeladen, efter
den almindelige Regel, skulde have ydet det Hele. Dette
stemmer og aldeles med Sagens Natur, da Fattigvæsenet
her træder i den uformuende Svendelades Sted, ligesom
der og med større Sikkerhed kan stoles paa, at Fattig-
commissjonen vaager over, at Svendeladen efter Evne
opfylder hvad der paaligger samme, naar Mangel herpaa
falder Stedets Fattigvæsen selv til Byrde, end naar
denne kunde fastes paa en anden Commune. Grændsen
for hiint Fattigvæsens Pligt, forsaavidt Svenden ei der

*) See Coll. Tid. samme Aar Side 135.

paa Stedet har sit faste Forsørgelsehjem, er derfor de 3 Maaneder, hvori Forpligtelsen i Reglen hviler paa Svendeladen, og ikke den Tid, hvori Svenden bliver i Arbeide, ligesom Placaten, og kan anvendes, om Svenden end i Dieblisset ikke havde Arbeide hos nogen Mester. Da der nu efter ovenmeldte Fattigcommissions Skrivelse ikke gives noget Stolemagerlaug i Byen, saa er den oftnævnte Placat uanvendelig i nærværende Tilfælde, og forsaavidt Cancelliets Skrivelse 6 Febr. 1830 er paaberaabt, saa angik denne et Tilfælde, hvori der paa den Profession, hvortil Svenden hørte, var Laug der paa Stedet; og, naar bemeldte Cancellie-Skrivelse har anført Placat 29 December 1829, saa er det blot fordi denne ophæver al Tvivl om Forstaelsen af det i førstmeldte Placat brugte Udtryk: Stedets Fattigvæsen, der var den eneste Gjenstand for den Meningsulighed mellem de Vedkommende, som ved Collegiets Resolution blev afgjort. Denne har saaledes ikke havt til Niemod at parallelisere Tjenestefolk og Haandværks-svende med Hensyn til den Fattigcommune, hvoraf de eventualiter skulle have Hjelp i Sygdoms-Tilfælde.

Directionen for det kongelige Skolelærerseminarium i Snessted har til Cancelliet indsendt en Forespørgsel fra Seminariets Forstander, med Hensyn til Cancelliets under 15 Januar d. A. paany indskjærpede Circular-Skrivelse af 7 November 1807, i hvis § 2 og 3 det bestemmes, at conditionelt Løfte om Dptagelse paa et

Seminarium ikke kan fritage for Udskrivning til Krigstjeneste, og at et bestemt Løfte om Antagelse ei kan gives uden i det højeste et Aar i Forveien, og ikke senere end 3 Maaneder før Antagelsestiden: nemlig om sidstnævnte Bestemmelse maa antages at hæve Cap. II. § 13 i Reglementet for samtlige Skolelærerseminarier af 10 Februar 1818, hvorefter Ansøgning om at antages til Dplærelse ved et Seminarium ikkun bør være skeet saa betimelig, at dets Forstander kan have bestemt sit Valg i det seneste 4 Uger før den til Ufgang og Tilgang ved Seminariet bestemte Tid; eller om hiin Bestemmelse ikke snarere maa ansees hævet ved denne.

I denne Anledning har Cancelliet svaret i Skrivelse af 13 Aug. sidstleden, at der ingen Modsigelse er imellem Cancellie's Circulairet af 7 November 1807 §§ 2 og 3 og Reglementet af 10 Februar 1818 Cap. II. § 13; thi det første finder kun Anvendelse, naar den Paagjældende, inden sin Optagelse i Seminariet, kommer i Udskrivningsalder, som maa antages at være extraordinarium, i hvilket Tilfælde der fordres, at Løftet om Optagelse skal være bestemt, at det ei er over et Aar gammelt, og at der til Antagelsestiden er i det mindste 3 Maaneder tilbage. Relativ til Seminariet selv er det derimod nok, at Reglementets 13 § iagttages, og i de fleste Tilfælde bliver der slet intet Spørgsmaal om Udskrivning, inden den Paagjældende alt er i Seminariet, og da vil hans Dphold sammesteds befrie ham. Hvor

altsaa Noget vil optages paa Seminariet efterat have opnaaet eller være nær ved Udførelsesalderen, maa han sørge for at indgive sin Ansøgning saa betimelig, at Bestemmelserne i meerbemeldte Circulaire af 1807 ei kunne være deri til Hinder; forsømmes det, maa han tage Skade for Hjemgjæld, dersom han ei, paa Grund af de særdeles Omstændigheder, maatte erholde Dispensation.

Den 20 August er afgaaet følgende gennem Cancelliet ad mandatum udfærdigede Rescript til Stiftamtmanden over Fyens Stift.

B. s. B.! Ligesom det ved Bore allerhoieste Rescripter af 29 September 1824 til Amtmændene over Sorø og Svendborg Amter er befalet, at enhver Reifende imellem Bore Kjøbstæder Corsøer og Nyborg, som med Færgejagten passerer Beltet, skal aflevere sit Pas til Skipperen, som ved Skibets Ankomst til sit Bestemmelsessted uopholdelig har at aflevere Passene til Politimesteren, af hvem de skulle paategnes saa betimeligen, at de Reifende, som deraf skulle gjøre videre Brug, efter et Quar- teer fra Ankomsten kunne lade dem afhente paa Politimesterens Contoir, saaledes have Vi, efter det derom allerunderdanigst gjorde Forslag og de Os foredragne Omstændigheder, allernaadigst fundet for godt, at lignende Fremgangsmaade skal finde Sted med Hensyn til de Reifende med Færgejagten imellem Bore Kjøbstæd Alsens i Bort Land Fyen og Arøesund i Bort Hertugdømme

Slesvig, dog med en nærmere Modification, som Samfærseleu imellem disse Steder og Omegnes Beboere gjøre hensigtsmæssig. Thi give Vi Dig hermed tilkjende, at det, forsaavidt ikke de nedenfor anførte Bestemmelser hjemle visse Reifende Frihed for Pas, saa at Reglen ikke paa dem kan finde Anvendelse, skal iagttages, at paa den ene Side alle de, som reise med Færgejagten fra Alsens til Arøesund, skulle, inden de gaae ombord, aflevere deres Passer til Skipperen, for at de af ham kunne afleveres til vedkommende Politieøvrighed i det Slesvigske, efter de Forfkrifter, som besangaaende gennem Bort Slesvig = Holsteen = Lauenborgske Cancellie nærmere fastsættes; og at paa den anden Side enhver med Færgejagten fra Arøesund til Alsens ankommende Reifendes Pas skal af Skipperen uopholdelig afleveres mod Qvitering til Politimesteren i Alsens, af hvem Passet skal paategnes saa betimelig, at den Reifende, som deraf skal gjøre videre Brug, efter et Qvarter fra Ankomsten kan lade det afhente paa Politimesterens Contoir.

Da det imidlertid vilde besvære den daglige Samfærseleu, som finder Sted imellem Beboerne i og omkring Alsens og dem i Omegnen af Arøesund, dersom de ikke uden Pas kunde foretage korte Reiser til de respectibe Steder, saa ville Vi, til Lettelse for den indbyrdes Communication, allernaadigst have fastsat, at de iøvrigt umis-tænkelige Individuer, som ere boefatte ikke længere end 2 Mile fra Alsens, kunne overføres med Færgejagten uden

Pass, og at ligeledes de isvrigt umistænkelige Personer, som ere boefatte ikke længere end 2 Mile fra Narøesund, naar de med Færgejagten overføres til Årsens, ikke skulle affordres Pass, naar de ikke derefter foretage Reise over 2 Mile ind i Fyen; thi saafremt de ville foretage en saadan længere Reise i Provindsen, skulle de, ligesom andre Reisende fra fjernere Egne, være forsynede med Pass, hvoraf følger, at den ovenanførte Regel om Passers Aflevering af Skipperen til Politimesteren i Årsens ogsaa skal iagttages med saadanne Personers Passer, og at de, saafremt de, under Forgivende af ikke at ville reise 2 Mile ind i Provindsen, ere bleve overførte uden Pass, og siden overbevises desuagtet at have reist længere, blive at ansee som Dvertrædere af Passanordningerne.

For at ovenstaaende Bestemmelser kunne bringes til vedbørlig Kundskab for de Reisende, har Du at vaalægge Politimesteren i Bor Kjøbstæd Årsens at udfærdige en Politieplacat, hvoraf Exemplarer i det Danske og Tydske Sprog blive at opslaae paa Gjæstgiverstederne, saavel som paa Færgejagterne, og hvor ellers fornødent maatte eragtes.

Derefter etc.

Capitainlieutenant af Søe-Etaten C. C. Paluban er den 14 Aug. tillagt Ordre om at indtræde som Medlem af Directionen for Bombebøssen i afdøde Dispatcheur Langbergs Sted.

Samme Dato er Auditeur og Byefoged i Helsingør J. B. Strik beordret at indtræde i bemeldte Byes Quarrantainecommission.

Den 16 August er det, efter derom gjennem Amtmanden over Ribe Amt indgivet Forslag, ved Rescript til Amtmanden bestemt, at det Marked, som ifølge allerhøieste Rescript af 13 August 1783 hidtil aarlig er afholdt i Ribe med Kram og Træevare 8 Dage efter Mortensdag, for Fremtiden skal bortfalde.

Den 16 August er J. F. de Coninck erkjendt som Kongelig Belgisk Consul i Kjøbenhavn; E. de Pelley som Belgisk Consul i Helsingør, og E. Pryn som antaget til indtil videre at besørge de Preussiske Consulatforretninger i Helsingør.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Kjeldbye Sognekald paa Møen, 400 Rd.

Under RenteKammeret: Sognefoged=Tjenesten i Norderfogderiet Melborff i Landskabet Syb = Ditmarsken, til hvilken Tjeneste Kammeret har Forslagsret. Caution 2400 Rbd. i Kongelige 4 pCt. Obligationer. — Huusfoged=Tjenesten i Rendsborg Amt.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 14 August er Sognepræst for Budolphi Menighed i Aalborg, J. Krarup, befikket til Stiftsprovst i Aalborg Stift, samt til Provst for Aalborg Provstie og Kjær Herred; Cand. theol. J. Blicher til personel Capellan for Aasted og Skjerum Menigheder i Aalborg Stift; Cand. theol. A. Holm til personel Capellan for Scheelund og Bisborg Menigheder i Viborg Stift; Cand. theol. E. A. Detens til personel Capellan for Selde og Aasted Menigheder i samme Stift; forhenværende personel Capellan for Bivild og Veilbye Menigheder i Aarhus Stift, H. F. J. Gyberg, til personel Capellan for Astrup, Tulstrup og Hvilsted Menigheder i samme Stift; Cand. juris H. Boalth og E. N. Tang til Cancellister i Cancelliet; den 16, Cand. theol. E. P. G. Mynster, til Sognepræst for Valløebye og Taarnbye Menigheder under Valløe Stift i Sjælland.

Under Rentekammeret: Den 7 Juni er Huusfoged i Rendsborg Amt, Kammerraad E. P. Meisner, befikket til Amtsforvalter, Actuar og Huusfoged i Apenrade Amt; den 25, Amtsforvalteren for Ringsted Amtstuedistrict, Kammerraad P. A. E. Krebs til Amtsforvalter for Ringkjøbing Amtstuedistrict, fra første Juli b. A. at regne; den 10 August, Cancellist i de Kongelige Ordners Capituls Secretariat, Kammerjunker

G. A. Krag, til fra samme Tid at være Amtsforvalter for Ringsted Amtstuedistrict; Assessor i den islandske Landsoverret, Justitsraad B. Thorarensen, til Amtmand for Norder- og Vster-Amtet i Island.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Den 7 Juni er Regjeringsraad, Regjerings-Secretair og Stempletpapirs-Forvalter paa St. Croix, E. N. Pontoppidan, beskikket til Told- og Consumtions-Inspecteur i Odense; den 15 Juni hidtilværende Cooper, Krigsraad S. P. Petersen, til Expeditions-Cooper ved Dre-funds Toldkammer, og Kongelig Fuldmægtig J. G. K. Bruun til Fuldmægtig i Kasserer-Contoiret, med Benaevnelse af Kassecooper; Kammereer-Fuldmægtig L. P. Errihøe til Controleur i Passkrivercontoiret; L. P. Myhre og S. N. Andersen til Fuldmægtige hos Kammereererne; J. Iversen og N. P. Bull til Assistenten i Passkrivercontoiret ved bemeldte Toldkammer; den 7 Aug., Kammerraad og Renteskriver under Collegiet N. Duken til Inspecteur, og Kammerraad og Toldskriver ved Rendsborg Toldsted E. H. Hassse til Kasserer ved Told- og Kanaltoldvæsenet i Rendsborg.

Under Landmilitair-Etaten: Den 17 Juli, Majorerne G. F. K. v. Falckenberg af andet Tydske Infanterie-Regiment, P. E. v. Hansen af Prinds Christian Frederiks Regiment, G. E. v. Krogh, Ridder, af Hans Majestæts eget Regiment, J. E. v. Hagemann

af Prinds Christian Frederiks Regiment, C. H. v. Meinig af Hans Majestæts eget Regiment, C. F. v. Krag, Ridder, af Tyenske Infanterie-Regiment, P. C. v. Klücker af det første Tydske Infanterie-Regiment, P. F. v. Quaade, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, af Ingenieur-Corpsen, F. J. v. Høst af Holsteenske Infanterie-Regiment, A. W. v. Lobedan, Ridder, af Dronningens Liv-Regiment, G. L. W. H. v. Seyffarth af Holsteenske Infanterie-Regiment, og C. F. v. Hansen, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, af Generaladjutantstaben, meddeelt Oberstlieutenants Character, dog uden Anciennetet indtil deres Formænd i Armeen enten ere avancerede til denne Charge, eller have erholdt Oberstlieutenants Anciennetet; Secondlieutenant ved det andet Tydske Infanterie-Regiment C. F. v. Baudis placeret ved Grenadeer-Compagniet; Lieutenant ved syvende Borger-Compagnie af Bornholms Milice N. N. Holm meddeelt, efter Ansøgning og formedelt Svagelighed, Uffæd i Naade. Den 24, Stadshauptmand J. G. F. Wendell i Rendsborg tillagt Rang med Oberstlieutenanter af Kjøbenhavns Borgervæbning, med Tilladelse at bære de for disse reglementerede Distinctions-Epauletter; Secondlieutenant ved Rendsborg borgerlige Artillerie-Corps J. H. Deckmann udnævnt til Premierlieutenant; characteriseret Premierlieutenant ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie C. C. Knudsen forfremmet til virkelig Premierlieutenant, og Secondlieutenant N. N. Golding meddeelt

Premierlieutenants Character; dimitteret Premierlieutenant F. N. v. Baumann, der er ansat i Toldfaget, udnævnt til virkelig Krigsraad. Den 31, Stabs-Capitain ved det Slesvigskke Infanterie-Regiment C. C. F. U. v. Gyben meddeelt efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Uffæd i Naade af Krigstjenesten med Pension. Den 5 August, Premierlieutenant ved det Slesvigskke Infanterie-Regiment F. v. Janssen udnævnt til Stabs-Capitain med den ham forbeholdte Anciennetet, og characteriseret Premierlieutenant F. v. Moltke til virkelig Premierlieutenant. Den 6, Second-Capitain ved Artillerie-Corpsset C. F. v. Bruun udnævnt til Regiments-Quartiermester ved bemeldte Corps, imod at han stiller den for Oppebørslerne befalede Sikkerhed.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 35. Den 31de August 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Med allertøieste Rescript af 6 August 1734, bekendtgjort ved Raadstueplacat af 16 samme Maaned, er det blandt andet bestemt, at naar nogen Jøde enten lægger sig efter et christent Fruentimmer eller virkelig beligger hende, skal, naar saadant opdages, den skyldige Jøde ei, som Andre, efter Lovens ansees, men Straffen for ham ved Kongelig Resolution nærmere fastsættes. Skjendt den Straf, Lovens 6—13—1 bestemte for simpelt Leiermaal og hvortil Rescriptet af 6 August 1734 saavel som et ældre Rescript af 23 Marts 1725, der forsaavidt er af lige Indhold med hiint, sigter, er hævet deels ved Forordningerne 8 Juni 1767 og 23 Mai 1800 § 3, deels ved Forordningen 12 Juni 1812, stod dog hiint Rescript, hvori handles om et kvalificeret Leiermaal, endnu ved Magt. Det maatte imidlertid erkjendes, at

de Forestillingsmaader, hvorfra hine allerhøieste Resolutioner gaae ud, ere lidet overeensstemmende med dem, som ligge til Grund for de nyere Bestemmelser angaaende Hans Majestæts Undersatter af den mosaiske Troesbekjendelse. Ligesom meerbemeldte Resolutioner vidne om Frygt for at disse skulde benytte de Forhold, som dertil gav nogen Leilighed, for at forføre Christne til at affalde til Tødedømmet, saaledes blev den Tid Ægteffab imellem Christne og Tøder anseet som noget aldeles utillabeligt, og legemlig Dmgang mellem dem derfor betragtet med særdeles Affkye. Paa denne Tænkemaade ere oftmeldte Rescripter byggede og i Dvereensstemmelse med samme er til Ex. ved et specielt Rescript af 5 August 1726 en Tøde, som havde avlet Børn med et christent Fruentimmer, saavelsom dette Fruentimmer bleven anseet med haard Straf*). Hiin ovenmeldte Frygt er forsvunden og det Had og den Affkye, som i ældre Tider herskede mod Tøderne, er fortrængt ved større Dphsning, understøttet ved Lovene. Isærdeleshed har Anordningen og Reglementet af 29 Marts 1814 søgt saavidt muligt at ophæve Forskjellen paa deres og de øvrige Undersatters juridiske Stilling. Dgsaa pleier der, under anbefalende Omstændigheder, allernaadigst at tilstaaes mosaiske Troesbekjendere Bevilling til at ægte Personer af den evangeliske

---

*) Dette Rescript findes i Casper Peter Rothes Samling af Rescripter m. v. Anden Part Side 690—692.

christelige Religion *), hvilket, i Forbindelse med den øvrige nyere Lovgivning, maatte have til Følge, at det ikke let faldt enten den mosaiske Religions Bekjendere eller Christne ind, at indbyrdes Leiermaal imellem dem medførte særdeles juridiske Følger, og at de derom kunde være uvidende, var saameget mere antageligt, som det ovenmeldte Rescript af 1725 aldrig er kundgjort, og Rescriptet af 1735 ikke er kundgjort undtagen ved en Placat fra Kjøbenhavns Raadstue, altsaa blot for Hovedstaden. Cancelliet indstillede derfor allerunderdanigst, at den i allerhøieste Rescript 6 August 1734 gjorte Bestemmelse om Straffen for Leiermaal, begaaet af en Mandsperson af den mosaiske Troesbekjendelse og et christent Fræm-

---

*) Det første Exempel paa en saadan Tilladelse blev givet ved Rescript 14 December 1798, om hvis Indhold og Anledning udførlig Dplysning gives i Coll. Tid. for bemeldte Aar, Side 797—799. Det kan det blandt andet sees, at daværende Biskop Balle ikke fandt, at det var noget i Guds Ord, som lagde Hindring i Veien for slikt Ægtefæb, og at han isøvrigt ikke, som Religionslærer, derved kunde have noget at erindre. De Dplysninger, som fordres, forinden Cancelliet kan andrage paa den omhandlede Tilladelse, findes anførte i en Cancellie = Skrivelse af 9 Marts 1822 (i Udsings Samling paa sit Sted). Et ufravigeligt Wilkaar, der steds foreskrives og som ligeledes findes fastsat i det ovenmeldte Rescript, er at alle de Børn, som avles i saadant Ægtefæb, skulle opdrages i den evangelisk-christelige Religion.

timmer *), maa bortfalde, og Hans Majestæt har ved allerhøieste Resolution af 14 August sidstleden allernaadigst bifaldet dette.

Blandede Efterretninger.

I Medfør af allerhøieste Resolution af 4 Juli 1800 forelægger Cancelliet Hans Majestæt en tabellarisk Udsigt over Antallet af de i ethvert Aar behandlede Skifter, med Forklaring om hvormange af disse i Aarets Løb ere sluttede og hvormange der ved Aarets Udgang henstaae usluttede, samt fra hvilket Aar disse ere. Da den sidste Beretning, denne Gjenstand angaaende, som er meddeelt Collegial-Tidendens Læsere, vedkom Skiftevæsenet i Aaret 1828 (cfr. Coll. Tid. for 1830, Side 308—310), saa bliver i Continuation heraf nu meddeelt Beretningerne for de trede efterfølgende Aar.

Aaret 1829.

I dette Aar ere foretagne 11171 Skifter, af hvilke 8600 vare nye tilkomne og 2571 henstode fra de foregaaende Aar. I Aarets Løb sluttedes 8410, nemlig

---

*) Om Veiermaal mellem en Mandsperson af den christelige Religion og et Fruentimmer af den mosaiske Troesbekjendelse har der aldrig været givet nogen særegen Bestemmelse, ligesom og vore Lovkyndige antage, at intet særligt var at iagttage med Hensyn til slikt Veiermaals Afstraffelse. See Nørregaards danske og norske private Ret. 4 Deel. Side 346.

6632 af hine og 1778 af disse, saa at følgende 2761 ved Aarets Udgang henstode usluttede, af hvilke 792 vare ældre end 1 Aar; men fra Aarets Udgang og indtil den tabellariske Fortegnelse affattedes, vare 164 af disse, efter de imidlertid modtagne Oplysninger, tilendebagte, saa at de usluttede over 1 Aar gamle Skifters Tal dengang kun blev 628. Disse henstode, efter de indkomne Designationer, af følgende Grunde: 63 med Creditorers eller Arvingers Samtykke og efter Bedkommendes Forlangende; 60 fordi Proclama eller Naadsensaaret endnu ikke var udløbet; 265 formedelst Regnskabets Decision eller Forbringers Inddrivelse; 21 formedelst Arvingers Fraværelse; 125 beroede paa andre Boers Slutning; 86 formedelst Processer og andre Tvistigheders Afgjørelse imellem Bedkommende, og 8 uden at nogen Aarsag til Henstanden var angivet i Designationerne, hvorom der imod nærmere Forklaring siden blev indhentet.

Aaret 1830.

I dette Aar foretoges ialt 10773 Skifter, af hvilke 8012 vare nye tilkomne og 2761 henstode fra foregaaende Aar. I Aarets Løb sluttedes 8188, nemlig 6179 af hine og 2009 af disse, saa at 2585 henstode usluttede ved Aarets Udgang, af hvilke 751 vare ældre end 1 Aar; men efter de indtil den tabellariske Forklaringss Forfattelse indkomne Oplysninger vare 130 blevne sluttede, og Antallet af de over 1 Aar henstaaende Skifter var følgende paa den Tid 621. Disse henstode efter Designationernes

Indhold af følgende Grunde: 82 med Creditorers eller Arvingers Samtykke og efter Vedkommendes Forlangende; 56 fordi Proclama eller Raadsensaaret endnu ikke var udløbet; 244 formedelst Regnskabers Decision eller Fordringers Inddrivelse; 33 formedelst Arvingers Fraværelse; 111 beroede paa andre Boers Slutning; 84 formedelst Processer og andre Tvistigheders Afgjørelse imellem Vedkommende, og 11 uden at nogen Aarsag til Henstanden var angivet eller saaledes at Skiftet var udeladt af Designationen.

Aaret 1831.

I dette Aar foretoges ialt 12081 Skifter, af hvilke 9496 vare nye tilkomne og 2585 henstode fra foregaaende Aar. I Aarets Løb sluttedes 8664, nemlig 6858 af hine og 1806 af disse, hvorimod 3417 ved Aarets Udgang henstode usluttede, af hvilke 771 vare ældre end 1 Aar, men hvoraf, efter de indtil den tabelariske Forklarings Affattelse indkomne Oplysninger, 153 ere sluttede. De øvrige 624 usluttede ældre Skrifter henstode, efter Designationerne, af følgende Grunde: 63 med Creditorers eller Arvingers Samtykke og efter Vedkommendes Forlangende; 56 fordi Proclama eller Raadsensaaret endnu ikke var udløbet; 273 formedelst Regnskabers Decision eller Fordringers Inddrivelse; 29 formedelst Arvingers Fraværelse; 106 beroede paa andre Boers Slutning; 85 formedelst Processers og andre Tvistigheders Afgjørelse imellem Vedkommende, og 12 uden at nogen

Karsag til Henstanden var angivet eller saaledes at Skiftet var ubeladt af Designationerne, hvorom derfor nærmere Forklaring maatte indhentes.

Sammenligning imellem Aarene 1829, 1830 og 1831 samt nogle foregaaende Aar.

Efter det Foranførte var Antallet af nye tilkomne Boer i 1831 betydeligt større end i de næstforegaaende Aar, nemlig 1484 større end i 1830 og 896 større end i 1829, og, sammenholdt med nogle tidligere Aar, var det 2981 større end i 1825 *), 1960 større end i 1826 **), 2741 større end i 1827 ***) og 2226 større end i 1828 ****). Næst efter Aaret 1831 gav Aaret 1829 de fleste nye Skifter, da Antallet i sidstnævnte Aar var 588 større end i 1830, og respective 2085, 1064, 1845 og 1330 større end i Aarene 1825, 1826, 1827 og 1828. Dgsaa i Aaret 1830 var Antallet af Skifter meget større end i disse sidstnævnte 4 Aar. Grunden dertil ligger i den i 1828 indtrufne og i 1829 vedblevne Tilvæxt i Mortaliteten, der noget aftog i 1830, men derimod end mere forøgedes ved de epidemiske Sygdomme, som i 1831 herskede i adskillige Egne af Landet. Forskjelligt fra det foranførte Forhold imellem de i de respective

*) See Coll. Tid. for 1827 S. 347.

**) See Coll. Tid. for 1828 S. 754.

***) See Coll. Tid. for 1829 S. 422.

****) See Coll. Tid. for 1830 S. 308.

Aar nye tilkomne Boer var Antallet af de i hvert Aar behandlede Boer, alt eftersom det Antal ufluttede Skifter, der gik over fra det ene til det andet Aar, differerede fra det, der henstod ufluttet ved det forløbne Aars Begyndelse. Saaledes var i 1829 Antallet af behandlede Boer 1375 større end i 1828 og 398 større end i 1830, men 910 færre end i 1831, og i 1831 var Totalbeløbet af behandlede Boer 1308 større end i 1830. Ligeledes er Forskjellen paa Antallet af de ved hvert Aars Udgang ufluttede Skifter afhængig af hvorvidt de i Aarets Løb sluttede Boer oversteg de nye tilkomne Boers Tal, eller vare færre end disse. Da saaledes i 1829 de nye tilkomne Boer oversteg de sluttedes Tal med 190, saa var og de henstaaende Boer ved Aarets Udgang 190 flere end ved Udgangen af 1828, skjøndt der iøvrigt i 1829 sluttedes 1185 Skifter flere end i 1828. I 1830 blev derimod sluttet 176 Skifter flere end der tilkom nye, hvorfor Antallet af de ved Aarets Begyndelse henstaaende ufluttede Skifter fra 1829, nemlig 2761, var gaaet ned til 2585, skjøndt der iøvrigt i 1830 sluttedes 222 Skifter færre end i 1829. I 1831 oversteg de tilkomne nye Skifter Tallet af de sluttede med 832, hvorfor ogsaa Tallet af de ved Aarets Udgang henstaaende Boer udgjorde 3417, skjøndt der ellers i bemeldte Aar sluttedes 476 Skifter flere end i 1830.

Hvad isærdeleshed de ufluttede Boer, som ere ældre end 1 Aar, angaaer, da var disses Tal ved Udgangen

af 1829 19 lavere end ved Udgangen af 1828, uagtet de henstaaende Boers Tal ved Begyndelsen af 1829 var 334 større end ved Begyndelsen af 1828; ved Udgangen af 1830 var atter Tallet af hine ældre Boer 41 ringere end ved Udgangen af 1829, uagtet samtlige henstaaende Boers Tal ved Begyndelsen af 1830 var 190 større end ved Udgangen af 1829. Antallet af den nævnte Klasse af Boer ere derimod ved Udgangen af 1831 26 større end ved Udgangen af 1830.

Der er i de sidste Aar sporet en større Virksomhed i Boernes Tilendebningelse end forhen. Saaledes var der, uagtet de ualmindelig mange Dødsfald og det derpaa grundede Antal af nye tilkomne Skifter, som i flere Aar har fundet Sted, dog ved Slutningen af 1831 217 færre over eet Aar gamle Boer end ved Udgangen af 1825, da det udgjorde 994, medens Tallet af de nye tilkomne Boer i sidstmeldte Aar, som ovenfor bemærket, var 2981 ringere end i 1831, ligesom og Totalbeløbet af samtlige behandlede Boer i 1825 udgjorde 3069 færre end i 1831. De sluttede Boers Tal udgjorde i 1831 2252 flere end i 1825.

Fra Cancelliet er den 27 August afgaaet følgende Circulair-Skrivelse til samtlige Biskopper i Danmark:

Cancelliet har bragt i Erfaring, at, uagtet den ved allerhøieste Rescript 1 December 1812, angaaende Indretningen af Ministerial-Kirkebøgerne, tilføjede Orden

og Fuldstændighed i disse vigtige Bøgers Førelse i det Hele heldigen er opnaaet, saa blive dog ikke de forskjellige Schemata, hvoraf disse Bøger bestaae, overalt benyttede saaledes, at enhver Dplysning, som af Præsten kunde blive begjært om de paagjældende Individider, altid kan faaes med den Lethed og Hurtighed, som vilde gjøres mulig ved en fuldkommen hensigtsmæssig Benyttelse af hine Schemata. Cancelliet skulde derfor tjenstlig anmode Deres Høierværdighed om, behageligen at ville paa-lægge Sognepræsterne i det Dem anbetroede Stift ved deres Ministerialbøgers Førelse for Fremtiden at iagttage Følgende:

- a) Præsten bør, efter den Dplysning, som han i Overeensstemmelse med Placat 19 November 1811 § 6 erholder ved Foreviisning af de udstedte Vaccinations-Attester, strax derom gjøre Antegning i Unmærknings-Kubrikken der, hvor det paagjældende Individ findes anført; naar det er født i Sognet, i Schemaerne over Fødte, og i det modsatte Tilfælde paa Tilgangs-Listerne, og hvad de Individider angaaer, som allerede inden deres Ankomst til Sognet ere vaccinerede, bør lignende Antegning gjøres, saa snart han ved den befalede Foreviisning af Skudsmaal eller Skudsmaalsbog derom kommer til Kundskab. Ovennævnte Antegning bør indeholde naar og af hvem Vaccinationen er iværksat.
- b) For at Præsten med Lethed og Nøiagtighed kan give den i Cancelliets Circulaire af 8 October 1796 c. foreskrevne Attest, om de i et fremmedt Lægd afdøde Landmilitair-Reserver, bør det i saa Hen-

seende Fornødne og in specie den Dødes Fødested og Faderens Navn anføres ved Dødsfaldets Indtegnning paa det vedkommende Schema, hvor sliq Dplysning bliver at anbringe under Rubrum »Stand, Haandtering og Dpholdssted«. Ligeledes bør Dplysning om andre Afdødes Fødesteder og Fædre indføres i fornævnte Rubrik, forsaavidt den uden Vidtløstighed og Banffelighed kan faaes.

- c) I Schemaerne over Confirmerede bør i Rubrikken: »Confirmandens Alder efter Dag og Datum m. v.« tilføies, hvor Confirmanden er født, naar Confirmationen har funden Sted, og, hvis Confirmanden ei havde den lovbestedte Alder, om Dispensation i denne Henseende er given. I Rubrikken: »Dom angaaende Kundskab og Dpfo:sel« bør Anførsel skee om Dispensation er meddeelt i Henseende til Kundskaber.
- d) I Schemaet over Copulerede bør, i Henhold til Bestemmelsen i Forordningen 30 April 1824 § 14, tilføies i Rubrikken: »Anmærkninger« naar Vielsen er forrettet i et andet Eogn, end det Bruden er Medlem af; saa bør det og i bemeldte Rubrik anføres, om foregaaende Lysning har fundet Sted eller ei, og i sidste Fald Hjemmelen herfor.
- e) Paa Tilgangslisten bør Aar og Datum, da Tilgangen har funden Sted, anføres i den første Rubrik, og i Rubrikken: »Hvorfra ankommen« bør tilføies, fra hvem og under hvilken Datum Personen har Skudsmaal, og endelig bør i Rubrikken: »Anmærkninger« anføres, om noget Særligt er at bemærke i Henseende til Skudsmaalets Indhold.

f) Paa Tilgangslisten bør Aar og Datum, da Afgangen har funden Sted, anføres paa den første Rubrik, og i Rubrikken: „Anmærkninger“ bør Sognepræsten tilføie sine Bemærkninger om den Afreistes Forhold i Menigheden.

Det følger isøvrigt af sig selv, at Alt hvad der saaledes bliver af Præsten at indføre i det Exemplar af Kirkebogen, som han holder, ogsaa bør gaae over i det andet Exemplar, som vedkommende Kirkebetjent, i Overensstemmelse med Rescript 1 December 1812, har at føre under Præstens Opsyn.

Da man desuden har Grund til at formode, at det almindelige Levnførelses-Schema ikke overalt føres tilbørlig, og Cancelliet maa ansee dette Schema saa meget mere nyttigt, som det vækker Præstens Opmærksomhed paa, om hans Ministerialbog i alle dens Dele er ført med tilbørlig Fuldstændighed og Nøiagtighed, og letter de overordnede Embedsmænd den hermed fornødne Control; saa skulde Collegiet tjenstlig anmode deres Høiærværdighed om behageligen at indskjærpe Sognepræsterne i N. N. Stift, at de med pligtfuld Nøiagtighed føre dette Register. Deres Høiærværdighed vilde derhos behageligen paalægge de vedkommende Provster, at de ved deres Visitationer anvende særdeles Opmærksomhed paa at undersøge, hvorvidt Præsterne efterkomme deres Pligt saavel i sidstnævnte Henseende, som i Henseende til hvad der ellers, deels allerede forhen, deels i Følge denne Cancelliets Skrivelse, paaligger dem ved Førelsen af Kirkens Ministerialbeget, samt i Tilfælde af nogen Forsømmelse erindre Vedkommende derom. Og maa

Cancelliet ligeledes anmode Deres Høiærbærdighed om, at ville ved Deres Bisitatser have nøie Indseende hermed.

Fra Cancelliet afgaaer den 31 August følgende Circulaire til samtlige Amtmænd i Danmark:

Ifølge den 8 og 12 § i Anordningen af 6 April 1832 bliver, foruden det ved Placaten af 31 August 1831 bestemte faste aarlige Brandcontingent for Kjøbstæd-Bygninger, fra den 1 October 1833 at svare forhøiet Contingent af den generale Forsikkringssum for de Bygninger, der for en Deel, eller ganske, ere af saadan Beskaffenhed, som efter bemeldte Anordning medfører Forhøielse af Contingentet.

I den Anledning maa man tjenstligst anmode (Titul) om at tilkjendegive Vedkommende i de Dem underlagte Kjøbstæder, at, foruden de ifølge Cancelliets Circulaire af 8 Sept. 1827 til hvert Aars 30 Sept. og 31 Marts paabudne Documenter over Brandcontingentet, bliver for de Kjøbstæder, hvori der maatte findes Bygninger af den Beskaffenhed, at der af sammes generale Forsikkringssummer skal svares det i ovennævnte Paragrapher omhandlede forhøiede Contingent, tillige at indsende særskilte Beregninger til hver af de respectve Terminer i Aaret, affattede overeensstemmende med høslagte Schema, der i Henseende til den dæri fremsatte Beregning af Contingentet bliver at tage til Følge indtil 1 October 1835, fra hvilken Tid en yderligere Contingent-Forhøielse skal tilsvares ifølge meerbemeldte Anordning.

B e r e g n i n g

over det ifølge Anordningen af 6 April 1832 § 8 og 12 paabudne forhøiede Brandcontingent for de Bygninger i N. N. Kjøbstad, hvoraf benævnte Forhøielse skal tilsvares for Halvaaret fra 1 Det. 18 til 31 Marts 18 af Forsikkrings-Summerne ult. September (eller fra 1 April til 30 September 18 af Forsikkrings-Summerne ult. Marts).

№		E i e r.	Forsikkrings-Sum i Sølv.	Contingentet beregnet efter § 8 i Anordn. af 6 April 1832						Contingentet beregnet efter § 12 i samme Anordning.		Det generale Beløb af det forhøiede Contingent.	
				3½ Sk. Tegn pr. 100 Rbd. Sølv.		1ste Membrum 3½ Sk. Tegn pr. 100 Rbd. Sølv.		2det Membrum 5½ Sk. Tegn pr. 100 Rbd. Sølv.					
Forsf.	Matr.			Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.		
1	1a.	N. N.	210	=	7½	=	=	=	=	=	7½		
36	28	N. N.	700	=	=	=	26¼	=	=	=	26¼		
58	46	N. N.	1000	=	=	=	=	=	56¼	=	56¼		
											90¾		

N o t a.

I forommeldte Schema er af Fors. Nr. 1, Matr. Nr. 1 a, Contingentet beregnet af den generale Forsikrings-Sum for et Sted, hvis Bygninger, enten tildeels eller i det Hele, ere af den Beskaffenhed, der omhandles i Anordningens § 8.

Uf Fors. Nr. 36, Matr. Nr. 28, er Contingentet beregnet af den generale Forsikrings-Sum for et Sted, hvoraf forhøiet Contingent skal udredes efter Anordningens § 12.

Uf Fors. Nr. 58, Matr. Nr. 46, er Contingentet beregnet af den generale Forsikrings-Sum for et Sted, hvoraf Forhøielse skal svares baade efter Anordningens § 8 og dens § 12.

Naar et Sted i Halvaarets Løb har modtaget en saadan Forbedring, at der af sammes generale Forsikrings-Sum ikke længer skal svares forhøiet Contingent, maa i Beregningen for det Halvaar, hvori Forbedringen er foregaaet, bemærkes, at Stedet af denne Aarsag er ubeladt, til Dphsning om, at det ikke er forbigaaet ved Beregningens Affattelse.

Beregningens generale Contingentbeløb overføres og tillægges stedsde det endelige Beløb i den ved Cancelliets Circulaire af 8 September 1827 befalede Repartitions-Beregning samt Af- og Tilgangsliste, der skal indsendes ved Udgangen af September og Marts Maaneder hvert Aar. Det derefter udkommende samlede Beløb af det ordinaire og forhøiede Contingent for hver Termin især maa stedsde i een Summa anføres i den ved Cancelliets Circulaire af 20 August 1825 befalede Anmeldelse om Contingentets Indbetaling i Amtstuen, overensstemmende med det Schema, der medfulgte dette Circulaire.

Ledigt Embede.

Under Patronatet for Herlufsholm: Et
Adjunct-Embede ved Herlufsholms lærde Skole.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 21 August
er meddeelt allerhøieste Confirmation paa Bestalling for

hidtilværende Overlærer ved Herlufsholms lærde Skole G. A. Dichmann som Rector ved samme Skole; ligeledes meddeelt allerhøieste Confirmation paa Bestalling for forhenværende Flagssecretair A. C. Lütken som Inspecteur ved Fødsels- og Pleie-Stiftelsen i Kjøbenhavn.

Under det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie: Den 29 Juni har Underretsadvocat F. H. Frahm i Ahrensböck faaet Concesssion til at ove Notarialforretninger; den 24 Juli er Amtsforvalter og Huusfoged i Grevskabet Ranzau samt Sognesfoged i Barmstedt og Hörnerkirchen, Overauditeur S. Kornerup udnævnt til virkelig Justitsraad; den 6 August er Valget af Underretsadvocat F. P. H. Schleth i Rendsborg til Byskriver sammesteds allernaadigst stadfæstet; den 13, Valget af Agent H. C. Jensen og af Hospitalsforstander H. L. Fries i Flensborg til Raadmænd i Magistrats-Collegiet sammesteds allernaadigst stadfæstet.

Under Admiralitets- og Commissariats-Collegiet: Den 11 August er Qvartiermand J. C. Degenkoltr beskikket til Grovsmedmestersvend ved Holmen; Overfiskischirurg J. Christensen og Chirurg W. B. Wilsumsen forundt Reservechirurgs Character og Rang, samt Tilladelse at bære den for denne Charge reglementerede Uniform, saalænge de staae i Søe-Statens Tjeneste. Den 18, Cadetunderofficer F. C. J. Lehmann udnævnt til Secondlieutenant. Den 25, Søe-Statens Casserer, Justitsraad L. Jürgensen, Ridder af Dannebrog, meddeelt General-Krigscommissairs Character, med Rang under Nr. 3 i Rangforordningens 3die Klasse; Reservechirurg ved 1ste Division E. Gudmundsen efter Ansøgning, formedelst Svagthed, affædiget i Raade med Pension.

Rettelser.

I Coll. Lib. Nr. 34, Side 508, Linie 19 er anført, at Rentekammeret har Forslagsret til den der ommeldte Sognesfogedjtjeneste. Dette maa rettes derhen, at det er „Vorsteher-Collegium“ som har Forslagsretten.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 36. Den 7de September 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Møllebyggeriet er hidtil stedse blevet anset at henhøre til Løkkerprofessen, saa at Enhver, der enten var Medlem af et Løkkerlaug, eller som ellers paa Landet eller i en Kjøbsted, hvori intet Løkkerlaug er, havde bundet Berettigelse til at udøve Løkkerprofessen, kunde forestaae Møllers Opførelse. Da Akademiet for de skønne Kunster i en Betænkning til Kjøbenhavns Magistrat havde yttret, at det vilde være gavnligt i Henseende til Møllebyggeriets stadige Fremgang her i Landet og billigt med Hensyn til de Individier, der have erhvervet sig de særegne Færdigheder og Kundskaber i Mekaniken, som Møllebyggeriet udfordrer, at de ved en deres egentlige Fag nærmere liggende Prøve kunde erhverve Borgerkab som Møllebyggere, saa anmodede Magistraten, der ligesledes erkjendte Gavnligheden af et eget Mesterstykke for

Møllebyggere, nogle sagkyndige Mænd om at sammentræde og ubearbejde Forslag til en saadan særlig Prøve for vordende Møllebyggere, hvilke Forhandlinger blev ledede af et Medlem af Magistraten. Resultatet af Forhandlingerne blev derefter indsendt til Cancelliet, ledsaget med Erklæring fra Magistraten, som og havde corresponderet om Sagen med Academiet for de skønne Kunster og med Bestyrelsen for den polytechniske Læreanstalt. Man var enig om, at der burde foreskrives en theoretisk og en practisk Prøve som Beviis for de Paagjeldendes Kyndighed i Møllebyggeriet, dog at de nuværende Interessenter i Tømmerlauget burde beholde den Rettighed, de have til at forfærdige Møllebygger- Arbejde uden at underkaste sig saadan Prøve. Hvorvidt de, som herefter forfærdige Mesterstykke i Tømmerprofessionen, tillige derved kunde vinde Ret til at arbejde som Møllebyggere, eller om de ikke, for at erholde saadan Ret, ogsaa burde bestaae Prøven for Møllebyggere, derom vare Meningerne deelte; dog havde Magistraten saavel som Kunstacademiet erklæret sig for den sidste Mening. Ligeledes var der under Forhandlingerne yttret ulige Meninger, om Møllebyggere ikkun maatte holde Tømmervende, eller om de, som andre Maffinbyggere, maatte kunne holde Arbeidere af forskjellige Professioner. Løvrigt indeholdt og den sammentraadte Committees Forslag, hvorfra dog eet af dens Medlemmer afveeg, at Ingen maatte blive Møllebygger uden at have gjort et antageligt Tømmervendestykke.

Cancelliet kunde ikke ansee denne sidste Betingelse for at være hensigtsmæssig; thi ligesom en stor Deel af det Arbeide, der forefalder ved en Møllens Bygning, hører til andre Professioner, saaledes tilfiger Tingens Natur, at det ikke er Duelighed til at forrette ethvert enkelt til en Møllens Bygning henhørende Arbeide, hvorpaa det kommer an, men at det væsentlige er at forstaae planmæssigt at indrette en Mølle. Det maa og bemærkes, at de ved Kunstacademiet oplærte Artister, som erholde den store Guldmedaille, erhverve Rettighed til at øve Professionen lige med Laugsmestere, ligesom og den polytechniske Læreanstalts Candidater efter allerh. Resolution 1 September 1830 kunne vente Næringsbevillinger, og det i en særdeles Udstrækning, uden at underkastes nogen laugsmæssig Prøve. For en Mand, som udenfor Laugsveien har erhvervet Duelighed i Faget, vilde det og være ubehageligt at skulle gjøre Prøve som Lømmersvend. Fremdeles fandt Cancelliet, at der burde tilstaaes Møllebyggere Ret til at holde alle Arter af Svende, som udfordres til dette Slags Arbeide. Denne Rettighed er analog med den, som andre Fabrikanter og Kunstacademiets Medlemmer have, og er saa meget naturligere, som Møllebyggerprofessionen ikke udelukkende vedkommer Lømmershaandværket, men og andre Haandværker. Møllebygningen fortjener og, med Hensyn til Vigtigheden af vore Kornvarers Forædling saavel til eget Forbrug som til Udførsel, den Begunstigelse, saa meget som muligt at fritages for

den Hjemning og Fordyrelse, som en Indskrænkning i foranførte Henseende vilde medføre, og Afbrækket for de vedkommende Laug maa ansees som en Gjenstand af liiden Betydning i Sammenligning med hiint Diemed. Cancelliet var iøvrigt med Hensyn til Provens Beskaffenhed enig i det indgivne Forslag, og holdt derhos for, at de nye Bestemmelser angaaende Erhvervelse af Ret til at udøve Møllebygger-Professionen, naar de skulle opnaae Diemedet, ikke maatte indskrænke sig til Kjøbenhavn, hvilket endog, med Hensyn til den gjensidige Ret, som alle Haandværkere i den ene Kjøbsted have til at arbejde i den anden (Placat 3 April 1816 § 5), vilde medføre Collisioner. Efterat Collegiet allerunderdanigst havde forelagt Sagen for Hans Majestæt, er den 28 August udkommet følgende allerhøieste Placat:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc., Gjøre vitterligt: at Vi, med Hensyn til velindrettede Mølleværkers Vigtighed for Landet, have fundet det tjenligt, at Rettigheden til at forestaae nye Møllers Bygning, hvilken Rettighed hidtil har fulgt med Tømmerprofessionen, for Fremtiden skal erhverves ved særegne Prøver paa de Indsigter og Færdigheder, som ere fornødne for hiin Deel af Bygningsfaget.

Vi byde og befale derfor allernaadigst som følger:

§ 1.

Der skal herefter, saavel i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, som i de øvrige Kjøbstæder i Vor

Rige Danmark, kunne vindes særeget Borgerskab som Møllebygger.

§ 2.

De, der attraae saadant Borgerskab, skulle forinden ved en Prøve, som aflægges ved den polytechniske Læreanstalt i Kjøbenhavn, godtgjøre, at de besidde Kundskab i Maskintæren, forsaavidt Møllebyggeriet i videste Omfang vedkommer, og i Særdeleshed i Mekaniken i Vind- og Vand-Møller. Dernæst skulle de, til Beviis paa deres practiske Duelighed, udføre:

a. en fuldstændig Tegning til enten en Vind-, eller Vand- eller Heste-Mølles Indretning, hvori alt vides anbragt paa den bedste og hensigtsmæssigste Maade, enten til Meel- og Gryn-Maling, eller til Die-Præsning, til Saugning, til Tærkning og til Hakkelse-Skæring; og

b. en Model af en opgiven vanskelig Deel af Tegningen. Denne practiske Prøve aflægges for en Committee af nogle dertil af Kjøbenhavns Magistrat udnævnte Mænd, der enten bør være Møllebyggere, som selv have aflagt de ovennævnte Prøver, eller, indtil saadanne kunne have, andre til Møllebygning berettigede og i dette Fag sær kyndige og erfarne Mænd; hvorhos Prøven tillige bedømmes af Bort Academie for de skjøne Kunster.

§ 3.

Den, der saaledes erhverver Rettighed som Møllebygger, skal være berettiget til at holde Svende af ethvert Laug, som udfordres til Møllebyggeriet.

§ 4.

Det skal vel være alle dem, som for Tiden ere berettigede til Møllebygning, uformeent, fremdeles dermed at afgive sig; men derimod maa ingen, som for Fremtiden ned sætter sig paa Sommerprofessionen, uden at aflægge de i denne Anordnings § 2 foreffrevne Prøver, overtage sig Bygningen af nye Vand-, Vind- eller Dampmøller, hvorhos det dog ikke skal være en Saadan formeent, at paatage sig Reparationer af Møller.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Generalpostdirectionen har den 27 August sidstleden udstedt en Placat, hvorved bekendtgjøres, at Hans Majestæt Kongen under 21 December f. A. har resolveret, at der i Uetersen fra 1 October maa oprettes et Hoved- og regningsførende Brevpostcontoir. Portoen for Breve til og fra Uetersen blive at erlægge efter en i Placaten anført Tært.

Ved denne Placat udgaaer Uetersen af den i Brevposttærten af 28 Marts 1801, 3die § Nr. 3 anførte Fortegnelse over de Steder, hvortil Breve ikke directe kunne affendes og betales, og henhører derimod nu til de i bemeldte Tærts 1ste § Nr. 2 benævnte Steder, hvortil Brevene ligesom kunne betales, ligesom og denne Tært i alle øvrige Puncter, for saavidt samme endnu maatte være gjeldende, bliver, tilligemed Brevposttærten af 15 Juli 1818, udvidet til Uetersen.

Blandede Efterretninger.

Efter Cancelliets herom nedlagte allerunderdanigste Forestilling er den 28 August sidstleden udfærdiget et allerhøieste Rescript til Biskoppen over Sjællands Stift af følgende Indhold:

W. s. B. Os er af Vort danske Cancellie allerunderdanigst foredraget, hvorledes den ved Frederiks tydske Kirke paa Christianshavn interimistisk ansatte Præst, Hr. Peter Thomsen, har besværet sig over, at det ved Vort allerhøieste Rescript af 15 September 1819*), angaaende Henlæggelsen af den tydske Garnisonsmenighed her i Staden til bemeldte Frederiks tydske Kirke paa Christianshavn fastsatte Forhold mellem den tydske og danske Garnisonsmenighed saagodt som er ophørt og Rescriptets Bestemmelser factiss ophævede, i det saavel danske Militaire holde sig til den tydske Garnisonsmenighed paa Christianshavn, som tydske Militaire til den danske Garnisonsmenighed i Kjøbenhavn; og at han dærho har anholdt om, at Garnisonsmenighedens ved Rescriptet bestemte Forhold til Kirken atter maatte træde i Kraft.

Da fornævnte Vort allerhøieste Rescript, ved at henlægge de sammesteds benævnte Militaire og affkædigede Militaire med Flere til den tydske Garnisonsmenighed, i ethvert enkelt Tilfælde har bestemt dette, forsaavidt som de Vedkommende vare Tydske, og Sagens Afgjørelse

---

*) See Utsings Samling af Rescripter.

saaledes beroer paa, at der erholdes en fast Bestemmelse for, hvo der er Tydske og hvo der er Danske, saa ville Vi, for at al Uvished og deraf følgende Collisioner i denne Henseende for Fremtiden kunne forebygges, herved allernaadigst have fastsat og anordnet: at der ved de i ovennævnte Bort allerhøieste Rescript af 15 September 1819 omhandlede Militaire med Flere, der som Tydske ere henlagte til den tydske Garnisonsmenighed her i Staden, skal forstaaes saadanne, der ere fødte i Bore Hertugdømmer Holsten, Lauenborg eller den Deel af Bort Hertugdømme Slesvig, hvor Gudstjenesten holdes paa Tydske, eller og i et fremmed tydske Land; dog med Undtagelse af dem, der i deres Barndom ere komne til et dansttalende District og der ere blevne confirmerede ved en dansk Menighed; og at derhos de Personer, der, efter det saaledes Anførte, henhøre til den tydske Garnisonsmenighed, efter den nærværende, ved Kirken interimistisk ansatte Præst Thomsens Afgang fra Embedet, maae have Valget imellem, om de ville høre til den tydske eller danske Garnisonsmenighed *).

Derefter etc.

---

*) Det kunde synes, at Spørgsmaalet om hvo der skal henføres til Tydske maatte besvares i Eighed med hvad Rescriptet 5 September 1814 og de ældre Anordninger om St. Petri og Frederiks tydske Menigheder have fastsat, saaledes, at de maatte ansees som Tydske, der

Igjennem Cancelliet er den 28 August udfærdiget følgende allerhøieste Rescript til Biskoppen over Aalborg Stift:

B. G. Da Ds af Vort danffe Cancellie allerunderdanigst er blevet foredraget, hvorledes det ansees ønskeligt, at Forholdet mellem Sognepræsten og den residerende Capellan ved Budolphi Kirke i Vor Kjøbstad Aalborg i Henseende til Embedsforretningernes og Embedsindtægternes Fordeling imellem dem blev bestemt ved et Regulativ, i Lighed med det, som Vi under 15 August 1827*) allernaadigst have approberet for Sognepræsten og den residerende Capellan for Frue Menighed sammesteds, saa ville Vi, efterat have overveiet det Ds i denne Anledning forelagte Forslag, for at forebygge al Ubished og deraf følgende Collisioner i

---

komme fra Hertugdømmerne og fra fremmede tydske Steder, saavelsom disse Personers Descendenter. Men, ligesom denne Regel dog ikke var given for den tydske Garnison, saaledes fandt ei heller fuldkommen Aarsagers Lighed Sted, da efter hiint udstrakte Begreb tydske Familier kun have Ret til at associere sig til St. Petri eller Frederiks almindelige tydske Menighed, hvorimod de tydske Militaires Henlæggelse til den tydske Garnisonsmenighed ikke er facultativ, saa at det i flere Henseender kunde blive til Skade for de Bedkommende, om Begrebet her straktes videre end til dem, der præsumtivement vare mindre hjemme i det danske end i det tydske Sprog, og saaledes Individier, som vare opdragne i det danske Sprog, skulde nødes til at søge tydske Substjeneste.

*) See Coll. Tid. 1827 Side 673—675.

Fremtiden, herved allernaadigst have fastsat følgende Bestemmelser, som Regel for de ovennævnte Sognepræst og residerende Capellan ved Budolphi Kirke paaliggende Forretninger og tilkommende Indtægter:

1. I Henseende til Embedsforretningerne.

- a. Høimesse og Aftensangstjenesten om Søn- og Helligdage, saavel som Onsdags- eller Fasteprediken tilfalder det Sognepræsten og den residerende Capellan at forrette Skifteviis; dog at det forbeholdes Sognepræsten at prædike til Høimesse 1 Jule-, 1 Paaske- og 1 Pintsedag, samt Nytaarsdag, og paa Festsdage, som ved en eller anden overordentlig Leilighed maatte paabydes*).

---

*) Denne Bestemmelse er forskjellig fra hvad der er fastsat for Frue Kirke, hvis Præster regelmæssig alternere; men da Budolphi Kirke er Byens Hovedkirke, og Sognepræsten ved samme ansees for den første Præst i Byen, saa fandtes det passende, at Gudstjenesten paa de anførte Dage forbeholdtes ham. En lige Indretning finder og Sted ved næsten alle Kirker, der have Sognepræst og Capellan. See, til Ex., det almindelige Regulativ for de Landsbye-kirker, der have 2 Præster, af 26 April 1754 §2 og Rescriptet af 10 Sept. 1828, (Coll. Tid. f. N. S. 739—740), der indeholder Regulativ for Præsternes Embedsforretninger ved Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn. Hvor Lovens 2 B. 4 Cap. 3 Art. endnu er Reglen, tilfalder endog enhver Høimesstjeneste Sognepræsten og Aftensangstjenesten Capellanen. Endelig finder og den Ulighed Sted imellem Budolphi og Frue Menighed i Aalborg, at der med den

- b. Den Præst, som holder Prædiken, forretter tillige Messen og udfører de den samme Dag og ved samme Gudstjeneste forefaldende ministerielle Forretninger; dog med den nærmere Bestemmelse, som strax efter er fastsat.
- c. Ved Skriftemaal og Communion bør baade Sognepræsten og den residerende Capellan møde, uden Hensyn til Communicanternes Antal; og bør enhver af Menighedens Medlemmer, med Hensyn til Skriftemaal, have fri Udgang til hvilken af dem han ønsker.
- d. Syges Betjening og Ungdommens Forberedelse til Confirmation, samt Confirmationen forrettes af Sognepræsten og den residerende Capellan, alt efter som de dertil af Bedkommende maatte forlanges.
- e. Alle Embedsforretninger ved Bryllupper, Barnedaab, Kirkegangs-Koners Introduction og Begravelser bestilles alene hos Sognepræsten, der staaer til Ansvar for Kirkebøgenes Orden og Nøiagtighed; men Forretningerne udføres alle uden Undtagelse vorelviis af Sognepræsten og den residerende Capellan.
- f. Naar den ene af Menighedens Lærere ved Sygdom eller andet lovligt Forfald er forhindret fra at ud-

---

sidste er annecteret en Landsbye-Menighed, og at den ubetingede Alternation, uden Undtagelse med Hensyn til de store Høitidsdage, saaledes bør være hensigtsmæssig, endog for at Sognepræsten ikke skulde være udelukket fra at prædike disse Dage i sin ene Kirke.

føre sine Embedsforretninger, da bør den anden midlertidigen paatage sig alle foresaldende ministerielle Forretninger; men Prædikens Besørgelse bør enhver til alle Tider drage Omsorg for.

- g. Ved Ordination i Kirken forretter den residerende Capellan Intimationen.

2. I Henseende til Indkomsternes Deling:

- a. Alle de Indkomster, der ere som faste tillagte det ene eller det andet Embede, beholder enhver for sig, ligesom alle bestemte Refusioner.
- b. Hvitidsofferet beholder ligeledes enhver for sig.
- c. Over alle accidentelle Indtægter ved Bryllupper, Barnedaab og Kirkegangskoners Introduction, samt ved Liigfølge, naar kun een Præst forlanges, bør Sognepræsten holde en nøiagtig Bog, og derefter ved hver Maanedes Udgang dele med den residerende Capellan, saaledes at Sognepræsten beholder de $\frac{2}{3}$ Dele og den residerende Capellan $\frac{1}{3}$ Deel.
- d. Militairofferet deles i 3 lige Dele, saaledes at Sognepræsten nyder $\frac{1}{3}$ Deel, den residerende Capellan $\frac{1}{3}$ Deel, men den ene tredie Part deles i 3 lige Dele mellem Sognepræsten, Klokkeren og Chordegnen.
- e. Af den saakaldte Paaske- og Mikkelisdags-Løn modtager Sognepræsten $\frac{9}{16}$ Dele, den residerende Capellan $\frac{5}{16}$ Dele og Chordegnen $\frac{2}{16}$ Dele efter gammel Skik. St. Hans-Renten tilfalder, som hidtil, Sognepræsten alene.

- f. Enhver modtager og beholder hvad ham gives for Børns Confirmation og Forberedelse dertil, samt for Følge ved Liigbegjængelse, naar begge Præster dertil ere forlangte.
- g. Den ved Ordination erlæggende Betaling til Præsten nydes af den residerende Capellan alene.
- Derefter etc.

Til Cancelliet er indsendt en af Provsten over Færøerne forfattet Beretning om de Copulerede, Fødte og Døde sammesteds i 1832 *), hvoraf erfares, at der i bemeldte Aar ere copulerede 40 Par og fødte 173, nemlig 91 Dreng og 82 Piger, hvoriblandt 8 uægte Børn og 8 dødfødte. Antallet af de i samme Aar Døde har været 67 af Mandkøn og 47 af Qvindkøn, ialt 114, og der ere saaledes fødte 59 flere end der ere døde, saa at de Sidstes Tal overstiger de Førstes med noget over 50 Procent.

Af de ovenmeldte 114 Døde ere deels dødfødte deels bortdøde inden det 3 Aar 20, døde mellem det 3 og 10 Aar 1, mellem 10—20 6, mellem 20—30 11, mellem 30—40 7, mellem 40—50 11, mellem 50—60 5, mellem 60—70 18, mellem 70—80 15, mellem 80—90 16, mellem 90—100 3.

---

*) Beretningen for 1831 findes i Coll. Lib. for 1832. Side 421—422.

1 Fruentimmer har opnaaet en Alder af over hundrede Aar.

Blandt de Døde ere 9 Personer forulykkede paa Søen og 1 Person falden fra Fjeldet. Forholdet mellem de uægte og ægte Fødsler har været som 1 : 20 $\frac{5}{8}$; i 1831 var det som 1 : 24 og i 1830 som 1 : 60. Forholdet mellem de Dødsfødte og de levende Fødte har i afvigte Aar ligeledes været som 1 : 20 $\frac{5}{8}$; i 1831 var det som 1 : 21 og i 1830 som 1 : 17 $\frac{3}{10}$.

Da Antallet af de ægteviede Par, som foransført, var 40 og i 1831 kun 32, er der saaledes stiftet 8 Ægteffaber flere i førstnævnte end i sidstnævnte Aar, hvorimod Fødslerne omtrent have været lige, nemlig 173 i 1832 og 177 i 1831. Antallet af de Døde var i 1831 106, i 1832 derimod, som bemærket, 114.

Biskoppen over Island har ligeledes tilfjeldet Cancelliet en Beretning over Copulerede, Fødte og Døde paa Island i 1832*), hvoraf erfares, at der i afvigte Aar paa bemeldte De ere copulerede 474 Par, og at de Fødtes Antal har været 2516, nemlig 1298 af Mandkøn og 1218 af Qvindelkøn.

Af disse have 2058 været af ægte Fødsel, nemlig 1054 af Mandkøn og 1004 af Qvindelkøn; de uægte Børns Antal har været 383, nemlig 196 Dreng og

*) Beretningen for 1831 findes i Coll. Tid. for 1832, Side 727—729.

187 Piger. Antallet af de Dødsfødte er angivet til 75, 48 af Mandkjøn og 27 af Qvindkjøn.

De i samme Aar Udføde angives i Beretningen at have udgjort 1390 iberegnet de Dødsfødte, men med Fradrag af disse 1315; blandt dette Antal vare 658 Mandfolk og 657 Fruentimmer. De have opnaaet følgende Alder: fra 0—10 Aar 784, fra 10—20 Aar 27, fra 20—30 Aar 77, fra 30—40 Aar 72, fra 40—50 Aar 43, fra 50—60 Aar 56, fra 60—70 Aar 116, fra 70—80 Aar 79, fra 80—90 Aar 68, fra 90—100 Aar 13.

Af de 81, der ere bøde mellem det 80 og 100 Aar, vare 25 Mandfolk og 56 Fruentimmer, og in specie var blandt de 13, som opnaaede en Alder af 90 og 100 Aar, kun 2 af Mandkjønnet. Et mærkeligt Forhold er det, at af de Døde 784 ere bortdøde inden de opnaaede det 10 Aar; naar dertil lægges de 75 Dødsfødte, blive der 859, som ei have opnaaet sidstnævnte Alder, hvilket udgjør nærvæd 73 af det hele Antal af Døde, med Indbegreb af Dødsfødte, nemlig 1390. Ingen opnaaede en Alder over 100 Aar.

Da de Fødtes Antal, iberegnet de Dødsfødte, udgjorde 2516, og de Dødes ligeledes, iberegnet de Dødsfødte, udgjorde 1390, ere saaledes i bemeldte Aar 1126 flere Fødte end Døde. De Fødtes Antal er saaledes over $\frac{2}{3}$ Gange saa stort som de Dødes, naar de Dødsfødte paa begge Sider regnes med, og omtrent $\frac{1}{6}$ Gange saa stort, naar disse udelades paa begge Sider.

Blandt de Udføde ere 44 druknede og 3 ere blevne borte i flet Veir paa Marken.

Forholdet af de vægte Fødsler til de ægte har i afvigte Aar omtrent været som 1:5 $\frac{2}{3}$; i 1831 var det som 1:5, og i 1830 som 1:4 $\frac{2}{3}$. Forholdet af Dødsfødte til de levende Fødte har i 1832 været omtrent 1:27 $\frac{2}{3}$; i 1831 var det 1:23 $\frac{2}{3}$ og i 1830 1:30.

Da Antallet af de ægteviede Par, som foransfort, i 1832 har været 474 og i 1831 var 434, er der saa-

ledes stiftet 40 flere Ægteffaber i førstnævnte end i sidstnævnte Aar; i 1832 var de Fødtes Antal 2516, i 1831 var det derimod 2609, altsaa har det formindsket sig med 93; men naar de Dødsfødte straregnes, som i 1831 vare 107, i 1832 derimod kun 75, saa bliver Forskellen kun 61. Antallet af de Døde i 1831 var, iberegnet de Dødsfødte, 1324, og der er saaledes døde 66 flere end i 1832. Endelig overstiger de Fødtes Antal i 1832 de Dødes med 1126; i 1831 derimod med 1285; i 1830 med 1247.

Den 6 August er hidtilværende Nøderlandsk Viceconsul i Rendsborg, S. A. Butefisch, erkjendt som Nøderlandsk Consul sammesteds.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Store Maglebye Sognekalb paa Amager, 600 Rd.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 28 August er Justitsraad og Assessor i Admiralitets- og Commisariats-Collegiet N. Wiborg, Ridder af Dannebrogen, som Admiralitets-Commisair meddeelt Rang med Nr. 3 i Rangforordningens 3die Klasse; Byfoged og Byeskriver i Middelfart samt Herredsfoged og Skriver i Vends Herred, forhenværende Amtmand paa Island G. Johnsen, udnævnt til Statsraad; den 30, Sognepræst for Ballum Menighed i Ribe Stift, P. C. Tillisch, beskikket til Sognepræst for Borup og Kimmerslev Menigheder i Sjælland; Cand. theol. og Overlærer ved Søe-Statens Pige-skole, L. Lorch, til Sognepræst for Tybstrup og Balsøelille Menigheder i Sjælland.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

№r. 37. Den 14de September 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Ved en i Aaret 1812 allernaadigst approberet Klassification af de borgerlige Næringsveie i Kjøbenhavn til Ansættelse af Næringskatten ere samtlige Næringsdrivende inddeelte i 6 forskjellige Klasser, for enhver af hvilke er bestemt et maximum og minimum af Portioner, som Enhver bør ansættes at svare i Næringskatt, nemlig for 1ste Klasse fra 4—80 Portioner, for 2den fra 3—50, for 3die fra 2—30, for 4de fra 1—20, for 5te fra $\frac{1}{2}$ —15 og for 6te fra $\frac{1}{4}$ —5 Portioner. Men der er derhos fastsat en saakaldet Overklasse for næringsdrivende Corporationer eller Compagnier, for hvilke Antallet af Portioner er ansat fra 30—100.

Det har hidtil stedse ved Ansættelsen af Næringskatten været fulgt som Regel, at naar To eller Flere dreve nogen Handel i Interessentskab, ere disse blevne

anførte i Mandtallene som henhørende under Overklassen. Skatten for dem er isørigt bestemt i Forhold til deres større eller mindre Bedrift, samt den Fordeel, Handelen antoges at kunne afgive, og de Vedkommende ere sølgelig, naar Handelsdriften ei var af Betydenhed, ansatte til det ringeste Antal af Portioner, hvortil Nogen i Overklassen kan ansættes, nemlig 30. Men, da det sædvanlige minimum kun er 4 Portioner for Grosserere, 3 for Wiinhandlere, og 2 for de øvrige Handelsklausens Interessenter, og for de ringere Handlende endog mindre, saa er allerede fornævnte minimum en betydelig Forøgelse i den sædvanlige Maalestof for Næringskatten. Uagtet den Hjemmel, der habes for den saaledes brugte Fremgangsmaade, fandtes det, at Billighed talte for, at ikke flere Handlende, fordi de beslutte at drive deres Handel i Forening, nødvendigen af den Grund skulle ansættes til Næringskat efter Overklassen, da det er klart, at deres Handel ved et slikt Interessentskabs Indgaaelse i og for sig ikke voxer i nogen saadan stigende Proportion, som kunde begrunde en sliq betydelig Forøgelse i Næringskatten, hvorimod vel den større Kraft, hvormed Handelen drives af de Flere i Forening, kan komme i Betragtning ved at bestemme Afgiftens Størrelse, uden at det vil behøves at gaae ud over den sædvanlige Norm for den Handel, som de drive.

Der blev desaaarsag allerunderdanigst andraget paa en allerhøieste Bestemmelse i forbermeldte Hensende til

Regel for den fremtidige Skatteansættelse, hvorhos det formeentes, at hvad der statueres med Hensyn til Handlende, ligeledes bør gjælde om alle øvrige Næringsbrugere i Kjøbenhavn, der maatte øve deres respective Næringsdrift i Forening, saasom Fabrikanter, Bryggere, Brændeviinsbrændere ffl. Paa Cancelliets allerunderdanigste Indstilling desangaaende blev det ved allerhøieste Resolution af 21 August sidstleden bifaldet og ved allerhøieste Rescript af 4 September til Kjøbenhavns Magistrat befaleet:

„at det ved den fremtidige Ansættelse af Næringskatten i Kjøbenhavn skal følges som Regel, at flere Handlende eller andre Næringsbrugere, som drive deres Handel eller andet Næringsbrug i Forening, ikke ubetinget henføres under den for næringsdrivende Corporationer eller Compagnier anordnede Overklasse i den approberede Klassification af de borgerlige Næringsveie i Kjøbenhavn, men at de efter Omstændighederne, naar deres Næringsdrift ikke er af betydeligt Omfang, ansættes til Skat efter de Klasser, hvortil de efter Næringsbrугets forskjellige Beskaffenhed maae henføres, dog at der tages Hensyn til den større Kraft, hvormed de i Forening drive deres Næring.“

Hidtil ere Borgerbreve, in specie her i Staden, underfrevne af vedkommende Raadskueskriver paa Magistratens

Begne, og efter indhentet Oplysning er denne Fremgangsmaade brugt saa langt tilbage i Tiden, som Man har funnet efterspore, og navnlig er det i en i Raadstue-Archivet beroende Protocol allerede i Maaret 1685 fundet bestemt, at Borgerbreve, eller, som de deri kaldes, Borgerstabsstedler skulde udstedes under Raadstueskriverens Haand. Der gives ikke nogen udtrykkelig Lovbestemmelse angaaende hvorvidt det Document, som en Borger er pligtig at løse til Beviis paa erholdt Borgerstabs, skal underskrives af Magistraten eller ikke. Den Skik, at slikt Document blot forsynes med Stadens Segl og Raadstuesecretairens Underskrift, har mueligen dannet sig i Analogie af hvad der gjeldte om Raadstuetingsvidner, der kunde udfærdiges paa sidstnævnte Maade, og hvormed nogle angaaende Betalingen for Borgerbreve udgivne Anordninger synes at sætte disse i Klasse; men nogen bestemt Lovforskrift have dog ikke til Hjemmel for denne Fremgangsmaade, undtagen forsaavidt det i et allerhøieste Rescript af 16 Januar 1728. Forordningen 31 Januar 1738 § 5 og Reglementet 5 Juni 1771 Post 2 indeholdes, at visse ringere Næringsbrugere, nemlig Kjældermænd og Spækhøkere, kunde, til Legitimation for det af dem erhvervede Borgerstabs, lade sig nøie med en blot Udskrift af Raadstueprotocollen paa et lavere stemplet Papiir, end til andre Borgerbreve skulde benyttes, og imod en ringere Skriverløn. Smidlertid synes det at stemme meest overeens med det den 15 Februar 1805 ema-

nerede allerhøieste Rescript angaaende de i Kjøbenhavn's Magistrat forekommende Sagers Foretagelse og Behandling, in specie § 3, at ovennævnte Expeditioner underskrives af Magistraten, og Placaten af 14 Januar 1803 angaaende Borgerbrevets Betaling i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn indeholder, at vedkommende Magistrat udfærdiger disse, og tillægger samme en særskilt Betaling for Udstedelsen og for Forsyningen med Segl. Det skjønnes heller ikke rettere end at der var god Grund til at forandre den ældre Praxis derhen, at Borgerbreve underskrives af Magistraten selv, eftersom der paa den ene Side med en saadan Forandring ikke kan være forbundet nogen Betænkelighed, og paa den anden Side Borgerbrevet er et for den Paagjeldende saa vigtigt Document, at det aldeles qualificerer sig til at underskrives af selve den Communen nærmest foresatte Autoritet. Det indeholder vel en Attestation om, at den, for hvem det udstedes, har fremstillet sig og legitimeret sin Udkomst til at optages blandt Borgernes Tal samt aflagt den befalede Borgereed; men det kommer derved til at udgjøre det Hjemmelsdocument, hvorefter den Paagjeldende skal deelagtiggjøres i alle med Borgerskab forbundne Rettigheder, imod at han opfylder de med Indtrædelsen i denne Stilling forbundne Forpligtelser, saa at det for Borgerne upaatvibelig har en saa vigtig Betydning, at det synes meest passende, at den Dyrighed, i hvis Navn Borgerbrevet udfærdiges, og som lader samme forsyne med

Stadens Segl, tillige derpaa meddeles sin Underskrift, og ikke blot lader det underskrive af en samme underordnet Embedsmand paa sine Begne. I de Tilfælde, hvor en Skibsfører er pligtig at have sit Borgerskab med sig ombord til Legitimation for sin Nationalitet, synes det og raadeligst, at det ved hele Magistratens Underskrift faaer den muligste Solemnitet, og det kunde tænkes, at der kunde opkastes Tvivl om Vgtheden af et Document, der intimerede i Dverpræsident, Borgemeester og Raads Navn, men kun fandtes underskrevet af een Person. Bevillinger, der meddeles Gruentimmer til borgerlig Næring, og de Concessioner til Næringsbrug, som kunne meddeles Forstærkningsbataillonister og dem, der med disse staae i Klasse, underskrives ogsaa af Magistraten in pleno. Dette har nu vel sin særlige Grund i, at Individier, der ellers ikke have Udgang til borgerlig Næringsdrift, ved deslige Concessioner blive berettigede hertil, medens Borgerbrevet kun indeholder et Vidnesbyrd om et, i Medhold af de almindelige Love, erhvervet Borgerkab. Men det synes dog at ogsaa egentlige Borgerbreve, der have en større Betydning, bør have en ikke mindre solemn Form end hine Tilladelser. Borgerbreve høre endelig ikke til de Expeditioner, der foresalde i saa stor Mængde eller kræve saa særdeles Hurtighed, at det af den Grund skulde være nødvendigt at undtage dem fra den Regel, der, som foranført, fra flere Sider findes hensigtsmæssig.

Da ogsaa i nogle af de øvrige Kjøbstæder Borgerbreve kun underskrives af By- og Raadstueskriveren, hvor denne er en fra Magistratspersonen forskjellig Embedsmand, men der naturligviis ikke er mindre Grund til at disse bør underskrives af selve Magistraten, eller af Byfogden, hvor denne, i Medhold af 3 Bog, 4 Capitel, 1 Artikel, udfører Magistrats-Forretninger, saa gif Cancelliets Indstilling ud paa, at det maatte gjøres til fremtidig almindelig Norm, at Borgerbreve altid skulle underskrives af den eller de Embedsmænd, hvem Magistratsforretningerne paa ethvert Sted ere underlagte.

Det behagede Hans Majestæt, efterat Sagen var Allerhøiestamme forelagt, den 28 August sidstleden at resolvere saaledes:

„Vi bifalde allernaadigst, at det, som almindelig Regel bestemmes, at alle Borgerkabsbreve herefter underskrives af vedkommende Byes Magistrat eller i de Byer, som ingen særskilt Magistrat have, af Byfogden“.

Hvilken allerhøieste Resolution ved Circulaire af 7 September er communiceret Kjøbenhavns Magistrat og samtlige Amtmænd.

Den 28 August sidstleden er afgaaet et allerhøieste Rescript til Directionen for Fattigvæsenet i Kjøbstæderne i Kanters Amt, hvorved det er tilladt, at det ved Grenaae beliggende og til sammes Menighed hørende Landdistrict

Gammel=Sogn kaldet, hvis Fattigvæsen i en Deel Aar har, skjøndt uden tilstrækkelig Hjæmmel, været adskilt fra bemeldte Kjøbstæds Fattigvæsen, maa, uagtet Bestemmelsen i Reglementet for Kjøbstædernes Fattigvæsen af 5 Juli 1803 § 1, fremdeles vedblive at have sit eget fra Byesognet adskilte Fattigvæsen *).

Det blev henstillet til Cancelliets Afgjørelse, om det retteligen paaligger Herredsfogden i Horns Herred, eller Inspecteuren paa Tægerspries Gods, at befatte sig med de paa Kysterne af bemeldte Gods forefaldende Strandinger.

I Anledning heraf har Cancelliet i Skrivelse af 3 September sidstleden givet følgende Svar:

- *) Angaaende Hensigtsmæssigheden af Landdistricters Adskillelse fra Kjøbstæders Fattigvæsen henvises til en Note i Coll. Tid. for 1830 Side 683—684. Med Hensyn til det ovenanførte til Grenaae Kirke hørende Landsogn bemærkes, at det forhen har haft sin egen Kirke og været Annex til Grenaae Hovedsogn, samt at det bestaaer af en Deel Landsbyer, som samlede kunne udgjøre et passende Fattigdistrict. Det blev derfor og allerede i 1805, efter derom indgiven Ansøgning, betilget, at dets Adskillelse fra Kjøbstadens Fattigvæsen maatte forsøges paa et Aar, og saaledes har Sagen henstaaet indtil nu, da den af Fattigdirectionen for Amtets Kjøbstæder blev bragt i Bevægelse, og der efter alle Vedkommendes Ønske blev andraget paa Approbation paa at den hidtil factiff indførte Tingenes Orden maatte vedblive.

§. 4—4—2 og 4 vise, at det, saavel naar levende Folk følge med et Drag, som i det modsatte Tilfælde, er Forstrandseieren, der har at foranstalte Bjergningen, og hvad dermed staaer i Forbindelse. Forordningen af 21 Marts 1705 er vel i sig mindre tydelig, men maa forklares i Dvereensstemmelse med Loven, og naar senere Anordninger ligefrem tale om Dvrigheden som den, for hvem alle Strandinger skulle anmeldes, og som har at besørge Bjergningen m. m. (f. Ex. Forordningen af 1 Febr. 1797 §§ 181 ff.), maa det antages, at her under Dvrighed indbefattes Alle, der efter Loven og Anordningerne have at befale ved Strandinger. Saavidt vides, er det og almindelig Praxis, at Forstrandseierne udøve disse Functioner, og Inspecturens i Sagen afgivne Erklæring bekræfter in specie, at denne Praxis hidtil har fundet Sted paa Jægerspriis Gods. Og naar det forudsættes, at Forstrandseieren i Almindelighed har de omhandlede Pligter og Rettigheder, kan det ikke heller antages, at det samme ikke ogsaa skulde gjælde paa de kongelige Gods, da disse Bestyrere der træde i Kongens Sted, forsaavidt de jorddrottlige Rettigheder angaaer (f. Ex. med Hensyn til Skiftehold, Dverformynderie, Sigt- og Sagefalds-Udøvelse m. m.)

Collegiet antager saaledes, at det vil være Inspecturen paa Jægerspriis Gods, der har at befatte sig med de paa sammes Kyster forefaldende Strandinger.

Det blev for Cancelliet andraget, at tvende Sognes Beboere havde draget i Tvivl, om Forordningen 29 December 1721 gav Sognepræsten Ret til at kræve 1 Pd. Ost af hver Tønde tiendepligtigt Hartkorn i Stedet for den Dags Mælkning, som fra Alders Tid skal have været Præsten ydet, i det de for den benægtende Mening anførte, deels at bemeldte Forordning ikke angaaer Bønderne paa Kongens eller Proprietairernes Gods, deels at de i alt Fald maatte have vundet Hænd paa at yde deres Midsummerrente med Mælk i Stedet for med Ost, da dette saaledes upaataalt har været Skik lige indtil denne Tid.

Cancelliet har i den Anledning i Skrivelse af 10 September ladet Bedkommende tilkjendegive, at ligesom den af Bønderne yttrede Mening, at Forordningen 29 December 1721 kun gjelder Selveierbønder, er blottet for al Grund, saaledes fremgaaer det af denne Forordning, naar den læses i sin Sammenhæng, at Lovgiveren i at hjemle Præsterne Midsummerrente, hvor de fra Arilds Tid have nydt samme, tillige har villet, for at forebygge Trætte, normere denne til noget vist, og i saa Henseende har valgt 1 Pd. Ost pr. Tønde Hartkorn; og da der saaledes er en lovbestemt Norm for Et. Hans Rentens Nydelse, saa kan denne ikke forandres ved en senere langvarig Substitution af en anden Ydelse, hvilken Substitution i sin Natur kun grunder sig i en hver Gang især udtrykkelig eller stiltiende affluttet Overenskomst.

En Sysselman paa Island har i et til Cancelliet indsendt Andragende forespurgt, om Præsterne paa Island for de saakaldte "Præsts-Attester" eller "Sacramentis-Sedlar", som i den ældre Lovgivning for Island kaldes "Attester", "Skriftesedler" og "Skudsmaal", kunne fordrø Betaling, efter Forordningen 21 December 1831 VI Afdelings § 2, eller alene efter den paafølgende § 3, samt om den Betaling, som tilkommer Præsterne for Skudsmaal og Skudsmaalspaategninger, bør erlægges for hver Person, Attesten lyder paa, eller uforandret blive den samme, hvad enten Attesten indbefatter een eller flere Personer.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 12 September, at Præsterne paa Island i ethvert Tilfælde, hvori de skulle meddele en Person Vidnesbyrd om dens Forhold i Menigheden, bør, forsaavidt disse ikke efter Bestemmelsen i Forordningen 21 December 1831, VI § 1 bør meddeles gratis, lade sig nøie med Betaling efter § 3. Saa vel dette Lovsted som Forordningen 7 November 1827 § 3 indskrænker sig ikke til det Vidnesbyrd, som Præsten i foransførte Henseende meddeler et Tjenestetjende, men er ogsaa anvendelig hvor ellers en Person, der forlader Sognet eller Pastoratet, behøver Præsteattest om sit Forhold sammesteds, f. Ex. ifølge 2—5—22, 2—11—5, og selve 3—19—8. Og kan det ikke komme i Betragtning, at de islandske Ord i Forordningens VI Afdelings § 3 muligen have en mere indskrænket Betydning end

samme §'s danske Ord, hvilke findes i den originale af Hans Majestæt underskrevne Forordning.

Derimod er der neppe nogen Anledning til at nægte Præsten forommeldte Betaling for hver enkelt Person, Skudsmaalet, hvis det nogensinde udstedes for flere Personer, omfatter. Attestationen maa altid, om den end bliver eenslydende for dem alle, dog være bygget paa hvad der er Præsten bekjendt om hver især, og desuden viser Lovens 3—19—10, der har anlediget Bestemmelsen i Forordningen 7 November 1827 § 3, som igjen ligger til Grund for Forordningen 21 December 1831, VI § 3, at Betaling skal erlægges for hver Person, ligesom og Analogien af begge § 2 sidste Membrum taler imod, at der kun skulde erlægges enkelt Betaling i foranførte Tilfælde, hvorimod den Moderation, sidstnævnte Lovsted hjemler, allerede paa Grund af den i § 3 fastsatte Betalings Ubetydelighed, ikke fandtes passende at udvides til denne §, foruden at det i Almindelighed er nødvendigt, at hver Person har sit særlige Skudsmaal.

Det bemærkedes endnu, at de i Lovstedet omtalte Skudsmaalspaategninger ikke ere at forstaae om blotte Paategninger angaaende et Skudsmaals Foreviisning, men har Hensyn til de yderligere Paategninger paa et engang erhvervet Skudsmaal, der indeholde fortsatte Vidnestyrk om Personens Levnet, Altergang, o. s. v. og hvilke, kjendt de have Form af Paategning paa et ældre Skudsmaal, dog i Gjærningen indeholde et nyt og

for sig bestaaende Skudsmaal, der forudsætter særlig Undersøgelse og medfører særligt Ansvar. Den for den modsatte Mening paaberaabte Analogie af Sportelreglementet 10 September 1830 § 59 er derfor her mindre anvendelig end den af den næstforegaaende § 58, som just taler for særskilt Betaling.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Kjeldbye Sognekald paa Møen. 1) Korntiende af Sognets 359 Tdr. 4 Skpr. 1 Alb. Hartkorn, udgjør omtrent 72 Tdr. Hvede, 55 Tdr. Rug, 190 Tdr. Byg, 40 Tdr. Urter, og 10 Tdr. Havre. 2) Dvægtiende og Smaaredsel, 60 à 70 Rbd. 3) Dffer og Accidensfer, omtrent 200 Rbd. Repr. 4) Refusion fra Nordfeldt 8 Rbd. 4 Mk. Sølv og fra Godset Nr. 3. 3 Rbd. 2 Mk. Sølv aarlig. 5) Præstegaardens Jorder staae for Hartkorn Ager og Eng, 13 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr. 1½ Alb. og Skovskylv 1 Alb. med et Areal af noget over 80 Tdr. Land, Ager og Eng, 7 Tdr. Land Kratskov og 10 Tdr. Land Løvemosse. Enkepension bliver at udrede. Artilleriehest holdes.

2. Ulbeck og Voer Sognekald i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 315 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden af begge Sognes tiendeydende Hartkorn, 589 Tdr. 4 Skpr. 1½ Alb., udgjør 375 Tdr. Byg. 2) Dvægtienden omtrent, 55 Rbd. 3) Smaarente, 56

Rbd. 4) Offer og Accidentser, 300 Rbd. 5) Refusion for 3 Edr. Land af Præstegaardens Jorder udgjør 10 Rbd. Sølv. 6) Præstegaarden staaer for Hartkorn 12 Edr. 7) Skpr. 3 Fdkr. 4 Alb. Dragonhest holdes.

Den 30 August har Cand. pharmaciæ H. H. Styhr, som har kjøbt Apotheket i Frederikshavn, faaet Bevilling til at drive bemeldte Apothek.

Den 4 September har Bogtrykkersevend S. L. Trier faaet Bevilling til at nedsætte sig som Bogtrykker i Kjøbenhavn.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sognekalbet til St. Nicolai Kirke i Svendborg og til Anneret Thurøe, 300 Rd. — Sorbyemagle og Kirkerup Sognekalb i Sjællands Stift, 179 Rd. — Butterup og Lufse Sognekalb i Sjællands Stift, 220 Rd. — Torrild og Vedstet Sognekalb i Aarhus Stift, 381 Rd. — Fjellerup og Glesborg Sognekalb i Aarhus Stift, 190 Rd. — Hedenssted og Dalbye Sognekalb i Aarhus Stift, 267 Rd. — Ræhr, Wixøe og Hansted Sognekalb i Aalborg Stift, 140 Rd. — Sognekalbet i Kjøbstaden Stege paa Møen, 500 Rd. — Albeck og Woer Sognekalb i Aalborg Stift, 315 Rd.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 25 August er Generalkrigscommissair, Kasserer ved Admiralitets- og Commissariats-Collegiet samt Staldskriver L. Jürgensen, Ridder af Dannebrogen, beskicket til virkelig Etatsraad; den 4 September, Sognepræst for Nicolai Menighed i Svendborg og for Anneret Thursø, P. D. Jbsen, til Sognepræst for Lyngbye Menighed i Sjælland; Licent. theol. J. F. Fenger til Sognepræst for Liunge og Braabye Menigheder i Sjælland; forhenværende personel Capellan for Esbønderup og Nøddeboe Menigheder i Sjælland, J. W. Wolf, til Sognepræst for Frøslev og Møllerup Menigheder i Aalborg Stift; forhenværende personel Capellan hos Amtsprovsten for Flekkum med flere Herreder i Aalborg Stift, H. J. Glud, til Sognepræst for Bildberg, Timmering og Neuling Menigheder i Ribe Stift; Cand. theol. og Adjunct ved Cathedralsskolen i Ribe, P. M. Bildsøe, til Sognepræst for Taulov Menighed i Ribe Stift; Fuldmægtig i Justitscontoiret under Lands-Overretten, samt Hof- og Stads-Retten, J. E. Møller, til Fuldmægtig ved samme Rets Skiftecommissiön; Cand. juris B. H. Borgen og Cand. juris E. E. Møhl til Copister i nysnævnte Justitscontoir; den 6, Sognepræst i Stege og Provst for Møenboe og Baarse Herreder under Præstøe Amt, Consistorialraad, L. E. Møller, til Biskop og Superins-

tendent over Ribe Stift; Sognepræst for Buttrup og Tude Menigheder i Sjælland, D. E. Schousboe, til Sognepræst for Førslov Menighed sammesteds; Sognepræst for Torrild og Vedstet Menigheder i Aarhus Stift, N. Sadolin, til Sognepræst for Hvietaastrup Menighed i Sjælland; Sognepræst for Sortemagle og Kirkerup Menigheder i Sjælland, E. Nielsen, til Sognepræst for Kallehauge Menighed sammesteds; Cand. theol. E. A. Gjellerup til Sognepræst for Noholte Menighed i Sjælland; ordineret Catechet og første Lærer ved Borger-skolen i Rønne, S. G. Garde, til Sognepræst i Ners og Anneret Bodilskjer; Sognepræst for Hedensted og Dalbye Menigheder i Aarhus Stift, P. Sørensen, til Sognepræst for Bartøse Menighed i Fyen; Sognepræst for Næhr, Birxø og Hansted Menigheder i Aalborg Stift, P. Schinnerup, til Sognepræst for Blegind og Hørning Menigheder i Aarhus Stift; forhenværende personel Capellan for Svallerup Menighed i Sjælland, S. M. Sørensen, til Sognepræst for Seiling og Sinding Menigheder i Aarhus Stift; Sognepræst for Fjellerup og Glesborg Menigheder i Aarhus Stift, E. E. F. Hoff, til Sognepræst for Livild og Veitbye Menigheder i samme Stift; forhenværende Vicepastor for Vesterborg og Birket Menighed paa Lolland samt 2den Lærer ved det nedlagte Skolelærer-Seminarium i Vesterborg, N. Eidenius, til Sognepræst for Lyngbye og Albøge Menigheder i Aarhus Stift samt til Forstander og første Lærer ved Skolelærer-Seminarieret i bemeldte Lyngbye; personel Capellan for Budolphi Menighed i Aalborg, J. F. Boesøn, til residerende Capellan ved samme Menighed; Cand. theol. og Adjunct ved Cathedral-skolen i Aarhus, H. L. B. Jønss, til ordineret Catechet og første Lærer ved Borger-skolen i Aarhus.

Collegial-Tidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 38. Den 21de September 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Med særdeles Hensyn til nogle i Vestindien forefaldne Tilfælde, hvori Pant- eller Udlægshavere under Realisation af betydelige Eiendomme, ved at betinge sig endog øieblikkelig Betaling, havde vidst at forskaffe sig slige Eiendomme langt under deres sande Værdie, til største Skade for Debitor og dennes øvrige Creditorer, isærdeleshed og for de Panthavere, hvis Prioritet var ringere end Auctions-Reqvirentens, blev det allerede for adskillige Aar siden bragt under Forhandling, om der ikke ved udtryffeligt Lov burde sættes Grændse for slig Udfærd. Da senere ogsaa her i Riget lige Fremgangsmaade stundom blev brugt, blev Sagen paa nye sat under Spørgsmaal. Ved samme Leilighed blev det og paatænkt, paa den anden Side at andrage paa en udtryffeligt Lov til Ophævelse af de Løsningsrettigheder, som L. 5—3—22, 5—6—2 og 5—7—12

indrømme Debitor. Sagen blev imidlertid stillet i Beroe, fordi det ved flere Høiesteretsdomme, isærdeleshed en af 15 Juni 1821, var blevet afgjort, at de gjeldende Love hjemlede andre Vedkommende Ret til at fordre passende Terminer til Betaling fastsatte ved den Realisation af faste Eiendomme, som en enkelt Creditor foranstalter, og det ligeledes blev oplyst, at det allerede ved en Høiesteretsdom af 4 Juni 1803 var afgjort, at ovennævnte Løsningsrettigheder bortfalde, naar Eiendommen sælges ved Auction. Det antoges nemlig paa Grund deraf, at den Ulempe, som kunde flyde af den ovenomtalte Fremgangsmaade samt af Løsningsretten, lod sig undgaae uden at nogen nye Lov var nødvendig, og det var ønskeligt, saavidt mueligt, ei at give nye Lovbestemmelser, som gribe ind i det gjensidige Forhold imellem Creditor og Debitor eller Creditorerne indtyrdes, selv naar de, som de omhandlede, indskrænke sig til Maaden, hvorpaa Rettighederne skulle gjøres gjeldende. Imidlertid har dog Erfaringen senere viist, at deels Uvidenhed om de saaledes antagne Grundsætninger, deels den Uvisshed, der, isærdeleshed hvad det førstnævnte Punct angaaer, blev tilbage om den Termins Længde, som ved faste Eiendommers Realisation bør gives Kjøberen til at bringe Kjøbesummen tilveie, deels endelig det ene Parties Uttraae efter ved Exemptioner, hvis endelige Afhjorelse i det mindste kan forarsage Døds- hold, at bevæge den Anden til Concessioner, eller for en Tid at holde sig selv i Besiddelsen af en Eiendom, have

anlediget Misbrug, som ere skadelige for Crediten. Det er nemlig ikke ved hine Høiesterets-Domme afgjort, hvor lang Tids Udsættelse der i ethvert Tilfælde bør gives til Kjøbesummens Tilveiebringelse, og efter Lovgivningen var det heller ikke aldeles klart, saa at der altsaa herom lettelig kunde opstaae Tvistigheder, der kunde drages igjennem alle Instantser og saaledes forvolde et langt Dphold for den, der vil realisere sit Pant; ligesom og alle Vedkommende behyrdes med Omkostninger ved sliq Proces, og udsættes for Eiendommens Deterioration. Paa den anden Side kunde det og hælde, at de øvrige Creditorer finde sig i Vilkaar, som for dem ere skadelige, fordi de ikke kjende deres Ret eller see sig i Stand til uden betydelig Bekostning at gjøre den gjeldende. Endelig har det viist sig, at Principet om passende Frist for Kjøberen ogsaa er blevet misforstaaet til Forurettelse for den, der vil realisere, i det Man har Exempel paa, at der er nægtet denne Ret til at fordre anden Sikkerhed af Kjøberen, end den, som ligger i Eiendommen selv, naar denne er vurderet til et saadant Beløb, at dens Vurderingssum efter Maalestokken for offentlige Midlers Ublaar kunde siges at give Sikkerhed for Kjøbesummen; af hvilken Fremgangsmaade det imidlertid er en ligefrem Folge, at en Kjøber, som er aldeles uvederhæftig og upaalidelig, kan komme i Besiddelse af Pantet, oppebære dets Frugter og forringe det, saa at, naar Pantshaverens Ret til Udbetaling indtræder, intet andet er at

gjøre for denne end paa nye at stille Pantet til Auction, for atter muligen at see det i en uvederhæftig Kjøbers Hænder, og i al Fald kun at udbringe det til en ringere Kjøbesum. Sagen er derfor kommet paa nye under Overveielse.

Det kunde vel synes at være imod første Prioritets-Natur, at de senere Pantsætninger, til hvilke hans Samtykke ikke behøves, skulde formindske hans Ret, hvilket de paa en Maade gjøre, naar han med Hensyn paa de yngre Panthaveres Ret maa staae længere tilbage for at nyde Betaling end han ellers behøvede. Smidlertid har Loven ikke erkjendt den Grundsætning, at første Panthaver i Fuldbgyrdelsen af sin Ret skulde være aldeles uafhængig af de yngre Panthavere. Lovens 5—7—14 giver dem nemlig Ret til at udløse ham, hvis han ei vil udløse dem, hvilket forudsætter, at han i en eller anden Form maa give dem Underretning om at han vil realisere Pantet, Sælger han det, uden at give dem Leilighed til at benytte deres Løsningsret, og der ved Salget ikke udkommer fuld Betaling til dem, have de altsaa grundet Ret paa Erstatning. Ogsaa maa der til Løsningen gives dem en vis passende Tid, da det vilde være urimeligt, at give dem en Løsningsret, der var saaledes modificeret, at de ikke kunde benytte den, hvilket vilde være Tilfældet, saafremt de skulde løse strax i det Dieblig, første Prioritets-haver tilfagde dem, eller inden en af denne bestemt vilkaarlig Tid, der da kunde gjøres saa kort, at den var

aldeles utilstrækkelig til at reise Penge. Naar Lovstedet siger, at han skal udløses saaledes, at han nøiagtigen og billigen for sin Forbring bliver betalt, saa sigter det Ord »billigen» udentvivl til Vilkaarene for Betalingstiden og deslige; thi hvad Forbringens Størrelse angaaer kan der ikke være Tale om Billighed, hvorimod Ordet »nøiagtigen» sandsynligviis sigter dertil. Forordningen 12 Marts 1790 har og med Hensyn til de yngre Panthaveres Lærv indskrænket den ældre Panthavers Fortrinsret for Renter, i det den derhos udtaler som Grundsætning, at Retfærdighed tilliger, at der ikke mindre bør sørges for de yngre end de ældre Panthaveres Ret. Ogsaa viser Forordningen 4 December 1795, at en Panthaver i Huse og Gaarde ved yngre Leiecontracter kan opholdes i sin Disposition over Pantet indtil første Flyttetid, hvortil lovlig Udsigelse kan gives efterat han tiltraadte sit Pant; og den samme Grundsætning, men under en efter Forholdenes Beskaffenhed lempet Anvendelse, har Forordningen af 25 November 1831 fulgt med Hensyn til Forpagtnings- og Leiecontracter angaaende Forbeiendomme. Af Bestemmelsen i Forordningen 19 December 1693 § 13, at den forrige Eier ikke uden at stille Sikkerhed kan forlange Tilslag paa Eiendommen, synes og at kunne udledes, at øiebliklig Betaling ikke kan paastaas. Med Hensyn til Udlæg har fremdeles L. 5—6—8 fastsat, at den senere Udlægshaver skal have et halvt Aars Frist til at bestemme sig, om han vil udløse den ældre Udlægshaver, hvilket

ligeledes taler for at denne sidste ikke kan fordre strax at erholde sit Tilgodehavende. De Lösningserettigheder, som L. 5—3—22, 5—6—2 cfr. 5 og 5—7—12 have hjemlet, vidne og om, at Lovgiveren ikke aldeles ubetinget har taget Hensyn til at skaffe Udlægs- og Panthaveren den hurtigst mulige Fyldestgjørelse. At i Døds-, Opbud- eller Fallit-Boer Panthaverne ikke kunne forlange deres Panter realiserede øiebliklig og mod øiebliklig Betaling, er ogsaa almindelig erkjendt. Der ere altsaa flere Bestemmelser i Lovgivningen, som indeholde afgjørende Grunde for den Mening, at den ældre Panteret med Hensyn til Panthaverens Forbring paa hurtig Realisation maa lempes noget efter de øvrige Creditorers især Pant-haverens Løb, ligesom det, som foran bemærket, ifølge heraf ved Høiesterets-Domme er afgjort, at en Udlægs-haver, der lader en Eiendom realisere, er uberettiget til at fordre contant Betaling ved Hammerslaget, men bør tilstaae Kjøberen en saadan Frist, som efter Omstændig-hederne maa ansees fornøden, naar Eiendommen skal kunne ventes solgt til en nogenlunde antagelig Priis. Det synes altsaa, at en Lovbestemmelse, som indeholder faste Regler angaaende denne Gjenstand, maa erkjendes at være til fælles Gavn for Creditorer og Debitorer, og altsaa ikke kan andet end have en fordeelagtig Indflydelse paa Credi-ten for Eiendomme og disses Besidderes Udgang til at faae Laan. End ikke om der handlede om at grunde et nyt Creditsystem, synes det at kunne fortjene Bifald, at

tillægge den fortrinsberettigede Panthaber, ikke blot med Hensyn til Fordringens Sikkerhed, men og med Hensyn til dens prompteste Fyldestgjørelse, en saa aldeles overveiende Ret, at alle andre Creditorers saavelsom Debtors Tab ved Realisation imod contant Betaling ikke burde komme i Betragtning; thi det turde dog være, at den Hindring, som under et saadant System den første Prioritetshavers Ret vilde lægge i Veien for videre Laan paa Eiendommen, samt den Leilighed, Systemet vilde give første Prioritetshaver til, især i en for nye Laans Erholdelse vanskelig Periode, at tilvende sig sit Pant for en Spotpriis, blev et overveiende Onde. Neppes hjemler heller nogen fremmed Lovgivning en saa ilende Fremgangsmaade ved faste Eiendommens Realisation til første Prioritetshavers Fyldestgjørelse.

I Forbindelse med den ovenomhandlede Gjenstand fandtes det at være en for den almindelige Credit gavnlig Sag, at bevirke en udtrykkelig Lovbestemmelse angaaende Dphævelsen af den ligeledes foran omtalte Lösningens ret, som Lovens 5—6—2 cfr. 5, 8; 5—7—12 fl. har hjemlet, og hvorom Cancelliet ogsaa havde modtaget forskjellige Andragender. Det er indlysende, at Kjøbeysten i en mærkelig Grad maatte svækkes ved den Frygt, at en Eiendom en rum Tid efter at den var Een tilslaaet, kunde igjen fravendes Kjøberens imod Tilbagegivelse af Kjøbesummen og under gjensidig Ret til Godtgjørelse for Forbedringer eller Forringelser, som let kunde affed-

komme de meest forviklede Trætter. Da Eiendommen ikke længer, som efter Lovens Forudsætning, ligefrem gaaer over paa Udlægshaveren for den Sum, hvortil den ved en Burdering ansættes, men den ved dens Forauktionering udbringes til den høieste Bærdie, som efter Forhold og Omstændigheder kan erholdes, saa bliver og det Diemed, som ligger til Grund for hine Lovbestemmelser *), derved opnaaet, og det bedre end ved hiin Lösningstret, hvilken Debitor saa godt som aldrig vilde være i Stand til at benytte. Derimod maatte Lösningstret blot virke for-
dærveligt paa Auctionens Udfald og saaledes til Skade for alle Vedkommende, naar man ei vil ansee det for en gavnlig Følge, at Debitor i enkelte Tilfælde kunde paa-beraabe sig den, for at faae Udlægshaveren til at frakjøre ham samme. Hiin Lösningstret er og de facto forlængst

---

*) Det er vel endnu stundom Tilfældet, at en Creditor tager Udlæg paa Eiendommen saaledes at den bliver hans uden Hammerflag (cfr. Forordningen 3 December 1828 §§ 2 og 3). Men dette skeer først, efterat der i det mindste har været holdt tre Auctioner over Eiendommen, som have givet det Resultat, at den ei kan udbringes til en høiere Sum end den, der behøves til Dækning af hans Fordring. Da i et saadant Tilfælde hverken Debitor eller nogen anden Creditor kan have nogen retlig Interesse ved at den ved Hammerflag skulde tilflaaes den Høistbydende, saa er Auctionslovgivningens Diemed fuldstændig opnaaet, uagtet han, for at spare Omkostninger, i Overensstemmelse med Lovens Grundsætninger lader sig Eiendommen udlægge for høieste Auctionsbud.

gaaet af Brug, og, som allerede i det Foregaaende er bemærket, har en Høiesterets-Dom af 4 Juni 1803 antaget, at Lovens Bestemmelse desangaaende, som uforenelig med Grundsætningerne i Forordningen 19 December 1693, maa ansees bortfalden, forsaavidt Godset afhændes ved Auction; men derfor er dog en udtrykkelig Bestemmelse, som tilkjendegiver, at Lösningssretten ei længer kan gjøres gjeldende, ikke overflødig, i det den Tvivl, som hersker desangaaende, giver Anledning til Trætter og Usikkerhed i Retserhvervelsen, der faaer en for alle Vedkommende skadelig Indflydelse paa den Værdie, hvortil Eiendommen kunde udbringes. Man kan vel, og har ogsaa tildeels raadet Bod derpaa ved Clausuler i Gjeldsbreve, hvorved Debitorer skrive dem den ommeldte Ret; men det er altid en Mangel, naar Parterne skulle nødes til at iagttage sliige Clausuler, istedetfor at kunne stole paa, at de Love, der ordne de gjensidige Retsforhold, ere lempede efter de naturlige Forhold og Parternes Tarv samt tjene til at lette den indbyrdes Credit. Saa brugelig hiin Clausul derhos er i Panteobligationer, saa lidet bruger Man den ved andre Gjeldsforholds Stiftelse, hvoraf mange end ikke grunde sig paa nogen Forordning; men hvis Creditor herfor skal søge sin Ret i Debtors faste Eiendom, er det ham i høi Grad til Hinder, om denne, isærdeleshed hvis det er en Fordeiendom, efter 5—6—2 ei maatte sætges forend Udlægshaverne enten efter Aar og Dags Forløb havde bekostet en nye Proces

til Eiendoms-Doms Erhvervelse eller Forretningens Stadfæstelse ved høiere Ret, eller og oppebjet 3 Aar, eller at i al Fald (hvilket dog ei stemmer med Lovstedets bogstavelige Indhold) Eiendomsfalget kun maa skee med Reservation af en Løsningsfrist, som gjør, at den ei let finder en Kjøber, der byder saameget, at alle de Creditorer kunne erholde Betaling, som kunde være blevne fyldestgjorte saafremt Eiendommen var bleven solgt med fuldstændig Hjemmel. Da derhos 5—6—1 viser, at Løsningsretten aldeles bortfalder naar Eiendommen udlægges paa Skifte, saa kunde Debitor dog ingeniunde bygge paa, at samme vilde komme ham tilgode; thi den kunde fravindes ham ved at bringe ham til Conkurs*).

Cancelliet indgik saaledes med allerunderdanigst Forstilling om en Anordning angaaende de omhandlede tvende Puncter, og fremlagde Udkast til en saadan Anordning, i hvilken Henseende Betænkninger vare modtagne fra Højesteret, den kongelige Direction for Statsgjelden og den synkende Fond, det kongelige Rentekammer og Directionen for Nationalbanken. Da Udkastet fandt allerhøieste Bifald, er en allerhøieste Forordning (til hvis spe-

---

*) I Norge har allerede en Lov af 14 Juli 1827 fritaget Udlægshaveren for den i Norske Lov 5 B. 6 Cap. 2 og 5 Art., der i det væsentlige ere eensstemmige med samme Artikler i Danske Lov, omhandlede Erhvervelse af Eiendoms-Dom eller Forretningens Stadfæstelse, samt derhos meget forkortet den i førstnævnte Artikel foreskrevne Løsningsfrist.

cielle Bestemmelser oplysende Bemærkninger skulle blive meddeelte i et følgende Nummer af dette Blad) udkommet den 11 September sidstleden. Den er saaledes lydende:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc., gøre vitterligt: at Vi, for at forebygge adskillige Tvistigheder, som ikke sjældent opstaae i Anledning af udlagte Eiendommers Realisation, og hvoraf et for de Vedkommende skadeligt Ophold kan foranlediges, allernaadigst have fundet for godt at byde og befale som følger:

§ 1.

Naar en urørlig Eiendom efter lovligt Udlæg og paa vedkommende Creditors Begjering stilles til offentlig Auction, bør han, hvis ikke saavel Debitor, som alle de Pant- eller Udlægshavere, der skulle staae tilbage for Re-quirenten i at nyde Betaling af Eiendommen, samtykke i en anden Fremgangsmaade, ved Auctionsconditionerne tilstaae Kjøberen en til Capitalens Tilveiebringelse passende Tid. Denne bør, saavidt den Deel af bemeldte Capitalbeløb angaaer, der er under $\frac{1}{3}$ af Kjøbesummen, i det mindste være 3 Maaneder fra Hammerflagets Dato, eller, hvis dette er skeet paa nærmere Approbation, da fra Approbationens Dato, men med den Deel, der overstiger fornævnte $\frac{1}{3}$, bør der gives Henstand til den første Dmslagstermin, der indtræffer 3 Maaneder fra Hammerflagets eller Auctionsbudets Approbations Dato, ved hvilken Leilighed dog 11 December ogsaa i Sylland bliver

at regne for Omflagstermin, men paa Bornholm, hvor efter Vor allerhøieste Resolution af 24 Mai 1820, kundgjort ved Placat fra Vort Danske Cancellie af 6 Juni samme Aar, ingen Omflagsterminer finde Sted, bliver i Henseende til den sidstomhandlede Deel af Kjøbesummen Betalingsterminen at bestemme til 6 Maaneder fra Hammerflagets eller Auctionsbudets Approbations Dato.

Det følger iøvrigt af sig selv, at det ikke er Auctionsreqvirentens Sag at gjøre Betingelse om de øvrige i Eiendommen indestaaende Capitalers Udtælling inden en vis Tid, kun at vedkommende Creditorer, forsaavidt de efter Auctionernes Udfald og deres Prioriteters Beskaffenhed komme til at tage Deel i Kjøbesummen, erholde Betaling inden Eiendommen tilfjødets Kjøberen, med mindre de enten ifølge de dem meddeelte Forskrivningers Indhold ere pligtige, eller senere have samtykket i, at deres Capitaler fremdeles kunne indestaae i Eiendommen.

§ 2.

Naar Eiendomme realiseres for resterende Kongelige Skatter, Bankrenter, Brandpenge eller Communeafgifter, blive ligeledes de i § 1 bestemte Betalingsfrister at tilstaae Kjøberne. Derimod bør med Hensyn til de Udlægshaveren tilkommende Renter, hvis Prioritet i Medhold af Lovgivningens Bestemmelser er bleven vedligeholdt, Betalingstiden, saafremt Vedkommende ikke ville tilstaae længere Frist, bestemmes til 8 Uger fra Hammerflagets

eller Approbationens Dato; men de Omkostninger, der blive at erlægge i Anledning af Auctionerne og den forudgaaende Rettsforfølgning, kan Requirenten forbre betalte om 14 Dage, ligeledes fra Hammerlaget's eller Auctionsbudets Approbations Dato at regne.

§ 3.

Imidlertid ere de Bedkommende ikke pligtige til med saadan Credit, som §§ 1 og 2 foreskrive, at lade Eiendommen tilslaae Nogen, som ei kan stille Sikkerhed, hvis Eiendommen skal overleveres inden Betaling finder Sted, for det Halve, og ellers for en tredie Deel af det Beløb, som Requirenten, i Overeensstemmelse med Forskriften i §§ 1 og 2 har at forbre udbetalt foruden Omkostningernes og de prioriterede Renters Beløb. Sikkerheden bør, hvis Bedkommende ei ville antage anden personlig eller reel Sikkerhed for fyldest, bestaae i Kongelige eller Kongelig garanterede Obligationer, eller i Bankobligationer, eller Panteobligationer i Eiendomme, som fyldestgjøre, hvad der efter de nugjeldende Anordninger kræves til Umyndiges og offentlige Stiftelses Midlers Betryggelse. Iøvrigt følger det af sig selv, at den Eiendom, der tilslaaes Kjøberne, ikke selv kan benyttes til den Sikkerhed, der, som forommeldt, skal stilles for en Deel af Kjøbesummen. Til at skaffe ovenmeldte Sikkerhed tilveie, kan der dog af Auctionsdirecteuren gives 8 Dages Frist, naar der kun ikke mangler Sikkerhed for

de Omkostninger, som maatte flyde af, at der maa holdes en ny Auction.

§ 4.

Skulde det hændes, at Kjøberen ikke i sin Tid erlægger Betalingen, og Eiendommen derfor maa for hans Regning sættes til ny Auction, behøver Requirenten af saadan Auction ei i noget Tilfælde at tilstaae den nye Kjøber længere Frist end 8 Uger.

§ 5.

Naar en fast Eiendom efter Skifterettens Foranstaltning skal sælges til Creditorernes Tilfredsstillelse, blive de foransførte Regler ogsaa anvendelige, dog saaledes, at de Panthavere, hvis Capitaler ei ere forfaldne til Betaling, ei kunne fordrø nærmere Betalingsterminer fastsætte end dem, hvortil Capitalerne, naar de nu vilde opsigge samme, vilde forfalde til Betaling, ligesom Betalingsterminerne, forsaavidt ingen Panthavers Ret, i Medhold af de her foreskrevne Regler, derfor kan være til Hinder, fastsættes i Dverensstemmelse med samtlige Bedkommendes Løve, hvis Meninger, saavidt muligt, skulle høres og iagttages.

§ 6.

Da Vi endelig have erfaret, at det er anseet tvivlsomt, om den Indløsningsret, som Danske Lovs 5—6—2 cfr. 5 og 8; 5—7—12 og flere Lovbestemmelser hjemle til Huus eller Jord, der paa lovlig Maade udlægges en Creditor, endnu er gjeldende eller ikke, men Vi finde,

at hine Lovbestemmelser, som formene Udlægshaveren strax at overdrage Eiendommen med uigjenkaldelig Udkomst, maae antages ved den senere Lovgivning indirecte at være satte ud af Kraft, saa ville Vi, for at bortredde den Leilighed til Forhaling af lovlige Nødtigheds Fuldbyrdelse, som hiint Spørgsmaal imidlertid, til Skade for den private Credit, kan foranledige, herved have samme afgjort derhen, at fornævnte Løsningstret aldeles er ophævet, hvorimod enhver Udlægshaver, hvad enten han er Pante-creditor eller ikke, er berettiget til, uden enten at tage Eiendoms-Dom eller at indstævne Forretningen til Stadfæstelse, eller at oppebie nogen Løsningstfrist, strax at lade Eiendommen bortfælgge ved Auction, under Jagtagelse af hvad der oven er foreskrevet med Hensyn til alle Bedkommendes Tarv.

Hvorefter alle Bedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Blandede Efterretninger.

Af den i Overensstemmelse med det Kongelige aabne Brev af 6 April 1818 til Qvartals-Coursens Bestemmelse anordnede bestandige Committee er den Cours, hvorefter Rigsbankfedler i October, November og December Maaneder 1833 skulle modtages i alle de Solvbetalinger, der efter allerhøistbemeldte aabne Brev kunne afgjøres med Rigsbankfedler, bestemt til $206\frac{1}{4}$ imod 100 Specier eller 200 Rbd. Solv, saa at 1 Rbd. Solv i alle foranførte Tilfælde kan betales med 1 Rbd. 3 Sk. i Rigsbankfedler og Tegn.

Herom er under 20 September udkommet en Cancellie-Placat.

Den 11 Septbr. er Deputeret i det Slesvig-Holstens Lauenborgske Cancellie P. Thomsen, Ridder af Dannebrog, tillagt allerhøieste Ordre til som Tilforordnet at tiltræde Repræsentantskabet ved det almindelige Brand-

Assurance-Compagnie for Varer og Effecter, istedetfor
afbøde Conferenceraad og Cancelliedeputeret Bertelsen.

Den 13 September er Siciliansk Vice-Consul i
Helsingør F. Clark erkjendt som Siciliansk Consul i
Danmark.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Skjerbek Sogne-
kald under Ribe Stift, 300 Rd. — Fuldmægtig-Embedet
i den Kongelige Lands-Overrets samt Hof- og Stads-
Rets Justitscontoir.

Under General-Toldkammer, og Commerce-
Collegiet: Consumtionsforvalter-Embedet i Skive.
For Dppebørselerne stilles Sikkerhed, til Beløb 600 Rd.
Solv.

Befordringer og Afgang.

Under Rentekammeret: Den 10 August er
Guldsmedmestrene P. N. Eggensen og J. B. Dalhoff
forundt Prædikat af Hofguldsmede. Den 20, er Eieren
af Gamle Kjøgegaard og Gods, Forstcandidat H. Carlsen,
udnævnt til Kammerjunker.

Under General-Toldkammer, og Commerce-
Collegiet: Den 11 August ere Told- og Consumtions-
Underbetjentene i Kjøbenhavn, S. Lved og M. Mei-
nung, i Naade og med Pension entledigede; Skibs-
fører A. Westergaard beskikket til Told- og Consumtions-
Underbetjent i Kjøbenhavn; den 14, Kjøbmand B. Des-
nouy til Consul i Departementet Nedre-Charente; den 20
Cand. pharm. C. W. Bergsøe til Administrator ved
Porcellainsfabrikken.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 39. Den 28de September 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Generalpostdirectionen har den 17 September udstedt følgende Placat:

Paa Generalpostdirectionens allerunderdanigste Førestilling har Hans Majestæt Kongen under 23 August dette Aar allernaadigst behaget at resolve, at den ved Placaten af 21 September 1822 paabudte Muld for Mangel af Passerseddel for Fremtiden udeelt skal tilfalde Generalpostdirectionens Fattigkasse.

Hvilket herved kundgjøres til Efterretning og allerunderdanigst Efterlevelse for Enhver, som det maatte vedkomme.

Offentlig Foranstaltning.

Fra flere Aar tilbage har det været under Overveielse og er blevet foreslaaet, at oprette en tredie ugentlig

Brevpost mellem Kjøbenhavn og Hamborg til at fremme Brevverlingen mellem disse 2de Hovedpunkter og paa Routen derimellem, som igjen kunde have Indvirkning paa de tilstødende Siderouter.

Imidlertid foranledigede Dampskibsfartens Udvidelse til og Anvendelse i de Danske Farvande, først ved Dampskibet *Caledonia* og senere ved Dampskibene Prindsesse *Wilhelmine* og *Frederik den Sjette*, hvorved det blev muligt, i den Tid af Aaret, da Correspondencen er betydeligt, oftere end forhen, at kunne fremsende Breve mellem de forbenævnte 2de Hovedpunkter, at den tidligere foreslaaede tredie Brevpostes Fremsendelse paa den sædvanlige Postroute, i nogen Tid blev anseet mindre nødvendig.

I Aaret 1831 kunde endog, ved i Forening med de 2de ordinaire Brevposter at afbenytte den med de sidstbenævnte 2de Dampskibe dertil aabnede Leilighed, brevverles 5 Gange ugentlig mellem Kjøbenhavn og Hamborg; men da i forrige Aar Dampskibet Prindsesse *Wilhelmine* ikke længere blev anvendt til sin forrige Bestemmelse, og Dampskibet *Frederik den Sjette* blev givet en for Brevverlingen mindre heldig Afgang- og Ankomsttid mellem Kjøbenhavn og Kiel, maatte det igjen ansees mere nødvendigt, gennem hele Aarets Løb, at indføre, mellem de nævnte 2de Hovedpunkter, en flere Gange ugentlig Brevforsendelse. Denne er ogsaa partiel bleven forberedt derved, at efterat der i Aaret 1830 for Vintertmaanederne var bleven sat een

extraordinair Brevpost og for de samme Maaneder i Aarene 1831 og 1832 tvende extraordinaire Brevposter i Gang fra Hamborg til Kjøbenhavn, er det, da Dampskibsfarten paa Lübeck og Kiel igjen i dette Aar skulde begynde, ved allerhøieste Resolution af 8 Marts sidstleden, paa Generalpostdirectionens derom nedlagte Forestilling, allernaadigst bleven bestemt, at den ene af disse 2de Extrabrevposter, nemlig den, som afgaaer fra Hamborg Lørdag Aften og ankommer til Kjøbenhavn Tirsdag Morgen, ogsaa skulde vedblive for den Tid i Aar, da Dampskibet Frederik den Sjette er i Fart.

Den, ved Postvæsenets Dampskib i det store Belt og flere succesfulde iværksatte Foranstaltninger og Forbedringer, bevirkede tidligere Ankomstid af Posten fra Hamborg til Kjøbenhavn, afgiver en forøget Bevæggrund til ligeledes at lade Posten engang oftere ugentlig afgaae til Hamborg, da de Corresponderende i Kjøbenhavn, naar Fredagen vælges til Afgangsdag for denne Post, derved aabnes Leilighed til, endnu Fredag Aften at kunne besvare de Fredag Morgen fra Hamborg og Udlandet ankomne Breve, saaledes som det i Hamborg er Tilfældet, at de dertil Fredag Morgen med Posten fra Kjøbenhavn ankommende Breve i Almindelighed besvares med den samme Aften derfra til Kjøbenhavn tilbagegaaende Post.

Desuden afgive ogsaa de i de senere Aar steds i Tilvæxt værende og i forrige saavel som i dette Aar end mere udvidede Foranstaltninger af andre Staters Postbestyrelser — dels ved hastigere, dels ved oftere Fremsendelse af Posterne til Hamborg, som igjen har Indflydelse paa de Danske Staters Brevveksling med og over dette Centralpunkt, hvor Poster fra næsten alle Stater i Europa sammentræffe — Grund til at iværksætte lignende dertil svarende Foranstaltninger fra det Danske Postvæsens Side, saaledes som disse kunne skjønnes, efter Omstændighederne, at være nødvendige og vorde gavnlige.

Paa Generalpostdirectionens om foranførte Gjensstand og det, som ellers dermed staaer i Forbindelse, allerunderdanigst nedlagte Forestilling har det allernaadigst behaget Hans Majestæt under 13 dennes, blandt mere at resolvere følgende:

„Vi ville allernaadigst, at de i sin Tid oprettede 2de extraordinaire ugentlige Brevposter fra Hamborg fremdeles skulle vedblive og overgaae til at blive ordinaire Poster, saaledes, at den af samme, som afgaaer fra Hamborg om Mandag Aften, ophører, overensstemmende med Vor allerhøieste Resolution af 8 Marts d. A., i den Tid af Aaret, da Dampskibet Frederik den Sjette afgaaer mellem Kjøbenhavn og Lübeck paa de nu bestemte Dage, men vedbliver den øvrige Tid af Aaret; hvorimod den anden, om Lørdag Aften fra Ham-

borg afgaaende extraordinaire Brevpost uafbrudt vedbliver hele Aaret igjennem.

I Forbindelse hermed bifalde Vi allernaadigst, at en tredie ordinair Brevpost, saasnart de i saa Henseende fornødne Forberedelser ere truffne, sættes i Gang fra Kjøbenhavn til Hamborg og vedbliver hele Aaret igjennem, hvilken Post organiseres saaledes, at samme afgaaer fra Kjøbenhavn Fredag Aften og indtræffer i Hamborg Mandag Morgen.

Portoen for samtlige i det Foregaaende anførte Brevforsendelser bliver at erlægge efter de almindeligen gjeldende Posttaxter."

Den medfølgende Oversigt oplyser, hvorledes Brevpostens Gang mellem Kjøbenhavn og Hamborg i Fremtiden vil blive, og de Grundsætninger, hvorefter samme saaledes er bleven bestemt.

Blandede Efterretninger.

Saasnart Cancelliet af de offentlige Tidender havde erfaret, at et Antal af ikke mindre end 77 Eiendomme i Nibe vare udlagte og berammede til Salg ved offentlig Auction for resterende Skatter og Afgifter, tilfjrev bemeldte Collegium under 17 August sidstleden Amtmanden over Aalborg Amt, Kammerherre og Stiftsamtmand Castenskjold, for at erholde Underretning om de paa enhver af bemeldte Eiendomme hvilende Skatter og Afgifter, samt om Grunden til at en saa stor Mængde Eiendomme i samme Bye paa eengang søgtes

realiserede, hvilket fandtes at maatte nedsætte deres Værdie. Dmtrent paa samme Tid havde Hans Majestæt Kongen, ved et umiddelbart Rescript, befalet lignende Oplysning tilveiebragt. Dgfaa havde det Kongelige Rentekammer af Amtmanden forlangt sig oplyst om Sagens Sammenhæng.

Uf de i Følge deraf indsendte Fortegneller over samtlige Restantere og de Afgifter, hvormed enhver af disse staae tilbage, erfarede det, at Beløbet for samtlige 77 Eiendomme udgjorde 1031 Rbd. 19 Sk., hvoraf dog siden for tre Eiendomme var betalt 18 Rbd. 86 Sk., og at det saaledes resterende Beløb, paa 205 Rbd. 67 Sk. nær, hidrørte fra Aarene 1831 og 1832, samt at 294 Rbd. 74 Sk. af hine 1031 Rbd. 19 Sk. vare Bygningskat, 14 Rbd. 64 Sk. Kongelige Skatter til Amtstuen og 147 Rbd. 52 Sk. Bankrenter, det øvrige derimod deels Brandpenge, hvilke udgjorde 103 Rbd. 37 Sk., deels Kæmnerkat, Skolekat og Fattigkat. For de fleste af Restanterne vare Summerne meget smaae, for flere under 2 Rbd., for en Enkelt endog under 1 Rbd. Byefogden havde modtaget Erindringer fra vedkommende Autoriteter om at inddrage de tilbagestaaende Afgifter, og da han paa Grund af den Fattigdom, som Fiskeriets Standsning i de senere Aar har foraarsaget, ansaae Realisation fornøden, fandt han det rettest, at Alle deelte lige Skjæbne, hvorved en Deel Omkostninger vilde spares, ligesom han antog, at Eiendommene ikke vilde kunne sælges fordeelagtigere ved at sælges efterhaanden. Tørrigt bemærkede han, at Udlægene stete i Yderns faste Eiendomme deels fordi de intet undværligt Ud- eller Indbøe besad, deels fordi Restanterne havde foretrukket at Udlæg stete i deres faste Eiendomme. Men det blev ikke oplyst, i hvilke Tilfælde en Udpantnings-Forretning i Løsøre først var bleven foretaget, og det derved fundet, at Afgifterne ei ved dette Middel kunde inddrives. Det kunde nu ikke billiges, at der blot paa Grund af Vedkommendes yttrede Dnske var blevet afvæget fra den i Loven og Forordningen 30 Januar 1793 foreskrevne Orden, hvor-

Øversigt,

som oplyser hvorledes Brevpostens Gang mellem Kjøbenhavn og Hamborg i Fremtiden vil blive, efterat det allernaadigst er bifaldet:

- at de 2de extraordinaire Brevposter fra Hamborg i Fremtiden skulle overgaae til og vedblive som ordinaire Poster, saaledes nemlig: at den ene, som afgaaer fra Hamborg Løvedag Aften og kommer til Kjøbenhavn Tirsdag Morgen, vedbliver for hele Aaret, og den anden, som i den Tid af Aaret, da Dampskibsfarten mellem Kjøbenhavn og Lübeck er standset, afgaaer fra Hamborg Mandag Aften gennem den sædvanlige Postroute, vedbliver forberemelte Idsrum.
- at der, foruden de 2de ordinaire Brevposter, som afgaaer fra Kjøbenhavn til Hamborg Tirsdag og Løvedag Aften og indtræffe i Hamborg respective Fredag og Tirsdag, de for Correspondencen vigtigste Børsdage i Hamborg, og paa hvilke Dages Aftener Posten igjen afgaaer derfra til Kjøbenhavn, maa indføres en tredie ordinar Brevpost fra Kjøbenhavn til Hamborg, som skal afgaae fra Kjøbenhavn Fredag Aften og indtræffe i Hamborg Mandag Morgen. Den Nytte, denne Post kan medføre, oplyses i nedenstaaende Bemærkninger.

De Grundsætninger hvorefter de forberemte Posters Gang er bestemt, ere følgende:

- Hovedbrevposten bør fra begge Sider, hvor den begynder sin Gang (Kjøbenhavn — Hamborg), afgaae om Aftenen. Derved opnaaes, at Correspondencen kun er 2 Dage undervejs; — at den derimod bruger 3 Nætter til sin Befordring gennem Landet, er intet Gavn for de Corresponderende.
- Hovedbrevposten bør saameget muligt, ligesom nu, gaae midtvejs gennem de Kongelige Stater; derved faae de betydeligste Steder, saavel paa Hoved- som Siderouterne, lige Gavn af Posten og Befordringsrouterne blive ikke unødvendigen forøgede (A).

Dampskibet Frederik den Sjette afbenyttes tillige til Brevforsendelse, skødt dets Afgangstid til Kiel og Lübeck, og Ankomsttiden derfra, dertil aabner Leilighed.

Overensstemmende med det Ovenanførte, bliver Postens Gang mellem Kjøbenhavn og Hamborg saaledes:

A. fra Kjøbenhavn.

I. Med de 3de ordinaire Brevposter.		Hvilke fra Hamborg indkomne Breve dermed kunne besvares	Bemærkninger.
Afgangstid fra Kjøbenhavn.	Ankomstid til Hamborg.		
a. Tirsdag Aften.	Fredag Morgen.	De med Brevposten fra Hamborg Mandag og Tirsdag Morgen ankomne Breve, saavelsom de Breve, der, medens Dampskibsfarten er i Gang, ankomme om Søndage over Kiel med Dampskibet.	
b. Fredag Aften.	Mandag Morgen.	De om Onsdagen, medens Dampskibet er i Gang og for den øvrige Tid af Aaret de Torsdag Morgen med Posten i den sædvanlige Wei fra Hamborg ankomne Breve, saavom, saavidt det convenerer de Corresponderende, de Breve, som ankomme Fredag Morgen.	Da Posten fra Hamborg, naar ikke særdeles Omstændigheder indtræffe, nu ankommer til Kjøbenhavn Kl. 5 à 6 Fredag Morgen, og Brevene saaledes kunne udleveres førend Børsiden begynder i Kjøbenhavn om Fredagen, saa bevirkes derved, at Fredags-Posten fra Kjøbenhavn kan medbringe Underretninger om Børsforhandlingerne samme Dag, ligesom det nu omvendt er Tilfældet med den fra Hamborg til Kjøbenhavn om Fredag Aften afgaaende Post, da Fredagen ligeledes, som ovenanført, er en af de for Correspondencen vigtigste Børsdage i Hamborg. Denne Post vil ogsaa blive til Gavn for Brevforsendelsen fra hele Jylland, hvorfra Brevene, uden Forandring i Afgangstiden, vil ankomme til Hertugdømmerne og Hamborg een Dag tidligere end nu; ligeledes for flere Siderouter og derunder indbefattet Routen fra Nakskov til Rjøge, forsaavidt de Breve angaae der forsendes med Posten fra Nakskov Torsdag Aften og ere bestemte til de samme Router, som de Breve der Fredag Aften afsendes fra Kjøbenhavn med den 3die ordinaire Brevpost, idet hine Breve kunne forenes med sidstnævnte Post i Ringsted, ved at sendes didhen over Rjøge, særskilt fra Pakkepostfagerne, Natten mellem Fredag og Løvedag (B).
c. Løvedag Aften.	Tirsdag Morgen.	Foruden at de Breve kunne besvares med denne Post, som ikke allerede maatte være besvarede om Fredagen, faag med samme forventes afsendt de Breve, som skrives med det Hensyn, at denne Post indtræffer i Hamborg paa den anden af de for Correspondencen vigtigste Børsdage der, nemlig Tirsdag, paa hven Dag Poster afgaae til og ankomme fra næsten alle Stater. Det kan ogsaa forventes, at denne Post vil be fortrinlig afbenyttet til de Kongelige Collegiers Brevveksl. Fra og til flere Siderouter, hvis Breve ikke allerede ere fye med den fra Kjøbenhavn Fredag Aften afgaaende Hovedpost, ville ligesom	

I. Med de 3de ordinaire Brevposter.		Hvilke fra Hamborg indkomne Breve dermed kunne besvares	Bemærkninger.
Afgangstid fra Kjøbenhavn.	Ankomsttid til Hamborg.		
a. Tirsdag Aften.	Freitag Morgen.	De med Brevposten fra Hamborg Mandag og Tirsdag Morgen ankomne Breve, saavel som de Breve, der, medens Dampskibsfarten er i Gang, ankomme om Søndagen over Kiel med Dampskibet.	Da Posten fra Hamborg, naar ikke særdeles Omstændigheder indtræffe, nu ankommer til Kjøbenhavn Kl. 5 à 6 Freitag Morgen, og Brevene saaledes kunne udleveres førend Børsstunden begynder i Kjøbenhavn om Fretdagen, saa bevirkes derved, at Fretdags-Posten fra Kjøbenhavn kan medbringe Underretninger om Børsforhandlingerne samme Dag, ligesom det nu omvendt er Tilfældet med den fra Hamborg til Kjøbenhavn om Freitag Aften afgaaende Post, da Fretdagen ligeledes, som ovenanført, er en af de for Correspondencen vigtigste Børsdage i Hamborg. Denne Post vil ogsaa blive til Gavn for Brevforsendelsen fra hele Jylland, hvorfra Brevene, uden Forandring i Afgangstiden, vil ankomme til Hertugdømmerne og Hamborg een Dag tidligere end nu; ligeledes for flere Siderouter og derunder indbefattet Routen fra Rakskov til Rjøge, forsaavidt de Breve angaae der forsendes med Posten fra Rakskov Torsdag Aften og ere bestemte til de samme Router, som de Breve der Freitag Aften afsendes fra Kjøbenhavn med den 3die ordinaire Brevpost, idet hine Breve kunne forenes med sidstnævnte Post i Ringsted, ved at sendes didhen over Rjøge, særskilt fra Pakkepostfagerne, Natten mellem Freitag og Løvedag (B).
b. Freitag Aften.	Mandag Morgen.	De om Onsdagen, medens Dampskibet er i Gang, og for den øvrige Tid af Aaret de Torsdag Morgen med Posten paa den sædvanlige Wei fra Hamborg ankomne Breve, saavel som, saavidt det convenerer de Corresponderende, de Breve, som ankomme Freitag Morgen.	
c. Løvedag Aften.	Tirsdag Morgen.	Foruden at de Breve kunne besvares med denne Post, som ikke allerede maatte være besvarede om Fretdagen, kan og med samme forventes affendt de Breve, som skrives med det Hensyn, at denne Post indtræffer i Hamborg paa den anden af de for Correspondencen vigtigste Børsdage der, nemlig Tirsdag, paa hvilken Dag Poster afgaae til og ankomme fra næsten alle Stater. Det kan ogsaa forventes, at denne Post vil blive fortrinlig af benyttet til de Kongelige Collegiers Brevvevling. Fra og til flere Siderouter, hvis Breve ikke allerede ere fakte med den fra Kjøbenhavn Freitag Aften afgaaende Hovedbrevpost, vilte ligeledes Brevene følge med Løvedagsposten.	
II. Med Dampskibet Frederik den Sjette.			
a. Mandag Middag over Lübeck.	Tirsdag Eftermiddag eller Aften.	.....	Denne Postforsendelse kan i nogle Tilfælde være meget gavnlig, isærdeleshed for Correspondencen til England; thi da Dampskibet først afgaaer fra Hamborg til London Onsdag Morgen, saa kunne endnu Tirsdag Aften de Breve, som først ere afgaaede om Mandagen fra Kjøbenhavn, blive befordrede med ovennævnte Dampskib fra Hamborg til England.
b. Freitag Morgen. (Midlertidig forandret til Torsdag.)	I Almindelighed Løvedag Eftermiddag eller Aften.		

(A) I en i Marts Maaned dette Aar i et Ugeskrift indrykket Afhandling om Postrouterne i Danmark er blandt mere foreslaaet, at lade Brevposten til og fra Hamborg befordre med Dampskib mellem Korsøer og Flensborg, hvorefter det er beregnet, at Posterne — som nu afgaae fra Kjøbenhavn Tirsdag og Løvedag Aften, Landeveien midt gennem Landet og over Belterne, og som, naar der ikke er Iis i Farvandet, ankomme til Hamborg den førstnævnte, Freitag, og den sidstnævnte, Tirsdag, de 2de for Correspondencen vigtigste Børsdage, næsten bestemt Kl. 5 à 6 om Morgenen — kunde indtræffe Dagen forud til Hamborg, nemlig Torsdag og Mandag Eftermiddag Kl. 6; men, ligesom det i Afhandlingen erkjendes, at den saaledes beregnede tidligere Ankomsttid til Hamborg vilde udfordre, at de forbenævnte Poster maatte paa de anførte Postdage afgaae tidligere fra Kjøbenhavn end nu, en Forandring, der ei er tilraadelig eller i flere Henseender udførlig, saaledes vilde ei heller derved opnaaes den beregnede Fordeel, at Brevene skulde Torsdag og Mandag Aften kunne forsendes videre til Udlandet med Posterne fra Hamborg; thi foruden at flere af de udværgste Poster afgaae paa disse Dage fra Hamborg forinden Kl. 6 Eftermiddag, vilde det Kongelige danske Postcontoir sammesteds, om der endog, naar Posten gik en saa stor Deel af Veien over Søen, kunde gjøres sikker Regning paa at den stedse indtraf Kl. 6 Eftermiddag i Hamborg, ikke have den fornødne Tid til at conferere, sortere og, forinden Indleveringstiden paa de fremmede Postcontoirer Kl. 7 Aften, for de Poster, der afgaae tidligere end Kl. 6, udløbe, at aflevere de Breve, der ere bestemte til at forsendes videre med sidstnævnte Poster. Disse Breve vilde dog saaledes først kunne afgaae fra Hamborg ligesom nu, Freitag og Tirsdag, paa hvilke Dage Courserne sættes og de fleste Poster afgaae til næsten det hele Udland.

I Forbindelse med hiint Forslag er det endvidere foreslaaet, at forbenævnte Poster skulde afgaae fra Hamborg til Kjøbenhavn, Onsdag og Freitag Formiddag Kl. 10, istedetfor at de nu afgaae Tirsdag og Løvedag Aften. De Breve, som nu følge med disse Poster, skulde saaledes overlige i Hamborg i 12 Timer, istedetfor at dens Tid kunde bruges til Brevenes Landbefordring; og mødte noget uberegnet Ophold paa den ovenanførte længere Søvei mellem Flensborg og Korsøer, vilde Brevene komme tidligere end nu til Kjøbenhavn, Freitag og Mandag Morgen.

Som Afgangstid for en tredie ordinar Post paa samme Wei er foreslaaet, fra Kjøbenhavn Torsdag Aften og fra Hamborg Freitag Formiddag Kl. 10, hvorefter det er beregnet, at Posten skulde ankomme til Hamborg Løvedag Eftermiddag Kl. 6 og til Kjøbenhavn Søndag Morgen.

Ligesom de samme Hindringer, som foranført, for Brevenes videre Forsendelse samme Dags Aften fra Hamborg, vilde møde om Løvedagen, som om Mandag og Torsdag, og Brevene til Udlandet saaledes maatte overlige til Mandag, da der om Søndagen ikke afgaaer nogen Post derfra til Udlandet, men Correspondencen aldeles hviler, saaledes er det og indlysende, at Postens Ankomsttid til Kjøbenhavn Søndag Morgen bliver den mindst hensigtsmæssige.

Disse Forslag, hvis Udførelse desuden ved flere Dampskibe etc. etc. vilde udfordre høist betydelige Udgifter, have saaledes ikke kunnet afgive nogen Grund til Forandring i den af Generalpostdirectionen for længere Tid tilbage paa-tænkte, succesiv ved flere Posters Hidsendelse fra Hamborg forberedede, og nu, naar Dampskibsfarten for i Aar ophører, med allernaadigst Bemyndigelse fuldeligen iværksættende Udvidelse af Brevforsendelsen mellem Kjøbenhavn og Hamborg, hvorved der tillige er taget Hensyn til, at denne Udvidelse ogsaa kunde blive saa gavnlig, som Hoved-Niemedet tillod, for de Corresponderende paa de tilstødende Router.

Det er isørigt bleven anmærket, at Postgangen lider ofte kjendeligen ved at ingen Dampbaad er paa lille Belt, men dette er urigtigt, thi Posten kunde ellers ikke komme saa betimelig og næsten bestemt, som nu Kl. 5 à 6 om Morgenen, til de 2de Hovedpuncter Hamborg og Kjøbenhavn. Det er desuden foranstaltet, at saavel Hovedbrevposten fra Kjøbenhavn som fra Hamborg lægge Veien over Kolding, saafremt Istransport skulde forhindre eller Storm og Modvind forsinke Postens Overførsel over lille Belt mellem Alsens og Arøsfund, idet der i saadanne Tilfælde afsendes Eskafette fra Alsens til Wisenbergs (der ligger midtvejs mellem Dønsø og Middelfart), og fra Arøsfund til Saderslev, for at henvise Posten til Befordring over Middelfart og Snoghøi.

B. fra Hamborg til Kjøbenhavn.

Afgang fra Hamborg.	Ankomst til Kjøbenhavn.	
a. Mandag Aften over Lübeck, medens Dampskibet er i Fart derfra; ellers ad den sædvanlige Postvei til Kjøbenhavn.	Onsdag Middag eller Eftermiddag, medens Dampskibet er i Fart paa Lübeck; Torsdag Morgen den øvrige Deel af Aaret.	Denne Post medbringer fra Hamborg (foruden den Correspondent, som den medtager paa Veien derfra) den Engelske Post, naar denne indtræffer i Hamborg Mandag Eftermiddag, som er dens sædvanlige Ankomsttid, og desuden de om Mandagen med de Prussiske, de Thurn-Taxiske og flere Poster fra den største Deel af Tyskland, fra Frankrig, Italien, Schweiz, Rusland, Polen, Belgien etc. ankomne Breve. Med denne Post kunne desuden fra Hamborg de Breve bespares, som ville ankomme dertil fra Kjøbenhavn Mandag Morgen med den ovennævnte tredie ordinaire Brevpost, som afgaaer fra Kjøbenhavn Fredag Aften.
b. Tirsdag Aften.	Fredag Morgen.	Denne Post medbringer fra Hamborg de dertil Tirsdag Morgen og Formiddag fra de fleste Stater i Europa ankomne Breve, og udebliver den Engelske Post om Mandagen, men ankommer om Tirsdagen til Hamborg, da medfølge ogsaa de Engelske Brev-Tirsdagsposten; desuden medbringer denne Post den Correspondence fra Hamborg, som er en Følge af at Tirsdag er en af de for Correspondencen vigtigste Døgn i Kjøbenhavn.
c. Fredag Aften.	Mandag Morgen.	Denne Post medbringer fra Hamborg de ligeledes dertil fra næsten alle Stater i Europa om Fredagen ankomne Breve, de med den Engelske Post indbefattede, naar denne, som er dens sædvanlige Ankomsttid, indtræffer i Hamborg Fredag Eftermiddag eller Aften. Den medbringer tillige den Correspondence, som er en Følge af at Fredag er den anden af de for Correspondencen vigtigste Døgn i Hamborg.
d. Lørdag Aften.	Tirsdag Morgen.	Denne Post medbringer de med de Prussiske, Thurn-Taxiske og flere Poster om Lørdagen fra Frankrig, Italien, det sydlige Tyskland, de Østerrigske Stater, Rusland, Polen, Belgien og flere Lande til Hamborg ankomne Breve, saavelst Breve fra Hamborg og paa Routen derfra. Udebliver den Engelske Post om Fredagen, men ankommer om Lørdagen til Hamborg, da medbringer ogsaa denne Lørdagspost de Engelske Breve.

Bemærkninger.

De Breve og Aviser, som samme Postdag affendes med denne Post til Kjøbenhavn, med den Bestemmelse, at disse efter Bedkommendes Ønske skulle følge med Dampskibet fra Kiel til Kjøbenhavn, udtages i Rendsborg og sendes over Kiel hertil, for at kunne indtræffe her Søndag; men kun saa benytte for Breve denne Leilighed.

Denne Post kan stifte megen Nytte derved, at der paa de med samme ankomne Breve kan i Kjøbenhavn og paa hele Routen derfra svares med den Tirsdag Aften fra Kjøbenhavn udgaende Post; den er tillige gavnlig for Jylland, da den er sat i saadan Forbindelse med Posterne dertil, at en Deel af denne Provinds derved faaer Breve og Aviser, som afgaaer fra Hamborg om Lørdagen, tidligere end forhen.

(B) Pakkepostfager fra den Hollandsk-Falsteriske Postroute, bestemte til og over Ringsted, sendes fra mange Aar tilbage med en særskilt Post Natten mellem Fredag og Lørdag fra Rjøge til Ringsted, for der at indlemmes i den fra Kjøbenhavn om Lørdagen afgaaende Pakkepost. Det er saaledes, i Hensyn til de Pakkepostfager fra bemeldte Route, som have denne Bestemmelse, feilagtigt, naar der i forommeldte Ugeskrift anføres, at Pakker og Penge fra Herne til Vest-Sjælland, Fyen, Jylland, Holsteen og Udlandet ofte overligge til næste Lørdag i Kjøbenhavn — hvorhen disse Sager aldeles ikke komme. Der er ei heller i samme taget Hensyn til den hastigere Brevverling, som Herne, i den

for Correspondencen vigtigste Deel af Aaret, da Dampskibet Frederik den Sjette er i Fart paa Kiel, derved er abnet til og fra Hamborg, Udlandet etc.; derimod kunde det ikke være bekendt, fordi det først omtrent paa de sidste Døgn med Afhandlingerne i Ugeskriftet, blev kundgjort, at der med Foraarets Indtrædelse i dette Aar vilde blive et en Post i Gang over Langeland til Herne. De Foranstaltninger, som videre ere paatænkte i Hensyn til Brevverlingen til og fra disse Her, og som tildeels, ligesom den Ovenanførte, staae i Forbindelse med en udvidet Postgang paa Hovedrouten, ville nærmere vorde kundgjorte.

efter der først skal skee Udlæg i Løsøre, og de faste Eiendomme ei angribes, undtagen naar det viser sig, at Fordringen ei kan blive betalt ved Udlæg i Løsøret. Vel ligger Niemedet med hiin befalede Udlægsgarden for en stor Deel deri, at Debitor helst maa onske sin faste Eiendom skaanet, hvilket, endog med Hensyn til de Bekostninger, som dennes Realisation medfører, vil, især naar det Beløb, der skal inddrives, er ubetydeligt, være mindre ødelæggende for ham. Men Lovgiveren har uden Tvivl tillige taget i Betragtning, at Afgifternes Inddrivelse bedre fremmes ved Udpantning i Løsøre, end ved Udlæg i en Eiendom, hvis Realisation medtager længere Tid, samt at Pant haverne og dermed Crediten i faste Eiendomme lide ved at disse uden Nødvendighed angribes til Afgifternes Inddrivelse. Adskillige af de Afgifter, hvorfor Udlæg var gjort, vare desuden ikke reelle Skatter, der hæfte paa Eiendommene med Fortrinsret fremfor alle contractmæssige Prioriteter, men personlige Skatter, saasom Fattig- og Skolekat og den Deel af Ræmner- skatten, der lignes paa Næringen. Endnu mindre kunde det billiges, at Byefogden, uden at indhente høiere Ordre, havde paa een Gang averteret en saa stor Mængde Eiendomme til Auction, hvilket ikke kunde fuldbyrdes uden at gjøre Realisationens Hensigt Afbræk og virke skadeligt paa den fattige Byes øvrige Eiendomme.

Efter Hans Majestæts allerhøieste Resolution er der givet de omhandlede Skatteyndere nogen Dilation, og det derhos befalet, at, naar den givne Frist er udløbet, dog ingen Realisation af deres faste Eiendomme bør skee, forinden der, forsaavidt det ikke førend det tidligere Udlæg foregik er skeet, paa anordnet Maade er gjort Udpantning i de Skattepligtiges Løsøre, og det derved er befundet, at Udlæg i Eiendommene er fornødent, hvilket da paany bør iværksættes. Det vil saaledes neppe blive Tilfældet, at noget betydeligt Antal af Eiendomme vil blive udlagt for Afgifter, og i al Fald vil nærmere Betretning forventes, inden de stilles til Auction.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Skjerbek Sognekald i Ribe Stift, esier gammel Angivelse 300 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korn-tienden af Sognets 28 Plouge og 85 Tdr. Hartkorn har været bortaccorderet for den afdøde Præstes Embedstid mod aarlig Afgift af 477 Rbd. 2 Mk. rede Solv. 2) Dvægtienden, 20 Lam. 3) Smaaredsel, 30 Snesse Wg, 7 Fjerdinge Smør. 4) Dffer og Accidentfer, omtrent 200 Rbd. r. S. 5) Præstegaarden staaer for 6 Ottinger. 6) Af en Annexgaard svares 7 Tdr. 4 Skpr. Rug og 51 Rbd. 1 Mk. $3\frac{1}{4}$ Sk. r. S. 7) Af 17 Fæstehuse, 29 Rbd. 2 Mk. Paa Embedet hviler en aarlig Afgift til Skolekassen af 48 Rbd. r. S. Enkepension bliver at udrede.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Gjerløv og Bakkendrup Sognekald i Sjælland, 263 Rbd.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 18 Sept. er Dr. og Prof. theol. ved Kjøbenhavns Universitet, J. Møller, Ridder af Dannebrog, tillagt Rang efter Rangforordningens tredie Klasse Nr. 9; den 20, Kammerjunkeren og surnummerair Assessor i Lands-Overretten i Viborg, H. L. Harthausen, beskikket til Birkedommer og Birkeskriver ved Hirschholms Birk.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 10 September er Overlærer ved den lærde Skole i Nyborg, Dr. Philos. & Mag. art. A. F. Müller, beskikket til Rector ved Horsens lærde Skole, og Overlærer ved den lærde Skole i Bordingborg, J. Grønlund, til Rector ved den lærde Skole i Colding.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

~~Nr.~~ 40. Den 5te October 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

(Bemærkninger, til nærmere Oplysning angaaende de specielle Bestemmelser i Forordningen 11 September sidstleden angaaende den Betalingsfrist, der bør tilstaaes Kjøbere ved Auctioner over faste Eiendomme, som sælges til Creditorernes Tilfredsstillelse. (Sfr. Coll. Tid. Nr. 38.)

Ad § 1.

Da Capitaler ikke let ere at faae uden til Omflags-terminerne, og end ikke da kunne faaes øiebliklig, men iforveien maae engageres, enten ved Opfigelse af egne Capitaler eller hos tredie Mand, som ofte til den Ende først maa opfige dem hos Andre, saa kunde det synes nødvendigt, ved at regulere den Tid, inden hvilken Udlægshaveren ikke skulde ansees berettiget til at betinge sig

Betaling, at tage Hensyn dertil, saaledes at der skulde gives Kjøberen saa lang Frist, som behøvedes, for at opfige en Capital til en af Dmslagsterminerne.

Da Opsigelsestiden i det mindste er 3 Maanedet, hvilken Termin og antages i Placaten af 26 April 1814 § 4, maatte Fristen altsaa bestemmes til første Dmslags-termin, der er over 3 Maanedet fra Kjøbets Dato. Tøvrigt kunde 11 December Termin ved denne Leilighed ogsaa i Sylland blive at regne som Dmslagstermin, da det i den senere Tid ingenlunde der er sjeldent at gjøre Ublaar og betinge baade Capital- og Rentebetalinger til bemeldte Termin; ligesom der og ofte vilde medgaae alt for lang Tid, saafremt der alene skulde tages Hensyn til Snapstingsterminen i Juni. Men af denne sidste Grund fandtes det og, at den ovenanførte Regel burde indskrænkes til de større Capitalbetalinger, og at det, hvor der var Tale om en ringere Udtælling, kunde tilstedes Udlægshaveren, uden Hensyn til Dmslagsterminerne, at betinge Betalingen om 3 Maanedet fra Salgets Dato. Kjøberne kunne vel da i Almindelighed indtil videre hjælpe sig med temporaire Laan, om end disse kun kunne faaes under noget byrdefuldere Vilkaar. I Henseende til Spørgsmaalet om hvad der skulde regnes til større og hvad til mindre betydelige Udbetalinger, for derefter at bestemme den længere eller kortere Frist, blev det befundet rigtigst ikke at sætte Maalestoffet efter den absolute Størrelse af den Capital, der begjæres udbetalt, men efter For-

holdet imellem denne Capital og Kjøbesummen, da Vanskeligheden i at skaffe en Capital tilveie, skjøndt den tildeels bestemmes ved dens absolute Størrelse, dog endnu mere beroer paa dens Forhold til den Eiendom, hvorpaa den skal laanes; og fandtes det da passende at lade Udbetalinger over eller under $\frac{1}{3}$ af Kjøbesummen danne Grændsen.

Der var Spørgsmaal, om ikke den hele Indskrænkning i Henseende til at betinge sig contant Betaling alene burde bestemmes til Bedste for de prioriterede Fordringer, hvormed Udlægshaveren kunde komme i Collision; thi det kunde synes, at Man ikke, for at favorisere Debitor, burde paalægge Creditor saadan Tvang. Men da de ældre Love dog ved den Debitor bevilgede Løsningsret have sørget ogsaa for at betrygge ham imod det Tab, der kunde flyde af et overilet Salg af hans Eiendom, og Billighed synes at tale herfor, ligesom paa den anden Side vedkommende Creditor ei synes at have nogen retfærdig Grund til at fordre hurtigere Betaling, fordi hans Debitor ikke har foretaget senere Pantfættninger, end den, som han kunde have krævet, hvis slige Pantfættninger fandt Sted, hvilket han ei kunde have forhindre, saa fandtes det, at Debtors Tarv ogsaa herved burde tages i Betragtning.

Ad § 2.

Skjøndt den fortrinlige Panteret, Lovgivningen tillægger Skatter og Bankrenter, kunde synes at maatte

medføre, at de bør fyldestgøres uden Hensland, havde dog baade det Kongelige Rentekammer og Directionen for Nationalbanken samtykket i, at den samme Fremgangsmaade fulgtes med Hensyn til dem, som med Hensyn til private Fordringer, og Cancelliet kunde ei heller have noget at erindre herimod, forsaavidt angaaer Brandpenge og Communeafgifter.

Det Offentlige, som beholder sin Fortrinsret for Afgiften, kan eiheller lide noget væsentligt ved, til Bedste for den uheldige Debitor samt for hans Panthavere, at underkaste sig saadan Indskrænkning, og det maa ogsaa interessere det Offentlige, at Eiendomme ikke sælges under deres sande Værdie.

Derimod var der Anledning til at forlorte den Frist, som gives for Capitalbetalinger, med Hensyn til de prioriterede Renter eller til Auctionsomkostningerne.

Ad § 3.

Om det end maatte kunne bidrage til et antageligere Bud paa Eiendommen, naar det i alle Tilfælde blev overladt de vedkommende Autoriteter, paa eget Ansvar at tage personlig Sikkerhed for fulde, fandtes dog saadan Bestemmelse mindre tilraadelig, da den — om end Vedkommende ikke i Almindelighed vilde finde det betænkeligt at paadrage sig et saadant Ansvar — kunde give Leilighed til Vilkaarlighed og Mistanke om Partifshed.

Ad § 4.

Det kunde synes, at de Grunde, der i Almindelighed anbefale de i de foregaaende Paragrapher foreslaaede Bestemmelser, ogsaa medføre, at de maatte komme til Anvendelse paa saadanne nye Auctioner, som denne § omtaler. Da det imidlertid er af megen Vigtighed, at Pant- og Udlægshavere ikke altfor længe kunne hindres i at erholde deres Betaling, og at de dog nogenledes blive istand til at beregne naar de med Sikkerhed kunne vente den, fandt Man, at det ikke kunde anbefales, i den Grad at sørge for Debitor og dennes øvrige Creditorer eller de yngre Panthavere, at Bestemmelserne i §§ 1—2 ogsaa skulde gjælde for nye Auctioner, hvorimod Betalingen ved disse maatte kunne betinges om en kortere Tid.

Ad § 5.

Da Panthaverne, fordi Debtors Boe er under Skiftebehandling, ikke kunne fordrø at naae Betaling under fordeelagtigere Betingelser end dem, under hvilke de kunde have erholdt deres Krav fyldestgjort, saafremt Eiendommen ikke var bleven solgt paa Skifte, synes Billighed at tale for den i denne § indeholdte Regel. Slutningsbestemmelsen i Paragraphen harmonerer med Lovgivningens almindelige Grundsætninger om Skifteforvaltning.

Da Forordningen, for at anvendes i Vestindien, uden tvivl vil behøve nogen Modification, er den Best-

indiske Regjerings Betænkning forlangt herom. Smidletid er det foreløbig tilkjendegivet bemeldte Regjering, at Forordningen i Henseende til de Grundsætninger, hvorfra den gaaer ud, strax maa være gjeldende paa Colonierne, siden disse Grundsætninger erkjendes allerede at være hjemlede i de hidtil gjeldende Love; men at den i Henseende til de deri fastsatte positive Tidsbestemmelser, der ere lempede efter de i Danmark værende Forhold, hvorfra de, som finde Sted paa Colonierne ere meget forskjellige, ikke der kan tjene til umiddelbar Regel, hvorimod en analogisk efter de sidstnævnte Forhold lempet Anvendelse vil finde Sted saalænge til en speciel positiv Bestemmelse for Colonierne udkommer.

Den i Overeensstemmelse med Placat af 29 October 1811 anordnede Commission for Gartner-Examen i Kjøbenhavn androg for Cancelliet, at Commissionen i de 20 Aar, denne Indretning har bestaaet, har havt Leilighed til at indsamle Erfaringer om den meest hensigtsvarende Maade at prøve Examinanderne paa, hvorved den er bleven overbevist om, at nogle Bestemmelser i den ved bemeldte Placat paabudne Examen ere mindre svarende til Hensigten. Commissionen indsendte derfor et Forslag til nogle Forandringer ved Examen, hvilke den ansaae saameget hensigtsmæssigere, som de Fordringer, der kunne gjøres til en duelig Gartner, i Tidens Løb og ved Haugekunstens Fremfærdene ere vorede.

Den ovennævnte Placats §§ 6—8 fordre, at Examinanderne skulle prøves deels i de Kundskaber, der for Gartneren ere uundværlige, og deels i saadanne, der kun ansees som nyttige for ham. Der fordres altsaa, at Alle skulle examineres i Alt, og at der derfor skal tildeles en af de tre i § 9 angivne Charakterer. Denne Indretning medfører imidlertid, som Erfaring har lært, adskillige Uleiligheder. Der gives nemlig i Birkelighedent to forskjellige Klasser af Gartnertjenester, hvilke udfordre to forskjellige Klasser af Subjecter. De fleste Private, som holde Gartner, fordre ikke videre af denne, end at han skal passe en Kjøkkenhauge og en Frugt- og Blomstehauge med de almindeligste Træer og Blomster. De behøve ikke en Gartner, som forstaaer Driverier, som kan anlægge en stor Lysthauge, og som kjender sjeldne udenlandske Værter og deres Dyrkning. Disse sidste Fordringer derimod, tilligemed Fordring til en vis Grad af videnskabelig Dannelse, kan med fuld Joie gjøres til den, der skal ansættes som Kongelig Gartner. Ogsaa nogle Privatmænd ere i det Tilfælde, at forlange saadanne Subjecter til at anlægge og bestyre deres Hauger. Der gives saaledes Gartnere, som blot ere Haandværkere, andre derimod, som ere Kunstnere. Ved nu af alle Examinander at fordre det samme, ved af dem Alle at forlange baade det, der er uundværligt for Haandværksgartneren, og det, der for denne stundom er nyttigt, men for Kunstgartneren uundværligt (hvilket,

efter Commissionens Uttring, kan siges om alt det, der nævnes i Placatens § 8), er Gartner-Examen for hine bleven for svær, i det de have maattet lade sig examinere i de Dele af Haugekunsten, hvori de ofte ikke have haft Leilighed til at uddanne sig, og som de i Almindelighed ikke komme til at anvende i deres tilkommende Stilling; for Kunstgartneren derimod for let, fordi Man ved Examen, i Betragtning af den første Klasse af Subjecter, betydelig har maattet nedstemme de Fordringer, Man turde gjøre. Herimod kan, som Commissionen fremdeles har bemærket ikke gjøres den Indvending, at Charakteren kunde udtrykke den nødvendige Forskjel imellem disse to Klasser; thi det vilde være ubilligt, at den, som blot ønsker at være Haandværksgartner, og forstaaer fuldkommen hvad dertil hører, skulde blot erklæres »temmelig god«, ferdi han ikke kjendte en Mængde sjeldne Blomster, ikke forstod at drive Ananas eller at anlægge en stor Lysthauge, og omvendt vilde den, som erholdt Charakteren »meget godt« maaskee ikke have den Grad af Duetlighed, som der udfordres til at bestyre en Kongelig eller stor privat Hauge. At indskrænke Gartner-Examen til Kunstgartnerne alene og til disse gjøre strengere Fordringer, synes heller ikke at fortjene Bifald; thi deels vilde da de fleste Gartnerne ifølge Placatens §§ 12 og 14 savne Ret til at udstede Lærebrev, deels vilde vel Private, der ønske at antage en Gartner, gjerne see, at den Ansøgende, foruden sit

•

Lærebrev, besidder et saadant offentligt Vidnesbyrd om sin Duelighed, som Examen giver.

Med Hensyn hertil foreslog Commissionen derfor, at Gartner-Examen maatte erholde to Grader: den ene kaldet Examen for Gartnere og den anden Examen for Kunstgartnere.

Commissionen bemærkede fremdeles, at Gartner-Examen, saaledes som den hidtil har været holdt, næsten blot har været en theoretisk Prøve. Det er imidlertid indlysende, at et Vidnesbyrd om en Gartners Dygtighed maa forudsætte at hans practiske Duelighed, navnlig hans Haandfærdighed (ved Deulering, Podning, Bestjæring o. s. v.) er prøvet. Vel indeholder Placaten intet, der kunde hindre Commissionen i at anstille en saadan Prøve, men med Hensyn til Placatens Læshed ansaaes det rigtigst, at dens Indførelse fik Autorisation. Det formeentes, at en saadan practisk Prøve burde gaae forud for den theoretiske for begge Klasser af Gartnere, dog med tilbørlig Forskjel imellem deres tilkommende Virkefæds; at der for denne Prøve burde gives særskilt Charakter, der siden erholdt Indflydelse paa Hovedcharakteren, og at dens Udfald efter Omstændighederne maatte kunne bevirke Afviisning. Denne Prøve maatte efter Commissionens Uttring skee for tre Examinatorer, der selv have den practiske Færdighed, som de skulle bedømme. I Overeensstemmelse hermed havde Commissionen affattet sit Forslag til de ovennævnte tvende Examina.

Forfaavidt Placaten 1811 § 8 li nævner botanisk Haugekultur som en Gjenstand for Examen, har Commissionen yttret, at den botaniske Haugekultur baade fordrer et specielt og udstrakt Studium og en Leilighed til praktisk Veiledning, der kun kan forudsættes hos meget faa, og at Commissionen derfor ikke har troet, at Examination heri burde paalægges Gartnere, end ikke Kunstgartnere. Derimod fandtes det aldeles hensigtsmæssigt, at den, der ønsker det, specielt kan blive examineret saavel heri, som i Botanik, efter en mere udvidet Maalestok end Kunstgartnere i Almindelighed og da derfor erholde en speciel Charakter, saaledes som og hidtil er skeet.

Efter Placaten 1811 § 3 skal Gartner-Examen afholdes to Gange om Aaret, nemlig først i April og først i October Maaned. Da imidlertid de Medlemmer af Commissionen, som forestaae Kongelige Hauger, have fundet disse Tidspunkter ubequemme, fordi de netop da ere meget beskæftigede, og da disse Tidbestemmelser ogsaa med Hensyn til Examensgjenstanden selv ere mindre passende, formeente Commissionen, at det vilde være bedst, kun at holde Examen een Gang om Aaret, og at den i enhver Henseende meest passende Tid vilde være September Maaned.

Endeligen anførte Commissionen, at der ved Gartner-Examen hidtil stedse er ført Protocol af en af Commissionen dertil udnævnt Person, som ogsaa har været til-

stede som Opsynsmand ved den skriftlige Prøve og har skrevet og parapheret testimonia, hvorfor han imidlertid ikke har nydt noget Honorar. Derimod har Commissionen, for at dække Omkostningerne til Protocol, Skrive-materialier, Avertissementer o. s. v., hidtil ladet Examinanderne erlægge en ubetydelig Kjendelse ved Testimoniets Modtagelse, hvoraf det erholdte Dverskuud er blevet anvendt til Understøttelse for reisende Gartnere. Da imidlertid den Omstændighed, at Protocolføreren ikke er lønnet, medfører, at Man kunde komme i Forlegenhed for at faae en duelig Mand til at paatage sig denne Forretning, saa foreslog Commissionen, at der herefter for Testimonierne, foruden Værdien af det stemplede Papir, maatte erlægges 6 Rbd. Sølv af den examinerede Kunstgartner og 4 Rbd. Sølv af den examinerede Gartner, og at Halvdelen deraf maatte tilfalde Protocolføreren og af Halvdelen udredes de medgaaende Omkostninger, samt Dverskuudet af Commissionen anvendes til Understøttelse for reisende Gartnere.

Med Commissionens Forslag til forandrede Bestemmelser angaaende Gartner-Examen kunde Cancelliet i det Hele intet have at erindre, og ligeledes tiltraadtes samme af Overhofmarschallen, hvis Betænkning blev indhentet, da Placaten 29 October 1811 er emaneret paa allerunderdanigst Forestilling fra ham. Kun forsaavidt Examen herefter skulde indskrænkes til een Gang aarlig,

blev det fundet billigt, at de Gartnere, der ønske at underkaste sig Examen næste Foraar, maatte kunne tage den til den Tid, og at altsaa Examen for Aaret 1834 fastsættes til 2 Gange, men i Fremtiden kun til 1 Gang aarlig.

Tovrigt opstod, i Anledning af den foreslaaede Forandring i Gartner-Examen, det Spørgsmaal, om baade den strengere og den mindre strenge Examen skal have den Begunstigelse for Hovedgaardsgartnere tilfølg, som Forordningen af 8 Mai 1829 § 5 hjemler, nemlig at disse Personer ikke ved denne deres Stilling gaae over til den værnepligtige Stand, dersom de ikke allerede ved Fødselen hørte til samme, hvilket dog efter Forordningens § 7 blot har Følge for deres Børn. Da bemeldte Anordning kræver som Betingelse for denne Begunstigelse, at vedkommende Gartner skal have aflagt den anordnede Examen med god Charakter, formeente Cancelliet, at det vilde være rigtigst at bestemme, at de, der ikke ved den simple Gartner-Examen have erholdt bedste Charakter, derfra skulle være udelukkede; thi ligesom denne bliver mindre omfattende end den hidtil sædvanlige, saaledes vil og kun et passende Forhold opstaae, naar bedste Charakter udfordres til hiin, men baade første og anden Charakter giver den, som har taget den vanskelige Examen, det omhandlede Fortrin.

Sagen blev saaledes allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt, som under 18 September gav sin aller-

høieste Resolution, der kundgjordes ved en Cancellie-Placat af 24 September.

(Placaten følger i næste Nummer).

Igjennem det Kongelige Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 17 September udkommet følgende Patent for Hertugdømmene Slesvig og Holsten.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: Det er bleven Os allerunderdanigst foredraget, at det er anseet tvivlsomt, om og hvorvidt det i Bore Hertugdømmer Slesvig og Holsten paaligger Militaire og ved Militair-Etaten ansatte civile Embedsmænd at udrede Kirkebidrag.

Vi have derfor til Forebyggelse af saadan Uvisshed, og for i den omhandlede Henseende at bevirke en eensformig Fremgangsmaade, fundet Os foranlediget til aller-naadigst at fastsætte, at de Grundsætninger og Forskrifter, som i Patentet af 26 Mai 1829 og 22 Marts 1831 ere sanctionerede med Hensyn til de Militaires og ved Militair-Etaten ansatte civile Embedsmænds Forpligtelse til at deeltage i Fattig- og Skolebidrag, ligeledes skulle tjene til Rettefnor ved deres Ansættelse til Kirkebidrag.

I Henseende til det af Militaire og Militair-Etatens civile Embedsmænd erlagte Præstoffer vil det have sit Forklivende ved hvad hidtil har fundet Sted, ligesom og de Lovforskrifter, der bestemme Landsoldaternes og deres

Stedfortræderes Deeltagelse i Kirkebidrag, fremdeles blive i Kraft.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Fra den Kongelige Generalpostdirection er den 28 September udkommet følgende Patent.

Hans Majestæt Kongen har, paa Generalpostdirectionens allerunderdanigste Forestilling, under 27 d. M. allernaadigst resolveret:

at Bognmandstaxten for Danmark for October, November og December Maaneder d. A. skal forblive uforandret, nemlig: for et Par Forspandsheste eller stemplet Postvogn med 2 Heste 5 Mk. Sølv pr. Miil, og for en mindre Bogn med 2 Heste, eller enkelt Hest til Estafette eller Forspand 4 Mk. Sølv pr. Miil.

Hvilket herved kundgjøres til Efterretning og allerunderdanigst Efterlevelse for enhver Vedkommende.

Blandede Efterretninger.

Rentekammeret har tilskillet denne Tidendes Udgivere Følgende til Indrykkelse:

Med allerhøieste Resolution af 28 August forrige Aar er det bestemt, at en Forstexamen skal organiseres i Kjøbenhavn og i Kiel, ved hvilken Examen de, der maatte attraae at betroes noget af de høiere Forstembeder, eller

nogen af de større Skovriderposter ved de Kongelige Skove, skulle aflægge Prøve paa deres Kundskaber ikke alene i den egentlige Forstvidenskab, men ogsaa i Mathematik, Physik, Chemie og Naturhistorie, saavel som om de til Jagtvæsenet hørende Gjenstande og i Forst- og Jagt-Lovgivningen.

Som Betingelser for Tilladelse til at underkaste sig denne Examen i Kjøbenhavn vil blive fordret:

1. at Vedkommende

enten har bestaaet i examen artium ved Kjøbenhavns Universitet eller ved Sorø Academie, eller har bestaaet i Dimissions-Examen ved den militaire Høiskole eller ved noget af de militaire Instituter,

eller er Candidat fra det polytechniske Institut, eller endeligen har underkastet sig en Forberedelses-Examen i de for et dannet Menneſke nødvendige almindelige Kundskaber;

2. at han i 2de Aar har opholdt sig paa et af de større Forstdistricter i Danmark eller i Hertugdømmerne og erhvervet sig et tydeligt Begreb om alle der forefaldende practiske Forretninger, samt i Særdeleshed Dvælselse i de saakaldede Masse-Examinationer og Kundskab om de i Landets Skove forekommende Træarters Brugbarhed og Anvendelse, hvilket Alt maa godtgjøres ved Attest fra en af de høiere Forstembedsmænd paa Districtet, samt

3. at han fremlægger Jagtlærebrev til Beviis for, at han ikke blot kender godt og forstaaer rigtigt at bruge Hundene, men ogsaa er bekjendt med de Dyrs Naturhistorie og Deconomie, hvilke ere Gjenstande for Jagten, og derhos kender de almindelige Jagter og Jagtforretninger.

De nærmere Bestemmelser om Forst-Examen i Almindelighed og hvad dermed staaer i Forbindelse ville i sin Tid blive bragte til offentlig Kundskab.

Forsaaavidt de, som agte at underkaste sig denne Examen, attraae hertil at forberede sig ved de Forelæsninger over mechanic og chemisk Physik, over Stoffernes almindelige Chemie, over almindelig Botanik og Zoologie samt over Jordklodens Physik, hvilke holdes ved den polytechniske Lærestanstalt i Kjøbenhavn, kunne de erholde Udgang til disse Forelæsninger, naar de derom melde sig hos Bestyrelsen af bemeldte Lærestanstalt, ved hvilken et nyt Cursus begynder i førstkommende November Maaned.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 41. Den 12te October 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Erykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Cancellie=Placat af 24 September angaaende nogle Forandringer i den ved Placaten af 29 October 1811 anordnede Gartner=Examen. (Efr. Coll. Tid. Nr. 40 Side 590—597).

Paa Cancelliets allerunderdanigste Førestilling har det behaget Hans Majestæt under 18 d. M. allernaadigst at resolvere:

- I. at den ved Placaten af 29 October 1811 anordnede Gartner=Examen herefter skal modtage 2de Afdelinger, under Bencævnelse af: Examen for Gartnere og Examen for Kunstgartnere.
- II. at Examen for Gartnere skal bestaae af:
  - a. en practisk Prøve, der fornemmeligen vil bestaae i at vise den fornødne Færdighed i Dms

gang med Træers Beskjæring og Forædling, i at kjende Kjøkkenurternes Frøe, og vide, hvormeget af hvert Slags der udfordres til at besaae et givet Stykke Jord, og endeligen i at kjende de almindelige Frugtsorter og Blomster, og

b. en theoretisk Prøve, som kun skal være mundtlig, og hvorved Examinanderne maae vise, at de forstaae:

- 1) en almindelig Kjøkkenhaves Anlæg og Vedligeholdelse, hvorunder indbefattes Opfløtning af Frøe, Anlæg af Mistbænke og Melon-Dyrkning;
- 2) Anlæg og Vedligeholdelse af en Træeskole og en Frugthage, hvorunder indbefattes Behandling af Espaliertræer;
- 3) Behandling af de almindelige Siirplanter, saavel i frie Land, som i Potte.

III. at Examen for Kunstgartnere, hvilken, forsaavidt dem angaaer, der for Fremtiden underkaste sig Examen, vil være Betingelse for at blive ansat ved de Kongelige Haver, skal bestaae af:

- a. en practisk Prøve, lig den under Nr. I. a. nævnte, men efter en mere udvidet Maalestof, i Forhold til Kunstgartnerens tilkommende Virkefæds;
- b. en skriftlig theoretisk Prøve, hvorunder Examinanderne have at besvare Opgaver i Haves-

kunstens forskjellige Grene, nemlig 3 almindelige og 3 specielle, og derhos gjøre Udkast til en Tegning af et Anlæg efter meddeelt Opgave.

c. en mundtlig theoretisk Prøve, hvorunder bør vises:

- 1) Kundskab om Jordsmønnen;
- 2) Kundskab til Plantelæren, især de Dele, der ere vigtige for Kunstgartneren;
- 3) saa megen Kundskab i Landmaalingen, som en Kunstgartner behøver;
- 4) de Kundskaber, der udfordres til at anlægge og vedligeholde en Kjøkkenhauge efter en mere udstrakt Maalestok, end der kræves af de almindelige Gartnere;
- 5) hvad der udfordres til Anlægget og Vedligeholdelsen af en stor Frugthauge, hvortil kræves Kundskab til de forskjellige Afarter af Frugter;
- 6) de Kundskaber, som udkræves for at anlægge og bestyre en stor Blomsterhauge med sjeldne Blomster, der maatte kjendes og deres Dyrkning forstaaes;
- 7) hvad der udfordres til at anlægge og bestyre Drivverier af Frugter, Kjøkkenurter og Blomster, samt Kundskab om Drivhuses og Drivkassers Indretning;

- 8) Kundskab om og Behandling af de Værter, der holdes i kolde og varme Værthuse, og om saadanne Huses Indretning;
- 9) alt, hvad der udkræves til Lyst=Anlæg i det Store;
- 10) Kundskab om Frugt= og andre Træeskoler efter en udvidet Maalestof.

Uf disse Prøver skal den skriftlige gaae forud for den mundtlige, og, ligesaavel som den practiske, efter Omstændighederne kunne bevirke Afviisning, hvorhos der for enhver Prøve skal gives en særskilt Charakter, der vil have Indflydelse paa Hovedcharakteren. Den, som, efter at have taget den almindelige Examen for Gartnere, vil lade sig examinere som Kunstgartner, fritages for at lade sig prøve i det, der udgjør Gjenstanden for den førstnævnte Examen. Iøvrigt skal det staae Enhver frit for specielt at lade sig examinere i den botaniske Haugecultur og i Botanik efter en mere udvidet Maalestof, end for Kunstgartnere i Almindelighed, og derfor erholde en særskilt Charakter.

- IV. De ovennævnte Examina blive fremtidigene kun at afholde eengang om Aaret, navnlig i September Maaned, dog at der i Aaret 1834 ogsaa afholdes Examen i Foraaret.
- V. For de Testimonier, som udstedes om Examenens Udfald, erlægges, foruden Værdien af det stemplede

Papir, 6 Rbd. Sølv af den examinerede Kunstgartner, og 4 Rbd. Sølv af den, der har taget den almindelige Gartner-Examen, af hvilken Betaling Halvdelen tilfalder Protocolføreren ved Examen, og af den anden Halvdeel udredes de medgaaende Omkostninger, og Overskuddet anvendes af Commissionen for Gartner-Examen til Understøttelse for reisende Gartnere.

- VI. De, som i Overensstemmelse med foranførte Forskrifter underkåste sig den almindelige Examen for Gartnere, skulle ikke nyde godt af den examinerede Gartnere paa Hovedgaardene ved Forordningen af 8 Mai 1829 § 5 forundte Begunstigelse, medmindre de erholde første Charakter; hvorimod denne Begunstigelse skal tilkomme dem, der enten med første eller anden Charakter udholde den for Kunstgartnere bestemte Examen.

Hvilket herved kundgøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Blandede Efterretninger.

Paa Grund af et Andragende fra nogle Kjøbmænd i en Kjøbstad, hvori de have forespurgt, om det er Pligt for dem, under alle Omstændigheder ved Løsning af hjemført Salt og Kul, selv fra indenrigsk Sted, at lade disse Varer udmaale fra Skibet ved den offentlig beskikkede Maaler, og derfor at betale ham, har vedkommende Amt-

mand indstillet det saaledes opkastede Spørgsmaal til Afgjørelse ved Cancelliets Resolution.

Cancelliet har derpaa i Skrivelse af 12 October svaret: at det i den ommeldte Henseende vil have sit Forblivende ved hvad Collegiet har yttret i dets Circulaarskrivelse af 2 December 1815 (cfr. dets Skrivelse af 2 Juni 1798), i hvis Følge der ikke tilkommer de beskikkede Maalere i Kjøbstæderne noget jus quæsitum til at benyttes ved Losning af Salt og Kul, eller nogen Ret til at kræve Maalergepenge naar deres Assistance ikke bruges. Vel er det ved Cancelliets Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat af 26 Februar sidstleden*) antaget, at en saadan Ret tilkommer de anordnede Maalere i Kjøbenhavn, i det bemeldte Cancelliets Resolution indeholder, at den Forpligtelse, som Forordningen 5 Mai 1683 Cap. 2 § 3 har hjemlet med Hensyn til de anordnede Maaleres Benyttelse ved Losning af Salt og Kul, ikke er forandret ved nogen senere Anordning. Men denne Resolution vedkommer ikke Maalerne i de andre Kjøbstæder, da hiin Forordning blot kan antages at have hjemlet de i Kjøbenhavn beskikkede Maalere noget jus quæsitum til at benyttes ved Losningen af Salt og Kul. Ligesom § 1 i Cap. 2 udtrykkelig indskrænker sig til Hovedstaden, saaledes kan § 2 ogsaa efter sit eget Indhold kun forstaaes om denne, og § 3 slutter sig dertil, ligesom ogsaa de følgende §§

*) See Coll. Tid. for d. A. Side 162—163.

i Capitlet gaae ud fra den her i Staden truffne Indretning, hvilket in specie ogsaa gjelder om § 7, der forudsætter, at Salt- og Kultønderne, saaledes som § 2 har anordnet for Kjøbenhavn, tilhøre Commünen og ikke Maalerne selv. Naar hermed sammenlignes Forordningens Cap. 1 og 3, der udtrykkelig forkynde, at disse Capitler gjelde for samtlige Kjøbstæder, bestyrker det og derved end yderligere, at Cap. 2 blot er gjeldende for Kjøbenhavn; hvilket og maa antages at være Tilfældet med 4de, 5te og 6te Cap., med det forstnævnte efter dets udtrykkelige Forhold, og med de to sidste Capitler paa Grund af at de henholde sig til Forordningen 15 April 1682, som blot gjelder for Kjøbenhavn. Herimod kan ikke indvendes, at Forordningen af 5 Mai 1683 forkynder sig som en Anordning for Kjøbenhavn og de øvrige Kjøbstæder, thi dette kan fuldkommen forstares deraf, at den ogsaa tilbeels gjelder for disse Kjøbstæder. Vigtigere kunde det synes, at Forordningens Cap. 1 § 1 paabyder Veieres Ansættelse i alle Kjøbstæder, uden at der dog tales videre om disse Virkekreds end netop i Cap. 2, samt at samme Capitels § 2 indeholder et generelt Bud om Maalers Brug ved Løsning af hvad som kjøbes og sælges. Men det maa herved bemærkes, at § 1 vel hjemler Veiere overalt den samme Betaling, som i Kjøbenhavn, og at forsaavidt Cap. 2 ogsaa bliver anvendeligt uden for denne Hovedstad; men at dette dog ikke gjelder om den Evangsforpligtelse til Stads-Vægtens Brug, som

Cap. 2 § 1 saa udtrykkelig indskrænker til Kjøbenhavn, og hvormed Budet om Kul og Saltmaaling er sat i Forbindelse, ventelig fordi Kul- og Saltmaalingen i Kjøbenhavn er annecteret med Veierboden, hvilket §§ 2, 4 og 5 udtrykkelig vise. Forsaavidt angaaer den Indvending, som kunde hentes derfra, at Forordningens Cap. 1 § 2 indeholder et generelt Bud om Maaleres Brug ved Løsning af hvad som kjøbes og sælges, bliver det endelig at bemærke, at bemeldte §, uagtet dens almindelige Ord, dog efter Capitlets Overtskrift, som er: „Om Korn=Maalere“, og dets øvrige Indhold, samt Forholdet til Cap. 2 og Cap. 4, kun er at forstaae om Kornmaaling, i Henseende til hvilken senere al Lov er ophævet, saa at nu aldeles ingen Forpligtelse til at bruge Maalere uden for Kjøbenhavn finder Sted, naar de Vedkommende paa anden Maade kunne skille hverandre imellem.

Amtmanden over Færøerne androg paa, at der maatte gives en nærmere Bestemmelse angaaende med hvilket Beløb lovbestemte Størrelser, som oprindeligt ere ansatte i Gylden eller Croner, nu blive at erlægge, hvilket Spørgsmaal egentlig gik ud paa, om saadanne Størrelser, som ved Anordningerne ere bestemte i Gylden eller Croner, skulle omskrives til Rigsbankpenge efter den 20de § i Forordningen 15 April 1815, altsaa til 1 Rbd. 12 Sk. rede Solv, eller om disse Størrelser maae ansees i Hensehold til den 8de § i Forordningen 13 August 1790 om

en nye Interims-Indretning med Handelen paa Færøerne, at være dengang overgaaede til dansk Courant à 80 Sk. pr. Gylden og derefter nu til 80 Rbfl. Sølv.

Cancelliet har i Skrivelse af 1 October givet Amtmanden Befked i Overensstemmelse med den herom af det Kongelige Rentekammer afgivne Betænkning, der indeholdt følgende:

Gylden og dens Underafdeling Skind (hvoraf 20 paa en Gylden) var i ældre Tider, omtrent ligesom Alen i Island, den almindelige Værdie-Maalestof paa Færøerne. Saaledes sættes ved Forordningen 30 Mai 1691 Taxten paa alle de Varer, der baade udføres fra og indføres til Færøerne, i Gylden og Skind; endogsaa Specier og Croner ere i denne Forordning taxerede til Gylden, de sidste til 1 Gylden for 1 dansk Firemarks Crone. Ligeledes er i den 5te § af fornævnte Anordning bestemt, at Handelen skulde i visse Tilfælde være pligtig til at modtage Varer af Indbyggerne og derfor give dem Anviisninger paa Kjøbenhavn eller Amsterdam, hvori 80 Sk. dansk Courant regnes for hver Gyldens Vare. Paa samme Maade fortes Regnskaberne for de kongelige Contributioner og Tordebogsafgifter i Gylden og Skind, og hvor der i Regnskaberne forefaldt en Omsetning med dansk Courant, udførtes altid 1 Gylden for hver 5 Mk. dansk Courant. Dette vedvarede indtil Forordningen 13 August 1790 udkom, ved hvilken Taxterne ere, istedetfor Gylden og Skind, fastsatte i dansk Courant, og er der-

for i den 8de § bestemt, at al Handel og Regning sammesteds skal herefter føres i Rigsdaler Mark og Skilling dansk Courant, samt at Landet skal til den Ende forsynes med en passende Mængde Skillemynt. I Overensstemmelse hermed overgik ogsaa de kongelige Contributioner og Jordebogsaafgifter fra Gylden til dansk Courant, saaledes at 1 Gylden beregnedes til 80 Sk. dansk Courant. Fra den Tid maa det altsaa antages, at dansk Courant Mynt er bleven det almindelige cirkulerende Betalingsmiddel paa Færøe, og at følgelig alle i Gylden lovbestemte Størrelser ere overgaaede til eller i det mindste afgjorte med 80 Sk. dansk Courant for hver Gylden, endskjøndt Forordningen 13 August 1790 ikke gjør nogen udtrykkelig Bestemmelse i saa Henseende. At denne Overgang fra Gylden til dansk Courant har efter 1790 fundet Sted for alle lovbestemte Størrelser synes ligeledes at være bekræftet ved Forordningen 15 April 1816. Den 5te §, som iøvrigt er ligelydende med samme § i Forordningen 20 Marts 1815 om Pengevæsenet i Island, fastsætter nemlig, at alle lovbestemte Størrelser, saasom Skatter, Bøder, Retsportler o. s. v. skulle, forsaavidt de ere ansatte til noget vist i dansk Courant, gaae over til Rigsbankpenge Sølvsølv Daler for Daler og Skilling for Skilling. Skulde denne Bestemmelse nu ikkun være gjeldende for de af fornævnte Størrelser, der oprindeligen ere fastsatte i dansk Courant, vilde samme alene i høist faa Tilfælde blive anvendelig;

thi først de efter 1790 udkomne Lobbud kunne angaae dansk Courant, hvorimod alle Skatter og Bøder m. m., som ere paabudte førend 1790, hvilket i det Hele taget er Tilfældet, ere fastsatte i Gylden og Skind, og antages det nu, at de førend 1790 i Gylden bestemte Størrelser ikke ere overgaaede til dansk Courant à 80 Sk. pr. Gylden; mangler Forordningen endog en Bestemmelse om hvorledes der med disses Dmskrivning til Rigsbankpenge skal forholdes; thi den i Forordningen § 20 ommeldte Dmskrivning af 1 Gylden eller 1 Erone til 1 Rbd. 12 Sk. r. S., angaaer, efter Bestemmelsens egne Ord, ikke § 5, men ikkun de Pengesforpligtelser, hvorom der er givet Forskrifter i §§ 7 til 19, altsaa egentlige Gjeldsforordninger, og hvad dertil maa henføres. Det vilde navnlig medføre en Inconsequens at lade de i Gylden fastsatte Mulcter overgaae til Rigsbankpenge efter Forordningen 1815 § 20; thi, ligesom de efter 1790 i dansk Courant bestemte Mulcter ere fastsatte forholdsmaessig efter hvad der tidligere er paabuden i Gylden, jaaledes have de ogsaa i ethvert Tilfælde været fra 1790 til 1815 udredte efter en Pengeværdie af 80 Sk. for 1 Gylden, hvorimod Forholdet nu imellem de ældre og de yngre paabudne vilde blive som 1 Rbd. 12 Sk. rede Solv til 80 Sk. Solv.

Man maa altsaa antage, at ligesom Skatter og Afgifter ere efter den 5te § i Forordningen 15 April 1815 overgaaede til 80 Rigsbankskilling Solv, hvor tidligere

har været fastsat 1 Gylben, saaledes maa dette ogsaa være Tilfældet med de i samme § nævnte Bøder og Retsportler m. m., samt at Omfkrivning af 1 Gylben til 1 Rbd. 12 Sk. rede Sølv ikkun kan finde Sted i de særdeles Tilfælde, hvortil Forordningen § 20 henviser.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Søerbymagle og Kirkerup Sognekald i Sjælland, efter gammel Angivelse 179 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Det tiendeydende Hartkorn af begge Sogne udgjør 284 Tdr. 3 Skpr., hvoraf svares 150 Tdr. Byg. 2) Smaaredsel 100 Rbd. 3) Dffer og Accidentser 250 Rbd. 4) Refusion fra Skousgaard 7 Rbd. 3 Mk. 8 Sk. 5) Af 2 Mensalhuse 60 Arbejdsdage. 6) Præstegaarden staaer for Hartkorn 5 Tdr. 7 Skpr. 1 Fdk. med et Areal af 70 Tdr. Land. Enkepension svares.

2. Sognekaldet i Kjøbstaden Stege paa Møen, efter gammel Angivelse 500 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) 3 Tiende erlægges af Landsfognet: 32½ Tdr. Hvede, 80 Tdr. Rug, 163 Tdr. Byg, 27 Tdr. Urter, 33½ Tdr. Havre; og af Stege Bye 94 Rbd. 5 Mk. 4 Sk. 2) Dvægtiende 99 Rbd. 4 Mk. Sølv. 3) Huusleie 50 Rbd. Sølv. 4) 50 Rbd. for at prædike paa Tugthuset. 5) Dffer og Accidentser omtrent 600 Rbd. 6) Til Kaldet hører 150 Tdr. Land, som indtil Mai 1839 ere bortforpagtede mod en aarlig Afgift af 410 Tdr. Byg efter

Capitelstærten og 100 Rbd. Sølv. 7) Af en Plads ved Østermølle svares 2 Rbd. Sølv. Enkepension svares.

3. Store Maglebye Sognekald paa Amager, efter gammel Angivelse 600 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Af Sognets 265 Edr. tiendeydende Hartkorn svares Tienden med 200 Traver Rug, 200 Traver Byg, hvilket udgjør omtrent 60—70 Edr. Rug, og 80—90 Edr. Byg. 2) Dffer 180 Rbd. à 200 Rbd. 3) Accidentser 500 Rbd. 4) Fast Løn af Høllænderbyen 120 Rbd. Sølv og Præstespøge af Dragøe 150 Rbd. Sølv. 5) Til Kaldet hører en Eng paa 10 à 11 Edr. Land, men ellers ingen Avling. Af Kaldet svares til Sognets Skolevæsen 150 Rbd. Sølv aarlig naar der ingen Enke er paa Kaldet, 100 Rbd. Sølv naar der er een Enke, og 50 Rbd. Sølv naar der ere to Enker. Paa Kaldet er Enke.

4. Gjerløv og Bakkendrup Sognekald i Sjælland, efter gammel Angivelse 263 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden 301 Edr. 6 Skpr. Byg, og 11 Edr. Havre. 2) Nvæg- og Smaaredselstiende, 100 Rbd. Sedler. 3) Refusioner i Penge, 176 Rbd. 2 Mk. Sølv. 4) Renter af de Præstekaldet tilhørende, af Annexgaardens Indfæstning indkomne 500 Rbd., udgjør 20 Rbd. Sølv. 5) Dffer og Accidentser, omtrent 200 Rbd. 6) Til Præstegaarden høre 40 Edr. Ugerland og 22 Edr. Land Eng. Enkepension svares. — Paa Embedet hviler en Gjeld, oprindelig 1300 Rbd. Sedler, som afdrages i 20 Aar, Afdraget begyndte i 1825.

5. St. Nicolai Sognekald i Svendborg og Anneret Thurse i Sjens Stift, efter gammel Angivelse 300 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Tienden udgjør i det Hele $22\frac{1}{4}$ Edr. Rug, $98\frac{1}{2}$ Edr. Byg og 14 Rbd. Sølv. 2) Præstepenge af Svendborg, 36 Rbd. 3) Renter af en nedbrudt Præstegaard, 28 Rbd. 4) Paaskerente af Thurse, 5 Rbd. 5) Offer og Accidentser, 800 Rbd. 7) Melk til Ost een Gang af Svendborg og to Gange af Thurse. 6) Præstebolig have med 8 Edr. Land i Marken. Paa Præstegaarden hviler en Gjeld, stor til Rest 650 Rbd., som afbetales med 100 Rbd. aarlig.

6. Torrild og Vedstet Sognekald i Aarhus Stift, tilforn anslaaet til 381 Rbd., har nu følgende Indtægter: 1) Korn tienden af 306 Edr. Hartkorn udgjør efter Tiende-Kjendelse 54 Edr. 3 Skpr. 1 Fdk. Rug, 108 Edr. 4 Skpr. 1 Fdkr. Byg og 105 Edr. 3 Skpr. Havre. 2) af en Annergaard svares aarlig 2 Edr. 4 Skpr. Rug, 3 Edr. Byg og 5 Edr. Havre; for 1 Fjerding Smør 4 Rbd. Sølv, hvert andet Aar 2 Lam og 2 Gæs, hver andet Aar eet Lam og een Gaas. 3) Høitidsoffer og Accidentser circa 120 Rbd. Sølv. 4) Dvægtiende circa 12 Rbd. Sølv. 5) Mannedst og Smaaredsel 1 Pd. Ost pr. Ede. Hartkorn, 1 Snees Ug og 1 Pd. Smør af hver af Torrilds 34 Gaarde, ligesom og en mager Gaas. Af hver af Vedstet Sogns 30 Gaarde, 1 Ost, 1 Snees Ug og 9 Sk. Sølv. 6) Renter for et solgt Mensalshuus, 2 Rbd. 2 Mk. 7) Præstegaarden stager for Ager

og Engſ Hartkorn, 7 Tdr. 1 Skp. med et Areal af circa 70 Tdr. Agerland og 14 Tdr. Eng og 4 Skpr. Skovſkyld med 20 Tdr. Land ung Bogeſkov. Enſeptionen hviler paa Kalbet. Cuirasſeerheſt holdes.

Med Reſcript, til Amtmanden over Veile Amt af 1 October er det efter Anſøgning bevilget, at det Marked med Heſte, ſom hidtil er holdt i Goding Tirsdagen før Faſtelavn, herefter maa afholdes Fredagen før Faſtelavn.

Ledige Embeder.

Under det danſke Cancellie: Høyslef, Dommerbye og Lundøe Sognekald i Viborg Stift, 280 Rd.

Befordringer og Afgang.

Under det danſke Cancellie: Den 2 October er Proceprocurator, Vicebrandmajor C. L. Dgaard af Frederikſted paa St. Croix beſkicket til Procurator ved den Veſtindiffe Landſ=Dverret og ſamtlige Underretter paa de Veſtindiffe Der; den 3, Cand. theol. H. B. Kaarsberg til Sognepræſt for Nordørernes Menighed blandt Færøerne; den 4, Kaſſerer ved Kjøbenhavnſ Fattigvæſenſ Hovedkaſſe og Forſtander for Bartou Hoſpital, R. Platou, efter Anſøgning i Naade entlediget fra bemeldte Kaſſerer=Embeder med Penſion, og udnævnt til Cancellieraad.

•

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 3 September er hidtilværende professor extraordinarius og Underbibliothekar ved Universitetet i Kiel, Dr. H. Rathjen, beskikket til Bibliothekar ved bemeldte Universitets Bibliothek og til professor ordinarius i det philosophiske Facultet; den 6, Cand. theol. H. H. Ebsen til Præst, Klokker og Skolelærer paa Halligen Langenes, Cand. theol. J. H. E. Brandis til Præst, Klokker og Skolelærer paa Halligen Dland; den 14, Underretsadvocat E. W. Eizen i Cappeln forundt Concesssion til at øve Notarialforretninger; den 17, Borgemeester i Oldenburg, Kammerjunker F. M. d' Aubert confirmeret som Justitiarius ved de Hertugelig Slesvig-Holsteniske Fideicommissgodsfer og Allodialgodsfer Mannheimagen; den 24, Gerichtshalter E. H. L. Rahtlew confirmeret som Justitiarius ved det adelige Gods Kalthof.

Under Rentekammeret: Den 26 September er forhenværende abjungeret danff Consul i Bordeaux, A. de Bethmann, udnævnt til Hofagent med Rang Nr. 3 i Rangforordningens 4 Klasse; den 28, Auscultant ved den Slesvigiske Dverret, L. v. Moltke, udnævnt til Kammerjunker.

Under Nationalbanken: Den 20 September er Agent Gandil beskikket til Revisor ved Banken i den efter Ansøgning entledigede Justitsraad og Lotto-Administrator Staahls Sted.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 42. Den 19de October 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Materien om de Forbrydelser, hvorved Medborgere angribes paa Legeme og Frihed, turde være et af de mindst tilfredsstillende Partier i den danske Straffelovgivning, og derhos et af dem, hvori Manglerne medførte de skadeligste Følger, og desaarfag meest fortjente Lovgiverens Opmærksomhed.

Om denne Klasse af Forbrydelser handles især i Kong Christian den Femtes Lov 6te Bog 7de og 9de Capitler. Men de Straffe, som her fastsættes, kunne for største Delen, efter de nuværende Forhold, ei anses tilstrækkelige til at give Borgernes personlige Sikkerhed den tilbørlige Beskyttelse. Selv de betydeligste Legemsbeskadigelser og groveste Angreb paa Andres personlige Frihed kunne ikke sjældent affones med ubetydelige Bøder. Saaledes kan

den, der, med Hensigt at skade, afhugger en Andens Haand eller Fod, eller affkjerer ham Næse, Dre eller Tunge, eller udstikker hans Die, naar kun ikke et overlagt paa en saa stor Beskædigelse rettet Forsæt har fundet Sted, ifølge L. 6—7—1 sidste Membrum, kun ansees med en Bød af 3 Gange 18 Lod Sølv, eller, naar der, i Medhold af en ved senere Anordninger hjemlet Praxis, for hvert Lod Sølv regnes 3 Mark, 27 Rbd. Sølv. Den, der med Hug og Slag mishandler en Anden saaledes, at denne, som Loven udtrykker det, „ikke kan bære sig selv fra Stedet, men maa ages eller bæres derfra, saa at han ligger deraf beenbrudt og ufør,“ slipper, efter L. 6—7—9 med at bøde 3 Gange 9 Lod Sølv, hvis ikke andre særdeles kvalificerende Omstændigheder ere forbundne med Gjerningen.

Samme Capitels 14de og 15de Artikler have for den, der angriber Nogen med Kniv, bestemt, foruden de sædvanlige Bøder, en Mulet af 3 Gange 5 eller 3 Gange 15 Lod Sølv, eftersom Skade skeer eller ikke, og disse Artikler synes anvendelige, om end Angrebet har været nok saa farligt og om end en nok saa betydelig Beskædigelse er bleven tilføiet den Angrebne, naar kun denne ikke mister Livet, og Drab heller ikke beviistligen har været bestemt tilsigtet af Gjerningsmanden. Sa efter Artikel 18, 1ste Membrum, skal endog den blot straffes med Bøder, som „forsætliggen ager eller rider paa Mand, Qvinde eller Barn,“ naar kun Ingen derved

omkommer, skjøndt isvrigt den Paagjeldende har været udsat for øiensynlig Livsfare, og maaskee lemlæstes eller mister sit Helbred. Naar Noget tilføier en Anden de betydeligste Beskædigelser ved et overlagt Angreb, der, hvis den Angrebne havde sat Livet til, vilde have havt kvalificeret Livsstraf efter Lovens 6—9—1 til Følge, kan Gjerningsmanden, efter den paafølgende 2den Artikel, slippe med, foruden andre rette Bøder, at betale 3 Gange 40 Lod Solv, saafremt ikke de Betingelser ere tilstede, som 6—7—1, 1ste Membrum, forudsætter. Ogsaa kan 6—9—9 til 11 bemærkes, hvorefter Voldførsel kun kan blive at straffe med 3 Gange 40 Lod Solvs Bøder, om end den paagjeldende Person føres nok saa langt bort, eller hans personlige Frihed for nok saa lang Tid berøves ham. Den særdeles Mildhed, hvormed Forbrydelse af det omhandlede Slags i Kong Christian den Femtes Lov ere behandlede, kan isvrigt ret vel forklares, naar Man lægger Mærke til, at næsten alle de herhen hørende Bestemmelser i Lovbogen ere, skjøndt med Forandring, tagne af de ældre Love. Thi efter de ældre Tiders Tænkemaade var Enhver mere anvist til selv at værgе sig imod personlige Angreb, og den Tids Love have derfor mindre fundet sig opfordrede til i denne Henseende at betrygge Borgernes Sikkerhed ved strenge Straffetrusler. Desuden vare og Bøderne da af ulige større Betydning end nu, ikke alene fordi Pengene, deels med Hensyn til den daværende Myntfod, deels endnu mere efter Forholdet til Forbruget og Er-

hvert betydede mere end nu, men og fordi et Lod Sølv, der nu kun regnes for 3 Mark, efter Kong Christian den Femtes Lov 1—24—11, cfr. Forordn. 6 December 1743 § 19, burde beregnes med Hensyn til Sølvets virkelige Værdie.

Endelig bør det og bemærkes, at Frihedsstraffe i de ældre Tider vare meget sjeldne, hvorimod Formuens Forbrydelse var en af de Straffe, derattes nær ved Livsstraf, og af Bødestraffene regnedes 3 Gange 40 Lod Sølv iblandt de betydeligere, som antoges at nærme sig Bøeslodsstraffen. Det er begribeligt, at en Lovgivning, der er affattet med Hensyn til Forhold, som saa aldeles afvige fra de nærværende, kun lidet kan svare til Nutidens Tarv, og maa trænge til at underkastes en gennemgribende Forandring.

Ligesom Lovbogens Straffe for ulovlige Angreb paa Andres Legeme og Frihed efter det Ovenførte i Almindelighed vare for milde, saaledes vare de og i mange Tilfælde forlidet lempede efter Handlingernes forskjellige Strafverdighed. Ofte ere meget ulige Forbrydelser indbefattede under eet og samme Lovbud, der, ved at fastsætte en absolut bestemt Straf, udelukke alt Hensyn til de Omstændigheder, som, efter rigtige Grundsætninger, burde have væsentlig Indflydelse paa Straffens Grad. Efter L. 6—7—8 bliver saaledes Straffen for Hug og Slag den samme, enten disse tilføies en Person af den laveste Opdragelse, eller en anset Mand eller et dannet

Fruentimmer, og enten flig Udfærd er foranlediget ved et oppirrende Forhold fra den Andens Side, eller det var en ubefoiet Harme, der fremkaldte Fornærmelsen. Heller ikke kommer Slagenes Antal og Styrke i Betragtning, medmindre de maatte have en saa betydelig Følge, at Artikel 9 kunde anvendes, i hvilket Tilfælde dog Forskjellen i Straffen kun er ubetydelig, nemlig 3 Gange 3 Lod Sølv; og vilde Man, for at raade Bod paa hiin Mangel, forklare 6—7—8 saaledes, at den der fastsatte Mulct skulde erlægges for hvert Slag, hvilket for Resten neppe er antageligt, ligesom og den modsatte Fortolkning nu følges i Praxis, saa vilde der fra andre Synspuncter opstaae endnu større Inconsequentser. Ligeledes indbefattes de meest ulige Forbrydelser under Bestemmelsen i 6—9—2, hvorefter den, der under et overlagt Angreb tilføier Nogen Skade med Afhug eller Saar, eller i andre Maader ham udførmer, skal bøde 3 Gange 40 Lod Sølv foruden andre rette Bøder, hvilket og gjelder om L. 6—7—11, 12, 16 og 17, samt 6—9—11 og mange flere Lovsteder. Tøvrigt er og at bemærke, at Christian den Femtes Lov ei tillader, at der tages noget Hensyn til Gjerningsmandens Aar. Straffen bliver altsaa den samme, hvad enten den Paa-gjeldende er rig eller fattig, Skjøndt en vis Bod for den Formuende kan være en Bagatelstraf, medens den for den Trængende er meget følelig.

Deraf, at der ved Straffenes Bestemmelse er taget
 saa lidet Hensyn til de forskjellige Strafbarheds-Grader,
 som efter rigtige Grundsætninger maae tillægges Forbry-
 delserne, flyder umiddelbar en anden Ulempe, nemlig
 Misforhold mellem Straffene indbyrdes. Medens den,
 der i Overtilse tilføier en Anden et Slag eller Saar,
 naar Handlingen blot er skæet i den Hensigt at skæde,
 kan dømmes fra Livet, hvis den Anden derved omkommer
 som Følge af en udbortes Disorganisation eller anden
 Gjerningsmanden ubekjendt Uarsag, hvorved den maafee
 i og for sig ringe Beskædigelse bliver dødelig, saa kan
 derimod den, som med fuldt Overlæg tilføier en Anden
 de største og farligste Mishandlinger, slippe med en
 Bød af liden Betydning, naar den Mishandlede heldig-
 viis beholder Livet. Ifølge 6—7—18 skal den straffes
 med Jern, som ved af Uforsigtighed at kjøre eller ride
 paa Nogen, forarsager dennes Død; thi til dette Tilfælde
 maa Artiklens sidste Membrum nødvendigviis indskrænkes,
 for ei at komme i Strid med det første. Men skæer
 der anden Skade end Drab, kan, som allerede foran be-
 mærket, selv den, der med Forsæt har aget eller redet
 paa Nogen, i hvor betydelig end Skaden maatte være,
 ikke straffes haardere end med Bøder. Dersom Nogen
 »forsætligviis og af Foragt» det er: med et bestemt over-
 lagt Forsæt, paafører en Anden de i 6—7—1 om-
 handlede Legemsbeskædigelser, ansees han, efter bemeldte
 Artikel, sammenholdt med Forordningen om Landsfor-

viisningsstraffens Ophævelse af 30 Marts 1827 § 6, med Strafarbejde paa Livstid, eller, efter Omstændighederne, paa bestemt Tid, dog ikke ringere end 8 Aar; hvorimod der i andre Tilfælde ordentligviis ikke, i det mindste ikke i Lovens udtrykkelige Bestemmelser, er Hjemmel for høiere Straf end en Mulct af 3 Gange 40 Lod Sølv, i Forbindelse med de sædvanlige Bøder, naar overlagte Beskædigelser, endog af den største Betydning, ere tilføiede Noget.

De gjeldende Love om Legemsbeskædigelser frembyde og mangfoldige Vanskeligheder for Fortolkningen, og have givet Anledning til mange Tvivlsmaal. Saaledes er det omtvilet, om 6—7—8, ligesom Capitlets øvrige Artikler, alene har betragtet de der omhandlede Fornærmelser som Legemsbeskædigelser, eller tillige taget Hensyn til den Foragttyttring, de indeholde, og den Beskjæmmelse, de, efter almindelig Folkebrug, paaføre den Fornærmede.

Denne forskjellige Synsmaade faaer f. Ex. Indflydelse paa et Spørgsmaal, der er berørt i det Foregaaende, nemlig om de i bemeldte Artikel fastsatte Bøder bør anvendes for hvert Stavshug eller Steenshug o. s. v., som i samme uafbrudte Act tilføies Noget, eller om de alle affones med den enkelte Bod; i hvilken Henseende mange Grunde for og imod findes udviklede i vore juridiske Skrifter.

Det er almindeligen antaget, at alle overlagte Legemsbeskædigelser, forsaavidt ikke 6—7—1 første Membrum umiddelbart eller analogisk er anvendeligt, ifølge 6—9—2

og 24, skulle, foruden de sædvanlige Bøder, anses med Boldsbøder, 3de Gange 40 Lod Sølv. Smidlertid er dette ingenlunde hævet over al Tvivl, da Artikel 2, i Henhold til den 1ste Artikel, bestemt forudsætter, at Forbrydelsen begaaes i anden Mands Huus, og Artikel 24 udtrykkelig kun taler om Overfald paa »Torvevei, Torv, Gade eller Stræde, eller paa veifarende Mand eller Bonde, der holder paa sin Plov», ligesom det og af Capitlets Overkrift synes klart, at der i samme alene handles om saadanne Overfald, som paa Grund af Stedets Hellighed ere kvalificerede, hvilket den særdeles Omhyggelighed, hvormed Stederne beskrives i Artikel 1, saavel som og Bestemmelserne i Artiklerne 3, 4 og 5 synes at bestyrke. Men ikke desto mindre turde dog den almindelige Mening være den rigtige. Thi af Forbindelsen mellem 6—7—1 og de paafølgende Artikler seer Man, at disse forudsætte, at de der omhandlede Beskædigelser ere tilføiede i Slagsmaal; men saafremt nu dette er en Betingelse for at den Paagjeldende kan slippe med de sædvanlige Bøder, og altsaa Overlæg maa betragtes som en kvalificerende Omstændighed, indeholde uden Tvivl 6—9—2 og 24 den nærmeste Hjemmel for, hvorledes overlagte Beskædigelser skulle straffes. Hertil kommer endnu, at disse Artikler næsten omfatte alle de Steder, hvor slige Forbrydelser kunne ventes begaaede, samt at det i Christian den Femtes Lov er meget hyppigt, at Lovgiveren, hvor han har havt et almindeligt Begreb for

Die, blot har antydet samme ved enkelte casuistiske Bestemmelser; noget, hvorpaa endog selve det foranførte Capitels Artikler 9 og 10 indeholde et mærkeligt Exempel, i det sammesteds findes en omhyggelig Benaevnelse af Stederne, uagtet dog det Resultat, der fremgaaer af selve Artiklernes bogstavelige Indhold, bliver at Stedet er ligegyldigt.

Dviulsoomt er det og, om en Legemsbeskadigelse kan affones med de i 6—7 og 6—9 foreffrevne Bøder, naar den tilføiede Overlast har været forbundet med øiensynlig Livsfare for den Angrebne, uden at dog dennes Dod er paafulgt (i hvilket Tilfælde 6—6—1 eller efter Omstændighederne 6—9—1 maatte anvendes) eller bestemt har været tilfigtet (i hvilket Tilfælde 6—6—22 maatte være Reglen). Det er vistnok høist unaturligt, at den, der angriber en Anden paa en mordetiff Maade, naar denne lykkeligviis beholder Livet, skulde kunne affone sin Brøde med en ubetydelig Pengebod. Det kunde og synes, at 6—7 og 6—9 blot havde Hensyn til Legemsbeskadigelse, som saadanne, men ikke forsaavidt disse vare forbundne med øiensynlig Fare for Andres Liv, hvorhos og saadan Forbrydelse kommer den i 6—6—22 omhandlede saa nær, at den synes at burde ansees med en i Forhold dertil staaende Straf. Imidlertid er dette ikke alene uden udtryffeligg Hjemmel i Loven, men der kunne endog anføres flere ikke uvigtige Data, som synes at staae i Strid dermed, f. Ex. Forholdet mellem L. 6 B. 9 C. 1 Art. og den paafølgende Artikel, samt Indholdet af 6—7—18

første Membrum, der, som forhen bemærket, for den, der forsætlig ager eller rider paa Nogen, ingen Middelvei kjender mellem Livsstraf, der skal finde Sted, hvis Nogen derved sætter Livet til, og Bøder, hvormed Forbrydelsen kan affones, hvis der blot tilføies ham Skade paa Helbred og Lemmer. De Lovbestemmelser, der angaae personligt Angreb imod offentlige Embedsmænd, indeholde og adskillige betydelige Disharmonier og fremkalde flere meget tvivlsomme Spørgsmaal. Det kan være nok i denne Henseende at nævne 6 B. 4 C. 15, 16 og 17de Artikler.

Ufuldkommenheden af de Bestemmelser, som Kong Christian den Femtes Lov indeholder angaaende Forbrydelser af det omhandlede Slags, er, hvad det Bæselige angaaer, kun lidet forbedret ved de senere Love, og Manglerne kunne i mange Tilfælde ei ved Benaadning rettes, da Straffene ordentligvis ikke ere for haarde, men- tvertimod altfor lemfældige. Vel har Nationens Charakter gjort denne Lovgivningens Ufuldkommenhed mindre følelig, end den ellers vilde være. Men der ere dog stundom Tilfælde, i hvilke de foreskrevne Straffes Utilstrækkelighed har viist sig. Isærdeleshed er det undertiden indtruffet ved Sager angaaende Bøders Affoning, at selv den strenge Affoning efter Forordning 6 December 1743 § 14 vel ikke fandtes for haard i Forhold til selve Gjerningens Beskaffenhed, men at det dog, med Hensyn til Beskaffenheden af den principale Straf,

maatte findes betænkeligt, at følge hiin Maalestof, hvorved den Uformuende, som derhos var af ringe Stand, vilde underkastes en saa meget haard Straf i Sammenligning med den, som har Evne til at udrede Bøder, eller, formedelst sin borgerlige Stilling, kun findes at skulle affone Bøderne paa den lempelige Maade, som Forordningen § 15 cfr. Forordningen 12 Juni 1816 § 4 fastsætte, eller endog egner sig til den større Læmsældighed, hvorom førstnævnte Forordnings § 13 giver Haab.

Tøvrigt har det længe været erkjendt, at Materien om Bøders Affoning kunde behøves ordnet ved en ny Lovgivning. Men saalænge Bestemmelserne i Lovens 6te Bog 7de og 9de Capitler endnu stode ved Magt, kunde hiin Reform ikke uden Betænkelighed iværksættes, da ellers en til Straffen passende Maalestof for Bøders Affoning ideligen vilde komme i Misforhold til Handlingernes virkelige Strafverdighed.

For Næsten udgjøre Legemsbestændigheder i og for sig et meget vanskeligt Stof for Straffelovgivningen. Isærdeleshed staaer denne, hvis den gjør sig til Formaal at ordne Alt ved noiagtigt afgrændsende Forskrifter, i Fare for at opoffre den virkelige Retfærdighed og Forholdsmæssighed i Afstraffelsen for sin Stræben efter noiagtig Bestemthed. De Forsøg, som flere nyere Love og Lovudkast indeholde paa ved almindelige Begreber at affondre foranførte Artikel af Forbrydelse i forskjellige Grader, ville neppe findes tilfredsstillende. Fornemmelig har

Antallet af de Dage, hvori den Beskadigede har været syg, maattet tjene til Grundvold for en Dvergang fra en lemfældig til en langt høiere Straf. Men det er klart, at det, om den Beskadigede er syg i et vist bestemt Antal Dage eller ikke, ofte staaer i en uvæsentlig og tilfældig Forbindelse med den lovstridige Virksomhed, hvori Forbrydelsen bestaaer, ligesom det og indlyser, hvor vilkaarlig og hvor vakkende i Anvendelsen hiin Maalestof er; thi baade kan der tvistes om, hvorvidt en given Tilstand kan egne sig til Benævnelse af Sygdom, og tillige kan det være Spørgsmaal undergivet, om den Tilstand, hvori den Beskadigede befinder sig, skal skrives paa Gjerningsmandens Regning, eller om den formedelst tilstødende Forsømmelse, slet medicinsk Behandling eller deslige maa være ham uvedkommende. I alle Tilfælde er det uden Grund, at den Forskjel, om Personens Sygdom, til Exempel, ophører med den 30te Dag, eller varer en Dag længere, gjør et stort Spring fra en Straf til en anden; og det indlyser, at Størrelsen af de Lidelser, en Beskadigelse medfører, den dermed forbundne Fare og de personlige Forhold fuldeligen kunne veie op imod hiin Forskjel i Varigheden af det ved Angrebet bevirkede Onde. Andre Love, som ikke have forsøgt at trække saa skarpe Grændser mellem de forskjellige Arter af Legemsbeskadigelser, have derimod knyttet de forskjellige Straffe til aldeles ubestemte Begreber, „betydelig Skade“, „mærkelig Skade“, og deslige. Men det turde vel være muligt, noget nøiere

at begrænde de forskjellige Arter af hiin Forbrydelse, uden dog, ved saadanne paa et enkelt i sig lidet afgjørende Moment grundede Overgange, som de ovennævnte, at hjemle kjendelige Misforhold mellem Handlingernes Straf- værdighed og deres Straf.

Det fandtes herved fornemmelig at maatte komme an paa, at paa den ene Side ikke de forskjellige Arter betegnes med saa almindelige og ubestemte Udtryk, at enhver fast Grænde forsvinder, og for meget bliver overladt til Domstolenes Skjøn, men at Man paa den anden Side heller ikke saaledes afpæler de forskjellige Legemsbeskædigelser ved nøiagtige Begreber, at disse kun føre til grundløs og uforholdsmæssig Forskjel i Straffen; og i Henhold hertil turde det være rettest, først at fastsætte Straffen deels for den simpleste Art af Legemsbeskædigelser, hvormed aldeles ingen qualificerende Omstændigheder ere forbundne, og deels for de groveste Beskædigelser, som nærmest lade sig bestemme ved faste Begreber, og derefter at foreskrive, at der i Tilfælde, som ligge mellem hine Extremer, skal anvendes en saadan Straf, som staaer i et passende Forhold til de Straffe, der for begge de foransførte Tilfælde ere anordnede. Den Regel, som gives for denne meget omfattende Mellemklasse, faaer saaledes, ved sammes Forhold til de meest og til de mindst strafbare Arter, en Bestemthed, som den vanskelige paa anden Maade vilde kunne erholde. Iøvrigt maatte med hiin Taddeling forbindes Bestemmelser,

hvorved der toges vedbørligt Hensyn til de øvrige Om-
 stændigheder, som ved Siden af Skadens Størrelse bør
 have Indflydelse paa Straffens Grad. Saaledes maa
 og den Fare for den Angrebnes Liv og Helbred komme
 i Betragtning, hvormed et vobdeligt Angreb maatte være
 forbundet, selv naar aldeles ingen eller dog ingen
 betydelig Skade virkelig er skeet. Men fornemmelig
 fandtes der at burde tages Hensyn til, om Gjerningen
 har været overlagt eller ikke, eller om dog den Paa-
 gjældende har havt den bestemte Hensigt at tilføie en
 betydelig Skade; ligesom og det Fornødne burde anordnes
 om Forbrydelsens Gjentagelse, samt om hvorvidt Straffen
 skal skjærpes med Hensyn til den Person, mod hvem,
 og det Sted, paa hvilket Gjerningen forøves. Det var
 ligeledes fornødent at foreskrive Regler for de forskjellige
 Maader, hvorpaa Man forsætlig kan virke til en For-
 brydelse af det omhandlede Slags, ligesom det fandtes
 passende ogsaa at give Bestemmelser for den uagtsomme
 Brøde, i hvilken Henseende 6 Bog 11 Cap. kunde behøve
 Forandring. Iøvrigt fandtes det at Straffen ordentlig-
 viis burde bestemmes relativt, saa at der kun fastsættes
 et Maximum, og at Minimum af Straffeforbudet burde
 gives en saadan Bidde, at Dommeren sættes i Stand
 til vedbørligen at lempe Straffegraden efter de concrete
 Tilfældes individuelle Besskaffenhed, hvilken ofte kan frem-
 byde mange og vigtige Momenter, der aldeles ikke lade

fig opløse i almindelige Begreber, og det saavel med Hensyn til Beskædigelsens og Farens Grad, som til de personlige Egenheder, der deels modificere Fornærmelsens Følger, deels Straffens Følelighed.

Uagtet Drab er en egen Forbrydelse, saa staaer den dog i saa nøie Forbindelse med de Forbrydelser, hvorved der blot tilføies Noget Skade paa Legemet, at ikke hiin Gjenstand ganske kunde affondres fra denne. Det er for en stor Deel den selvsamme Handling, foretaget med det selvsamme Forsæt, som, efter det forskjellige Udfald, enten gaaer over til Drabsforbrydelsen, eller blot hører til hiin Klasse af Forbrydelser. Den paatænkte Lov kunde derfor ikke, uden at blive ufuldstændig, forbigaae det Tilfælde, hvori Handlingen ved hiint Udfald bliver til Drabsforbrydelse, ligesom den heller ikke kunde undlade at tage Hensyn til den Stundom med en fuldbyrdet Legemsbeskædigelse forbundne særdeles Fare for den Angrebnes Liv eller den Intention at dræbe eller dog Eigegnsdighed ved at fælle den Angrebne ved Livet, som maatte give sig tilkjende i Gjerningen. Skjondt det egentlig kun er den Berørelse, hvori Drabsforbrydelsen saaledes kommer med Legemsbeskædigelse, der har foranlediget, at den her er blevet behandlet, saa have dog de i saa Henseende trufne Bestemmelser atter givet Anledning til enkelte andre, som igjen stode i nær Forbindelse med dem, uden at dog hiin Forbrydelse her er behandlet eller kunde afhandles i sin hele Strækning.

Efterat Cancelliet angaaende den saaledes paatænkte Lovforandring havde indhentet Betænkning fra de Tilforordnede i Høiesteret, og Sagen derefter af Collegiet var taget under nøieste Overveielse, hvorved adskillige af bemeldte Herrer Tilforordnede ved det oprindelige Udcast gjorde Bemærkninger bleve benyttede, har Cancelliet allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt et Udcast til en ny Anordning angaaende de omhandlede Forbrydelser; udarbejdet efter de ovenfor udviklede Grundsætninger, og i Overensstemmelse med Allerhøiſtsammes derpaa afgivne Resolution er dernæst under 4 October sidstl. emaneret en allerhøieste Forordning, lydende saaledes *):

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: at Vi have henvendt Vor Opmærksomhed paa de Straffebestemmelser, som Rigets Lovbogs 6te Bogs 7de og 9de Capitler, tilligemed andre Lovsteder og Anordninger, indeholde for de Forbrydelser, hvorved Nogen angriber en Medborger paa Legeme og Frihed; og da Vi have fundet, at de ikke overalt staae i et rigtigt Forhold til Handlingernes forskjellige Strafverdighed, saa have Vi besluttet ved en ny Anordning at see et saadant rigtigere Forhold tilveiebragt. Da derhos nogle af de Tilfælde, som, efter Lovbogens

---

*) Nogle Bemærkninger med Hensyn til Motiverne til de specielle Bestemmelser i Anordningen skulle -vorde meddeelte efter dennes Slutning.

6te Bogs 6te Cap. Art. 1, sammenholdt med samme Bogs 11te Cap. 1ste Art., straffes som forsættligt Manddrab, ikke egentlig have denne Forbrydelses Natur eller egne sig til den derfor satte Straf, saa have Vi fundet for godt deri at gjøre en passende Indskrænkning, og i Forbindelse dermed tillige at formilde de om Mord handlende Lovsteder og Anordninger, forsaavidt de taale Formildelse. Endvidere have Vi besluttet, at lade mere forholdsmæssige Straffebestemmelser for de uagtsomme Handlinger, hvorved Nogen enten skilles ved Livet eller skades paa Legeme eller Sundhed, træde i Stedet for dem, der indeholdes i Nævnte Lovbog, og navnligens sammes 6te Bogs 11te Capitel.

Vi byde og befale derfor, som følger:

§ 1.

Naar Nogen uberettiget tilføier en Anden Hug og Slag eller anden personlig Vold, uden at nogen saadan Omstændighed dermed er forbunden, at større Straf, i Overensstemmelse med denne Vor Anordnings øvrige Bestemmelser, derfor bør finde Sted, bør den Skyldige ansees med Bøder til vedkommende Fattigkasse fra 5 til 100 Rbd. Sølv. Ved Bestemmelsen af Muldens Størrelse bliver, foruden Graden af den udøvede Vold, Gjerningens Anledning og det mere eller mindre Krænkende, sliq Udfærd, efter de personlige Forhold, medfører for den Fornærmede, at tage i vedbørlig Betragtning, ligesom det og bliver at tage Hensyn til den Skyldiges

Vilkaar. Hvor det, paa Grund af den med sig Behandling forbundne særdeles Forhaanelse, efter Forhold og Omstændigheder, findes passende, kan Dommeren, til den Forurettedes yderligere Fyldestgjørelse og efter dennes Paastand, paalægge den Skyldige at gøre Afbigt; hvilket og, under lige Betingelser, skal gjelde i de Tilfælde, som omhandles i de følgende Paragrapher af denne Anordning, forsaavidt Straffen efter samme bliver ringere end Arbeide i Forbedringshuset.

§ 2.

Dersom sig voldelig Behandling har til Følge, at Nogen mister Haand, Fod, Die eller andet Lem af lige Vigtighed, eller et saadant Lem bliver ubrugbart, eller der paaføres ham en Skade, hvorved hans Sjels- og Legemskræfter i den Grad svækkes, at han bliver uskikket til at udføre sine Kaldspligter eller det daglige Livs Eysler, enten for bestandig eller dog for en ubestemt Tid, saaledes at der ingen rimelig Udsigt er til at han igjen kan hjælpes, saa vil Gjerningsmanden være at straffe med Fæstnings- eller Forbedringshuus-Arbeide fra 8 Maaneder til 4 Aar efter Skadens Beskaffenhed og Sagens øvrige Omstændigheder. Sætter Nogen derved Livet til, bliver samme Straf at idømme den Skyldige fra 3 til 6 Aar efter Omstændighederne.

§ 3.

Men forarsages der Skade af mindre Betydning, end den i § 2 omhandlede, saa bliver Straffen at be-

stemme i et passende Forhold til de Straffe, som ere anordnede i §§ 1 og 2. For ubetydelige Saar bliver saaledes Straffen, efter Omstændighederne, enten en høiere Grad af Mulct, efter § 1, end den, som ellers, efter samme §, vilde finde Sted, eller og nogen Tids Fængsel paa Vand og Brød. Men er der paaført den Betskadigede betydelige Saar, en langvarig eller farlig Sygdom, der dog ei efterlader sig en saadan Svækkelse, som § 2 forudsætter, eller en vedvarende mærkelig Lyde eller andet saadant Onde, vil Straffen være Forbedringshuus- Arbeide indtil 2 Aar, eller, efter Gjerningens Bessaffenhed, Fængsel paa Vand og Brød, dog i det mindste i 4 Gange 5 Dage.

§ 4.

Hvis det af det brugte Redskabss Bessaffenhed eller paa anden Maade indlyser, at den Angrebnes Liv eller Sundhed har været udsat for øiensynlig Fare, bør, om end denne ved et lykkeligt Tilfælde afvendes, Forbedringshuusstraf indtil 2 Aar, eller, efter Omstændighederne, Fængsel paa Vand og Brød, i det mindste i 4 Gange 5 Dage, finde Sted. Men forsaavidt der frembringes et saadant Onde, at der med Hensyn dertil efter Bestemmelserne i § 2, cfr. § 3, bliver Anledning til at anvende en større Straf, bliver hiin Angrebets Bessaffenhed at henregne til de Omstændigheder, der tages i Betragtning ved Straffegradens Udmaalning.

§ 5.

I Slagsmaals-Tilfælde bliver Straffen for enhver Deeltagende, forsaavidt Paatale finder Sted, at nedsætte i Forhold til den Skyld, som den, der derunder har taget Skade eller er bleven udsat for Fare, selv maatte have deri. Naar Straffen ellers vilde været Fængsel paa Band og Brød, kan den, efter Omstændighederne, nedsættes til en saadan Mulet, som § 1 bestemmer. Dersom Handlingen, efter sine øvrige Egenskaber, egnede sig til Fæstnings- eller Forbedringshuus- Arbeide, bliver Straffetiden at nedsætte, dog ei dybere end til det Halve af den sædvanlige, hvorhos Fængsel paa Band og Brød, i Overensstemmelse med Reglen i Forordningen af 12 Juni 1816 § 5, træder i Stedet for de kortvarige Arbeids-Straffe. Saafrømt Handlingen efter sin egen Beskaffenhed kunde affones med Bøder, kunne disse ikke blot nedsættes under den i § 1 bestemte Grændse, men endog, efter Sagens Omstændigheder, aldeles bortfalde. Det følger isvrigt af sig selv, at, hvor den Paagjeldendes Forhold har Hjemmel i Lovens For skrifter og Grundsætninger om Nødværge, vil aldeles ingen Straf være anvendelig.

§ 6.

Naar Volds-gjerninger ere udøvede efter foregaaende Overlæg, bliver altid den sædvanlige Straf at skjærpe. Til overlagt Vold bliver det at henregne, naar Noget, der søger en Strid med en Anden, er forberedet paa at

udøve personlig Vold hvis denne ikke giver efter, uden at det herved kan komme ham tilgode, at han ikke ubetinget havde foresat sig at bruge sli­ g Vold. Saa bør og den for overlagt Voldsgjerning fastfatte Straf stedse finde Anvendelse, naar Nogen angriber en fuld­kommen sagesløs Mand, det er en saadan, der ikke har foretaget Noget, som kunde give rimelig Anledning til saadan Vold. Tidligere foregaaet Uenighed eller Fornærmelse kan ikke i denne Henseende komme i Betragtning; men kun hvad der er gaaet umiddelbart foran den udøvede Voldsgjerning kan paaberaabes til at fritage Gjernings­manden for Straf i Dvereensstemmelse med nærværende §.

§. 7.

Naar Overlæg saaledes har fundet Sted, bliver Straffen, hvis den ellers kun vilde været Bøder efter denne Forordnings § 1, Fængsel paa Band og Brød, i det mindste i 3 Gange 5 Dage. Kun da kan den Skyldige affone sin Brøde med Penge-Mulct, naar det er aabenbart, at aldeles ingen farlig Hensigt har været forenet med Angrebet, og ellers Gjerningens Anledning og de personlige Forhold tale for sli­ g Strafs Anvendelse. Men i saa Fald bliver altid en høiere Mulct at fast­ sætte, end den, der efter § 1 vilde fundet Sted, hvis Gjerningen var øvet uden foregaaende Overlæg; og den kan da, efter Sagens Beskaffenhed, stige indtil 200 Rbd. Sølv.

§ 8.

Derfom ved fligt overlagt Angreb Nogen lemlæstes, eller der ellers paaføres ham en Skade, der har saadanne Følger for hans Sjels- og Legems-Tilstand, som omtales i § 2 første Membrum, saa bliver Gjerningsmanden at straffe med Fæstnings- eller Forbedringhuus- Arbeide fra 2 til 6 Aar, forudsat at det, efter Omstændighederne, maa antages, at hans Hensigt dog ikke bestemt er gaaet ud paa et saa stort Onde. Under den modsatte Forudsætning bliver Fæstnings- Arbeide paa 8 eller flere Aar, eller efter Omstændighederne paa Livstid, at anvende.

§ 9.

I Forhold til de i § 8 fastsatte Straffe bliver den Skyldige at ansee, naar anden Skade er skeet (cfr. § 3), hvorved den der gjorde Forskjel efter den Skyldiges Hensigt, saaledes som den af Gjerningens Bessaffenhed og Sagens øvrige Omstændigheder kan sluttes, bliver at iagttage.

§ 10.

Naar Nogen ved en overlagt Voldsgjerning bliver Aarsag til en Andens Død, skal Lovens 6te Bogs 6te Capitels 1ste Artikel være at anvende, saafremt det ved Handlingen forarsagede Drab ei kan tilskrives en særdeles, Gjerningsmanden ubekjendt Omstændighed, eller en usandsynlig og uforudseelig tilstodende Begivenhed, men stod i en saadan naturlig Forbindelse med de den

Dræbte tilføiede Mishandlinger, at Gjerningsmanden maatte forudsee samme, som en Følge, hans Mishandlinger lettelig kunde føre med sig. Dersom derimod den Mishandledes Død kan tilskrives en tilfældig Omstændighed og altsaa ikke stod i en saadan umiddelbar Forbindelse med Mishandlingen, at den maatte kunne forudsees, som en rimelig Følge af samme, bliver den Skyldige at straffe saaledes, som i den sidste Deel af § 8 er bestemt. Men har der med den overlagt beskadigende Handling beviisligen været forbundet bestemt Hensigt at skille den anden ved Livet, bliver Gjerningsmanden at straffe efter Lovens 6te Bogs 9de Capitels 1ste Artikel eller, hvis de i samme Capitels 12te Artikel eller i anden Lovbestemmelse om visse særegne Arter af Mord foreskrevne Betingelser ere tilstede, da efter samme. Dog skulle de Anordninger, som for visse grove Mord have fastsat piinlige Dødsstraffe, være ophævede, saa at ingen større Straf derfor bliver at anvende end den i 6te Bogs 9de Capitels 12te Artikel bestemte; ligesom og den Straf, der i Forordningen af 18 December 1767 fastsattes for Mord, som Nogen begaaer for at underkastes Livsstraf, formildes derhen, at saavel Brændmærke, som den i Forordningens § 2 befalede aarlige Gjentagelse af Ragsstrygningen bortfalder, hvilket ligeledes skal gjælde om den Bestemmelse, der indeholdes i samme Forordnings § 4. Lovrikt bliver ved Anvendelsen af foranførte Lovsteder Vor Forordning af 24de September 1824 at iagttage.

§ 11.

Naar Nogen dræber en Anden under et legemligt Angreb, som ikke har været forbundet med beviisligt Overlæg, men dog et bestemt Forsæt til at skille denne ved Livet under Gjerningen har fundet Sted, bliver Lovens 6te Bogs 6te Capitels 1ste Artikel, sammenholdt med Vor Forordning af 24de September 1824, at anvende. Dersom under et saadant Angreb Nogen med bestemt Forsæt tilføier en Anden Skade, vil samme Straf finde Sted, som denne Anordnings §§ 8 og 9 fastsatte for

den, der udøver saadan Beskædigelse under en overlagt Volds-gjerning, men uden bestemt Forsæt til at tilføie en Skade af den Beskaffenhed.

§ 12.

For en overlagt Volds-gjerning, der formedelst de Redskaber, hvorved samme er udført, eller andre Omstændigheder, har været forenet med Fare for den Angrebnes Liv og Helbred, bliver den Skyldige, om end ingen betydelig Skade er skeet eller bestemt tilsigtet, at straffe med Forbedringsshuus- eller Færstnings-Arbeide fra 2 til 4 Aar. Er Gjerningen udført ved Hjelp af Kaarde, Dolk eller andet Vaaben, der er skjult i en Stok eller paa anden Maade, saaledes at det ei har Udseende af Vaaben, bliver dette at tage i Betragtning ved Bestemmelsen af Straffegraden, som da, efter Omstændighederne, kan forhøies indtil 6 Aar.

§ 13.

Naar overlagt Vold udøves af Flere i Forening, blive, hvis ellers Straf af Fængsel paa Bånd og Brød efter § 7 vilde været anvendelig, de Paagjeldende at ansæe med Forbedringsshuus-Arbeide indtil 1 Aar; og hvis Gjerningen, efter sine øvrige Egenheder, vilde have medført Straf-arbeide paa nogen Tid, bliver denne, med Hensyn til hiin skjærpende Omstændighed, at forlænge efter Sagens Beskaffenhed indtil det dobbelte. Men dersom Omstændighederne ere af den Beskaffenhed, at Gjerningen efter § 7 kunde være affonet med Bøder, bliver Fængsel paa Bånd og Brød at anvende.

§ 14.

Naar ved et legemligt Angreb et større Onde har været tilsigtet, end det, der er blevet fuldført, bliver den Straf, som, efter Gjerningens øvrige Beskaffenhed, er anvendelig paa den Skyldige, at skjærpe med Hensyn til det tilsigtede større Onde, dog saaledes, at den bliver ringere, end om dette var fuldført. Har han havt den overlagte Hensigt at ombringe den Anden, bliver han, i Overeensstemmelse med Lovens 6te Bog's 6te Capitels

22de Artikel, at straffe paa Livet. Hvis Nogen, uden beviisligt foregaaende Overlæg, iværksætter Handlinger, som sigte til at ombringe en Anden, men disse Handlinger, formedelst Omstændigheder, der ere uafhængige af Gjerningsmandens Villie, ikke faae den tilsigtede Virkning, vil Fæstnings- eller Forbedringshuus- Arbeide fra 4 til 8 Aar være at anvende.

§ 15.

Naar den Paagjeldende forhen er straffet for Volds-gjerninger, bliver dette i alle Tilfælde, hvor Straffegradens nærmere Bestemmelse efter denne Vor Anordning er overladt til Domstolens Skjon, at tage i Betragtning til Straffens Forhoielse; og dersom han, ved grov eller oftere gjentagen Brøde, har lagt et særdeles voldsomt Sindelag for Dagen, kunne Domstolene, naar Sagens øvrige Omstændigheder fordre det, endog gaae uden for den høieste Grad af den Straf, nærværende Anordning har fastsat for den Gjerning, hvorfor han nu skal straffes, ved et Tillæg dertil, som dog ei maa overstige den halve Deel af hiin Straf.

§ 16.

Dersom Nogen, der enten ifølge et ham af Os betroet Embede eller efter et ham af Højheden overdraget Kald har at udføre en offentlig Forretning, angribes med Vold under Udførelsen af denne sin Forretning eller i Anledning af samme, bliver den Skyldige, hvis Handlingen ellers vilde hørt under denne Vor Anordnings § 1, at ansee med Forbedringshuus- Arbeide indtil 2 Aar, hvilken Straf dog, under særdeles formildende Omstændigheder kan nedsættes til Fængsel paa Vand og Brød, i det mindste i 2 Gange 5 Dage.

§ 17.

Men dersom Angrebet er skeet med Overlæg, eller morderiske Redskaber ere brugte, eller en legemlig Beskadigelse er tilføiet Embedsmanden eller den, som udførte det offentlige Verinde, bliver 8 Maaneders til 4 Aars Strafarbeide at anvende, og dertil at føie den

Straf, som den Skyldige, i Medhold af de ovenanførte Bestemmelser, vilde have paadraget sig, om Gjerningen var øvet imod en Anden, forsaavidt denne Straf ligeledes maatte bestaae i Strafarbeide.

§ 18.

Men er det en Dommer eller en Dyrigheds-Person eller en Præst, som er overfaldet under Udøvelsen af sine lovlige Forretninger, saa bliver Straffen i det Tilfælde, som i § 16 omhandles, 2 til 6 Aars Strafarbeide; og forsaavidt Forbrydelsen ellers maatte være at indbefatte under § 17, bliver lige Straf i 4 til 8 Aar at anvende i Forbindelse med den Tillægs-Straf, som maatte hjemles ved den sidste Deel af Paragraphen. Skulde Overfaldet være udøvet paa en Præst i Kirken eller paa Kirkegaarden, eller paa en Dommer, imedens denne paa det ordinaire Tingsted beklæder sit Dommersæde, bliver hvedse den høieste Grad at anvende af den Straf, som de ovenanførte Bestemmelser hjemle for Overfaldet efter dets Beskaffenhed.

§ 19.

Naar en Voldsgjerning udøves paa de i Lovens 6te Bog's 9de Capitels 16de Artikel nævnte Steder eller paa noget andet Sted, der staaer under særdeles offentlig Varetægt, bliver, hvor ellers denne Anordnings § 1 vilde have fundet Anvendelse, den Skyldige at ansee efter § 7; og hvor denne §, efter Gjerningens øvrige Beskaffenhed, vilde været at anvende, straffes den Skyldige, efter Omstændighederne med Fængsel paa Vand og Brod, ikke under 4 Gange 5 Dage, eller med Forbedringshuus- Arbeide indtil 1 Aar. Hvis Gjerningen, udøvet udenfor slige Steder, vilde været at straffe efter nogen af de øvrige Paragrapher, bliver Stedet, hvor den er forøvet, at tage i Betragtning til Straffens Forhoielse inden for de sammesteds bestemte Grændser.

§ 20.

Overfald paa fremmede Gesandter og de til selve Gesandtshabet hørende Personer straffes paa samme Maade, som i § 18 er bestemt; hvorimod andre Voldsgjerninger,

hvorved deslige Personer kunne ansees fornærmede, straffes efter de i § 19 fastsatte Forhold.

§ 21.

Da § 19 ogsaa er anvendelig, naar Volds gjerninger foretages paa det Slot, hvor Vi have Boepæl, saa ville Lovens 6te Bogs 7de Capitels 11te, 12te og 16de Art. ei længere blive at anvende. Dog vil en yderligere Skjærpelse af den sædvanlige Straf finde Sted, hvis Nogen skulde understaae sig at udøve nogen Voldsgjerning i Kongens Paasyn. Smidlertid ophæves den i Lovens 6te Bogs 7de Capitels 17de Art. for slig Udfærd foreskrevne Livsstraf; men dersom et saadant Tilfælde skulde indtræffe, bliver det at ansee i Analogie med de Love, der bestemme Straffen for Tilfidesættelse af den Regentens Person skyldige Urbødighed, saafremt ikke Handlingen skulde være forbunden med saadanne særdeles Omstændigheder, der krævede høiere Straf.

§ 22.

Den Livsstraf, Lovens 6 Bogs 5te Capitels 3die Art. foreskriver for Vold mod Forældre, bliver at indskrænke til de Tilfælde, hvori denne vor Anordning, efter Gjerningens egen Beskaffenhed, fastsætter Strafarbejde for Livstid. Naar Børn udøve imod nogen af deres Forældre saadan Udfærd, at den almindelige Straf vilde være Bøder eller Fængsel paa Vand og Brød, blive de at ansee med Forbedringshuus- Arbejde indtil 4 Aar; men begaaes imod dem nogen Forbrydelse, hvorfor denne vor Anordning fastsætter større Straf, bliver denne at forene med den ovennævnte Forbedringshuusstraf, der dog i saa Fald naturligviis forvandles til den Frihedsstraf, som med Hensyn til Forbrydelsen i det Hele vil finde Sted. Som Folge af foransførte Forandring i Lovens 6te Bogs 5te Capitels 3die Art., bliver og den foregaaende 2den Artikel saaledes formildet, at Straffen for det der omhandlede Forhold bliver enten Fængsel paa Vand og Brød i det mindste 4 Gange 5 Dage eller Forbedringshuus- Arbejde indtil 3 Aar. Lovrigt bør det Barn, der er fundet skyldigt i nogen af de ovennævnte Fornærmelser

imod en af sine Forældre, have forbrudt sin Arveret efter begge, men den Skyldiges Børn træde i dens Sted; dog staaer det til Forældrene, eller een af disse for sit Vedkommende, ved en bestemt og beviislig Villies-Erklæring, at gjengive den Paagjældende sin forbrudte Arv.

§ 23.

Betræffende Voldsgjerninger, som ellers Nogen maatte udøve imod Personer, hvilke han skylder en særdeles Erbødighed eller kjerlig Omhu, vil det forblive ved de nærværende Loves Forskrifter og Grundsætninger. Dog bliver der altid ved Straffens Bestemmelse tillige at tage Hensyn til denne Vor Anordning, saaledes at, hvor Straffens Beskaffenhed tillader det, en høiere Straffegrad stedse anvendes, end den, der vilde finde Sted for lige Gjerning udøvet imod en Fremmed.

§ 24.

Derksom Nogen voldelig binder eller indspærter en Medborger, uden at saadant har været forbundet med nogen anden retstridig Hensigt, bliver dette at straffe med Fængsel paa Vand og Brød i det mindste paa 3 Gange 5 Dage, eller, efter Omstændighederne, med Forbedringshuus-Arbejde indtil 1 Aar. Men skulde det Tilfælde indtræffe, at Nogen voldelig blev bortført til fremmede Lande, eller ved Indspærring paa et affondret Sted for lang Tid sat ud af Stand til at bruge sin personlige Frihed; eller bragt under uberettigede Personers Magt og Myndighed, saa bliver høiere Straf at anvende i Lighed med den Straf, som denne Vor Anordning har sat for de overlagte Beskædigelser, hvormed den saaledes udøvede Friheds-Berøvelse, efter sin Beskaffenhed, nærmest kan sættes ved Eiden, og hvorved naturligviis ogsaa de Mishandlinger, som ellers dermed maatte forbindes, bør komme i tilbørlig Betragtning.

§ 25.

Den, som under selve Udførelsen af nogen af de i nærværende Anordning omhandlede Forbrydelser, er Gjerningsmanden deri behjælpelig, bliver at straffe, ligesom om han selv med egen Haand havde udøvet sli-

Gjerning. Dog bliver det herved at iagttage, at, hvor den Ulykke, som virkeligen er skeet, efter de oplyste Omstændigheder, maa antages at være udenfor hans Villie, kan det saaledes bevirkede større Onde ei tilregnes ham til videre Straf, end efter § 2 eller § 3, og efter Omstændighederne kunne endog de der fastsatte Straffe ned sættes paa samme Maade, som i § 5 er bestemt.

§ 26.

Dette samme gjelder og i Eet og Alt med Hensyn til den, som ved Løfter, Trusler eller andre Forestillinger, har forledet Nogen til en Forbrydelse af foranførte Slags.

§ 27.

Hvad den angaaer, som paa en mindre virksom Maade gjør sig medskyldig i saadan Brøde, f. Ex. ved at give Anviisninger eller Dymuntringer til et allerede fattet Forsæts Udførelse, eller ved dertil at forsyne Gjerningsmanden med Redskaber, vil der ligeledes blive at iagttage, hvad der er fastsat i den sidste Deel af § 25. Men Straffen bliver desuden i alle Tilfælde mildere, end om han personlig havde udøvet den Gjerning, hvortil han har bidraget. Hvor nemlig, under denne sidste Forudsætning, Livsstraf vilde have fundet Sted, vil han blive at ansee med Fæstningsarbeide fra 6 til 10 Aar, eller, under særdeles skjæpende Omstændigheder, paa Livstid; hvor han, som Hovedmand, vilde været at straffe med Fæstningsarbeide paa Livstid, træder lige Straf fra 5 til 8 Aar i Stedet; og, hvor Bøder eller tidbestemt Frihedstid finder Sted, vil kun den halve, eller, efter Omstændighederne, tre Fjerdedele af den Straf blive at anvende, som vilde blevet ham tilkjendt, saafremt han, under lige Omstændigheder, personlig havde udført Forbrydelsen.

§ 28.

For Legemsbeskadigelse, som Nogen af Mangel paa tilbørlig Ugtksomhed, uden alt Hensyn til at skade, tilføier en Anden, skal i Almindelighed ingen Straf anvendes; men den Skyldige haver blot i dette, som i alle

ellers i denne Anordning ommeldte, Tilfælde at erstatte de Udgifter, som den Beskadigedes Helbredelse medfører, samt det Næringstab, der bliver en Følge af Beskadigelsen; hvorhos den Skadelidende, dersom han selv er uden Brøde, kan fordrø en billig, efter Omstændighederne og begge Stilling og Kaar lempet Godtgjørelse for de Lidelser, som ere ham paaforte, og den Lyde eller Banziir, der maatte flyde af den ham tilføiede Skade.

§ 29.

Imidlertid bliver den, som, endog ved en ringere Uagtsomhed, maatte blive Aarsag til en Andens Død, derfor at ansee, enten med Bøder fra 20 til 100 Rbd. Sølvtil vedkommende Fattigkasse eller med Fængsel indtil 6 Uger. Men, dersom de farlige Følger, som Handlingen kunde medføre, laae saa nær for Dinene, at Gjerningsmanden maatte være opmærksom paa dens Farlighed, og han altsaa, ved ikke destomindre fremfusende at foretage samme, har viist en særdeles Ligegyldighed for Andres Liv, Sundhed og Velbefindende, saa bliver, hvad enten saadan grov Skjodesløshed har foraarsaget Nogens Død, eller og en saadan Beskadigelse, som denne Vor Anordnings § 2 omhandler, høiere Straf at anvende, der efter Sagens Beskaffenhed og især naar den fremfusende Handlemaade var af den Natur, at Fleres Liv og Sundhed derved var udsat for øiensynlig Fare, kan stige indtil 2 Aars Arbeide i Forbedringshuset. Hvis den Handling, hvorved Nogen, imod sin Willie, har skadet en Anden, i og for sig strider imod et særdeles Lovbud eller imod de Gjerningsmanden, efter hans Stilling, paaliggende særdeles Pligter, vil den Straf, han for denne Pligtforsømmelse i og for sig har forskyldt, blive at tage i Betragtning ved Straffens Bestemmelse efter de ovenstaaende Forskrifter. Men skulde førstmeldte Straf være større end den sidstnævnte, bliver den at anvende, men derved tillige at tage Hensyn til den gjorte Skade.

§ 30.

I de Tilfælde som omhandles i §§ 1 og 7 finder ingen offentlig Paatale Sted, men Sagen overlades

ganste til den Forurettedes Forsølgning og Afgjørelse i Dverceensstemmelse med de gjeldende Love og i Særdeleshed Forordningen af 20 October 1819. Dersom den begaaede Gjerning indbefattes under Bestemmelserne i §§ 3, 4 eller 9, vil det være at bestemme ved Amtmandens og i Kjøbenhavn Bor Lands=Dver= samt Hof= og Stads=Rets Resolution, om Sagen skal forfølges af det Offentlige eller ikke; hvilket første kun bør finde Sted, hvis den almindelige Sikkerhed kunde lide ved at Brøden ei behørigen blev revset, hvorimod der ellers bør gives Parterne Leilighed til ved mindelig Afgjørelse at udsone sig med hinanden. Iøvrigt er det en Selvfølge, at de Sager, der, paa Grund af deres Beskaffenhed, ere efter Lovgivningen qualificerede til at behandles som Politiesager, ogsaa for Fremtiden, uanseet den nyansførte Bestemmelse, ville blive at behandle paa samme Maade, og vil det i de Tilfælde af foransførte Slags, der blive at behandle ved Politieretten, fremdeles som hidtil i Kjøbenhavn være Politiedirecteuren, som det tilkommer at afgjøre, om mindelig Forening kan finde Sted eller ikke. De foransførte Regler blive iøvrigt, hvad de i Paragraferne 25=27 omhandlede Personer angaaer, at bedømme med Hensyn til den Grad af Forbrydelse, hvori de have taget Deel. Hvad de i § 29 omhandlede Tilfælde angaaer, da finder kun offentlig Paatale Sted, naar enten Nogens Død er bevirket, eller Handlingen var af den Beskaffenhed, at Flere, end den Skadelidende, derved vare udsatte for siensynlig Fare, eller den indeholder en Dvertrædelse af andre Love, hvis Dverholdelse vedkommer det Offentlige. Hvor den Dommer, som, i Medhold af Forordningen af 20 October 1819, behandler de Voldsfager, der indklages af den Forurettede, finder det tvivlsomt, om Sagen er af den Beskaffenhed, at mindelig Afgjørelse kan finde Sted, bør han vel ei afholde sig fra Forligsmægling, men dog kun modtage Forliget paa Approbation af de ovennævnte Autoriteter, til hvilke han uden Dphold haver at indsende Forliget

med sin Betænkning. I alle andre Tilfælde end de ovennævnte hore Forbrydelser imod denne Vor Anordning under det Offentliges Forfølgning. Dog er Vort Cancellie bemyndiget til at tilstede mindelig Afgjørelse, endog af Sager angaaende betydeligere Volds gjerninger, naar Sagens særdeles Omstændigheder medføre, at den Forurettede derved paa bedste Maade vil erholde Fyldestgjørelse, uden at det Offentlige udsættes for Fare ved saadan Afgjørelse.

§ 31.

Som Følge af de foranferte Bestemmelser ere Lovens 6te Bogs 7de, 9de og 11te Capitler ophævede i det Hele, forsaavidt ikke denne Vor Anordning særlig har bekræftet enkelte Artikler i fornævnte 9de Capitel. Ligeledes bortfalde 6te Bogs 4de Capitels 15de og 16de Art., forsaavidt de angaae personligt Angreb paa de der nævnte Personer, og den paafølgende Artikel 17 i det Hele. Saa ere og 6te Bogs 5te Capitels 2den og 3die Artikel samt 6te Bogs 6te Capitels Artikel 2, 11 og 12, og 6te Bogs 10de Capitels 1ste Artikel aldeles ophævede, ligesom og 6te Bogs 6te Capitels 1ste Artikel nu ikke finder Anvendelse uden for de Tilfælde, som omhandles i nærværende Anordnings § 11 samt første Deel af dens 10de §. Endelig bortfalde de flere indbyrdes forskjellige Straffebestemmelser, som i de hidtil gjeldende Anordninger ere givne for Angreb paa dem, der udføre offentlige Forretninger.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Collegial-Tidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

~~Nr.~~ Nr. 43. Den 26de October 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

(Bemærkninger til Anordningen 4 October sidstleden om de Forbrydelser, hvorved Andre angribes paa Legeme og Frihed).

Ad §§ 1—3. Disse 3 Paragrafer indeholde Straffene for de uoverlagte ved ingen sær Omstændighed kvalificerede Voldsgjerninger, hvilke her blot med Hensyn til den forskjellige Skade, som ved slige Handlinger tilføies, ere affondrede fra hinanden i Overensstemmelse med den oven Side 629—630 udviklede Grundsætning. Ved dem ere fornemmelig Bestemmelserne i Lovens 6—7—1 sidste Membrum og 6—7—2 til 9 Artikel inclusive forandrede; hvorhos ved den sidste Deel af § 2 Lovens 6—6—1 tildeels er forandret. Den første §, der nærmest svarer til 6—7—8, maatte, efter den omhandlede Forseelses Beskaffenhed, (jævnfør oven Side 620—621)

inden visse bestemte, men temmelig vide Grændser, give Dommeren Valget mellem en høiere og en lavere Mulkt, i Stedet for at fornævnte Lovens Artikel fastsatte denne til en uforanderlig Størrelse, hvorved alt Hensyn til de mange Omstændigheder, som i høi Grad modificere Strafbarheden, blev udelukket. Det nu bestemte minimum af 5 Rbd. Sølv er, især naar der tages Hensyn til den forandrede Pengeværdie, betydeligt mildere end den i Loven fastsatte Straf af 3 Gange 6 Lod Sølv. Desuden giver § 5 Leilighed til yderligere at nedsætte Straffen i de Tilfælde, hvor dertil meest kan være Anledning, nemlig naar den Fornærmede for en Deel selv er Skyld i den Skade, der er ham tilføiet, hvortil kommer, at Gjerningsmanden, naar han er villig til at give nogen Fyldestgjørelse, i de allerfleste Tilfælde vil kunne faae Sagen afgjort ved Forlig, imod at betale en ringe Mulkt. Større Lempelighed i at bestemme Straffens minimum fandtes ikke tilraadelig. Paa den anden Side maatte Mulktens maximum, naar samme ogsaa i de Tilfælde, hvori de i Paragraphen nævnte Omstændigheder i en særdeles Grad tale mod den Skyldige, skulde svare til Straffens Hensigt, gaae langt ud over den i oftmeldte Lovens Artikel fastsatte Størrelse. Hvad § 2 angaaer, hvorefter minimum er 8 Maaneders Strafarbeide, hvilket medfører, at Straffen under de i § 5 forudsatte Betingelser kan gaae ned til 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, da er det vel saa, at der ikke hos

Gjerningsmanden forudsættes nogen Intention, som gaaer ud paa saa svære Beskadigelser. Men der tør og ved alvorlige Straffelove gives Betyggelse imod den Ubesindighed, hvormed Nogen angriber en Medborger, uden at agte paa, at han derved kan skille denne ved Liv eller Helbred. Forsaavidt hiin første Ulykke afstedkommes, indeholder den sidste Deel af Paragraphen en betydelig Formildelse i de gjeldende Love; men den Skyldiges Forsæt er efter Paragraphens første og sidste Membrum det samme; det er altsaa alene paa det større eller mindre Onde, som Handlingen tilfældigviis foraarsager, at Forskjellen i Straffene beroder, og efter denne objective Maalestof synes der at være et passende Forhold imellem Straffebestemmelserne. Den Indskyldelse, som Handlingens Udfald, ogsaa efter de nye Bestemmelser, beholder paa Gjerningsmandens Straf, er, efter de omhandlede Forbrydelsers Natur, uundgaaelig, og der har ikke været og kan ikke være nogen Lov, som bestemmer Straffene blot efter Gjerningens Bessaffenhed og Gjerningsmandens Hensigt, uden at tage Udfaldet i Betragtning. At maximum i Paragraphens første Membrum overstiger minimum i sidste Membrum, forebygger det Misforhold, som ellers vilde opstaae af at Forskjellen mellem det materielle Onde, der her ikke er saa meget stort, dog skulde begrunde en absolut Grændse i Straffen, uden Hensyn til den større eller mindre Grad af Voldsomhed i Handlingen og den større eller mindre Undskyldning, Gjerningens

Anledning maatte frembyde. Saaledes er til Exempel den, der, ved at kaste en Anden omkulb, bliver Uarsag til at han faaer en Skade, som bevirker hans Død, mindre strafværdig end den, der ved fortsatte brutale Mishandlinger har skilt en Anden ved hans Forlighed og Sundhed for Livstid.

Bestemmelsen i § 1 om Afbigt er fremkaldt ved den Betragtning, at det omhandlede Slags Fornærmelser ofte kan være i høi Grad ærekrænkende, saa at den Forurettede, isærdeleshed naar han hører til den mere dannede og fiintfølende Klasse, muligens ei vil finde sig tilstrækkeligen fyldestgjort derved, at den Skyldige ansees endog med den højeste Grad af den anordnede Mulct; hvorimod det i flige Tilfælde skundom kunde være et hensigtsvarende Middel til at skaffe ham en tilfredsstillende Fyldestgørelse, at det paalægges Fornærmeren personligen at ydmyge sig for ham og erkjende det Ulovlige i den af ham brugte Udfærd. Det maa bemærkes, at Bestemmelsen ikke gaaer ud paa — hvad der vistnok fra flere Sider vilde være feilagtigt — at Fornærmeren ubetinget skal tilpligtes at gjøre Afbigt; men at denne kun skal kunne anvendes efter den Forurettedes Paastand og hvor Dommeren efter Forhold og Omstændigheder finder det passende. Hvor Dommen gaaer ud paa Afbigt, maa den, i Overeensstemmelse med Lovens 1—5—15, bestemme et passende Dvangsmiddel for det Tilfælde, at den Paagjeldende ikke godvilligen opfylder

det ham givne Paalæg, hvilket, som flydende af bemeldte Artikels almindelige Regel for Dømmes Affattelse, ei behøvede her at fastsættes. Lovens 6 Bøg 8 Capitel 6 Artikel indeholder iøvrigt allerede Exempel paa at Ufbigt ogsaa er anvendelig for de saakaldte reelle Injurier, ligesom den i mange Tilfælde er paabuden som Afsoning for verbale Injurier.

Ad § 4. De i Lovens 6—7—14 og 15 for Brugen af morderiske Vaaben foreskrevne Straffe vare aabenbar altfor ubetydelige, og udelukkede, som aldeles lovbestemte, ethvert Hensyn til Omstændighedernes forskellige Beskaffenhed, hvorhos de og alene nævne „Kniv“, cfr. Krigsartiklerne 9 Marts 1683 § 21, som for det samme Forhold fastsætter de strengeste Straffe. En Mængde enkelte Unordninger have og for Dverfald med morderiske Vaaben bestemt meget alvorlige Straffe, f. Ex. Forordningen 1 Februar 1797 § 94, Forordningen 1 November 1805 § 147, 16 Februar 1820 § 27, Litr. e. Ogsaa Lovens 6—5—5 har taget det Farlige ved Redskabets Brug i Betragtning. Det er vistnok grundet i Sagens Natur, at den Fare, hvorfor den Angrebne siensynlig har været udsat ved Angrebets Beskaffenhed, bør, om end denne ved et lykkeligt Tilfælde afvendes, have en betydelig Indflydelse paa Straffen; thi selve Handlingens Beskaffenhed er dog det, der egentlig bestemmer dens Strafbarhed, skjøndt dens Følger i mange

Henseender maa være den Maalestok, hvorefter den bedømmes. I Slagsmaalstilfælde kan dog ogsaa her den i § 5 hjemlede Straffenedsættelse finde Sted.

Bestemmelsen i Placaten 24 December 1823 § 3, hvorefter den, der imod Nogen bruger Kniv, Dolk eller andre Vaaben, skulte i Stofke eller paa anden Maade, saaledes, at de ei have Udseende af Vaaben, skal, om det skeer under et tilfældigviis opstaaet Klammerie, straffes med dobbelte Bøder imod dem, han for at bære slige Vaaben har at udrede, foruden, naar han gjør Skade, at ansees med den Straf, der efter Lovens almindelige Regler kan være at paalægge ham for den tilføiede Skade, bortfalder paa Grund af nærbærende Anordnings § 4 cfr. § 5; men i Henhold til Placatens §§ 1 og 2 og denne Anordnings § 12 kan Brugen af det ovenmeldte Slags Vaaben komme i Betragtning til Straffegradens Forhøielse indenfor de lovbestemte Grændser.

Ad § 5. Denne Paragraph er anlediget ved de af de Herrer Tilforordnede i Høiesteret ved det oprindelige Udkast gjorte Bemærkninger. I de hidtil gjeldende Anordninger indeholdes ingen udtrykkelig Forskrift, som svarer til sammes Indhold. Men den Forringelse i Gjerningsmandens Straffskyld, som aabenbart, hvad enten Sagen betragtes fra den objective eller fra den subjective Side, er en Følge deraf, at den Person, som har lidt Skade eller været udsat for Fare, selv for en Deel deri

er skuldig, retfærdiggjør vistnok Nedsættelse i Straffen, ligesom det og synes billigt, at Straffen, hvor det kun har været en høist ubetydelig Vold og denne har været uden Følger, under iøvrigt for Gjerningsmanden talende Omstændigheder, endog ganske kan bortfalde, naar den allerede i og for sig kun er ubetydelig.

Ad § 6. At den efter foregaaende Overlæg udførte Voldsgjerning egner sig til en forhoiet Straf, er almindelig erkjendt. At en Gjerning dertil maa henregnes, uagtet det skadende Forsæt, hvormed Gjerningsmanden begyndte, kun var eventuelt, saaledes som Paragraphens andet Membrum forudsætter, synes indlysende. Ellers kunde end ikke en Stimand, der vel var beredt paa at dræbe, men først naar den, som han mødte, ikke godvillig vilde give sine Penge eller sit Gods fra sig, ikke siges at være en Morder, naar dette eventuelle Forsæt kom til Fuldbyrkelse. Hvad Artiklens 3die Membrum angaaer, saa er det vel ikke aldeles utænkeligt, at Overfald paa sagesløs Mand kan begaaes uden Overlæg, f. Ex. naar Nogen angriber en Anden af bare Raadhed eller af Fortrydelse over en aldeles uskyldig Gjerning, denne har foretaget sig. Men, foruden at dog Angrebet paa sagesløs Mand ifølge Sagens Natur næsten altid vil være overlagt, synes og de enkelte Tilfælde, hvor det Modsatte maatte finde Sted, med Hensyn til den Beskyttelse, som bør ydes den, der aldeles ingen Anledning giver til

nogen Trætte, og den høie Grad af Ringeagt for Andres Personlighed, som sliq Udfærd lægger for Dagen, at burde sættes ved Siden af overlagte Voldsgjerninger. Dette stemmer og med Lovens 6—9—24, der for Overfald paa sagesløs Mand ubetinget fastsætter en Mulkt af 3 Gange 40 Lod Sølv foruden andre rette Bøder, hvilket just og var den sædvanlige Straf for overlagte Legemsbeskædigelser.

Ad § 7—9. Disse Paragrapher, der træde i Stedet for de i Lovens 6—9—2 og 24 hjemlede Bestemmelser om Straffen for overlagte Beskædigelser, slutte sig til de Straffeforhold, som findes opstillede i §§ 1—3. Det Hensyn, der ved Siden af Skadens Størrelse tages til den Skyldiges Intention, om nemlig denne bestemt er gaaet ud paa et saa stort Onde, som det, Gjerningen medførte, eller ikke, finder Hjemmel i Sagens Natur og er derhos overeensstemmende med den i L. 6—7—1 første Membrum udtalte Grundsætning. Den i § 8 sidste Membrum omhandlede Brøde er kun lidet mindre strafværdig end Mord, og den bestemte Straf kan derfor neppe med Føie ansees for haard, ligesom den og er hjemlet i 6—7—1 cfr. § 6 af Forordn. 30 Marts 1827.

Ad § 10. Anordningens § 2 indeholder, som foran bemærket, allerede en betydelig Formildelse i Lovens Straf for Manddrab, i det et i Overtilfælde begaaet Drab,

der ei af Gjerningsmanden har været tilfjgt, kun skal straffes med nogle Aars offentligt Arbeide. Det har freindeles været under noie Overveielse, om ikke Dødsstraffen kunde indskrænkes til de Tilfælde, hvor det er givet, at den Skyldige bestemt har havt til Hensigt at ombringe den Anden, og at Straffen ellers skulde bestemmes til offentligt Arbeide for Livstid.

Det kan ikke nægtes, at der lade sig tænke saadanne Omstændigheder, hvorunder Dødsstraffen kunde blive for haard for den, der ved en overlagt befkadigende Handling dræber en Anden. Dersom Gjerningsmandens Hensigt til Ex. kun er gaaet ud paa at give den Anden en Dragt Prygl, vilde det være uforholdsmæssigt, om han skulde bøde med Livet, fordi en ham ubekjendt Meen hvormed den Angrebne var beladt, eller en uheldig Bending, et uheldigt Fald, eller andre tilstødende Omstændigheder forarsagede at den Angrebne deraf tog sin Død. Men, tænker Man sig paa den anden Side, at den Skyldige med Overlæg har angrebet den Dræbte med morderiske Vaaben og rettet sit Angreb saaledes, at dennes Liv derved aabenbart blev udsat for Fare, saa synes han ikke at burde undgaae Dødsstraf fordi han paastaer, at han kun har villet lemlæste eller mishandle den Dræbte, skille denne ved Sundhed eller Forstand e. d., men ei har tilfjgt hans Død, og fordi det ikke kan bringes til Evidens, at dette virkeligen har ligget i hans Hensigt. Ligesom det er uden Hjemmel i Grundsætningerne for

Strafferetten, at et bestemt Forsæt til at dræbe
 skulde være en nødvendig Betingelse for at Dødsstraf ret-
 færdigen kunde anvendes paa den, der ombringer en Anden,
 saaledes vilde og uden Tvivl den Beskyttelse, som Staten
 skylder Borgernes Liv, betydeligen svækkes ved en Lov,
 der opstillede hiin Grundsætning, hvilken i Gjærningen
 vilde medføre, at Dødsstraf, endog for de groveste Mord,
 kun yderst sjældent vilde komme til Anvendelse. Dersom det
 forudfattede positive Forsæt, at skille en Anden ved Livet, var
 en absolut Betingelse for Dødsstraffens Anvendelse, vilde en
 Sørover eller Stratenøver, selv om han virkelig havde
 dræbt (forudsat at speciellere Lovbestemmelser ei hjemlede
 det), ikke være at underkaste Livsstraf, naar han, skjøndt
 i Forveien beredt paa med morderiske Waaben at under-
 støtte sit Foretagende, dog ikke ligefrem havde attenteret
 paa deres Liv, som han udplyndrede, men kun under
 det Forsvar, som disses Modstand fremkaldte, brugte
 hine Waaben, for at overvinde Modstanden. Imidlertid
 har Anordningens § 10 søgt ved en almindelig Bestemmelse,
 saavidt muligt, at adskille de under foremeldte Forbrydelse
 indbefattede Tilfælde, hvori Sikkerheden synes at fordrø
 Dødsstrafs Anvendelse, fra dem, der formeentlig kunne
 affones med en ringere Straf. Med større Bestemthed
 og Nøiagtighed lader det sig neppe gjøre ved en almindelig
 Lov at affondre de forskellige Tilfælde.

Vel kan det tænkes, at Forbrydelser, som henhøre
 under den første Deel af Paragraphen, in concreto kunne

egne sig til at affnes med en mildere Straf. Men dette er ikke andet end hvad der ideligen møder ved Anvendelsen af almindelige Straffebud og som aldrig fuldkomment kan undgaaes, da den menneskelige Kjende- og Betegnelseevnes Indskrænkning ei altid tilstæder, at de forskjellige Charakterer ved en Handling, hvorpaa dens Strafbarhed og sammes Grad beror, kunne ved en almindelig Lovregel angives med mathematisk Nøjagtighed; hvorimod der ved Regentens Benaadningsret, som ikke selv ved milde Love kan undværes, vil kunne raades Bod paa de Haardheder, som Lovbudets Anvendelse i enkelte Tilfælde, paa Grund af disses Eiendommelighed, maatte føre med sig. Vel er i de senere Tider af Flere, der have skrevet over Lovgivningsfaget, den Mening yttret, at Loven for enhver Forbrydelse ved Siden af de Straffe, den i de strafværdigere Tilfælde fortjener, burde fastsætte saadanne Straffe-minima, at Dommeren, endog naar Gjerningen forekommer i sin meest undskyldelige Skikkelse, kunde i selve Loven finde Hjælp til vedbørligen at formilde Straffen, og at isærdeleshed Livsstraf aldrig burde ubetinget forkyndes for nogen Misgjerning, men Dommeren have Valget imellem hin yderste Straf og andre mildere til Forbrydelsens ringere Grader svarende Straffe. Men et saadant Lovgivnings-Princip fortjener vistnok ingen Ubefaling, og vilde isærdeleshed gjøre den Sikkerhed, som Lovens skulde berede Borgerne, stort Afbræk. Den almindelige Trusel med Livsstraf for den,

der ved en overlagt Voldsgjerning under de i Paragraphen anførte Omstændigheder bliver Uarsag til en Andens Død, beholder dog uden Tvivl, endskjondt Straffen i paa-kommende Tilfælde stundom ved Benaadning formildest, en større Virksomhed, og Folkets Forestilling om Forbrydelsens Storhed bevares derved bedre, end naar selve Loven for saadan Forbrydelse udtrykkelig hjemlede en anden Straf, og kun i Forbindelse dermed bemyndigede Domstolene til under Omstændigheder, der medføre en fortrinlig Strafbarhed, at gaae til Dødsstraf. Det vilde da lægges Gjerningsmanden nærmere, kun at have hiin mildere Straf for Die, og han vilde under en saadan Lov ikke let tænke sig Dødsstraf som Følge af sin Forbrydelse. Hiin Grundsætning vilde og, i sin Conseqvents, lede til, at Domstolene selv for de groveste Forbrydelser maatte fastsætte ringe Straffe-minima med Hensyn til den mulige særdeles Forvikling af Omstændigheder, der kunde dybt nedsætte den sædvanlige Grad af Strafværdighed ved en saadan Forbrydelse. Men disse ringe minima vilde afgive en Maalestok, der og efterhaanden vilde føre til en altfor mild Straf for Tilfælde, der vel ikke vare blottede for enhver undskyldende Omstændighed, men dog stode paa et ikke ringe Trin af Strafbarhed.

Ingen af de nyere i flere fremmede europæiske Stater udkomne Criminal-Lovbøger har heller hjemlet snevrere Grændser for den til Dødsstraf kvalificerede Drabsfor-

brydelse, end de, der ere fastsatte i nærværende Anordning. Den østerrigiske „Gesetzbuch über Verbrechen“ af 1803, der af alle europæiske Love er den, som er meest sparsom med Dødsstraf, gjør vel i § 117 den Beslutning at dræbe til en Bestanddeel af Begrebet om Mord; men denne Bestemmelse maa forstaaes i Forbindelse med Lovbogens § 1, hvorefter ondt Forsæt antages at finde Sted, ikke blot naar Gjerningsmanden før eller under Handlingen ligesvem har besluttet det Onde, som er forbundet med samme, men og naar han af en anden ond Hensigt har foretaget eller efterladt noget, hvoraf det fremkomne Onde ordentligviis følger eller dog let kan følge. Efter den franske Code pénal art. 295, 296 og 297, saaledes som samme ved de franske Domstole ere blevne anvendte, er det og alene et enten øieblikligen eller med Præmeditation fattet Forsæt til at skade en Anden, men ikke et bestemt Forsæt til at stulle ham ved Livet, som udfordres til at udgjøre respective et meurtre eller et assassinat, hvilket sidste ubetinget og det første under visse Betingelser medfører Dødsstraf. Og den Bayeriske Criminallov af 1813 § 146, som sætter Dødsstraf for overlagt Drab, maa forklares ved Hjælp af samme Lovs § 41, hvorefter den, som med Forsæt at bevirke en Forbrydelse har foretaget en Handling, hvoraf ligesaa let en større, som en ringere Forbrydelse kan opstaae, bliver i Henseende til den virkelig indtraadte Forbrydelse at ansee som forsættlig Misbæder, uden at han bør høres med det Paaskud,

at hans Forsæt kun har været rettet paa den mindre Forbrydelse.

Da de i flere Anordninger for visse grove Mord fastsatte piinlige Dødsstraffe, saasom i Forordn. 21 Marts 1705 § 5, Forordn. 27 Jan. 1738 og Forordn. 16 Oct. 1679, ikke stemme med de af den danske Regjering gjennem en lang Række af Aar hyldeede Grundsætninger, fandtes det passende, at nærværende Paragraph erklærede hine piinlige Dødsstraffe ophævede, saa at der i intet af de omhandlede Tilfælde bliver at anvende større Straf end den, der er bestemt i L. 6—9—12, nemlig Hals-hugning forbunden med Legemets Henlæggelse paa Steile.

Fremdeles træde Cancelliet ved samme Leilighed at kunne andrage paa Formildelse i den Straf, der i Forordn. 18 Decbr. 1767 bestemmes for Mord, begaaet af Kjedsommelighed til Livet. Den i bemeldte Anordning med saamange Piinsler og Forhaanelser forbundne Frihedsstraf er uden Tvivl, hvad der og af de Forhandlinger, der gik forud for Anordningen, sees at have været Hensigten, langt grummere end Døden, og synes saameget haardere, naar der tages Hensyn til, at de Menneker, der ved den i Forordningen forudsatte ulykkelige Stemning, som maa opvække Deeltagelse og Medlidenhed, bevæges til at begaae Mord, ere nærved at være i en Sindsforvildelse, der aldeles maatte ophæve Gjerningens Tilregnelighed. Det er og bekjendt, at Bestemmelsen nærmest er foranlediget ved en den Tid hos den uoplyste Klasse ikke

ualmindelig Troe, at Man ved at myrde et andet Menneſke og derved paadrage ſig Dødsſtraf kunde ſikre ſig en ſalig Død; men da denne Fordom vel kan antages at være forſvunden, ſynes der nu ſaameget mindre Betænkelighed ved noget at lempe Straffen efter Humanitetens Fordringer, ligesom det og uden Tvivl for dem, der ere kjede af Livet, allerede vil være Straf nok at nødes til at fortsætte Livet i evig Trælleſtand, beladte med den Infamie, ſom følger Ragsſtrygningen. Til en ſtørre Formildelse kunde man derimod, for Borgerſikkerhedens Skyld, ikke raade.

Ad § 11. At der i det i denne Paragraph ommeldte Tilfælde, hvor Drabet eller Beſkadigelsen er grundet i et, ſkjøndt øieblikligen fattet beſtemt Forſæt, bør, ſkjøndt Angrebet ei har været overlagt, anvendes ſtrængere Straffe end dem, der ere faſtſatte i §§ 1—3, er grundet i Sagens Natur, ihvorvel det ikke har Hjemmel i de hidtil gjeldende Beſte mm e l ſ e r. Den i Paragraphens ſidſte Deel opſtillede Parallel imellem de uden Overlæg men med beſtemt Henſigt tilføiede Beſkadigeller, og dem, ſom paaføres ved en overlagt Volds gjerning, men uden ſaadan Henſigt, ſynes at føre til et paſſende Forhold i Straffen; og ved denne Parallel i Forbindelse med Forſkrifterne angaaende overlagte Beſkadigeller ere hine førſt nævnte Forbrydellers criminelle Følger tilſtrækkeligen beſtemte.

Ad § 12. Denne Paragraphs første Membrum er bygget paa de foregaaende Bestemmelser om overlagt Vold, sammenholdt med Forstriften i § 4. Det sidste Membrum svarer ganske til Pl. 24 Dec. 1823 § 4.

Ad § 13. Den i det her omhandlede Tilfælde fastsatte Skjærpelse i Straffen er uden Tvivl velgrundet. Ikke blot voxer Faren derved, at Flere i Forening med større fysisk Kraft kunne iværksætte det forbryderiske Forehavende; men naar de Paagjeldende i Forveien indbyrdes have overlagt Udførelsen af den fælles Plan, bliver deres Straffskyld derved saa meget desto større, som Forbindelsen saaledes erholder mere indvortes Fæsthed, foruden at dette og bidrager til at forsøge de Enkeltes Mod og Driftighed.

Ad § 14. Bestemmelsen i denne Paragraphs første Deel er en ligefrem Følge af de almindelig erkjendte Grundsætninger om Attentaters Strafbarhed, hvilken ei kan bortfalde, fordi den Paagjeldende ved samme Handling tillige gjør sig skyldig i en fuldbyrdet Forbrydelse af en ringere Art. Lovrigt stemmer Paragraphen med Lovens 6—6—22, efter den Fortolkning af Lovstedet, som har Domstolenes Medhold, nemlig at Beslutningen til at dræbe skal være fattet med Overlæg. Naar Overlæg saaledes gjøres til Betingelse for Anvendelse af Dødsstraf for attenteret Drab, maatte naturligtvis en forholdsmæssig

ringere Straf finde Sted naar Attentatet er grundet i en øiebliklig fattet Beslutning.

Ad §§ 16—18. Det er klart, at den, der volde-
 ligen angriber en Embedsmand eller nogen Anden, hvem
 en offentlig Forretning er overdraget, under Udøvelsen
 af det ham betroede Kald, ikke alene fornærmer denne
 personligen, men tillige begaaer en Forbrydelse imod det
 Offentlige, ved at krænke den Ugtelse, som skyldes Sta-
 tens Tjenere i denne deres Egenkab og derhos forstyrre
 den Fred, hvormed offentlige Forretninger bør kunne ud-
 føres. Det er derfor indlysende, at denne Omstændighed
 i betydelig Grad maa forhøie den Paagjeldendes Straf-
 skyld, hvilket og paa mangfoldige Steder i Lovbogen er
 erkjendt. Det er og in specie hjemlet i L. 6—4—15,
 16 og 17 samt 6—9—21, at Dommere, Dvirigheds-
 personer og Præster nyde en særdeles juridisk Hellighed
 fremfor andre Embedsmænd, og, skjøndt den store For-
 skjæl, som bemeldte Artikler have gjort mellem Over-
 fald paa Dvirighedsmand under deres Embeders Førelse,
 og paa Dommerne medens disse udøve deres Forretninger,
 ikke stemmer med Sagens Natur, saa fandtes det dog
 passende i en vis Grad at vedligeholde Lovens Princip,
 ved paa en særdeles Maade at udhæve den høie Grad af
 Frækhed, som det vilde indeholde, om Noget overfaldt en
 Dommer medens han paa det ordinaire Tingsted beklædte
 sit Dominersæde, hvormed Overfald paa en Præst under

Udøvelsen af hans Embede i Kirke eller paa Kirkegaard, rettelig burde sættes ved Siden, saaledes som og Lovens 6—9—21 cfr. 6—4—17 har gjort. I Overensstemmelse hermed ere Bestemmelserne i §§ 16—18 affattede. I § 16 er minimum ansat temmelig lavt (2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød), med Hensyn til de særdeles Omstændigheder (f. Ex. at en eller anden Mangel i tilbørlig Conduite kunde have medvirket til Forbrydelsen, hvorved det maa erindres, at det stundom ere meget underordnede Betjente, som udføre de omhandlede Grinder), som i enkelte Tilfælde kunne i en temmelig Grad tjene til den Paagjældendes Undskyldning. Men, med Hensyn til den offentlige Sikkerhed, fandtes det dog at Man ikke kunde gaae videre i at nedsætte minimum af Straffen. Saafremt de i §§ 17 og 18 omhandlede Forbrydelser, hvis de vare udøvede imod en Anden, vilde efter Anordningens øvrige Bestemmelser have medført Straf af offentligt Arbeide, bør denne Straf forenes med den Tillægsstraf, der er hjemlet i hine Paragrapher, da disse alene fastsætte Straffen for de deri ommeldte Forbrydelser, forsaavidt Embedsmænd eller Andre, der have et offentligt Embede at udføre, derved fornærmes under Udøvelsen af deres Forretning eller i Anledning af samme. Men hvor Straffen er mindre end offentligt Arbeide, synes den passende at kunne bortfalde ved Siden af den i fornævnte Paragrapher fastsatte Straf, og kun i al Fald efter Omstæn-

dighederne at burde komme i Betragtning til denne Strafs Forhøielse indenfor de lovbestedte Grændser.

Ad § 22. Det er til Bedligerholdelsen af den for Sædeligheden og det offentlige Vel saa nødvendige Afgørelse for Forholdet imellem Forældre og Børn, vigtigt, at den Forbrydelse, at lægge Haand paa sine Forældre, behandles med den største Alvorlighed. Men den i Lovens 6—5—3 bestemte Livsstraf var dog i Almindelighed aabenbar for haard, ligesom den og hidtil stedse ved allerhøieste Resolution er bleven formildet. Den er derfor nu indskrænket til det Tilfælde, som denne Paragraphs Begyndelse omtaler. Yderligere at nedsætte Straffen for Børns Mishandlinger mod Forældre, end Paragraphen har gjort, fandtes at kunne have en betænkkelig Indflydelse paa Forestillingen om hiint Forholds Hellighed.

Bestemmelsen i Lovens 6—5—2 horer vel ikke egentlig til Gjenstanden for Anordningen; men med Hensyn til bemeldte Artikels nøie Forbindelse med Artikel 3, og for at undgaae det Misforhold, hvori den ellers vilde komme med den i Udkastet foreslaaede Forandring af sidstnævnte Lovsted, ansaaes det nødvendigt at nedsætte den i hiin Artikel fastsatte Straf af offentligt Arbejde paa Livstid. Den i L. 6—5—1 og 2 indeholdte Bestemmelse angaaende Urygs Forbrydelse fandtes saa naturlig, at den ingenlunde burde opgives; men det er udtrykkelig tilføiet, at Fornærmelse mod een af

Forældrene virker Forbrydelse af Arv efter begge, hvilket uden Tvivl og er Lovens Mening. Endvidere er der givet den udtrykkelige Bestemmelse, at den Skyldiges Børn med Hensyn til den forbrudte Arv træde i dennes Sted. Skjondt der, naar den Skyldige er død paa den Tid, Arven efter hans Forældre falder, ingen Anledning kunde være til at nægte Børnebørnene den dem efter 5—2—34 tilkommende Arv, kunde der dog opkastes Tvivl med Hensyn til det Tilfælde, at den Skyldige endnu er i Live paa den Tid, Forældrene ved Døden afgaae. Imidlertid er det det billigste ogsaa i dette Tilfælde at erkjende Børnebørnenes Arveret, hvilket og bedst kommer overeens med Lovens 6—1—1, Forordningen 12 December 1735 og 29 Januar 1745.

At Forældrene kunne gjengive den Skyldige hans forbrudte Arv fandtes og billigt og passende, og det saameget mere, som Arvens Forbrydelse i bemeldte Tilfælde i det mindste ligesaameget synes at maatte betragtes som en naturlig Følge af at den Paagjeldende paa en saa skammelig Maade har krænket det Forhold, hvorpaa hans Arveret grunder sig, som i Egenkab af egentlig Straf. Og selv naar Man betragter den fra det criminelle Synspunkt, taber den ikke ganske sin Betydning fordi Forældrene beholde Ret til at gjengive den forbrudte Arv, da den Skyldige dog altid paa en Maade er bleven straffet derved, at han har tabt sin lovgrundede Ret til at arve og kun ved Forældrenes Godhed kan faae den tilbage.

Ad § 23. Herved kan Lovens 6—5—7 og 8, samt Lovgivningen om Tyendes Forgiveelse paa Husbond, Haandværksvendens paa Mester, og Hovfolks paa dem, der have Dpshn og Befaling ved Hovet, erindres.

Ad § 24. Om ulovligen at berøve en Anden hans personlige Frihed handles i Lovens 6—9—9 til 11; men det er isinesaldende hvor lidet hensigtsvarende den her fastsatte Straf er. Et rigtigere Forhold synes at fremstaae ved at denne Forbrydelse behandles efter nærværende Anordnings § 24, hvorved det isovrigt er en Selvfølge, at meget maa overlades til Domstolenes Skjøn og Bedømmelse af ethvert givet Tilfældes concrete Beskaffenhed. Denne Art af Forbrydelse er for Resten saa overmaade sjelden, at det ikke er anseet nødvendigt eller passende udførligen at udarbejde den og opløse den i sine forskjellige Arter.

Ad § 25. At Enhver, som er Gjerningsmanden behjælpelig under selve Forbrydelsens Udførelse, i Reglen bliver at straffe ligesom om han selv havde udført Gjerningen, er hjemlet i Lovens 6—9—1 og 9 og kommer overeens med Bestemmelserne i 6—8—2 6—17—3 ffl. Vel har Lovgivningen ikke altid fulgt denne Grundsatning. Men foruden at det er høist vanskeligt at trække Grændsen imellem de Tilfælde, i hvilke saadan Bistand aldeles er at sætte ved Siden af selve den Gjerning,

hvorved den egentlige Forbrydelse fuldbyrdes, og dem, i hvilke den maaskee kunde ansees mildere, er der og saa meget mindre Betænkelse ved med Hensyn til den omhandlede Art af Forbrydelse at opstille en lovbestemt Forskjel, som det her ordentligviis nærmest er en Følge af tilfældige Omstændigheder, hvilken af de Medskyldige der, ved at fuldbyrde den Handling, som constituerer Forbrydelsens Begreb, bliver den egentlige Hovedmand. Da imidlertid den Medskyldige efter Paragraphen skal straffes som om han selv med egen Haand havde udført Gjeringingen, og ikke ligesom den, der virkelig fuldbyrder samme, (cfr. Udtrykkene i Lovens 6—6—11 sidste Membreum og 6—19—5), kunne de personlige Forhold og øvrige individuelle Omstændigheder faae behørig Indflydelse paa Straffen, forsaavidt dennes nærmere Bestemmelse er overladt til Domstolens Skjøn. At den Medskyldiges Forsæt har været indskrænket til en mindre Forbrydelse end den, der virkelig blev udøvet, maa imidlertid efter Sagens Natur og Anordningens egne Grundsætninger betydeligen kunne nedsætte hans Strafskyldighed. Men paa den anden Side kan det dog ikke være uden Indflydelse paa Straffen, at han har medvirket til de af ham utilsigtede Følger, saa meget mere, som han vel maatte vide, at det ikke stod i hans Magt nøie at bestemme Følgerne af det Forehavende, hvori han deeltog. En mildere Maalestok end den, Paragraphen har fastsat, skjøndes ei at kunne tilraades, da ellers

den, med Hensyn til den criminelle Bedømmelse særdeles væsentlige Omstændighed, at den Paagjældende i For-
ening med flere har medvirket til Forbrydelsen, ikke vilde
erholde den behørigte Indflydelse paa Straffens Grad.

Ad § 26. Det er antaget, at den, som er psycho-
logisk eller, som Man og har kaldet det, moralsk Uarsag
til Forbrydelsen, maa ansees kvalificeret til den fulde
Straf, som om han selv havde udført Gjerningen,
da hans Virksomhed, hvorved det forbryderiske Forsæt
hos en Anden opvækkes, er det første bevægende Prin-
cip til Misgjerningen, ligesom han og ytrer den meest
umiddelbare Interesse for sammes Udførelse. Hermed
stemmer og Lovens 6—6—12, forsaavidt den angaaer
den, der kjøber eller befaler, hvorimod den, der ved
det virksomste Raad eller den ivrigste Tilskyndelse bestemte
en Anden til saadan Forbrydelse, ifølge L. 6—6—11,
maatte ansees med en betydeligt mildere Straf, hvilket
dog uden Tvivl ikke er aldeles consequent, da den psycho-
logiske Uarsags Straf ei saa meget bør bestemmes efter
den Maade, paa hvilken han virker, som efter Gra-
den af den Virksomhed, han viser til Forbrydelsens
Fremme. Vel er det ofte blevet antaget, at den
psychologiske Uarsag i og for sig er mindre strafbar end
den physiske, men overveiende Grunde tale mod denne
Lære. Det kan isærdeleshed fortjene Opmærksomhed, at
den psykologiske Uarsag ofte er et slettere Menneske end
den, der udfører Gjerningen, hvilket til Ex. gjelder i

Tilfælde af Forførelse; at han, naar han har faaet Forbrydelsen iværksat, har bevirket et dobbelt Onde, nemlig foruden det Onde, Forbrydelsen selv indeholder, tillige ført den fysiske Årsag i Fordærvelse og Straf; at der ogsaa med Hensyn til den sidstnævnte Årsag kan være stor Forskjel paa den Kraft og Anstrengelse, han viser for at fremme det forbryderiske Diemed; at det, at den psykologiske Årsag inden Gjerningen udføres mulig kan have fortrydt hvad han gjorde og bestræbt sig for at forebygge Udførelsen, ligesaa lidet kan faae nogen afgjørende Indflydelse, som det ei frier den fysiske Årsag for Lovens Straf, at han, efter ei længere at være Herre over sin Handling's Følger, fortryder sit onde Forsæt. Det vilde og være at overlade alt for meget til Domstolenes Ekjønnende, om de ikke blot nærmere kunde fastsætte den psykologiske Årsags Straf indenfor den for selve Gjerningen foreskrevne Strafs lovbestemte Grændser, men endvidere efter Sagens concrete Omstændigheder kunde afgjøre, om den psykologiske Årsag skulde anses ligesom han selv havde udøvet Forbrydelsen eller med en anden maaskee langt mildere Straf.

Ad § 27. De Bestemmelser, som indeholdes i denne §, træde i Stedet for Lovens 6—10—1 og tildeels for 6—6—11 (hvilke Lovsteder have givet Anledning til en Deel Tvivl og Vanskeligheder), men strække sig dog videre end disse.

Ad §§ 28—29. Da det i Reglen maa ansees for et tilstrækkeligt Motiv til at opvække Borgernes Ugtpaagivenhed, at de i manglende Fald udsætte sig for Skadeserstatning, hvis Udredelse paadrager dem et positivt Tab, saa bør Legemsbeskadigelser, som kun have deres Grund i Mangel paa tilbørlig Ugtksomhed, ordentligviis ikke have egentlig Straf til Følge, hvilken Grundsætning og er hjemlet i Lovens 6—11—2. Men paa den anden Side skjønes der ikke at være Anledning til med bemeldte Lovsted at indskrænke Erstatningen til Badskærlon og Kost (hvorfra dog Loven, som 6—11—4 viser, gjør en Undtagelse, hvor det er ved en Handling, af det Slags, som Loven kalder unødig, Man har tilføiet Nogen Saar eller Lyde). Efter Sagens Natur og de Grundsætninger, Lovgivningen ellers i Almindelighed følger, maa den, der ved en retstridig Handling har paaført en Anden tilregnelig Skade, være pligtig at erstatte denne i det Hele, saavel den middelbare som den umiddelbare. Hvad de paaførte Lidelser angaaer, og den Lyde eller Banziir, der maatte flyde af den tilføiede Skade, da kunne disse vel ikke egentlig være Gjenstand for en streng Erstatning; men Billighed fordrer dog, at der herfor tilstaaes den Skadelidende, naar han attraaer det, nogen Godtgjørelse, hvilket og har Hjemmel i en Deel Lovbestemmelser, f. Ex. 6—7—10, 6—10—2, 6—11—4, Søekrigs-Artikelsbrev af 8 Jan. 1752 § 546, Krigs-Artikelsbrev for Landtjenesten ved Søe-Etaten af 29 Juli 1756 § 596,

Placat 4 Oct. 1815 § 3 flf., ligesom det og er analogt med Lovgivningens øvrige Grundsætninger, hvorefter Reparation kan faaes for den Spot, Man lider ved ulovlig Arrest, for brudt Ægteffabsløfte o. s. v. En saadan Godtgjørelse for Sveie og Smerte samt for Lyde maa da af Dommeren lempes efter de concrete Omstændigheder og derved begge Parters Stilling og Kaar tages i Betragtning, hvorhos det er billigt, at samme indskrænkes til de Tilfælde, hvor den Skadelidende selv er uden Brøde.

Men skjøndt saaledes uagtsomme Legemsbeskædigelser ordentligviis kun bør medføre Erstatning, vil denne dog neppe i alle Tilfælde være tilstrækkelig til at beskjærme Borgerne for uagtsomme Skadetilføielser. Naar isærdeleshed den Paagjeldende i Gjerningens Dieblik maa antages at have indseet dens Farlighed, men letfindigen stolet paa, at den mulige eller endog sandsynlige Folge ikke skulde gaae over til Virkelighed og derfor alligevel fremfusende har foretaget Handlingen, kan Beskædigelsen, naar den virkelig indtræffer, vel ikke siges at være forsættelig; men Gjerningsmandens Brøde, i hvilken der i og for sig indeholdes en forsættelig Tilfidesættelse af det, han skylder sine Medmennesker, nærmer sig dog dertil, og den skammelige Ligegyldighed, han har viist for Andres Vel, bør derfor ansees med Straf. Denne Synsmaade ligger og til Grund for Lovens 6—11—4 og 6—7—18. Fremdeles bør en lempelig Straf finde Sted, naar Nogen, endog ved en mindre Grad af Uagtsomhed,

har været Aarsag til en Andens Død, i hvilket Tilfælde Følgens Vigtighed opfordrer Lovgiveren til at anvende strengere Midler, hvorhos og her den Skades-Erstatning i Almindelighed bortfalder, som den Skadegjørende i andre Tilfælde har at udrede.

Ad § 30. Alle de i Lovens 6—7 og 6—9 omhandlede Forbrydelser maatte efter 1—24—4, sammenholdt med 1—24—8, forfølges af det Offentlige, naar den private Forurettede ikke selv paataalte samme; men senere ere deslige Sager overladte til privat Forfølgning, forsaavidt Forbrydelserne kunne affones med Bøder, medmindre den offentlige Rolighed derved er bleven forstyrret (Forordn. 10 Juli 1795 § 22 og 20 Jan. 1797 § 14); hvorimod offentlig Paataale altid fandt Sted, hvor Straffen var betydeligere. I nærværende § 30 skjælnes der imellem tre Hovedtilfælde, eftersom enten Sagen ganske overlades til den Forurettedes Forfølgning, eller ubetinget skal paataales af det Offentlige, eller det i hvert enkelt Tilfælde af vedkommende Autoritet bliver at afgjøre, hvilken af Delene der skal finde Sted.

Ad § 31. Vel ere der enkelte Artikler i 6 Bogs 9 Cap., som ei angaae personlige Angreb, og hvis Gjenstand ikke indbefattes under denne Anordning, hvoriblandt især Art. 6, der sætter Straf for adskillige Slags Bold paa Andres Ting, er af Vigtighed. Men da ogsaa

Lovens 6 B. 14 C. viser, hvorledes saadanne Volds-gjæringer skulde straffes, var det hverken nødvendigt eller passende særlig at medtage hiin Artikel.

Fra det Kongelige Rentekammer er den 28 September udkommet følgende allerhøieste Placat. for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: At Vi for Aaret 1834, som sædvanligen, have anordnet den aarlige Udskrivning af Magasinkorn, Høe og Halm af de Districter i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, som hidindtil have leveret samme, med een Tønde Rug og een Tønde Havre af hver Plov, tilligemed to Læs Høe og to Læs Halm af hver Plov i Marsken, og eet og et halvt Læs Høe og eet og et halvt Læs Halm i Geest-districterne, hvert Læs Høe à 600 Pund og hvert Læs Halm à 480 Pund dansk Vægt, saaledes at de udfærvne Qvantiteter ei skulde leveres strax, men indtil nærmere Ordre opbevares in natura hos Undersaatterne.

Ehi byde og befale Vi alle Vore Undersaatter, som til den anordnede Leverance ere pligtige, at have de herved udfærvne Magasinkorn- og Fourage-Qvantiteter i Beredskab, fra 1ste November d. A. af, for at kunne levere samme, saasnart det forlanges. Og ligesom det er Vor Villie, at Rentekammeret skal paasee denne Vor Befalings Efterlevelse, saa kunne og de, som ved Efter-syn skulde findes, ei at have det anordnede Korn- og Fourage-Qvantum i Beredskab, vente at blive paalagt det Dobbeltes Aflevering uden Godtgjørelse.

Det herved udfærvne Rug, Havre, Høe og Halm, hvis Aflevering in natura i Aaret 1834 ei maatte findes nødvendig, skal betales i Penge til en Priis, som i sin Tid nærmere vil blive bestemt. Og befales herved tillige, at de Korn- og Fourage-Qvantiteter af Udskrivningen pro 1833, hvis Leverance in natura indtil 1ste

November d. 2. ei er bleven requireret, skulde betales med følgende Priser:

een Tønde Rug	med 4 Rbd.	48 Sk.
een Tønde Havre	med 1 —	80 —
eet Læs Høe	med 4 —	—
eet Læs Halm	med 2 —	—

som inden dette Aars Udgang, under Tvang af Execution, erlægges til vedkommende Oppebørselsbetjente.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Fremdeles er fra Rentekammeret den 28 Septbr. udkommet følgende Placat for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten.

Da Hans Kongelige Majestæt ved allerhøieste Resolution af 25 d. M. har befalet, at, i Anledning af de, i Overensstemmelse med allerhøieste Placat af 29 Jan. 1800, til den almindelige Digekasse af samtlige Markslande i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten ydende Bidrag, endvidere skal foretages en Udskrivning af 2 Rbfl. à Demath eller 5 Rbfl. à Morgen Land i Sølv-Mynt, saa bekendtgjøres saadant herved af Rentekammeret efter allerhøieste Befaling.

Thi have Forstanderne for enhver Mark-Commune og Inspecteurerne over de octroierede Koege inden 4 Uger at indkræve af Interessenterne disse Bidrag af resp. 2 Rbfl. à Demath eller 5 Rbfl. à Morgen Land i Sølv-Mynt, og dernæst, ligesom Eierne af adelige Marksgodser, uopholdselgen, og under Executionstvang, at indsende samme til den Kongelige Hovedkasse i Rendsborg.

Lillige bekendtgjøres, ifølge den 8de § i den allerhøieste Placat af 29 Jan. 1800, at, efter de af Hovedkassen indsendte Extracter, de siden den sidste Udskrivning af 4 Septbr. 1832 for den almindelige Digekasse oppebaarne Penge, hvoriblandt Restancer af tidligere Udskrivninger, efter Gradrag af de af Hovedkassen forstrakte 1652 Rbd. 14 Sk., have udgjort . 10569 Rbd. 26 Sk.

Derimod er blevet udbetalt:

- 1) Digebetjenternes Lønninger
for Aaret 1832 6750 Rbd. 48 Sk.
  - 2) til Diæter og Reise-
omkostninger i al-
mindelige Digean-
liggender . . . . . 475 — 61 —
-
- 7226 Rbd. 13 Sk.

Hovedkassen i Rendsborg har alt-
saa for Aaret 1832 en Beholdning af 3343 Rbd. 13 Sk.
hvilke blive at beregne til Indtægt ved næste Regnskabs
Uflæggelse, og hvorover speciel Beregning til sin Tid vil
vorde aflagt.

Blandede Efterretninger.

Den 2 October har Boghandler L. B. Thiesen er-
holdt Eneret til i 5 Aar fra 1 Januar 1834 at udgive
Kjøbenhavns Veiviser.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Ordineret Catechet
og første Lærer-Embedet ved Borger-skolen i Ronne.
Embedet er opgivet at have følgende Indtægter: Rente
af en Kjøbesum paa 2217 Rbd. Sølv, indestaaende i
St. Knuds bortsolgte Præstegaard, beregnet til 88 Rbd.
4 Mk. 1 Sk. Sølv. Refusion af samme Gaard: 4 Tdr.
Rug, 12 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre, der betales efter
hvert Aars Capitelstart. Af Ronne Kirke, 16 Rbd.
Sølv aarlig. Til Skolens Reenholdelse Sand etc. 34
Rbd. Sølv aarlig. Michels-Penge af Ronne Kjøbsted,
28 Rbd. Sedler aarlig. Til Brændsel til eget Brug,
25 Rbd. Sedler aarlig. Endelig haveS fri Bolig, for-
uden Offer, som er anslaaet til over 300 Rbd. Sedler;
hvorimod Catecheten er pligtig at besørges Sengen i Ronne
Kirke, der hidtil er bestyret af Borger-skolens tredie Lærer

for 24 Rbd. Sedler aarlig, ligesom Catecheten og skal bestyre Gudstjenesten i St. Knuds Kirke, hver anden Søndag, nemlig naar der er først Tjeneste; dog har han dertil fri Befordring af Sognepræsten. — Sønder Felbing og Alsing Sognekald i Ribe Stift, 145 Rd. — Alslev og Hostrup Sognekald i Ribe Stift, 160 Rd.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Told- og Consumtions-Inspecteur-Embedet i Kjøge.

Under Admiralitets- og Commisariats-Collegiet: Skolelærer- og Kirkesanger-Tjenesten paa Fæstningen Christiansøe med Forpligtelse til at prædike i Kirken i Garnisonspræstens Fraværelse, Løn 380 Rbd. Solv og frie Bolig. Til denne Post attraaes en theologisk Candidat. Ansøgningerne ønskes afgivne til Biskoppen over Sjællands Stift i den medio November.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 18 October er Sognepræst for Lidse og Smørum Menigheder, C. Plesner, beskikket til tillige at være Provst for Smørum og Soffelunds Herreder under Kjøbenhavns Amt; Sognepræst for Alslev og Hostrup Menigheder i Ribe Stift, J. Dvergaard, til Sognepræst for Volstrup og Hørbye Menigheder i Aalborg Stift; Cand. theol. S. H. Christensen til personel Capellan for Terslev og Kirkefjendsved Menigheder i Sjælland; Cand. theol. J. Engelsted til personel Capellan for Borre Menighed paa Møen; Cand. theol. C. L. Tobiesen til personel Capellan for Steenstrup og Lunde Menigheder i Fyen; forhenværende personel Capellan for Bredsted og Ilye Menigheder i Viborg Stift, P. M. F. Finchenhoff, til personel Capellan for Seierslev, Gierslev og Tordsbye Menigheder i Aalborg Stift; Cand. theol. H. J. Dbel til personel Capellan for Karbye, Hvidberg og Rødsted Menigheder i Aalborg Stift; Cand. juris L. E. Ammighøll til Copiist ved Kjøbenhavns Politieret og Politiets øvrige Forretninger.

Under General, Toldkammer, og Commerce Collegiet: Den 10 September er Renteskriveren for det Holsten=Lauenborgske Toldcontoir under Collegiet, T. Schröder, beskikket til Renteskriver for det Slesvigske Toldcontoir, og Fuldmægtig D. J. S. Gsmarch, til Renteskriver for det Holsten=Lauenborgske Toldcontoir; den 21, Kjøbmand F. J. Koefoed til Mægler i Aalborg; den 24, Kjøbmand og Fiskerieudreder samt Forligelses=Commisair P. Kold i Ribe til Agent med Rang efter Nr. 6 i 7de Klasse af Rangforordningen af 14 Oct. 1746; den 25 Sept., Consumtionsforvalter W. E. Juncker, til Toldkasserer i Hjerting; den 2 Oct., pensioneret Premierlieutenant J. B. Rautter til Toldcontrolleur og Oppebørselsbetjent paa Fanse.

Under Admiralitets, og Commisariats Collegiet: Den 29 September er Cand. chir. J. E. Krieger meddeelt Reserve=Chirurgs Charakter. Den 19 October er Fuldmægtigerne under Collegiet: A. Aagesen, H. L. Herlov og E. P. R. Eskildsen, samt Copiisterne med reserveret Fuldmægtigs=Anciennotet M. C. Bierager og F. E. Krabbe meddeelt virkelig Krigs=Assesors Charakter.

Rettelser.

I Coll. Tid. Nr. 41, S. 612, ved Beretningen om Sognekaldet i Kjøbstaden Stege paa Moen, bliver at tilføie, at der paa Embedet hviler en Gjeld, stor til Rest 634 Rbd., som afbetales i 10 Aar.

I Nr. 42, S. 622, L. 9, udvortes, læs indvortes. S. 626, L. 15, forbedret, læs afhjulpet.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 44. Den 2den November 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det Kongelige danske Cancellie.

Erykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Kongelige Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 1ste October udkommet følgende allerhøieste Patent angaaende nærmere Forskrifter for Benyttelsen af Chausséen imellem Kiel og Altona med Fragtvogne:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre vitterligt: At da det er Os allerunderdanigst foredraget, at Bestemmelse i det provisoriske Reglement for Benyttelsen af den nye Veilinie imellem Kiel og Altona af 13 December 1831 ikke ere befundne tilstrækkelige til at forebygge Beskædigelser, som Chausséen er udsat for ved overvættes belæsede Fragtvogne, saa have Vi allernaadigst fundet Os foranlediget til, i saa Henseende at give efterstaaende nærmere Forskrifter:

1.

Paa Fragtvogne med Hjulfælger af sædvanlig Brede maa ikke paa Chausseen fremføres en større Vægt end 6000 Pd., Vognens Vægt heri ikke indbefattet.

2.

Ladninger af meer end 6000 Pd. og indtil 10000 Pd. inclusive maae kun føres paa Vogne med Hjulfælger af 6 Tommers Brede, og Ladninger over 10000 Pd. kun paa Vogne med 8 Tommer brede Hjulfælger.

3.

Da udstaaende og skarpe Steber paa Hestefloene ere ligesaa skadelige for Kjøreveien som de fremstaaende Hjulsøm, saa skal for Bespænding med saadanne Heste finde den samme Forhøielse i Chaussepenge Sted, som er foreskrevet i Tarifen for Bompengene for Vogne med fremstaaende Hjulsøm. Denne Forhøielse finder imidlertid ikke Sted, naar Veiens Glathed formedelst Frostveir gjør Brugen af saadanne Hestefloe fornøden.

4.

Med Hensyn til Beregningen af Chaussepenge forbliver det isvrigt ved de tarifmæssige Ansættelser.

5.

For at de, der oppebære Bompengene, kunne sættes i Stand til at bedømme, om Bestemmelserne angaaende Ladningernes Vægt ere efterlevede, paaligger det Vognmændene at tilveiebringe behørig Dplysning om den paalæste Vægt.

Forsaauidt deres Toldsebler eller Fragtbreve indeholde Angivelsen af denne Vægt, er det tilstrækkeligt, at producere disse, hvorimod de i andet Fald paa det Sted, hvorfra de afreise, have at forsyne sig med behørigt attesterede Beviser angaaende deres Ladnings Vægt.

6.

Nærværende Bestemmelse træder i Kraft den 1ste November dette Aar.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Siden den i sin Tid i Overeensstemmelse med Planen 1ste Juli 1799 organiserede Tvangsarbeids-Anstalts Locale i Pustervig i Aaret 1807 afbrændte, har Kjøbenhavns Fattigvæsen ikke været i Besiddelse af en saadan Anstalt. Spørgsmaalet om atter at see samme oprettet har oftere været bragt paa Bane, og kom isærdeleshed under Overveielse, efterat en Commission, som i 1828 efter allerhøieste Befaling sammentraadte, for at tage Fattigvæsenets hele oeconomiske Forfatning under Overveielse og indgive Forslag til dens mulige Forbedring i Begyndelsen af 1832 til Cancelliet havde indsendt sin endelige Beretning.

Det har ikke kunnet undgaae Opmærksomheden, at de Foranstaltninger, hvorved Fattigvæsenet hidtil har skullet virke til, at de Individier, som nyde offentlig Understøttelse, saavidt muligt ved passende Arbeide holde det

Offentlige Skadesløst, have savnet en omfattende planmæssig Organisation, medens Midlerne til at fremtvinge Arbeidsomhed blandt de Fattige have manglet den fornødne Kraft. De Indretninger under Fattigvæsenet, hvorved hiint Diemed fornemmeligen skulde opnaaes, vare deels Fabrikindretningen i de forrige Ladegaardsbygninger udenfor Nørreport, der i 1822 traadte i Virksomhed med den Bestemmelse, at en hensigtsmæssig Industrie under Fattigvæsenet derved skulde fremmes, og som, skjøndt underlagt en særlig Administration, har maattet ansees som en integrerende Deel af Hovedstadens Forsørgelses-Anstalter, deels det saakaldte Frelseres Arbeidshuus, hvor aarlig den største Deel af saadanne Drængende, som det maatte være særdeles magtpaaliggende at skaffe Sysselsættelse, ere indkomne, og hvorfra atter Arbeidere ere afgivne til Ladegaardsfabriken. Men, ligesom det, hvor deilige Individier ikke der have kunnet anbringes, har været forhindret med særdeles Banskelihood at skaffe dem anden passende Beskæftigelse, saaledes har hiin Fabrikindretning ikke i enhver Hensende kunnet fyldestgjøre Diemedet.

Da Spørgsmaalet om mulige Forbedringer i Fattigvæsenets Arbeids-Anstalter og om Gavnligheden af dermed at sætte en Dvangsindretning i Forbindelse, have en væsentlig Interesse for Communen, har Man troet at burde fremstjynde sammes endelige Afgjørelse, uafhængig af de øvrige af den foran nævnte Commission omhandlede

Punkter, Fattigvæsenets oeconomicke Tilstand vedkommende, der ei kunne faae en saa gjennemgribende Indsyndelse paa Forsørgelsesmaaden. Over de ovenmeldte Punkter er derfor Betænkning indhentet deels fra Politichef Kjerulff, som første og styrende Medlem af den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen, (hvis andet Medlem havde Sæde i ovennævnte Commission), deels fra Magistraten og Stadens 32 Mænd, og Sagen er derefter af Cancelliet forelagt Hans Majestæt.

Et Spørgsmaal, som i den Anledning har været under Omhandling, er om ikke Fattigvæsenet, ved at antage sig de hidtil i Frelsers Arbeidshuus indlagte og derfor til Fabrikindretningen paa Ladegaarden overgaaede Individuer, for en Deel har udstrakt sin Forsorg til Personer, som maatte ansees Fattigvæsenet uvedkommende. Det har nemlig været yttret, at Fattigvæsenet ikkun bør antage sig Individuer, der aabenbart mangle det fornødne til Livets Ophold, og som, naar de isvrigt have Kræfter til at arbejde, men foregive ikke selv at kunne forskaffe sig Arbeide, selv derom henvende sig til Fattigvæsenet; at derimod Individuer, der enten for en Deel eller ganske ere næringsløse, men fuldvorne og arbeidsføre Personer, som dog undlade at tye til Fattigvæsenet, bør ansees som dette uvedkommende; men at de, forsaavidt de maatte give sig af med at betle eller føre et orkesløst eller omvankende Liv, høre under Politiets Virkekreds, og at dette ligeledes maa gjelde med Hensyn til Individuer,

der vel ikke bestemte høre under Categoriene af Betlere eller Løsgjængere, men dog derfor ere mistænkte, i hvilket Tilfælde Politiet har at kontrollere deres Udførelse og i fornødent Fald at anvise dem Arbeide samt anvende behørig Tvang imod dem. Men saa rigtig denne Grændse mellem Politiets og Fattigvæsenets Virksomhed end kunde synes at være, saa er det dog fundet, at en saa skarp Affondring hverken har tilstrækkelig Hjemmel i de foreskrevne Regler, eller i sit virkelige Resultat vilde være til Gavn for Communen, hvad enten der sees hen til selve Diemebet, at faae hine Uordener hæmmede, eller der spørges om den meest besparende Maade, hvorpaa det kunde udføres. Det er derimod uden Tvivl baade i Lovens Aand og Communens Interesse, at Fattigvæsenet medvirker med Politiet, for at forskaffe Individider, der ere pligtige at søge Erhverv ved legemligt Arbeide, men foregive at saadant mangler dem, Leilighed dertil, og derved tillige paaseer, at saadan Leilighed benyttes, eftersom denne Bestyrelsesgreen har de bedste Midler til at skaffe Arbeide tilveie og paasee at Vedkommende bruge den givne Leilighed til redeligt Erhverv. De herhen hørende Foranstaltninger synes ogsaa ikke mindre end Omsorgen for at de, der ved regelmæssig Anvendelse af deres Arbeidskraft ikke kunne tilveiebringe Livets Fornødenheder, erholde den nødvendige Hjælp, at vedkomme Fattigvæsenets eiendommelige Formaal. Da et Individ, der, uagtet han benytter sin Arbeidskraft og den Leilig-

hed, der gives ham til sammes Anvendelse, ikke kan skaffe sig de første Fornødenheder, ustridig er egnet til Fattigforsørgelse og efter Lovgivningens Forskrifter ikke blot er berettiget, men og forpligtet til at søge samme, (see den ovennævnte Plan § 125), saa kan det vel, naar en saadan dog ikke melde sig og hans Forhold maa gjøre ham til Gjenstand for det Offentliges Opmærksomhed, ikke hengaae upaaagtet, om det er af Mangel paa Evne eller paa Villie, at han ikke har det til sin Subsistents fornødne Arbeide. Saalænge nu det sidste Alternativ ikke er beviist og den Paagjeldende saaledes ikke egner sig til at behandles som Løsgjænger, maa det første Alternativ foreløbigen antages, og i saa Fald maa det være Fattigvæsenets Sag at tage sig af ham, om end hans Undladelse af at melde sig muligen hidrører fra at han foretrækker et regeløst Liv for at gaae ind under Fattigvæsenet. Under denne Fattigvæsenets Forsorg maa han enten bringes til at ernære sig paa lovlig Maade, eller, hvis dette ønskeligste Resultat ei kan opnaaes, maa han saaledes lægge sin Uvillie til at søge lovligt Erhverv for Dagen, at han kan fældes som Løsgjænger. Først i dette sidste Alternativ bliver han en bestemt Gjenstand for Politiets Behandling. Men dersom det enten er Mangel paa Leilighed eller paa Arbeidskraft, der har hindret ham deri, er han et sandt Subject for Fattigvæsenets Omsorg, skjøndt hans Qualification hertil søges udfunden ved den dertil fra

Politiets Side givne Anledning, ligesom Forsorgen i saadanne Tilfælde saavidt muligt bør indskrænke sig til at skaffe den Paagjeldende et saadant Arbeide, hvorved han sættes i Stand til lovligen at ernære sig. Den Behandling og Disciplin, deslige Personer maae underkastes, og hvis Tendentz, som bemærket, foreløbigen er at erholde Visshed om hvorvidt de egne sig til Fattigvæsenets Forsorg eller til Afstraffelse, kan heller ikke ved Politiets ubelukkende Virksomhed etableres paa en saa hensigtsmæssig Maade og med saa liden Bekostning, som ved Medvirkning fra Fattigvæsenets Side, der bedre end Politiet maa vide hvor Arbeide er at faae og hvorledes Individet derved bedst kan tilveiebringe enten Alt eller den største Deel af hvad hans Underholdning koster, og som baade har Stiftelser, hvor Individerne kunne være under behorigt Tilsyn, og ved den samme givne tutelariiske og disciplinariiske Myndighed over de Individer, der komme under dets Forsorg, kan fremtvinge Flid og Orden. Men vilde Man endog antage, at Udgifterne til at skaffe de omhandlede næringsløse men arbejdsføre Personer nødvendigt Underholdning ved deres Arbeide eller eventualiter at tilveiebringe Visshed om at de egne sig til Behandling som Løsgjængere, ikke ligesvem skulde vedkomme Fattigvæsenet, saa vilde dog intet være vundet for Communen ved at fritage Fattigvæsenet for denne Byrde, Da det for den offentlige Sikkerhed vigtige Tilsyn med Individier af det omhandlede Slags dog ikke kunde und-

væres, maatte i al Fald Politiet forsynes med Midler til at forskaffe dem Arbeide og Udkomme ved dette Arbeide; og da Politiet dertil behøvede baade nye Indretninger og et forøget Personale, saa vilde det medføre forøgede Bekostninger, endog til et større Beløb end de, Fattigvæsenet, der, som anført, allerede for en stor Deel er i Besiddelse af hine Midler, vilde behøve. Men disse Bekostninger maatte dog ubredes af Commünen, in specie, efter de hidtil for Tilveiebringelsen af Politiets Udgifter gjeldende Regler, i Form af Næringskat, hvorved de vilde falde en enkelt Borgerklasse til Byrde, istedetfor at Stadens samtlige Indvaanere nu, igjennem Fattigskatten, deeltage i Byrden.

Den ovenudviklede Fremgangsmaade, der ogsaa bestyrkes ved Forskriften i Forordningen om Løsgjængeres og Betleres Afstraffelse af 21 Aug. 1829 § 1, hvorved det paalægges ethvert Steds Fattigvæsen at være Politiet behjælpeligt med at skaffe næringsløse Individider Beskæftigelse, formeentes saaledes at være overeensstemmende med Forholdenes Natur og at lede til et rigtigt Administrationsprincip, medens det derimod er uovereensstemmende hermed, naar de enkelte Bestyrelsesgrene isolere sig fra hinanden saaledes, at den ene ikke, skjøndt der i dens Virken dertil gives beqvem Leilighed, yder den anden enhver mulig Tjeneste. Forsaavidt Løsgjængerie og Betlerie hæmmes, er der og virket i Overeensstemmelse med Fattigvæsenets Interesse; der, efter Sagens Natur og

Forsubsætningen i flere Anordninger angaaende Fattigvæsenet, lider ved overhaandtagende Løsgjængerie, saavelsom ved Betlerie.

Ligesom saaledes Fattigvæsenets Forsorg formeentlig med Rette er bleven udstrakt til den omhandlede Classe af Individier, saaledes maa det ogsaa ansees i sin Orden, at Fattigvæsenet søger at sætte sig i Stand til paa en mere tilfredsstillende Maade end hidtil at realisere hvad der kan fordres af samme til Udbredelse af gavnlig og lønnende Virksomhed blandt dem, det tager under sin Forsorg.

Det er i denne Henseende nødvendigt, at Fattigvæsenet har flere Slags Arbeide til Anviisning og at dette er saa forskjelligt og mangesidet som muligt, for at ikke Individets Arbeidsdygtighed unyttigen skal forspildes ved Beskjæftigelse med et uvant Arbeide, og Fattigvæsenet ikke blot ikke høste Nytte af Arbeidet, men endog lide Tab ved Tillærings=Omkostninger og deslige, hvorhos der dog altid ved Arbeidernes Valg maa tages saavidt muligt Hensyn til, at Privates Erhverv ikke derved lider. Hvad nu Fabrikindretningen paa Ladegaarden angaaer, da har vel denne aarlig udkrævet ikke ubetydelige Pengetilskud fra Fattigvæsenet*), saa at det kunde synes tvivl=

---

*) Oplysning herom findes i de siden 1824 meddeelte Beretninger om Kjøbenhavns Fattigvæsen, cfr. Coll. Tid. for 1831 Side 651, for 1832 Side 143 og for d. A. Side 248.

somt, om ikke Indretningens Kostbarhed har overveiet den Gavn, den har stiftet ved at beskæftige en Mængde Commünen vedkommende trængende og arbejdsløse Individer. Naar imidlertid fra den Totalsum, hvortil hine Tilskud ere opgivne, fradrages den Capital, hvorfor Valuta habes i Fabrikbygningerne, Varer, Materialier, Inventarium og Redskaber, og Man derhos tager tilbørligt Hensyn til de forskjellige Omstændigheder, der deels nødvendigviis, deels tilfældigen have maattet indvirke paa Fabrikindretningens Balance, samt overhovedet ikke lader ubemærket, at det umulig kan trækkes en Parallel imellem en saadan Indretning, der for det Offentliges Regning skal vedligeholdes som en Commünefornødenhed, og en privat Entreprise, saa skjønnes det dog ikke, at Beføstningerne ved Indretningen, der isørigt ved en forandret Organisation af denne formeentes at kunne formindskes i Fremtiden, kunde afgive tilstrækkelig Grund til at hæve en Anstalt, der har ydet og fremdeles maa kunne yde Commünen væsentlige Fordele i Henseende til Ordens og Arbeidsomheds Indførelse blandt Hovedstadens Fattige. Det er ei heller fundet antageligt, at en saadan Indretning skulde bringe Folk til at søge Fattigvæsenet, som ellers selv kunde skaffe sig Arbeide og Erhverv, hvorimod det snarere er at formode, at Fattigvæsenets Hjelp sjældnere vil blive begjært, naar Sagen ordnes saaledes, at Arbeide under streng Opsigt gjøres til Betingelse for sliig Hjelp.

(Fortsattes).

Blandede Efterretninger.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Høyslef, Dommerbye og Lundøe Sognekald i Viborg Stift, tilforn anslaaet til 280 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden af 359 Tdr. 7 Skpr. 1 Fdkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn udgjør omtrent 111 Tdr. Rug, 53 Tdr. Bng og 59 Tdr. Havre. 2) Dvægtienden, circa 10 Rbd. Sølv. 3) Smaarebsfelstiende, $1\frac{1}{2}$ Tde. Bng. 4) Midsommers-Rente, 32 Dl Ug og 30 Lpd. Ost. 5) Dffer og Accidentser, circa 200 Rbd. Sølv. 6) Landgilde af en Annergaard, circa 9 Tdr. Rug. 7) Præstegaarden staaer for Hartkorn 8 Tdr. 4 Skpr. 1 Fdkr. med Areal af 117 Tdr. Land Uger og Eng. Entepension hviler paa Kaldet. Curasfeerhest holdes.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Et Copiistembede i den Kongelige Lands-Over- samt Hof- og Stads-Rets Skiftefriver-Contoir.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 33 October er Overkrigscommissair og Chef for Bogholder-Archiv- og Depeche-Contoirtet under Admiralitets- og Commissariats-Collegiet, T. C. Tillge beffikket til virkelig Justitsraad.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 14 September er Skolelærer H. P. Ross i Cronshörn efter Ansøgning allernaadigst igjen afstediget fra den ham overdragne Bestilling som Klokker og Skolelærer i Gnissau; den 8 October, hidtilværende Prof. ord. ved Universitetet i Halle, Dr. H. F. Scherck, beffikket til Prof. ord. i Mathematik, og Prof. Dr. H. Ritter i Berlin til Prof. ord. i Philosophien, begge ved Universitetet i Kiel. Sognepræst for Sønder-Felding

og Åsling Menigheder i Ribe Stift, H. W. Hertel, til Sognepræst for Nastrup Menighed i Haderslev Provstie; Cand. theol. J. Petersens Valg til Præst i Klauvbyll i Tøndern Provstie allernaadigst stadfæstet; den 15, Cand. theol. J. P. Petersens Valg til Præst for Uck, i Tøndern Provstie, allernaadigst stadfæstet; den 22, hidtilværende Præst for Heils og Weilstrups Menigheder, F. Erichsen, bekliftet til Præst for Thystrup og Hjerndrup Menigheder i Haderslev Provstie.

Under Rentekammeret: Den 17 October er Gartner N. Nothe udnævnt til Gartner ved Fredensborg Slotshauge.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 22 October ere Adjunct ved Frederiksborg lærde Skole Cand. philol. C. H. A. Bendtsen og Cand. theol. F. Lange bekliftede til Overlærere, den Første ved den lærde Skole i Nyborg og den Sidste ved den lærde Skole i Bordingborg; Cand. theol. B. F. Sensen og Cand. philol. J. B. F. Bjerregaard til Adjuncter ved Metropolitansskolen.

Under Landmilitair-Staten: Den 10 August er Secondlieutenant S. H. Korffsen, af Kjøbenhavns borgerlige Infanterie, afskediget efter Ansøgning i Raade af den borgerlige militaire Tjeneste. Den 11, Oberstlieutenant i det Holsteniske Landseneer-Regiment W. v. Düring udnævnt til tillige at være Præsæs i Remonte-Commissionen; Secondritmester C. E. N. v. Noragger af det Fyenske Regiment lette Dragoner ansat som Medlem i bemeldte Commission, men bliver derhos staaende i Nummer og Gage ved Regimentet; Secondlieutenant F. W. Baron v. Rosenkrantz af Prinds Frederik Ferdinands Regiment lette Dragoner forbliver som yngst Medlem i bemeldte Commission. Ved Generalcommissariats-Collegiet er fra 1ste August at regne: 2den Fuldmægtig i det tredie Departements Contoir, Krigsassessor G. A. Ahrenken forfremmet til 1ste Fuldmægtig, og Cancellist ved det andet Departements Contoir, Krigscancellieffretair J. N. Smith, til 2den Fuldmægtig, begge ved Munderingsfaget

i forstnævnte Contoir; Cancellist ved det tredie Departements Contoir, Krigscancelliesecretair P. C. Faber, givet Prædicat af Fuldmægtig; fornævnte Krigscancelliesecretairer Smith og Faber meddeelt virkelig Krigsassesfors Charakter; Commandeersergeant ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie J. C. Cozan, meddeelt Uffæd som Secondlieutenant af Kjøbenhavns borgerlige Infanterie. Den 14, Oberstlieutenant G. v. Holm af det Sjællandske Landseneer-Regiment forbeholdt Oberstes Anciennetet; Oberstlieutenanterne H. N. v. Juel, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, à la suite af Cavalleriet, C. F. v. Moltke af det tredie Sydske Infanterie Regiment, M. v. Lützow, Commandant i Corsøer Fæstning, L. P. v. Bie, Ridder, af det Fyenske Infanterie-Regiment, C. F. v. Gruner af det tredie Sydske Infanterie-Regiment, H. C. v. Hinck, Ridder, Commandeur for det Oldenborgske Infanterie-Regiment, og J. P. F. v. Paulsen af Prinds Frederik Ferdinands Regiment lette Dragoner, meddeelt Oberstes Charakter. Chefen for Artillerie-Corpsset Oberst A. L. Lützow, Ridder, tillagt Oberstes Anciennetet; Majorerne H. v. Sonnichsen, Ridder, af det Sydske Regiment lette Dragoner og C. F. M. v. Friis, Ridder, af Ingenieur-Corpsset, meddeelt Oberstlieutenants Charakter, men dog indtil videre uden Anciennetet; Ritmester C. L. v. Wellms af Livregimentet lette Dragoner, samt Capitainerne G. C. G. v. Hoffmann og C. P. v. Bruhn, Ridder, begge af Prinds Christian Frederiks Regiment, forbeholdt Majors Anciennetet; Byfoged og Politimester i Helsingør, Auditeur J. B. Strik, udnævnt til tillige at være Chef for Helsingørs Brandcorps. Ved Kjøbenhavns Brandcorps er Secondlieutenant N. Jacobsen udnævnt til Premierlieutenant, samt Underbrandmester C. A. Bruun, Overbrandmesterne C. Weber og C. A. Hall samt Underbrandmesterne C. Christensen og F. G. Berg til Secondlieutanter, den forstnævnte med den ham forbeholdte Anciennetet af 4 April 1832. Den 16, karakteriseret Premierlieutenant C. C. F. B. v. Krieger ved det Slesvigiske Infanterie-Regiment, forsat til et

Musqueteer-Compagnie. Den 18, Capitain og Exerceer-Inspecteur ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie, C. B. v. Hellefen, meddeelt Majors Charakter af Kjøbenhavns Borgervæbning; Sergeant ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie F. S. Lynghye udnævnt til Secondlieutenant. Den 21, ved Artillerie-Corpsset er karakteriseret Capitain H. J. v. Tropol udnævnt til Secondcapitain og Commandeur for 13de Batterie; karakteriseret Premierlieutenant B. v. Mossin til virkelig Premierlieutenant, og Secondlieutenant J. E. v. Just tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; E. F. Murphy udnævnt til Secondlieutenant à la suite i Armeen, men dog uden at indtræde i dens Detaille; ved Bornholms Milices fjerde Borgercompagnie er Lieutenant à la suite H. B. Bech udnævnt til Stabscapitain, og Corporalerne L. Jørgensen og J. J. H. Steenberg til Lieutenanter, den Førstnævnte som virkelig og den Sidstnævnte som à la suite. Den 23, Premierlieutenant J. G. Fyhrant, Adjutant ved Center-Divisionen af St. Croix Milice, tilladt at anlægge og bære Armeens Felttegn. Den 24, er ved det Oldenborgske Infanterie-Regiment Premierlieutenant H. E. W. v. Wasmer udnævnt til Stabscapitain; Secondlieutenant L. D. v. Robertson til Premierlieutenant, og Premierlieutenant T. H. E. v. Jess ansat ved Jæger-Compagniet. Den 25, Postfører H. H. Hygom meddeelt virkelig Krigscancellie-Secretairs Charakter; Major og Exerceer-Inspecteur ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie, C. B. Hellefen udnævnt til Major af Armeen, men dog uden at indtræde i dens Detaille, eller erholde Anciennetet i samme. Den 26, Auditeur ved Dronningens Livregiment A. C. Meyer, forsat i lige Egenskab til Artillerie-Corpsset. Den 1ste September, Cancellist ved General-Commissariats-Collegiets Revisions Contoir, Krigs-Cancellie-Secretair D. P. Juul, forsat i lige Egenskab til Collegiets andet Departements-Contoir. Den 2, Secondlieutenant à la suite ved Bornholms Milices andet Infanterie-Compagnie D. P. v. Riis, affødiget efter Ansøgning og formedelst Svagelighed i Naade af

Krigstjenesten. Den 3, Major ved Prinds Christian Frederiks Regiment B. D. E. v. Munthe-Morgenstjerne, meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsked i Raade af Krigstjenesten som Oberstlieutenant og med Pension under Navn af Bartpenge, i hvilken Anledning er sket følgende Avancement ved Prinds Christian Frederiks Regiment: Major ved anden Bataillon J. E. M. v. Frohbøese, forsat i lige Egenkab til første Bataillon; Capitain F. E. E. v. Meyer udnævnt til Major ved anden Bataillon, med den ham reserverede Anciennitet; Stabscapitain A. E. F. v. Baland udnævnt til Chef for Grenadeer-Compagniet; Premierlieutenant E. W. v. Nyegaard forfremmet til Stabscapitain; Secondlieutenant J. F. v. Melsted til Premierlieutenant; Secondlieutenant E. F. E. L. v. Bohse tillagt den høiere Secondlieutenants Gage; Premierlieutenant K. E. L. de Pontavice ansat ved Grenadeer-Compagniet. Den 4, Secondlieutenant ved Kjøbenhavns Brandcorps C. D. Naagaard udnævnt til Premierlieutenant, og Oberbrandmester J. E. Eckert til Secondlieutenant. Den 7, Premierlieutenant ved det Tyenske Regiment lette Dragoner H. E. v. Moriken, som er befordret i Civil-Statens, meddeelt Afsked i Raade af Krigstjenesten som Ritmester; Auditeur i Armeen A. F. Dahl, udnævnt til Auditeur ved det første Livregiment til Fods. Den 13, Commandeersergeant ved Livcorpset L. U. Kramer udnævnt til Secondlieutenant.

(Fortsættes.)

K e t t e l s e .

J Coll. Tid. Nr. 43 Side 660 L. 15 istedetfor: „Domstolene“ læs: „Lovene“ og Side 670 L. 3 istedetfor: „mindre“ læs: „mere“.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 45. Den 9de November 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Erykt hos J. D. Dvigt, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

(Fortsættelse af den i Nr. 44 begyndte Meddelelse om
Kjøbenhavns Fattigvæsens Arbejdsanstalt og Drettelsen
af et Tvangsarbejdshuus.)

Med Hensyn til Organisationen af Indretningen paa
Ladegaarden, blev det, overensstemmende med Politie-
chefens derom yttrede Mening, anseet rigtigst, at den
inddrages under den almindelige Fattigbestyrelse, hvorved
opnaaes Fordelene af en samvirkende Benyttelse af alle
de Midler, der staae de flere fælles Indretninger under
Fattigvæsenet til Naadighed. Smidlertid maatte da et
fabrikkyndigt Medlem tilforordnes Fattigvæsenets Direction.

Det ansaaes og som en umiddelbar Følge af at
hiin Indretning fra først af har været en Fattigindretning,
og, uagtet den særskilte Bestyrelse, er vedbleven at gaae

for Fattigkassens Regning, at, ligesom dens activa tilhøre Fattigvæsenet, saaledes dens passiva — som egentlig ikke betyde andet end hvad de Fattiges Underholdning og Beskjæftigelse paa Ladegaarden har kostet Fattigvæsenet i de Aar, hvori den har bestaaet, — ligesvem maae udgjøre en Deel af Fattigvæsenets almindelige Underbalance, hvis Dækning vil blive nærmere at omhandle i Forbindelse med Spørgsmaalet om Dækningen af Fattigvæsenets Deficit i Almindelighed.

Efter Politichefens Formening skulde Man stræbe efter at gjøre Ladegaardsfabriken til Centralpunktet for Fattigvæsenets Industrie, hvormed altsaa Industrien i dets øvrige Stiftelser, efterhaanden, som Omstændighederne tillade det og Tingenes Gang vise det at være tilraadeligt, skulde sættes i Forbindelse. Da Pladsen ikke der, som i Fattigvæsenets øvrige Stiftelser, er optaget af Lemmer, og Localiteterne frembyde mange Fordele, vare og Ladegaardsbygningerne vel skikkede til at afgive Localet for den almindelige Arbeidsindretning, hvortil Fattigvæsenet kan henvise de arbejdsføre Individuer, som det findes passende at affordre Arbejde som Betingelse for Forsørgelse.

De Individuer, der hidtil ere optagne som Huusvilde i Frelsers Arbejdshuus, kunne altsaa — forsaavidt ikke Fattigvæsenets Bestyrelse maatte finde det passende at bruge dem til Arbejde udenfor dets Indretninger, f. Ex. til Steenflagningsarbejde, — afgives directe til

Ladegaardsindretningen. Paa den anden Side kunde Man, da Ladegaardens Beliggenhed ofte vil være til Hinder for at anvise Almisselemmer fra Byen Arbeide sammesteds, indtil videre benytte de i den nuværende Huusvilde-Afdeling af Frelser's Arbeidshuus værende Localer til Arbeidsstuer for Fattiglemmer i Byen, men dog i Forbindelse med Ladegaardens Industrie.

Angaaende Beskæftigelsesmaaden er allerede tidligere omtalt Bigtigheden af at Arbeidet bliver saa forskjelligt og mangesidet som muligt, for at Individernes Arbeidsdygtighed ikke, til Tab for Fattigvæsenet, skal forspildes ved uvant Arbeide. Fattigvæsenets eget Forbrug maatte først og fremmest gøres til Gjenstand for Arbeidsvirksomheden, der imidlertid ingenslunde dertil vil kunne indskrænkes, hvorfor Man og maa søge Beskæftigelse deels fra andre offentlige Indretninger, deels ved Arbeide for Private. Forsaavidt alle sige Beskæftigelsesmidler maatte findes utilstrækkelige, maatte Ladegaardsindretningen og kunne arbeide til Ufsætning og i dette Diemed have et Udsalgsted i Kjøbenhavn. I alle fornævnte Henseender saavel som og med Hensyn til hvad der vedkommer den indre Organisation, f. Ex. Alimentationens Beskaffenhed og den hensigtsmæssigste Maade at yde den paa efter Individernes Forskjellighed, fandt Man imidlertid ikke at kunne binde Fattigbestyrelsen til bestemte specielle Regler, da Lider og Omstændigheder saa let kunne gjøre Forandringer ønskelige.

Til at give den hele Plan, hvorefter Fabrikindretningen i Fremtiden skulde virke, deels selv, deels i Forbindelse med Fattigvæsenets hele øvrige Industrievæsen, den fornødne Consistents, ansaae Politichefen det uomgængelig nødvendigt, at der ved Siden deraf kommer til at staae et Tvangsarbeidshuus, og Cancelliet kunde ikke andet end være aldeles enig i, at den disciplinariske Myndighed, som Fattigvæsenet efter Anordningerne skal udøve, for at kue de dets Forsorg undergivne Individers Dovenskab og Uorden, ikke uden en saadan Anstalt kan have tilbørlig Kraft. Det nytter kun lidet, at Fattigvæsenet har tilstrækkeligt Arbeide at anvise, naar det mangler virkende Midler til at faae det anviste Arbeide tilbørligen udført; men til at fremtvinge Orden og Arbeidsomhed blandt saadanne Individider, som underkastes hiin Disciplin, ere de hidtil brugelige Correctionsmidler utilstrækkelige. Straf af Fængsel paa Vand og Brød eller Forbedringshuusarbeide kan nemlig i de færreste Tilfælde komme til Anvendelse, og Benyttelsen af de mildere Midler, nemlig Frettesættelser og Fængselsstraffe, kunne med liben Nytte anvendes paa Individider, som de Huusvilde i Frelsers Arbeidshuus, der som oftest lidet ændse Frettesættelser og finde Tilstanden i Fængslet, hvor de kunne tilbringe Tiden i Lediggang, endog bedre og bekvemmere end under deres Livs sædvanlige Forhold. Ikke mindre nødvendig er en Tvangsarbeidsanstalt for at hæmme Betlerie, hvortil de Straffe af Vand og Brød, eller Arbeide

i de sædvanlige Straffeanstalter, som for Tiden kunne anvendes, ikke ere saa hensigtsmæssige; hvorfor og Cancelliet maatte tiltræde Politichefens Forslag, at hiin Anstalt skulde benyttes baade som Correctionsmiddel for modtvillige Fattiglemmer, og som Straffested for Betlere. Det har vel været indvendt, at det ikke skulde være Communens Fattigvæsen, men Statens Sag at føie Foranstaltninger til Betleres Afstraffelse, og at tilveiebringe de hertil fornødne Bekostninger. Men ligesom Planen 1 Juli 1799 udtrykkelig har paalagt det Kjøbenhavnske Fattigvæsen denne Byrde, der ogsaa, i det mindste for en Deel, har paaligget samme efter ældre Anordninger, saaledes er det og, efter den nærværende Tingenes Orden, Communen, der gjennem Næringskatten maa svare de Udgifter, som Vand- og Brøds Straffen, naar den anvendes paa Betlere, fører med sig, og Kjøbenhavn maa ikke mindre end de Provindsjer, hvori det, for en stor Deel allerede er Tilfældet *), kunne tilpligtes at bidrage til Straffeanstalterne, altsaa og ene at bekoste og vedligeholde en Straffeanstalt, der udelukkende er til dens eget Brug. Det kunde endog ansees hensigtsmæssigt, om Tvangsarbejdsanstalten strax kunde gives en saadan Udvidelse, at deri ogsaa kunde optages de, der i Kjøbenhavn

---

*) I Sylland udrede næmlig Stæderne og Hartkornet det Fornødne til Viborg Tugthuus, og i Fyens Stift til Odense Tugthuus saavelsom til den der oprettede særskilte Tvangsarbejdsanstalt.

dømmes for Løsgjængerie, i alt Fald forsaavidt denne Overtrædelse ikke efter Anordningerne medfører Forbedringshuusstraf, men derimod kan ansees med Fængsel paa Band og Brød eller simpelt Fængsel. Da imidlertid Tvangsarbeids-Anstalten paa Ladegaarden nærmest skulde være bestemt til at afhjælpe et væsentligt Savn for Hovedstadens Forsørgelsesvæsen, indskrænkede Man sig for Tiden til at anbefale sammes Benyttelse paa den oven angivne Maade og det endda med den betydelige Indskrænkning, imod hvad der fandt Sted med det ældre i 1807 opbrændte Tvangshuus, at alle, der enten som Betlere eller for gjentaget uordentlig Opførsel som Almisselemmer have paadraget sig længere Straffetid end 6 Maaneder, ei skulde hensættes i Tvangsarbeids-Anstalten, men i Forbedringshuset. Dog formeente Man, at det ingenlunde bør tabes af Sigte, om Anstalten muligen kunde indrettes saaledes, at den egnede sig til en mere udstrakt Anvendelse; og at det navnlig kunde overdrages Fattigvæsenets Direction at tage Hensyn til, om ikke Anstalten kunde gives en saadan Udstrækning, at, som ovenfor berørt, ogsaa de skulde indsættes deri, som for Løsgjængerie skulde efter de gjældende Anordninger dømmes til Fængsel paa Band og Brød, hvorved og de Banfæligheder vilde forebygges, som ellers ville frembyde sig naar Nogen under samme Sag findes skyldig baade i Løsgjængerie og Betlerie, samt at der isærdeleshed i Tvangsarbeids-Anstalten blev ind-

rettet et eget Locale, hvori unge Forbrydere under 18 Aar, som dømmes til simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost, kunde indsættes, da bemeldte Straf i de færreste Tilfælde kan have en ret affkrækkende Virkning og i sine Følger endog ofte kan være skadelig.

For at Evangsindretningen kan etableres paa den mindst bekostelige Maade, foreslog Politiechefen den sat i Forbindelse med Fabrikindretningen paa Ladegaarden, saaledes at en Deel af Bygningerne og Gaardsrummet sammesteds affondres og indrettes til Evangsanstalt, hvorimod Arbeidsdriften og Deconomien formeentlig ei vilde kræve særlige Foranstaltninger. Dgsaa de fornødne eensomme Fængsler maatte indrettes sammesteds, skjøndt disse ville udkræve en egen Bygnings Opførelse. Imidlertid maatte det ansees rigtigst at overlade Fattigbestyrelsen, efter alle de Hensyn, som derved bør tages, at ordne alt foransøgte paa den hensigtsmæssigste Maade. Dgsaa Antagelsen af de fornødne Betjente ved Ladegaardsindretningen samt deres Lønning formeente Man at maatte overlade til Directionens Overveielse, naar det kun iagttages at Betjentene antages paa Opsigelse og at der til Cancelliet indgives Beretning om de antagne Betjente og disses Lønninger, for hvilke i al Fald Collegiet kunde approbere et Regulativ.

Bekostningerne ved den hele Indretnings Organisation lade sig ikke nøiagtigt forud beregne; imidlertid har dog Politiechefen yttret, at efter en Sagkyndigs Calcule

maa det antages, at Beføstningerne ved Bygningsforandringen, den første Anskaffelse af det fornødne Inventarium ved Indretningens Udvidelse til et Antal af 600 Individer, Linned og Gangklæder samt Redskaber, ville udgjøre noget over 10000 Rbd. Hvormegit de aarlige Udgifter ville oplobe til, lader sig naturligviis ei angive, men naar hensees til den Besparelse, der vil finde Sted ved Huusvilde=Afdelingen i Frelsers Arbeidshuus, den Indtægt, der vil have ved Productionen, og den Medfættelse i Sygeomkostninget, som sandsynligviis vil kunne blive en Følge af den større Orden og Disciplin, der indføres blandt de Fattige og navnlig blandt dem, der forhen optoges i Huusvilde=Afdelingen i Frelsers Arbeidshuus, saa formenes, at hine Udgifter ikke ville blive meget betydelige, og i ethvert Fald maae ansees opveiede ved Indretningens Nytte.

Angaaende Reglerne for Tvangs=Arbeids=Anstaltens Afbenyttelse — hvorom Politichefen ligeledes havde fremsat Forslag — fandtes det, at disse i det Væsentlige kunde være overensstemmende med de allerede gjeldende Anordninger, navnlig Forordningen af 21 December 1825 for Odense Tvangsarbeids=Anstalt; dog at, som allerede foran omtalt, Straf af Tvangsarbeide ei anvendes i længere Tid end indtil 6 Maaneder, hvorimod, naar Straffetiden kan bestemmes saa langvarig, at den naaer eller overstiger minimum af den Tid, hvori Forbedringshuusarbeide efter de almindelige Regler kan bringes til

Anvendelse, dette sidste Straffemiddel fremdeles benyttes for Betlerie eller Almisselemmers utilbørlige Forhold.

Der maatte bestemmes en Grændse, indenfor hvilken Fattigvæsenets Politiecommissiön skal være bemyndiget til at paalægge Evangsarbeide for sidstnævnte Art af Overtrædelse, og man formeente i saa Henseende med en ringe Modification at kunne følge Analogien af Placaten 21 December 1825 saaledes, at der for de første Gange ikke bestemmes noget minimum af Straffetid, men at Commissiönen for saadant Forhold kan dictere den Paagjeldende Evangsarbeide først indtil 4 Uger og derefter indtil 2 Maaneder. Ogsaa naar den saaledes Straffede tredie Gang maatte gjøre sig skyldig i et lignende Forhold og der, efter forebemeldte Anordnings Analogie, derfor skulde kunne paalægges ham Evangsarbeide indtil den Tid, som bliver maximum af Straffen for anden Gang begaaet Betlerie, nemlig 6 Maaneders Arbeide, fandtes det rigtigst at tillægge Fattigvæsenets Politiecommissiön Myndighed til at dictere saadan Straf, ligesom det saameget mere maatte ansees ubetænkeligt, som Commissiönen bestaaer, foruden af Fattigdirectionens Medlemmer, af hvilke Politiechefen er det første og styrende, af den fungerende Politiedirecteur. Siin Fremgangsmaade anbefaler sig ogsaa derved, at det i de omhandlede Tilfælde kan være forbundet med Vanskelighed at sætte de factiske Omstændigheder, hvori de Paagjældendes flette Dpførsel har viist sig, i et saa klart Lys for Domstolene, som

Politicommissionen selv kan forskaffe sig, da den nøie kjender Individerne og de Forhold, hvori de leve. Det kan og bemærkes, at efter Planen 1 Juli 1799 § 156 aldrig nogen Sag, der var paakjendt af Fattigvæsenets Politieret, som kunde dømmes i flere Aars Tvangsarbeide, appelleredes til Høiesteret, men afgjordes endelig ved Hof- og Stadsrettens Resolution.

Derimod maatte den, som ved Politicommissionens Resolution var anseet i Overensstemmelse med Foranførte, i Tilfælde af yderligere Gjentakelse foranstaltet tiltalt ved Politieretten, hvorved der skulde kunne paalægges ham Straf som for 3die Gang begaaet Betlerie og, i Tilfælde af nye Overtrædelser af fornævnte Slags, som for 4de Gang begaaet Betlerie o. s. fl., hvorhos i alle deslige Tilfælde, hvor et Individ for sit utilbørlige Forhold, i Henseende til Straffen, var ved Politieretten behandlet som skyldig i Betlerie, de ergangne Domme maatte, naar han senere fandtes skyldig i sidstnævnte Forseelse, have samme Virkning, som om han for denne var bleven idømt den ham paalagte Straf; ligeledes efter Analogien af Placaten 21 Decbr. 1825 § 6.

I Henseende til Straffene for Betlerie fandtes det hensigtsmæssigt, at tage Bestemmelserne i Forordningen 21 August 1829 saaledes til Følge, at de i sammes § 4 anordnede Straffe af Fængsel paa Vand og Brød saaledes forandrede til Tvangsarbeide, saa at stedse 1 Maanedes Arbeide træder i Stedet for 5 Dages Fængsel

paa Vand og Brød, samt at forsaavidt bemeldte Anordning foreskriver Forbedringshuusarbeide, dette endnu kan anvendes i Overensstemmelse med Forordningens Indhold, hvoraf Resultatet vil blive, at første Gang begaaet Betlerie bliver at belægge med Tvangsarbeidsstraf indtil 3 Maaneder (uden noget minimum), samme Forseelse anden Gang begaaet med Tvangsarbeide fra 2 til 6 Maaneder, og tredje Gang med enten Tvangsarbeide i det mindste i 6 Maaneder, eller, forsaavidt en længere Straf fandtes forskyldt, Forbedringshuusarbeide indtil 1 Aar, fjerde Gang begaaet Betlerie med Forbedringshuusarbeide fra 1 til 2 Aar og saa fremdeles. Hvor Hensættelse til Tvangsarbeidsanstalten anvendes som Straf for Betlerie, maa den under kvalificerende Omstændigheder, i Overensstemmelse med Planen 1 Juli 1799 Nr. 4 og Placaten 21 Decbr. 1825 § 2, kunne skjærpes ved at Dommen fastsætter, at den Skyldige i en vis Tid, indtil $\frac{1}{4}$ Deel af den hele Straffetid, skal udstaae sin Straf i eensomt Fængsel, hvilket imidlertid aldrig bør anvendes uafbrudt over 14 Dage (cfr. Placaten 21 Decbr. 1825), efter hvilken Tid der maa være et passende Mellemrum, som den Paa-gjeldende tilbringer i Arbejdsstuen, men hvis Længde iøvrigt kunde overlades til Bestyrelsens nærmere Bestemmelse.

Ligeledes maa der imod dem, som vise et ustyrligt og modvilligt Forhold i Tvangsarbeids-Anstalten, ogsaa, som Correctionsmiddel, kunne anvendes eensomt Fængsel

i nogle Dage. Det ffjønnedes heller ikke rettere, end at det passende kunde overlades Fattigbestyrelsen at bedømme, om den, der har været anseet med Tvangsarbeide, først bør efterhaanden befries fra de Indstrænkninger i Friheden, som han har paadraget sig. Endelig kunde og Fattigbestyrelsen bemyndiges til, i Tilfælde, hvor Tvangsarbeide er Noget paalagt ved Politicommissionens Decret, og Omstændighederne give grundet Anledning til at antage, at den Paagjeldende i Arbeids- eller Fængselstiden har forbedret sig, saa at en Affortning i den tilbagestaaende Tid ikke vilde være til Skade for Nevselfens Viemed, da at bevilge en saadan passende Affortning. Naar Straffetiden er bestemt ved Politierettens Dom, vil derimod saadan Forkortelse ikke kunne finde Sted, men i saa Fald kan det alene overlades Fattigbestyrelsen — i Lighed med hvad Placaten 21 Decbr. 1825 indrømmer Overtillynsmanden ved Odense Tvangsarbeidshuus — at afforte den Deel af Tiden, som skulde tilbringes i eensomt Fængsel, naar den Indsluttede viste kjendelige Tegn til Fortrydelse og Forbedring.

Allerede under 29 Mai afgang Hans Majestæt allerhøieste Resolution paa Cancelliets Forestilling om denne hele Sag; men da Allerhøistfamme befalede, at Arbeidsindretningen paa Ladegaarden skulde vedblive under den tidligere Bestyrelse indtil 1 November sidstleden og først da overtages af Fattigvæsenets Direction, hvori et nyt Medlem da skulde indtræde, og til hvilken Tid

Evangsarbejds-Anstalten skulde være bragt i fuldkommen Stand, saa er Sagen ei tidligere meddeelt i dette Blad, ligesom Placaten angaaende Hensættelse i Evangsarbejds-Anstalten først er emaneret den 9 October sidstleden.

(Den, som bemærket, under 29 Mai d. A. afgivne allerhøieste Resolution, saavel som Placaten af 9 Octb. følge i næste Nummer.)

Blandede Efterretninger.

Den 2 November er J. S. Donner erkjendt som Kongelig Siciliansk Viceconsul for Altona, for det Danske Territorium ved Elben og for den vestlige Deel af Hertugdømmet Holsten.

Den 5 November er P. Nissen erkjendt som Kongelig Siciliansk Viceconsul for Jyllands Vestkyst indtil Skagen.

Den 5 November har forhenværende Lieutenant i Brasiliansk Tjeneste, H. L. Belmann, faaet Bevilling til at være Translateur og Tolk i Kjøbenhavn i det Portugisiske Sprog.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Tjærebye Sognekald i Sjælland, 301 Rbd. 3 Mk.

Under Generalpostdirectionen: Postmesterembedet i Kiel. For Oppebørselerne stilles Sikkerhed af 10000 Rbd. i 4 Procent rentebærende Kongelige Obligationer. — Postmesterembedet i Helsingør. For Oppebørselerne stilles Sikkerhed af 6000 Rbd. i 4 Procent rentebærende Kongelige Obligationer.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 1 November er Sognepræst for Ljærebye Menighed i Sjælland, A. Falck, befikket til Sognepræst for Høietaastrup Menighed sammest. d. 3.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 22 October ere Landsskriver i Grempe Marsk, Dverauditeur C. R. A. Hofmeister, og Landsskriver i Wilsler Marsk, samt Foged i Sachsenbande, J. P. H. Tetens, udnævnte til virkelige Justitsraader; den 25, Kirkeprovst i Provstiet Sydditmarsken og første Præst til Eddelak, H. Schmidt, til Consistorialraad; den 29, Skolelærer H. J. Hansen i Struckdorf til Klokker og Skolelærer i Gnisfau i Ahrensbock Amt, og Cand. jur. C. F. Schreiter i Schleusingen meddeelt Bestalling som Underrettsadvocat i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten.

Under Departementet for de udenlandske Sager: Den 22 October d. A. er Kammerjunker E. R. G. Bourke, efter Ansøgning, i Raade og med Pension entlediget fra sin Post som Secretair ved det Kongelige Gesandtskab i London, og hidtilværende Kongelig Legationssecretair i Stokholm, Kammerjunker E. H. Wille, allernaadigst udnævnt til hans Eftermand; den 26, er Attaché ved det Kongelige Gesandtskab i Paris, J. M. de Brevenkop = Castenschjold, allernaadigst befikket til Kongelig Legationssecretair i Stokholm.

Under Generalpostdirectionen: Den 26 Marts er constitueret Postmester i Hadersleben, P. G. Petersen, udnævnt til virkelig Postmester sammesteds; den 28 Mai, Justitsraad og Postmester Triller i Pløen udnævnt til Postmester i Slesvig, og Volontair i Generalpostdirectionen, constitueret Postmester i Slesvig, P. G. W. Löwe, til Postmester i Pløen, begge fra 1 Oct. d. A.; den 7 Juni, Agent og Kjøbmand Bruun udnævnt til Postmester og Transportforvalter i Nørøesund; den 13 August, Copiist J. v. Alspærn, udnævnt til Postmester i Uetersen fra 1 October d. A.

Under Landmilitair, Staten: Den 15 Sept., Vice-Brandmajor ved Helsingøers Brandcorps P. C. Braunbehrns meddeelt, efter Ansøgning og formedelt Svagelighed, Afsked i Raade fra Corpset, med Tilladelse fremdeles at bære Corpsets Uniform; Capitain ved bemeldte Brandcorps H. Andresen udnævnt til Vice-Brandmajor; Premierlieutenant J. F. Erlandsen til Capitain, og Secondlieutenant H. Grubb til Premierlieutenant; Regimentsquarteermester og Auditeur ved det Tydske Regiment lette Dragoner F. U. Timm, Auditeur og advocatus regius paa St. Croix P. Borch, samt Garnisonsauditeur i Kjøbenhavn C. N. Petersen, meddeelte Overauditeurs Charakter. Den 18, Lieutenant à la suite ved Bornholms Milices Allinge og Sandvig Borger-Compagnie H. J. Raas udnævnt til virkelig Lieutenant, og karakteriseret Sergeant J. Mogensen til Lieutenant à la suite. Den 24, er ved det Fyenske Regiment lette Dragoner, karakteriseret Premierlieutenant A. P. v. Umle forfremmet til virkelig Premierlieutenant; karakteriseret Premierlieutenant G. W. v. Døcher oprykket i ældst Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant à la suite A. L. G. P. v. Schult indtraadt i Nummer paa yngst Secondlieutenants-Gage. Den 25, karakteriseret Major P. L. Hoyer ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie meddeelt, formedelt Svagelighed, Afsked i Raade fra den borgerlige militaire Tjeneste. Den 26, Premierlieutenant og Regimentsadjutant ved det andet Tydske Infanterie-Regiment, G. E. P. v. Mylius, afskediget efter Ansøgning i Raade af Krigstjenesten med Pension. Den 1 October, ved det andet Tydske Infanterie-Regiment ere Secondlieutenanterne C. v. Gandil og W. E. L. v. Raasch udnævnte til Premierlieutanter, den Førstnævnte udtræder derhos af Nummer og ansættes à la suite ved Regimentet med Extragage; Secondlieutenanterne J. v. Nørager og C. F. v. Baudiz tillagt den høiere Secondlieutenants Gage, og Secondlieutenant C. H. W. v. Meyern placeret ved Jæger-Compagniet; Secondlieutenant à la suite ved det Holstenske Infanterie-Regiment G. W. v. Behmann, der er Repetent ved

Landcadetcorpset, forsat i lige Egenkab til Prinds Christian Frederiks Regiment; ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie er karakteriseret Capitain C. W. Hochbrandt udnævnt til Chef for tredje Compagnie; Premierlieutenant F. L. Lemvig meddeelt Capitains Charakter; karakteriseret Premierlieutenant C. P. F. Dienhoff oprykket til virkelig Premierlieutenant; Secondlieutenant F. C. Milling tillagt Premierlieutenants Charakter, og Bombardererne H. Allesøe, R. Gultstrup, M. M. Levn, C. Maag og P. A. E. Møller udnævnte til Secondlieutenanter; Overbrandmester ved Kjøbenhavns Brandcorps C. F. Møller udnævnt til Secondlieutenant. Den 5, Cadet ved Landcadet-Corpsset C. F. v. Ernst, meddeelt efter Ansøgning, Afsked fra Corpsset. Den 13, Ritmester à la suite af Armeen C. J. F. Greve af Ahlefeldt-Laurvig, meddeelt Majors Charakter med den ham forbeholdte Anciennetet; den i 1826 fra Livjæger-Corpsset dimitterede Overjæger U. M. Brandt, givet en Afsked af Krigstjenesten som Lieutenant; Secondlieutenant à la suite ved de Bestindiske Tropper v. Søbøtke, affkediget efter Ansøgning i Naade af Krigstjenesten; dimitteret Underofficer fra Livgarden til Fods C. F. G. Grome, bevilget en Lieutenants Afsked; Stabscapitain ved det Tydske Jæger-Corps C. A. v. Schepelern udnævnt til Compagniechef, og Premierlieutenant à la suite C. v. Bonnez til Stabscapitain i Nummer og Gage. Den 15, Candidatus juris G. A. Lindenhan udnævnt til Auditeur ved Dronningens Livregiment, imod forinden han tiltræder Embedet, at aflægge fyldestgjørende Prove paa hans Kundskaber i den militaire Ret; Premierlieutenant i Livcorpsset C. Aagaard, affkediget efter Ansøgning i Naade fra Corpsset; Cadet U. T. v. Techt ansat i den vacante frie Underviisningsplads ved Landcadet-Corpsset; Major C. E. v. Götting, Commandeur for Garnisonen og Chef for Artillerie-Compagniet i Tranquebar, meddeelt Oberstlieutenants Charakter.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigt Privilegium.

Nr. 46. Den 16de November 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Arvist, Østergade Nr. 58.

Lovgivning.

(Slutning af Meddelelsen i Coll. Tid. Nr. 44 og 45 om Kjøbenhavns Fattigvæsens Arbeidsanstalt og Oprettelsen af et Evangsarbeidshuus.)

Den under 29 Mai d. A. afgivne allerhøieste Resolution befaler:

1) at Fabrikindretningen paa Ladegaarden skal fra 1ste November indeværende Aar, og efterat et fabrikkyndigt Medlem til samme Tid allernaadigt er tilforordnet den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen, inddrages under dennes Bestyrelse, og at, som Folge heraf, den nuværende Commission for de Fattiges Beskæftigelse med Fabrikarbeide, under hvis Bestyrelse bemeldte Fabrikindretning vedbliver at staae indtil fornævnte Tidspunkt, da skal ophæves; ligesom alle Indretningens

activa og passiva samt alle til samme hørende Varebeholdninger, Inventaristykker etc. til samme Tid til Directionen skulle afgives;

2) at Ladegaardsindretningen skal vedligeholdes som et Arbejdssted, hvor Fattigvæsenet kan give arbejdsføre Trængende stadig og hensigtsmæssig Beskæftigelse, og at der til den Ende skulle indrettes saamange forskjellige Beskæftigelsesmaader, som Omstændighederne tillade, og som kunne sætte Fattigvæsenet i Stand til at benytte de i Indretningen optagne Individuers Arbejde paa fordeeligste Maade efter den Arbejdsdygtighed, de medbringe, hvorhos Fattigvæsenet fornemmelig bør stræbe, saavidt muligt, selv der at lade forarbejde alle dets Forbrugsartikler, og tillige søge at træffe Overenskomst med andre offentlige Indretninger om Leverance af de til disses Bedrift nødvendige Gjenstande, samt endelig, forsaavidt tilstrækkelig Beskæftigelse ikke paa disse Maader kan forskaffes de Individer, der ere anbragte i Indretningen, lade arbejdet til Uffætning, hvorved det dog, saameget som muligt, bør undgaaes at gaae ind paa de næringsdrivende Borgeres Erhverv;

3) at den administrerende Direction for Fattigvæsenet maa, om den finder det hensigtsmæssigt, etablere et Udsalgsted i Byen for de ved Ladegaardsindretningen tilvirkede Produkter, samt derved saavel som ved Indretningen i det Hele ansætte de fornødne Betjente, der bør antages paa Opsigelse, og for de dem tillagte Lønninger

og Emolumenter forfatte et Regulativ, der approberes af Cancelliet;

4) at Directionen har at tage under nærmere Overveielse, hvorledes, efterat Læbegaardsindretningen er givet en forandret Organisation i Henhold til Foransførte, den der etablerede Arbeidsvirksomhed kunde sættes i den hensigtsmæssigste Forbindelse med Virksomheden i Fattigvæsenets øvrige Arbeidsanstalter, samt ligeledes at overveie, i hvilke Localer de Individer, som Fattigvæsenet beskæftiger udenfor dets Arbeidsanstalter, helst maatte anbringes, og derhos in specie til Cancelliet indgive nærmere Forslag om, hvilke Forandringer der kunde foretages med den til Optagelse af Huusvilde hidtil benyttede Afdeling af Frelsers Arbeidshuus;

5) at Directionen bør sørge for at anlægge en Tvangsarbeids-Anstalt, der til næstkommende 1ste Novbr. bør være bragt fuldkomment i Stand til at tages i Brug, og hvortil kan benyttes et Stykke af de nuværende Læbegaardsbygninger, der affondres fra de øvrige og gives de fornødne Indretninger; hvilken Tvangsanstalt for det første skal anvendes som Straffested for dem, der gjøre sig skyldige i de i Planen for Kjøbenhavns Fattigvæsen af 1 Juli 1799 § 157, cfr. Placaten 19 Februar 1832 omhandlede Forseelser, saavel som for dem, der her i Staden dømmes for Betlerie, dog kun forsaavidt Straffetiden ei overgaaer 6 Maaneder; men ved hvis Indretning der tillige maa tages Hensyn til, om Anstalten ikke kunde

gives en saadan Udvibelse, at den tillige kunde optage dem, der for hine Forseelser have forskyldt længere Tids Straf, og endvidere bestemmes til Straffested for Løsgjængere, i det mindste forsaavidt disse efter Anordningerne affone deres Brøde med Fængsel paa Vand og Brød; og at der i Særdeleshed blev et særskilt Locale, hvor unge Forbrydere under 18 Aar kunde hensættes til Arbeide i de Tilfælde, hvor de hidtil for begaaede Lovovertrædelser have maattet hensættes i simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost;

6) at Directionen bør, ved den omhandlede nye Organisation af Ladegaardsindretningen med tilhørende Evangsarbeids-Anstalt iagttage alle oeconomiske Hensyn, som Commünens Laro kræver; samt

7) at saavel Fattigvæsenets Direction som for- nævnte Commiission for de Kjøbenhavnske Fattiges Beskæftigelse med Fabrikarbeide har at forberede Alt saaledes, at den allernaadigst bifaldte Anvendelse af Ladegaarden fra 1ste November næstkommende fuldstændigen kan iværksættes.

Placaten 9 October angaaende Hensættelse i Evangsarbeids-Anstalten er saaledes lydende:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. Gjøre bitterligt: at, da det er fundet fornødent paany at indrette en egen Evangsarbeids-Anstalt for Fattigvæsenet i Vor Kongelige Resi-

dentskab Kjøbenhavn, saa er en saadan Anstalt, dog for det første med en mere indskrænket Bestemmelse end den, som i sin Tid var bleven oprettet, i Medhold af den under 31 Mai 1799 allernaadigst approberede og under 1ste Juli s. A. kundgjorte Plan for bemeldte Fattigvæsen, bleven bragt i Stand paa de Fattigvæsenet tilhørende saakaldte Ladegaardsbygninger udenfor Stadens Nørreport; hvilken Indretning fra 1ste November d. A. skal benyttes i Overensstemmelse med de Regler, som Vi herved allernaadigst foreskrive:

§ 1.

De i Vor Forordning af 21 Aug. 1829 foreskrevne Regler angaaende Straffen for Betlerie skulle herefter for Kjøbenhavn anvendes med den Forandring, at Hensættelse i Fattigvæsenets Tvangsarbeids-Anstalt træder i Stedet for Fængsel paa Vand og Brød eller simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost, hvor disse Straffe efter Forordningen kunne komme til Anvendelse, saaledes at altid 1 Maanedes Tvangsarbejde træder i Stedet for 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød eller den tilsvarende Straf af simpelt Fængsel. Derimod skulle bemeldte Anordnings Forskrifter isøvrigt uden Forandring blive i Kraft. Tvangsarbeids-Straffen kan, under særdeles mod den Skyldige talende Omstændigheder, skjærpes ved den Tillægsbestemmelse, at en Deel af Straffetiden bliver at tilbringe i eensomt Fængsel, hvilket dog ikke bør være over en Fjerdedeel af den hele Straffetid, og paa eengang

ikke over 14 Dage, saa at den Skyldige afvejlende og med passende Mellemfrister, efter Fattigvæsen-Directionens nærmere Bestemmelse, tilbringer Straffetiden, snart i det eensomme Fængsel, snart i en Arbeidsstue. Endvidere er Directionen bemyndiget til, naar den Skyldige viser kjendelige Tegns til Fortrydelse og Forbedring, at forkorte den Deel af Tiden, som i eensomt Fængsel skulde tilbringes, ligesom ogsaa den Paagjeldendes svagelige Legemsforfatning herved bør komme i Betragtning.

§ 2.

Naar nogen under Kiøbenhavns Fattigvæsen hørende Person gjør sig Skyldig i nogen af de i den under 31 Mai 1799 allernaadigst approberede, og under 1ste Juli s. A. kundgjorte Plan for bemeldte Fattigvæsen § 157, cfr. Placaten 19 December 1832, omhandlede Forseelser, og Directionen finder det utilstrækkeligt at anvende de i forstnævnte Anordning hjemlede mildere Correctionsmidler, hvortil ogsaa kan henføres Forbud imod at forlade den Arbeidsanstalt, hvori den Paagjeldende er hensat, saa ofte og paa saa lang Tid, som Directionen finder det passende, saa kan den, i Forbindelse med den fungerende Politiedirecteur, for saadant utilbørligt Forhold paalægge den Skyldige Arbejde i Evangsarbeids-Anstalten, første Gang indtil 4 Uger og anden Gang indtil 2 Maanedes; og skulde han, efterat være anseet i Overensstemmelse hermed, atter lade sig finde i et lignende Forhold, kan han, ligeledes ved Resolution af fornævnte

Direction i Forbindelse med den fungerende Politiedirecteur, ansees med Tvangsarbeids-Straf fra 2 til 6 Maaneder. Hvis Nogen, der saaledes er anseet, vedbliver et utilbørligt Forhold, bør han ved Kjøbenhavns Politieret dømmes som for 3die Gang begaaet Betlerie, og saaledes fortares der, i Tilfælde af ny Gjentakelse, stedse med forøget Straf som for gjentaget Betlerie; ligesom og den Dom, der i Overensstemmelse med disse Regler er Nogen overgaaet, vil, hvis han siden findes i Betlerie, have samme Virkning til Straffens Skjærpelse, som om han for denne Forseelse var dømt til en lige Straf.

§ 3.

Tvangsarbeids-Straffen kan ogsaa i de i § 2 omhandlede Tilfælde efter Omstændighederne skjærpes saaledes, at en Deel af Straffetiden bliver at tilbringe i eensomt Fængsel, hvorved det ovenfor i § 1 Foreførte bliver at iagttage. Saa er Directionen og bemyndiget til for uordentligt eller ustyrligt Forhold, som af Nogen udvises i Tvangsarbeids-Anstalten, at anvende eensomt Fængsel i en passende Tid. Fremdeles skal det i alle Tilfælde, hvor Nogen, der hører under Fattigvæsenets Forsorg, har været hensat i Tvangsarbeids-Anstalten, komme an paa Directionens Bestemmelse, om den Paagjeldende efter udstaaet Straffetid ganske kan sættes tilbage i sin oprindelige Stilling, eller om han endnu i nogen Tid maatte være at holde i mildere Tvang, saasom ved For-

bud imod Udgang om Søn- og Helligdagene. Paa den anden Side er Directionen bemyndiget til i de Tilfælde, hvor Tvangsarbeidet er paalagt ved dens egen i Forbindelse med Politiedirecteuren tagne Resolution, og naar Omstændighederne give grundet Anledning til at antage, at den Paagjeldende i Straffetiden har forbedret sig, da at afforte Tiden indtil det Halve.

Hvorefter alle Bedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet etc.

Fra det Kongelige General-Toldkammer- og Commerce-Collegium er den 26 October sidstleden udgaaet følgende Bekjendtgjørelse for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten:

Ifølge Hans Majestæt Kongens allerhøieste Resolution bliver herved til Enhvers Efterretning bekjendgjort: at alle de Fartøier, som passere ind eller ud af Floden Stors Munding, have, for at undgaae nødvendige Tvangsmidler og den i Toldforordningens 188 § fastsatte Straf, at standse i Nærheden af det der stationerede Toldvagtstrib for at fornødent Toldbetsyn, og, efter Omstændighederne, Told-Forsøgling eller Ledfagelse til de indenfor beliggende Toldsteder kan finde Sted, og at Fartøierne, naar de ved Nattetider eller formedelst andre Omstændigheder maae opholde sig der, skulle ankre i Nærheden af Vagtstribet, for at det nødvendige Toldbetsyn paa anordnet Maade kan derfra føres.

Blandede Efterretninger.

Den 12 October sidstleden er fra det Danske Cancellie afgaaet følgende Circulairekrivelse til samtlige Skoledirectioner i Danmark:

Da det ansees særdeles ønskeligt, at Kirkesangen, der kunde bidrage saameget til andagtsfuld Opførelse, maatte være harmonisk; hvilket tildeels synes at burde kunne opnaaes, naar Skolebørnene, uden strax at begynde paa kunstig eller fleerstemmig Sang, lidt efter lidt veilededes til at synge simple især Psalme-Melodier rigtigt; saa skulle Cancelliet herved tjenstligst have (Titul) anmodet om, ved nøiagtig Sagttagelse af de i Skoleordningerne af 29 Juli 1814 for Kjøbstæderne og Landet, respective §§ 26 og 30 samt §§ 19 og 23, allernaadigst givne Bestemmelser om de ældre Skolebørns Kirkegang og disses Deeltagelse i Sangen i Choret, samt om den Veiledning, der i Almindelighed bør gives Skolebørnene til ordentlig Sang, behageligen at ville opmuntre Skolelærerne saa og Skolecommissionerne i Almindelighed og Præsterne i Særdeleshed til, paa den simpleste og meest hensigtsmæssige Maade at virke for en bedre Sangundervisning i Skolerne, især ved Børnenes Dvælselse i Psalmemelodiernes og andre passende Sanges ordentlige Foredrag.

I Anledning af at en Sætteskipper af Søesessjonen fra det Amt, i hvis Lægdsrulle han er indført, var

ikjendt en Mulet forbi han havde forsømt at gjøre den ved Forordningen 8 Januar 1802 § 57 befalede Rigtighed for en Matros, der var forhyret med det af ham samme Aar førte Fartsøi, blev det, da Ansøgning om Mulets Eftergivelse, forsaavidt den var tillagt Amtsfattigkassen, indkom til Cancelliet, sat under Dvæstion, om Sager af det ommeldte Slags retteligen kunne paakjendes af Sæssionerne.

Dette antog Cancelliet ikke at være Tilfældet. Bemeldte Sæssioner have nemlig ingenlunde Jurisdiction i alle Sager, der hidrøre fra Soeenroullerings- Anordningen, men efter Forordningen 8 Januar 1802 § 72 kun i de Sager, som angaae Forseelser, for hvilke Sæssionen ved bemeldte Forordning er bleven bemyndiget til at dømme, foruden at den udtager Mandskabet og foretager hvad dermed staaer i Forbindelse. Til hine Forseelser høre f. Ex. den Ewig eller Skjodesløshed, hvorved Urigtighed i Rrollerne er fremkommen (§ 52), hvilket udentvibl har sin Grund deri, at Rrollerne skulle gennemgaaes og berigtiges af Sæssionen, og at de, som skulle føre dem, eller dertil meddele Dphlysninger, forsaavidt ere at betragte som Sæssionens Betjente. Forordningens § 57, som handler om Ansvar for Skippere, der overtræde de Former, som de ved deres Mandskabers Antagelse og Afstedigelse have at iagttage, taler derimod intet om, at de i den Henseende skulle være Sæssionernes Kjendelse undergivne, hvilket i sig selv og er ganske

udenfor de sædvanlige Regler, og af flere Grunde, hvoriblandt den, at Sessjonen kun holdes een Gang om Aaret, neppe heller vilde være hensigtsmæssigt. De Bestemmelser, som indeholdes i Placaten 16 Mai 1827, gaae ligeledes ud fra den Forudsætning, at de sammesteds omhandlede Dvertrædelser høre under de sædvanlige Domstole.

Da det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium tiltraadte forbemeldte af Cancelliet i Skrivelse af 28 September yttrede Mening, har Samme ladet vedkommende Sæsesjon tilkjendegive det fornødne, hvorhos det, efter den ovennævnte concrete Sags specielle Omstændigheder, tillodes at den henfaldt, og at den af Sessjonen ikjendte Mulct frafaldtes.

Da Birkedommeren paa et Baronie havde afholdt 3 Auctioner, til hvis Afholdelse vedkommende Herreds-foged ansaae sig berettiget, blev Spørgsmaalet desangaaende forelagt Cancelliet til Afgjorelse. Auctionerne vare afholdte:

- a) efter en paa Baroniet afdød Bonde og dennes ligeledes afdøde Hustru, hvilke Ugtefolk beboede og døde i et Lehnsbesidderens tilhørende Huus, paa hvilket de ikke havde Fæstebrev eller Leiecontract, men som var dem indrommet imod Forpligtelse at forrette Veiarbeide m. m. og klappe efter Ræve.

- b) i en under Baroniet hørende Kroe over et Partie Kornvarer, der tilhørte en Godseier i en anden Provinds; og
- c) hos en Bonde, som den 26 Marts havde frasagt sig Fæstet paa sin Gaard, men som den paafølgende 7 April, da Auctionen holdtes, endnu boede i Gaarden og bestyrede samme for Herskabets Regning, fordi den nye Fæster, til hvem Gaarden efter afhjemlet Syn faa Dage forud var overleveret, imidlertid var forsvunden og senere befandtes omkommen.

Cancelliet har i Skrivelse af 28 September sidstleden ladet Vedkommende tilkjendegive, at Man ikke skjønne rettere, end at Birkedommeren har været berettiget til at afholde de under a og c anførte Auctioner, da de under a nævnte Ugtefolks Stilling nærmest synes at maatte henføres til Leiehuusmænds, (cfr. Cancellieskrivelse 3 August 1793) og den under c omtalte Bondes fortsatte Bestyrelse af den Gaard, han havde havt i Fæste, synes at maatte betragtes som en ubestemt Forlængelse af hans forrige Forhold til Godseieren, saa at begge de anførte Tilfælde ifølge Forordningen 21 Juni 1793 § 4 og 5 saavel i Henseende til Skifte- som Auctionsvæsenet formentlig maatte ansees Herredsfogden uvedkommende.

Med Hensyn derimod til den under Litr. b ommeldte Auction over Kornvarer, maatte Herredsfogdens Formening, at han i dette Tilfælde var den competente Auctionsforvalter, gives Medhold, da Birkedommerens

Auctionsret efter Forordningen 21 Juni 1793 § 5, sammenholdt med Forordningen 19 December 1693 § 16, ikke hjemlede Sidstnævnte Competence til det omhandlede Salg. Den senere end den omspurgte Auctions Afholdelse ved Forordningen 27 Juli 1832 stadfæstede Ret til at sælge Kornvarer ved Auction paa andet Sted, end det, hvorfra eller hvortil de skulle leveres, viser derhos, at det ikkun er i Henseende til Auctionsstedet at Eieren er ubundet, hvorimod han maa benytte den competente Auctionsforvalter paa Salgstedet.

Øvrigheden i en Kjøbstæd har med Hensyn til Forordningen 6 April 1832 forespurgt, hvorledes Brandcontingentet fra 1ste October d. A. skal beregnes, naar et Forsikkrings-Nummer ikke overalt er forsynet med Gavle af Grundmuur eller af Muur- og Bindingsværk, samt om forhøiet Brandcontingent skal erlægges fordi 2de Forsikkringsnummere have fælles Gavl af Muur- og Bindingsværk.

En anden Kjøbstædsøvrighed har ligeledes forespurgt:

- 1) Om 2de Huse, der have fælles Gavl, hvoraf det underste er Bindingsværksmuur og det øverste af Bræder, skulle være undergivne Bestemmelserne i Anordningen af 6 April 1832 § 10 og 12.
- 2) Om ligeledes disse Bestemmelser ere anvendelige, naar et Huus har 2de Eiere og disse have opført et Brædesfjellerum imellem deres Loftskleiligheder; og

- 3) Om begge de Huuseiere, der have et saadant fælles Skillerum, skulle svare forhøiet Brandcontingent.

Cancelliet har herpaa i Skrivelser til vedkommende Amtmand af 5 October sidstleden svaret med Hensyn til den første Forespørgsel: at forhøiet Brandcontingent efter Forordningen 5 April 1832 § 12 bør beregnes af et Forsikringsnummer, hvis Gavle ikke overalt ere enten af Grundmuur eller dog af Muur- og Bindingsværk, men ganske eller tildeels bestaae af Bræder, dog kun forsaavidt som Brædegavlen ikke vender ud imod Hauger eller aaben Mark og ei komme andre Bygninger nær paa 20 Alen, hvorimod Forhøielse i Brandcontingentet ei svares af Eierne fordi 2de Forsikringsnummere have fælles Gavle af Muur- og Bindingsværk.

Til de andre Spørgsmaal er svaret:

Ad 1. At Anordningens Bestemmelser i de nævnte Paragrapher i det omspurgte Tilfælde vil være at anvende.

Ad 2. At meerbemeldte Anordning ikkun har Hensyn til et heelt Huusnummer, uagtet dette kan have flere Eiere.

Ad 3. At i det under Nr. 1 omhandlede Tilfælde bør begge Huuseierne svare forhøiet Brandcontingent saalænge der er Brædegavle mellem dem, hvorimod Eierne i det under Nr. 2 nævnte Tilfælde ere fritagne for en saadan Forhøielse, forudsat at Huset forøvrigt er anordningsmæssig opført.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Sønder Felding og Åsning Sognekald i Ribe Stift, der er anslaaet til 145 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden erlægges af Embedets 176 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. $1\frac{1}{2}$ Alb. tiendeydende Hartkorn, med 60 à 70 Tdr. Rug. 2) Dvægtiende omtrent 3 Rbd. Sølv. 3) Smaaaredsel og Midfommerrente, 4 Lpd. Smør, 4 Lpd. Ost og 40 Snefe Wg. 4) Dffer og Accidentser, 50 Rbd. Sølv. 5) Præstegaardens Hartkorn udgjør 5 Tdr. 1 Fdkr. 6) Af 2 Annergaarde i Åsning have 8 Rbd. Sølv, 2 Tdr. 4 Skpr. Rug og 2 Tdr. Byg. Kaldet er forundt særdeles Lettelse i Skatter.

2. Alslev og Høstrup Sognekald i Ribe Stift, forhen anslaaet til 160 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Korntienden af Kaldets 389 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr. $3\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn udgjør: 111 Tdr. 2 Skpr. $2\frac{1}{2}$ Fdkr. Rug, 6 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdkr. Byg, 7 Tdr. 1 Skp. 2 Fdkr. Havre. 2) Dvægtiende 4 Rbd. 2 Mk. 12 Sk. 3) Smaaaredsel 32 Rbd. 10 Sk. 4) Dffer og Accidentser, 120 Rbd. 5) Af Hovedgaarden Hesselmed svares 1 Td. 2 Skpr. Rug, 1 Td. 4 Skpr. Byg og 8 Rbd. 2 Mk. 8 Sk. Sølv. 6) Præstegaarden staaer for 9 Tdr. 1 Fdkr. 2 Alb. Hartkorn med omtrent 70 Tdr. Ugerland. Til den entledigede Sognepræst Krarup svares aarlig 25 Tdr. Rug. Landseneerhest holdes.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sommerup og Brylle Sognefald i Fyen, 420 Rbd. Ved allerhøieste Resolution af 8 April 1809 er Præste- Korn- og Dvæg- Tienden af 256 Ldr. 7 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb. af Embedets tiendeydende Hartkorn henlagt til Amtsprovsternes Lønningsfond. — Casferer- Embedet ved Kjøbenhavns Fattigvæsen. For de med Embedet forbundne Dppebørseler bliver som Caution at deponere 2500 Rbd. Selsv i Kongelige Obligationer.

Under Rentekammeret: Amtsforvalter-Tjenesten og Actuariatet i Hütten Amt; Caution 9600 Rbd. i 4 pCt. Obligationer.

Befordringer og Afgang.

Under Rentekammeret: Den 31 August er Major H. E. Morigen beskikket til Amtsforvalter i Nordborg Amt; den 22 October, Volontair ved Steinburg Amtshuus, A. v. Levegau, udnævnt til Kammerjunker; den 2 November, Kammerraad Sarauw affat fra sit Embede som Amtsforvalter og Actuar i Hütten Amt.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 47. Den 23de November 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Lviist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

Bestyrelsen af Overformynderiet paa St. Croix har i den senere Tid været saaledes indrettet, at der vel efter Omgang, overeensstemmende med Lovens 3 B. 18 Cap., har været udnævnt 2 Overformyndere, men at der tillige af den Kongelige Bestindiske Regjering har været beskikket en saakaldet agerende Overformynder, som Bestillingen overdroges for Livstid, og i Henseende til hvis Beskikkelse de blandt Communens Beboere efter Omgang valgte Overformyndere ordentligviis ingen Stemme have havt. Den agerende Overformynder har egentlig bestyret de Overformynderiet vedkommende Forretninger og nydt derfor bestemte Betaling, medens Ansvarligheden for Overformynderiets rigtige Bestyrelse nærmest har hvilet paa de 2 andre Overformyndere, som i Almindelighed ere benævnte Medoverformyndere. Disse maatte, for at

kunne vælges til Overformyndere, i Følge Loven, være formuende, hvorimod der ved Valget af den agerende Overformynder ikke er taget særdeles Hensyn til personlig Formuenhed.

Der savnes Oplysning om hvorledes Ansættelsen af en agerende Overformynder først er foranlediget; men det formenes, at han oprindeligiis har været Overformyndernes Betjent, men senere er bleven en af dem uafhængig Embedsmand. Dette har og Rimeligheden for sig, da det er let begribeligt, at de Mænd, der successive udnævntes til Overformyndere, tildeels ukjendte med Lovgivningen og med Forholdene, ja endog med det Sprøg, hvori Forretningerne førtes, have acquiesceret ved disses Udførelse af en med samme fortrolig Betjent, som, da han stadig forblev i sin Stilling, medens de egentlige Overformyndere vandrede, lidt efter lidt blev Forretningernes egentlige Bestyrer. Denne Indretning har ogsaa senere ved Collegial-Resolutioner saavel som ved det allerhøieste Rescript af 21 August 1822 erholdt, om ikke udtrykkelig, saa dog indirecte Sanction.

Borgerraadet paa St. Croix, har tidligere yttret Ønske om en Forandring i den ommeldte Indretning og om en hensigtsmæssigere Organisation af Overformynderiebestyrelsen. Ligeledes blev der i den senere Tid af de saakaldte Medoverformyndere yttret Utilfredshed med hiin Tingenes Orden. Da nu den senest agerende Overformynders Afstedigelse frembød Leilighed til at gjøre

en hensigtsmæssig Forandring, tog Cancelliet Sagen under Overveielse og nedlagde allerunderdanigst Forskilling derom.

Collegiet holdt for, at den naturligste Maade, hvorpaa de tidligere Inconvenientser kunde hæves, var aldeles at ophæve den agerende Overformynders Post og overlade det til Overformynderne at engagere en Fuldmægtig efter eget Valg og paa eget Ans og Tilsvær, hvorimod de da igjen selv maatte oppebære de ved allerhøieste Rescript 21 August 1822 regulerede Indtægter. Hensyn paa deres eget Lær vil formeentlig give tilstrækkelig Garantie for at de i Valget af deres Fuldmægtig ville bruge behørig Skjønsmhed, og den Omstændighed, at en Deel af de Indvaanere paa St. Croix, som ellers ere qualificerede til at være Overformyndere, ikke ere det Danske Sprog mægtige, kunde ei tillægges nogen afgjørende Vigtighed, da dette ei kan fritage dem for at bære de almindelige borgerlige Lyngder, men det maa være deres Sag, at bruge de Midler, hvorved de kunne forsikre sig mod Ansvar. Det ansaaes fremdeles hensigtsmæssigt at indskærpe, at der, hvergang en ny Overformynder udnævnes, skal foregaae en specificeret Overleverelse af Regnskaberne med de dertil fornødne Bilage saavel som af Originalerne til disse og Overformynderiets Papirer og contante Penge, i Overværelse af den juridiske Regjeringsraad, som da ved samme Leilighed fik Anledning til at see, om der skulde være saadanne Mangler, der

kunde udfordre oieblifikke Foranstaltninger fra Regjeringens Side. Dette er desuden allerede grundet i Sagens Natur og Lovens 3—18—4, hvilken Artikels Bydende dog nu naturligiis i sin Anvendelse maa modificeres ved den Omstændighed, at Dverformynderne nu har Bestyrelsen af de Umyndiges Midler, i Stedet for at de, som Lovene, blot havde Tilsyn. Da iøvrigt Contoirholdet for Dverformynderne, indtil Dverformynderiets Sager behørigt ordnes, rimeligviis vil blive noget bekofteligere end siden er fornødent, blev det fundet billigt, at de i nogle faa Aar beholde den Indtægt af 450 Rbd., som Landkassen i de senere Aar har betalt til Hjelp til en Skriver ved Dverformynderie-Contooret, hvorimod dette Tilskud derefter bør bortfalde.

Det Kongelige General-Toldkammer- og Commerce-Collegium var enigt med Cancelliet i Hensigtsmæssigheden af den ovennævnte Forandring i Dverformynderiebestyrelsen, og da allerunderdanigst Forestilling derpaa nedlagdes, bifaldt Hans Majestæt Cancelliets Indstilling, hvorefter den 30 October sidstleden blev udfærdiget et allerhøieste Rescript til den Bestindiske Regjering af følgende Indhold:

B. s. B. Ds er af Vort Danske Cancellie allerunderdanigst foredraget, hvorledes Bestyrelsen af Dverformynderie væsenet paa Vort Bestindiske Giland St. Croix hidtil har været indrettet, samt de Inconvenientser, som have været forbundne med denne Bestyrelsesmaade. Vi

have derfor taget under Overveielse, hvorledes disse kunne afhjelpes, og ville desaarfsag allernaadigst have befaleet, at den Post, som hidtil har været overdraget til en saakaldet agerende Overformynder paa bemeldte St. Croix, herefter skal bortfalde, hvorimod det vil blive de i Overcensstemmelse med Danske Lov 3 Bogs 18 Capitel ansatte Overformynderes Sag, paa eget Ans og Tilsvær at antage en Fuldmægtig til Hjælp ved Forretningernes Udførelse og selv lønne denne Fuldmægtig, imod at de ved Bort Rescript 21 August 1822 for Overformynderie-Forretninger bevilgede Indtægter tilfalde dem, og bevilge Vidderhos endvidere, at der endnu i dette Aar, og i de paafølgende 3 Aar, 1834, 1835 og 1836 maa af Landkassen aarlig udbetales 450 Rd. B. C. som Bidrag til Forretningernes Bestridelse, men efter den Tid vil dette Tilskud bortfalde, og Overformynderne være pligtige til at udføre og besørge alle til Overformynderiet hørende Forretninger, uden andet Bederlag end de allernaadigst anordnede Gebyhrer.

Saa befale Vi og, at der hver Gang en ny Overformynder udnævnes, skal foregaae en formelig Overlevering af Overformynderiets Activer, contante Beholdning, Regnskaber og andre Documenter, alt efter en derover forfattet Specification og i Overværelse af den juridiske Regjeringsraad, hvilken Vor Embedsmand bør være opmærksom paa, om saadanne Manglet findes, der

kunne udfordre en særdeles Foranstaltning fra Vor Bestindiske Regjerings Side.

Derefter etc.

Forstanderne for den fransk-reformeerte Menighed i Kjøbenhavn have begjert Cancelliets Bestemmelse for om efterskrevne 3de Classer af Personer kunne i Trangs-Tilfælde have Krav paa Understøttelse af bemeldte Menighed.

1. Fruentimmer, som ere døbte eller confirmerede i den fransk-reformeerte Kirke, men indtraadte i Ægteskab med Mænd af en anden Menighed, hvad enten Trangen maatte opstaae medens Mændene endnu ere i Live, eller først efter at de paagjeldende Fruentimmer ere blevne Enker;

2. Enker efter Mænd, som have henhørt til den fransk-reformeerte Menighed, men som selv ere døbte og confirmerede i andre Menigheder; og

3. Personer af begge Kjønn, som vel ere døbte og confirmerede i den fransk-reformeerte Kirke, men i 3 Aar eller længere have havt Ophold udenfor Kjøbenhavn, hvad enten bemeldte Personer, naar der opstaaer Spørgsmaal om deres Forsørgelse, endnu ere etablerede paa andet Sted eller efter flere Aars Fraværelse vende tilbage her til Staden.

Efterat Cancelliet i denne Anledning har brevveilet med den administrerende Direction for Kjøbenhavns

Fattigvæsen, har Collegiet i Skrivelse af 8 October tilfjendegivet Forstanderne :

Ad 1. At i de her omspurgte Tilfælde kan, saalænge Manden lever og Ægteffabet vedvarer, den franss-reformeerte Menighed ikke være pligtig at yde Konen Understøttelse i Trangs-Tilfælde, hvorimod hun, som Følge af den Forpligtelse, der paahviler Manden til at sørge saavel for Konens som for Børnenes Underholdning, maa være forsørgelsesberettiget i den Commune, hvortil han henhører. Naar derimod Manden er død eller Ægteffabet aldeles ophævet, maa Konen, saafremt hun endnu hører til den franss-reformeerte Menighed, være berettiget til af denne at fordrø Understøttelse, eftersom Ursagen til at hun, medens Manden levede eller Ægteffabet vedvarede, ikke i Trangs-Tilfælde blev at forsørge af den franss-reformeerte Menighed, ophøret ved hans Død eller Ægteffabets Ophævelse.

Ad 2. Som Følge af hvad under Nr. 1 er anført, maa ligeledes Enker efter Mænd, der have henhørt til den franss-reformeerte Menighed, men som selv ere døbte og confirmerede i andre Menigheder, være uberegtigede til Forsørgelse af hiin Menighed; hvilket samme og gjelder naar Ægteffabet er ophævet.

Dog maa i de foransførte Tilfælde den frie Skoleundervisning, hvortil Børnene have Udgang, altid rette sig efter den Religion, hvori de forskjellige Børn lovmedholdelig skulle opdrages.

Hvad endelig de under Nr. 3 omhandlede Personer betræffer, da maa, eftersom Bestemmelserne i de mellem Directionen for Kjøbenhavns Fattigvæsen og den fransk-reformerte Menighed trufne Foreningspunkter ere andre Communer uvedkommende, bemeldte Personer ved Dphold i Fattigdistricter udenfor Kjøbenhavn vinde Forsørgelsesret efter de for sammes Erhvervelse gjeldende almindelige Regler, og den Commune, som derefter bliver forsørgelsespligtig, kan ei paa Grund af deres tidligere Forhold til den fransk-reformerte Menighed, paastaae sig fritagen for at yde dem fornøden Understøttelse. Derimod maa de nævnte Personer selv, forsaavidt de under deres Fraværelse her fra Staden ere vedblevne Samfundet med den fransk-reformerte Menighed, naar de, endog efter treaarigt Dphold andensteds, som trængende vende tilbage her til Staden, i Medhold af bemeldte Foreningspunkters 6te Post have Udgang til Understøttelse af Stadens Fattigvæsen imod Refusion af den fransk-reformerte Menighed *)

Da det, med Hensyn til det i allerhøieste Rescript af 14 April 1820 indeholdte almindelige Forbud imod,

---

*) Efter Planen 1 Juli 1799 § 2 fulde det reformerte Religions-samfunds Fattige ganske være gaaede ind under det almindelige Fattigvæsen, men da Antallet af de fransk-reformerte Fattige, som kunde falde Fattigvæsenet til Byrde, hidtil havde været og fremdeles ventedes at

at Kjøbstedborgere befatte sig med anden Næring, end den, hvorpaa de have vundet Borgerskab, samt den derved givne specielle Forskrift, at Borgerskab paa Bertshushold ikke maa meddeles et større Antal, end efter ethvert Steds Leilighed kan ansees tilstrækkeligt, er deelte Meininger underkastet, om den Tilladelse, som ved den i Cancellie = Skrivelse af 5 Jan. 1788 kundgjorte Kongelige

---

blive libet, og de Fonds eller andre Indtægter, som Menigheden havde til Fattigforsørgelse, tillige havde saadan anden Hovedbestemmelse, at de ikke lode sig dele, saa blev en Forening indgaaet med Directionen for Fattigvæsenet, hvorved den fransk-reformerte Menighed forbandt sig til, at, forsaavidt det almindelige Fattigvæsen maatte forefinde Fattige af Menigheden, for hvilke det efter vedtagne Forsørgelsesregler burde drage Omsorg, skulde den Bekostning, som Fattigvæsenets Kasse derved forvoldtes, blive samme erstattet af Menighedens Kasse. I de specielle Foreningspunkter, som bleve affluttede, blev det blandt andet fastsat, at uagtet der i Henseende til indenbyes og udenbyes Fattige af den reformerte Menighed skulde i Almindelighed antages samme Regel, som for andre Fattige, med Hensyn til treaarigt Ophold som Betingelse for Forsørgelsesrets Erhvervelse, skulde det dog, dersom nogen Fattig af den reformerte Menighed, som over 3 Aar har opholdt sig indenlands, hidkommer fra de Egne, hvor bemeldte Religionsamfund ingen offentlig Gudstjeneste holder, tilstedes, at han, med Undtagelse fra den almindelige Regel, ansees som indenbyes. (Denne Bestemmelse formodes at have sin Grund i de Dispositioner, hvorved Menigheden har erhvervet de Legater, ved hvis Hjælp den understøtter sine Fattige).

Resolution er givet Kjøbmændene til paa Torvedagene at udsælge Drikkevarer til Nødtørftighed til de Bønder, som komme til dem for at kjøbslaae, endnu kan ansees gjeldende, ligesom det og er fundet tvivlsomt, hvorvidt Spiseværternes Ret til at sælge Drikkevarer strækker sig, har en Overøvrighed indstillet til Cancelliet, om ikke nøiagtige Forkrifter til hine Spørgsmaals Afgjørelse maatte ansees fornødne.

Collegiet har herpaa svaret i Skrivelse af 8 Octbr. sidstleden, at Rescriptet af 14 April 1820, der blot ophæver den Hjemmel, som i Rescriptet af 10 April 1761 med flere ældre Bestemmelser indeholdtes for at ansee Borgerne i de mindre Kjøbstæder berettigede til, foruden den Næring, hvorpaa de havde taget Borgerskab, at udøve anden borgerlig Næring, samt iøvrigt med Hensyn til Bertshuushold ikkun nærmere bestemmer de Regler, hvorefter Borgerskab derpaa herefter skulle meddeles, uden at indføre noget nyt Begreb om, hvad der skulde ansees som Bertshuushold, efter Collegiets Formening ikke kan have betaget Kjøbmændene den Ret til i visse Tilfælde og under de givne nærmere Betingelser at udøve en Green af Bertshuushold, der, paa en Tid, da det ogsaa var den gjeldende Tingenes Orden, at Bertshuushold ikkun maatte udøves af de dertil særligen bemyndigede Personer, blev dem hjemlet ved den anførte allerhøieste Resolution af 1788; hvorved det imidlertid nøie bliver at paasee, at Rettigheden ikke udøves udenfor de i denne

Resolution foreskrevne Grændser, saa at Udskjænkningen indskrænkes til de Bønder, der paa de ugentlige Torvedage komme til Kjøbmændene, for at affætte eller indkjøbe Varer, samt at der ikke holdes ordentlig Skjænkstue. Hvad Spiseværternes Ret til Udsalg af Brændeviin og andre spirituose Drikkevarer betræffer, yttrede Cancelliet, i Overensstemmelse med den i en Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat af 4 August 1818 (see Ulgreen-Udsings Samling) antagne Princip, at de alene kunne være berettigede til at sælge deslige Varer til Fortæring paa Stedet i Forbindelse med Spisevarer.

Da der i Anledning af, at Apothekeren i en Kjøbstad giver sig af med at sælge dansk Kornbrændeviin, er opstaaet Spørgsmaal om, hvorvidt Apothekerne til saadan Handel kunne antages at have Hjemmel i deres Privilegier, begjertes Cancelliets Besvarelse paa dette Spørgsmaal, hvorhos det, i bekræftende Falb, henstilledes, om Apothekerne af bemeldte Handel bør svare Næringsstat, hvorfor de ellers ere fritagne, saalænge deres Besdrift ikke gaaer udenfor deres Privilegier.

Cancelliet har herpaa svaret i Skrivelse af 12 Oct. sidstleden, at ifølge et under 14 Januar 1791 emaneret allerhøieste Rescript, maa Rettighed til at sælge Brændeviin antages at tilkomme Apothekerne, hvorhos Næringsstat af denne Handel ikke bliver at erlægge.

---

§ Anledning af en af en Underøvrighed gjort Forespørgsel, henstillede vedkommende Amtmand til Cancelliets Resolution, om Capitaler af Umyndiges Midler, som ere under 100 Rbd., endnu fremdeles maae tillades indfatte i en Sparekasse, uagtet der herefter kun svares 3 pCt. i Rente af alle de Summer, der indskydes i Kassen. Collegiet har herpaa svaret i Skrivelse af 12 October sidstl., at der imod det Opspurgte intet findes at erindre, naar Midlerne ikke paa anden Maade kunne anbringes.

§ Anledning af et til Cancelliet indkommet Underdragende, hvori blandt andet forespurgtes, om ikke de borgerlige Artillerister i Helsingøer, for efter Reglementet af 2 Marts 1804 § 19 at nyde Udgang til at arbejde som Friemestere, bør forfærdige Mesterstykke, da saadant nu ifølge Placaten 23 October 1822 affordres alle Friemestere, har Collegiet i Skrivelse af 15 October sidstleden svaret Vedkommende, at Mesterstykke ikke kan fordres af de af Artilleriecorpsets Medlemmer, der have Udgang til at øve deres respective Professioner *).

*) Saavel Placatens Præmisser, som Indholdet af dens § 1 vise tydelig, at den kun indeholder en Indskrænkning og nærmere Bestemmelse i den Udgang, som Forordningerne af 21 Marts 1800 § 19 og 23 Mai s. A. § 9 have givet Haandværksvænde til, efter at have som saadanne arbejdet i 4 Aar, at nedsætte sig som Friemestere. Den har altsaa ikke Hensyn til de Friheder, som, uden for de i bemeldte Forordninger nævnte Betingelser, ved særegne Anordninger ere tilstaaede visse Personer til at ernære sig ved at arbejde med egne Hænder i deres Profession.

Oversigt over Indtægter og Udgifter ved det Børnske
Opdragelses- og Underviisnings-Institut for Aaret
1832, samt over Institutets Fond, meddeelt af
Institutets Direction *).

	R. Sølv.		S. og L.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
I n d t æ g t e r.				
Beholdningen fra Aaret 1831	201	70	763	48
Renter af Institutets Capitaler . . .	4286	38	610	48
Indfriet Obligationsgjeld	559			
Forpagtnings-Udgift af Have og Jorder Leie af nogle Beboelsesleiligheder . . .			513	28
Consumtions-Godtgjørelse af Brænde etc. Udtaget af Sparekassen			22	92
50				
For omverlet rede Sølv			5045	
Summa Indtægt	5377	12	6953	24
U d g i f t e r.				
Huusholdningen			1553	57
Elevernes Klædning, Bøger, Skrivmateriale, Sygepleie, Confirmation etc.	56	36	511	15
Brænde, Torv og Lys			465	
Skatter paa Institutets Gaard, Kjørsel og forskellige Smaaudgifter			892	80
Gaardens og Inventariets Vedligeholdelse Indsat i Sparekassen for en Elev . . .			240	44
50				
Honorar til Directionen			618	72
Løn til Inspecteur, Revisor, Lærer og Lærerinder samt Folkeløn			1091	15
Pensioner efter Geheimeraadinde Børns Testament			363	66
(hvori er indbefattet en for 1831 ikke hævet Pension.)				
Lateris	106	36	5736	61

*) Cfr. Coll. Tid. 1832 Side 822—823.

	R. Sølv.		S. og L.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Transport	106	36	5736	61
Afdrag og Renter paa et Laan . . .	302			
Omvevlet rede Sølv	4800			
Summa Udgift	5208	36	5736	61
Indtægt	5377	12	6955	24
Beholdningen til Aaret 1833	168	72	1218	59

Restancer 660 Rbd. r. S. og 4 Rbd. 93 ß. S. og L.

Institutets rentebærende Capital ved Slutningen af 1832

var . . . . . 123660 Rbd.

hvorfra drages passiva . . . . . 2400 —

igjen Capital 121260 Rbd.

Desuden er af de i forrige Regnskaber anførte uvisse

Fordringer indkommet . . . . . 559 Rbd.

I Aaret 1832 havde Institutet 12 Elever, af hvilke
2de i Efteraaret bleve confirmerede.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Tommerup og Brylle Sognekald i Thyens Stift, efter gammel Angivelse 420 Rd., har nu følgende Indtægter: 1) Tommerup Sogns Hartkorn udgjør 186 Tdr., hvoraf Tienden af 17 Tdr. erlægges in natura. Af det øvrige svares 36 Tdr. Rug, 37 Tdr. 7 Skpr. Byg, 40 Tdr. Havre og 25 Rbd. 2) Af Brylle Sogns 325 Tdr. 7 Skpr. Hartkorn er Tienden af 257 Tdr.

2 Skpr. henlagt til Amtsprovsternes Lønningsfond; af det øvrige erlægges 11 Tdr. Rug, 11 Tdr. 1 Skpr. Byg, 13 Tdr. 7 Skpr. Havre. 3) Af noget Annergods svares 3 Tdr. 1 Skpr. Rug, 4 Tdr. 4 Skpr. Byg, 4 Tdr. 4 Skpr. Havre. 4) Offer og Accidentser, 300 Rbd. 5) Præstegaardens Hartkorn udgjor 7 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdkr. 1 Alb. Rytterhest holdes, og Enkepension svares.

2. Norderøernes Sognefald blandt Færøerne, efter gammel Angivelse 110 Rbd., har følgende Indtægter: 1) Tiende af a) 50 Lpd. Alb, anslaaet til Indtægt 180 Rbd., b) 10 Lpd. Smør, anslaaet til Indtægt 26 Rbd. 4 Mk., c) 70 Lpd. Fisk, anslaaet til Indtægt 46 Rbd. 4 Mk., d) 5 Pd. Fjeder, anslaaet til Indtægt 5 Mk. 10 Sk. 2) Offer og Accidentser, 270 Rbd. 3) Indtægten af Præstegaarden Dnegjerde, 150 Rbd. 4) Af Annergaarden, 50 Rbd. 5) Grind, 70 Rbd. 6) Gavesøid 20 Rbd. En Præsteenke er i Besiddelse af Annergaarden, men ingen anden Enkepension svares.

Den 12 November har Kjøbmand og Gaardbruger E. Rafn paa Læssøe faaet Bevilling til at være Strandings-commissionair sammesteds.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Byefoged- og Byskriver-Embedet i Nykjøbing i Sjælland og Birkedommer

og Birkeskriver-Embedet i Drarholms Birk. — Herredsfoged- og Herredsskriver-Embedet i Løve Herred.

Befordringer og Afgang.

Under Rentekammeret: Den 13 November er Deputeret i det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie, H. Greve af Reventlou = Criminil, udnævnt til Kammerherre.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 48. Den 30te November 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Løvi, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Kongelige General=Toldkammer= og Commerce= Collegium er den 19 November udkommet følgende Placat:

Under 13de dennes har det behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at resolve saaledes:

Vi ville allernaadigst, at Ballast= eller Sandbaade her i Kjøbenhavn skulle, foruden fremdeles at være forsynede med de i Vor Forordning af 28 October 1829 § 6 anordnede Mærker, tillige have Baadens Ahmings=Nummer anbragt paa en kjendelig Maade og paa et ioinesfaldende Sted i dens Storseil, og at de Baadeiere, som ikke efter=

komme dette, underkastes en Mulct fra 1 Rbd. til 10 Rbd. Søv efter Forseelsens Bestaaffenhed.

Dette bekjendtgjøres herved til Efterretning for ~~alle~~ Bedkommende.

Blandede Efterretninger.

Cancelliet har allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt en fra Directionen for Fødsels- og Pleie-Stiftelsen modtagen Beretning om Stiftelsens Virksomhed og Tilstand i Aarene 1828 til 1831 inclusive *). Denne Beretning, der indeholder en Sammenstilling med de tre nærmest foregaaende Aar, er ledsaget af 3 tabellariske Dversigter, af hvilke Litr. A viser Antallet af dem, som have født paa Stiftelsen; Litr. B Antallet af de Børn, der i hver af fornævnte 2 Perioder ere fødte sammesteds, saavel som de, der ved Periodernes Begyndelse vare tilbage i Stiftelsen og derhos hvilke af disse Børn der ere døde og hvilke derimod ere deels udtagne til egen Forsørgelse, deels overgaaede til Pleiestiftelsen; endvidere Børnetallet paa Stiftelsens Ammestue, saavel som Tallet af de Børn, der forpleies ved Stiftelsens Hjelp. Litr. C indeholder en Dversigt over Stiftelsens Indtægter og Udgifter.

Med Hensyn til de Fødende viser Tabel A, at der i Aarene 1828—1831 har været indlagt paa Stiftelsen

*) Beretningen for Aarene 1825, 1826 og 1827 findes indført i Coll. Tid. for 1829 Nr. 45, 46 og 47.

i alt 3564 Barselkvinder, af hvilke 2799 vare ugifte og 765 gifte. I Gjennemsnit have saaledes aarlig 891 Fruentimmer ligget i Stiftelsen, hvilket Antal er lidet ringere end i Tidrummet 1825—1827, da Gjennemsnits-Tallet var 913 aarlig. Det ringere Middeltal har dog alene været af de ugifte Fødende; thi af Gifte har Middeltallet i den sidste Periode 1828—1831 endog været lidet større (2) end i den tidligere Periode. Tabellens specielle Rubriker vise fremdeles Forholdet mellem de Fritliggende og Betalende i begge Perioder, hvorefter Middeltallet af Fritliggende har været noget større i de sidste 4 Aar end i de foregaaende 3 Aar.

Forfjellen imellem Middeltallet af de Døde i begge Perioder er ikke ubetydeligt, da det i den sidste Periode har været omtrent $2\frac{1}{2}$ Gang større end i den tidligere. Dette er forklaret at have sin Grund deri, at der paa Stiftelsen, som i Byen, i Aarene 1829 og 1831 herskede ondartede Barselsfebre, der bortrykkede en Deel. I disse Sygdomme maa ogsaa søges Grunden til at Middeltallet af de paa Stiftelsen daglig opholdte Barselkvinder i Tidrummet 1828—31 var 23, medens det i Tidrummet 1825—1827 kun udgjorde 20; thi Sygdommen foranledigede, at mange forbleve i længere Tid paa Stiftelsen end ellers sædvanligt eller nødvendigt.

I Henseende til de i Stiftelsen fødte Børn oplyser Tabellen B Nr. 1, at i Perioden 1828—1831 ere fødte i alt 3579, hvilket efter Middeltal er aarlig

895, der er 3 færre end efter Middeltallet i den foregaaende Periode. Forholdet af Dødfødte er lige i begge Perioder; men af Døde er Middeltallet større i den sidste Periode, hvoraf atter har fulgt, at Antallet af de til Pleiestiftelsen afgivne Børn i samme Periode har været mindre. Forholdet af de af Modrene til egen Forsorgelse udtagne Børn har været lige i begge Perioder.

Tabellen Nr. 2 viser, at der, som nys bemærket, i Tidsrummet 1828—1831 er afgivet forholds­mæssig færre Børn til Pleiestiftelsen end i Tidsrummet 1825—27, i det i hiint Tidsrum det aarlige Middeltal har været 583, medens det i det sidste var 607. Fremdeles har en temmelig Forfjel fundet Sted i Henseende til Antallet af de Børn, som i hver af de omhandlede Perioder ere udsatte paa Landet, samt i Henseende til Antallet af Børn og Ammer, som daglig ere opholdte paa Ammestuerne. Perioden 1828—1831 har haft de fleste, hvilket er grundet i den oven bemærkede Omstændighed, at i samme flere Barselkvinder ere døde, hvis Børn saaledes i længere Tid have maattet opholdes paa Ammestuerne og siden af Stiftelsen udsættes paa Landet; hvorhos den extraordinaire Svaghedstilstand hos Barselkvinder i den seneste Periode har været en Medaar­ sag til det større daglige Antal af Ammer, eftersom de svage Barselkvinder have behovet et længere Ophold paa Stiftelsen, inden de kom saaledes til Kræfter, at de kunde forlade den.

Tabellen Nr. 3 indeholder Oplysning om de Børn, som Pleiestiftelsen i begge Perioder har havt at understøtte. Sammenligning imellem begge Perioderne viser, at Mortaliteten blandt Børnene har været størst i Tidsrummet 1828—1831. At Antallet af de fra Forsørgelse udgaaede Børn i samme Tidsrum har været betydeligt ringere end i den foregaaende Periode, er en Følge af at Antallet af Børn i det Hele har været ringere, og Grunden til denne Formindskelse ligger deels i, at der i 1824 fødtes paa Stiftelsen et usædvanligt stort Antal Børn, og deels i de Bestemmelser, som gaves ved allerhøieste Resolution 8 October 1824 *) om at ingen Moder, som nyder Understøttelse for et paa Stiftelsen født Barn, kan erholde lige Understøttelse til flere, og at Enker, fraskilte Koner, og de, der have opholdt sig her i Staden kortere end 10 Maanedes førend de føde, ikkun nyde Understøttelse i $\frac{1}{2}$ Aar, istedetfor at forhen alle uden Undtagelse nøde den i 3 Aar. At Antallet af Børn hos Pleieforældre er større ved Udgangen af 1831 end ved Udgangen af 1827, tilskrives den større Mortalitet blandt Barselkvinderne i Aarene 1829 og 1831, hvorved en Deel Børn, som ellers vilde have været afgivne med Understøttelse til Modrene, nu maatte udsættes til Opfostring hos Pleieforældre for Stiftelsens Regning.

---

*) See Coll. Tid. 1824 Side 709—712.

Med Hensyn til Stiftelsens Virksomhed som Skole for Fruentimmer, der ville være Jordemødre, og for Studerende, der attraae Veiledning og Ovelse i Fødsels-hjælp, indeholder Beretningen, at der i Tidrummet 1828—1831 er givet Underviisning til det fastsatte Antal, som er af Jordemødre: 6 halvaarlig fra Landet mod Betaling, og uden Betaling 12 aarlig fra Landet og 6 halvaarlig her fra Staden. Dette Antal fordeles saaledes, at der stedsse findes 18, som opholde sig paa Stiftelsen, og 6, som opholde sig i deres Hjem her i Staden, men flisteviis have Afgang til Stiftelsen.

Af Studerende admitteres 4 ad Gangen, som hver især sædvanligen opholder sig paa Stiftelsen 3 à 4 Maaneder. Saaledes ere i Tidrummet 1828—1831 udgaaede fra Stiftelsen som oplærte Jordemødre 95 fra Landet og 48 fra Kjøbenhavn, og som underviste og øvede Studerende 26 Medici og 29 Chirurger.

(Fortsættes.)

Tabel A.
Fødennde.

	Ugifte.				Gifte.				deraf				
	Fritliggende.	For ugentlig Betaling af		Alt.	Fritliggende.	For Betaling.	Alt.		Alt af Ugifte og Gifte.	Døde.	Af Ugifte betalt Alimentsbidrag for at efterlade deres Vorn paa Stiftelsen.	Middelstal daglig været paa Stiftelsen.	
		4 $\frac{2}{3}$ Rbd.	10 $\frac{1}{2}$ Rbd. og derover.										
1828	454	241	32	727	225	8	233		960	23	20	24	
1829	438	212	28	678	188	2	190		868	92	31	23	
1830	417	221	31	669	138	4	142		811	23	25	21	
1831	483	216	26	725	198	2	200		925	59	23	25	
	1792	890	117	2799	749	16	765	Af Sundbrede	3564	197	99	93	
i Middel- aar	448	223	29	700	187	4	191		891	49	25	23	
	1825	397	316	28	741	165	7	172		913	23	29	19
	1826	394	293	38	725	184	4	188		913	6	26	20
	1827	414	252	38	704	206	3	209		913	32	32	20
	1205	861	104	2170	555	14	569	Af Sundbrede	2739	61	87	59	
i Middel- aar	401	287	35	723	185	4	189		913	20	29	20	
										2			

Tabel B.
Børn: 1) paa Fødselsstiftelsen.

	Tilbage fra næstforegaaende Aar.	Tilkomne Fødsler.	I Alt.	heraf					
				bødfødte.	bøde.	udtagne til egen Forsørgelse, saavel af Ugifte som Gifte.	overgaaede til Pleiestiftelsen.		tilbage til næste Aar.
							uden at Alimenterationsbidrag er betalt.	imod Alimenterationsbidrag.	
1828	20	967	987	71	71	235	570	20	20
1829	20	858	878	68	49	175	541	31	14
1830	14	821	835	53	48	152	537	25	20
1831	20	933	953	63	76	195	584	23	12
I alle 4 Aar	.	3579	.	255	244	757	2232	99	.
I Middelaar	.	895	.	64	61	189	558	25	.
Af Hundrede	.	.	.	7	7	22	.	.	.
1825	21	896	917	63	28	200	589	29	8
1826	8	898	906	57	26	201	579	26	17
1827	17	900	917	59	51	189	566	32	20
I alle 3 Aar	.	2694	.	179	105	590	1734	87	.
I Middelaar	.	898	.	60	35	197	578	29	.
Af Hundrede	.	.	.	7	4	22	.	.	.

2) paa Pleiestiftelsens Ammestuer.

	Tilbage fra næst- fore- gaaende Aar.	Over- gaaede fra Fødsels- stiftelsen.	I Alt.	heraf					I Middeltal har daglig været opholdt paa Pleiestiftelsens Ammestuer.	
				døde.	udtagne af Mødrene til egen For- sørgelse.	udleverede til Mødrene med Understøttelse i 3 eller $\frac{1}{2}$ Aar.	udsatte paa Landet med sexaarig Pleieløn.	tilbage til næste Aar.	Børn.	Ammere.
1828	16	590	606	2	5	553	26	20	23	20
1829	20	572	592	11	13	495	58	15	20	17
1830	15	562	577	6	12	519	28	12	19	17
1831	12	607	619	9	15	537	43	15	21	18
I alle 4 Aar	.	2331	.	28	45	2104	155	.	83	72
I Middelaar	.	583	.	7	11	526	39	.	21	18
Af Hundrede	.	.	.	1	2	90	6	.	.	.
1825	10	618	628	12	16	557	29	14	15	14
1826	14	605	619	7	26	545	27	14	16	14
1827	14	598	612	8	10	541	37	16	23	20
I alle 3 Aar	.	1821	.	27	52	1643	93	.	54	48
I Middelaar	.	607	.	9	17	548	31	.	18	16
Af Hundrede	.	.	.	1	3	91	4	.	.	.

3) hos Mødrene med Underføttelse eller hos Fremmede med Pleielsen fra Stiftelsen.

	a) hos Mødrene.						b) hos Fremmede.						Σ Middel- tal opholdt dag.
	Tilbage fra næst- fore- gaaende Aar.	Til- komne	Σ Alt.	deraf			Tilbage fra næst- fore- gaaende Aar.	Til- komne	Σ Alt.	deraf			
				døde.	udtagne og ud- gangne.	tilbage tilnæste Aar.				døde.	ud- gangne.	tilbage tilnæste Aar.	
1828	881	553	1434	245	331	858	108	26	134	12	20	102	1001
1829	858	495	1353	279	316	758	102	58	160	12	15	133	924
1830	758	519	1277	238	260	779	133	28	161	19	18	124	900
1831	779	537	1316	234	291	791	124	43	167	20	22	125	931
Σ alle 4 Aar	.	2104	.	996	1198	.	.	155	.	63	75	.	3756
Σ Middelaar	.	526	.	249	300	.	.	39	.	16	19	.	939
Af Hundrede	.	.	.	32	.	.	.	.	.	24	.	.	.
1825	1354	557	1911	276	426	1209	153	29	182	23	34	125	1446
1826	1209	545	1754	238	462	1054	125	27	152	16	19	117	1251
1827	1054	541	1595	192	522	881	117	37	154	18	28	108	1099
Σ alle 3 Aar	.	1643	.	706	1410	.	.	93	.	57	81	.	3796
Σ Middelaar	.	548	.	235	470	.	.	31	.	19	27	.	1265
Af Hundrede	.	.	.	23	.	.	.	.	.	22	.	.	.

Den 10 October sidstleden er fra det Danske Cancellie afgaaet følgende Circulair-Skrivelse til samtlige Amtmænd:

Da det Tilfælde er indtruffet, at de til et Overformynderi henhørende Obligationer, der skulde affendes til befalet Eftersyn af vedkommende Overøvrighed, ere blevne indleverede til Uffendelse med Brevposten, hvilket har foranlediget Dphold ved Uffendelsen, eftersom deslige Documenter, i Betragtning af deres Værdi, i ethvert Tilfælde henhøre til Forsendelse med Pakkeposten, uden Hensyn til deres Vægt, saa skulde Cancelliet, efter om denne Sag at have brevverlet med den Kongelige General-Postdirection tjenstligst tilmelde (Titul) til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, at, naar Overformynderi-Regnskaber, hvis Vægt overstiger eet Pund, saavel som og naar de til et Overformynderi henhørende Obligationer og andre Gjeldsbeviser indleveres af vedkommende Overformyndere, under Paategning »Kongelig Tjeneste«, for at affendes til befalet Eftersyn af Overøvrighederne, og igjen tilbagefendes fra disse til hine, kunne deslige Forsendelser kun skee med Pakkeposten, hvorhos bemærkes, at Uffenderen i intet af foranførte Tilfælde har nogen Porto at erlægge, hvorimod Portoen, forsaavidt den skal finde Sted, godtgjøres Postkassen af Statskassen, som for andre med Pakkeposten forsendende Kongelige Tjenestefager, efter et vist nærmere bestemt Forhold til de for private Forsendelser gjeldende Taxter, og vil det af denne Grund være nødvendigt, at i saa-

danne Tilfælde Obligationernes Beløb af Ufsenderen nysigtigen angives, for at Brevet kan blive taxeret efter de for Pakkepostfager, den Kongelige Tjeneste angaaende, foreffrevne Bestemmelser.

Da et Fruentimmer, som indlagdes til Cuur paa Almindeligt Hospital i Kjøbenhavn, var født i en anden Kjøbstæd og stadigen havde opholdt sig sammesteds indtil hun i October 1828 kom her til Staden, opstod Spørgsmaal om, hvorvidt de paa hende i bemeldte Sygdom anvendte Bekostninger kunde fordres refunderede af hiin Commune, paa Grund af at hendes, ellers ved mere end treaarigt Ophold i Kjøbenhavn siden 1828, erhvervede Forsørgelsesret formeentlig maatte ansees afbrudt derved, at hun i over eet Aar havde været indlagt i Almindeligt Hospital for venerisk Smitte.

Da Cancelliets Resolution herom blev begjært, svarede Collegiet i Skrivelse af 14 November, at Man ikke kunde ansee Kjøbenhavns Fattigvæsen berettiget til Refusion for de omhandlede Udgifter. Vel maa nemlig det bogstavelige Indhold af § 2 i Planen af 1 Juli 1799, hvorefter Stadens Fattigvæsen er pligtig at forsørge alle de Fattige, som i 3 Aar have opholdt sig i Kjøbenhavn, sammes Forstæder derunder indbefattede, (hvilket samme ogsaa, efter Placaten 20 Februar 1817, er det gjensidige Princip for andre Fattigcommuners Forsørgelsespligt) taale en Lempelse for det Tilfælde, at Personen, uden

at dens physiske Ophold i Communen afbrydes, dog inden de 3 Aars Udløb bliver trængende til en Hjælp, som det paaligger sammes tidligere Hjem at yde, men som interimistisk maa ydes samme af den Commune, hvor Trangen opstaaer, hvilket i saa Fald, da den kun handler paa den rette Forsørgelses-Communes Vegne og for dennes Regning, har Krav paa Refusion af de anvendte Bekostninger; saa at det juridice er det samme, som om Personen var hjemført til den sidstnævnte Commune, hvis Forsørgelsespligt saaledes først udslættes, naar Personen i andre 3 Aar, uden at komme i et lige Tilfælde, opholder sig andetsteds. Men den omhandlede Person har ikke været i fornævnte Tilfælde. Den Hjælp, hun i Løbet af de $4\frac{1}{2}$ Aar, hvori hun har opholdt sig i Kjøbenhavn, har nydt af det Offentlige, er, da den er anvendt paa hendes Helbredelse for venerisk Sygdom, af den Natur, at den ei vedkom hendes Forsørgeshjem, og hendes Ophold i Hovedstaden er saaledes hverken virkelig eller juris intellectu blevet afbrudt. Den kan end ikke betragtes som nogen egentlig Fattighjælp; thi veneriske Syge tages under fri Cuur for offentlig Regning, uden Hensyn til Fattigdom, blot paa Grund af det Offentliges Interesse i at standse denne Sygdoms Udbredelse. Omkostningerne herpaa blive ogsaa udenfor Kjøbenhavn udrede af andre Fonds end dem, hvorved Fattige forses, ligesom Fattigvæsenet i Kjøbenhavn forhen ogsaa fik Refusion af Staden for veneriske Patienters,

Gæur, hvilken dog, i Følge det ved Raadstue-Placat 6 Marts 1814 kundgjorte allerhøieste Rescript af 1 s. M. bortfaldt, da Fattigskatten blev indført, og der saaledes, ved at indbrage den under Fattigskattens Beløb, blev Heilighed til ligeligere at fordele samme paa samtlige Byens Indvaanere.

Den 16 November er fra Cancelliet afgaaet følgende Circulaire til samtlige Amtmænd:

Paa Cancelliets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt under 12 d. M. allernaadigst at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigst have vedkommende Overovrighed bemyndiget til i de Kjøbstæder, hvor for Tiden ingen fast Veier, Maaler og Brager er ansat, i paakommende Tilfælde at autorisere paalidelige Mænd til at udføre disse Forretninger, imod derfor at nyde den anordnede Betaling.

Hvilken allerhøieste Resolution tjenstligst tilmeldes (Titul) til hehagelig Efterretning og videre Foranstaltning.

Ved allerhøieste Rescript 20 November til Stiftamtmanden over Aalborg Stift er det befalet at Lundbeck Birk i Aalborg Amt skal nedlægges, og det derunder hørende District for Fremtiden indgaae under Hornum Flestum Herreders Jurisdiction.

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Tjerebø Sognekald i Sjællands Stift, efter gammel Angivelse 301 Rd. 3 Mk., har nu følgende Indtægter: 1) Sognets tiendeydende Hartkorn udgjør 534 Tdr. 3 Fdkr., hvoraf erlægges 320 Tdr. Byg. 2) Smaaredsel: 60 Gjæs, 61 Par Kyllinger, 61 Enefe Ug, samt 26 Tdr. Byg. 3) Dffer og Accidentser, omtrent 150 Rbd. 4) Præstegaardens Hartkorn udgjør 9 Tdr. 2 Fdkr. med et Areal af 88 Tdr. Land. Ar-tilleriehest holdes.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Vesterbø og Agger Sognekald i Aalborg Stift, 448 Rd.

Under General-Toldkammer- og Commerce-Collegiet: Chefs-Embedet ved Etablissementet Frederiks-nagore i Bengalen. — Secretair-Embedet ved den kongelige vestindiske Regjering samt Stemplets-Papiirs Forvalter-Embedet paa St. Croix. For Oppebørselerne som Stemplets-Papiirs Forvalter stilles Sikkerhed til Beløb 3000 Rd. B. C.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 20 November er Birkedommer og Skriver ved Lundbø Birk i Aalborg Amt, M. Gierlev, efter Ansøgning i Naade entlediget med Pension; Districtschirurg i det østlige Chirur-gicat under Sønder-Amtet paa Island, S. Poulsen, efter Ansøgning i Naade entlediget med Pension.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 9 November er Pastor F. Erichsen, som var beskikket til Præst for Thystrup og Hjerndrup Menigheder i Haderslev Provstie, efter Ansøgning aller-naadigst dispenseret fra at tiltræde dette Embede, og der- imod tilladt, at forblive i sit hidtil havde Embede, som

Præst for Heils og Weistrup Menigheder i bemeldte Haderslev Provstie. Den 14, Prof. extraordinarius ved Universitetet i Kiel, Dr. med. C. G. Deckmann beskikket til Prof. ordinarius i Anatomie og Chirurgie sammesteds, ligesom og til at forestaae det derværende Frederikshospital; Overinspecteur i Hertskabet Breitenburg, S. M. Dahl i Tøehoe, allernaadigst stadfæstet som beskikket Justitiarius ved Godsset Erfrade; Rector ved Borger-skolen i Burg paa Femern, D. Harries, beskikket til Diaconus i Grundhof, Flensborg Provstie; Justitsraad og anden Overretssecretair ved den Slesvigskke Overret, C. H. Stuhlmann, efter Ansøgning i Naade entlediget fra dette Embede. Den 19, Stabschirurg og Professor Dr. med. J. C. Wendt, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, udnævnt til Medlem af det Slesvig-Holsteniske Sundhedscollegium; Premierlieutenant i Søe-Etaten, S. Middelboe, beskikket til Navigations-Examinator for Søemændene i Hertugdømmene Slesvig og Holsten, med den Forpligtelse at tage Bopæl i Byen Tønning. Undercancellist ved det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie, C. D. Nissen, efter Ansøgning i Naade entlediget.

Under Admiralitets- og Commissariats-Collegiet: Den 10 November er Premierlieutenant S. Middelboe, paa Grund af hans Udnævnelse til Navigations-Examinator i Hertugdømmene Slesvig og Holsten, affædiget i Naade af Søe-Etaten som Capitain-lieutenant, med Tilladelse til fremdeles at bære Søe-officereers Uniform. Den 13, er Vice-Consul i Livorno, P. H. Wulffen, udnævnt til Marine-Agent sammesteds, med Rang under Nr. 3 i Rangforordningens 7de Klasse, samt med Tilladelse til at bære Uniform i Lighed med de danske Consuler. Den 17, er Secondlieutenant H. Schierbeck udnævnt til Premierlieutenant, og karakteriseret Reservechirurg H. D. Sommerfeldt til Reservechirurg ved 1ste Division.

U d g i f t e r.	1828.		1829.		1830.		1831.		Sølv og Sedler anseet lige og beregnet i samlet Sum.		1825.		1826.		1827.		Sølv og Sedler anseet lige og beregnet i samlet Sum.					
	Sølv.		S. og L.		Sølv.		S. og L.		Sølv.		S. og L.		Sølv.		S. og L.		Sølv.		S. og L.			
	i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.		i disse 4 Kar.			
	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.	Rbb.	ß.		
A. almindelige.																						
1. For Udskilligt, saasom Brændsel, Inventariisager, Huus- og andre Reparationer, Renovation, Begravelser etc.																						
		9259	34			11358	20			10876	12			9318	67	40813	10203			7113	73	
2. For Bespisningen af Tjende, Lærebøttre, Ammer og Børn, samt for Lydning og Badst	4868	52	483	54	4420		493	4	4294	12	466	95	4644	16	481	12	20152	5038	3995	44	555	67
3. For Lægemidler			1487	93			1547	51			1436	2			1624	70	6096	1524			1400	
4. For Børn som ere opholdte udenfor Stiftelsen: mod den under 23 Juni 1804 bestemte Betaling mod den ved kongelig Resolution af 8 Octbr. 1824 bestemte Understøttelse til Modrene eller Fosterløn til Pleieforældre			13	3													13	3	7		212	47
5. Forskjellige offentlige og conventionelle Betalinger, saasom Skatter, Assurance m. v.	416	48	390	76	287	45	293	48	85	18	409	68	85	48	409	68	2379	595	541	92	244	
6. Arktig Løn og Emolumenter til Stiftelsens faste Betjente	2921	41	182	35	2881	32	236	38	2884	15	210	33	2878	50	201	16	12396	3099	2973	89	144	92
7. Ugeløn til Personer, som herfor have tjent ved Stiftelsen			1307	39			1247	32			265	54			1274	94	5096	1274			1280	27
8. Pensioner og deslige Tilskaaelser			94	64			94	64			86	64			87	64	364	91			133	64
9. Gratificationer											30				620		650	162				
10. Renter af Stiftelsens Passiver	250						257	78			257	78			257	78	1023	256			261	69
B. ikke almindelige.																						
11. Tilbagebetaling af erholdt extraordinaire Tilskud			10000				8500				5000						23500	5875				
	8456	45	54536	52	7588	77	52591	42	7263	79	47892	57	7608	18	43126	53	229065	57266	7518	33	83308	45
Med Sammenhold af Indtægterne mod Udgifterne viser sig som Overskud																						
	30059	32			16998	12			17313	47			17435	43					23011	51		
— Deficit																						
			24375	83			8460	41			4507	17			1289	40					34495	3
og naar Sølv og Sedler ansees lige og beregnes i samlet Sum udkommer som Overskud																						
	5684 Rbb.		8537 Rbb.		12806 Rbb.		16146 Rbb.		43173		10793		11484 Rbb.		2458 Rbb.		13590 Rbb.		4564		1521	
— Deficit																						

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 49. Den 7de December 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Unders Sandse Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Qvist, Østergade Nr. 53.

Blandede Efterretninger.

(Fortsættelse af den i Nr. 48 begyndte Beretning om Fødsels- og Pleiestiftelsens Virksomhed og Tilstand i 1828—1831).

Med Hensyn til Stiftelsens Pengevæsen oplyser Tabellen C, at den i Tidsrummet 1828—31 har havt i Totalindtægt 272238 Rbd., naar Sølv og Sedler ansees lige og beregnes i en samlet Sum, hvorimod Stiftelsens Udgifter, paa samme Maade beregnede, have været i alt 229065 Rbd., Totaloverskuddet har følgelig været 43173 Rbd. Naar Indtægter og Udgifter tages aarlig efter Gjennemsnitsbeløb, udkommer en aarlig Indtægt af 68059 Rbd., aarlig Udgift af 57266 Rbd. og aarligt Overskud af 10793 Rbd. I Tidsrummet 1825 til 1827 udgjorde Indtægten i Gjennemsnit

77922 Rbd. aarlig, Udgiften 76401 Rbd. og Over-
 skuddet 1521 Rbd. Forskjellen imellem begge Perioders
 Indtægter hidrører fra den Omstændighed, at i 1825—27
 havde Stiftelsen et af Hans Majestæt bevilget ekstra-
 ordinært Tilskud af 23500 Rbd., eller efter Middels-
 beregning 7833 Rbd. aarlig, samt tillige deraf, at i
 Tidsrummet 1828—31 har Indtægten af Kammerleie
 af betalende Patienter, Alimentationsbidraget og Heste-
 skatten været mindre end i den tidligere Periode. For-
 skjellen imellem Udgifterne i begge Perioder er for det
 meste en Følge af den i forrige Nummer ommeldte
 Formindsfelse i Antallet af de Børn, for hvilke Stiftelsen
 har havt at udrede Understøttelse til deres Mødre eller
 Fosterløn til Pleieforældre, samt deraf, at Betalingen
 til Pleieforældrene og endnu meer til de Mødre, der
 selv tage deres Børn under Forsorg, betydeligen blev
 nedsat ved allerhøieste Resolution 8 October 1824, hvilken
 Nedsættelse i den nærmest derpaa følgende Periode ikke
 kunde have en saa udstrakt Virkning til Udgifternes
 Formindsfelse, som den efterhaanden fik ved Ufgang af
 de til Pleieforældre eller Mødre imod høiere Betaling
 overgivne Børn. Udgifterne til samtlige hine Børn vare
 nemlig i Perioden 1825—27 i Gjennemsnit aarlig
 56015 Rbd., men i 1828—31 kun 29146 Rbd. I
 sidste Periode er derimod det ovenfor nævnte i den tid-
 ligere Periode erholdte extraordinaire Tilskud af 23500 Rbd.
 tilbagebetalt, hvilken betydelige Sum saaledes udgjør en

Deel af dette Triennii Udgifter, men bliver at afbrage i disse, naar der spørges om hvad der i bemeldte Periode er anvendt paa de løbende Udgifter. At iøvrigt nogle Udgiftsposter, saasom for Brændsel, Inventariesager, Huus- og andre Reparationer, Begravelser m. m., for Bespisning Lysning og Badst samt Lægemedler have i det sidste Tidrum været høiere end i det første, er deels forarsaget af at flere, saavel Fødende, som Ammer og Børn, have været opholdte paa Stiftelsen og deels af at nogle udsatte Forbedringer eller Reparationer ved Stiftelsens Bygninger eller Inventariesforraad ere i sidste Tidrum iværksatte, da dertil habdes Midler.

De Overtskud, som ved Balance af Stiftelsens Indtægter og Udgifter i de 4 Aar 1828—1831 ere indbundne, have, i Forbindelse med hvad der endvidere er passeret ved Stiftelsens Pengevæsen, ifølge de aarlig aflagte reviderede og deciderede Regnskaber, bevirket følgende Forandring i Stiftelsens Status ved hvert Aars Regnskabs Dpgjørelse:

a. i Henseende til Capitalerne.

Disse vare	Skov.	Sedler.
ved Begyndelsen af 1828 . .	213475 Rbd.	2000 Rbd.
— Slutningen af 1828 . .	217475 —	
— — af 1829 . .	231775 —	
— — af 1830 . .	256525 —	
— — af 1831 . .	276900 —	

Stiftelsens Capital er saaledes i forncævnte 4 Aar forøget med 63425 Rbd. Sølv ÷ 2000 Rbd. Sedler.

b. i Henseende til de contante Beholdninger.

Bed Afslutning

af Regnskabet	rede Sølv.	Sedler og Tegn.
for 1827 havde	5352 Rbd. 37 Sk.	16699 Rbd. 61 Sk.
— 1828 —	6512 — 23 —	20916 — 32 —
— 1829 —	8890 — 35 —	13656 — 8 —
— 1830 —	2203 — 52 —	12222 — 24 —
— 1831 —	4638 — 95 —	8288 — 11 —

Siden Slutningen af Aaret 1827 er altsaa Stiftelsens Eiendom i Contanter formindsket med 713 Rbd. 38 Sk. rede Sølv og 8411 Rbd. 50 Sk. Sedler og Tegn, som ere anvendte til Capitalernes Førogelse. Efterhaanden, som Børneantallet hos Modre eller Pleieforældre aftog, har nemlig en mindre Kassebeholdning været fornøden til fra hvert Aars Begyndelse og førend nogen af Aarets betydelige Indtægter faldt at udrede den ugentlige Betaling for disse Børn.

Forsaauidt den Capitaltilvært i Sølv, som Stiftelsen har havt i 1828—31, nemlig 63425 Rbd., udgjør betydeligt mere end hvad der udkommer, naar Man sammenlægger den forbrugte Seddel-Capital 2000 Rbd., den formindskede contante Beholdning 9124 Rbd. 88 Sk. og endelig Overskuddet af de fire Aars Indtægter over sammes Udgifter, der, som foransført, er ansat til 43173 Rbd., saa hidrører denne Different, 9126 Rbd.

35 Sk., efter Directionens Forklaring, deels derfra, at Stiftelsens Capitaler ogsaa ere forøgede ved Omsætninger og in specie derved, at den har anskaffet Kongelige Obligationer til et Beløb af 63425 Rbd. ved at anvende i Contanter 57858 Rbd. 57 Sk., deels derfra, at Sølv og Sedler i hiin Beregning over Indtægtenes Overskud ere sammenregnede som en Eenhed; men at Stiftelsen, hvis fornemste Udgifter ere i Sedler, har ved Omveksling af 83500 Rbd. Sølvmynt havt et nominelt Overskud af 3559 Rbd. 32 Sk., der ogsaa er anvendt til de nye anskaffede Activer.

c. i Henseende til Stiftelsens Gjeld.

Denne var ved Begyndelsen af 1828, som den endnu er, 25000 Rbd. Sølv, der skyldes til det Classenske Fideicommis efter Obligation af 30 April 1803 mod Prioritet i en af Stiftelsens Bygninger; men af denne Gjeld svares, formedelst Fideicommis-Bestyrrelsens Godhed for Stiftelsen, kun 1 pCt. aarlig Rente. Derimod har Stiftelsen, som forommeldt, i Løbet af Aarene 1828—31 tilbagebetalt til Finantserne de 23500 Rbd. Sedler, som den havde erholdt i de nærmest foregaaende 3 Aar. Den saaledes afbetalte betydelige Capital bliver naturligviis at tilføie den i samme Tidrum erhvervede positive Formuetilvæxt, naar det skal bestemmes, hvor meget Stiftelsen imidlertid er gaaet frem.

Det kan, efter den saaledes givne Fremstilling af Stiftelsens Status ved Udgangen af 1831 og dens

successive Fremgang dertil i det omhandlede Quadreennium, ikke drages i Tvivl, at Stiftelsen i Fremtiden vil kunne affee en Deel af det Tilskud af 24000 Rbd. r. Sølv aarlig, som den siden 1824 har modtaget af Finantserne. Det er vel bemærket, at Antallet af de Fødende i Stiftelsen og som Følge deraf Antallet af Børn, til hvis Opfostring Stiftelsen bidrager, i Aarene 1825—30 har været aftagende, medens det i de næstforegaaende Aar var tiltagende, og at følgelig Stiftelsens aarlige Udgifter vilde kunne forøges, dersom Antallet af Fødende og af Børn til Opfostring atter skulde tiltage mærkelig. Men det er dog ingenlunde det mindre Antal af Fødende i Stiftelsen, som har været Hovedarsagen til Udgifternes Nedsættelse i den senere Tid, hvorimod denne har sin egentlige Grund i de Bestemmelser, som den allerhøieste Resolution 8 Octbr. 1824 indeholder, hvorefter deels Stiftelsen er blevet fritaget for adskillige Børns Forsørgelse, som forhen faldt samme til Byrde, deels Tiden, hvori Stiftelsen yder Hjælp, er forkortet, og endelig Pleielønnen betydelig er nedsat.

Efterat Sagen allerunderdanigst har været Hans Majestæt foredraget, har Allerhøistisamme den 4 Sept. afgivet følgende allerhøieste Resolution:

Skjøndt Vi af nærværende Os allerunderdanigst forelagte Beretning med allerhøieste Tilfredshed have erfaret, at Directionen for Fødsels- og Pleie-Stiftelsen har i Aarene 1828, 1829, 1830 og 1831 seet sig i Stand

til at bespare en betydelig Deel af det aarlige Tilskud af Vore Finantser, som i bemeldte Aar har været Stiftelsen udbetalt med det ved Vore allerhøieste Resolutioner af 8 October og 1 December 1824 bestemte maximum af 24000 Rbd. Sølv aarlig, og at Stiftelsen dermed anseelig har forøget sit Capitalfond, foruden at tilbagebetale de den efter Vor allernaadigste Resolution af 12 Mai 1827 forskudte 23500 Rbd. Sedler, saa ville Vi dog endnu for nærværende Aar lade Stiftelsen tilflyde fornævnte fulde Sum, og for Aarene 1834, 1835 og 1836, 18000 Rbd. Sølv aarlig: og bliver det Overskud, som derved forventes indbunden, at anvende til yderligere Forøgelse af Stiftelsens Capitalfond *). Iøvrigt haver Vort Cancellie i sin Tid at afgive allerunderdanigst Forestilling om hvorledes hiint Tilskud efter Ugangen af 1836 kan være at bestemme.

Til Cancelliet er indgivet Forespørgsel, om en forhenværende Kongelig Embedsmand, som nu eier og beboer en Selveiergaard, kan forfatte Disposition angaaende

---

*) Ved allerhøieste Resolution af 4 November 1829 er Grundfonden bestemt foreløbig til 220000 Rbd. Sølv, men derhos fastsat, at Overskuddet ved hvert Regnskabs Opgjørelse efter nærmere Bestemmelse skal henlægges enten til Grundfonden eller til at danne en Reservefond See Coll. Tid, 1829 Side 923—924.

hvorledes der skal forholdes med samme efter hans Død, paa den i Forordningen 13 Mai 1769 bestemte Maade, hvorom vedkommende Retsbetjent havde yttret Tvivl, fordi den Paagjeldende ikke er af Bondestanden.

Cancelliet har i den Anledning i Skrivelse af 19 November svaret, at Man ikke anseer Bestemmelserne i Forordningen 13 Mai 1769 indskrænkede til dem, der ere fødte i Bondestanden, og at følgelig den Paagjeldende, under Forudsætning af Rigtigheden af den i Andragendet givne Forklaring om hans nuværende Stilling, antages at være berettiget til at oprette Disposition paa den i bemeldte Anordnings § 5 bestemte Maade.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sognekaldet til Kjøbstaden Bordingborg og Annexet Rastrup i Sjælland, 480 Rd. — Beggersløv og Willersøe Sognekald i Aarhus Stift, 91 Rd. Dette Embede er iblandt dem, som særdeles Lettelse i Skatter er tilstaaet.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 29 November er Sognepræst i Rudkjøbing og for Annexet Skrobøløvs paa Langeland, E. P. Gad, befikket til tillige at være Provst for Langeland samt for Derne Thorseng, Dreisø og Strynø; Sognepræst i Bordingborg og til Annexet

Kastrup, U. C. Boesen, til Sognepræst for Eftang og Vilstrup Menigheder i Ribe Stift; Sognepræst for Beggelsø og Willersøe Menigheder i Aarhus Stift, J. L. Gad, til Sognepræst for Hee Menighed i Ribe Stift; Cancellist i Cancelliet, D. G. Blechingsberg, til furnummerair Assessor i Landsoverretten i Viborg.

Under Rentekammeret: Den 16 November er det tilladt Kammerraad, Bye- og Raadstuefriver P. R. Steenstrup, efter hans Onske, at udtræde af Tiendecommissionerne for Ribe Amt, hvorhos til Medlemmer af bemeldte Tiendecommissioner ere udnævnte: J. Fløe paa Lindberggaard og E. Lindberg paa Gaarden Dymos, Førstnævnte for Øster, Vester, Slaugs og Skads Herreder, og Sidstnævnte for Gjording, Malt og Andst Herreder, Hunderup Birk og de sønden for Kongeaen liggende Jurisdictioner i fornævnte Amt.

Under Landmilitær-Staten: Den 20 October er Premierlieutenant ved det tredie Tydske Infanterie-Regiment G. M. H. v. Schmidt, Ridder af Dannebrog, meddeelt, efter Ansøgning og formedelst Svagelighed, Afsted i Naade af Krigstjenesten som Capitain og med Pension under Navn af Wartpenge; de ved Artillerie-Corpsset staaende Premierlieutenanter F. v. d. Pahlen og H. E. v. Fuhrmann forbeholdt Capitains Anciennetet. Den 21, Capitain og Compagniechef ved Kjøbenhavns borgerlige Artillerie J. F. Eberlin tillagt Major's Charakter. Den 22, Secondlieutenant ved Livcorpset F. H. R. Bjelke

afflediget efter Ansøgning i Raade fra Corpset. Den 23, Den fra det Tyske Regiment lette Dragoner dimitterede Ritmester H. T. v. Moriken, bevilget en Uffed af Krigstjenesten som Major. Den 24, Secondlieutenant ved Livcorpset F. C. H. Baudis forfremmet til Premierlieutenant. Den 26, Capitain à la suite ved Ingenieur-Corpset P. v. Suenssen meddelte fra 1 Januar 1834 Uffed i Raade af Krigstjenesten som Major og med Pension under Navn af Wartpenge; Capitain ved Wei-Corpset S. F. G. U. v. Fistine afflediget fra 1 Januar 1834 i Raade fra Corpset med Pension under Navn af Wartpenge. Da det allernaadigst er approberet, at Wei-Corpset i Danmark skal, fra 1 Januar 1834 af, indlemmes under Ingenieur-Corpset, og at dette Corps's Officeer-Stat skal fra bemeldte Dato af bestaae af: 1 Chef, 2 Oberst-Lieutenanter, 3 Majorer, 10 Capitainer, 3 Second-Capitainer, 10 Premier-Lieutenanter og 3 Second-Lieutenanter, saa er det allernaadigst befalet, at begge Corpsers Officerer skulle fra samme Dato af indrangeres imellem hverandre og placeres i de fornævnte Charger ved Ingenieur-Corpset saaledes: Chef: Generalmajor R. v. Krag, Storkors af Dannebroege og Dannebrogsmænd. Oberst-Lieutenanter: Oberstlieutenanterne F. C. v. Prangen, Ridder af Dannebroege og Dannebrogsmænd og G. v. Rosenberg. Majorer: Oberstlieutenanterne P. F. v. Quade, Ridder af Dannebroege og Dannebrogsmænd, og C. F. M. v. Friis, Ridder af Dannebroege, samt Major W.

N. v. Bryggemann-Beichmann. Capitainer: Majorerne G. v. Purgan, Ridder af Dannebrog, E. F. F. v. Hindenburg, L. v. Nissen, Capitainerne N. E. v. Købke, E. D. E. v. Schlegel, Ridder af Dannebrog, N. E. v. Lunding, P. B. P. v. Necke, L. v. Nehus, L. v. Jacobsen, F. v. Dau. Som Second-Capitainer ansættes de nu ved Ingenieur-Corpsset staaende Premierlieutenanter: E. v. Steenstrup, Ridder af Dannebrog, L. U. v. Møller og E. v. Krag. Som Second-Capitainer à la suite med Extragage ansættes de nu ved Kronens Regiment staaende Premierlieutenanter: L. S. v. Kellner og F. F. v. Ramlau, første Skoleofficer ved den militaire Højskole. Premier-Lieutenanter: Premierlieutenanterne T. N. U. v. Bloch, R. v. Krey, E. E. v. Bracht. Second-Lieutenanter: Secondlieutenanterne W. v. Haffner, E. E. G. v. Andræ, J. E. F. v. Dreyer; Materialskriveren ved Wei-Corpsset, Capitain E. v. Nielsen, overgaaer fra 1 Januar 1834 i lige Egenkab til Ingenieur-Corpsset. Den 27, Secondlieutenant ved det første Livregiment til Fods M. D. B. v. Hveberg tillagt Premierlieutenants Character; som Loihuus-Lieutenanter ved Artillerie-Corpsset ere ansatte: den nu i Fyrværker-Nummer staaende Capitain J. v. Clemensen, den nu i Fyrværker-Nummer staaende Premierlieutenant E. F. v. Hansen, den nu i Fyrværker-Nummer staaende Secondlieutenant D. H. v. Præstrud, Fyrværkerne L. Schmith, P. Gjøved, D. Bierdrum; Premierlieutenant à la suite ved det første

Sydske Infanterie-Regiment S. H. van Helsingen, der nu har meldt sig til Tjeneste ved Regimentet, tillagt Extragage indtil han kan indtræde i Nummer. Den 30, Rigscancellie = Secretair S. W. Bjerg meddeelt virkelig Krigsraads Character; den fra Kjøbenhavns borgerlige Artillerie dimitterede Secondlieutenant S. H. Lundt, der nu er ansat som Officer ved Borgervæbningen i Aalborg, tilladt at anlægge og bære Armeens Felttegn. Den 3 November, dimitteret Major fra det forrige Sydske Skarpskytter = Corps H. S. v. Sehestedt, bevilget en ny Uffed som Oberstlieutenant; Stabscapitain ved Prinds Christian Frederiks Regiment C. W. v. Nygaard ansat à la suite ved Regimentet; Premierlieutenant H. C. v. Arnesen udnævnt til Stabscapitain; Secondlieutenant G. M. G. v. Krey til Premierlieutenant og Secondlieutenant C. F. E. L. v. Kirchheiner tillagt den høiere Secondlieutenants = Gage; Batteriechirurg C. J. Meyer meddeelt Bataillonschirurgs Character. Den 5, Premierlieutenant ved Livcorpset L. le Normand de Brettevillle ansat à la suite ved Corpset i 2 Aar; Reservechirurg ved det chirurgiske Academie, karakteriseret Regimentschirurg J. C. Bendz udnævnt til Regimentschirurg ved Husar-Regimentet. Den 7, dimitteret Capitain fra det andet Sydske Infanterie-Regiment H. v. Sehestedt, bevilget en ny Uffed af Krigstjenesten, som Major; den ved Artillerie Corpset ansatte Batteriechirurg L. N. E.

Overgaard tillagt Bataillonschirurgs Charakter. Den 8, Secondlieutenant ved Livcorpset G. J. Koefod forfremmet til Premierlieutenant i Corpset. Den 9, Capitain og Compagniechef i Dronningens Livregiment C. A. v. Ahlefeldt, Ridder af Dannebrog, meddeelt Uffæd i Raade af Krigstjenesten som Major og med Pension; Stabs-capitain A. G. F. v. Normann udnævnt til Compagniechef, karakteriseret Capitain J. H. G. v. Trminger, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, til Stabs-capitain, og Secondlieutenant C. L. v. Hansen til Premierlieutenant. Den 12, ved det tredie Tydske Infanterie-Regiment er karakteriseret Premierlieutenant C. W. T. v. Gedde forfremmet til virkelig Premierlieutenant; Secondlieutenant C. C. D. H. v. Matheson tillagt den høiere Secondlieutenants-Gage, og Secondlieutenant L. N. v. Færck placeret ved Grenadeer-Compagniet. Den 13, Capitain à la suite ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie F. C. Plum meddeelt, efter Ansøgning, Uffæd i Raade af den borgerlige militaire Tjeneste, som Major; Secondlieutenant à la suite ved Livgarden til Hest W. v. Haffner, Adjoint ved Generalquartiermester-Stuben, meddeelt Premierlieutenants Charakter; Secondlieutenanterne: W. v. Haffner af Ingenieur-Corpset, J. C. M. v. Trepka af det Sjællandske Jægercorp, C. W. v. Holm af det første Livregiment til Fods, F. C. v. Holm, à la suite ved det første Tydske Infanterie-Regiment, og H. J. M.

H. v. Thrane af Kronens Regiment, meddeelt Premierlieutenants Charakter; ved Bornholms Milice er Lieutenant ved første Herreds-Compagnie P. Koefoed forsat til fjerde Herreds-Compagnie, og Corporal D. Raas udnævnt til Lieutenant à la suite ved første Herreds-Compagnie; Secondlieutanterne E. S. v. Basfewis, à la suite ved det Holstenske Infanterie-Regiment, og F. S. H. v. Huth, à la suite ved Dronningens Livregiment, hvilke begge ere Repetenter ved Landcadet-Corpsset, forsatte i lige Egenkab til Hans Majestæts eget Regiment. Den 18, virkelig Cadet ved Landcadet-Corpsset M. F. E. F. N. v. Bruhn affædiget formedelst Svagelighed fra Corpsset; ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie er Capitain à la suite J. S. L. Blankensteiner udnævnt til Chef for Grimands Compagnie, hvorved han fratræder som første Chefsadjutant og Musikinspecteur; Secondlieutenant à la suite og hidtilværende anden Chefsadjutant F. Hansen forfremmet til første Chefsadjutant og ansat tillige som Musikinspecteur, men bliver han fremdeles staaende som à la suite; Secondlieutenant E. F. Petersen placeret som anden Chefsadjutant, hvorhos han udtræder af Nummer og ansættes à la suite, og Sergeant P. F. Dahlberg udnævnt til Secondlieutenant. Den 20, Commandeuren for det Lauenborgske Jægercorps, Oberstlieutenant E. v. Späth, som er befordret i Civil-Etaten, meddeelt Uffæd i Naade af Krigstjenesten som Oberst;

Major F. v. Lihme udnævnt til Commandeur for Corpset og tillagt Oberstlieutenants Charakter med den ham reserverede Anciennetet; Capitain L. G. v. Høegh, Ridder af Dannebrog, avanceret til Major i Corpset med den ham reserverede Anciennetet; Stabscapitain L. v. Federpiel udnævnt til Compagniechef, og Premierlieutenant à la suite J. P. E. v. Ræder forfremmet til Stabscapitain i Nummer, med den ham reserverede Anciennetet; affædiget Generalmajor F. B. v. Moltke, Ridder af Dannebrog, indtraadt igjen i Armeens Detaille, med hans forhen havde Anciennetet som Oberst af Infanteriet af 18 Februar 1823. Han forbliver følgelig som Generalmajor uden Anciennetet, indtil hans Formænd i Armeen ere avancerede til denne Charge; Krigsassessor F. A. U. Schepelern meddeelt Overkrigscommissairs Charakter, med Tilladelse at bære den for denne Charge reglementerede Uniform og Armeens Felttegn; Escadronschirurg ved Prinds Frederik Ferdinands Regiment lette Dragoner J. D. Friis tillagt Bataillonschirurgs Charakter; Veterinar=Clev F. Obel, som er ansat ved det Holstenske Landseneer=Regiment, tillagt Charakter af Regiments=Dyrlæge. Den 22, Cadet uden Gage A. v. Falkenberg ansat i Nummer som virkelig Cadet ved Landcadet=Corpsen. Den 24, Underofficererne ved Livcorpsen E. F. Møller, H. P. E. Egede og A. F. Holstein udnævnte til Secondlieutenanter. Den 25,

ved Kjøbenhavns Brandcorps er fra 1 Januar 1834: Vice-Brandmajor P. M. Dvift udnævnt til Brandmajor og Chef for Corpset, Major L. Blom til Vice-Brandmajor, Major J. Tørgensen til første Meddirecteur, Capitain B. v. Würden til anden Meddirecteur, og Capitainerne J. H. Lütthans, G. L. Dreves, J. C. Kern, J. C. Thielemann og P. W. Eckert tillagt Anciennetet som Capitainer fra 1 Januar 1834; hvorhos samtlige her nævnte Officerer af Kjøbenhavns Brandcorps fra 1 Januar 1834 gives den til deres Charger reglementerede fulde Gage. Den 26, Compagniechirurg ved det Holstenske Infanterie-Regiment C. N. Rudolph, tillagt Bataillonschirurgs Charakter; Bataillonschirurg ved det Fyenske Infanterie-Regiment, karakteriseret Regimentschirurg J. F. Nestler udnævnt til Regimentschirurg ved Livregimentet Cuirassierer.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Prævilegium.

Nr. 50. Den 14de December 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. A. Bist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 30 November udkommet følgende Patent for Hertugdømmet Holsten:

I den tydske Forbundsforøamlingø 33te Sessioñ af 6 September f. A. er følgende Beslutning taget med Hensyn til Eftertryk:

„For i Dvereñsstemmelse med den tydske Forbundsacts 18de Artikel at sikkre Forfatteres, Udgiveres og Forlæggeres Rettigheder imod Eftertryk af Gjenstande, der henhøre til Bog- eller Kunsthandel, forene Tydskeleñds souveraine Fyrster og frie Stæder sig for det Første om den Grundsætning, at ved Anvendelsen af de lovbestemte Forøkrifter og Forholdsregler mod Eftertryk, skal for Fremtiden Forøkjellen imellem en Forbundsstats egne Undersaatter og de øvrige i det tydske Forbund forenede Staters Under-

saatter gjensidigt, og i Forbundets hele Omfang være saaledes ophævet, at Udgivere, Forlæggere og Forfattere i een Forbundsstat skulle i enhver anden Forbundsstat nyde godt af den der lobbestemte Beskyttelse mod Eftertryk.

Med Hensyn til denne Forbundsbeslutning, som ifølge Hans Majestæts Villie og Befaling herved bringes til offentlig Kundskab, har det derhos behaget Allerhoifsamme at resolvere, at, for indtil Udgivelsen af en almindelig Lovforskrift imod Eftertryk i Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, allerede nu saavidt muligt at fremme det ved denne Forbundsbeslutning tilsigtede Niemed, at sikkre Forfatternes og Udgivernes Rettigheder imod Eftertryk og sammes Udbredelse, skal enhver Underfaat i samtlige tydske Forbundsstater, han være Forfatter, Udgiver eller Forlægger, paa Ansøgning, uden Betaling meddeles et Privilegium, i hvis Følge et Værk, for hvilket et saadant Privilegium er erhvervet, og hvori samme er bleven foran aftrykt, i 20 Aar fra Udstedelsesdagen at regne, hverken maa eftertrykkes i Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, eller et andetsteds forfærdiget Eftertryk sælges i bemeldte Hertugdømmer, under Straf af Confiscation af alle hos Eftertrykkeren eller i Boghandlingerne i Behold værende Exemplarer af det eftertrykte Værk, og en Pengebod, der skal være lig med Bogladeprisen af 500 Exemplarer af det eftertrykte Originalværk.

Forestaaende bekjendtgjøres herved til Efterretning og vedborlig Efterlevelse for alle Bedkommende.

§ **O**vereensstemmelse med Cancelliets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling, er under 15 November sidstleden udfærdiget følgende allerhøieste Rescript til den Kongelige Bestindiske Regjering, indeholdende et Regulativ for de Betalinger, der skulle finde Sted ved Burderinger og Omvurderinger af Eiendomme, der skulle tjene til Sikkerhed for Umyndiges og offentlige Midler paa de Danske Bestindiske Eilande:

Os er af Bort Danske Cancellie allerunderdanigst foredraget et af Eder i Overeensstemmelse med den 11te Paragraph af Vor allerhøieste Anordning af 5 Mai 1830 forfattet Udkast til et Regulativ for de Gebyrer, der blive at erlægge for de fornødne Burderinger og Omvurderinger over de Eiendomme, der skulle tjene til Sikkerhed for Umyndiges Midler paa Vore Bestindiske Eilande.

Efterat Vi have taget ovennævnte Udkast tilligemed de af Bort Danske Cancellie derved allerunderdanigst fremsatte Bemærkninger i allerhøieste Overveielse, ville Vi, som Regel for den Fremgangsmaade, der skal iagttages ved de ommeldte Burderinger og Omvurderinger, have fastsat følgende Bestemmelser.

§ 1.

Naar Nogen ønsker et Laan af Umyndiges Midler, og Overformynderne finde Anledning til derpaa at indlade sig, have disse, imod at den Laansøgende i alle Tilfælde svarer til de deraf flydende Omkostninger, at begjære

kjendige og upartiske Mænd udnævnte af Dommeren til at vurdere det tilbudne Pant. Udmeldelsen iværksættes ved den ordinære Ret, og uden nogen foregaaende Stævning *).

*) Ved Forfristerne i denne § bortfalde tvende hidtil brugelige Rets handlinger, nemlig formelig Stævnings Udtagelse til Vedkommende, for at paahøre Udmeldelsen, og Extrarets Afholdelse, ligesom naturligt ogsaa de hidtil dermed forbundne Omkostninger bortfalde. Ligesom Reglen, at Overformynderiet skal begjære Udmeldelsen, har Analogie for sig i Rescript 7 Februar 1794 § 6, saaledes synes dette og nok saa naturligt, som at lade den Eaansøgende requirere Udmeldelsen; thi han har intet jus *quæsitum* til Eaanet, om endog Forretningen udfalder saaledes, at anordningsmæssig Sikkerhed udkommer, men det beroer ikke desto mindre paa Bestyrelsen, hvorvidt den vil tilstaae ham samme eller ikke (see Anordn. 5 Mai 1830 § 8 saavel som Forordningen 7 Juni 1827 § 2 Lit. e). At han imidlertid maa bære Omkostningerne ved Forretningen, er en Selvfølge, da det er for hans Skyld og paa hans Begjæring, at Overformynderiebestyrelsen foranstalter denne Undersøgelse over Værdien af den Eiendom, hvorpaa han attraaer Eaan. Stævning til at paahøre Udmeldelsen kan nu ikke ansees fornoden; thi det skulde være vedkommende Væрге, der blev at indvarsle; men det er nok, at han kaldes til at overvære Forretningen, da enhver Udsættelse, som han kan gjøre paa dens Paalidelighed, vil komme i Betragtning til Eaanets Nægtelse eller Indskrænkning, saa at det ikke kan medføre Præjudice, om der, fordi han ei var kaldet til at høre Udmeldelsen, maatte være udmeldt Mænd, imod hvilke han kunde have gjort Indsigelser, noget, som forresten sjelden vil kunne ventes.

§ 2.

Ved Udmeldelsen haver Dommeren at iagttage, hvad Anordningen af 5 Mai 1830 § 7 foreskriver. Af Udmeldelsen meddeles Overformynderne en Udskrift, hvilken de lade de udmeldte Mænd tilstille, og disse have derpaa, efter 4 Dages Bærel til Overformynderne, som derom meddele Bærgen eller Bærgerne Underretning, at foretage Forretningen saa betimelig, at de til den i Udmeldelsen bestemte Tid kunne fremlægge den for Retten og der beedige den.

§ 3.

Derfom nogen af de udmeldte Mænd udebliver fra Forretningen, hvorved vedkommende Dommer herefter ikke skal være tilstede*), skulle den eller de af Mændene, som møde, i Overeensstemmelse med L. 1 B. 5 Cap. 24 Art., tiltage en anden kyndig og upartisk Mand i den Udeblivendes Sted. Saafremt den Udeblivende ikke kan godtgjøre, at han ved lovligt Forfald har været forhindret fra at møde, bør han til vedkommende Fattigkasse er-

---

*) At Dommerens Nærværelse under Forretningen bortfalder, ansaes rigtigt, da de udmeldte Mænd i Udmeldelsen skulle gjøres opmærksomme paa de Bestemmelser, der ifølge Anordningen 5 Mai 1830 § 7 skulle iagttages af dem (§ 2), og Dommeren, forinden han modtager Beedigelsen, skal forvisse sig om at Forretningen er afholdt overeensstemmende med fornævnte Anordning (§ 4), hvortil kommer, at Bærgen og Overformynderne skulle være tilstede under Forretningen, for at paasee, at alt fornødent iagttages (§ 3).

lægge en Mulct af, efter Omstændighederne, fra 5 til 15 Rd. D. B. C. Desuden bør han, dersom hans Udeblivelse har havt til Følge, at den berammede Forretning ikke har kunnet foretages, men at en ny maa afholdes, tilsvare alle de med en ny Forretning forbundne Omkostninger *). For at de udmeldte Mænd ikke skulle kunne være uvidende om den Straf og det Ansvar, som de ved Udeblivelse paadrage sig, skulle fornævnte Bestemmelser desangaaende indføres i Udmeldelsen. Naar den Umyndiges Bærge, som efter Anordningen 5 Mai 1830 § 8 skal være tilstede ved Forretningen og paasee, at alt Fornødent iagttages, udebliver, skal han, dersom han ei kan bevise lovligt Forsald, erlægge en saadan Mulct, som foransøgt, og være ansvarlig for Følgerne af sin Udeblivelse, og blive disse Bestemmelser om Virkningen af Bærgens Udeblivelse at indføre i Udmeldelsen. Forsørgt skal Bærgen, overeensstemmende med Anordningen 5 Mai 1830 § 8, i alle Tilfælde afgive Erklæring om, hvorvidt han maatte have noget at erindre imod den under Forretningen skete Taxation af den paagjældende Eiendom **).

*) Det sees let, at Omstændighederne ofte ville gjøre det umuligt for de mødte Burderingsmænd strax at finde Noget, som de, i Medhold af den oven citerede Lovens Artikel, kunne tiltage.

***) Skjøndt Bærgernes Tilstedeværelse ved Burderingsforretningerne er gavnlig, og deres Udeblivelse derfor paadrager dem

§ 4.

Naar Forretningen er afholdt, skulde Vurderingsmændene til den i Udmeldelsen bestemte Tid fremlægge Forretningen beskrevet for Retten, og efterat Dommeren har forviiset sig om at den er afholdt overeensstemmende med Forskrifterne i Anordningen 5 Mai 1830, har han at modtage Mændenes Beedigelse af Forretningen.

§ 5.

De Omvurderinger, der efter Anordningen 5 Mai 1830 § 10 skulde hvert tredje Aar foretages til Beviis for at vedkommende Pantter have vedligeholdt den til Capitalernes Betyggelse fornødne Værdie, skulde requireres af Dverformynderne under eet, og Requisitionen derom bør indleveres i Retten den første Retsdag i November Maaned, forsaavidt angaaer St. Thomas, St. Jan og Christiansted Jurisdiction paa St. Croix, men den første Retsdag i December Maaned forsaavidt Frederiksted Jurisdiction betræffer *). Ved disse Omvurderinger have Ved-

---

Ansvar, kan dog saadan Ubeblivelse ikke være tilstrækkelig Hindring for Forretningens Afholdelse, især da Bærgerne kunne forudsættes i Almindelighed at være temmelig bekendte med Eiendommene paa Colonierne, og altsaa ligesuldt ville være i Stand til at gjøre deres Bemærkninger ved den satte Tært.

*) Det er anseet hensigtsmæssigt, at Omvurderingerne foretages saa betimeligt, at de beskrevne Forretninger kunne følge med Dverformynderie-Regnskabet for samme Aar, til Oplysning for Revisionen i Henseende til Pantternes

kommande at iagttage hvad Anordningen 5 Mai 1830 § 11 i Henseende til dem foreskriver, til Formindskelse af de dermed forbundne Omkostninger. Dersom den i fornævnte Anordnings § 10 fastsatte Termin af 3 Aar, beregnet fra den Tid da vedkommende Laan er stiftet, eller den sidste Burdering over Eiendommen er foretaget, ikke er udløben, naar Overformynderne indlevere deres Requisition om at faae Mænd udmeldte til at foretage Omvurderingerne, udsættes den paagjeldende Eiendoms Omvurdering til det næstpaafølgende Aar, med mindre der maatte være nogen særdeles Grund til at befrygte, at Pantet efter Afholdelsen af den sidste Taxationsforretning er blevet utilstrækkeligt.

Tilstand, og November Maaned er fundet at være den meest passende Tid. Orkantiden er da forbi, saa at der, ifald Uveir har forarsaget Skade, kan gives Forklaring derom. Men da der paa St. Croix ere 2 Jurisdictioner og kun eet Overformynderie, er det nødvendigt, at Overformynderiet tilstaaes nogen Tid til at tilendebringe Forretningerne i den ene Jurisdiction, førend det begynder dem i den anden, og derfor udsættes Forretningernes Foretagelse i Frederikssteds Jurisdiction til December Maaned. At en vis Dag er bestemt, hvorpaa Udmeldelsen skal requireres og foregaae, er skeet deels for at forebygge Udsættelse ved Forretningernes Afholdelse, deels for at Vedkommende kunne være bekjendte med naar Udmeldelsen finder Sted, for om de derved maatte ville være tilstede.

§ 6.

For Burberingsmændenes Udmeldelse og for at modtage Forretningens Afhjæmning skal til Dommeren betales 4 Rd., men naar flere end 2 Mænd udmeldes, endvidere 64 Sk. for hver af disse; og for at bekræfte den beskrevne Forretning 1 Rd. 32 Sk. Til Skrивeren erlægges for Mændenes Udmeldelse og Beedigelse, samt for Udskrift af Udmeldelsen 2 Rd.; men naar flere end 2 Mænd udmeldes, endvidere 32 Sk. for hver af disse; og for at bekræfte den beskrevne Forretning 1 Rd. 32 Sk. For Forretningens Beskrivelse bør Skrивeren nyde Betaling som for Udskrifter af Justitsprotocollen. Naar den, som søger Laanet, ikke attraaer et større Besløb end 1000 Rd. B. C., blive de her bestemte Gebyrter at nedsætte til det Halve. Hvor vedkommende Laansøger saaledes har indskrænket sin Begjæring om Laanet, kan den, i Følge heraf, optagne Forretning i intet Tilfælde tjene til Hjemmel for et større Laan end 1000 Rd. B. C. Naar Forhandlinger under de ommeldte Rets-handlinger skee i fremmed Sprog, skal der ikke derfor erlægges særskilt Betaling*).

*) Den for Rettens Betjente fastsatte Betaling, som fandtes passende efter de vestindiske Forhold, er ikke ubetydeligt mindre end den hidtil oppebaarne. Bestemmelsen om at en, ifølge en Begjæring om et Laan under 1000 Rd., optagen Forretning ikke kan tjene til Hjemmel for et større Laan, er fundet fornøden, for at fikkre Rettens Betjente

§ 7.

Til hver af Burderingsmændene betales 3 Rd., hvilken Betaling skal forhøies med 50 pCt., saafremt Forretningen, — derunder, naar Reise gjøres, Reisetiden indbefattet — varer over 6 Timer. Ved Dmburderinger, der foretages ifølge Anordningen 5 Mai 1830 § 10, tilkommer fornævnte Betaling ikke Burderingsmændene for hver enkelt Forretning, men de skulle derfor være pligtige at foretage alle de Forretninger, som paa een Dag kunne udføres, saalænge samme ikke medtage længere Tid end 6 Timer, men naar en længere Tid medgaaer, finder den ovenmeldte Forhøielse Sted.

§ 8.

For at requirere Mændenes Udmeldelse, overvære Burderings-Forretningen, samt for at møde inden Retten, nyde Dverformynderne 5 Rd., naar det attraaede Laan udgjør 1000 Rd. R. C. eller derover, men hvor Laanets Beløb er under 1000 Rd. R. C., ned sættes Betalingen til 2 Rd. Ved Dmburderinger, der afholdes ifølge Anordningen 5 Mai 1830 § 10, tilkommer fornævnte Betaling, i Lighed med hvad der i dette

---

det dem i Anledning af Laan over 1000 Rd. tilkommende høiere Gebyr. Grundene, hvorfor Betalingen ikke videre er gradueret efter Summernes Størrelse, og at der, forsaavidt noget Hensyn dertil er taget, er seet paa Laansummens Beløb og ikke paa Taxations-Beløbet, findes med Hensyn til Placaten 17 December 1823 udviklede i Collegial-Tidenden for samme Aar Side 786—789.

Regulativs § 7 er bestemt i Henseende til Burderingsmændene, ikke Overformynderne for hver enkelt Forretning; men de ere pligtige for samme Betaling at overvære alle paa een Dag foresaldende Forretninger, saalænge samtlige ikke medtage længere Tid end 6 Timer, hvorimod der, naar længere Tid medgaaer, betales $\frac{1}{2}$ Gang mere *).

§ 9.

Bærgerne nyde ingen Betaling for at møde inden Retten, naar de maatte finde saadant Møde nødvendigt, eller for at møde under Burderingsforretningen**).

§ 10.

Til Stævningmændene skal betales 48 Stk. for hver Person, som Udmeldelsen forkyndes for, eller som paa anden Maade varfles.

§ 11.

Naar Overformynderen, Bærgerne, Burderingsmændene og Stævningmændene nødsages til at foretage

*) Det er billigt, at Overformynderne tilstaaes Betaling, da deres Arbeide og Ansvar er betydeligt, og der allerede tidligere, isærdeleshed ved Rescript 21 August 1822, er bestemt en saadan Betaling for Overformynderne paa St. Croix, hvilken Marsagernes Eghed talede for ogsaa at indrømme Overformynderne paa St. Thomas og St. Jan.

***) Bærgerne kunne ikke have Krav paa Betaling, da Bærgemaaliet er en borgerlig Lyngde, for hvilken de alene kunne søge nogen Godtgjørelse i de lovbestemte Bærgpenge.

Reiser i Anledning af vedkommende Burderings-Forretninger, nyde de, foruden de for dem fastsatte Gebyhrer, frie Befordring, eller Godtgjorelse derfor, saaledes at Overformynderen og Bærgerne samt Burderingsmændene erholde det Halve af hvad Reglementet af 19 Juli 1820 tillægger Retsbetjentene, og Stævningmændene derimod det Halve af det for Stævningmændene i samme Reglement bestemte *). Dog kan frie Befordring eller Godtgjorelse derfor ikkun fordræ, hvor Afstanden mellem Vedkommendes Hjem og det Sted, hvor de skulle møde ved Forretningens Afholdelse eller Beedigelse, overstiger $\frac{1}{8}$ Deel dansk Mil. Flere Burderingsmænd bør betjene dem af een Befordring eller kunne ikkun kræve Betaling for een Befordring, naar ikke Afstanden mellem deres Bopæle maatte lægge Hindringer i Veien for Benyttelsen af sælles Befordring. Diætpenge skulle ikke finde Sted i Anledning af de i dette Regulativ ommeldte Forretninger.

§ 12.

Det skal være Pligt for Rettens Betjente, Overformynderne, Bærgerne og Stævningmændene med Tal og Bogstaver at paategne vedkommende Document hvilken Betaling, der tilkommer dem, og derfor at meddele Dwittering.

*) Godtgjorelsen for frie Befordring er saaledes foreslaet af den Bestindiske Regjering, fordi Befordrings-Udgifterne paa Derne nu ere langt mindre end paa den Tid, det nævnte Reglement blev givet.

§ 13.

De Omkostninger, som forarsages ved de ifølge Anordningen 5 Mai 1830 § 10 foretagne Omvurderinger, blive i Overensstemmelse med § 11 i bemeldte Anordning, ligeligen at fordele paa samtlige Debitorer, hvis Eiendomme ere Gjenstand for Omvurderingen, dog saaledes, at hvor vedkommende Pante-Debitors Gjelds Hovedstol ikke overstiger 1000 Rd. B. E., skal en saadan Debitor ikkun erlægge det Halve mod de Debitorer, som have større Laan indestaaende i deres Eiendomme. Naar enkelte Panters Frastand foranledige Befordrings-Omkostninger, bør disse særlig udredes af saadanne Panters Eiere.

§ 14.

De i dette Regulativ indeholdte Bestemmelser skulle ogsaa være gjeldende i Henseende til Vurderinger og Omvurderinger af Pantar, der skulle tjene til Sikkerhed for andre under offentlig Varetægt staaende Midler, dog naturligviis saaledes, at hvad der er fastsat om Overformynders og Bærgers Forretninger anvendes med den Forandring, at disse Forretninger udføres af dem, der have Bestyrelsen af forbemeldte Midler*).

Derefter etc.

---

*) See Rescriptet 3 September 1830 § 9 (Coll. Tid. Side 649—695).

(Efterretninger om ledige geistlige Embeders Indtægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Vestervig og Ugger Sognekald i Aalborg Stift, efter gammel Angivelse 448 Rbd., har nu følgende Indtægter. 1) Korntienden erlægges med 10 Edr. Rug, 244 Edr. Byg og 148 Edr. Havre. 2) Qvægtiende og Smaaredsel 30 Rbd. Sølv. 3) Dffer og Accidentser 300 Rbd. Sølv. 4) Refusion af Vestervigkloster, 5 Edr. Byg. 5) Præstegaardens Hartkorn udgjør 13 Edr. 2 Skpr. 2 Fdkr. $1\frac{3}{4}$ Alb. med 70 Edr. Land, foruden Hede og Mose. Paa Embedet hviler et Laan stort til Rest 472 Rbd. 3 Mk. $14\frac{1}{3}$ Sk. Sølv og 895 Rbd. 1 Mk. 14 Sk. Sedler og Tegn, som aarlig afdrages med 150 Rbd. Dragonhest holdes, og Enkepension bliver at udrede.

Under 9 November sidstleden er en Commission til at examinere og censurere ved den Forst-Examen, der ifølge allerhoieste Resolution af 28 August 1832 *) er bestemt at skulle organiseres i Kjøbenhavn, allernaadigst udnævnt, bestaaende af Deputeret i Rentekammeret og for Finantserne, Conferentsraad Collin, Hofsjægermester, Overforster F. W. Paulsen, Etatsraad og Professor H. E. Drsted, Etatsraad og Professor J. W. Hornemann, Justitsraad og Landinspecteur samt Secretair for Matri-

---

*) Cf. Coll. Tid. Side 598 sqq.

culeringscontoiret under Rentekammeret C. M. Winther, Professor J. C. H. Reinhardt, Justitsraad og Forst-inspecteur Sarauw, samt Forstraad, Skovrider J. L. Neff.

Den 29 November er Agent og Grosserer E. Busch, Ridder af Dannebrogen, i Naade entlediget fra at være oeconomisk Directeur ved Frederiks Hospital, og den 6 December er i hans Sted Agent J. Holmblad udnævnt til at være oeconomisk Directeur.

Den 6 December er Kjøbmand C. Pryn i Helsingør erkjendt som Kongelig Preussisk Vice-Consul sammesteds.

Med Rescript af 6 December til Stiftamtmanden over Aalborg Stift er det bevilget, at det Marked, som ifølge Rescript 28 Juni d. A. maa holdes i Hals Bye aarlig den 22 October, tillige maa være Heste- og Dvæg-marked.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Nis, Hørbye og Døstrup Sognekald i Viborg Stift, 340 Rd. — Sennels Sognekald i Aalborg Stift, 174 Rd. — Darum og Bramminge Sognekald i Ribe Stift, 340 Rd. — Nørbel, Sønderbel og Læsten Sognekald i Viborg Stift, 225 Rd. (Til Enkebispinde Astrup svares aarlig 5 Edr. Rug, 5 Edr. Byg og 5 Edr. Havre, betalte efter Capitels-taxten, samt 46 Rbd. Søl).

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 4 December er Kammerraad, Bye- og Raadstueskriver i Ribe, P. N. Steenstrup, udnævnt til virkelig Justitsraad; Amtsfors-

valter over Nordborg Amt paa Als, Major H. E. Moritzen, beskikket til tillige at være Kirkeinspecteur for Nørre-Herred paa Als; den 6, Sognepræst for Als, Hørbye og Døstrup Menigheder i Viborg Stift, C. Blicher, til Sognepræst for Understed og Karup Menigheder i Aalborg Stift; Sognepræst for Sennels Menighed i sidstnævnte Stift, B. L. Døbel, til Sognepræst for Døslø, Beslø og Arup Menigheder i samme Stift; Sognepræst for Darum og Bramminge Menigheder i Ribe Stift, M. Kragh, til Sognepræst for Starup og Nebel Menigheder i samme Stift.

Under det Slesvig, Holsten, Lauenborgske Cancellie: Den 23 November har Underrets-Advocat C. E. v. Cossel i Augustenborg erholdt Concession til at øve Notarialforretninger; den 26, er Kammerjunker og anden Gouvernementssecretair ved Statholderkabets Departement, C. L. W. v. Barendorff, udnævnt til første og Geheime-Gouvernementssecretair, og Volontair R. H. L. v. Kaup til anden Gouvernementssecretair ved bemeldte Departement, og den 29, er Førstnævnte tillagt Rang med Nr. 3 i Rangforordningens tredie Klasse; den 30, hidtilværende Herredsfoged i Cropp- og Meagerdorf Herreder i Gottorf Amt, Justitsraad D. G. Scriver, udnævnt til virkelig Etatsraad; den 3 Decbr., Kammerraad og Contra-Skriver ved Elb-Tolden, C. F. L. Albinus i Lauenborg, udnævnt til virkelig Justitsraad; Amtmand over Hütten Amt, C. W. G. v. Rumohr, udnævnt til Landraad i Hertugdømmene Slesvig og Holsten, samt til overordentligt Medlem af den Slesvigiske Landsret; i Egenkab af adelig Raad; Actuarius i Gottorf Amt, Cancellieraad P. C. Flor, efter Ansøgning i Raade entlediget; Valget af Cand. theol. C. A. N. Reimers til Diaconus i Lettenhüll i Eidersted Provstie allernaadigst stadfæstet; W. H. F. C. Rudolph udnævnt til Undercancellist under det Slesvig-Holsten, Lauenborgske Cancellie.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

X Nr. 51. Den 21de December 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos S. D. Øvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Kongelige General-Toldkammer- og Commerces-Collegium er den 12 December udkommet følgende Placat for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen:

Det har behaget Hans Majestæt Kongen ved allerhøieste Resolution af 11 dennes at anordne, at de i Forordningen af 5 October 1821 og Placaterne af 7 Januar 1824 og 15 August 1826 indeholdte Bestemmelser, ihenseende til Indlevering af Connossementer og Fragtbreve ved Varers Indgaaen, og Angivelsen af disses Stykketal, Maal, Vægt og Værdie, skulle finde overensstemmende Anvendelse, saavel paa de til Forblivende i Hertugdømmerne indgaaende, som paa de Emballager med Varer, der fra fremmed Sted indmeldes til at føres igiennem bemeldte Hertugdømmer til Sjælland, til

Fyen og videre landvæerts, og at denne Anordning skal træde i Kraft med den 1 Januar 1834.

Forestaaende allerhøieste Resolution bekendtgjøres herved for alle Vedkommende til Efterretning og vedbørlig Efterlevelse.

Blandede Efterretninger.

Fra det danske Cancellie er den 17 December afgaaet følgende Circulair-Skrivelse til samtlige Amtmænd og Lehnbesiddere i Danmark, ligesom og til vedkommende Autoriteter i Kjøbenhavn.

Hans Majestæt Kongen har under 14 dennes allernaadigst rescriberet dette Collegium saaledes:

„Den Kjerlighed, Vore troe Undersaatter stedse have baaret for Os og som har bidraget saa betydeligt til at lette Os Byrden af Vort i Sandhed vigtige Kald, have de ved hver given Leilighed paa den meest usfrømtede Maade lagt for Dagen; Vi troe derfor ikke at tage Feil i at formode, at Man ogsaa vil tage Anledning af den nye Leilighed, som i næstkommende Aar tilbyder sig, til paa festlige Maader at erindre Vort Indtrædelse i Geheime-Statsraadet Anno 1784. Men da Besiddelsen af Vort Folks Kjerlighed til Os og dets Lykfsalighed er Vort eneste Dnske, ligesom Vore uafbrudte Bestræbelser gaae ud paa at bidrage til dets Lykke, Held og Vre, saa ville Vi allernaadigst have Vort

Cancellie paalagt, paa en hermed overeensstemmende Maade, igjennem Overøvrighederne i Danmark, at bringe til almindelig Kundskab, at Vi aldeles ikke ønske, at festlige Foranstaltninger træffes i ovenanførte Anledning.

Hvilket herved tjenligst tilmeldes (Titul) til fornøden Efterretning og Sagttagelse samt Bekjendtgjørelse i Deres Embedskreds.

Ved allerhøieste Rescript 12 Mai 1809 angaaende Slangerup Kjøbsteds Nedlæggelse er blandt andet bestemt i § 3, at Byens daværende tjenstbygtige Indvaanere, saavel som deres ved Kjøbstedens Nedlæggelse fødte Børn skulde fremdeles være fritagne for Udskrivning til Landkrigstjenesten, saalænge ingen ny Anordning udvider Udskrivningen til Kjøstederne, hvorimod de Børn, som efter denne Tidspunkt fødtes paa sammes Grund, skulde betragtes lige værnepligtige med andre Landsbysboere. En Kjøbmand i Slangerup indgav nu paa egne og Byens øvrige Borgeres samt forhenværende Borgeres Enkers Begne en med Frederiksborg Amts Landmilicesessions Erklæring forsynet Ansøgning om, at, uagtet ovenanførte Bestemmelse, ogsaa de af deres Sønner, der ere fødte efter Rescriptets Datum, maae fritages for Værnepligt. Som Grunde herfor anførtes, at Byens Borgere, ved i sin Tid at nedsætte sig i den og tage Borgerkab, ogsaa have taget Hensyn til den Rettighed, som i Almindelighed

tilkommer Kjøbstedborgere, at fritage deres Sønner for Bærnepligt, og at Tabet af denne Rettighed maatte være dem saameget haardere, som de fleste af dem tillige vare Grundeiere og Tordeiere og desaaarsag vanskelig kunde flytte bort til en anden Kjøbsted, den eneste Maade, hvorpaa de kunde befrie deres tilkommende Sønner for Bærnepligt. De, som vare Borgere i Slangerup paa den Tid, den nedlagdes, bleve ei heller iøvrigt for deres Levetid eller deres Enker efter dem betagne de Rettigheder, som de eengang vare lovligent komne i Besiddelse af som Kjøbstedborgere. Fremdeles bemærkedes, at det ved allerhøieste Resolution 17 Januar 1827, angaaende de paa Frederiksværk og dets Grund fødte Drengbørns Bærnepligt, og ved allerhøieste Resolutioner af 4 April og 14 November 1832*), angaaende samme Forpligtelse for de i Frederiksberg Sogn fødte Drengbørn, er fastsat, at disses Bestemmelser dog ingen Indflydelse skulde have paa Sønnerne af de Bærnepligtige, der alt vare ansatte som Mestere, Evende eller faste Arbeidere ved hiin Fabrik, eller der alt vare Beboere af Frederiksberg Sogn. Til de anførte Grunde kunde endnu føies, at Forordningen 11 Juni 1802 § 2, der indskrænkede den Degne- og Skolelærer-Sønner ved Forordningen 20 Juni 1788 § 30 tilstaaede Udskrivningsfrihed til Sønner af de studerede eller seminaristisk dannede Skolelærere eller

---

*) See Coll. Tid. 1832 Side 427—34 og 870—73.

Kirkesangere, ikke blev anvendt til Skade for nogen tidligere ansat Skolelærers eller Kirkesangers Børn, uagtet disse først ere fødte efter førstnævnte Forordnings Emanation (cfr. Cancellie-Circulaire 12 September 1818); og ligeledes har Forordningen 8 Mai 1829 § 12, ved fremtidig at underkaste Sønner af Skolelærere og Kirkesangere Udskrivning, indskrænket dette til Sønner af dem, der for Fremtiden ansættes.

Cancelliet fandt derfor Anledning til at andrage paa en Forandring i det ovennævnte Rescript, der er udkommet i Krigen Tid og da det, som selve Rescriptet viser, var paatænkt, at udvide Børnepligten til Kjøbstedindvaanere. Hans Majestæt afgav derpaa den 27 November sidstleden saadan Resolution:

Vi ville allernaadigst have § 3 i Bort Rescript af 12 Mai 1809 saaledes forandret, at de Sønner af forhenværende Borgere i Slangerup, der efter Rescriptets Udstedelse ere fødte eller i Fremtiden fødes, ligesaa lidet som de tidligere fødte, skulde være Børnepligten undergivne, saa at alle Sønner af dem, der i sin Tid have været Borgere i Slangerup i foranførte Henseende blive at behandle, som om Byen var vedbleven at beholde Kjøbstedrettigheder. I Overensstemmelse hermed er et allerhøieste Rescript den 4 December udfærdiget til Amtmanden over Frederiksborg Amt.

Under 14 Juni 1793 blev det de reformeerte Indvaanere af den engelske Nation i Helsingør tilladt at holde offentlig Gudstjeneste i det engelske Sprog og efter den engelske Kirkes ritus. Men allerede efter faa Aars Forløb blev den i Medhold deraf samlede Menighed, formedelst Uenighed med dens Præst, opløst og dens Kirkebygning solgt til den derpaa hvilende Gjelds Betaling. Siden blev det atter efter Ansøgning af adskillige af de i Helsingør boesatte Personer af den engelske Kirke tilladt at reorganisere en saadan Menighed under visse nærmere Bestemmelser, der indeholdes i et allerhøieste Rescript til Stiftamtmanden og Biskoppen over Sjællands Stift af 28 Juli 1815 (see Coll. Tid. for 1815 Side 532—535 og Ulgreen-Udsings Samling paa sit Sted). Denne Tilladelse blev imidlertid ikke benyttet, førend der i dette Aar igjennem det Kongelige Departement for de udenlandske Sager indkom et Andragende fra det herbærende Storbrittaniske Gesandtskab om at den af den brittiske Statssecretair for de udenlandske Sager Lord Palmerston udnævnte engelsk reformerte Præst Nugent Wade maatte fungere som Capellan i Helsingør. Med Hensyn til denne Udnævnelse blev bemærket, at en Parlamentsact bemyndiger den brittiske Statssecretair for de udenlandske Sager til i Regjeringens Navn at yde Understøttelse til engelske Kirker og Capeller i fremmede Havne og Stæder, naar de derbærende Englændere forbinde sig til ogsaa at bidrage dertil, hvorimod Patronatet derefter

gaaer over til Regjeringen, samt at Lord Palmerston, efter de i Helsingør boefatte Englænderes Andragende og efterat de havde forbundet sig til aarligen at udrede et Bidrag til et engelsk Capels og til Præstens Underholdning, har sikket dem et Tilskud fra Regjeringens Side samt udnævnt den oven navngivne Capellan, som til dette Embede er bleven ordineret af Biskoppen i London. Under de anførte Omstændigheder maatte Sagttagelsen af den i det allerhøieste Rescript 28 Juli 1815 § 5 fastsatte Betingelse, at der skal oprettes en Contract imellem den engelske Præst i Helsingør og Menigheden angaaende de Vilkaar, under hvilke han antages og hvad Forsørgelse der, i Tilfælde af Fratvædelse eller Dødsfald, tilstaaes ham og hans Efterladte, og at denne Contract skal stadfæstes af Hans Majestæt, ansees overflødig, da bemeldte Bestemmelse er given, for at sikre Præsten en anstændig Underholdning, for hvilken der nu paa anden Maade er draget behørig Omsorg. Paa Cancelliets allerunderdanigste Forestilling har derfor Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 4 December sidstleden anerkjendt Nugent Wade som engelsk biskoppelig Capellan for den engelske reformerte Menighed i Helsingør, med Ret til at udføre de til dette Embede hørende geistlige Forretninger, navnlig med Hensyn til Daab, Vielse og Begravelse*);

*) Forsaavidt det i de i Sagen foreløbig indhentedes Erklæringer var yttret af Sognepræsterne i Helsingør, at den engelske Capellan formeentlig maatte være uberettiget til

hvorhos Hans Majestæt allernaadigst har bifaldet, at det iøvrigt har sit Forblivende ved det allerhøieste Rescript af 28 Juli 1815.

---

umiddelbar at fungere ved Daab, Vielse og Begravelse, men at enhver saadan Forretning maatte bestilles hos en af dem, som vedkommende Præst, og indføres i hans Ministerialbog, ligesom den Præst, i hvis Sogn Forretningen falder, formeentlig for samme tilkomme Salar, kunde Cancelliet ikke andet end være aldeles enig i den af Biskoppen yttrede Mening, at bemeldte Paastand ikke er grundet. Allerede ved Rescript 14 Juni 1793 var det, som ovenbemærket, de engelske Indvaanere af den reformerte Religion i Helsingøer tilladt at have deres egen Præst, og en saadan blev stadfæstet i Embedet. Skjøndt nu, efter hvad der ligeledes oven er anført, den derefter samlede Menighed efter faa Aar opløstes, og det navnlig af Cancelliet ved Skrivelse af 7 Juli 1798 blev resolveret, at der fra dets Side intet derimod var at erindre, saa var Rescriptet dog ikke hævet. Den Præsten deri givne Rettighed til at forrette ministerialia maatte altsaa ved Menighedens Reorganisation være ham forbeholden, og da ingen af de Præster, som dengang vare ansatte i Helsingøer, nu ere i Embede, saa kan den visse i Rescriptet 1793 hjemlede Ret til at beholde de i deres Embedstid faldende Indtægter ved Ministerialforretninger ikke længer finde Anvendelse. De nærværende Præster ere endog ansatte senere end Rescriptet 1815, der fornyede den engelske Menigheds Rettigheder, og navnlig i § 5 indskræper dens Præst at holde Ministerialbøger efter den befalede Form. Som Medlemmer af et andet tilladt Kirkesamfund ere og fornævnte Ind-

Commissionen til Understøttelse for Dvæstede og Faldnes Efterladte har til Cancelliet indsendt Beretning om dens Forhandlinger i Aaret 1832 *), af hvilke Hovedresultaterne ere følgende:

I.

Med Hensyn til den Fond, som udbreder Understøttelse til de Personer, der i Søeslaget den 2 April 1801 ere blevne dvæstede eller have mistet deres Forsørgere.

Ved Begyndelsen af 1832 nøde 144 Personer Understøttelse, til Beløb 304 Rbd. Sølv og 4683 Rbd. Sedler. I Aarets Løb afgik 19 Personer, hvorimod 2 nye kom til, af hvilke den Ene forhen havde, som Enke efter en Dvæstet, nydt Pension, men ved nyt Ægteskab tabt denne, og nu, da hun atter er bleven Enke, paa nye er bleven kvalificeret til Pension; den Anden er i Aarets Løb bleven Enke efter en af Fondens Pensionister. Antallet er saaledes formindsket til 127, nemlig 76 Dvæstede, 46 Enker og Børn og 5 Fædre og Mødre til Faldne. Understøttelsens Beløb blev i samme Tidrum formindsket til 322 Rbd. Sølv og 4333 Rbd. Sedler, saa at der

---

vaanere af Helsingør undtagne fra den kirkelige Forbindelse med det Sogn, hvori de boe; dog at de, saavel efter den almindelige Lovgivning, som i Følge Rescriptet 1 Sept. 1819 § 1 (Coll. Tid. Side 645, samt Algreen-Ussings Samling) svare Præstefølge til Sognets Præst.

*) Beretningen for 1831 findes i Coll. Tid. 1832 Side 891—894.

altsaa ved Aarets Slutning vare 17 Personer færre til Forsørgelse, og Understøttelsens Beløb var 18 Rbd. Sølv høiere, men 350 Rbd. Sedler mindre end ved Aarets Begyndelse. Bemeldte Forhøielse i Sølv hidrører fra, at en Dvæstet, som hidtil havde nydt Pension i Sedler, fik den forandret til et lige Beløb i rede Sølv, da han var flyttet til Hertugdømmene.

Fondens Capitaler, der bestaae i uopsigelige 4 pSt. rentebærende Kongelige Obligationer eller Statspapirer, undergik ikke i 1832 nogen Forandring og udgjorde saaledes 130000 Rbd. Sølv.

Indtægterne i 1832 af Renter m. m. beløb sig til 5873 Rbd. 53 Sk. rede Sølv og 80 Rbd. 72 Sk. Sedler og Tegn eller, efter Omveksling af 4900 Rbd. rede Sølv imod 5179 Rbd. Sedler, til 973 Rbd. 53 Sk. rede Sølv og 5259 Rbd. 72 Sk. Sedler og Tegn, hvortil kom den contante Beholdning for 1831: 80 Rbd. 58 Sk. rede Sølv og 135 Rbd. 23 Sk. Sedler og Tegn, tilsammen 1054 Rbd. 15 Sk. rede Sølv og 5394 Rbd. 95 Sk. Sedler og Tegn.

Udgifterne udgjorde derimod 721 Rbd. rede Sølv og 4941 Rbd. 7 Sk. Sedler og Tegn, og der blev saaledes ved Aarets Udgang en Beholdning af 333 Rbd. 15 Sk. rede Sølv og 453 Rbd. 88 Sk. Sedler og Tegn, hvorhos Fonden havde tilgode 48 Rbd. Sedler.

Med Hensyn til det saaledes havde Overflud, der i Fremtiden endog kan ventes forøget, har Commissionen

fra dette Aars Begyndelse renunceret paa Renter af en af Generalgouverneur Koepstorff til Søeqvæsthuset skjænktes Obligation 2500 Rbd., hvilke ved allerhøieste Resolution 24 April 1801 indtil videre vare tillagte Fonden. Dog er denne Renunciation skeet med Forbeholdenhed, at bemeldte Renter, hvis Fonden i Tiden skulde behøvede, atter maatte tilfalde samme.

II.

Angaaende den Fond, der afgiver Understøttelse til Personer, som i Anledning af den i 1807 udbrudte Krig-ere Gjenstande for Commissionens Forsørgelse.

Antallet af de Personer, som understøttes af denne Fond, var ved Begyndelsen af 1832: 231, hvilket, da i Aarets Løb 6 ere afgaaede og 5 tilkomne, blev formindsket til 230, nemlig 191 Dvæstede og 29 Enker og Born. Totalbeløbet af den Understøttelse, Fonden ved Aarets Begyndelse udredede, var 3350 Rbd. Sølv og 6770 Rbd. Sedler og ved dets Slutning 3290 Rbd. Sølv og 6878 Rbd. Sedler. Der var saaledes 1 Person mindre til Forsørgelse og Understøttelsens Beløb var 60 Rbd. S. ringere, men 108 Rbd. Sedler høiere end ved Aarets Begyndelse; hvilken Forsørgelse har sin Grund i at Enkelte formedelft tiltagende Alderdom og Svagelighed have faaet Pensionstillæg.

Fondens Capitaler vare ved Udgangen af 1831 i uopffigelige Kongelige Obligationer eller Statspapirer samt i en Brandkassobligation, en Panteobligation og 3 op-

figelige Statsgjeldsobligationer: 126024 Rbd. Sølv og 2600 Rbd. Sedler, hvilke i 1832 ifølge afdøde Grevinde Holck's Testamente bleve forøgede med 2 Kongelige uopfigelige Obligationer for 87875 Rbd. Sølv *). Capitalbeløbet var saaledes ved Udgangen af 1832: 213899 Rbd. Sølv og 2600 Rbd. Sedler.

Indtægterne i 1832 udgjorde 11282 Rbd. 50 Sk. rede Sølv og 842 Rbd. 61 Sk. Sedler og Tegn eller, efter Omvevling af 6200 Rbd. rede Sølv mod 6554 Rbd. Sedler, 5082 Rbd. 50 Sk. rede Sølv og 7396 Rbd.

- *) Denne Capital er ved Grevinde Holck's Boes Slutning overgivet til Commissionens Bestyrelse og bestaaer i en Kongelig Obligation paa 45000 Rbd. Sølv og en dito paa 42875 Rbd. Sølv; men kun den første er Fondens stedsbevarende Eiendom, hvorimod den sidste skal tilfalde Frederik's Hospital, naar alle i Krigen 1807—1814 Dvæstede og de Faldnes Efterladte ere uddøde. (See Coll. Tid. for 1829. Side 713 ff.) Iøvrigt har Commissionen, ved Overtagelsen af hine tvende Obligationer, tillige overtaget den Forpligtelse, at udrede af bispes Renter hvad Grevinde Holck deraf har bestemt som aarlige Legater til nogle i hendes Testamente navngivne Personer, hvilke Legater tilfammen udgjøre 700 Rbd. Sølv. Fonden vinder altsaa ikke for Tiden nogen forøget Renteindtægt, da den ogsaa tilforn har hævet Renter af den ovennævnte af Grevinde Holck's Boe nu udbetalte Capital, i hvilke Renter ikkun i 1831, formedelst en speciel Omstændighed, nogen Decourt fandt Sted (cfr. Coll. Tid. f. N. Side 894).

61 Sk. Sedler og Teg. Udgifterne udgjorde 4414 Rbd. 91 Sk. rede Sølv og 7343 Rbd. 14 Sk. Sedler og Teg. ; følgelig havde et Overskud af 667 Rbd. 55 Sk. rede Sølv og 53 Rbd. 47 Sk. Sedler, og da der fra 1831 var en contant Beholdning af 718 Rbd. 83 Sk. rede Sølv og 999 Rbd. 17 Sk. Sedler og Teg., saa udgjorde den contante Beholdning ved Udgangen af 1832: 1386 Rbd. 42 Sk. rede Sølv og 1052 Rbd. 64 Sk. Sedler og Teg., hvorhos Fonden havde tilgode 48 Rbd.

Fra det Danske Cancellie er den 17 December afgaaet følgende Circulair-Skrivelse til samtlige Amtmænd i Danmark:

Da det ved Inquisition af Brændeviinsbrænderierne her i Staden er befundet, at en Brændeviinsbrænder har udleiet Localer i den Bygning, hvori han driver sit Brændeviinsbrænderie, til en Meelhandler til Dplag af formalede Kornvarer, m. m., og en saadan Ubleien til de Næringsdrivende, hvis Næringsbrug ikke maa drives tilligemed Brændeviinsbrænderie i samme Bygning ifølge Bestemmelserne i Placaten af 14 December 1820, maa ansees utilladelig, saa skulde Man, efter det Kongelige General-Toldkammers og Commerce-Collegii derom gjorte Begjering, tjenstligst have (Titul) anmodet om at ville paalægge Magistraten i de Dem underliggende Kjøbsteder

at bringe det i den ommeldte Henseende fornødne til-
mindelig Kundskab.

Af den i Overensstemmelse med det Kongelige aabne
Brev af 6 April 1818 til Qvartals-Coursens Bestemmelse
anordnede bestandige Committee er den Cours, hvorefter
Rigsbanksedler i Januar, Februar og Marts Maanedes
1834 skulde modtages i alle de Søldbetalinger, der efter
allerhøistbemeldte aabne Brev kunne afgjøres med Rigs-
banksedler, bestemt til $206\frac{1}{4}$ imod 100 Specier eller 200
Rbd. Sølv, saa at 1 Rbd. Sølv i alle foranførte Til-
fælde kan betales med 1 Rbd. 3 Sk. i Rigsbanksedler
og Legn.

Herom er under 20 December udkommet en Cancellie-
Placat.

(Efterregninger om ledige geistlige Embeders Ind-
tægter og de paa samme hvilende Byrder.)

1. Nørbeek, Sønderbeek og Læsten Sognekalb i
Viborg Stift, efter gammel Angivelse 225 Rd., har
nu følgende Indtægter. 1) Af Kalbets tiendeydende Hart-
korn 261 Edr. 2 Skpr. 2 Alb., svares 45 Edr. Rug,
70 Edr. Byg, 100 Edr. Havre. 2) Qvægtienden om-
trent 16 Rbd. 2 Mk. 3) Smaaredselstienden 15 Rbd.
4) Offer og Accidentser, 100 Rbd. 5) Præstegaardens
Hartkorn udgjør 7 Edr. 6 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. 6)
Af et jordløst Huus 3 Rbd., og af en Annergaard 2
Edr. Byg. Til Bispinde Astrup svares aarlig 5 Edr.

Rug, 5 Ebr. Havre og 5 Ebr. Bng, betalte efter Capitelstaxten, samt 46 Rbd. Sølv.

Ledige Embeder.

Under Rentekammeret: Herredsfoged-Embedet i Cropp og Meggerdorf Herred i Gottorff Amt; Cau- tion 1600 Rbd. i 4 pEt. Kongelige Obligationer. — Skovfogedtjenesterne ved Lystrup paa det Frederiksborgske Skovdistrict og ved Teglstup Indhegning paa det andet Kronborgske Skovdistrict. For enhver af disse Tjenester er bestemt 100 Rbd. Sølv i aarlig Løn foruden fri Bolig med Jord samt sædvanligt Brændsels Deputat.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 13 December er Etatsraad og Assessor i Landsoveretten samt Hof- og Stadsretten, J. Stendrup, efter Ansøgning entlediget i Naade og med Pension, hvorhos han er udnævnt til Conferenceraad; forhenværende personel Capellan for Stokke- marke Menighed paa Lolland, N. P. Asp, beskiftet til personel Capellan i Nakskov og for Branderslev Menighed.

Under Rentekammeret: Den 5 November er Possamentmagermester T. G. Hansen forundt Prædicat af Hof-Possamentmager; den 12, er Gaardeier J. J. Cornils i Lating udnævnt til Diggreve for det tredie Slesvigske Digidistrict; den 26, er Inspecteur ved Baræ- niet Holstenshuus, Tiendecommissair J. Madsen og

Forvalter ved Boller og Møgelkær Godser, A. L. B. Købke, som Landvæsenstommisfaires, den Første i Svendborg Amt og den Sidste i Veile Amt, forundt Kammerraads Rang efter Rangforordningens 7de Klasse Nr. 2; Forvalteren ved Stamhuset Selsø, Capitain og Landmaaler P. Hjort, tilladt at udtræde af Tiendecommissionen for Frederiksborg District og Horns Herred, og Forvalteren ved Stamhuset Egholm, Exam. juris G. G. Houg, udnævnt til Medlem af bemeldte Tiendecommission; den 30, anden Gouvernementssecretair ved Statthalberskabet for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, N. H. L. v. Kaup, udnævnt til Kammerjunker; Etatsraad og Herredsfoged Scriber efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget fra sit Embede som Herredsfoged i Cropp og Meggerdorff Herred i Gottorff Amt; den 7 December er det tilladt Sognepræst ved Vor Frelfers Kirke paa Christianshavn, Dr. phil. Provst N. C. Schack, Ridder af Dannebrogen, at udtræde af Tiendecommissionen for Kjøbenhavns District, hvorhos Proprietair D. P. Lange til Frederiksholm er udnævnt til Medlem af bemeldte Tiendecommission.

Rettelse.

I Coll. Tid. Nr. 50, Side 792, Linie 26 skal Ordet „virkelig“ udgaae.

Collegial=Lidende.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 52. Den 28de December 1833.

Redigeret, forlagt og udgivet af:

Peter Johan Monrad,   Anders Sandøe Ørsted,
Deputerede i det kongelige danske Cancellie.

Trykt hos J. D. Nvist, Østergade Nr. 53.

Lovgivning.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 10 December udkommet følgende Patent angaaende Anordningen af en Examinations-Autoritet for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, til Prøvelse af derværende Søefolk i Navigationskundskab.

Paa Cancelliets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen, ved allerhøieste Resolution af 9 f. M. at bifalde Gjenoprettelsen af en Examinations-Autoritet for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, til Prøvelse af derværende Søefolk i Navigationskundskab, med den Bestemmelse, at Examen skal afholdes i Byen Tønning af en allernaadigst beskikket Examinator, tilligemed tvende af Magistraten sammesteds dertil committerede Skippere som Bisiddere, og derfor af enhver Examinand erlægges et Gebyr af 16 Rbd. til Examinator,

og af 1 Rbd. 57 $\frac{2}{3}$ til enhver af Bisidderne. Allerhøist-
samme har tillige med Hensyn til bemeldte Examens-
Ufholdelse og nærmere Indretning sanctioneret de Bestem-
melse, som indeholdes i vedfæiede Instrux for Examinator.

§ Overeensstemmelse med Hans Majestæts aller-
høieste Befaling bekendtgjøres Forestaaende herved til
Efterretning og vedbørlig Efterlevelse for alle Vedkommende.

I n s t r u x

for Navigations-Examinator i Hertug-
dømmerne Slesvig og Holsteen.

1. Examinator lader sig af Enhver, som melde
sig til Examen, give en af denne selv egenhændig skreven
Anmeldelse, som indeholder hans Navn, Fødested, Alder
og Anmeldelsens Datum, underskrevet af hans Lærer.
Af denne Anmeldelse skjønnes, om Examinanden skriver
en saa læselig Haand, at han kan admitteres til Examen.
Anmeldelsen opbevares som Hjemmel for, at Examinanden
ei er opholdt.

2. Examen afholdes snarest mueligt efter Anmel-
delsen, uden at oppbie noget vist Antal Examinander.
Dog kan den ikke forlanges afholdt af Examinator i
Maanederne Juni og Juli.

3. Ved enhver Examen i Navigationen skulde 2de
af Magistraten i Tønning udnævnte Skippere være over-
værende som Bisidder.

4. Examen deler sig i 2de Dele: Styrmands-Examen og Længde-Examen, der hver for sig afholdes særskilt.

5. Styrmands-Examen indbefatter:

- a) Begreb om de trigonometriske Linier og deres Anvendelse til retvinklede Trianglers Beregning.
- b) Begreb om den Maade, hvorpaa Himmellegemernes almindelige eller daglige Bevægelse skeer, om Solens egen Bevægelse, samt om Paralax-Refraction og Kimmingbaling.
- c) Begreb om det platte og vorende Kaarts Regning, samt om Forskjellen imellem misvisende og retvisende Kaarter, og om Misviisningens Foranderlighed;
- d) at holde Journal og regne Bestik ved Marine-Calendar, at affætte og stille sin Cours i Kaartet, og forbedre den for Strøm, Afdrift og Misviisning;
- e) at undersøge og rette Speilenes Stilling paa De-tanten, og bruge den til at maale Høider af So-len eller en Stjerne;
- f) at finde Compassets Misviisning ved en eller tvende Peilinger i Horizonten, samt ved Azimuthpeiling;
- g) at beregne, naar en Stjerne kommer i Meridianen paa sit høieste eller laveste, samt Stjernens Høide;
- h) at finde Bredden, saavel ved Meridian-Høider af Solen eller en Stjerne, som ved tvende Høider af Solen udenfor Meridianen med Tiden imellem Observationerne;
- i) at finde Tiden af Hoi- og Lav-Bande.

6. Længde-Examen, som er vigtig for dem, der fare udenfor Europa, indbefatter:

- a) Begreb om Himmellegemernes Rectascension og Declination, og om Maanens og Planeternes egen Bevægelse; om Tiden, hvorledes den udmaales, og hvad Indflydelse Længden har derpaa, samt Forskjellen imellem sand Soltid og Middeltid, kjende Indretningen af Nautical = Almanak og Planet-Tabellerne;
- b) Begreb om at undersøge og rette Sextanten, og at kunne bruge den til at maale Distancen imellem 2 Objecter;
- c) at beregne sin paaværende Længde af den maalte Distance imellem Maanen og Solen, og imellem Maanen og en Stjerne eller Planet, naar Høiderne tillige ere maalte.
- d) at beregne Høiden af et Himmellegeme til en given Tid.
- e) at beregne Klokkeslettet formedelst Høiden af Solen, en Stjerne eller en Planet;
- f) at finde Længden ved Søuhr;
- g) at undersøge Gangen af et Søuhr, saavel i Land ved Artificialhorizont, som paa en Reise ved Peilning af Pynter, hvis Længder ere nøiagtigen bestemte.

7. Ved enhver af disse Examina, som fortsættes uden Dphor, giver Examinator saamange Opgaver, som han anseer nødvendigt, for at komme til Wisshed om, at

Examinanderne med Færbighed og Nøiagtighed kunne løse de Dpgaver, som kunne forefalde i Navigationen. Ved mundtlige Spørgsmaale overtyder han sig om, at de have Begreb om, under hvilke Omstændigheder og i hvilken Hensigt Beregningerne ere at anvende.

8. Charactererne, som gives ved Navigations-Examen, ere: Beqvem og Ei ubeqvem.

Beqvem gives dem, som med Hurtighed og Nøiagtighed løse de givne Dpgaver, og have godt Begreb om deres Nytte.

Ei ubeqvem dem, som have mindre Sikkerhed saavel i Beregningerne, som i Begreberne.

Ved Længde-Examen gives ingen særskilte Characterer, da der med denne ingen Rettigheder ere forbundne.

9. Attesterne for enhver af disse Examina gives den Form, som vedfølgende Schemata viser.

10. Den, som er afviist fra Examen eller har faaet anden Character, maa ei antages igjen til Examen, førend efter 4 Ugers Forløb. Tredie Gang maa en saadan først antages efter Forløb af eet Aar. Tiere maa ingen antages til Examen.

11. Examinator holder en Protocol over de Examinerede, indeholdende Enhvers fulde Navn, Alder og Fødested, og som tillige oplyser Examens Datum og af hvem Examinanderne have lært. Ved hvert Aars Udgang indsender Examinator en Fortegnelse over dem, som i Aarets Løb ere examinerede, til Admiralitets- og Commissariats-Collegiet, og til Cancelliet.

Schema Nr. 2.

N. N. har jeg examineret i:

At beregne sin paaværende Længde;

At finde Uhrets Feil formedelst Høiden af Solen eller en Stjerne; og at benytte et Souhr;

At beregne Solens, Maanens eller en Stjernes Høide til enhver given Tid;

At undersøge Sextantens Feil, og bruge den til Distance-Maalning;

og finder at han forstaaer samme.

Lønning den

Aar.

N. N.

Navigations-Examinator.

I vores Dverbærelse:

N. N.

N. N.

Fra det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Cancellie er den 14 December udkommet følgende Patent for Hertugdømmet Holsten:

I den tydske Forbundsforamlings 48de Session af 14 f. M. er med Hensyn til den i Stuttgart udgivne Neckartidende taget følgende Beslutning:

Den i Stuttgart udkommende Neckartidende bliver ifølge Presseloven af 20 September 1819 paa Forbundets Begne standset, og enhver Fortsættelse af samme under hvilken som helst Titel forbudt i alle Forbundsstater.

Redacteurerne af samme, Carl Schill og Heinrich Elsner, maae i fem Aar fra denne Beslutnings Dato af at regne, ikke i nogen Forbundsstat stedes til Redaction af noget lignende Skrift.

Ifølge Hans Majestæts Villie og Befaling bliver forestaende Beslutning herved bragt til offentlig Kundskab.

Ledige Embeder.

Under Rentekammeret: Skovfogedtjenesterne ved Gjøgehuus paa det 3die Kronborgske Skovdistrict og ved Nyerups Indhegning paa det 2det Kronborgske Skovdistrict. For enhver af disse Tjenester er bestemt 100 Rdd. Sølv aarlig i Løn foruden fri Bolig med Jord samt sædvanligt Brændsels-Deputat.

Befordringer og Afgang.

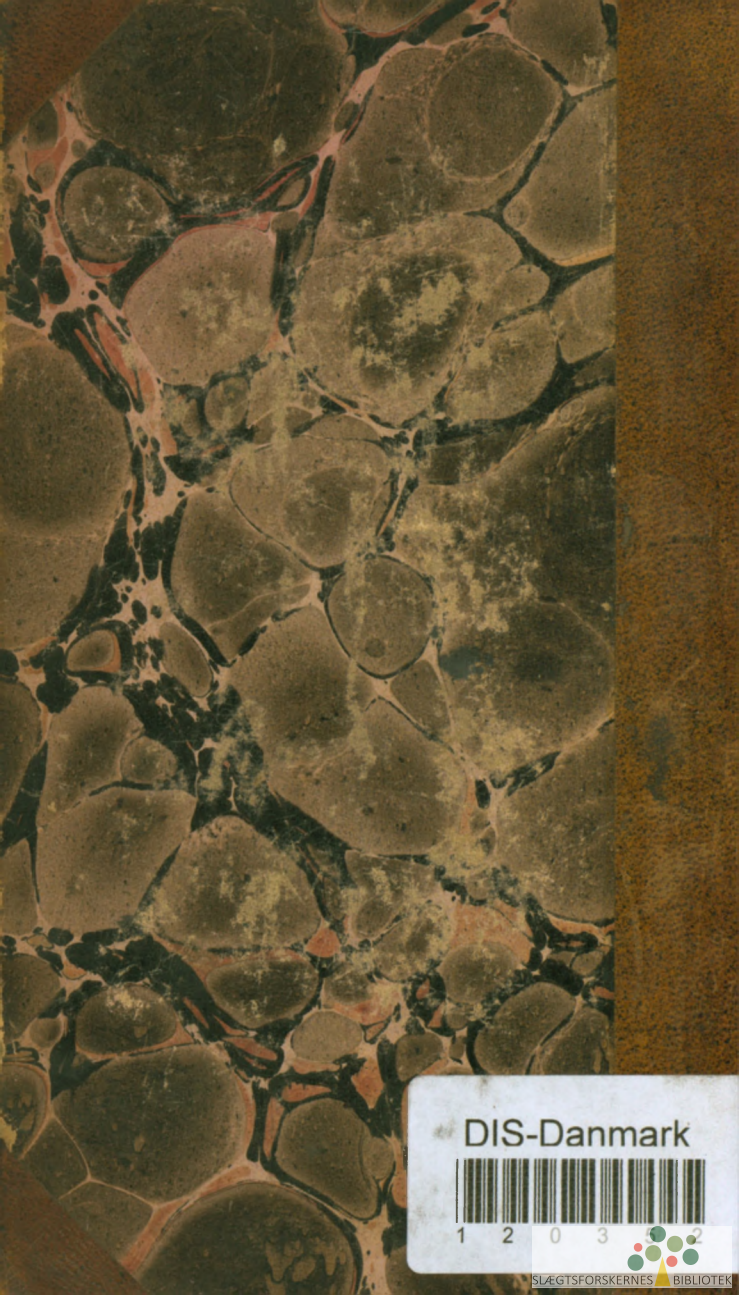
Under det danske Cancellie: Den 18 December er Bataillonschirurg ved det 3die Tydske Infanterie-Regiment, C. S. Møller, beskikket til Districtschirurg i Lemvig med tilhørende District; Cand. theol. P. G. C. Westengaard til ordineret Catechet og første Lærer ved Borger-skolen i Hjerteminde.

Under Rentekammeret: Den 5 November er Possamentmagermester, C. G. Mehr, bleven forundt Prædicat af Hof-Possamentmager.

Under Admiralitets- og Commisariats-Collegiet: Den 30 November ere Cadetunderofficererne H. H. S. Grove, D. W. de Fine Skibsted og H. L. Moe udnævnte til Secondlieutenanter. Den 15 December er forhenværende Søecadet W. H. S. d'Allens meddeelt Affked som Secondlieutenant af Søe-Etaten.

Under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler: Den 14 December er Overlærer H. H. Blache beskikket til Conrector ved Aarhus Cathedral-skole; Constitueret Lærer, Cand. theol. C. U. Hjært, til Adjunct ved Nakskov lærde Skole.

DIS-Danmark

1 2 0 3 5 2

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK